

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

A

790,022

Umura Singh

KOSHA
OR
DICTIONARY
OF THE
SANSKRIT LANGUAGE

BY
UMURA SINGHA.
With an English Interpretation and
Annotations.

BY
H. T. COLEBROOKE, ESQ.,
Late of the Bengal Civil Service.

THIRD EDITION.

PUBLISHED BY HARAGOBINDA RAKSHIT.

No. 14, ISSUR MILL'S LANE.

Calcutta :

PRINTED BY NUNDO MOHUN BANERJEE & CO.,
AT THE FULL MOON PRINTING WORKS,
24, BEADON STREET, E. C.

1891.

PK

933

A48

1891

1751-234

PUBLISHER'S NOTICE.

The value of Colebrooke's *Umura Kosha* has never been under-rated and is well known to all Anglo-Sanskrit Scholars. It is a book which appears to be indispensably necessary to the students of the Calcutta University and indeed to all English-knowing students of Sanskrit, as furnishing English synonyms for Sanskrit words and very valuable notes on the text. But as the book has long been out of print and is not now available except at a great cost, it is hoped that the publication of the present edition will bring it within the reach of the general public and the students of the Calcutta University in particular. The publisher sincerely hopes that the undertaking will meet the support of those for whom it is intended.

January,
1891.

HARAGOBINDA RAKSHIT

P R E F A C E.

THE compilation of a Sanskrit Dictionary having been undertaken early after the institution of the College of Fort William, it was at the same time thought advisable to print, in Sanskrit and English, the work which has been chosen for the basis of that compilation ; as well for the sake of exhibiting an original authority to which reference will be frequently necessary, as with the view of furnishing an useful vocabulary which might serve until an ampler dictionary could be prepared and published.

The celebrated *Umura Kósha*, or Vocabulary of Sanskrit by UMURA SINGHA, is, by the unanimous suffrage of the learned, the best guide to the acceptations of nouns in Sanskrit. The work of PA'N'INI on etymology is rivalled by other grammars, some of which have even obtained the preference in the opinion of the learned of particular provinces : but UMURA'S vocabulary has prevailed wherever the Sanskrit language is cultivated ; and the numerous other vocabularies, which remain, are consulted only where UMURA'S is either silent or defective. It has employed the industry of innumerable commentators, while none of the others (with the single exception of HE'MACHANDRA'S) have been interpreted even by one annotator. Such decided preference for the *Umura Kósha*, and the consequent frequency of quotations from it, determined the selection of this as the basis of an alphabetical dictionary, and suggested the expediency of also publishing the original text with an English interpretation.

Like other vocabularies of Sanskrit, that of UMURA is in metre ; and a considerable degree of knowledge of the language becomes requisite to discriminate the words from their interpretations

and to separate them from contiguous terms which affect their initials and finals. On this account, and to adapt the work to the use of the English student, the words, of which the sense is exhibited, are disjoined from their interpretation (which is included between crotchets); and the close of each word is marked by a *Italic* letter over it indicating the gender of the noun. Where a letter has been permuted according to the Sanskrit system of orthography, a dot is placed under the line to intimate that a letter is there altered or omitted : and a marginal note is added, exhibiting the radical final of the noun, or its initial, in every instance where either of them is so far disguised by permutation as not to be easily recognized upon a slight knowledge of the rudiments of the language, and of its orthography. An explanation in English is given in the margin, and completed, when necessary, at the foot of the page. The different interpretations proposed by the several commentators, and the variations in orthography remarked by them, are also specified in the same place.

According to the original plan of the present publication, the variations in the reading of the text (for which a careful collation has been made of several copies and of numerous commentaries) are noticed only where they affect the interpretation of a word or its orthography. It was not at first intended to insert those differences which are remarked by commentators upon other authority, and not upon the ground of any variation in the text itself. However, the utility of indicating such differences was afterwards thought to counterbalance any inconvenience attending it : and after some progress had been made at the press, this* and other additions to the original design were admitted, which have rendered a supplement necessary to supply omissions in the first chapters and complete the work upon an uniform plan.

To avoid too great an increase of the volume, the various readings and interpretations are rather hinted than fully set

● These additions are incorporated with the text in the present edition.

forth : it has been judged sufficient to state the result, as the notes would have been too much lengthened, if the ground of disagreement had been everywhere exhibited and explained. For the same reason, authorities have not been cited by name. The mention of the particular commentator in each instance would have enlarged the notes, with very little advantage, as the means of verifying authorities are as effectually furnished by an enumeration of the works which have been employed and consulted. They are as follow :—

I. The text of the *Umura Kósha* :

This vocabulary comprised in three books, is frequently cited under the title of *Trika'nda*;* sometimes under the denomination of *Abhid'ha'na* (nouns), from its subject ; often under that of *Umura Ko'sha*, from the name of the author. The commentators are indeed unanimous in ascribing it to UMURA SINGHA. He appears to have belonged to the sect of *Budd'ha*, (though this be denied by some of his scholiasts ;) and is reputed to have lived in the reign of VIKRAMA'DITYA ; and he is expressly named among the ornaments of the Court of RA'JA'BHO'JA,† one of the many princes to whom that title has been assigned. If this mention of him be accurate, he must have lived not more than eight hundred years ago; for a poem entitled *Suba'hshita ratna sando'ha*, by a *Jaina* author named AMITAKATI, is dated in the year 1050 from the death of VIKRAMA'DITYA, and in the reign of MUNJA who was uncle and predecessor of RA'JA'BHO'JA. It, however, appears inconsistent with the inscription at *Budd'ha-gaya'* which is dated in the year 1005 of the era of VIKRAMA'DITYA, and in which mention is made of UMURA DE'VA, probably the same with the author of the vocabulary. From the frequent instances of anachronism both in sacred and profane story as

* i e. The three books. But that name properly appertains to a more ancient vocabulary, which is mentioned by the commentaries on the *Umura Kosha* among the works from which this is supposed to have been compiled.

† In the *Bho'ja Praband'ha*.

current among the *Hindus*, more confidence seems due to the inscription, than to any popular tales concerning RA'JA' BHO'JA; and the *Umura Ko'sha* may be considered as at least nine hundred years old; and possibly more ancient.

It is intimated in the author's own preface that the work was compiled from more ancient vocabularies: his commentators instance the *Trika'nda*,* *Utpa'lini*, RABHASA and KA'TYA'YANA as furnishing information on the nouns; and VYA'DI and VA'RA-RUCHI on the genders. The last mentioned of these authors is reputed contemporary with VIKRAMA'DITYA and consequently with UMURA SINGHA himself.

The copies of the original, which have been employed in the correction of the text, in the present publication, are,

1st. A transcript made for my use from an ancient corrected copy in the *Tirhutia* character, and collated by me with a copy in *Devanagari*, which had been carefully examined by SIR WILLIAM JONES. He had inserted in it an English interpretation; of which also I reserved a copy and have derived great assistance from it in the present publication.

2d. A transcript in *Devanagari* character, with a commentary and notes in the *Ka'na'ra'* dialect. It contains numerous passages, which are unnoticed in the most approved commentaries, and which are accordingly omitted in the present edition.

3rd. Another copy in the *Devanagari* character, with a brief and imperfect interpretation in *Hindi*.

4th. A copy in the Bengali character with marginal notes explanatory of the text.

5th. A copy in duplicate, accompanied by a Sanskrit commentary, which will be forthwith mentioned (that of RA'MA'SRA'MA). It contains a few passages not noticed by most of the commentators. They have been, however, retained on the au-

* See a preceding note.

thority of this scholiast. A like remark is applicable to certain other passages expounded in some commentaries but not in others. All such have been retained, where the authority itself has been deemed good.

6th. Recourse has been occasionally had to other copies of the text in the possession of natives, whenever it has been thought any ways requisite.

II. Commentaries on the *Umura Kósha*.

1. At the head of the commentaries which have been used, must be placed that of RA'YA MUKUT'A, (or VRIHASPATI surnamed RA'YA MUKUT'A MAN'I.) This work entitled *Padachandriká*, was compiled, as the author himself informs us, from sixteen earlier commentaries, to many of which he repeatedly refers : especially those of KSHI'RA SWA'MI', SUBHU'TI, HA'DD'A CHANDRA, KALINGA, KO'NKAT'A, SARVADHARA, and the *Vyák'hya'mrita Tíkasarvasva*, &c.*

Its age is ascertained from the incidental mention of a date : viz. 1353 *Saka*, or 4532 of the *Kaliyuga*, corresponding to A.D. 1431.

Though the derivations in MUKUT'A'S commentary be often inaccurate, and other errors also have been remarked by later compilers, its authority is in general great ; and, accordingly, it has been carefully consulted under every article of the present work.

2. Among the earlier commentaries named by RA'YA MUKUT'A, that of KSHI'RA SWA'MI' is the only one, which has been examined

* The following names may be selected from MUKUT'A'S quotations, to complete the number of sixteen : *Mád'havi*, *Mad'huma'd'hant*, *Sarva'nanda*, *Abhinanda*, RA'JA'DE'VA, GO'VERD'HANA, DRA'VI'DA, BHO'JARA'JA. But some of these appear to be separate works, rather than commentaries on the *Umura Kósha*. MUKUT'A occasionally cites the most celebrated grammarians as PA'N'INI, JAYA'DITYA, JINE'NDRA, MAITRE'YA, RAKSHITA, PURUSHOTTAMA, MA'D'HAVA, &c.

in the progress of this compilation. It is a work of considerable merit ; and is still in general use in some provinces of India, although the interpretations not unfrequently differ from those commonly received.

3. The *Vya'k'hyāsu'khā*, a modern commentary by RA'MA'S'RA'MA or by BHA'NUDĪ'KSHITA (for copies differ as to the name of the author) is the work of a grammarian of the school of Benares. He continually refers to RA'YA MUKUT'Ā and to SA'MĪ'; and his work serves to confirm their scholia where accurate, and to correct them where erroneous. It has been consulted at every line.

4. The *Vya'k'hyā Prādīpa* by ACHYUTA UPAD'HYA'YA is a concise and accurate exposition of the text : but adds little to the information furnished by the works above-mentioned. It has been, however, occasionally consulted.

In these four commentaries, the derivations are given according to PA'NINI'S system. In others, which are next to be enumerated, various popular grammars are followed for the etymologies. But, as the derivations of the words are not included in the plan of the present work, being reserved for a place in the intended alphabetical dictionary of Sanskrit, those commentaries have not been the less useful in regard to the information which was sought in them.

5. The commentary of BHARATA MALLA (entitled *Mugdhabōd'hini*) has been as regularly consulted as those of MUKUT'Ā and RA'MA'S'RA'MA. It is indeed a very excellent work ; copious and clear, and particularly full upon the variations of orthography according to different readings or different authorities ; the etymologies are given conformably with VO'PADE'VA'S system of grammar. The author flourished in the middle of last century.

6. The *Sārā Sundarī* by MAT'HURE'S'Ā has been much used. It is perspicuous and abounds in quotations from other commentaries ; and is therefore a copious source of information on the various interpretations and readings of the text. The

Supadma is the grammar followed in the derivations stated by this commentator. MAT'HURES'Ā is author likewise of a vocabulary in verse entitled *Sabdaratna'valī*, arranged in the same order with the *Umura Kósha*, and which might serve therefore as a commentary on that work. It was compiled under the patronage of a Mussulman Chieftain *Mureh'ha Khán*, whose name is prefixed to it. The author wrote not more than 150 years ago.*

7. The *Padār'tha Kaumudī* by NA'RA'YANA CHAKRA-VARTI' is another commentary of considerable merit, which has been frequently consulted. The *Kalāpa* is the grammar followed in the etymologies here exhibited.

8. A commentary by RA'MA'NA'T'HA VIDYA'VACHASPATI, entitled *Trika'ndavivēka*, is peculiarly copious on the variations of orthography, and is otherwise a work affording much useful information.

9. Another commentary which has been constantly employed, is that by NI'LAKANT'HA. It is full and satisfactory on most points for which reference is usually made to the expositors of the *Umura Kósha*.

10. The commentary of RAMA TARKAVA'GI'SA has been uniformly consulted throughout the work. It was recommended for its accuracy; but has furnished little information; being busied chiefly with etymology. This, like the preceding, follows the grammar, entitled *Kalāpa*.

Other commentaries were also collected for occasional reference in the progress of this work; but have not been employed, being found to contain no information which was not also furnished, and that more amply, by the scholiasts

* His work contains the date 1588 Saka or A. D. 1666.

above mentioned. The list of them, contained in the subjoined note, may therefore suffice.*

III. Sanskrit dictionaries and vocabularies by other authors. Throughout the numerous commentaries on the *Umura Kósha*, the text itself is corrected or confirmed, and the interpretation and remarks of the Commentators supported, by references to other Sanskrit vocabularies. They are often cited by the scholiasts for the emendation of the text in regard to the gender of a noun, and not less frequently for a variation of orthography, or for a difference of interpretation. The authority quoted has been in general consulted before any use has been made of the quotations; or, where the original work cannot now be procured, the agreement of commentators has been admitted as authenticating the passage. This has been particularly attended to, in the chapter containing homonymous words; it having been judged useful to introduce into that chapter, the numerous additional acceptations stated in other Dictionaries, and understood to be alluded to in the *Umura Kósha*.

The dictionaries, which have been consulted, are 1st. The *Médirí*, an alphabetical dictionary of homonymous terms by MEDINIKARA. 2nd. The *Viswaprakása* by MAHE'S'WARA VAI-DYA, a similar dictionary, but less accurate and not so well arranged. It is the ground-work of the *Médirí* which is an improved and corrected work of great authority. Both are very frequently cited by the Commentators.

* *Kaumudi* by NAYANA'NANDA; *Trikánda ohinta'mani* by RAG'HUNA'THA CHAKRAVARTI'; both according to PA'NINI's system of etymology. *Vaishamya kaumudibhy* RA'MAPRASA'DA TARKALANKA'RA; *Padamanjaribhy* LO'KANA'THA; both following the grammatical system of the *Kalapa*. *Pradipamanjaribhy* RA'MA-S'RAMA, a jejune interpretation of the text. *Vrihat Haravali* by RA'MES'WARA. Also commentaries, by KRISHNADA'SA, TRILOCHANA DA'SA, SUNDARA'NANDA, VANADI'YABHAT'T'A, VISWANAT'HA, GOPA'L CHACRAVARTI, GOVINDA'NANDA, RA'MA'NDA BHOLA'NATHA, &c.

3. The *Haïma*, a dictionary by HE'MA CHANDRA, in two parts ; one containing synonymous words arranged in six chapters ; the other containing homonymous terms in alphabetical order. Both are works of great excellence.

4. The *Abhid'hāna Ratnamālá*, a vocabulary by HALA'-YUD'HA in five chapters ; the last of which relates to words having many acceptations. It is too concise for general use ; but is sometimes quoted.

5. The *D'haranī*, a vocabulary of words bearing many senses. It is less copious than the *Médinī* and *Haïma* : but being frequently cited by Commentators, has been necessarily consulted.

6. The *Trika'ndasésa*, or supplement to the *Umura Kósha* by PURUSHO'TTAMA DE'VA.

6. The *Ha'rávalī* of the same author.

The last of these two supplements to *Umura*, being a collection of uncommon words, has not been much employed for the present publication. The other has been more used. Both are of considerable authority.

The reader will find in the notes a list of other dictionaries quoted by the Commentators, but the quotations of which have not been verified by reference to the originals, as these have not been procurable. *

Works under the title of *Varn'adés'ana'*, *Dwiru'pa* and *Unádi* have indeed been procured : but not the same with the books cited ; many different compilations being current under those titles. The first relates to words the orthography of which is likely to be mistaken from a confusion of similar letters ; the second exhibits words which are spelt in more than one way ; the third relates to a certain class of derivatives, separately noticed by grammarians.

* *Umuramālá*, UMURA DATTA, *Sabdār'n'ava*, *Sās'wata*, *Varn'adés'ana'*, *Dwirūpa*, *Una'dikósha*, *Ratna kó'sha*, *Ratnamālá*, RANTIDE'VA, RUDRA, VYA'DI, RABHASA, VOPA'LI'TA, BHA'GURI, AJAYA, VA'CHASPATI, TA'BA'PA'LA, ARUNADATTA.

IV. Grammatical works.

Grammar is so intimately connected with the subject of this publication, that it has been of course necessary to advert to the works of Grammarians. But as they are regularly cited by the commentators, it is needless to name them as authorities, since nothing will be found to have been taken from this source, which is not countenanced by some passage in the commentaries on the *Umura Kósha*.

V. Treatises on the roots of Sanskrit.

Verbs not being exhibited in the *Umura Kósha*, which is a vocabulary of nouns only, the treatises of MAITREYA, MA'D'HAVA, and others on Sanskrit roots, though furnishing important materials towards a complete dictionary of the language, have been very little employed in the present work ; and a particular reference to them was unnecessary, as authority will be found in the commentaries on UMURA, for any thing which may have been taken from those treatises.

VI. The Scholia of classic writings.

Passages from the works of celebrated writers are cited by the commentators on the *Umura Kósha* ; and the scholiasts of classic poems frequently quote dictionaries in support of their interpretation of difficult passages. In the compilation of a copious Sanskrit dictionary an ample use may be made of the Scholia. They have been employed for the present publication so far only as they are expressly cited by the principal commentaries on the *Umura Kósha* itself.

Should the reader be desirous of verifying the authorities, upon which the interpretation and notes are grounded, he will in general find the information sought by him in some one of the ten commentaries of UMURA, which have been before named ; and will rarely have occasion to proceed beyond those which have been specified as the works regularly consulted.

In regard to plants and animals and other objects of natural history, noticed in different chapters of this vocabulary, and

especially in the 4th, 5th and 9th chapters of the 2nd book, it is proper to observe, that the ascertainment of them generally depends on the correctness of the corresponding vernacular names. The commentators seldom furnish any description or other means of ascertainment besides the current denomination in a provincial language. A view of the animal, or an examination of the plant, known to the vulgar under that denomination, enables a person conversant with natural history to determine its name according to the received nomenclature of European Botany and Zoology : but neither my inquiries, nor those of other Gentlemen, who have liberally communicated the information collected by them,* nor the previous researches of SIR WILLIAM JONES, have yet discovered all the plants and animals, of which the names are mentioned by the Commentaries on the *Umura Kósha* ; and even in regard to those which have been seen by us, a source of error remains in the inaccuracy of the Commentators themselves, as is proved by the circumstance of their frequent disagreement. It must be, therefore, understood, that the correspondence of the Sanskrit names with the generic and specific names in Natural History is in many instances doubtful. When the uncertainty is great, it has usually been so expressed ; but errors may exist where none have been apprehended.

It is necessary likewise to inform the reader that many of the plants, and some animals (especially fish), have not been described in any work yet published. Of such, the names have been taken from the manuscripts of DR. ROXBURGH and DR. F. BUCHANAN.

Having explained the plan and design of this edition of the *Umura Kósha*, I have only further to state, that the delay which has arisen since it was commenced (now more than five years) has been partly occasioned by my distance from the press (the

* Drs. Roxburgh, F. Buchanan, and W. Hunter, and Mr. William Carey.

work being printed by MR. CAREY at Serampoor), and partly by avocations which have retarded the progress of collating the different copies of the text and commentaries : a task the labour of which may be judged by those who have been engaged in similar undertakings.

H. T. COLEBROOKE.

CALCUTTA, *Dec.* 1807.

CONTENTS.

—00—

	Page.
INTRODUCTION of the UMURA KOSHA.	1

BOOK I. CHAPTER I.

SECT. I.	HEAVEN, Gods, Demons ; their arms, ornaments, symbols or vehicles, and other attributes. Fire ; Air. Velocity. Eternity. Much.	1
SECT. II.	Sky ; weather ; planets ; stars.	15
SECT. III.	TIME ; its divisions. Phases of the moon ; eclipses.	24
SECT. IV.	Sin ; virtue ; happiness. Destiny ; cause. Nature. INTELLECT ; reasoning ; knowledge. Senses ; tastes ; odours ; colours.	31
SECT. V.	Speech. Language. Compositions. Modifications and circumstances of speech.	38
SECT. VI.	SOUND.	44
SECT. VII.	MUSIC ; notes, tones ; instruments. Dancing. Dra- matic exhibition ; actors, gestures, passions. In- dications of passion. Festival.	45

CHAPTER II.

SECT. I.	INTERNAL REGIONS ; holes ; darkness. SERPENTS ; poison.	56
SECT. II.	HELL ; departed souls ; misery, pain.	59
SECT. III.	Seas ; WATER. Islands ; shores. Boats, ships. Fish. Lakes ; ponds, wells. Rivers. Aquatic plants.	60

BOOK II. CHAPTER I.

EARTH, soil. Countries. Roads. Measures of distance.	73
--	----

CHAPTER II.

TOWNS ; buildings, habitations.	77
--------------------------------------	----

CONTENTS.

CHAPTER III.

	page.
MOUNTAINS, rocks ; fountains, caves, mines.	
Minerals.	84

CHAPTER IV.

SECT. I.	FORESTS. Groves : gardens, avenues. Trees, plants. Trunk ; root ; wood ; leaf ; fruit.	86
SECT. II.	Trees of various kinds.	91
SECT. III.	Plants, mostly medicinal, or with sensible qualities.	106
SECT. IV.	Useful Plants.	112
SECT. V.	Drugs and potherbs. Grasses and palms.	118

CHAPTER V.

LIONS and other quadrupeds. Insects. Birds. Pairs, flocks, heaps.	137
--	-----

CHAPTER VI.

SECT. I.	MAN. Woman. Characters, relations, circumstances of women. Kinsmen, relatives. Person, as thin, fat, &c. Freckles, moles.	137
SECT. II.	Health. Medicine. Diseases. Diseased. Parts of the body.	150
SECT. III.	Dress, ornaments, clothes, perfumes, garlands. Furniture.	164

CHAPTER VII.

Race. Tribe. Order. PRIEST. Characters and descriptions of priests ; their occupations and observances. Sacrifice ; its requisites. Alms ; worship ; austerity ; study. Hypocrisy. Marriage. Human pursuits, and objects.	175
--	-----

CHAPTER VIII.

SECT. I.	MILITARY TRIBE. Kings ; ministers ; officers ; servants. Enemies ; allies. Requisites of government ; means of defence ; and of success. Revenue. Foresight. Insignia of Royalty.	191
----------	--	-----

CONTENTS.

xvii
page.

SECT. II.	Camp ; army. Elephants ; horses. Chariots. Litters. Warriors. Arms and weapons. War. Slaughter. Funeral. Prison. Life.	199
-----------	---	-----

CHAPTER IX.

THIRD tribe.	Professions. Husbandman. Field. Implements of husbandry. Corn, pulse, oil-seeds, &c. Granary. Kitchen. Vessels. Condiments. Prepared food. Dairy. Cattle. Traffick ; weights and measures. Commodities.	220
--------------	--	-----

CHAPTER X.

FOURTH tribe.	Mixed classes. Artisans. Jugglers. Dancers. Musicians. Hunters. Servants. Barbarians. Dogs. Hogs. Chace. Theft. Nets, snares, ropes. Loom. Pole for burden. Wrought leather. Tools. Art. Images. Wages. Spirituous liquor. Gaming	248
---------------	--	-----

BOOK III. CHAPTER I.

Epithets of persons.	259
---------------------------	-----

CHAPTER II.

Qualities of things.	272
---------------------------	-----

CHAPTER III.

Miscellaneous.	286
---------------------	-----

CHAPTER IV.

SECT. I.	Homonymous words, Ending in क,	298
SECT. II. — in ख	304
SECT. III. — in ग	<i>ibid</i>
SECT. IV. — in घ	307
SECT. V. — in च	<i>ibid</i>
SECT. VI. — in छ	308
SECT. VII. — in ज	<i>ibid</i>
SECT. VIII. — in झ	309
SECT. IX. — in ढ	310

				page.
SECT. X.	Ending in ठ	312
	— in ड	<i>ibid</i>
SECT. XI.	— in ढ	313
		— in ण	314
SECT. XII.	— in त	317
SECT. XIII.	— in थ	325
SECT. XIV.	— in द	<i>ibid</i>
SECT. XV.	— in ध	328
SECT. XVI.	— in न	330
SECT. XVII.	— in प	337
SECT. XVIII.	— in फ	338
SECT. XIX.	— in ब	<i>ibid</i>
		— in म	339
		— in य	340
SECT. XX.	— in र	342
SECT. XXI.	— in ल	346
SECT. XXII.	— in ष	355
SECT. XXIII.	— in व	359
SECT. XXIV.	— in श	361
SECT. XXV.	— in स	363
SECT. XXVI.	— in ह	366
SECT. XXVII.	— in ऋ	369
SECT. XXVIII.	Indeclinables (Homonyma).		371

CHAPTER V.

Indeclinables (Synonyma).	376
---------------------------	-------	-----

CHAPTER VI.

Genders.

SECT. I.	Feminine.	383
SECT. II.	Masculine.	388
SECT. III.	Neuter.	393
SECT. IV.	Masculine and Neuter.	397
SECT. V.	Masculine and Feminine.	399
SECT. VI.	Feminine and Neuter.	400
SECT. VII.	Three genders.	401
SECT. VIII.	Variation of gender.	402

16/11 5000 1958 1958
 4-15 P.M. 28th Jan 1958

अमरकोषः ।

यस्य ज्ञानदयासिन्धोरगाधस्यानघा गुणाः ।
 सेव्यतामृक्षये धीराः स त्रिये चास्तथाय च ॥

ABBREVIATIONS EXPLAINED.

dn.	...	Dual	...	द्विवचनम्.
pl.	...	Plural	...	बहुवचनम्.
m.	...	Masculine	...	पुंलिङ्गम्.
f.	...	Feminine	...	स्त्रीलिङ्गम्.
n.	...	Neuter	...	क्लीबलिङ्गम्.
i.	...	Indeclinable	...	अव्ययम्.

2. अमरा निर्जरा देवास त्रिदशा विबुधाः सुराः

सुपर्वाणः सुमनसस् त्रिदिवेशा दिवौकसः

1—य. 2—क. 3—वृ. 4—नस्. 5—कस्.
^a यो and दिव both fem. also neut. दिवं. ^b Or त्रिपिष्ट
 त्रिपिष्टं. ^c A god, sing. अमरः. pl. अमराः. ^d दिवौक
 दिवौकाः (स्).

16/11 5. Jan 1958
 4-15 P.M. Jan 2, 28th Jan 1958

अमरकोषः ।

यस्य ज्ञानदयासिन्धोरङ्गाधस्यानघा गुणाः ।
 सेव्यतामञ्जयो धीराः सः श्रिये चाद्यताय च ॥
 समाहृत्यान्यतन्त्राणि संचिन्तैः प्रतिसंस्कृतैः ।
 सम्पूर्णमुच्यते वर्गेर्नामलिङ्गानुशासनम् ॥
 प्रायशो रूपभेदेन साहचर्यास्तु कुत्रचित् ।
 स्त्रीपुंनपुंसकं ज्ञेयं तद्विशेषविधेः क्वचित् ॥
 भेदाख्यानाय न हन्ते नैकशेषो न सङ्करः ।
 कृतोऽत्र भिन्नलिङ्गानामनुक्तानां क्रमाहृते ॥
 त्रिलिङ्गां त्रिविधं पदं मिथुने च द्वयोरिति ।
 निषिद्धलिङ्गं शेषार्थं त्वन्तायादि न पूर्वभाक् ॥

BOOK I.

CHAP. I. SECT. I.

1. स्वर् (अव्ययं) स्वर्ग नाक त्रिदिव त्रिदशाखयाः Heaven.
 2 m f f a n b
 सुरलोके द्यौ दिवौ (द्वे स्त्रियौ) (स्त्रीबे) त्रिविष्टपं
 m m m m m m
 2. अमरा निर्जरा देवास् त्रिदशा विबुधाः सुराः Gods or dei-
 3 m 4 m m 5 m d ties. c
 सुपर्वाणः सुमनसस् त्रिदिवेशा दिवौकसः

1—य. 2—क. 3—व्य. 4—नस्. 5—कस्.

^a द्यौ and दिव् both fem. also neut. दिवं. ^b Or त्रिविष्टपं, and त्रिविष्टपं. ^c A god, sing. अमरः. pl. अमराः. ^d दिवौकाः or दिवौकाः (स्).

3. आदित्या दिविषद्दे लेखा अदितिगम्दनाः
 आदित्याः कृमवोऽस्वप्नाः अमर्त्याः अचतान्वसः
 4. बर्हिर्मुखाः क्रतुभुजो गीर्वाणा दानवारवः
 वन्दारका दैवतानि (पुंसि वा) देवता (स्त्रियाम्)
 5. आदित्या विश्व वसवस् तुषितामास्वरानिलाः
 महाराजिक साध्याश्च रुद्राश्च गणदेवताः
 6. विद्याधरोऽसुरो यक्ष रक्षो गन्धर्व किन्नराः
 पिशाचो गुह्यकः सिद्धो भूतो (ऽमी देवयोगयः)
 7. असुरा दैत्य दैतेय दशुर्मेन्द्रारि दानवाः
 शुक्रशिष्या दितिसुताः पूर्वदेवाः सुरद्विषः
 8. सर्वज्ञः सुगतो बुद्धो धर्मराजस् तथागतः

Sets of divi-
nities. eDemi-gods,
& nymphs. hGiants or
Titans. kA Jina or
Buddha.

1—बहु. 2 कृम. 3—धस्. 4—भुज. 5—रि. 6—त. 7 वसु.
 8 आ—. 9 अ—. 10 असुरस्. 11—वस्. 12 द—. 13—दिट्.
 14—राज.

^a दिक्वित् or दुप्रवत् and दुप्रसत् (दु). ^b कृमः or कृमूः. ^c बर्हि-
 मुखाः or बर्हिमुखाः. ^d Masc. or neut. ^e Each consists of a speci-
 fied number (see their names in other dictionaries.) *Adityas* 12. *Viswa-
 dévas* 10. *Vasus* 8. *Tushitas* 36. *Ābhāsvaras* 64. *Anilas* 49. *Ma-
 hārājikas* 220. *Sād'hyās* 12. *Rudras* 11. ^f Pl. विन्ने i.e. विन्नेदेवाः.
^g Also महाराजिकः. ^h Of various classes and denominations, as *Vi-
 dyād'haras* &c. ⁱ Likewise यक्षः, fem. यक्षी and बर्हिणी. ^j Also
 पेशावः. ^k A demon, sing. असुरः, pl. असराः. Likewise आसुरः.
^l Also बधः.

^m ^{1 m} ^m ^m ^m
सुमन्तभद्रो भगवान् मारजित् लोकजित् जिनः

^m ^m ^{2 m} ^m
9. षडभिन्नो दशवत्सो ऽद्वयवादी विनायकः

^m ^m ^{3 m a} ^m
मुनीन्द्रः श्रीधरः शास्ता मुनिः

^{4 m}
शाक्यमुनिस् (तु यः)

^{m c} ^{m d} ^{5 m}
10. (स)शाक्यसिंहः सर्वार्थसिद्धः शौद्धोदनिश्च(च सः) BUDD'HA. b

^{6 m} ^{7 m} ^{8 m}
नौतमश्च(चा) ऽर्कवन्धुश्च(च) मायादेवीसुतश्च(च सः)

^{9 m f} ^{10 m} ^m ^{11 m} ^m
11. ब्रह्मात्मभूः सुरज्येष्ठः परमेष्ठी पितामहः BRAHMA'. e

^m ^m ^{12 m} ^m
हिरण्यगर्भो लोकेशः स्ववन्धुश्च चतुराननः

^{13 m} ^{14 m} ^{15 m g} ^{m h} ^m
12. धाताऽस्योनि द्रुं हिणो विरिञ्चिः कमलासनः

^{16 m} ^m ^{17 m} ^{18 m} ^{19 m} ^m
स्रष्टा प्रजापतिर्वेधा विधाता विश्वसृग् विधिः

^m ^{20 m j} ^m ^m ^{21 m}
13. विष्णुर्नारायणः कृष्णो वैकुण्ठो विष्टरश्मवाः VISHN'U. i

^m ^m ^m ^m ^m
दामोदरो हृषीकेशः केशवो माधवः स्वभूः

- 1—वत्. 2—दिन्. 3 शास्त्र. 4—सुनि. 5—दनि. 6—तम.
7—वसु. 8—सुत. 9—सन्. 10 चा—. 11—दिन्. 12—सन्.
13 वाह. 14 च—. 15 द्रु—. 16 स्रष्टृ. 17 वेधस्. 18—हृ. 19—सृज्.
20 ना—. 21—वसु.

^a Likewise शास्त्रिता (हृ). ^b The founder of the religion named from him. ^c Also शाक्यः. ^d Likewise सर्वार्थः, and सिद्धार्यः. ^e Providence, or the Creator. ^f Also ब्रह्मा. ^g Likewise हृषीकेशः, and हृषणः. ^h विरिञ्चिः, विरिञ्चिः, विरिञ्चः and विरिञ्चनः. ⁱ The pervader and preserver ; identified by Hindu mythology with the hero *Kṛishn'a* son of *Vasudéva*. ^j Likewise नारायणः.

14. दैत्यारिः पुण्डरीकाक्षो गोविन्दो गण्डध्वजः

पीताम्बरोऽच्युतः शार्ङ्गो विष्वक्सेनो जगद्गणः

15. उपेन्द्र इन्द्रावरणश्च चक्रपाणिश्च चतुर्भुजः

पद्मनाभो मधुरिपूर्वासुदेवस्त्रिविक्रमः

16. देवकीनन्दनः शौरिः श्रीपतिः पुरुषोत्तमः

वनमाली बलिध्वंसी कंसारातिरधोक्षजः

17. विश्वम्भरः कैटभजिद् विष्णुः श्रीवत्सलाञ्छनः

VASUDEVA.h

वासुदेवोऽस्य जनकः स एव आनकदुन्दुभिः

BALARA'MA.j

18. बलभद्रः प्रलम्बघ्नो बलदेवोऽच्युताग्रजः

देवतीरमणो रामः कामपालो हस्ताबुधः

19. नीलाम्बरो रौहिणेयस् तालाङ्को मुषली हली

संकर्षणः सीरपाणिः कालिन्दीभेदनो बलः

1 शार्ङ्गिन्. 2—रज. 3—शि. 4 वा—. 5—सिन्. 6—सिन्.
7 अधोक्षज. 8—सिन्. 9—व. 10—सिन्. 11 हसिन्.

^a Also विष्वक्सेनः. ^b Likewise पद्मनाभिः. ^c Also वासुदेवः, वासुः.
^d Likewise दैवकीनन्दनः. ^e Or शौरिः. ^f Also बलिध्वंसी. ^g Likewise श्रीवत्सः.
^h Father of *Kṛishn'a*, and son of *Anacadundubha*. ⁱ Also आनकदुन्दुभिः. And दुन्दुः. ^j Brother of *Kṛishn'a*. ^k Likewise भद्रबलः. And भद्रबलः. ^l Also मुषली or मुषली. ^m Likewise बलः.

20. म॒दने॑ म॒न्मथे॑ म॒रः प्र॒द्युम्ने॑ मी॒नके॑तनः KA'MADE'VA.
a

क॒न्दर्पे॑ द॒र्पके॑ ऽन॒ङ्गः का॒मः प॒ञ्चश॑रः श॒रः
m b 1 m c m 2 m

21. श॒म्बरारि॑र्म॒नसि॑जः कु॒सुमे॑षु र॒नम्य॑जः

पु॒ष्पध॑न्वा रति॒पति॑र्म॒कर॑ध्वजः आ॒त्मभूः
3 m d m m m
m f 4 m g m m h

22. ब्र॒ह्मसू॑र्वि॒श्वके॑तः (स्याद्) ऽनि॒रुद्ध॑ उ॒षा॒पतिः ANIRUD'
DHA. e

ल॒क्ष्मीः प॒द्माल॑या प॒द्मा क॑मला श्री ह॒रिप्रि॑या Lakshmi. i

23. इ॒न्दिरा॑ लो॒कमा॑ता मा क्षी॒राब्धि॑तनया र॒मा

(शं॒खो ल॒क्ष्मीप॑तेः) पा॒ञ्चज॑न्यश्

(च॒क्रं) सु॒दर्शनः Kṛṣṇā's
conch.
His discus
& missile
weapon.

24. कौ॒म॒दकी॑ (ग॒दा)

(च॒क्रे) म॒न्दकः His mace.

कौ॒स्तुभे॑ (म॒णिः) His sword.

ग॒रु॒डान् ग॒रु॒डस् ता॒क्ष्यै वै॒नते॑यः ख॒गे॒श्वरः His jewel.

25. मा॒गान्त॑के॒ विष्णु॑रथः सु॒पर्णः प॒द्मगा॑शनः The vehicle
of Viṣṇu. k

1 म— 2 अनम्यज. 3—मनु. 4 वि—. 5—माह. 6—तनु. 7—ह.

^a Love or Cupid ; son of *Kṛṣṇā*. ^b Also शम्बरारिः, and सम्बरारिः, or संवरारिः. ^c Likewise मनोजः. ^d Also पुष्पधनुः (स्). ^e Son of *Pradyumna* and husband of *Ushā*. ^f This and the following terms are titles both of *Kāmadēva* and *Aniruddha*. ^g Likewise ऋष्यकेतुः or ऋष्यकेतुः, and रिष्यकेतुः, or रिष्यकेतुः—रिष्यकेतनः. ^h Also उषापतिः. ⁱ The wife of *Viṣṇu*, and goddess of prosperity. ^j Likewise कौमादी, and कौपोदकी. ^k Various described as a gigantic crane, a vulture, or an eagle.

14. दैत्यारिः पुण्डरीकाक्षो गोविन्दो गङ्गध्वजः

पीताम्बरोऽच्युतः शार्ङ्गो विष्णुक्सेनो जनार्दनः

15. उपेन्द्र इन्द्रावरजश्च चक्रपाणिश्च चतुर्भुजः

पद्मनाभो मधुरिपुर्वासुदेवस्त्रिविक्रमः

16. देवकीनन्दनः शौरिः श्रीपतिः पुरुषोत्तमः

वनमाली बलिध्वंसी कंसारातिरधोक्षजः

17. विश्वम्भरः कैटभजिद् विधुः श्रीवत्सलाञ्छनः

VASUDEVA.h

वासुदेवो (ऽस्य जनकः स एव) आनकदुन्दुभिः

BALARA'MA.j

18. बलभद्रः प्रलम्बघ्नो बलदेवोऽच्युताग्रजः

रेवतीरमणो रामः कामपालो हस्तासुधः

19. नीलाम्बरो रौहिणेयस् तालाङ्को सुषली हली

संकर्षणः सीरपाणिः कालिन्दीभेदनो बलः

1 शार्ङ्गिन्. 2—रज. 3—वि. 4 वा—. 5—विन्. 6—सिन्.
7 अधोक्षज. 8—जित्. 9—व. 10—विन्. 11 हसिन्.

^a Also विष्णुक्सेनः. ^b Likewise पद्मनाभिः. ^c Also वासुदेवः, वासुः.
^d Likewise दैवकीनन्दनः. ^e Or शौरिः. ^f Also बलिध्वंसी. ^g Likewise श्रीवत्सः. ^h Father of *Kṛishn'a*, and son of *Anacadundubha*. ⁱ Also आनकदुन्दुभिः. And दुन्दुः. ^j Brother of *Kṛishn'a*. ^k Likewise भद्रवलः. And भद्रवत्सः. ^l Also सुषली or सुषली. ^m Likewise बलः.

20. म॒द॒नो॑ म॒न्म॒थो॑ म॒ारः॑ प्र॒द्य॒म्नो॑ मी॒न॒के॒त॒नः॑ KA'MADE'VA.
a

क॒न्द॒र्पो॑ द॒र्प॒को॑ ऽन॒ङ्गः॑ का॒मः॑ प॒ञ्च॒श॒रः॑ सारः॑
m b 1 m c m 2 m

21. श॒म्भ॒रारि॑र्म॒न॒सि॒जः॑ कु॒सु॒मे॒षु॒र॒न॒य॒जः॑

पु॒ष्प॒ध॒न्वा॑ र॒ति॒प॒ति॑र्म॒ कर॒ध्व॒ज॑ आ॒त्म॒भूः॑
3 m d m m m
m f 4 m g m m h

22. ब्र॒ह्म॒सू॒र्वि॒श्व॒के॒तुः॑ (स्याद्) ऽनि॒रु॒द्ध॒ उ॒षा॒प॒तिः॑ ANIRUD'-
DHA. e

ल॒क्ष्मीः॑ प॒द्मा॒ल॒या॑ प॒द्मा॒ क॒म॒ला॒ श्री॑ ह॒ रि॒प्रि॒या॑
f f f f f f
f 5 f f f f

23. इ॒न्द्रि॒रा लो॒क॒मा॒ता॒ मा क्षी॒रा॒ब्धि॒त॒न॒या॑ र॒मा॑

(शं॒खो ल॒क्ष्मी॒प॒तेः॑) पा॒ञ्च॒ज॒न्य॒श्च॑

Krishn'a's
conch.

(च॒क्रं) सु॒दर्श॑नः

His discus
& missile
weapon.

24. कौ॒म॒द॒की॑ (ग॒दा)

His mace.

(ख॒ड्गे) म॒न्द॒कः॑

His sword.

कौ॒स्तु॒भो (म॒णिः॑)

His jewel.

ग॒रु॒त्मा॒न् ग॒रु॒ड॒स् ता॒र्क्ष्यो॑ वै॒न॒ते॒यः॑ ख॒गे॒श्व॒रः॑

The vehicle
of Vishn'u. k

25. ना॒गा॒न्त॒को॑ वि॒ष्णु॒रयः॑ सु॒पर्णः॑ प॒द्म॒गा॒य॒नः॑

1 म— 2 अनम्यज. 3—मनु. 4 वि—. 5—माह. 6—तान्. 7—ह.

* Love or Cupid; son of *Krishn'a*. ^b Also शम्भरारिः, and सम्भरारिः, or संभरारिः. ^c Likewise मनोजः. ^d Also पुष्पधनुः (सु). ^e Son of *Pradyumna* and husband of *Ushá*. ^f This and the following terms are titles both of *Kámadéva* and *Aniruddha*. ^g Likewise ऋष्यकेतुः or ऋष्यकेतुः, and रिष्यकेतुः, or रिष्यकेतुः—रिष्यकेतनः. ^h Also उषापतिः. ⁱ The wife of *Vishn'u*, and goddess of prosperity. ^j Likewise कौमादी, and कौपोदकी. ^k Various described as a gigantic crane, a vulture, or an eagle.

Siva. a

^{m b} शंभुरीशः ^m पशुपतिः ^m शिवः ^{l m} श्रुङ्गी ^m महेश्वरः

26. ^m ईश्वरः ^{m c} सर्व ईशानः ^m शङ्करश्च ^{2 m} चन्द्रशेखरः

^m भूतेशः ^{m d} खण्डपरशुर्गिरिशो ^m गिरिशो ^m ऋडः

27. ^m अत्युच्चयः ^{3 m e} कृत्तिवासाः ^{4 m} पिनाकी ^m प्रमथाधिपः

^m उग्रः ^{5 m} कपर्दी ^m श्रीकण्ठः ^m शितिकण्ठः ^m कपालभृत्

28. ^m वामदेवो ^m महादेवो ^{6 m} विष्णुपाशस्त्रिलोचनः

^{7 m} कृत्तानुरेताः ^m सर्वज्ञो ^m धर्जटि ^m नीललोहितः

29. ^{m f} हरः ^m सारहरो ^{8 m g} भर्गस्त्र्यम्बकस्त्रिपुरान्तकः

^m गङ्गाधरो ^m ऽन्धकरिपुः ^{10 m} क्रतुध्वंसी ^m वृषध्वजः

30. ^m व्योमकेशो ^m भवो ^m भीमः ^{11 m} स्याणू ^m रुद्र उमापतिः

His braided
hair. h

^m कपर्दी ^m ऽस्य जटाव्यूटः)

His bow.

^m पिनाको ^{n i} ऽजगवं (धनुः)

His attend-
ants.

31. ^{m j} प्रमथाः ^k (स्युः पारिषदा)

The divine
mothers. l

^m ब्राह्मी ^f त्र्याद्यास्तु म.तरः)

1—सिन्. 2—ह्रर. 3—सस्. 4—किन्. 5—दिन्. 6—ज. 7—तस्.
8 भर्ग. 9—म्बक. 10—सिन्. 11—स्याणू.

^a The destroyer and reproducer. ^b Also यम्बाः. ^c Likewise सर्व.
^d Also खण्डपरशुः. ^e Likewise कृत्तिवासः (स). ^f Also हीरः. ^g Likewise
भर्ग्यः. ^h Rolled on his head. ⁱ Also अजकवं, अजगवं, अजगावं,
अजकावं, and अजोक्वं. ^j Sing. प्रमथः. ^k This, which is likewise
a name of Siva's attendants, is variously written. Sing. पारिषदः
पार्षदः, or पार्षद्यः. ^l Or energies of the gods, viz. *Bráhmī*, *Mahéswarī*,
Aindri, *Vaxáhi*, *Vaishnavī*, *Kaumārī*, *Kauvéri* or *Chámundā*, and
Charchicá. ^m Also ब्रह्माणी.

- विभूति भूतिरैश्वर्यम् (अणिमादिकमृधा) Superhuman power. a
32. उमा कात्यायनी गौरी काशी हैमवतीश्वरी BHA'WANI'.c
- शिवा भवानी बद्रीणी सर्वाणी सर्वमङ्गला
33. अपर्णा पार्वती दुर्गा चण्डानी चण्डिकाश्विका GAN'E'SA. j
- विनायके विघ्नराज हैमातुर गणाधिपाः
34. (अष्ट) कदम्ब हेरम्ब लम्बोदर गजाननाः KA'RTI'KEYA. k
- कार्तिकेयो महासेनः शरजम्बा चण्डामनः
35. पार्वतीनन्दनः स्कन्दः सेनानीरग्निभू गुहः
- वाङ्मलेयस् तारकजित् विशाखः शिखिवाहनः
36. वाष्मातुरः शक्तिधरः कुमारः क्रोचदारणः INDRA. o
- इन्द्रे मरुत्वान् मघवा विडोजाः पाकशासनः

1 ई—, 2 अ—, 3—क, 4 ए—, 5—अनु, 6—देव, 7—त्वत्, 8—वन्, 9—अस्.

^a Consisting in preternatural faculties of eight sorts (see the enumeration in other dictionaries), such as the power of assuming an imperceptible form &c. ^b This and the preceding term (विभूतिः) are by some considered to be here intended for names of ashes rubbed on the person of SIVA. ^c The wife of Siva and goddess of destruction. ^d Likewise गौरा. ^e Also काशी. ^f Likewise ईश्वरा. ^g Also शिवी. ^h Likewise चण्डिः, चण्डी or चण्डा. ⁱ Also अम्बा. ^j The obviator of difficulties. ^k The god of war. ^l Likewise शरजम्बा. ^m Also वाङ्मलेय. ⁿ Likewise क्रोचदारणः. ^o Regent of the sky. ^p Also मघवान् (वत्) ; some add मघवन्. ^q Likewise विडोजाः.

37. ^{l m a} वृद्धश्रवाः ^{m b} युनासीरः ^m पुरङ्गतः ^m पुरन्दरः
^m जिष्णुर्लक्ष्मणः ^m शक्रः ^m शतमन्युर्दि ^m वस्यतिः
^{2 m c} 38. सुतामा ^{m d} गोत्रभिदु ^m वज्री ^m वासवो ^m वृत्रहा ^m वृषा
^{6 m} वासोष्पतिः ^m सुरपति ^{7 m} बलारातिः ^m शचीपतिः
39. ^m जम्भभेदी ^{8 m} हरिश्चयः ^{9 m} स्वारान् ^m नभुचिस्तूदनः
^m संक्रन्दनो ^m दुश्प्रवणस् ^{10 m} तुराषाण् ^m मेषवाहनः
40. ^m आखण्डलः ^m सहस्राक्ष ^m अभुक्षास्

(तस्य तु प्रिया)

SACHI. e

पुलोमजा शची न्द्राणी

Indra's City.

12 f g
(नगरी त्व) मरावती

His horse.

41. ^{13 m h} (हय) चक्षैःश्रवाःHis chario-
teer.

(सूते) मातलि

His grove or
garden.ⁿ मृन्दनं (वनं)

His palace.

(स्यात् प्रासादे) वैशयन्ते

JAYANTA. i

^m जयन्तः ^m पाकशासनिः

1—वस्. 2—मन्. 3—त्रिन्. 4—इन्. 5—वन्. 6—दिन्.
 7—राज्. 8—वन. 9—वाह्. 10—वस्. 11 इ— 12 च—
 13— वस्.

* Also वृद्धश्रवाः. b Likewise युनासीरः and युनासीरः. c Also सुतामा. d Some add वासोष्पतिः. e The wife of Indra. f Like-
 wise शचीः, and शची, or शचिः. g Also अभरा. h Likewise चक्षैःश्रवसः
 (स्). i Son of Indra.

42. ऐरावतोऽश्वात्तर्क्षो रावणाभ्यमुवक्षमाः Indra's elephant.
 ४२. ऐरावतोऽश्वात्तर्क्षो रावणाभ्यमुवक्षमाः
 ४२. ऐरावतोऽश्वात्तर्क्षो रावणाभ्यमुवक्षमाः
 ४२. ऐरावतोऽश्वात्तर्क्षो रावणाभ्यमुवक्षमाः
43. यतकोटिः स्वः शब्दो दम्भोत्तिरशनिर् (द्वयोः) His thunder-bolt.
 ४३. यतकोटिः स्वः शब्दो दम्भोत्तिरशनिर् (द्वयोः)
 ४३. यतकोटिः स्वः शब्दो दम्भोत्तिरशनिर् (द्वयोः)
 ४३. यतकोटिः स्वः शब्दो दम्भोत्तिरशनिर् (द्वयोः)
44. (स्यात्) सुधर्मा देवसभा The council of the gods.
 ४४. (स्यात्) सुधर्मा देवसभा
 ४४. (स्यात्) सुधर्मा देवसभा
 ४४. (स्यात्) सुधर्मा देवसभा
45. मेरुः सुमेरुर्हो माद्री रत्नसायुः सुराण्यः The mountain Sumeru. 1
 ४५. मेरुः सुमेरुर्हो माद्री रत्नसायुः सुराण्यः
 ४५. मेरुः सुमेरुर्हो माद्री रत्नसायुः सुराण्यः
 ४५. मेरुः सुमेरुर्हो माद्री रत्नसायुः सुराण्यः
46. सन्तानः कल्पवृक्षश्च (च पुंसि वा) हरिचन्दनं Five celestial trees. m.
 ४६. सन्तानः कल्पवृक्षश्च (च पुंसि वा) हरिचन्दनं
 ४६. सन्तानः कल्पवृक्षश्च (च पुंसि वा) हरिचन्दनं
 ४६. सन्तानः कल्पवृक्षश्च (च पुंसि वा) हरिचन्दनं

1 य—, 2 ऐ—, 3 य—, 4 य—, 5—विं, 6—मंजु.
 7 य—, 8—द्रि, 9—वृक्ष.

^a Also कुसीयं. ^b Likewise भिदिरं and भिदुः. ^c Also स्वः (स्).
^d Likewise शम्भः. And सम्भः or संभः. ^e Also अश्वनी, and वज्राश्वनिः.
^f Or of any god. ^g As *Nārada*, &c. ^h Ambrosia and Nectar ; or the food and drink which confer immortality. ⁱ Likewise पयूषं and पयूषं. ^j The Ganges of the sky, suggested probably by the milky-way.
^k Also स्वर्गदी. ^l The extremity of the world's axis ; where the gods abide. ^m Severally named in the text.

SANATKU-
MARA. a

m b m c
सनत्कुमारो वैधातः

The *Aswini*.
d

m 1 m
स्वर्वेद्यावृश्चिनीसुतौ

m e 2 m m 3 m
47. नासत्यावृश्चिनौ दक्षावृश्चिनेयौ (च तावुभौ)

Nymphs. f

4 f f g h
(स्त्रियां वज्रप्य) पुरसः स्वर्वेद्या (उर्वशीसुखाः)

Celestial
musicians. i

m j 5 m k 6 m l
48. (हाहा ह्रुह्रुश्चैवमाद्या) गन्धर्वास्त्रिदिवीकसः)

Fire.

m m m m m m
अग्निर्विश्वामरो वज्रिर्वीतिहोत्रो धनञ्जयः

m m 7 m 8 m n
49. क्षपीटयोनिर्ज्वलनो जातवेदास् तनूनपात्

9 m 10 m o 11 m m m
वहिः शुष्मा क्षणावर्णा शोचिष्केश्च उषर्बुधः

1 अ— 2 अश्विन. 3 आ— 4 अपुरसः 5—ह्रु. 6—व्य. 7—दस.
8—पादु. Or—पात्. 9 वहि Or वहिस्. 10—नू. 11—मनू.

* The son of *Brahmā*, and eldest of the progenitors of mankind.
b Likewise सत्कुमार. c Also वैधातकिः. d Physicians of heaven, and twin sons of the sun by his wife *Sanjnyā* in the shape of a mare, or children of the constellation *Aswinī*. One of the twins is named *Násatya*, and the other *Dásra*; but these terms, in the dual, designate both of them. Their patronymics are used in the singular, when either is singly intended. e Likewise नासिक्यौ. f Celestial courtesans, as *Urvasī*, *Rambhā*, *Ménacā*, *Ghrīlāchi*, *Tilōttamā*, &c. g Likewise स्वर्वेद्या. h Also उर्वशी and उर्वसी. Quiristers of heaven, as *Háhā*, *Húhú*, *Tumbura*, *Viswāvasu*, *Chitrarat'ha*, &c. i Likewise हाहा; and हाहाः (स). And Indec. हाहाः. k Also ह्रुह्रुः and हाहाह्रुह्रुः. And Indec. ह्रुह्रुः. l Sing. गन्धर्वः. Also गन्धर्वः and गान्धर्वः. m One commentator makes the plural of this word विश्वामराः, but erroneously say others. n Or, according to a different etymology, तनूनपात् (त्). And तनूनपाः (पा). o युष्मन्, or वहिःयुष्मन्. Also युष्मः (स्म).

50. आश्रयाशो दृष्टवानुः क्षयानुः पावको ऽनलः

रोहिताशो वासुसखा शिखावानाशुशुक्षणिः

51. हिरण्यरेता कुतभग् दहने हव्यवाहनः

सप्तार्चिर्दसुनाः शुक्रश् चित्रभानुर्विभावसुः

52. शुचिरपिभं

ओर्वस् (तु) वाडवो वडवानलः

Submarine
fire. c

(वक्त्रेर्हयो) ज्वालकीलावर्चिर्हतिः शिखा (स्त्रियां)

Flame. f

53. (त्रिषु) स्फुलिङ्गोऽग्निकणः

A spark.

सन्तापः संस्वरः (समी)

A burn.

धर्मराजः पितृपतिः समवर्त्ती परेतराट्

YAMA. j

54. कृतान्तो यमुनाभ्राता यमनो यमराट् यमः

कालोदण्डधरः आश्वदेवो वैवस्वतो ऽन्तकः

1—खि, Or —ख. 2—यत. 3 आ—. 4—तस्. 5—भज्. 6—स.
EX. —चिस्. 7—नस्. 8—क्र. 9 अ—. 10—वः. 11 अचि.
12—त्तिन् 13— राज्. 14—ह. 15—राज्.

^a Likewise आश्रयाशः. ^b Also क्षयानु. ^c Likewise सप्तार्चिः (चि).
^d Also दसूनाः. ^e A being consisting of flame, but with a mare's head,
sprung from the thighs of *Urua*, and was received by the ocean.
^f Masc. ज्वालः, fem. ज्वाला. ^g Fem. कीला. ^h Also f. n. अर्चिः, (स).
ⁱ Fem. स्फुलिङ्गा, neut.—गं. ^j The regent of worlds below; or death,
and judge of departed souls. Likewise दण्डधारः.

A giant or ghost. 55. राक्षसः कौण्यः क्रव्यात् क्रव्यादेः ऽसप चाशरः

रात्रिचरो रात्रिचरः कर्बुरो निकषामजः

59. वातुधानः पुष्यजने नैर्ऋते वातु रक्षसी

VARUNA. f प्रचेता वरुणः पाथी वादसांपतिरप्यतिः

Air or wind. 57. श्वसन स्यर्धने वायुर्मातरिष्वा सदागतिः

वृषदधो गन्धवहो गन्धवाहो निशाशुगाः

58. समीर मावत मरुज् जगत्प्राण समीरणाः

नभस्वद् वात पवन पवमान प्रभञ्जनाः

Air inhaled. m 59. प्राणो ऽपानः समानश्(चो)दान व्यानौ(च वायवः

शरीरस्था इमे)

Speed or velocity. रंघस् तरसी (तु) रवः स्वदः

1 क्रव्याद्. 2 रक्षस्. 3—तस्. 4 पाथिन्. 5 च—. 6—चन्.
7 च—. 8 वा—. 9—त्. 10—त्. 11—न. 12 च—. 13 तरस्.

^a Or कौण्यः. ^b Or चाशिरः. ^c Likewise कर्बूरः. and कर्बरः. ^d Or वातुधानः. ^e Also नैर्ऋतिः. ^f Or the regent of water. ^g Likewise वरुणः. ^h Also अपांपतिः. ⁱ Or वृषताम्र. ^j Likewise जगत्तः. ^k Also जगत् (du. जगतो; or जगन्तो;) and प्राणः. ^l Likewise वातिः. ^m Five breaths, or air inhaled or emitted several ways, as breath, deglutition, &c. ⁿ Also रंघः.

- 1 m a n n n n 2 n c n
 60. अवोऽयं शीघ्रं त्वरितं लघु क्षिप्रमरं द्रुतं Quick, or
 n n n 3 n 4 n d swiftly. b
 सत्वरं चपलं दृढमविविधतमाशु (च)
 n f n 5 n n 6 n 7 n g
 61. सततेऽनारताश्रान्त सन्तताविरतानिर्ग
 n 8 n 9 n h Eternal, or
 नित्यानवरताञ्जलम् (ऽप्य) continually. e
 (ऽया) ऽतिशयो भरः Much or ex-
 m m j cessive. i
 n n 10 n 11 n 12 n n
 62. अतिवेद्य भयात्यर्थतिमात्रोद्गाढ निर्भरं
 13 n 14 n 15 n n n k 16 n
 तीव्रैकान्तनितान्तानि गाढ वाढ दृढानि (च)
 1 m
 63. (कौबे) शीघ्राद्यसत्वे स्यात् त्रिष्वेषां भेद्यगामि वत्

1 अव. 2 चर. 3 अ—. 4 आ—. 5 अ—. 6 अ—. 7 आ—.
 8 अ—. 9 अ—. 10 अ—. 11 अ—. 12 अ—. 13 तीव्र. 14 ए—.
 15—ल. 16 दृढ.

^a Likewise अवनः. ^b These terms, used adverbially, are neuter ; but as adjectives, they agree in gender with the subject. Masc. शीघ्रः, fem. शीघ्रं, neut. शीघ्रं. ^c Also Indec. चर. ^d Except this term, which properly should not be used as an adjective. ^e These likewise are neuter as adverbs, but vary as adjectives. ^f This is reckoned among indeclinables. ^g Except this, which properly should not be used as an adjective. ^h Except this also, which is never used as an adjective. This is also reckoned among indeclinables. ⁱ These likewise are neuter as adverbs, but vary as adjectives. ^j Except these two, which are invariably masculine ; but they are used adverbially in the second singular neuter. ^k This is indeclinable according to some. ^l They are neuter when used not as nouns ; consequently, as adverbs. ^m A various reading is भेद्यगामि, (used as an epithet or discriminative) instead of सत्तगामि, (used as a noun ; i.e. as an adjective.)

KUVÉRA. a

1 m m 2 m m
कुवेरस् त्रयम्बकसखे! यक्षराड् गुह्यकेश्वरः

3 m m m m
64. मनुष्यधर्मा धनदे! राजराजो धनाधिपः

m m m m
किन्नरेशो वैश्रवणः पौलस्त्यो नरवाहनः

4 m b 5 m c 6 m d m 7 m
65. यक्षैकपिङ्गुलविल श्रीद पुण्यजनेश्वराः

The garden of
Kuvéra.

n
(अस्योद्यानं) चैत्ररथं

Nalakūvara.

m f
(पुत्रस्तु) नलकूवरः

Kailasa. g

m
66. कैलासः (स्थानं)

Kuvéra's
city.

f
अलका (पूर्व)

His throne
and vehicle.

m n
(विमानं तु) पुष्पकं

His attend-
ants.

m 8 m m m
(स्यात्) किन्नरः किंपुरुषस् तुरंगवदने! मयुः

His treasure.

m m h
67. निधि (नी) शेवधि

Auriferous
gems. i

n n
(भेदाः पद्मशङ्खादयो निधेः)

1—र. 2—राज्. 3—नक्ष. 4 वक्ष. 5 ए— 6 ए—.
7—र. 8—व.

a The god of riches. b Also यक्षेश्वरः. c Likewise एकपिङ्गुलः.
d Also ऐडविजः, or ऐखविलः, and ऐडविल. e Son of *Kuvéra*. f The
same term, in the dual, designates both the sons of *KUVÉRA*; named
NALAKU'VARA, and *MANI'GRÍ'VA*. g A bode of *Kuvéra*. h Also शेवधिः
i See an enumeration of the other seven (for there are nine such
fabulous gems) in other dictionaries.

SECTION II.

1. ^{f f a 1 n b 2 n n 3 n} द्यौ दिवौ (हे स्त्रियाव) ^{4 n c n d n n 5 n n} अन् व्योम पुष्करम्बरं ^{6 n n 7 m n 8 m n e} The sky or atmosphere.
- ^{9 f 10 f g f 11 f 12 f} नभो अन्तरीक्षं गगनमनन्तं सुरवर्त्म खं
2. ^{13 f 14 f i 15 f} दिशस्(तु)ककुभःकाष्ठायाशाश्(च)हरितश्(च ताः) Space, region or quarters. f
3. ^f प्राच्यवाची प्रतीचस् (ताः पूर्व दक्षिण पश्चिमाः) The several quarters. h
- ^{m f n} (उत्तरा दिग्) उदीची (स्याद्)
- ^{m m m m m m} दिशं (तु त्रिषु दिग्भवे) Situated or bearing. j
4. ^{m m} इन्द्रो वज्रिः पितृपति नैर्ऋतो वरुणो मरुत् The regents of quarters and points. k
- कुबेर ईशः (पतयः पूर्वादीनां दिशां क्रमात्)

- 1 च— 2—मन्. 3 कं— 4—भस्. 5—तन्. 6—त्.
- 7 चा— 8—यस्. 9 दिग्. 10 ककुभ. 11 काष्ठा. 12 हरित्.
- 13 ची— 14 च— 15—ची.

^a See § i. v. 4. ^b Or अग्न्यं. ^c Likewise नभं (भ.) ^b Or अन्तरीक्षं.

^e Masc. विहावाः. Neut. विहावः. Also विहावसः—स; and indec. विहावसा. ^f A tract or quarter of the world; sing. दिक्, pl. दिशः. Or with the feminine termination दिशा, pl. दिशाः. ^g Nom. ककुप्. Also with the feminine termination ककुभाः. ^h In their order: namely, East, South, West, North. ⁱ Some read अपाची for the South; restricting अपाची to the region below. ^j Ex. पूर्वदिश्यः eastern; fem—द्याः neut.—य्यं. ^k In their order: E., S. E., S., S. W., W., N. W., N., N. E. Thus fire S. E. *Nairita* S. W. Air N. W. *Siva* N. E. From the regents, the points are denominated: as ऐन्द्र, East; आग्नेयो, South-east; वाय्वा, South; &c.

Elephants, at
the points. a

5. ऐरावतः पुण्डरीको वामनः कुमदेऽञ्जनः

पुष्पदन्तः सार्वभौमः सुप्रतीकश्च (च दिग्मयाः)

Their females
b

6. (करिष्ये) ऽञ्जसु कपिला पिङ्गलागुपमाः (क्रमात्)

ताम्रकर्णी शुभ्रदन्ती (चा) ऽङ्गना (चा) ऽञ्जनावती

Intermediate
point. f

7. (क्षीबाव्ययं त्व) ऽपदिशं दिशोर्ध्वं विदिक् (क्षिवां)

Included
space.

अभ्यन्तरं (त्वं) ऽन्तरालं

The sensible
horizon. h

चक्रवालं (तु) मण्डलं

A cloud.

8. अन्नं मेघो वारिवाहः क्षमयितुं वर्णाहकः

धाराधरो जलधरस्तडित्वान् वारिदेऽम्बुभृत्

9. घन जीवूत सुदिर जलसुग्धूमयोनयः

A succession
of clouds.

कादम्बिनी मेघमाला

Belonging to
clouds.

(त्रिषु मेघभवे) ऽन्वितं

1 अञ्जन. 2—क. 3 च— 4—धर. 5—त्वत्. 6—सुक्. 7—नि.

^a Belonging to the several regents of them, respectively. ^b In the same order. ^c Also अञ्जसुः. ^d Likewise शुभ्रदन्ती. ^e Also अङ्गदा. ^f Or half quarter, as S. E. &c. ^g Likewise प्रदिक्. ^h Or any orb and circumference. ⁱ Or चक्रवाहः. ^j Or अञ्ज. ^k Also वारिधरः. ^l Likewise जलभृत्, जलद, &c. ^m Properly this signifies a cloud of smoke : and जीवूतः is a visible exhalation.

10. ⁿ ⁿ ⁿ ^{l n b}
 क्षनितं गर्जितं मेघनिर्घोषे रसिता (दि च) ^a The rattling
^{f c} ^f ^{2 f} ^{3 f} ^f
 थंपा यतक्रदा क्रादिन्यैरावत्यः क्षणप्रभा ^a Lightning.
^f ^{f d} ^f ^f ^f
11. तडित् सौदामिनी विद्युत् चक्षला चपला (ऽपि च)
^{m f} ^g
 स्फुर्ज्यु (वृज्जनिघोषे) ^a A clap of
 thunder. e
- ^m ^{4 m}
 मेघव्योतिरिरम्भदः ^a A flesh of
 lightning. h
- ⁿ ^{5 n}
 12. इन्द्रायुधं शक्रधनुस् ^a A rainbow.
ⁿ
 (तदेव चञ्जु) रोहितं ^a INDRA'S bow
 unbent. i
- ^f ^{n j}
 दृष्टिर्वधं ^a Rain.
- ^m ^{6 m}
 (तद्विघाते) ऽवग्राहावग्रहौ (समौ) ^a Drought.
- ^m ^m
 13. धारासम्पात आसारः ^a A hard
 shower.
- ^{m k} ^l
 शीकरो (ऽसुकयाः सृताः) ^a Thin rain.

1—त. 2—नीः 3 ऐ—ती. 4 इ— 5—स्. EX.—दृष्.
 6 च—.

^a Or the grumbling of clouds. ^b Including other synonyms, as ध्वनितं, &c. ^c Also यन्त्रा. ^d Better सौदामिनी; Likewise सौदाम्नी. ^e The noise attending a fall of thunder or stroke of lightning. ^f Also स्फुर्ज्युः. and विस्फुर्ज्युः, or विस्फुर्ज्युः. ^g Or वज्रनिर्घोषः. ^h Or the fire attending a stroke of lightning. ⁱ When his bow is bent, its shadow appears as a rainbow; when unbent, it is invisible to mortals. Some of the commentators have approached towards a true explanation of the rainbow; saying that it proceeds from the rays of the sun, which are of various colours, and being dispersed by the air, appear in the sky. ^j Likewise चञ्जु. ^k Or शीकरः. ^l Or सृताः.

Hail.

l m m f
वर्षोपवृत्तस् (तु) करका

A cloudy day. a

n
(मेघाच्छन्ने ऽङ्गि) दुर्दिनं

Covering or disappearance. b

f f m 2 n
14. चन्मर्द्धा व्यवधा (पुंसि त्व) नार्धिरपवारणं

n n n c 3 n

अपिधान तिरोधान पिधानाच्छादनानि (च)

4 m 5 m d m e m m f

The moon.

15. हिमांशुश्च चन्द्रमाश्च चन्द्र इन्द्रः कुसुदबान्धवः

m m m 6 m m

विधुः सुधांशुः शुभ्रांशुरोषधीशो निशापतिः

m m m g m m m

16. अजो जैवाटकः सोमो ग्लौर्द्गाङ्गः कलानिधिः

m m h m m

द्विजराजः शशधरो नक्षत्रेशः क्षपाकरः

f

A digit. i

17. कला (तु षोडशो भागे)

m n j

m f n

The disk of the sun or moon.

विष्णो (ऽस्त्री) मण्डलं (त्रिषु)

n m n m n

m

A part.

भित्तं यकल खण्डे (वा पुंस्य) ऽर्द्धो

n

Half.

ऽर्द्धं (समे ऽंशके)

1—ल.

2 अ—.

3 आ—न.

4—यु.

5—वस्.

6 जो—.

* Or obscured by clouds. b Or anything, which hides and withholds from sight. c Also छादनं. and छदनं. d Likewise नाः, (वस्.)
e Also चन्द्रः. f Likewise कुसुदबन्धः. g Also सोमा, (नृ.) h Likewise यथाङ्गः, यथालङ्घनः, and यथी, (नृ.) i Or the sixteenth part of the moon's diameter j One author makes this fem. Also विष्नी.

^{f a} ^f ^f
18. चन्द्रिका कौमुदी ज्योत्स्ना Moonlight.

^{1 m} ^f
प्रसादस् (तु) प्रसन्नता Purity or brightness.

^m ^{2 m} ⁿ ⁿ ^{3 n} ^{n b}
कलङ्काङ्गी खण्डनं (च) चिह्नं खण्ड (च) लक्षणं A spot or mark.

^f
19. सुषमा (परमा शोभा) Exquisite beauty.

^f ^{f c} ^{4 f} ^f
शोभा कान्तिर्द्युतिश् छविः Beauty or splendour.

^{5 m} ^{6 m} ^{7 m} ⁿ ⁿ
अवधायस् (तु) नीहारस् तुषारस् तुहिनं हिमं Frost.

ⁿ ^{f d}
20. प्रालेयं मिहिका (चा)

^f ^f
(ऽथ) हिमानी हिमसंहतिः Ice and snow.

ⁿ
शीतं (गुणे) Cold or chillness.

^{m f n e} ^{m f n} ^{m f n}
(तद्वदर्याः) सुषीमः शिशिरो जडः Cold or frigid.

^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n}
21. तुषारः शीतलः शोतो हिमः (सप्तान्यलिङ्काः)

^m ^m
ध्रुवः औत्तानपादिः (स्याद्) The polar star. f

^{m h} ^m
अगस्त्यः कुम्भसम्भवः AGASTYA. g

1—द. 2 चङ्क. 3—चङ्कन्. 4—ति. 5—व. 6—हार. 7—वार.

^a Also चन्द्रिका. ^b Likewise लक्षणं. ^c Also द्युती, and छविः. ^d Or मिहिका. ^e Likewise सुषीमः, and सुसीमः. ^f Or "the north pole itself. In mythology, *Dhruva* is son of *Uttānapāda*, and consequently grandson of the first *Manu*. In Astronomy, *Uttānapāda*, is β Ursæ minoris. ^g *Agastya* is regent of the star Canopus. ^h Also अगस्त्यः.

1 m a

22. मैत्रावरुणिरः

His consort.

(स्वैव) सोपामुद्रा (सधर्म्मिणी)

n b 2 n n f f n c 3 f n d

A star.

नक्षत्रसूक्ष्मं भं तारा तारका (पु) ङु (वा स्त्रियां)

Asterisms. c

23. दाक्षायण्यो (ऽश्विनीत्यादि तारा)

The head of Aries.

4 f 5 f

अश्वसुगश्विनी

Stars in the Southern scale.

राधा विशाखा

Stars in Cancer.

पुष्ये (तु) सिध्य तिष्यौ

The Dolphin.

अविष्ठया

24. (समा) धनिष्ठा

The wing of Pegasus.

(स्युः) प्रौष्ठपदा भाद्रपदाः (स्त्रियः)

n h

n

7 f

Orion.

जगशीर्षं जगशिरस् (तस्मिन्नेवा) ग्रहायणी

Stars in his head.

25. इक्ष्वासास् (तच्छिरोदेशे तारका निवसन्ति याः)

8 f i

The planet Jupiter. j

वृहस्पतिः सुराचार्यो गीष्पतिर्धिषण्यो गुरुः

1—णि.

2 कृत्.

3 उह.

4—युक्.

5 अ—.

6—डा.

7 आ—.

8—खा.

9 धि—.

* Likewise वरुणिः. ^b Also नक्षत्रं. ^c Neut. तारकं. Likewise masc. तारः, and तारकः. ^d Neut. उह, fem. उहः or उह्यी. ^e As *Aswinī* and others, the longitude of which regulates the divisions of the zodiac. In mythology, they are nymphs, and daughters of *Daksha*. ^f Properly dual, as indicating two stars, which compose this constellation according to ancient authors. But astronomers now reckon four. ^g Also भाद्रपदाः. ^h Likewise masc. जगशीर्षः, and fem. जगशिराः (स्). Also masc. जगः. ⁱ Also इक्ष्वाकाः. ^j *Vrihaspati*, the preceptor of the gods, son of *Angiras*. ^k Likewise गोपतिः, गोःपतिः, and गोस्पतिः.

26. जीव् चाङ्गिरसो वाचस्यतिथि चित्रशिखण्डिनः
 शुक्रो दैत्यगुरुः काव्य उग्रना भार्गवः कविः Venus. b
27. अङ्गारकः कुजे भौमे लौहिताङ्गे महीसुतः
 रौहिणेयो बुधः सौम्यः Mercury. f
- (सनी) शौरि शनैश्चरौ Saturn. g
28. तमस् (तु) राहुः स्वर्भानुः सैंहिकेयो विधुन्तुदः The ascend-
 ing node. j
- (सप्तर्षयो मरीच्यत्रिमुखाश्) चित्रशिखण्डिनः Ursa major. l
29. (राशीनामुदंयो) लग्नं Ascension. m
- (ते तु मेषवृषादयः) Signs of the Zodiac. n
- सूर सूर्यार्थमादित्य द्वादशात्म दिवाकराः The Sun

1—ति. 2—नस्. 3 च—नृ. 4 चा—. 5—लनृ. | 6—र.

^a The patronymic in the plural, reverts to the original form चाङ्गिरसः. ^b *S'ukra* or *U'sanas*, the preceptor of the giants, son of *Bhrigu* and regent of the planet Venus. ^c In the vocative sing. उग्रनः(स्) उग्रमन, or उग्रनः. ^d Likewise ऋगुः. This and the patronymic, in the plural, make ऋगवः. ^e According to mythology, the son of the earth. ^f *Bud'ha*, son of *Sóma*, (or the moon) by *Róhinī* (or the Hyades). ^g *Saní*, the offspring of the sun by *Ch'háyá*. ^h Or more properly, शौरिः. Also शौरः. ⁱ Likewise चनिः. ^j *Ráhá*, son of *Sinhiki*. ^k Also masc. तजाः, (स.) ^l The seven principal stars in Ursa major are the seven sages ; *Maríchi*, *Atri*, *Angiras*, *Pulastya*, *Pulaha*, *Kratu* and *Vasisht'ha*. ^m The rising of the signs. ⁿ The sign (*Rás'i*) are Arice, Taurus, &c. ^o Likewise सूरः.

30. भास्कराक्षर वध्न प्रभाकर विभाकराः

भास्वद् विवस्वत् सप्तार्ष हरिदक्षोष्णारक्षयः

31. विकर्त्तमाकं मार्त्तण्ड मिहिरारुण पूषणः

द्युमणिस् तरणिर्मि त्वश् चित्रभानुर्वि रोचन

32. विभावसुर्ग्रहपतिस् त्रिषांपतिर्हर्षतिः

भानुर्हंसः सहस्रांशुस् तपनः सविता रविः

Three of the
sun's atten-
dants. e

33. माठरः पिङ्गलो दण्डश्च (चण्डांशोः पारिपार्श्विकाः)

The dawn. f

सूरसूतेऽरुणोऽनूरः काश्यपिर्गृडाग्रजः

Halo.

34. परिवेषस् (तु) परिधिर्पसूर्यक मण्डले

A ray.

किरणोऽस्य मयूखांशु गभस्ति हृणि हृणायः

35. भानुःकरोमरीचिः (स्त्रीपुंसयोर्दौ) धितिः (स्त्रियाम्)

1 अ —. 2 —तु. 3 उ—प्रि. 4 अ —. 5 अ —. 6 पूषन्.
7—वि. 8—त्व. 9—ति. 10 अ —. 11—शु. 12—ह.
13—एह. 14—व. 15 उ—. 16 उह. 17 अंशु. 18 धृष्णि.

* Also वात्ताण्ड, ^b Likewise वहिरः. ^c Also अहःपतिः. ^d Like-
wise तापनः. ^e Severally named in the text. They are INDRA, YAMA,
and FIRE, under other names : one placed on the left of the sun ; the
two others on his right. ^f The charioteer of the sun. ^g Likewise
काश्यपः. ^h Also परिवेषः. ⁱ Some read मन्त्रि.

^f ^{1 f} ^f ^{2 f f a} ^{3 f f} ^f ^{4 f}
 (स्युः)प्रभा रग् रचि त्विड्भा भाश्च वि द्यु तिदीप्तयः Light.

5 n

6 n

36. रोचिः शोचि (रुभे क्लीवे)

^m ^m ^m
 प्रकाशो द्योत चातपः Sunshine. b

ⁿ ⁿ ⁿ ⁿ ^d
 कोष्णं कयोष्णं मन्दोष्णं कदुष्णं (त्रिषु तद्वति) Warmth. c

ⁿ ⁿ ⁿ ^f
 37. तिग्मं तीक्ष्णं स्वरं (तद्वन्) Heat. e

^f ^f
 जगदृष्णा मरीचिका Sultry va-
 pour. g

1 रुच. 2 त्विड्. 3 भास्. 4 दीप्ति. 5 रोचिस्. 6 शोचिस्.

* Also masc. भाः (स्) or भासः, (स्). ^b Or any lustre and heat. Some interpret this, the converse of darkness. Others make the three terms of this article synonymous with the preceding eleven, as signifying light and illumination. They are distinguished from the article which precedes, as not immediately issuing from the sun. ^c Or warm. ^d When used as adjectives they vary with the gender. ^e Or hot. ^f These also, when employed as adjectives, vary with the gender. ^g Appearing at a distance like a sheet of water. The phenomenon called Mirage.

SECTION III.

Time.	^m 1. ^m कालो ^{1 m} दिष्टो (ऽप्य) ^m नेष्टा (पि) ^m समयो (ऽप्य)
First lunar day. ^a	^{f b} (ऽथ) पक्षतिः
	^{2 f c} प्रतिपद् (हे इमे क्षीत्वे)
A lunar day.	^{3 m f d} (तदाद्यांस्) तिथयो (द्वयोः)
A day.	^m 2. ^{n 4 n} षष्ठो ^{m n m n e} दिनाहनी (वा तु क्षीत्वे) दिवस वासरौ
Morning.	^m प्रत्युषो ^{n n f 5 n g} ऽहर्मुखं ^{6 n h} कल्पमुषः ^{n i} प्रत्युषसी (अपि)
	3. प्रभातं (च)
Eve. ^j	^{f k} (दिनान्ते तु) सायं
Twilight.	^{f l} सन्ध्या ^f पितृप्रसूः

1 अनेहस्. 2—पद्. 3 तिथि. 4 अहन्. 5 उषस्. 6—वस्.

^a The beginning of the moon's increase or wane. ^b Or पक्षती.
^c The thirtieth part of a lunation. ^d Also fem. तिथी. ^e Some write वासरः, erroneously. ^f Likewise काश्यं. ^g Also masc. उषः (स्.) and fem. उषा. ^h Likewise masc. प्रत्युषः (च) and neut. प्रत्युषः (स्.) ⁱ Also भातं and विभातं. ^j Or the close of the day. ^k Masc. सायः. Indec. सायं. ^l Likewise सन्ध्या.

^m	^{1 m}	^{2 m}		
प्राङ्महाराष्ट्र सभाङ्गात् (विश्वम्)				Periods of the day. a
			^{f b}	
			(अथ) शर्वरी	Night.
^f	^f	^{3 f c}	^f	^{f d}
4. विश्वा विश्वीयिनी रात्रिस् त्रियामा चक्षदा क्षपा				
^f	^{4 f e}	^{f f}	^{f g}	^{f h}
विभावरी तमस्विनी रक्षनी यामिनी तमी				
^f	^{f i}			
5. तमिस्ता तामसी (रात्रिः)				A dark night.
	^{f j}			
ज्योत्स्नी (सन्धिकृच्छान्विता)				A moon-light night.
	^f			
(आगामिवर्त्तमानाहर्त्युक्तायां निशि) पश्चिणी				A night and two days. k
^m				
6. गच्छरात्रं (निशावच्छः)				A multitude of nights.
^m	^m	^m		
प्रदोषो रक्षनीमुखम्				Evening. l
^m	^m			
अर्द्धरात्र निशीथी (हौ)				Midnight.
	^m	^m		
(हौ) याम प्रहरी (समी)				A watch. m

1 क्ष.— 2—ङ्. 3—त्रि. 4—नी.

^a Forenoon, afternoon, and mid-day. The three turns of the day are collectively called विश्वम्, n. or विश्वम्, f. ^b Also शर्वरी. ^c Also रात्री. ^d Likewise क्षपा. ^e Also तमस्विनी. ^f Likewise रक्षनी. ^g Also चक्षदा. ^h Likewise तमिः, or तमी and तमी. ⁱ Some make this a part of the explanation. But it is one of the terms exhibited, according to others. It also signifies night in general. ^j This is interpreted by one author the night of full moon. ^k Or a day and two nights. ^l The beginning of night. The two first hours (g'hatīs) after sunset. ^m The eighth part of the day.

The full and
change of
the moon. a

^{m b}
7. (स) पर्वसन्धिः (प्रतिपत्पञ्चदश्योर्दन्तरम्)

Last day of
the half
month.

^f
पञ्चान्तौ (पञ्चदश्यौ द्वे)

Day of full
moon.

^{f c}
पौर्णमासी (तु) पूर्णिमा

Moon a little
gibbous. d

^f
8. (कलाहीने सा) ऽनुमतिः

Moon quite
full. e

^f
(पूर्णे) राका (निशाकरे)

Day of new
moon.

^{ff} ^{1 f} ^{m g} ^m
अमावास्या (त्) मावस्या दर्शः सूर्येन्दुसङ्क्रमः

Moon a little
horned. h

^f
9. (सा दृष्टेन्दुः) सिनीवाली

Moon exact-
ly new. i

^{f j}
(सा नष्टेन्दुकला) कुम्भः

An eclipse.

^m ^m
उपरागो ग्रहो

Eclipsed.

(राहुग्रहे त्विन्दौ च पुष्णि च)

1 च—.

* The junction of the 15th and 1st of a half month, or the precise moment of the full or change of the moon. ^b Also पर्व and संधिः. ^c Likewise पूर्णिमा, पूर्णिमासी, पूर्णमासी and पौर्णमी. ^d That is, a fifteenth day of the moon's age, on which she rises one digit ($\frac{1}{16}$ th.) less than full. ^e A similar day; but on which she rises quite full. ^f Also अमावासी, अमावसी, अमानासी, अमानसी, and अमा. ^g Some add अदर्शः. ^h That is, a thirtieth day of the moon's age, on which she rises visible. Or sets visible; the first lunar day having commenced, or the fourteenth of the dark half month being unfinished. ⁱ A similar day, but on which she rises invisible. ^j Also कुम्भः.

^m ^{1 m}
10. सोपश्वोपरक्तौ (दाव)

^m ^m ऽग्न्यत्पात उपाहितः	A meteor. a
^{2 m} (एकयेत्तया) पुष्यवन्तौ (दिवाकर निशाकरौ)	Sun & moon.
^f (षट्पादश निमेषास्त) काष्ठाः	Sixteen thirds. b
^m (त्रिंशत् ताः) कलाः	Eight seconds. c
^m (तास्तु त्रिंशत्) क्षणः	Four minutes. d
^{m n} (ते तु) मुहूर्त्ता (द्वादशास्त्रियाम्)	An hour. e
^{3 m g} 12. (ते तु त्रिंशद्) होरास्तः	A day. f
^m पक्ष (स्ते दशपक्ष च)	A fortnight. h
^m ^m (पक्षौ पूर्वापरौ) शुक्ल कृष्णौ	Light & dark fortnights. i
^{m k} मास (स्तु तावभौ)	A month. j

1 उ—.

2—वत्, or वन्त.

3 च—.

^a As a falling star, &c. also a comet. ^b Or thirtieth part of a *Kald* and measured by eighteen twinklings. ^c Or thirtieth part of a *Kshan*. ^d The three hundred and sixtieth part of the day. ^e The thirtieth part of the day ; containing twelve *Kshanas*. ^f A nycthemeron, containing thirty *Muhurtas*. ^g Some make this neuter : but erroneously. ^h Half a month, comprising fifteen days. ⁱ Respectively, from new moon to full, and from the opposition to the conjunction. ^j The twelfth part of a year ; comprising two *pakshas*, or thirty days. This is according to lunar time. But the same name is applicable to the solar and sidereal months. ^k Likewise जाः (स्).

A season. a	13. (द्वौ द्वौ मासादिमासौ स्याद्) चतु ^m
A half year. b	(सौ) द्युनं (त्रिभिः) ^{1 n}
A year. c	(अयने द्वे गतिरुद्गन् दक्षिणार्कस्य) वत्सरः ^m
Equinox.	14. (समरात्रिर्दिवे काले) विषुवद्विषुवं (च तत्) ^{2 n n d}
A'grahāya- na. e	मार्गशीर्षे सहा मार्गे आयुहावणिक (च सः) ^{m 3 m f m m g}
Pausha. h	15. पौषे तैव सहस्यौ (द्वौ) ^{m m m}
Māgha. i	तथा माघे ^{4 m j m}
Phālguna. k	(ऽथ) फाल्गुने ^m
	(स्यात्) तपस्यः फाल्गुनिकः ^{m m}
Chaitra. m	(स्यात्) चैत्रे चैतिके मधुः ^{m m m}

1 च— 2—वत्. 3 सहस्. 4 तपस्.

The sixth part of a year, comprising two months, as *Māgha* and *Phālgunā*. Properly the season consists of two solar months : but the term is also applicable to lunar time. ^b Or the sun's alternate journeys towards the tropics, measured by three seasons. ^c Consisting of the northern and southern tracts of the sun. ^d Also masc. विषुवान्, and विषुवः. And विषुवः or विषुपः. ^e Month in which the moon is full, nearly in the longitude of Orion's head. ^f Likewise सहः (स.) ^g Also आयुहावणः. ^h Near γ and δ of Cancer. ⁱ Near the lion's heart. ^j Some add तपः (—य). ^k Near the lion's tail. ^l Also फाल्गुनः. ^m Near the virgin's spike.

16. वैशाखे माघवो राधे

Vaisāk'ha. a

ज्यैष्ठे शुक्लः

Jyaisht'ha. b

शुचि (अश्वत्थम्)

A'shād'ha. d

आषाढे

श्रावणे (तु स्यात्) नभाः श्रावणिक (चतुसः)

Srāvan'a. f

17. (सु) नभस्य प्रौष्ठपद भाद्र भाद्रपदाः (समाः)

Bhadr'a. g

(स्यादा) श्विन दूषे (ऽप्या) ऋतुजो (ऽवि)

A's'wina. h

(स्यात्) कार्तिके

Kārttika. k

18. वाङ्मोर्जो कार्तिकिको

हेमन्तः

winter. l

शिशिरो (ऽस्त्रियाम्)

Cold season. n

वसन्ते पुष्यसमयः सुरभिर्

Spring. o

ग्रीष्म उषकः

Hot season. p

1 नभस्.

2 आ—.

3 आ—.

4 अजं.

5—वि.

a Month in which the moon is full near the southern scale. b Near the scorpion. c Likewise ज्येष्ठः. d Near the bow of Sagittarius. e Also आषाढः, आषाढकः, and आषाढः. f Nearly in the longitude of the eagle. g Nearly in the longitude of the wing of Pegasus. h Near the head of Aries. i Likewise श्विनः. j Also अश्वत्थम्. k Near the Pleiades. l Comprising A'grahāyan'a and Pausa. m Likewise श्वेता and (नृ). n Including Māgha and Phālgun'a. o Consisting of Chaitra and Vaisāk'ha. p Comprehending Jyaisht'ha and A'shād'ha. q Or उषकः. Also उषा, or अषा (नृ).

19. निहावः^m उष्णोपगमः^m उष्णः^m उष्णागमस्^{1 m a m b} तपः^{2 f d}

Rains. c

(स्त्रियां) प्राष्टत् (स्त्रियां भृग्नि) वर्षा^{f e}

Sultry season. f

(अथ) शरत्^{3 f g} (स्त्रियाम्)^h

20. (षड्मी^{4 m} ऋतवः पुंसि मार्गादीनां युगैः^h क्रमात्)

A year.

संवत्सरो^{m i m j} वत्सरो^{5 m m n} ऽब्दो^{6 f k} ज्ञायते^{f l} (ऽस्त्री) शरत् समाः

A patriarchal day. m

21. (मासेन^{7 m} स्याद्) ऽहोरात्रः पैत्रो

A day of the gods. n

(वर्षेण) दैवतः

A day of Brahmā. o

(दैवे तुगसहस्रे द्वे) ब्राह्मः

A kalpa. p

कल्पौ (तु तौ वृणाम्)

A manvantara. q

22. मन्वन्तरंⁿ (तु दिव्यानां युगानामेकसप्ततिः)

A destruction of the world.

संवत्सः^{m r} प्रलयः^m कल्पः^{m s m} क्षयःⁿ कल्पान्त (इत्यपि)

1—व. 2—व. 3—दु. 4 ऋतु. 5 ऋद्. 6—दु. 7 कल्प.

* Likewise उष्णोपगमः, उष्णः, and उष्णागमः. Or उष्णोगमः, &c. and उष्णोगमः, &c. ^b Also तपः (स्). ^c Containing *S'rávan'a* and *Bhádra*. ^d Likewise प्राष्टत्. ^e Restricted to the plural. ^f Answering to *A's'wina* and *Kárttika*. ^g Also शरदा. ^h These six seasons severally correspond to two months each, in the same order. ⁱ Also संवत्सरः. ^j Likewise परिवत्सरः, and चतुर्वत्सरः. But in the quinquennial cycle these are names of different years. ^k Also शारदः. ^l Some restrict this to the plural. ^m Or a month of mortals. ⁿ Or year of mortals. ^o Or 2000 *yugas* of the gods : that is, 1000 *yugas* constitute *Brahma's* day, and his night contains as many. ^p The same grand period, or 432,000,000, years of mortals, measuring the duration of the world ; and as many, the interval until its renovation. ^q Or a grand period containing seventy-one *yugas* of the gods. ^r Also संवत्सः. Likewise परिवत्सः. ^s Also विकल्प.

SECTION IV.

1. (पक्षी) पक्षं (पुमान्) पाप्मा पापं किञ्चिद् कल्याणम् Sin.

कलुषं वृजिनैर्नोऽवमं हो दुरित दुष्कृतम्

2. (स्याद्) धर्म (मस्त्रियां) पुण्य श्रेयसी सुकृतं वृषः Virtue or moral merit.

सुत् प्रीतिः प्रमोदा हर्षः प्रमोदामोद संमदाः Joy, or pleasure. c

3. (स्याद्) नन्दयुरानन्द यन्म शात सुखानि (च)

श्वः श्रेयसं शिवं भद्रं कल्याणं मङ्गलं शुभम् Happy, well, or right.

4. भावुकं भविकं भव्यं कुशलं क्षेम (मस्त्रियाम्)

शस्तं (चा)

(ऽथ त्रिषु द्रव्ये पाप पुण्य सुखादि च)

1 पाप्मान्. 2 एनस्. 3 पक्ष. 4 पक्षस्. or पक्षस. 5 श्रेयस्.
6 सुद्. 7 चा—. 8 चा—. 9 चा—. 10 यन्मन्.

^a Used as an epithet, this word varies with the gender of the subject. ^b As an adjective, this likewise varies with gender of the subject. ^c Some restrict the seven terms in the first line, as signifying the actual sensation or mental affection of pleasure; and the other five, as importing pleasure in the abstract. ^d Likewise सुदा and सुदिता. ^e Also आनन्दिः and नन्दिः. ^f Also शातं. ^g Likewise शौचं. ^h Used as epithets, this and the following words vary with the gender of the subject. ⁱ Fem. कल्याणी. ^j Also कुशलं. and कुशलं. ^k These adjectives are restricted to the genders stated in the text, when employed as substantives to denote the abstract quality. ^l The three nouns here specified, with those which follow them respectively, or with such only as follow the last of them, being used as adjectives, agree in gender with the subject.

Excellence,
or happiness.

^f ^f ^{m n l m m a}
5. मतस्यिका मचर्चिका प्रकाण्डसुहृत्सुजौ
(प्रशस्तवाचकान्यस्य)

Good luck,
or favourable
fortune.

^{2 m}
ऽयः (शुभावहेविधिः)

Destiny, or
luck.

^{m n b m m m f m}
6. दैवं दिष्टं भागधेयं भाग्यं (स्त्री) नियतिर्विधिः

A cause.

^{m n c n}
हेतु (नृ) कारणं बीजं

A primary
cause.

^{n 3 n}
(निदानं त्वा) दिकारणं

The soul.

^{n 4 m m d}
7. चेतस आत्मा पुरुषः

Nature. e

^{n f}
प्रधानं प्रकृतिः (स्त्रियाम्)

State or con-
dition. f

^f
(विशेषः कालिको) ऽवस्था

Qualities of
nature. g

^{n h 5 n i 6 n j}
(गुणाः) सत्त्वं रजस् तमः

Birth or pro-
duction.

^{7 n n n k f l 8 f 9 m}
8. जगुर्जगन् जग्यानि जगिस्त्यतिरुद्भवः

1 उ—, 2 चव 3 चा—, 4 चात्मन्. 5 रजस्. 6 तजस्.
7—स्, 8 उ—, 9 उ—.

* In apposition, even as epithets, these do not vary in their gender
b Also दैर्घ्य. c Likewise करणं. d Also पुरुषः. e The cause of
the material world, or secondly the natural state of anything. f Any
particular state, varying with the progress of time; as youth, &c.
g Severally named in the text; first, the principle of existence or
truth; secondly, that of foulness or passion; thirdly, that of darkness.
The first enlightens, constitutes knowledge, and is the cause of truth.
The second occasions coveting, and is the cause of pain. The third
overspreads, and is the cause of error and illusion. These attributes
and essential qualities of nature are according to the *Sank'hya* philo-
sophy. h Likewise सत्तः. i Also masc. रजः (रज). j Likewise masc.
तजः (तज). k Sing. जगन् or जगन्. Also masc. जगन्. l Or, जमीः.
Also masc. जनि.

1 m m 2 m m 3 m

प्राणी (तु) चेतनो जगती जन्तु जन्तु शरीरिणः

An animal or sentient being.

9. जातिर्जातं (च) सामान्यं

Kind or sort.

व्यक्ति (स्तु) पृथगात्मिका

Individuality.

चिन्तं (तु) चेतो हृदयं स्वातं हृन् मानसं मनः

The mind or faculty of reason.

10. बुद्धि मनीषा धिषणा धीः प्रज्ञा शेमुषी मतिः

Understanding or intellect.

प्रेक्षोपलब्धिश्चित् सखित् प्रतिपन्नं ज्ञप्ति चेतनाः

11. (धीर्धारणावती) मेधा

Retentive intellect.

संकल्पः (कर्म्ममानसम्)

A resolve or act of determination.

चित्ताभोगे मनस्कारश्च

Consciousness of pleasure or pain.

चर्चा संख्या विचारणा

Reflection or consideration.

12. अध्याहारस् तर्क जहो

Reasoning.

विचिकित्सा (तु) संशयः

Doubt or uncertainty.

1 प्राणिन्. 2 जग्निन्. 3—रिन्. 4 चेतस्. 5 इह.
6 च—स्वि. 7—तु. 8—हु. 9—हु. 10—र. 11—ह.

^a Some make this masc. and neut. ^b Or the terms in the first line signify intellect and the faculty of understanding ; and those in the second line signify comprehension, or the exercise of that faculty. ^c Also प्राज्ञा. ^d Likewise चिह्नो. ^e Also निश्चय. ^f The attention of the mind to its own sensations. Fixed attention and profound meditation, keeping the mind to one object, or continually returning to it ; and calling up a particular thought. For the terms are variously interpreted by the different commentators. ^g Likewise मनसिक्कारः. ^h The act of a mind on a subject present to the thoughts ; the exercise of judgment. Or trying a thing by the test of proof ⁱ Also चर्चनं, संख्यानं, and विचारः. ^j Likewise उद्भा.

^m ^m
संदेह बापरौ (चा)

Cartainty
or ascertain-
ment.

^m ^m
(इय समौ) निर्णय निश्चयौ

Heterodox
or heresy.

^f ^f
13. मिथ्याहृष्टिर्मास्त्रिकता

An injuri-
ous design.

^m ⁿ
व्यापादे! द्रोहचिन्तनम्

A demon-
strated
truth.

^m ^m
(सभौ) सिद्धांत राद्धांतौ

Error or
mistake.

^f ^f ^m
भ्रान्तिर्मिथ्यामति भ्रमः

An agree-
ment.

^{1 f} ^{2 f c} ⁿ ^m ^{3 m} ^m
14 संविदागूः प्रतिज्ञानं नियमाश्रय संश्रवाः
^m ^{4 m} ^m ^{5 m}

अङ्गीकाराभ्युपगम प्रतिश्रव समाधयः

True know-
ledge. d

^{n e}
15. (मोक्षेधी) ज्ञानं

Knowledge
of arts. f

ⁿ
(अन्यत्र) विज्ञानं (शिल्पशास्त्रयोः)

Beatitude.
g

^f ⁿ ⁿ ^{6 n} ⁿ ^{7 n}
मुक्तिः कैवल्य निर्वाणं श्रेयोनिःश्रेयसाद्धतम्

1—द.

2 आगू or आगुर.

3 आ—.

4 अ—.

5—वि.

6 श्रेयस्.

7 अ—.

* The disbelief of heaven or a future world, or the denial of a God.
b The meditating of harm, or wishing ill to another ; or the attempt to injure. c According to different etymologies, (the termination being either derivative or radical,) 2d. sing. and pl. आगूः or आच, and आगूम् or आचम्. But आगुः (र), आगुरं. d Or that which tends to exempt the soul from further transmigration. e Some make this interpretation, and धीः the word exhibited. f Or any knowledge, but that of theology. g The delivery of the soul from body, and its exemption from further transmigration.

^m ^m
16. मोक्षोऽपवर्गे

^{1 n} ^{2 f} ^{3 f}
(ऽथा) ज्ञानमविद्याहंमतिः (स्त्रियाम्) ^a Spiritual ignorance.

ⁿ ^m ^m ^m ^{4 m}
रूपं शब्दो गन्ध रस स्पर्शाश्च (च) ^b Five objects of sense.

^m
विषया (चामी) ^c An object of sense.

^m ^{5 m}
17. मोक्षरा इन्द्रियार्थाश्च (च)

ⁿ ^{6 n} ^{7 n}
हृषीकं विषयीन्द्रियम् ^d An organ of sense.

ⁿ
कर्मेन्द्रियं (तु पायादि) ^e An organ of action.

ⁿ
(मनोनेत्रादि) धीन्द्रियम् ^f An intellectual organ.

^{8 m n f} ^{m n}
18. तुवरस् (तु) कषाये (ऽस्त्री) ^g An astringent taste.

^m ^m ^{m h}
मधुरो लवणः कटुः ^h Five other tastes.

^m ^{9 m i}
तिक्तोऽप्यश्च (च) रसाः (पुंसि)

^j
(तद्वत्सु षडमी त्रिषु)

1 च—, 2 च—, 3 च—, 4 स्पर्श, 5—र्थ, 6—यिन्.
7 इ—, 8—र, 9 चक्षु.

^a Or belief of external appearances. ^b Severally named in the text ; viz. colour, sound, odour, flavour, and contact. ^c Sing. विषयः ^d Viz. the hand, the foot, the voice, the organ of generation, and the organ of excretion. ^e Viz. the mind, the eye, the ear, the nose, the tongue, and the skin. ^f Also त्वरः or कृरः. ^g Severally stated in the text ; viz. sweet, salt, pungent, bitter and sour. ^h Fem. कटुः or कटुो. ⁱ Also चक्षु. ^j All these terms, signifying particular tastes, vary with the gender of the subject, when they are used as adjectives.

A pleasing
scent. a

19. (विमर्होत्थे) परिमलो (गन्धे जममनोहरे)

A fragran-
cy or per-
fume. b

चामोदः (सोऽतिनिर्हारी)

(वाच्यसिद्धत्वमारुणात्)

A scent
spreading
far.

20. समाकर्षी (तु) निर्हारी

A perfume
or fragrant
substance. d

सुरभिघ्राणितपैयः

दृष्टगन्धः सुगन्धिः (स्याद्)

A perfume
for the
mouth. g

चामोदी मुखवासनः

An ill smell-
ing sub-
stance.

21. पूतिगन्धिस् (तु) दुर्गन्धो

A smell
like that of
raw meat. j

विस्त्रं (स्याद्) मगन्धि (यत्)

White. l

22. शुक्ल शुभ्र शुचि श्वेत विषद श्वेत पाण्डुराः

1—विन्. 2—रिन्. 3—दिन्. 4—न्वि. 5—न्व. 6 चा—.

^a Such as is extracted by rubbing fragrant substances. Ex. Blossoms of the Mimosa elengi. ^b A very delightful odour, and strong smell. Ex. Musk. ^c Used as adjectives, they agree in gender with the subject. This extends to the close of the section. ^d Ex. the flower of the Michelia champa. Some restrict the two first terms, others the two last, to signify a fragrant substance ; and the remaining terms, fragrancy. ^e Fem. सुरभी. ^f Fem. सुगन्धी. ^g Usually prepared in the form of a pill ; or any fragrant drug so employed. Ex. Camphor. ^h Also शुभवासनः. ⁱ Also दुर्गन्धी (न्). ^j Or, according to some, like the smoke of a funeral pile. ^k Likewise विस्त्रं. ^l These and the following names of colours, when used as adjectives, agree in gender with the subject. ^m Fem. श्वेता and श्वेता or श्वेनी. ⁿ Also विषदः.

^m ^{m a} ^m ^{m b} ^m ^m
 अवदातः सितो गौरो वसन्तो धमलो र्जुनः

^m ^m ^{l m}
 23. हरिणः पाण्डुरः पाण्डुरः

Yellowish
white.

^m
 (रूपपाण्डुरः) धूसरः Grey.

^m ^{m c} ^{2 m} ^m ^m ^m ^m
 कृष्णो नीलासित श्याम काश श्यामल मेघकाः

Black or
dark blue.

^m ^m ^m
 24. पीतो गौरो हरिद्राभः

Yellow.

^{m d} ^{m e} ^m
 पलाशो हरितो हरितः Green.

^{m f} ^m ^{m g}
 रोहितो लोहितो रक्तः

Red.

^{m i} ⁿ
 शोणः कोकनदच्छविः Crimson. h

^{3 m}
 25. (अथक्तरागस्य) रक्तः

Dark red. j

^m
 (श्वेतरक्तस्य) पाटलः Pale red or pink. k

^m ^m
 श्यावः (स्यात्) कपिशो

Brown. l

^m ^m ^m
 धूम्र धूमलो कृष्णलोहिते Purple. m

1—एतः.

2 अ—.

3 अ—.

^a Fem. सितः. ^b Likewise अवसन्तः. ^c Fem. नीला. ^d Also पलाशः.
^e Fem. हरिता, or हरिणी. ^f Fem. रोहिता or रोहिणी, and लोहिता
 or लोहिनी. ^g Fem. रक्ता. ^h The colour of the red lotus. ⁱ Fem.
 शोणः or शोणी. ^j The colour of the dawn, or of madder. ^k The colour of
 carthamus. ^l Compounded of black and yellow ; the colour of an ape.
^m Compounded of black and red ; the colour of smoke.

Tawny.

m m m m a m b m c

कडारः कपिलः पिङ्ग पिशंगौ कद्रु पिङ्गलो

Variegat-
ed.

m n m d m m l m e m f

26. चित्रं किष्कीर कवमाष शवलैता (च) कर्बुरे

(गुणे शुक्लादयः पुंसि गुणिलिङ्गास्तु तद्वति)^g

SECTION V.

The god-
dess of
speech. h

f f f 2 f i 3 f j f k f

1. ब्राह्मी(तु)भारती भाषा गीर्वाग् वाणी सरस्वती

Voice or
speech.

m f n n n 4 n

व्याहार उक्तिर्लपितं भाषितं वचनं वचः

Ungram-
matical
language.

m l m

2. अपभ्रंशो ऽपशब्दः (स्याच्)

A word.

m m

(कास्ते) शब्द (सु) वाचकः

1 एत.

2 गिर.

3 वाच्.

4—सु.

^a Fem. पिशंगी. ^b Some read वचः. ^c Fem. पिङ्गला. ^d Also कर्कीरः.
^e Fem. एता or एनी. ^f Also कर्बुरः. ^g The foregoing names of colours
 vary with the gender of the subject, when they are used as adjectives.
^h The same words are also synonymous with the following as denoting
 speech. ⁱ Likewise गिरा. ^j Also वाचा. ^k Likewise वाणिः. ^l Some
 add अपभ्रंसः.

3. (तिङ्शुबन्तचये) वाक्यं (क्रिया वा कारकान्विता) ⁿ A sentence.
- श्रुतिः (स्त्री) वेद आम्नायस् ^f ^m ^m The *Vēdas*, or any one of them. a
- तथैवधर्म (स्तु तद्विधिः) ^m ^c The duty enjoined by them. b
4. (स्त्रियां) ऋक् साम यजुषो ^{1 f} ^{2 n} ^{3 n} Three *Vēdas*. d
- (इति वेदाङ्गयः) तथैव ^f The aggregate of them.
- (शिक्षेत्यादि श्रुतेर) ऋम् ^{4 n} A *Vēdāṅga*. e
- ओङ्कार प्रणवौ (समौ) ^m ^m The sacred name of GOD. f
5. इतिहासः पुरातनं ^m ⁿ History. g
- (उदात्ताद्याङ्गय) खराः ^m An accent. h
- आम्नीक्षिकी दण्डनीति (सर्वविद्यार्थशास्त्रयोः) ^f ^f Logic and ethics. i
6. आख्यायिके (पल्लवार्था) ^{5 f} A tale. j
- पुराणं पञ्चलक्षणं ⁿ ⁿ A *Purāṇā*. k

1 ऋक्.

2 सामन्.

3 यजुस्.

4 ओङ्.

5—का.

^a The Indian scriptures and holy writ. ^b Chiefly the performance of sacrifices in the manner directed by the *Vēdas*. ^c Or धर्म, for the preceding term may belong to the synonyms of *Vēda*. ^d Severally named in the text. ^e A science appendant on the *Vēdas*; viz. pronunciation, grammar, prosody, explanation of obscure terms, religious rites, or astronomy. ^f The syllable *O'm*. ^g Or a work recording former transactions, and containing traditions : heroic history. ^h Acute, grave, or circumflex. Sing. खरः. Pl. खराः. ⁱ Severally named in the text, and explained in the same order. Logic includes the *Nyāya*, *Vaiśeṣika* and other schools of reasoning. ^j A true, or a probable story. ^k Or theogony, comprising past and future events, under five heads : the creation; the destruction and renovation of worlds; genealogy of gods and heroes; the reigns of *Manus*; and the transactions of their descendants.

A feigned story. a

(प्रबन्धकल्पना) कथा

A riddle. b

प्रवृद्धिका प्रहेलिका

A code of laws.

7. स्मृति (स्तु) धर्मसंहिता

A compilation and abridgment.

समाहृति (स्तु) संग्रहः

A part of a stanza. e

समस्या (तु) समासार्थ

A rumour. g

किंवदन्ती जनश्रुतिः

Tidings or intelligence.

8. वार्त्ताप्रवृत्तिर्ज्ञानं उदन्तः (स्याद्)

A name or appellation.

(अथा) ह्यः

आख्याते (चा) मिधानं (च) नामधेयं (च) नाम (च)
 5 f j 6 n k 7 n

A call or summons.

9. हृतिराकरणाह्वानं

Clamour. l

संहति (वृ) ऊभिः कृता

A contest or law suit.

विवादे व्यवहारः (स्याद्)

The exordium.

उपन्यास (स्तु) वाक्पुखम्

1 आ—.

2 आह्वा.

3 अ—.

4—नृ.

5—वि.

6 आ—.

7 आ—.

^a Whether founded in fact or not ; for example, the poem entitled *Kādambari*. ^b Or intricate question. ^c Also प्रवृद्धिका and प्रवृद्धि or प्रवृद्धी ^d Likewise प्रहेलिः. ^e Proposed as a trial of skill, to be completed. Or rather the verse or verses by which the stanza is completed. ^f Also समस्यार्था and असमस्यार्था. ^g Whether true or false. ^h Also किंवदन्तिः. ⁱ Likewise fem. अभिधा, अभिख्या, संज्ञा, &c. ^j Also आह्वतिः. ^k Likewise fem. आकरणा. and आकारणा. ^l Or citation by many at once. ^m Also व्यवहारः.

10. ^mउपोद्घातः ^{m a}उदाहारः ^{n b}अपमं ^mअपयः (पुमान्) ^{m c}प्रश्नो ^mसुयोगः ^fउच्छा (च) ^{n d}प्रतिवाक्योत्तरे (समे) ^{l n}
11. ^mमिथ्याभियोगो ⁿअध्याख्यानम् ⁿ(अथ) मिथ्याभियंसनम्
12. ^{m e}अभिघ्रापः ^{m f}प्रणाद (सु शब्दः स्वादुशुरागजः) ^{2 n}ययः ^{f g}कीर्तिः ^{f h}समाप्ता (च) ⁿदावः ⁿसोमंस्तुतिर्मुतिः ^f
13. ⁿआनेदितं (द्विजिह्वम्) ⁱउच्चैर्घटं (ठ) घोषणा ⁿकाकुः (स्त्रियां विकारो यः शोकभीत्यादिभिर्ध्वनेः) ^{m 3 m}अवर्थाक्षेपनिर्वाह ^mपरीवादापवाद (वत्) ^{m 4 m}
14. ^mउपकोशोऽनुगुह्य (च) ^fकुत्सा ^fनिन्दा (च) ^fगर्हणे

1 उ—.

2—सु.

3 आ—.

4 च—.

* Likewise उदाहरणं. ^b Also यावः. ^c Likewise प्रश्नम्. ^d Also प्रतिपन्नं. ^e Likewise अभिघ्रापम्. ^f Also प्रणादम्. ^g Likewise कीर्तिः and कीर्तना. ^h Also समप्ता, सवप्ता and समाप्ता. ⁱ A sound uttered twice or thrice, or oftener.

Opprobri-
ous or un-
friendly
speech.
Reproach
or menace.
Reproof
attended
with insult
or dispar-
agement.
An impu-
tation of
adultery.
Address, or
speaking to.

Incoherent
speech.

Tautology.

Lamenta-
tion.

Quarrel, or
mutual con-
tradiction.

Conver-
sation.
Speaking
well, or ele-
gant dis-
course.
Denial, or
conceal-
ment of
knowledge.
Declara-
tion.

Unauspi-
cious dis-
course.

Good and
auspicious
discourse.

ⁿ ^{1 m}
पारुष्यमभिवादः (स्यात्)

ⁿ ^{2 f}
भर्त्सनं (त्) पकारगीः

15. (यः सनिन्द उपासंथ सत् स्यात्) परिभाषणम्

^{3 n f a}
(तत्र त्वा) क्षारणा (यः स्यादाक्रोशो मैथुनं प्रति)

^{4 n} ^{5 m}
16. (स्यादा) भाषणमाक्षायः

ⁿ
प्रक्षायो (ऽनर्थकं वचः)

^m ^f
अनुक्षायो सुद्धर्भाषा

^m ⁿ
विक्षायः परिदेवनम्

ⁿ ^f
17. विप्रक्षायो विरोधोक्तिः

^m
संक्षायो (भाषणं मिथः)

^m ⁿ
सुप्रक्षायः सुवचनं

^m ⁿ
अपक्षाय (सु) निष्प्रवः

^{6 m f} ^m
18. संदेशवाग् वाचिकं (स्याद्)

^b
(वाग्भेदास्त त्रिधत्तरे)

^{m f c}
उपती (वागकल्याणी)

^{f d}
(स्यात्) कल्या (तु शुभात्मिका)

1 य—, 2 य—र, 3 या—, 4 या—, 5 या—, 6—य.

^a Also क्षारणा. ^b The following terms vary with the gender of the subject. ^c Masc. उपन्, Fem. उपती, Neut. उपत्. Also द्यती. Masc. द्यन्, &c. ^d Likewise कल्या.

19. (अत्यर्थमधुरं) सात्वं ⁿ	Very sweet and conciliating.
संगतं हृदयंगमम् ⁿ	Apposite and proper.
निष्ठुरं पक्षं ⁿ	Harsh, and contumelious.
ग्राम्यमृशीयं ⁿ	Rustic and homely.
सुप्रतं (प्रिये) ⁿ	Pleasing, but true.
20. सत्ये)	
(ऽय) संकुलः क्षिपे परस्परपराहते ⁿ	Inconsistent, and contradictory.
(सुप्तवर्णपदं) ग्रस्तं ⁿ	Imperfectly pronounced, or slurred. a
निरस्तं त्वरितोदितम् ⁿ	Spoken fast, hurried.
21. (अच्छूतं) सनिष्ठेवं ⁿ	Sputtered. b
अवर्णं (स्याद्) नर्थकम् ^{n d}	Unmeaning or nonsensical discourse.
अनक्षरमवाचं (स्याद्) ⁿ	Unfit to be uttered. c
आहतं (तु) अघार्थकम् ⁿ	An impossibility.
22. (अय) क्षिप्तमविस्पष्टं ⁿ	An indistinct speech.
वितर्कं (त्वं) कृतं (वचः) ⁿ	False.
सत्यं तथ्यवर्तं सत्यम् ⁿ	Truth ; or true.
(अच्छनि विषु तद्वति) ^g	

1 अ—, 2 अ—, 3 अ—, 4 अ—, 5 अ—, 6 अत, 7 सत्यम्.

a By omitting a letter or syllable. b Spoken with emission of saliva. c Or सनिष्ठेवं. d Or अवर्णं. e Blamable discourse. f Masc. सत्यम्. Fem. सतीची. Neut. सत्यम्. g The foregoing likewise agree in gender with the subject, when metaphorically used as epithets of the speaker instead of the speech.

SECTION VI.

Sound.

1. शब्दे निनाद निनद ध्वनि ध्वान रव खनाः
 खान निर्घोष निष्फाद नाद निखान निखनाः
 2. चारवायाव संराव विरावा

Rustling. c

(चव) मर्चरः

(खनिते वस्त्रपर्णानां)

The tink-
ling of orna-
ments.

(भूषणानां ठ) चिञ्चितम्

A tone, or
musical
sound

3. निक्कायो निक्कायः कायः कयः कयन (मित्थपि)

The sound
of a lute.

(बीणायाः कनिते प्रादेः) प्रकाय प्रकया (दयः)

A confused
or mingled
sound. f

4. कोलाहलः कलकलस्

The cry of
birds, &c.

(तिरसां) वाचितं रतं

An echo.

(को) प्रतिश्रुत् प्रतिध्वाने

A song or
singing.

गीतं गान (मिमे समे)

। च—.

^a Also चन्दनं. ^b Likewise रावः. ^c Of clothes or dry leaves.
^d Also चिञ्चा. ^e Including उपकयः, सुकयः, &c. ^f Or a noise made
 by many. ^g Also वाचितं. ^h Likewise प्रतिध्वनः.

SECTION VII.

^{m b} ^{l m} ^m ^m ^m ^{2 m}
1. निषाद^१र्षभ गांधार षड्ज मध्यम धैवताः

The seven
musical
notes. a

^{3 m}
पञ्चमश्च^{f d} (चेत्स्वमी सप्त तन्त्रीकण्ठोत्थिताः स्वराः)

2. काकली (तु कले सुखे)

(धनी तु मधुराकृते)

Minute
tone. c
An inarticu-
late, but
pleasing
tone.

^{4 m e}
कले!

^{m g}
मन्द्र (सु गंभीरे)

A base or
low tone. f

^m
तारे! (ऽत्युच्चैस्)

A high tone.

^h
(अथ किमु)

^{5 m j}
3. (समन्वितव्यवहारे) कताले!

Harmony. i

^f ^f
वीणा (तु) बह्वक्त्री

A lute.

^f
विपंची

^f
(सा तु तन्त्रीभिः सप्तभिः) परिवादिनी

A lute with
seven
strings.

1 ऋ—.

2—त.

3—व.

4 ऋ.

5 ए—.

* Severally named in the text. They are so called respectively, whether produced by the voice, or by a musical instrument. ^b Also निषदः. ^c As the chirping, of birds ; inarticulate and sweet. ^d Likewise काकलिः. ^e Or, as an adjective, it agrees in gender with the subject ; and so do the two following ^f Ex. the grumbling of clouds. ^g Likewise बह्वक्त्री. ^h The three last nouns vary with the gender when used as adjectives. ⁱ Or proper union of song, dance and instrumental music, keeping time together. See v. 10. ^j Also वृक्षतानः.

Any stringed instrument.

4. ततं (वीणादिकं वाद्यं)

A drum or tympan.

घनपट्टं (मुरजादिकम्)

A wind instrument

(वंशादिकं तु) शुभिरं

A cymbal, bell, &c.

(कांस्यतालादिकं) घनम्

A musical instrument.

5. (चतुर्विधमिदं) वाद्यं वादितातोद्य (नामकम्)

Drums and tabours.

जडङ्गा मुरजा

Three sorts of drums. d

(भेदाद्य) द्वाविंशत्योर्द्वका (कयः)

A double drum. f

6. (स्याद्य) यः पटङ्गे ठक्का

A kettle drum. g

भेरी (खी) दुन्दुभिः (पुमान्)

A large kettle drum.

घनकः पटङ्गे (खी स्यात्)

The quill, or bow. j

कोणो (वीणादिवादनम्)

The neck of a lute.

7. वीणादण्डः प्रवालः (स्यात्)

The belly below the neck. k

ककुभ (सु) प्रसेवकः

1 का—.

2 चक्य.

3 का—.

4 ज—.

5 य—.

* Likewise घनपट्टं. ^b Also शुभिरं. ^c Sing. जडङ्गः and मुरजाः.
^d Severally named in the text. They vary in size and shape, and are borne differently. See the descriptions in other dictionaries. ^e Likewise चक्यो, चाचिङ्ग and चक्यं. ^f In Hindi a *D'hól*. ^g A large *D'hól*.
^h Likewise धरिः. ⁱ Also on a different reading of the text, घनकः, घनकदुन्दुभिः, and घनकदुन्दुभी. ^j Or any thing with which a musical instrument is struck. ^k A wooden vessel covered with leather, placed under the neck to render the sound deeper; or a crooked piece of wood at the extremity of the lute. ^l Also प्रसेवः.

- ^m
कोशखक (सु.) काये (स्याद्) ⁿ The body of the lute. ^a
- ^m उपनाहो निबन्धनम् ⁿ The tie. ^b
- ^{m d m m m}
8. (वाद्यप्रभेदा उभय मङ्गु डिण्डिम भर्त्तराः ⁿ Other in-
struments. ^c
- ^{m e}
महिलः पणवो (ऽग्रे च)
- ^f नर्त्तकी ^l लासिके (समे) ⁿ A female dancer. ^f
- ^{n n h 2 m n}
9. (विश्रुतं द्रुतं मध्यं) तत्त्वमोघोचनं (क्रमान्) ⁿ Slow, quick, and mean, time. ^g
- ⁿ
तालः (काञ्चनियामानं) ⁿ Beating time.
- ^m
लयः (सास्यं) ⁿ Equal time in music and dance.
- (अथास्त्रियाम्)
- ^{m n n n n i n}
10. तालद्वयं नटनं नाच्यं लास्यं नृत्यं (च) नर्त्तने ⁿ Dancing.
- ⁿ
तौर्यत्रिकं (नृत्यगीतवाद्यं) नाच्यं (मिदं त्रयम्) ⁿ Symphony.
- ^{n k m m}
11. अकुंस (च) अकुंस (च) अकुंस (च) तिनर्त्तकः ⁿ A male dancer in woman's apparel.

1—का.

२ जोष.

^a Complete, excepting the wires ; including, therefore, the gourd, neck, and belly. ^b Or lower part of the tail-piece where the wires are fixed. ^c Of divers sorts ; severally mentioned in the text : besides others, as गोसुखः, सुखद्वय, &c. See descriptions in various dictionaries. ^d Likewise neut. उभयद्वयं. ^e Also प्रणयः. ^f So, नर्त्तकः. or लासिकः, a male dancer. ^g Severally stated, in their order. ^h Also तच्च, and तत्त्व. ⁱ Also नृत्तं, ^j Or union of song, dance, and instrumental music. ^k Also अकुंसः, अकुंस.

जीवेयधारी पुद्गे)

A courtesan. a

(माधोक्तौ गणिका) ऽज्जुका

A sister's husband

12. (मगिनीपतिर!) बुप्ते^{1 m}

A learned man.

भाषी (विद्वान्)

. (अथा) बुकः^{2 m}

A father.

(जनको)

A prince. b,

(युवराजस्तु.) कुमारो भर्तृदारकः^m

A king.

13. (राजा) भट्टारको देवस्^m

A princess.

(तन्युता) भर्तृदारिका^{f c}

A queen. d

देवी (कृताभिषेकायां)

Any wife of a king.

(इतरासु च) भट्टिनी^{f e}

Sacred. f

14. अत्रह्मण्य (मवधोक्तौ)^{ng}

A king's brother-in-law.

(राजस्यस्तु.) राद्रियः^m

A mother.

अम्मा (माता)

A young girl.

(ऽथ वाक्का स्याद्) वासूर^f

A venerable person.

(आर्यस्तु.) मारिषः^{m h}

1 वा—.

2 वा—.

* This, and the terms exhibited in the three following couplets, are used in theatrical language ; and some are forms of address employed only by certain descriptions of persons. See other dictionaries. ^b Designated as successor, and associated to the empire. ^c Some add भर्तृदारिका. ^d Consecrated with the king. ^e One commentary reads भागिनी. ^f Implying, according to some, a request to spare the thing in question. ^g Likewise अत्रह्मण्यं. ^h Also वापः and वापकः

15. ^{fa}अनिका (भगिनी ज्येष्ठा) ^f ^{nc}निष्ठा निर्वहणे (समे) ^bAn eldest sister. ^bThe catastrophe. ^dAppropriate vocatives. ^d
16. ^{nc}अङ्गहारोऽङ्गविक्षेपो ^m ^{1 m}व्यञ्जकाभिनयो (समौ) ^{2mf n} ^{m f n}(निर्वृत्ते त्वङ्गसत्वाभ्यां हे त्रिष्व) द्विक सात्विके ^fIndication of a passion. ^fTwo sorts of tokens. ^f
17. ^{m h}(ऋङ्गार वीर करुणाङ्गुत हास्य भयानकाः ^gवीमत्य रौद्रे च) रसाः ^m ^{3 m} ^{4 m}ऋङ्गारः शुचिर्ज्जुलः ^gLove. ^gHeroism.
18. ^m ^mउत्साहवर्धनो वीरः ^f ^f ^{5 f}कारुण्यं करुणा दृणा ^{6 m} ^f ^f ^{5 f}हृपा दयाभुक्कम्पा (स्याद्) मुक्कोथो (ऽप्य) ^m ^m(ऽथो) हसः ^gLaughter.

1 अ— 2 आ— 3—चि. 4 उ— 5 अ— 6 अ—

^a Also अनिका or अन्तिका. ^b Or conclusion of the fable. ^c Some add निर्वहणं. ^d Addressed, respectively, to a low woman, a slave girl, or a female friend. These vocative particles and the preceding terms, from the close of v. II. are in general restricted to theatrical language. ^e Also अङ्गहारिः. ^f First corporeal, as an assumed posture ; second sincere, as a blush or change of colour. Besides other sorts ; by speech, &c. ^g In dramatic poetry the *tastes*, or sentiments, in which the audience sympathizes, are reckoned eight : as here enumerated. To which some add शान्तः, devotion and resignation. Others पात्यस्य, parental affection. ^h Sing. रसः.

^{m a n}
19. हासो हास्यं (च)

Disgust.

^{m f n m f n b}
बीभत्सं विहृतं (त्रिष्विदं द्वयम्)

Surprise,
or wonder-
ful.

^{m n c l n n}
विस्मयोऽद्भुतमाश्चर्यं चित्त (मण्य)

Horror, or
terrific.

^{n d}
(ऽय) भैरवम्

^{m n n n n n}
20. दारुणं भीषणं भीष्णं घोरं भीमं भयानकम्
^{n n}
भयङ्करं प्रतिभयं

Wrath, or
angry.

^{n 2 n}
रौद्रं (द्र) ग्रं

(चमी त्रिषु

^e
21. चतुर्ह्य)

Fear, or
terror.

^{m n m f f f g n n}
दर तासौ भीतिभीः साध्वसं भयम्

Sentiment
or passion.

^m
(विकारो मानसो) भावो

Indication
of it.

^m
ऽनुभावे (भावबोधकः)

Pride.

^{m m m}
22. गर्वोऽभिमानोऽहंकारो

Arrogance.
^h

^{m 3 f}
मानश्चित्तसमुच्चतिः

Diarespect.

^{m m m i 4 f}
अनादरः परिभवः परिभावस्तिरस्क्रिया

1 हा—.

2 छ—.

3 चि—.

4 ति—.

* Also fem. हासिका. ^b Likewise बीभत्सं. ^c This and the following admit the three genders when employed as adjectives. ^d Masc. भैरवः. Fem.—वी. ^e The last fourteen terms, used adjectively, admit the three genders. Ex. Fem. रौद्री. ^f Also संतापः, उन्नासः, विन्नासः. ^g Likewise भीतं, भिया, भयः. ^h Some, not improperly, reckon these terms to be synonymous with the preceding. ⁱ Also परीभावः.

23. रीढावमाननावशा अवहेलमसूक्ष्मम्
 (सा) ऽपत्रपा (ऽन्यतः) Modesty or shame.
24. क्षांतिसुतिक्षा
 ऽभिध्या (तु परस्वविषये स्पृहा) Patience, for bear-ance.
 अक्षान्तिरीर्ष्या Envy. g
 ऽक्षया (तु दोषारोपोगुणेष्वपि) Detrac- tion.
25. वैरं विरोधो विद्वेषो
 मन्यु शोकौ (तु) शुक्(स्त्रियाम्) Enmity.
 पश्चात्तापो ऽमुताप (श्च) विप्रतीसार (इत्यपि) Grief or sorrow.
 पक्षोपक्रोधा ऽमर्ष रोष प्रतिघा बट्क्रुधौ (स्त्रियाम्) Wrath, or rage.
 (शुचौ तु चरिते) शीलं Good con- duct.
- उन्माद चित्तविभ्रमः Madness.

1 अ—, 2 अ—, 3 अ—, 4 त्र—, 5 ति—, 6 ई—,
 7 शोक, 8 शुक्, 9—व, 10 बट्, 11 क्रुध, 12 चि—.

^a Also विमानना. ^b Likewise अवहेला, and हेला. ^c Also असुखार्थं, असुखार्थं, असुखार्थं, and संसुखार्थं. ^d Likewise मन्दास्यं. ^e Also प्रीडनं, and प्रीडितं. ^f Likewise लज्जा. ^g Or impatience of another's excellence or success. ^h Also द्वेषः. ⁱ Or विप्रतीसारः. ^j अमर्षः or आमर्षः. ^k Also क्षया, and क्रुधा.

^{m a n}
19. हासे हास्यं (च)

Disgust.

^{m f n m f n b}
बीभत्सं विहृतं (त्रिष्विदं इवम्)

Surprise,
or wonder-
ful.

^{m n c l n n}
विस्मयेऽद्भुतमाश्चर्यं चित्र (मृष्य)

Horror, or
terrific.

^{n d}
(ऽथ) भैरवम्

^{m n n n n n}
20. दारुणं भीषणं भीष्णं घोरं भीमं भयानकम्
^{n n}
भयङ्करं प्रतिभयं

Wrath, or
angry.

^{n 2 n}
रौद्रं (द्र) ग्रं

(अमी त्रिषु

^e
21. चतुर्ह्य)

Fear, or
terror.

^{m n m f f f g n n}
दर तासौ भीतिभीः साध्वसं भयम्

Sentiment
or passion.

^m
(विकारो मानसे) भावो

Indication
of it.

^m
ऽनुभावो (भावबोधकः)

Pride.

^{m m m}
22. गर्वोऽभिमानोऽहंकारो

Arrogance.
h

^{m 3 f}
मानश्चित्तसमुच्चतिः

Disrespect.

^{m m m i 4 f}
अनादरः परिभवः परिभावस्तिरस्क्रिया

1 हा—, 2 छ—, 3 चि—, 4 ति—.

* Also fem. हासिका. ^b Likewise बीभत्सं. ^c This and the following admit the three genders when employed as adjectives. ^d Masc. भैरवः. Fem.—बी. ^e The last fourteen terms, used adjectively, admit the three genders. Ex. Fem. रौद्री. ^f Also संतापः, उन्नापः, विन्नापः. ^g Likewise भीतं, भिदा, भयः. ^h Some, not improperly, reckon these terms to be synonymous with the preceding. ⁱ Also परीभावः.

^f ^{1 f a} ^{2 f} ^{n b} ^{3 n c}
23. रीढावमाननावज्ञा अवहेलमसूक्ष्मम्

^{n d} ^f ^{4 f m f e} ^{f i}
मन्दाद्यं क्रीडापात्रीडा लज्जा

Modesty or shame.

^f
(सा) ऽपन्नपा (ऽन्यतः) Bashfulness.

^f ^{5 f}
24. क्षांतिसिद्धिश्चा

Patience, for bearing.

^f
ऽभिध्या (तु परस्वविषये स्पृहा) Coveting another's property.

^f ^{6 f}
अक्षान्तिरीर्ष्या

Envy. g

^f
ऽक्षया (तु दोषारोपोगुणेष्वपि) Detraction.

ⁿ ^m ^{m h}
25. वैरं विरोधो विद्वेषो

Enmity.

ⁿ ^{7 m} ^{8 f}
मन्यु शोकौ (तु) शुक्(स्त्रियाम्) Grief or sorrow.

^m ^m ^{m i}
पश्चात्तापो ऽनुताप (श्च) विप्रतीसार (इत्यपि) Repentance.

^m ^m ^{m j} ^m ^{9 m} ^{10 f} ^{11 f k}
26. कोप क्रोधा ऽमर्ष रोष प्रतिघा रट्क्रुधौ (स्त्रियाम्) Wrath, or rage.

ⁿ
(शुचौ तु चरिते) शीलं Good conduct.

^m ^{12 m}
उन्माद चित्तविभ्रमः Madness.

1 अ—, 2 अ—, 3 अ—, 4 त्—, 5 ति—, 6 ई—,
7 शोक, 8 शुक्, 9—व, 10 रट्, 11 क्रुध, 12 चि—.

^a Also विमानना. ^b Likewise अवहेला, and हेला. ^c Also असुख्यं, असुख्यं, असुख्यं, and संसुख्यं. ^d Likewise मन्दाद्यं. ^e Also व्रीडनं, and व्रीडितं. ^f Likewise लज्जा. ^g Or impatience of another's excellence or success. ^h Also द्वेषः. ⁱ Or विप्रतीसारः. ^j अमर्षः or आमर्षः. ^k Also रट्, and क्रुधा.

Affection
or kindness.

1 m f n 2 n a m
27. प्रेमा (मा) प्रियता हाईं प्रेम खेहो

Desire or
longing. b

m n c
(ऽय) दोहदम्

Wish or
desire.

f 3 f d f 4 f 5 f f e f m
इच्छाकांक्षा स्पृहेहाटड्वाब्धा लिप्ता मनोरथः
m m i 6 m

28. कामोऽभिलाषस्तर्ष (च)

Ardent
desire.

m f g
(स महात्) लालसा (द्वयोः)

Virtuous
reflexion.

m f
उपाधि (नी) धर्मचिन्ता

Anxiety. h

m i
(पुंस्या) धि (मानसी व्यथा)

Recollection.

f j f 7 n k
29. (स्याच्) चिन्ता स्मृतिराध्यानं

Missing. l

f 8 f
उत्कांठोत्कलिके (समे)

Perseverance.

m m
उत्साहोऽध्यवसायः (स्यात्)

Fortitude.

n m
(स) वीर्य्य (मतिशक्तिभाक्)

Deceit, or
fraud.

m n m m 9 m 10 n n
30. कपटो (ऽस्त्री) व्याज दम्भोपधयम्बुद्धकैतवे

1—नृ.

2—नृ.

3 आ—.

4 दहा.

5 दृष

6 त—.

7 आ—.

8 उ—का.

9 उपधि.

10 ख—नृ.

^a Also प्रेम. ^b As a pregnant woman's. ^c The term is also synonymous with the following. ^d Likewise कांक्षा. ^e Likewise दृषा. ^f Or अनिहासः. ^g Some add लालसा, but erroneously. ^h Or mental pain. ⁱ आधिः or अधिः. ^j Also चित्तिया, and m. चितः. ^k This term is by some connected with the next article. It signifies recollection accompanied with regret. Likewise आधा. ^l Remembering with regret, affection, or desire. ^m Or fem. वीर्या.

^f ^{1f} ⁿ
कुदृतिर्निर्लतिः यावत्

Wicked-
ness. a

^m ^{f b}
प्रमादेऽनवधानता

Inadver-
tency or
mistake.

31. कौतुहलं कौतुकं (च) कुतुकं (च) कुतुहलम्

Eagerness.

(स्त्रीणां विलास विम्वोक विभ्रमा ललितं तथा

^c
Dalliance,
or blandish-
ment. d

² ^m
32. हेला लीलेत्यमी)हावाः (क्रियाः शङ्कारभावजाः)

^m ^{m f e} ^{m f} ^f ^f ^{3 n}
द्रव केलि परीहासाः क्रीडा लीला (च) नर्मा (च) Sport or a-
musement.

^m ^m ^{ng}
33. व्याजोऽपदेशो लक्ष्यं (च)

Disguise.

^f ^f ^{n i}
क्रीडाखेला (च) कूईनम् A play or
game. h

1 नि—.

2 लीला.

3—नृ.

^a Synonymous with the preceding, according to some ; but others interpret these, mischievousness or fraudulency ; and the preceding, imposition or trick. ^b Also अनवधानं. ^c Or vehemence in seeking a proper thing ; or else impetuosity in action, with disregard of consequences. ^d The instance of feminine actions proceeding from love, which are stated in the text, are thus explained. विलासः, change of place, posture, gait, or look, on the approach of the lover. विम्वोकः, affection of indifference. विभ्रमः, wantonness of youth : caprice. ललितं, languid gestures, and signs. हेला, lasciviousness. लीला, imitation of the lover's manner to beguile the time in his absence. ^e Also fem. वेली. ^f Also परिहासः. ^g Likewise लक्ष्यं. ^h Such as playing at ball, &c. ⁱ Some read कूईनं ; but improperly.

Sweat. a

^m ^m ^{m b}
घर्मा निदाघः स्वेदः (स्यात्)

Fainting.

^m ^f
प्रलयो नष्टचेष्टता

Dissimu-
lation.

^{f c} ^{1 m}
34. अवहित्याकारगुप्ति

Hurry.

^{m d} ^m
(समौ) सम्भेग सम्भ्रमौ

A horse-
laugh.

^{2 n e}
(स्याद्) च्छुरितकं (हासः सोत्प्रासः)

A smile.

ⁿ
(स मनाक्) स्मितम्

A laugh.

ⁿ
35. (मध्यमः स्याद्) विहसितं

Horripi-
lation.

^{m f} ⁿ
रोमाञ्चो लोमहर्षणम्

Weeping.

^{n g} ⁿ ⁿ
क्रन्दितं रुदितं क्रुष्टं

Gaping.

^{m f n h} ⁿ
जृम्भ (सु त्रिषु) जृम्भणम्

Disappoint-
ing. i

^{m j} ^m
36. विप्रलम्भो विसम्बादेः

Creeding or
tumbling. k

^{n l} ⁿ
रिङ्गण खलने (समे)

Sleep. m

^f ⁿ ^{m n} ^m ^m
(स्यान्) निद्रा शयनं स्वापः स्वप्नः सम्भेश (इत्यपि)

1 चा—.

2 चा—.

* Or else heat, occasioning 'perspiration. ^b Also प्रस्वेद. ^c Like-
wise neut. अवहित्यं, and आवहित्यं. ^d Also आवेगः. ^e Likewise
अवच्छुरितं. ^f Also रोमहर्षः, रोमविक्रिया, रोमोद्धमः, रोमेद्भेदः. ^g Likewise
क्रन्दनं, and रोदनं. ^h Fem. जृम्भा. ⁱ Deceiving by a false affirmation ;
or not effecting a promise. ^j Also विप्रलम्भः. ^k Creeping, as infants,
on all fours ; or else, falling as on slippery ground ; or deviating
from duty &c. ^l Likewise रिङ्गणं. ^m Or else a mistake occasioned by
sleep ; a dream. ⁿ Also सुप्तिः.

^{f a} ^f
37. तन्द्री प्रमीला

Lassitude.

^f ^{1 f} ^{f b}
अकुटि अकुटी अकुटिः (स्त्रियः) A frown.

^f
अहटिः (स्यादसौम्ये ऽर्चिण) A look of displeasure.

^f ^{2 f}
संसिद्धि प्रकृती (त्वमे) The natural state.

^{n o} ^m ^m
38. स्वरूपं (च) स्वभाव (च) निसर्ग (चा)

^m
(ऽयं) वेपथुः A tremour.

^{m d}
कम्पो

^m ^m ^{m o} ^m ^m
(ऽयं) क्षण उत्सर्गो मह उत्सव उत्सवः A festival.

1—टि.

2—ति.

^a And तंद्दि or तंद्दीः. But this last mode of inflection is censured. Likewise तंद्दी. ^b Also अकुटिः. Some make these terms synonymous with the following. Also अकुटी, अकुटी, अकुटी, and अकुटी. ^c Also रूपं ^d Likewise कंपनं, and कंपितं. ^e Also महत्. See Book III, Ch. IV.

CHAPTER II.

SECTION I.

The infer-
nal region.
a

n b n 1 n 2 n
1. अधोभुवन पाताल बलिसह्य रसातलम्
3 m
नागलोका

A hole or
vacuity.

n n c n n
(ऽथ) कुहरं शुषिरं विवरं विलम्

n n n d n n e f f f
2. छिद्रं निर्व्यथं रोकं रंधं खन्धं वपा शुषिः

A hole in
the ground.

m f 4 m g
गर्ता ऽवटौ (भुवि खन्धे)

Perforat-
ed, or full
of holes.

m f n
(सरंध्रे) शुषिरं (त्रिषु)

Darkness.

m n m n n n 5 n h
3. अन्धकारो (ऽस्त्रियां) ध्वान्तं तमिस्रं तिमिरं तमः

Great dark-
ness.

n i
(ध्वान्ते गाढे) ऽन्धतमसं

Imperfect
darkness.
Universal
darkness.

n
(क्षीणे) ऽवतमसं

(तमः)

n
4. विष्वक् सन्तमसं

The NAG-
GAS. j

m m
नागाः काद्रवेयास्

Their chief.

(तदीश्वराः)

1—नृ. 2—स. 3—क. 4—ट. 5—स.

a Abode of BALI and of the *Nāgas*, under the earth. b Also अधः, (स्) m. अधोलोकः, &c. c Likewise शुषिरं. d Also विरोकं. e Or खन्धं. f Also शुषी and शुषिः. Or शुषिः. g Likewise अवटिः. h Also तमसं. And तमः, तमा, तमं. i Likewise अन्धातमसं. j Demigods, in the human shape with a serpent's tail, and dilated neck, like the Koluber *Naga*. Sing. नागः. They are Children of KADRU, the wife of *Kas'ya*.

^m ^m
शेषोऽन्तेः

^{m b} ^m
वासुकि (सु.) सर्पराजो

King of ser-
pents. a

^{m c}
(ऽथ) गोनसे
Sort of
snake.

^m
5. तिखितः (स्याद्)

^m ^m ^{1 m}
अजगरे शयुर्बाहस (इत्युभौ)

A Boa, or
large ser-
pent. d

^{m e} ^m
अलगर्हो जलव्यालः

A water
snake.

^m ^{m f}
(समौ) राजिल दुग्धुभौ

Amphis-
bæna.

^{m g} ^m
6. मातुधानो मातुसाहिर

A varie-
gated.
serpent.

^m ^m
निर्मुक्तो मुक्तकंचुकः

A snake,
that has
cast his
slough.
A snake or
serpent.

^{m h} ^{2 m} ^{3 m} ^m ^m ^{3 m}
सर्पः पदाकुर्भु जगो भुजंगो ऽहिर्भु जङ्गमः

^m ^m ^{4 m} ^{m i} ^{m j}
7. आशीविषो विषधरश्चक्री व्यालः सरीसृपः

1 वा—.

2—कु.

3 भु—.

4 चक्रिन्.

a Son of VASUKA, and often confounded with the preceding ; as are the other chiefs of the *Nāgas*, TAKSHAKA, SANK'HA, MAHAPADMA, &c. b Also वासुकिः. c Or गोनसः. Vulg. Bōr. d Boa Constrictor; &c. e Or अलगर्हः. But some read अलगर्हः, others अलिगर्हः. Vulg. Alād'h. f दुग्धुभः or दुग्धुभः. And दुग्धुभः. Vulg. Dhōnrā. But generally described as a harmless double-headed snake. There is a great disagreement among commentators respecting the correspondent vulgar names of the snakes mentioned in the text. g One commentator describes this as a four-footed serpent with a large body and long tail ; intending perhaps some species of Iguana ; unless a fabulous creature be meant. h Fem. सर्पा, and सर्पिणी. Likewise व्यहः. i Some add सरिसृपः.

1 m 2 m a 3 m m 4 m
कुण्डली गूढपाञ्चशुःश्रवाः काकोदरः फणी

m m m m b
8. दम्भी^a करो दीर्घ^bष्टो^c दं^dदम्बूके^e विलेशयः

m c m 5 m m m
उरगः पन्नगे^f भोगी जिह्मगः पवनाशनः

Belonging
to a snake.

m f n d
9. (त्रिष्या) चेतं (विषास्थादि)

His expand-
ed head.

m f e m f f
फटायां (तु) फणा (द्वयोः)

His skin.

m m
(समौ) कंचुक निर्मोको

His venom.

m n m n
छेड (सु) गरलं विषं
d m n m n h

Nine sorts
of fixed
poison. g

m n m m m m
10. (पुंसि क्लीवे च) काकोल कालकूट हलाहलाः

m i m m m m
सौराष्ट्रिकः शौक्लिकेयो ब्रह्मपुत्रः प्रदीपनः

m m
11. दारदे^h वत्सनाभ (सु विषभेदाⁱ चमी नव)

A dealer
in anti-
dotes. j

m m k
विषवैद्यो जाङ्गुलिको

A snake-
catcher.

5 m l m m
व्यालप्राज्ञहितुखिकः

1—नृ. 2—पादु. 3 च—सु. 4—नृ. 5—नृ.
6—हिमृ.

^a Also गूढपदः, and गूढपादः, (द). ^b Likewise विलेशयः. ^c Also उरंगः, and उरंगनः. ^d Fem. जाहेवी. ^e स्कटा or फटा. ^f Maso. कणः. Likewise neut. फणं. ^g Severally named in the text; some mineral, others vegetable. ^h हलाहलः, and हाहाहलः, or हाहाहलः. Also हाहलः. ⁱ Likewise सारोष्ट्रिकः. ^j Or a conjurer, using charms against poison. ^k Likewise जांगुलिकः. ^l Also व्यालपादः. ^m जाहितुखिकः, or अहितुखिकः.

SECTION II.

1. (स्थान) नारक(सु)नरके। निरये। दुर्गतिः(स्त्रियाम्) Hell.

(तद्भेदात्) तपनावीचि महारौरव रौरवाः Various
hells. a

2. संहारः कालसूत्रं (चेत्याद्याः)

(सत्त्वास्तु) नारकाः Departed
souls.

प्रेता

वैतरणी (सिंधुः)

The river
of hell.

(स्याद्) स्वप्नी (सु) निर्वृतिः Misfortune
or misery.

3. विटिराजः

Unpaid la-
bour. e

कारणा (तु) यातना तीव्रवेदना

Agony, or
sharp pain.

पीडा बाधा व्यथा दुःखममानस्यं प्रसूतिजम्

Pain.

I च—.

* Severally named in the text ; besides others. as *Támisra*, *An-
d'hatámisra*, *Sálmali*, *Asipatravana*, &c. ^b Or संघातः. ^c Like-
wise परेताः. ^d Also वैतरणिः. ^e Or else, casting into hell ; or,
in astrology, the period (*karan'a*) called *bhadrá*. Compulsory and un-
rewarded labour, being the occasion of pain, is placed under the pre-
sent head. The terms, as by some explained, signify the person exe-
cuting such labour, ^f वाचु or वाचुर्. ^g Also कारिका. ^h Like-
wise वाचना. ⁱ Or वाबाधा. ^j Likewise अमानस्यं and अमा-
नस्यं. ^k These two last terms are, by some, separated from the rest ;
as signifying mental distress. Others, on the contrary, make these and
the preceding four, synonymous with the three following words,

Corporeal
pain.

4. (स्यात्) कष्टं हृष्टमाभीलं

(त्रिष्वेषां भेद्यमामि यत्)

SECTION III.

The sea or
ocean.

1. समुद्रोऽम्बिरूपारः पारावारः सरित्पतिः
 उदम्बानुदधिः सिन्धुः सरस्वान् सागरोऽर्थवः

2. रत्नाकरो जलनिधि र्वादःपति र्पांपतिः

Particular
seas. d

(तस्य प्रभेदाः) क्षीरोदो लवणोद (स्थायपरे)

Water.

3. आपः (क्षी भूम्नि) वाष्पारि सलिलं कमलं जलम्
 पयः कीलालमद्यतं जीवनं भुवनं वनम्

4. कबंधसुदकं पाथः पुष्करं सर्वतोमुखम्

1 आ—, 2 अ—, 3—जत्, 4 उ—, 5—खत्, 6 वा—,
 7 अ—, 8—र, 9—स, 10 अ—, 11 उ—, 12—स.

^a Such of the foregoing, as are used as adjectives, vary with the gender. ^b Also आकूवारः, कूपारः, and कूवारः, ^c Or पारावारः. Likewise अवारपारः. ^d That of milk, and of salt water; besides five others, as the sea of fresh water, spirituous liquor, butter, curds, and the juice of sugar-cane; apparently designations of gulfs or divisions of the ocean, ^e आप्. Also neut. आपस्. ^f And सरित् or सल्ल. ^g Also जलं. ^h Also जीवनीयं. ⁱ Or, according to another reading, (कमलं), two words are here exhibited, कं and कमलं. Or a single word कमलं. ^j Also उदं. And दकः.

1 n 2 n 3 n n n a n 4 n n b
 अंभो ऽर्णसोय घानीव नीर क्षीरांशु शंवरम्
 n m n

5. मेघपुष्पं घनरसम्

m f n m f n d

(त्रिषु द्वे) आप्यमन्मयम्

Watery, or
 consisting
 of water. c

m 5 m m f e

6 m f i

भङ्गसुरङ्ग जर्मि (वर्ग स्त्रियां) वीचिर

A wave.

(योनिषु)

7 m m
 6. महत्सूक्ष्म कक्षोक्षी

A surge or
 billow.

8 m

(स्यादा) वर्त्तः (ऽम्भसां घमः)

A whirl-
 pool.

m h m m i

9 f j

दृषन्ति विन्दु दृषताः (पुमांसे) विमृषः (स्त्रियः)

A drop of
 water. g

n l m

7. वक्राणि पुटभेदाः (स्युर्)

A winding
 descent of
 water. k

m

m

ध्रुवा (च) जलनिर्गमाः

A drain. m

n 10 n n

n

n

m f n o

कूलं रोध (च) तीरं (च) प्रतीरं (च) तटं (त्रिषु)

A shore or
 bank.

1—सु.

2—सु.

3 तोव.

4 च—.

5 त—.

6—चि.

7 च—.

8 चा—.

9—च.

10—सु.

^a Also नारं. ^b Or शंवरं. ^c As froth, &c. ^d Fem. आप्या, and चक्षुषी. ^e Also fem. जर्मि. ^f Likewise विचिः, and fem. वीची, or विची. ^g Or of any other liquid. ^h Sing. दृषत् or दृषन्ति. ⁱ Sing. दृषतः. ^j Sing. विमृट्. Also विमृट् (—च). ^k A winding course. Some say a reach of the river. Others Eddy water. ^l Sing. चक्रं. Also चक्रं. ^m Or pipe along the wall of an edifice. But some make these and the two preceding terms synonymous. Sing. ध्रुवः. Some explain them bubbling up of water. Others surf. ⁿ Also Masc. रोधः (रोध.) ^o Fem. तटी.

The oppo-
site, and
the near
bank. a

n l m n

8. पारावारे (परावर्ती तीरे)

The chan-
nel.

n

पात्रं (तदंतरम्)

m n

2 m n

An island.

द्वीपे (ऽस्त्रियाम्) न्तरीपं (यदंतर्वारिणस्तम्)

One form-
ed by allu-
vion. b

n

9. (तोयोत्थितं तत्) पुच्छिनं

A sand
bank. c

सैकतं सिकतामयम्

Mud or
clay.

m

m m n

m

m

निषद्वर (सु) जंवाहः पक्षे (ऽस्त्री) याद कर्दमौ

m

m e

Inunda-
tion. d

10. जलोच्छासाः परीवाहाः

A tempo-
rary well. f

m

m

कूपका (सु विदारकाः)

m f n g

Navigable.

नाव्यं (त्रिलिंगं नौतार्ये)

f h

3 f

f i

A boat.

(स्त्रियां) नौसरणिस्तुरिः

m n k

n

m

A raft or
float. j

11. उडुपं (तु) स्रवः कोकः

4 m n

A natural
stream. l

स्रोतो (ऽस्रसरणं स्वतः)

1 च—.

2 च—.

3 त—.

4—च.

^a Respectively, viz. पारं, the opposite bank or shore, ज्वारं, the contiguous bank or shore, ^b Or any island, or one with the steep banks. ^c Or an island with sandy shores. ^d Or else a water pipe, or channel, for carrying off an excess of water. ^e Sing. परीवाहः. Also परिवाहः. ^f Or hole dug for water in the dry bed of a rivulet; or else, a rock, or tree, dividing the stream of a river. Sing. कूपकः. ^g Fem. नाव्या. ^h Also नौका. Also तरणी and तरी. ⁱ Made of grass's, &c. ^k Likewise उडुपं. ^l Or a rapid one. ^m Likewise स्रोतं.

मातरस्य रूपम् (स्याद्)	Fare, or freight.
द्रोणी काष्ठाम्बुवाहिनी	An oval basin. b
12. सांयात्रिकः पोतवणिकः	A voyaging merchant.
कर्णधार (स्तु.) नाविकः	The pilot or helmsman.
नियामकाः पोतवाहाः	The crew. d
कूपको गुणहृत्तकः	The mast.
13. नौकादंडः क्षेपणिः (स्याद्)	The oar.
अरितं केनिपातकः	The rudder.
अग्निः (स्त्री) काष्ठकुहालः	A scraper or shovel.
सेकपात्रं (तु) सेचनम्	A bucket. j
14. (स्त्री) ऽर्धनावं (नावोऽर्धे)	The boat's half.
(अतीत नौके) ऽतिमु (त्रिषु)	Landed from a boat.

1 त—.

२—ञ.

* Also मातरः, and अमृतरः. ^b Shaped like a boat, with an aperture in front, and used for pouring water. It is made of wood, stone, or other materials. ^c Or द्रोणिः and द्रुणिः, or द्रुणी. According to another reading द्रोणिका, and अम्बुवाहिनी. Also अम्बुसचनी. ^d Various explained ; as the steersman, or rower, or as one employed in dragging the boat, or in watching from the mast-head. Sing. नियामकः, पोतवाहः. ^e Likewise नियाम. ^f Some explain this a post to which a boat is made fast. ^g Or क्षेपणी. Also क्षिपणिः. And क्षिपणी. ^h Or अग्नी. Also अग्निः. ⁱ Likewise कुहालः, and कुहालः. ^j Or vessel for lading water out of the boat. ^k Masc. or Fem. अतिमोः.

(त्रिष्वागाधात्)

m f n b m f n c

Clear,
trans-
parent.

प्रसन्नो ऽच्छः

Turbid
water.

m f n m f n m f n

कलुषे ऽनच्छः, आविलः

m f n m f n m f n

Deep.

15. निम्नं गभीरं गंभीरं

m f n

Shallow.

उत्तानं (तद्विपर्यये)

m f n d l m f n

Very deep,

अगाधमतलस्पर्शं

m m o m f

A fisher-
man.

कैवर्त्त दास धीवरो

m

n

A net.

16. आनायः (पुंसि) जालं (स्यात्)

n h

n

Pack-
thread. g

शण्डत्वं पवित्रकम्

f f i

A fish
basket.

मत्स्याधानी कुवेयी (स्याद्)

n j

n k

A fish hook.

वडिशं मत्स्यवेधनम्

1 अ—.

* The following are adjectives. ^b Fem. प्रसन्ना. ^c Also सच्छः.
^d Likewise आगार्ध. ^e Or दासः. ^f Fem. धीवरी. ^g Made of rusby
 Crotalaria; or, according to different interpretations, a net made
 of such pack-thread; or, generally, the rope of a net. ^h Also शण्ड
 त्वं and शण्डत्वं. ⁱ Likewise कुवेया. And कुवेयिः. Also कुपियी.
^j Or Fem. वडिषा, or वडिषी. Likewise वडिशं, वडिषी. ^k Or Fem.
 मत्स्यवेधनी.

17. ^{l m} ^{m a} ^{m b} ^m ^{m c} ^m
 १७. ष्टुरोमा ऋषेः मत्सेरा मीने वैसारिणो ऽण्डजः A fish.
^m ^{2 m d}

विस्तारः शक्यः (चा)

(५थ) गडकः शकुलाभकः Sort of gilt head. e

18. सहस्रदंष्ट्रः पाठीन्

**A sheat-
fish, f**

उल्पी शिशुकः (समौ)

m_j $4 m_k$
नलमीनश्चिचिमः

Sort of
sprat. i

<i>m f m</i>	<i>5 m f n</i>	sprat. 1
प्रोष्ठी (तु) शफरी (हयोः)		A sort of carp. 1

19. क्ष^mद्राण्डⁿमत्स्यसंघातः पोताधानम्

Small fry.

(अथैः भाषाः) Various sorts of fish. o

^{m p} ^m ^{m q} ^m ^{m r} ^{m s}
 रोहितो मङ्गुरः शालो राजीवः शकुलस्त्रिमिः

१—मनु.

2-नू.

३-नू.

१ वि—.

५—२ः.

^a Likewise मसः. ^b Fem. मत्सी. Also masc. मत्स्यः, मत्स्यः, मत्स्यः. ^c Also विसारी (न्). ^d Likewise यक्ती (न्). ^e Sparus emarginatus, B. Mss. ^f Silurus Pelorius, B. Mss. ^g But, according to some interpretations, another sort of fish shaped like a porpoise. ^h Also कलपी, कलुपी, कलुपी, कलपी, and कलुपी. ⁱ Clupea Cultrata (B. Mss.) ? Three several explanations are given by different authors ; but they agree that the fish, here meant, frequents flags and reeds. ^j Or तलमीनः. And नलमीनः. ^k Also चिलीचिमिः, चिलीचिमः. or चिलीचिमः. And चिलिचिमिः, चिलीमः, चिलिमीनकः. ^l Cyprinus chrysopareus, B. Mss. ^m Masc. प्रोष्ठः. ⁿ Masc. यफरः. Some add यफरी—रः. ^o Severally named in the text, viz. a carp (Cyprinus denticulatus, B.) ; a sheat-fish (Silurus Batrachus, L.) ; a gilt-head (Sparus spilatus, B.) &c. ^p Also रोहित्, and लोहितः. ^q Or मासः. ^r Some add सकुलः. ^s This is a fabulous sea-fish of prodigious size.

1 m s
20. तिमिङ्गिणा (दयच्चा)

Aquatic
animals. b

2 n 3 m
(ऽय) यादांसि जलजंतवः

Various
sorts. c

m 4 m 5 m 6 m
(तङ्गे दाः) शिशुमारोद्ग शङ्खवे मकरा (दयः)

A crab.

m m d
21. (स्यात्) कुलीरः कर्कटकः

A turtle or
tortoise.

m m m
कूर्मो कमठ वच्छपो

A shark. e

m m
ग्राहो ऽवहारो

A croco-
dile.

m m f
नक्र (स्तु) कुम्भीरो

A worm.

(ऽय) महीलता

m m g
22. गण्डपदः किंचिल्लुके

A gange-
tic alliga-
tor. h

f f
निहाका गोधिका (समे)

A leech.

f f i 7 f j
रक्तपा (तु) जलोकायां (स्त्रियां भूमि) जलौकसः

1—स.

2—स्.

3—तु.

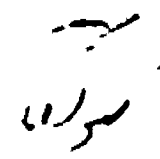
4—उद्ग.

5—शङ्ख.

6—र.

7—कस्तु.

^a Besides many sorts noticed in other dictionaries. ^b Especially amphibious kinds. ^c Severally named in the text, viz. the porpoise, otter, scate, and marine monster (a whale ? or a seal ?), besides the following, and other, sorts. ^d Or कर्कटः. ^e Interpretations differ : one terms this a water-elephant ; (perhaps the hippopotamus may be meant :) others make it the gangetic alligator. ^f Also कुम्भीरः. ^g Likewise किंचिल्लिकः. And किंचिल्लुकः, or किंचिल्लुः. ^h Some make this to be the *Iguana* : distinguishing, however, another sort from the aquatic one. Book II. Ch. 5. ⁱ जलोका or जलोका, and जलूका, जलायुका, जलासुका, जलासोका, जलजंतुका, जलसूची, जलोरगी, जलिकावेणी. ^j Or जलोकसी. Also जलौकसः, masc. and जलौकसं, neut. Pl. with the sense of the sing. ^f जलौकसः. Also sing. जलोकाः.

23. सुतास्फोटः (स्त्रियां) शुक्तिः	^m ^f	A pearl oyster.
शंखः (स्यात्) कंठु (रस्त्रियाम्)	^{m n} ^{m n}	A conch.
सुद्रशंखाः शंखनखाः	^{m a} ^{m b}	A small shell.
शंखका जलशुक्तयः	^{m f c} ^{1 f}	A bivalve shell.
24. भेके मण्डूक वर्षाभू शालूर सव दर्दुराः	^{2 m} ^m ^{m d} ^{m e} ^m ^{3 m}	A frog.
शिली गण्डूपदी	^f ^f	A small worm. f
भेकी वर्षाभी	^f ^f	A female frog. g
कमठी डुलिः	^f ^{f i}	A female turtle. h
25. (मङ्गुरस्य प्रिया) मृङ्गी	^k ^{f l}	Sort of sheat-fish. j
दुर्नामा दीर्घकोषिका	^{f m} ^{f n}	A cockle.
जलाशया जलाधारास्	^m ^{m p}	A lake or pond. o
(तलागाधजलो) क्रदः	^{m q}	A deep lake.

1—क्ति.

2 भेक.

3—र.

^a Sing. सुद्रशंखः. ^b Sing. शंखनखः. Also शंखनकः. ^c Masc. शंखकः. Also शंखकः, शंखः and शंखकः. Or शंखकः. ^d Also वृष्टिभूः. ^e Or शालूरः. ^f Some say, a female worm. ^g Or any small frog. ^h Or any small tortoise or turtle. ⁱ Or डुली. Also डुलिः. And डुलिः. ^j Silurus Pungentissimus, B. Mss. ^k Or, according to some commentators, two synonyma, मङ्गुरसी, f. अप्रिया, f. ^l Also मृङ्गिः. ^m Also दुर्नामन् and—म्ली. ⁿ Or दीर्घकोषिका. ^o Or a reservoir; or any piece of water. ^p Sing. जलाशयः, and जलाधारः. ^q Likewise क्रदः.

A trough
near a
well. a

26. ^mआहाव (सु) ⁿनिपानं (स्यादुपकूप जलाशये)

1 m 2 m m m n

A well.

The wood-
en frame
for the
rope. b

The cover
or facing
of a well

A square.
or a large
pond.

A natural
pond. d

One deep
enough for
the lotus.
Any pond
or pool. g

A basin. h

A large
and oblong
pond.

A moat,
or ditch.

A dike.

A basin
round the
foot of a
tree.

A river.

(पुंसेवा) न्नु प्रह्वी कूप चदपानं (तु पुंसि वा)

27. ^fनेमिस्त्रिका ^f(ऽस्य)

^{m c}बीनाहो (मुखबंधनमस्य यत्)

^{3 f}पुष्करिण्यां (तु) ⁿखातं (स्याद्)

^{m n c}अखातं ⁿदेवखातकम्

28. ^mपद्माकरस्तडागो ^{4 n f}(ऽस्त्री)

^mकासारः ^fसरसी ^{5 n}सरः

^mवेशंतः ^{m n}पल्लवं ^{6 n}(चा) ^fऽल्पसरो

^{f i}वापी (तु) ^fदीर्घिका

29. ⁿखेयं (तु) ^fपरिखा

^mआधार (स्वभसां यत्र धारणम्)

^{n j}7 n 3 m

(स्याद्) आलवालमावालमावापो

^f(ऽय) ^fनदी सरित्

1 अं—, 2—हि. 3—णी. 4 त—, 5—स्. 6—स्. 7 आ—, 8—आ.

a Filled from the well, and intended for watering cattle. b A triangular frame. Some interpret it the wooden frame at the bottom of the well, on which the masonry rests. Others the cover of the well. Or the frame at its mouth. c Some add विनाहः. d Or else one in front of a temple. e Also अखोत. f Also तडाकः. And तटाकः. g These terms are synonymous with the preceding according to some interpretations : or they are restricted to such a factitious pond, according to others. h Or small pond ; or one, which, in the hot season, is either shallow or quite dry. i Or वापिः. j Also अलवालं.

30. तरंगिणी शैवलिनी तटिनी क्रदिनी धुनी	
स्रोतस्विनी ह्रीपवती स्ववती निम्नगापगा	
31. गंगा विष्णुपदी जङ्गुतनया सुरनिम्नगा	The Ganges.
भागीरथी त्रिपथगा त्रिस्रोता भीष्मसू (रुपि)	
32. कालिंदी सूर्यतनया यमुना शमनस्वसा	The Yamuna. d
रेवा (तु) नर्मदा सोमोद्भवा मेकलकन्यका	The Narmadā. f
33. करतोया सदानीरा	The Karatōyā. h
बाहुदा सैतवाहिनी	The Bāhudā.
शितद्रु (स्तु.) शतद्रुः (स्याद्)	The Satadru. i
विपाशा (तु) विपाट् (स्त्रियाम्)	The Vipāśā. k
34. शोणो हिरण्यबाहुः (स्यात्)	The Śōṇa. l
कुल्या (ल्पा कृत्रिमा सरित्)	A canal. n
शरवती वेतवती चन्द्रभागा सरस्वती	Various rivers. o

1 ञ—, or ञा—.

2—तस्.

3—ह.

4—श्.

^a Also छादिनी. ^b Likewise धुनिः and धूनी. ^c Likewise स्रोतस्वती and स्रोतोवहा. ^d Vulgarly Jamuna or Juwun. It joins the Ganges near Prayāg. ^e Also यमी. ^f Vulgarly Narmadā. ^g Likewise मेकलकन्यका. ^h A river in the north of Bengal. ⁱ Vulgarly S'atla; in the Punjāb. ^j Also शतद्रिः. ^k Another river of the Punjāb. ^l This joins the Ganges above Patna. ^m Or हिरण्यबाहुः. ⁿ A channel for irrigation : or a rivulet in general. ^o Severally named in the text. Besides others, as the Kausikī, Gandakī, Gódāvarī, Charmānvatī, Tāpī or Tapati, Sarayu, Gautamī, &c. ^p Or चन्द्रभागी. Also चांद्रभागा, or—गी.

^f
35. कावेरी (सरितोऽन्याच्च)

The mouth
of a river. a

In issue
from a
pond. b
prolonging
to certain
rivers. d

^m ^m
संभेदः सिंधुसंगमः

^{m f c}
(द्वयोः) प्रणाली (पयसः पदव्यां)

(त्रिषु दत्तरौ

^{m f n} ^{m f n}
36. देविकायां सरयां च भवे) हाविक सारवौ

A white wa-
ter-lily. e

A red one. g

Any wa-
ter-lily.

A blue one. i

ⁿ ^{n f}
सौगंधिकं (तु) कलहारं

ⁿ ⁿ
हस्तकं रक्तसंध्यकम्

ⁿ ^{n h}
37. (स्याद्) उत्पलं कुवलयं

^{l n}
(अथ) नीलांबुजम् (च)

^{n j}
इन्दीवरं (च नीले ऽस्मिन्)

The escu-
lent white
sort. k

The root of
a water-
lily. m

Pistia stra-
tiotes.

^{n l} ⁿ
(सिते) कुमुद वैरवे

^{n n}
38. शालूक (मेषां कंदः स्याद्)

^{f o} ^f
वारिपण्यौ (तु) कुम्भिका

1—न.

a The confluence of two rivers ; or the junction of a river with the sea. b Or a drain of an edifice. c Masc. प्रणालः. d To the *Déviká* (or *Déwá*), and *Sarayu* (or *Sarju*), respectively. In these two instances, the adjective is irregular. e *Nymphaea Lotus*. f These, and the two following words, are names of four different plants, according to some interpreters. g *Nymphaea rubra*. h Also कुवलयं and कुवलय. i *Nymphaea caerulea* and *stellata* ; j Or इन्दीवरं. k *Nymphaea esculenta*. l Also कुमुद, (—इ). m The esculent root of any of the preceding sorts. n Likewise शालूकं. o Or वारिपूष्पी. Also पण्यौ.

^f ⁿ ^{m b}
वसनीली (तु) शैवालं शैवलो

Vallisneria.
a

^{f c}
(य) कुमुदती

^{1 f}
39. कुमुदिन्यां

A place a-
bounding in
water-lilies.

^{2 f} ^f ^f ^e
नलिन्यां (तु) विसिनी पद्मिनी (सुखाः)

d
An assem-
blage of lo-
tus flowers.

^{m n} ⁿ ^{3 n} ⁿ
(वा पुंसि) पद्मं नलिनमरविन्दं मङ्गोत्पलम्

A lotus. f

ⁿ ⁿ ⁿ ⁿ
40. सहस्रपत्रं कमलं शतपत्रं कुशेशयम्

ⁿ ⁿ ⁿ ^{ng}
पङ्केदहं तामरसं सारसं सरसीदहम्

^{ah} ⁿ ⁿ ^{4 ni}
41. विसप्रसून राजीव पुष्कराभोरुहाणि (च)

ⁿ ⁿ
पुष्करीकं सिताभोजं

A white
lotus.

ⁿ
(अथ) रक्तसरोरुहे

A red lotus.

ⁿ ⁿ
42. रक्तोत्पलं कोकनदं

^{f j} ⁿ
नालानालं

The stalk of
a water-lily
The film or
fibres atten-
dant on it.

(अथास्त्रियाम्)

1—नी.

2—नी.

3 च—.

4 च—ह.

* Comprehending several sorts found in stagnant waters. ^b Like-
wise शैवालं. Also शैवालं and शैवालः. But different copies further
disagree in the genders assigned to these various readings. Also m. n.
शैवालः, and शैवालः. ^c Likewise कुमुदती. ^d Or, as some interpret
it the flexible stalk of a water-lily ; or, according to others a plant,
viz. Menyanthes Indica or Cristata. ^e Besides other synonyma, as
वसनीली, कमलिनी, पुटकिनी, &c. ^f Nelumbium speciosum or Nym-
phæa Nelumbo. ^g Also सरसीदहं. ^h Likewise विसप्रसूनं, and विस-
प्रसूनं. ⁱ Also वसनीदहं, (वहं). ^j Also नाली. Likewise masc. नालः.

^{m n a} ^{n b}
 नृणालं विसं

An assem-
 blage of
 water-lilies.

^{m n c}
 (चञ्जादि कदंबे) षण्ड (मस्त्रियाम्)

The root of
 a water-lily.

^m ^{m n d}
 43. करहाटः शिफाकंदं

A filament.

^m ^{m n e}
 किंजल्कः केशरो (ऽस्त्रियाम्)

A new leaf
 of a water-
 lily.

^{f f} ⁿ
 संवर्त्तिका नवदलं

The seed of
 the lotus. g

^{m h} ^m
 बीजकोशो वराटकः

44. (उक्तं स्वयंम दिक्कालधीशब्दादिसनार्थकम्
 पातालभोगि नरकं वारि चैषां च संगतम्)

^a And नृणाली, a small fibre. ^b Also विसं or विसं. ^c Or शंडं.
^d Likewise शिफा. f. कंदः, m. n. ^e Also केशरः. ^f Or संवर्त्तिः. Also
 संवर्त्ती. ^g Or the honey-combed pericarp containing it. ^h Or
 बीजकोषः.

BOOK II.

CHAPTER I.

1. वर्गाः पृथ्वी पुर क्षाभद्वनौषधि जगादिभिः

वृ ब्रह्मा क्षत्र बिट् मूद्रैः सांगोपांगैरिहोदिताः

f a f b 1 f f f f . f

2. भूस्मृमिर चलाऽनन्ता रसा विध्वम्भरा स्थिरा Earth.

f f f f o f f f

धरा धरित्री धरणिः क्षोणी ज्या काश्चपी क्षितिः

f d f 2 f 3 f f

3. सर्वसहा वसुमती वसुधोर्वी वसुन्धरा

f f f o f f f f g 4 f f h

गोत्रा कुः पृथिवी पृथ्वी क्षाऽवनिर्मेदिनी मही

5 f i f

4. खन्यत्तिका Soil.

f f

(प्रशस्ता तु) खत्वा खत्वा (च खत्तिका) An excellent soil.

f
उर्वरा (सर्वशस्राढ्या)

Fertile with every crop.

m f
(खादु) जघः क्षारखत्तिका

Salt ground.

1 ख—.

2—धा.

3 ख—.

4 जे—.

5—दु.

^a Also indeo. भूः (र). ^b Also भूमी. ^c Likewise धरणी and क्षोधिः. Also क्षाधिः, and क्षोणी. ^d Likewise सहा. ^e Also पृथिवी. ^f Likewise क्षा. ^g Also खनी. ^h Likewise खदिः. ⁱ Also खदा, and खदिः.

- 1 m f n a 2 m f n
 Aspot with such soil. 5. ¹अषवानूषरौ (दावाप्यन्यलिंगौ)
 A place, or firm spot ^{n f b}स्यसं स्यसी
 A region devoid of water. ^{m 3 m}(समानौ) मरु धन्वानौ
 Untilled or waste. ^{m f n c m f n}(द्वे) खिलाऽप्रदते (समे)
 6. (त्रिष्व)
 A world. ^{f m n d n n}(ऽथो) जगती लोको विष्टपं भुवनं जगत्
 INDIA. ^{n e}(लोको ऽयं) भारतं (वर्षं)
 The eastern region. f ^m(शरावत्यास्तु ये ऽवधेः
 7. देशः प्राग्दक्षिणः) प्राच्य
 The north-ern region. ^mउदीच्यः (पश्चिमोत्तरः)
 A country of barbarians. ^{m m}प्रत्यन्तोऽप्येच्छदेशः (स्यान्)
 The middle region. h ^mमध्यदेश (स्तु) मध्यमः
 The region. of sanctity. i 8. ^{m f}आर्यावर्तः पुण्यभूमि (मध्यं विन्ध्यहिमागयोः)

1—वत्.

2 अ—.

3 धन्वन्.

^a Some, varying this reading, write अवरः, and अनूवरः ^b Likewise स्यसा. ^c Masc. खिलं; fem. खिला; and खिलं ^d Also पिष्टपं, or masc. पिष्टपः. ^e Or भरतवर्षं. ^f East, or south of the river *Sarāvatī*, which flows from N. E. to S. W. ^g North or west of the river *Sarāvatī*. ^h Between the two ranges of mountains; from the confluence of the Ganges and Jamuna, to the disappearance of the *Saraswatī*. ⁱ From the eastern to the western sea, and bounded by the two ranges of mountains.

1 m f m
नीरुज्जनपदेः

An inhabit-
ed country.

m m 2 m
देश विषयौ (द्व.) पवर्त्तनम्

Any coun-
try. a

b
9. (त्रिष्वगोष्ठान्)

3 m f n 4 m f n

(नडप्राये) नडान्नडुल्ल (इत्यपि)

One abound-
ing in reeds ;

5 m f n

कुमुदान् (कुमुदप्राये)

—in water-
lilies.

6 m f n

वेतस्वान् (वज्रवेतसे)

—in ratans ;

m f n

10. शाद्वलः (शादहरिते)

—in green
grass.

m f n

(सजंवाले तु) पंकिलः

Clayey and
muddy.

m f n 7 m f n

जलप्रायमनूपं (स्यात्)

Watery, or
wet.

m d

(पुंसि) कच्छ (सायाविधः)

Contiguous
to water. c

f

m f n

m f n

8 m f n e

11. (स्त्री) शर्करा शर्करिलः शर्करः शर्करावलि

Full of
stony or
similar
nodules.

(देश एवादिमाव्)

9 m f n f

(एवमुक्तेयाः) सिकतावति

Sandy.

1—वृ.

2 वृ—

3—नवृत्.

4 न—.

5—वृत्.

6—वृत्.

7 वृ—.

8—वृ.

9—वृ.

* Whether inhabited or uninhabited. But some interpretations make these terms synonymous with the preceding. ^b The following are used as adjectives, and vary with the three genders. ^c Some interpretations make this synonymous with the preceding. ^d Also neut. and, according to some, fem. ^e The two first terms are exclusively applied to a spot abounding in stony nodules, or potsherds, &c. The other two are applicable to anything gritty. ^f The words are here exactly similar to the preceding : thus सिकता, सिकतिलः, sandy, as a country ; सैकतः, सिकतवान् (—वत्), sabulous.

Watered
(viz. its rice)
from a river.

12. (देशे) नद्यंशु वृष्टंशु संपन्नब्रीहिपालितः

m f n

स्थान्) नदीमातृके

m f n

Or by rain.

देवमातृक (च यथाक्रमम्)

1 m f n

Ruled by a
just king.

13. (सुराक्षि देशे) राजन्वान्

2 m f n

Governed
by a mo-
narch.

(स्यात्तते) ऽग्यत्न) राजवान्

n

n

A fold for
kine.

गोष्ठं गोस्थानकं

n

The site of a
former one.

(तत्तु) गोष्ठीनं (भूतपूर्वकम्)

Contiguous
ground. a

14. पथ्यन्तभूः परिसरः

3 m 4 f b

सेतुराक्षौ (स्त्रियां पुमान्)

m

m

m n d

A hillock. c

वामलूर (च) नाकु (च) बल्ल्मीकं (पुन्रपुंसकम्)

n

5 n

m 6 m

m e

f f

f

A road,
path or
way.

15. अयनं वर्त्म मार्गाध्व पंधानः पदवी इतिः

f g

f h

f

f i

f j

सरणिः पद्धतिः पद्या वर्त्तन्येकपदी (ति च)

m

m

m

A good
road.

16. अतिपंथाः सुपंथा (च) सत्पथ (चार्चिते) ऽध्वनि

m

m

m

7 m

m k

A bad
road.

व्यध्वे! दुरध्वे! विपथः कदध्वा कापथः (समाः)

1—न्यत्.

2—वत्.

3 सेतुः.

4 आक्षिः.

5—नृ.

6 अध्वनृ.

7—नृ.

^a Near the banks of a river, or the skirts of a mountain, &c. ^b Also आक्षी. ^c Thrown up by termes, or by moles, &c. ^d Also बल्ल्मीकं. ^e पथिन्, पथन, or पथ. ^f Likewise पदविः. ^g Also सरणिः. सरणी, and सरणी. ^h Likewise पद्धती. ⁱ वर्त्तनी. or वर्त्तनिः. Also वर्त्तनिः, or वर्त्तनी. ^j Also एकपादृ. ^k Likewise कुपथ.

17. अपंथा (स्व) पथं (तुल्ये)

The want
of a road.

॥ गेटक चतुषथे

Meeting of
four roads.

प्रांतरं (दूस्शून्योऽध्वा)

A long and
lonesome
way.

कांतारो (वर्त्म दुर्गमम्)

A difficult
road. a

18. गण्युतिः (स्त्री) क्रोशयुगं

A league. b

नखः (क्विकुचतुःशतम्)

A furlong. c

पंटापथः संसरणं

A highway.

(तत्पुरस्यो) पणिष्करम्

A street.

CHAPTER II.

1. पूः (स्त्री) पुरी नगख्यै (वा) पत्तनं पुटभेदमम्

A town
or city.

स्थानीयं निगमो

1.—विम्.

2 च—.

3 छ—.

4 पुर्.

* Or a dangerous one : but some interpretations make this synonymous with the preceding term. ^b Measured by two thousand fathoms. ^c Measured by four hundred cubits. ^d Also पुरिः. ^e Fem. नगरी. Neut. नगरं. Also पुरं. ^f Likewise पट्टवं, or पट्टनी. ^g Also पटभेदमं.

A suburb.

(ऽग्न्यस्तु यन्मूलं नगरात्पुरम्

2. तच्च) ^{1 n}च्छाखानगरंThe abode
of harlots.^{m a}वेशो ^mवेष्टाजनसमाश्रयः

A market.

^mआपण ^{2 f}(स्तु) निषद्यायां

A shop. b

^{m f c}विपणिः ^fपण्यवीथिकाA high
street.^f3. रथ्या ^fप्रतोली ^fविशिष्टाA rampart.
^d^{m m n}(स्याच्) चये वप्र (मस्त्रियाम्)An edifice.
^e^{m m m f}प्राकारो वरणः शालःA bound
hedge. g^{n h}प्राचीरं (प्रांततोहतिः)

A wall.

^f4. धिन्निः ^{n i}(स्त्री) कुडमम्One built
with rub-
bish. j^{n k}एडकं (यदन्तर्गताकीकसम्)

A house.

^{n m n 3 n 4 n 5 n n}मृह गेहोदवसितं वेष्टा सन्न निकेतनम्

1 या—.

2—द्या.

3 च—.

4—म्.

5—म्.

^a Likewise वेष्टः. ^b Here interpretations differ greatly : some make these terms synonymous with the preceding ; others explain them, the street of a market ; a stall ; a platform on which commodities are exposed for sale ; a place of vend without a market, &c. ^c Also विपणी. ^d Interpretations differ greatly. Some explain the terms, a mound of earth raised from the ditch of a fortified town and serving as a foundation for edifices. Others say the foundation of an edifice generally ; others again, any mound of earth raised from a ditch. Some likewise the gate of a fortified city. ^e Particularly a surrounding wall of masonry on a rampart or mound of earth. ^f Or सारः. ^g Also a mud-wall or other enclosure. ^h Likewise प्राचीनः. ⁱ Likewise कुडम्. ^j Or else a tomb. ^k Also एडकं. Or एडोकं.

5. निशांत वसत्र सद्वर्ण भवनागार मंदिरम्
 m pl. m m l m
 मट्टाः (पुंसि च भूमेऽव) निकाय्य निलयाः
 m m f d f e f
6. वासः कुटो (द्वयोः) शाला सभा
 n f
 संजवर्ण (सिद्धम्) A cluster of four houses.
 n g
 चतुःशालं
 2 f m n
 (सुनीनांतु) पर्णशालोटो (ऽस्त्रियाम्) A hut made of leaves.
7. चैत्यमायतनं (तुल्ये)
 3 n
 An altar. h
 f f
 वाजिशाला (तु) मंडुरा A stable.
 n f i
 आवेष्टनं विल्लिशाला A working house.
 f f
 प्रवा पानीयशालिका A place of refreshment. j
8. मठ (ग्यातादिनिषये)
 m
 A college. k
 f l n
 गच्छा (तु) मदिरामट्टम् A tavern.

1 वा—.

2 च—.

3 वा—.

^a Likewise पद्मं. ^b Also सादनं. ^c चगारं or चागारं. ^d Masc. or fem. कुटिः. Fem. कुटी. Also neut. कुटीरं, and masc. कुटः. ^e Likewise शाला. ^f Likewise संजवनं. ^g Also fem. चतुःशाली. ^h Or shed for sacrifices. Some interpret it, a sacred tree. Others explain it ; a monument of wood or other materials placed in honour of a deceased person. ⁱ Also विल्लिशाला. And neut. विल्लिशालं, or विल्लिशालं. ^j Where water is distributed, ^k A school of students ; or a convent of ascetics, &c. Likewise गुच्छा.

Middle of
a house.

गर्भागारं वासगृहंⁿ

A woman's
apartment.

परिष्टं स्त्रुतिकामृहम्^{n b}

A window^a
or air hole.

9. वातायनं गवाक्षः (स्थान्)ⁿ

A tempora-
ry hall.

मंडपे (ऽस्त्री) जनाश्रयः^{m n c}

The abode
of the weal-
thy. d

इस्थ्या (दि धनिनां वासः)^{n e}

A temple
or palace.

प्रासादे (देवभूम्याम्)^m

A royal re-
sidence. f

10. सौधे (ऽस्त्री) राजसदनं^{m n}

A king's
house.

उपकार्योपकारिका^{f g 1 f}

Temples of
divers holy
forms.

स्वस्तिकः सर्वतोभद्रो मंद्यावर्त्ता (दयो ऽपि च)^{m n 2 m n h}

11. विच्छंदकः (प्रभेदादि भवन्तीष्वरसङ्घनाम्)^{m i}

The queen's
apartments.

(स्यगारं भूम्याम्) अंतःपुरं (स्याद्) अवरोधनम्ⁿ

An airy
room, a top
of the
house. j

12. शुद्धांत (स्य) ऽवरोध (स्य)^m

(स्याद्) अट्टः शीम (मुख्याम्)^{m m n k}

1 छ—.

2—त.

^a Appropriated to a woman in labour. These and the preceding are synonymous terms, according to some commentaries. ^b Also स्त्रुतिकामृहं. ^c Likewise, fem. मंडपा. ^d Any grand edifice of masonry. ^e इस्थ्या, besides other synonymous terms; as अट्टः, &c. ^f Synonymous with the preceding; according to some interpretations. ^g उपकार्या. Also उपकारी. ^h Besides other terms; as इच्छंदकः, &c. ⁱ Also विच्छंदकः. ^j Here, and in the two following articles, interpretations differ greatly. The explanations, most generally received are inserted. Other interpretations are; the back of an edifice, a fortified place in front of the building; an apartment on the top of the hall; a building of a particular form. ^k Likewise शीमं.

^m ^{ma} ^{mb} प्रघाण प्रघणालिंदा (वहिर्द्वारप्रकोष्ठके)	A terrace before the house door.
^f ^{1f} 13. गृहावग्रहणी देहल्य	The threshold.
^{nc} ²ⁿ ⁿ ऽङ्गनं चत्वरऽजिरे	A court or yard.
^f ^d (अधस्ताद्धारुणि) शिला	The lower timber of a door.
^f नासा (दाहपरिस्थितम्)	The upper timber.
ⁿ ³ⁿ 14. प्रच्छन्नमन्तर्द्वारं (स्यात्)	A private door within the house.
ⁿ ^m पश्चद्वारं (तु) पश्चकः	A back door.
^m ⁿ ^{nf} ^m वलीक नीध्रे पटलप्रांते	The edge of the thatch.
^{ng} ^{4f} ^h (ऽथ) पटलं छदिः	The thatch or roof.
^f ^{fi} 15. गोपानसी (तु) वलभी (छादने वक्रदारुणि)	The wood of a thatch.
^{5f} ^{mn} कपोतपालिकायां (तु) विटकं (पुष्पपुंसकम्)	A dovecot, or aviary.
^{6f} ⁿ ^m 16. (स्त्री) द्वाद्द्वारं प्रतीहारः	A door, or gate.
^{fk} ^{fl} (स्याद्) वितर्हि (स्तु) वेदिका	A covered terrace in the yard; j

1—सी. 2—र. 3 अ— 4—स्. 5—का. 6—द्वार.

^a Also, as some write these words, प्रघानः and प्रघनः. ^b अलिंद, or अलिंदः. ^c Likewise अंगणं. ^d Or शिली. ^e Some make this and the preceding article synonymous. ^f Likewise, according to another reading, नीध्रं. ^g Also पटं, and चालं. ^h Not neuter as erroneously stated by the commentators. ⁱ Also वडभिः or वडसीः. ^j Here, and in the following article, as in many other places, interpretations differ greatly. A quadrangular resting place made of wood. A place for sitting in a court yard; or one for standing under. A quadrangular spot in the court of a temple or great edifice. A terrace furnished with pillars. A floor on four posts in the middle of a quadrangular house. ^k Likewise वितदी. ^l Also वेदि, and वेदी.

Decoration
of the gate-
post. a

^{m n} तोरणो (ऽस्त्री) वृद्धिर्द्वारं ⁿ

A city gate.

ⁿ पुरद्वारं (तु) गोपुरम् ⁿ

A raised
place over
the gate.

17. (कूटं पूर्धारि यद्) धृस्तिनख (तस्मिन्) ^{1 m}

(अथ त्रिषु)

A door.

^{m f n b m f n c} कपाटमुररं (तुल्ये)

Its bolt or
bar.

^{d f n e} (तद्विष्कम्भे) ऽर्गलं (न ना)

Stairs.

18. आरोहणं (स्यात्) सोपानं ⁿ

A ladder.

^{f f} निःश्रेणि (स्व.) धिरोहिणी ^{2 f g}

A broom.

^f संमार्जनी ^f शोधनी (स्यात्)

Dust, or
sweepings.

^{m h} संकरो ऽवकर (स्तया) ^m

19. (क्षिप्ते)

The en-
trance of
a house.

ⁿ मुखं निःसरणं ⁿ

An open
space in
a town. i

^m संनिवेशो ⁿ निकर्षणं

1 वृ—.

2 अ—.

^a This is explained as signifying, the ornamented arch of a gateway. Some interpret, the outer gate. ^b Also कवाटः. Fem. कपाटी and कवाटी. ^c Fem. अररो or अररिः. ^d By a variation in the reading, this is made to exhibit a synonymous term, विष्कम्भः, or, according to some विष्कम्भि (—न्). ^e Fem. अर्गला or अर्गली. ^f Likewise निःश्रेणी. And निःश्रेणिः, or निःश्रेणी. ^g Also अधिरोहणी. ^h Likewise संकारः. ⁱ The passage in, or out of a house, town or market. The road of ingress and egress. The entrance through the house-door.

^m (समौ) ^m संवसथ ^m ग्रामौ

A village. a

^f 1 ^m ⁿ

वेष्टभूर्वास्तु (रक्षियाम्)

The site of
a habitation.

^m ⁿ b

20. ग्रामांतु उपशत्यं (स्यात्)

Space
near a vil-
lage, &c.

² ^f ³ ^f

सीमसीमे (स्त्रियामुभे)

A boundary
or limit.

^m ^f c

घोष. आभीरपक्षी (स्यात्)

A station
of herds-
men.

^m ⁿ

^m

पक्षयः शवराख्यः

An abode
of the low-
est men.

1 वास्तु.

2—मनु.

3—मा.

▪ Place for diversion outside of a town, or within it. ^b These two words are synonymous with the following, according to some.

• Also आभीरपक्षिः.

CHAPTER III.

A mountain.	1.	^{m a} महीध्रे ^{1 m} शिखरि ^{2 m} क्षाम्भद ^{3 m} हार्ध ^m धर ^m पर्वताः
.		^m अद्रि ^m गोत्र ^m गिरि ^{4 m} ग्रावाचल ^{5 m} शैल ^m शिलोच्चयाः
A range, surrounding the earth. b	2.	^m लोकालोकचक्रवाल
A hill with three peaks.		^m ^{7 m} स्त्रिकूटस्त्रिककुत् (समौ)
The western mountain. d		^m ^{8 m} अस्त (स्तु) चरमक्षाम्भद
The eastern mountain. e		^m ^m उदयः पूर्व पर्वतः
Divers mountains. f	3.	^{9 m} हिमवान्निषधोविंध्यो ^m ^m माल्यवान् ^{10 m} पारिपात्रकः ^{11 m}
		ⁿ ^{12 m} गंधमादन (मन्ये) च ^{13 m} हेमकूटा ^{14 m} (दयो नगाः) ^{15 m} ^f ^{16 f}
A stone or rock.	4.	^{m n} पाषाण ⁿ प्रस्तर ⁿ ग्रावोपलाश्मानः ^m शिला ^{m g} हृषत् ^m
A peak or summit.		^m ^{m g} कूटो (ऽस्त्री) शिखरं ^m शृङ्गं
A precipice.		^m ^{m g} प्रपात (स्व.) तटोभगुः

1—रिन्. 2—त्. 3 अ—. 4—वन्. 5 अ—. 6 च—.
 7 वि—द. 8—त्. 9—वत्. 10—वत्. 11 पा—. 12—ट.
 13—वन्. 14 च—. 15 अश्वन्. 16 दु.

^a Likewise महीधर, and महीध्रः. ^b The limit of light and darkness. ^c Also 'चक्रवालः'. ^d Behind which the sun sets. ^e Over which the sun rises. ^f Severally named in the text, viz. the snowy range north of India; the mountain called *Nishad'ha*; the tropical range dividing South from North India, &c. Besides others, as *Malaya*, *Chitrakūta*, *Maināka*, &c. ^g अतटः, or, according to another reading, तटः.

5. कटको (ऽस्त्री नितंबे ऽद्वेः)	The side of a mountain.
सुः प्रस्यः सानु (रस्त्रियौ)	Table land.
उत्सः प्रस्रवणं	A fountain.
(वारिप्रवाहे) निर्भरो झरः	A cascade.
6. दरी (ठ) कंदरो (वा स्त्री)	An artificial cave.
(देवखात विले) गुहा	A natural cave.
गच्छरं	
गंडशैला (स्तु. च्युताः स्थूलोपलागिरेः)	Rocks fallen from a mountain.
7. खनिः (स्त्रियाम्) आकरः (स्यात्)	A mine.
पादाः प्रत्यन्तपर्वताः	Hills near a mountain.
उपत्यका (ऽद्वेरासना मूमिर्)	Land near a mountain.
(ऊर्ध्वम्) धित्यका	Land on it.
8. घातु (मृनः शिलाद्यद्वेर्)	A fossil, or mineral.
गैरिकं (तु विशेषतः)	Red chalk.
निकुंज कुंजौ (वा स्त्रीवे लतादिपिहितोदरे)	A place overgrown with creepers, &c.

1—स.

2 पाद.

3—त.

4 ऋ—.

^a Some make these synonymous with the following. ^b Fem.

कंदरा or कंदरी. ^c These are synonyma, according to some, instead of being the explanation of the two other terms here exhibited,

^b Also खनी or खानिः.

CHAPTER IV.

SECTION I.

A forest or grove.	1. ^{f a} ^{1 n} ⁿ ⁿ ⁿ ^{n b} अटस्थरख्यं विपिनं गहनं कामनं वनम्
A large forest.	ⁿ ^{2 f} भहारख्यमरखानी
A grove near a house.	^{m c} ^m महारामा (स्तु) निष्कटाः
A garden.	^m ^{3 n} 2. आरामः (स्याद्) उपवनं (कृत्रिमं वनमेव तत्)
One planted by a state minister, &c.	^f (अमात्यगणिकागेहोपवने) दक्षवाटिका
A royal public one.	^{4 m n} ⁿ 3. (पुमान्!) क्रीड उद्यानं (राजः साधारणं वनं)
A royal pleasure ground.	^{n d} (स्यादेतदेव) प्रमदवन (मंतःपुरोचितम्)
A row or range.	^{5 f} ^{6 f} ^{7 f} ^f ^{f e} 4. वीथ्याक्षिरावलिः पंक्तिः श्रेणी
A continuous line. f	^{f g} ^{f h} लेखा (स्तु.) राजयः

1 अ—, 2 अ—, 3 उ—, 4 आ—, 5—यी.
6 आ—, 7 आ—.

^a Sing. अटस्थः. Also अटस्थी. ^b Likewise, fem. वनी. ^c Sing. महारामः. ^d Or प्रमदावनं. ^e Also आसी and आवसी; वीथिः and श्रेणिः. Some add पंक्ती. ^f Some make these synonymous with the preceding. ^g Likewise रेखा. ^h Sing. राजिः. Also राजी.

- ^f ^{1 m}
वन्या वनसमूहे (स्याद्)
- ^{m a} ^{2 m}
अंकुरोऽभिनवोद्भिदि
- ^m ^m ^{3 m} ^{4 m} ^{5 m}
5. दृष्टो महीरुहः शाखी विटपी पादपसूतः
- ^m ^{m b} ^{m c} ^{6 m} ^m ^m ^{7 m}
अनोकहः कुठः सालः पलाशी द्रु द्रुमागमाः
- ^m
6. वानस्पत्यः (फलैः पुष्पात्)
- ^m
(तैरपुष्पाद्) वनस्पतः
- ^{f g}
ओषध्यः (फलपाकांताः)
- ^{8 m f n} ^{m f n h}
(स्याद्) बन्धः फलेग्रहिः
- ^{m f n} ^{m f n} ^{9 m f n}
7. बन्धोऽफलोऽवकेशी (च)
- ^{10 m f n} ^{m f n} ^{11 m f n}
फलयान् फलिनः फली
- ^{m f n} ^{12 m f n} ^{m f n i} ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n}
प्रफुल्लोत्फुल्ल संफुल्ल व्याकोष विकच स्फुटाः
- ^{m f n} ^{m f n}
8. फुल्ल (चैते) विकसिते (स्युर्)
- ^j
(अबन्धादयस्त्रिषु)
- ^{m n} ^m ^{13 m}
स्याणु (वा ना) भ्रुवः शंकुर्
- ^m
(क्रस्वशाखाश्लिफः) क्षुपः
- ^m
The trunk of a lopped tree.
- ^m
A small tree. k

1—ह. 2—द. 3—न. 4—न. 5 त— 6—न.
7 अगम. 8 अ— 9—न. 10—वत्. 11—न. 12 च— 13 शंकुः

^a Likewise अंकुरः. ^b Likewise कुठः. ^c Also शाखः. ^d As the Mango, Eugenia, &c. ^e As the Bread-fruit, &c. ^f Dying after ripening its fruit. ^g Sing. ओषधि. Also ओषधी. ^h Likewise फलेग्रहिः.
ⁱ Likewise व्याकोषः. ^j The preceding admit the three genders, as adjectives. ^k With short branches and roots.

A shrub.	9. ^m (अप्रकांडे) ^{1 m} संव गुल्मौ
A creeper.	^{f a} वल्ली ^{f b} (तु) ^{2 f} व्रततिर्लता
A spreading one. c	^{3 f} (लता प्रतानिनी) ^{4 f} वीरुल्लिख्यलूप ^{5 m} (इत्यपि)
Height of a tree, hill, &c.	10. ^m (नगाद्यारोह) ^m उच्छाय ^{6 m} उ. त्सेध (स्यो) ^f क्वय (स्य स)
The trunk.	^{m n} (अस्त्री) ^m प्रकांडः ^m स्कंधः (स्यान् लाच्छाखावधेस्तरोः)
A branch.	11. ^f (समे) ^{7 f} शाखा लते
A large branch.	^f स्कंधशाखा ^f शाले
A fibrous root.	^f शिफा ^f जटे
From a rad- icant branch. d	^m (शाखा शिफा) ^m ऽवरोहः (स्यान्)
Scandent fibres.	^{f e} (मूलाच्चाग्रं गता) लता
The top of a tree.	12. ^{8 n} शिरो ⁿ ऽग्रं ^{m n} शिखरं (वा ना)
Its root.	ⁿ मूलं ^m वध्ने! ^f (ऽध्विनामकः)
The pith.	^m सारो ^{9 m} मज्जा (समौ)
The bark.	^{10 f} त्वक् (स्यो) ⁿ वल्कं ^{m n} वल्कल (मुखिया)
Wood.	13. ⁿ काष्ठं ^{m n} दाव्

1—अप्र. 2ल—, 3—ध्, 4यु—नी, 5उ—, 6उ—, 7लता, 8—स्, 9—नू, 10—त्वक्.

^a Also वल्लीः. ^b Likewise व्रतती and प्रततिः. ^c Some make the explanation to be one of the synonyma; and others, moreover, make these and the preceding bear the same sense. ^d For example, that of the India fig-tree. ^e Some make this a second interpretation of अवरोहः and expound it otherwise; viz. a plant climbing from the root to the top of a tree. ^f Any term signifying a foot.

ⁿ ^{1 n} ⁿ ^{2 m'} ^{3 f} ^a	
दूधमं (त्वे) ध दूधमेधः समित् (स्त्रियाम्)	Fuel.
^m ^{m n}	
निष्कुहः कोटरं (वा ना)	The hollow of a tree.
^{f b} ^f	
वक्षरिर्मुञ्चरिः (स्त्रियौ)	A compound pedicel.
^{n c} ^a ^{n d} ⁿ ⁿ ^m	
14. पत्रं पलाशं छदमं दलं पर्णं छदः (पुमान्)	A leaf.
^{m n} ^{m n}	
पञ्चवे (ऽस्त्री) किसलयं	A sprout or shoot. e
^m ^{m n}	
विस्तारो विटपो (ऽस्त्रियाम्)	The branch and its shoot. f
ⁿ ^{n g}	
15. (वृक्षादीनां) फलं शस्यं	Fruit.
ⁿ ⁿ	
दंतं प्रसवबंधनम्	The foot stalk. h
^{m f n}	
(चामे फले) शलाटुः (स्याच्)	Moist. (fruit.)
^{m f n}	
(कुष्के) वान (मुभे त्रिषु)	Dry.
^m ⁿ	
16. चारको जालकं (स्त्रीवे)	A bud or a germ.
^{f i} ^{m j}	
कलिका कोरकः (पुमान्)	An un-blown flower.
^{m k} ^m	
(स्याद्) गुच्छक (स्तु) शवकः	A cluster of blossoms.
^{m n l} ^{m n}	
कुम्भलो मुकुलो (ऽस्त्रियाम्)	An opening bud.

1 एधस्.

2 एध.

3—ध

^a Some restrict the two last, others the three last, to signify sacred fuel. ^b Likewise वक्षरी and वञ्चरी. ^c Also पञ्च. ^d Likewise छदमं. ^e The extremity of a branch bearing new leaves, &c. ^f Some make this and the preceding synonymous. ^g Likewise शस्यं. ^h Of a leaf or fruit: the petiole or peduncle. ⁱ Likewise कलिः and कली. ^j And neuter. ^k Also गुच्छकः. Likewise गुच्छः or गुच्छः. ^l And कुम्भलः.

L

- A flower. 17. (स्त्रियः) सुमनसः^{1 f a} पुष्पंⁿ प्रसूनं^{n b} कुसुमं^{n c} (समम्)
- Its nectar or honey. मकरंदः^m पुष्परसः^m
- Its dust or farina. परागः^m सुमनोरजः^{2 n}
- Fruits of certain plants. 18. (द्विहीनं प्रसवे सर्वं^d हरीतक्यादयः स्त्रियाम्)^e
आश्वत्थⁿ वैष्णवⁿ पाक्षⁿ नैयग्रोधैः^{3 n f} कुदं (फले)
19. वाहंतंⁿ (च)
- Fruit of the Eugenia. (फले जंबा) जंबूः^f (स्त्री) जंबु जांबवम्^{n g}
(पुष्पे जातीप्रभृतयः स्वलिङ्गा^h ब्रीहयः फले
20. विदार्याद्यास्तु मूलैः^{f i}पि)
(पुष्पे क्लीवैः^{f i}पि) पाटला

1—नस्.

2—जस्.

3 ऐ—.

* Plural with the sense of the singular, though some make it admit the singular number, and even the neuter gender. Ex. सुमनाः and सुमनः. ^b Likewise सूतं. ^c According to another reading सुमं a flower. ^d Names of plants generally become neuter, to signify the produce of the plant; viz. its blossom and fruit: some add the root, and even the leaf. ^e Except *Haritakī* and certain others, which are feminine denoting the fruit, &c. As *Drākshā*, *Kōshātakī*, &c. ^f In these instances, derivatives are employed to signify the fruit: and, in some other instances likewise; as वैष्णु*, &c. ^g Here the neuter, the derivative, and the irregular feminine, are all three employed. ^h *Jāṭī* and certain others (as *Yut'hikā*, *Mallikā*, &c.) irregularly retain the original genders, to signify the flower of the plant; so do the names of corn and pulse, to signify the seed. And so do *Vidārī*, and others (as *Gambhārī* &c.) to denote the root, or the blossom: some add the fruit. ⁱ Here the neuter, and the original feminine gender, are both admissible; and even the masculine.

SECTION II.

^{m b} ^{1 m} ^m ^m
1. बोधिद्रुमच्छदलः पिप्पलः कुञ्जराशमः

Holy fig-
tree. e

^m
अश्वत्थे

^{m d} ^m ^{2 m} ^{3 m}
(ऽथ) कपित्थे (स्युर्) दधित्थ ग्राहि मन्मथाः
^m ^m ^{4 m}

Elephant,
or wood
apple. o

2. (तच्छिन्) दधिफलः पुष्पफलदंतशठा (वपि)

^{m f} ^m ^m ^m
उदुंबरे अंतुफलो यन्नाङ्गो हेमदुग्धकः
^m ^m ^m ^m

Glomerous
fig-tree. e

3. कोविदारो चमरिकः कुहालो युगपत्तकः

Mountain
ebony. g

^m ^{5 m} ^{f i} ^m
सप्तपर्णो विशालत्वक् शारदी विषमच्छदः
^{m j} ^m ^{m k} ^m

Echites. h

4. चारगुधे राजहृद्य सम्पाक चतुरङ्गुलाः

Cassia fla-
tula.

^m ^m ^m ^m ^m
आरेवत व्याधिघात क्षतमाल सुवर्णकाः

5. (स्युर्) जम्बीरे दंतशठ जंभ जंभीर जंभलाः

A lemon or
citron.

^m ^m ^m ^{6 m} ^m
वक्ष्यो वरणः सेतुसिक्तशकः कुमारकः

Tapia. l

३-१

१-व. २-नू. ३-य. ४-ठ. ५-च. ६ ति—.

* Ficus religiosa. ^b Also बोधि. ^c Feronia Elephantium or Crataeva Valanga. ^d Also कपित्थः. ^e Ficus glomerata, R. ^f Some write उदुंबरः. ^g Bauhinia variegata, and other species. ^h Echites scholaris. ⁱ Likewise masc. शारदः. ^j Also चारुवंदः and चारुवचः. ^k Likewise शंपक and वक्ष्यक. ^l Crataeva Tapia or Capparis trifoliata.

वर

Punag. a

Coral tree.

Tinis. d

Spondias. f

Bassia. h

Another
sort. j

Pilu. k

Walnut. l

6. पुष्पागे पुष्पसंगः केसरो देववल्लभः

पारिभद्रे निंबतर्म्न्दारः पारिजातकः

7. तिनिशे स्यन्दनो नेमी रथदूरतिमुत्तकः
वस्तुलक्षितकश्च (चा)

8. चाम्नातके

मधूके (त) गुडपुष्प मधुद्रुमौः
वानप्रस्थ मधुष्ठीली

9. पीली गुडफलः चंसी
(तस्मिंस्तु गिरिसंभवे)

अचोड कंदराली (हा)

1 तं— 2 अ— 3 वि—तु. 4—तु. 5—तु.

* Probably *Rottlera tinctoria*, R. Mss. ^b Also केसरः. ^c *Erythrina fulgens*. But some apply the Sanskrit names to the *Melia sempervirens*. ^d *Dalbergia Oujeinensis*, R. Mss. ^e नेमि. Also नेमिन् and fem. नेमी, according to some. ^f *Spondias Mangifera*. ^g Also चाम्नातकः. ^h *Bassia latifolia*. ⁱ Likewise मधुकः and मधुः. ^j Growing in water ; or, according to another reading, on mountainous ground. ^k The name is applied in some provinces to *Careya arborea* (R. Mss.) ; in others, to *Salvadora Persica* (R.) ^l Described as a species of the preceding, growing on mountains: but the corresponding Hindi name belongs to *Juglans regia*, and also to *Croton Moluccanum*, or *Aleurites Triloba*. ^m Likewise अचोडः and अचोडः. Also कंदरालः.

^m वृ^{m b}कोठे (तु) निकोचकः ^a Alangium.

10. ^m पलाशे ^m किंशुकः ^m पर्यो वातपोषो ^m Butea frondosa.

^{1 m} (ऽथ) वेतसे ^c Bayas, or Bént. c

^{2 m} रथाऽञ्जपुष्प ^{m d} विदुल ^m शीत ^m बानीर ^m वञ्जुलाः ^m

11. ^m (हौ) परिष्वाधविदुलौ ^m नादेयी ^f (चं) ^{3 m} बुवेतसे ^c The same growing in water.

^{m f} शोभाञ्जने ^m शिग्रु ^{m g} तीक्ष्णगन्धका ^{m h} चावीव ^m मोचकाः ^c Morunga.

12. ^m (रक्तो ऽसौ) मधुशिग्रुः ^m (स्याद्) ^c A red variety of the same.

^{m j} चरितः ^m फेनिलः ⁱ (समौ) ^c Soap berry.

^m विल्वे ^m शाण्डिल्य ^{4 m} शैलूषौ ^m मालूर ^{5 m} श्रीफला ^c (वपि) ^k Marmelos.

13. ^{m m m} मृच्छो ^m जटी ^m पकटी ^c (स्यान्) ^c Waved leaved fig-tree. l

^m म्लिच्छान्न ^{6 m} म्लिच्छो ^{7 m} वृक्षपादः ^c Indian fig-tree. n

1—स. 2 रथ. 3 चं—स. 4—व. 5—ख.
6—पाद. 7 वट.

^a A hexapetalum. ^b Likewise निकोठकः. ^c The Sanskrit name is by some referred to the Ratan : but a different plant appears to be meant. ^d अञ्जपुष्पः. Also रथाञ्जपुष्पः. ^e Hyperanthera Morunga or Guilandina Morunga. ^f Likewise सोभाञ्जनः or सोभाञ्जनः. ^g तीक्ष्णगन्धकः and तीक्ष्णगन्धः. ^h चावीवः or चावीवः, and कावीवः. ⁱ Sapindus Saponaria and other species: but applied also to Mimosa abstergens, R. ^j Also रितः. ^k Ægle Marmelos or Crataeva Marmelos. ^l Ficus venosa. ^m जटिन्. Also fem. जटी, or जटि (Nom. जटिः). So पकटिन्; and fem. पकटी, or पकटि (—टिः). ⁿ Ficus Indica.

Lod'h. The
pale sort. a

गासवः शवरो लोधस्तिरीटस्तिर माज्जनौ
m m b m 1 m 2 m m

Mango. o

14. आम्रसूते रसाले
m 3 m m

A very fra-
grant sort
of it.

(ऽसौ) सहकारे (ऽतिसौरभः)
n n d m m o m

Bdellium.

कुंभोलूखलकं (क्षीवे) कौशिके गुग्गुलुः पुरः
m g m m m m

Sebesten. f

15. शेलुः श्लेष्मातकः शीत उहालो वज्जवारकः
n i m j m m k

Piya. h

राजादनं पियाल (च) सन्नकद्रुधनुः पटः
f f m

Gambhari.

16. गंभारी सर्वतोभद्रा काश्मरी मधुपर्णिका
f f m m

त्रीपर्णी भद्रपर्णी (च) काश्मर्य (चाप्य)
f f m m

Jujube. n

(ऽय इयोः)

17. कर्कन्युर्वदरी कोलिः
m f o m f p m f q

The fruit.

कोलं कुवल फेनिले
n n 4 n

1 ति—.

2 ति—.

3 चूत.

4—ल.

* The lodh is a bark used in dying, of which two sorts are in use. Some restrict the first term to this species, and make the rest common to both. ^b Also शवरो. ^c Mangifera Indica. ^d कुंभं and उलूखलकं. Also कुंभोलुः and खलकं. Likewise कुंभोलूखलकं. ^e Also गुग्गुलु ^f Cordia myxa. Also Cordia latifolia, R. Mss. ^g Also शेलुः. ^h Chironjia Sapida, R. Mss. But the name is in some places applied to Grewia orientalis and didyma. ⁱ Likewise राजातनं or—नः. ^j And पियालः. Also सन्नः and कद्रुः. ^k Likewise धनुः (धनु of धनुष) and पटः. ^l Probably Gmelina arborea, R. ^m Also काश्मरी. ⁿ Zizyphus Jujuba, and other species. ^o Masc. कर्कन्युः and न्यूः. Fem. कर्कन्युः. ^p Masc. वदरः. ^q Also, in the fem. कोली and कोला.

सौवीरं वदरं धोण्डा (ऽप्य) {

(ऽथ स्यात्) स्वाडुकण्टकः *Butn'chi.*

18. विकंकतः सुवाट्छो ग्रंथिलो व्याघ्रपाद् (पि)

ऐरावतो नागरंगो नादेयी भूमिजंबुका

Orange.

19. तिंदुकः स्फूर्जकः कालस्कंध (श्च) शितिसारके

Sort of ebony. f

अल. वि. काकेन्दुः कुलकः काकतिन्दुकः काकपीलुके

Another sort. h

20. गोलीढो भाटलो घण्टापाटलिर्मोक्ष मुष्कौ

Ghantā-paṭali.

तिलकः क्षुरकः श्रीमान्

Tila.

ध्रुव की धनवा

(समी) पिचुल भावुकी

Tamarix. k

21. श्रीपर्णिका कुमुदिका कुंभी कैटव्य कट्फलौ

Kayap'hal.

क्रमुकः पट्टिका (ख्यः स्यात्) पट्टी लाक्षाप्रसादनः

Red Lód'h.

1—इ.

2 जोष.

3—त.

4—न.

* Some make the three last, others the two last, signify the wild sort : others again explain the last, as denoting both plant and fruit ; and the rest, as indicating the fruit of the common Jujube. ^b Flacourtia Sapida, R. ^c Also वैकंकतः. ^d Likewise नारंगः or नार्थंगः. ^e Some disjoin the two last as names of a different plant. ^f Diospyros melanoxylon, (R), and Glutiosa, (Koen.) ^g Also तिंदुकी. ^h Diospyros tomentosa, R. ⁱ Likewise गोलिङ्गः. ^j Or घंटा and पाटलिः. ^k T. Indica and Dioeca.

Mulberry. ^a 22 नृद (सु) पूषः क्रमुको ब्रह्मण्यो ब्रह्मदार (च)
ⁿ दल (च)

Nauclea
orientalis.

नीप प्रियक कदंबा (सु) हलिप्रिये

Marking
nut. e

23. वीरहचोऽश्करोऽग्निमुखी भस्मातकी (त्रिषु)

Pa respal. a

गहंभाण्डे कंदराख कपीतन सुपाखकाः

24. लक्ष (च)

Tamarind.

तिंतिडी चिच्चा ऽण्डिका

A san. h

(ऽथ) पीतसाखके

सर्जका ऽसन बंधूकपुष्प प्रियक जीवकाः

Sak'hwa or
Sal j

25. साले (त) सर्ज कार्थी (खर्क्यकाः शस्यसंवरः)

Kahua, n

नदीसर्जो वीरतरिंद्रुः ककुभो ऽर्जुनः

1—इ.

2 इ.—.

* Morus Indica. But some make it the Hibiscus Populneoides. See 23. ^b Likewise कादम्बः. ^c Semecarpus Anacardium. ^d Masc. भास्मातकः. ^e Hibiscus Populneoides, R. Some confound these Sanskrit names with those of the Ficus venosa. ^f Also तिंतिडी and तिंतिडीकः,—का,—कं. ^g Likewise चण्डीका, चान्दिका and चान्डीका. ^h Terminalia Alata tomentosa, R. ⁱ Also आसनः and अशनः. ^j A common timber tree described (Polyandria monogynia) but not yet named by botanists. ^k Likewise शालः. ^l Also कार्थीः. ^m Or शस्यसंवरः. ⁿ Terminalia Alata glabra, R.

26. राजादन फलाध्यक्षे क्षोरिकायां Khirant. a

(अथ द्वयोः) Inguā.

इक्षुदो तापसतर्

भूर्जं चर्मं चटुत्वचौ

Bhojpatr. d

27. पिच्छला पूरणो मोचा स्थिरायुः शाखालि (द्वयोः) Silk-cotton. e

पिच्छा (तु) शाखालोवेष्टे Its gum.

रोचनः कूटशाखालिः Another sort of silk-cotton.

28. चिरविश्वो नक्तमालः करज (श्च) करञ्जके

Caranj. g

प्रकोर्षः पूतिकरजः पूतिकः कलिमारकः Gray Bonduc. i

29. (करञ्जभेदाः) षड्ग्रंथो मर्कटप्रकारवस्तुरो

Other sorts. k

रोहो रोहितकः शीघ्रशत्रुर्दाडिमपुष्पकः Rohin. l

1—का. 2—नू. 3—च, and —च. 4—टी.
5 च— 6 —नू. 7 दा—.

^a Perhaps a species of Mimosa. M. Kauki. ^b Also राजादन फलं and अथचं. ^c Masc. इक्षुदः. ^d The bark is used. ^e Bombax heptaphyllum. ^f Also fem. शाखाली. Likewise m. or f. शाखालिः. ^g Galedupa Arborea or Robinia mitis. ^h Also चिरविश्वः. ⁱ Caesalpinia, or Guilandina, Bonduccella. ^j Likewise पूतिकरजः, पूतिकः, and कलिमारकः. ^k Seemingly varieties of the Bonduc. ^l A medicinal plant so called. ^m Also रोहितकः.

M

Khayar, a

A fetid
Mimosa.A white
sort.Palma
christi. dA variety of
the S'amī.S'amī or
saen. j

Mayan. l

मेन टील

Doda'r. m

30. गायत्री बालतनयः खदिरः दंतधावनः

अरिमेदो विट्खदिरः

कदरः (खदिरः सिते)

31. सोमवल्को (ऽय)

(ऽय) व्याघ्रपुच्छ गंधर्वहस्ताकी

एरंड उरुवूक (च) रुचकचिखक (च सः)

32. चंचुः पञ्चाङ्गुलो मंड वर्धमान व्यङ्गवकाः
(अल्पा शमी) शमोरः (स्याच)

कृमो सक्तुफला शिवा

33. पिण्डोतको मरुवकः श्वसनः करहाटकः

शल्य (च) मदने

शक्रपादपः पारिभद्रकः

34. भद्रदारु द्रुकिखिमं पीतदारु (च) दारु (च)

1 चि—.

2 शमो.

* Mimosa Catechu (Khayar) Linn. ^b Also masc. गायत्रिन् (—त्री)
^c Likewise बालपत्रः and बालदलकः. ^d Ricinus communis. ^e Also
 उरुवूकः. ^f Likewise रुचकः and रुचुकः or रुवुकः. ^g Also चमंडः or
 चामंडः. ^h Likewise व्यङ्गवनः. ⁱ Also शमोरः. ^j Mimosa albida.
^k Or सक्तुफलो. ^l Vangueria spinosa, R. But the Sanscrit names
 are referred also to Gardenia dumetorum. ^m In Bengal, Uvaria
 longifolia : but properly seems to be a pine or fir.

ⁿ
पूतिकाष्ठ (च. सप्त स्युर्) देवदारुण्य

(ऽथ द्वयोः) Trumpet flower. a

^{m f b} 35. पाटलिः ^f पाटला. ^{f c} ऽमोघा ^{f d} काचस्याली ^f फलेरुहा

^f क्षणहन्ता ^f कुवेराक्षी

^f श्यामा ^{f f} (तु) महिला ^f (हया) Priyangu. e

^f 36. लता ^f गोवन्दनो ^f गुन्द्रा ^f प्रियङ्गुः ^f फलिनो ^f फलो

^f विष्वक्सेना ^f गंधफलो ^f कारंभा ^{m f} प्रियक (च. सा)

^m 37. मण्डूकपर्ण ^m पत्रोर्ण ^m नट ^m कङ्क ^m टुटुकाः

Son'apat. g

^{m h} शोनाक ^m शुकनासर्ज ^m दोर्घहन्त ^m कुटबटाः

^m 38. शोणक (चा) ऽरला

^f तिष्यफला ^{3 m f n k} (त्वा) मलको (त्रिषु) Emblic myrobalan. j

^f चक्षता (च) वयस्या (च)

^{m f n n} (त्रिलिङ्ग (स्तु.) विभोतकः Beleric myrobalan. m

1—द.

2 चक्ष.

3 चा—.

^a Bignonia suave-olens. ^b Also fem. पाटलो. ^c चमोघा or मोघा. ^d Likewise काखो and स्वाखो. ^e A fragrant seed so named. ^f And other synonyma of woman. ^g Bignonia Indica. ^h Also शोनाकः. ⁱ चरुः or चरटुः. ^j Phyllanthus. Emblica. ^k Masc. चामलकः. ^l Or चयःस्वा. Also कायस्या. ^m Terminalia belerica. ⁿ Fem. विभोतको.

Yellow
myrobalan.

39. ^m ^{1m} ^m ^m ^m
अक्षसुषः कर्षफलो भूतवासः कलिद्रुमः

^f ^{3f} ^f ^{fb} ^f ^f
अभया (त्) व्यवा पथा वयसा पूतनाऽष्टता हरे

40. ^m ^m ⁿ
हरीतको हैमवतो चेतको अयसो शिवा

Sural. c

पोतद्रुः सरलः पूतिकाष्ठं (चा)

Canidr. d

(ऽय) द्रुमोत्पलः

41. ^m ^m
कर्णिकारः परिव्याधे

Barahal. e

^m ^f ^m ^m
लकुचे लिकुचे उल्लः

Bread fruit
or Jaca
tree. g

^m ^h ^m ⁱ
पनसः कंटकिफलो

Hijal. j

^m ^m ^m ^k
निचुलो ऽखज इज्जलः

Opposite
leaved fig-
tree. l

42. ^m ^m ^m ^m
काकोडुंबरिका फल्गुर्मलपूज्जघनेफला

Nimb. n

अरिष्टः सर्वतोभद्र हिङ्गुनिर्व्यास मालकाः

43. ^m ^o ^m
पिचुमई (च) निम्बे

Sisod. p

(ऽय) पिच्छिला ऽरुक् शिंशपा

1 तुष.

2 च—.

3 ज—.

*Terminalia citrina. ^b Also वनःखा and कावःखा. ^c A tree which yields a resin. ^d Pterospermum acerifolium or Pentapetes acerifolia. ^e Artocarpus Lokutsha (Lucucha), R. ^f Likewise नकुचः. ^g Artocarpus integrifolia. ^h Also फलसः. ⁱ And कंटकोफलः. or कंटकफलः. ^j Eugenia acutangula. ^k Likewise हिज्जलः. ^l Ficus oppositifolia, R. ^m नलपूः (पू). Also नलपूः (—र), and नलपूः (—यू). ⁿ Nimba Azadaracta (A'za'dderakht) or Melia Azadirachta. ^o And पिचुमंदः. ^p Dalbergis Sissoo, R. ^q Or, according to some, अयुचशिंशपा.

- कपिला भस्मगर्भा (सा) ^f Another sort. a
- शिरौष (स्तु.) कपीतनः ^m ^m Siris. b
44. भण्डिलो (ऽप्यु) ^{m c} ^f हृदी
- (ऽय) चाम्पेयचम्पको हेमपुष्पकः ^m ^{1 m} ^m Champa. d
- (एतस्य कलिका) गंधफलो (स्याद्) ^f Its flower.
- (ऽय) केसरे ^{m f} Mul-sari. e
45. वकुलो ^m ^m वक्षुलो ऽशोके
- (समी) करक दाडिमौ ^m ^{m h} Pomegranate.
- चाम्पेयः केसरो नागकेसरः काञ्चना (चयः) ^m ^m ^{m j} ^{2 m} ^k Nāgdsar. i
46. जया जयंतो तर्कारी नादेयो वैजयंतिका ^f ^f ^f ^f ^f JainM. l 31 ह
- ओपयैर्मृगिमंथः (स्यात्) कणिका गणिकारिका ⁿ ^{3 m} ^f Ganiydrī. m
47. जयो ^{m n}

1 च—.

2—न.

3 च—.

* Some make these terms synonymous with the preceding. ^b Mimosa Seereessa (Siri'sha), R. ^c Also भंडिरः and भंडीलः or भंडीरः. ^d Michelia Champaca, ^e Mimusops Elengi. ^f Likewise केसरः. ^g Jonesia Asoca, R. ^h And दाक्षिणः, दाक्षिन्वः or दाक्षिणः. Also fem. दाक्षिणी. ⁱ Mesual ferrea. ^j Likewise केसरः and नागकेसरः. ^k And all synonyma of gold. ^l Æschynomene Sesban. ^m Premna spinosa, and longifolia. ⁿ Some make these five synonymous with the preceding five, as names of the Arani or Premna spinosa.

Coraiya. a	^{m b} ^m ^m ^f (ऽथ) कुटजः शको बत्सको गिरिमल्लिका
Its seed.	^{m f n l m n} ⁿ (एतस्यैव) कलिङ्गन्द्यवभद्रयव (फले) एतज्जै
Caro'nda. c	^{2 m d} ^{m e} ^m ^m 48. कण्णपाकफला ऽविग्न सुवेणाः करमईके
Tamal. f	^m ^{3 m} ^{m g} कालस्कन्धसामलः (स्यात्) तापिच्छे (ऽप्य.)
Sédurī. h	^m (ऽथ) सिंदुकः
	^{m i} ^{4 m j} ^{f k} ^{5 f} 49. सिन्दुवारेन्द्रसुरसौ निर्गुण्डीन्द्राणिके. (त्यपि)
Déolār. l	^f ^f ^{f m} ^m ^m वेणी खरा गरी देवताणो जीमूत (इत्यपि)
Sirtāri. n	^f ^f 50. श्रीहस्तिनी (तु) भूरण्डो
Arabian Jasmin. o	^{n/p} ^f हणशून्यं (तु) मल्लिका
	^f ^q भूपदो शीतभोर (च)

1 इ—.

2—ख.

3 त—.

4 इ—.

5 इ—का.

^a Echites antidysenterica or Nerium antidysentericum. ^b Also कुटजः. ^c Carissa Carandas. Applied also, but erroneously, to the Flacourtia Cataphracta. ^d Also कण्णपाकः, पाकफलः, कण्णफलः, पाककण्णफलः and other combinations of the same terms. ^e Likewise आविग्नः. ^f A tree noted for the dark hue of its blossoms. ^g Also तापिञ्जः. ^h Vitex trifolia and Nigundo. Applied also to Buddleia Neemda, B. Mss. ⁱ Likewise सिंदुकः and सिंधुवारः. ^j Or इन्द्रसुरिः. ^k Also निर्गुण्डो ^l A plant so called. ^m Likewise खगरी, and खरागरी or गरागरी. ⁿ Heliotropium Indicum. ^o J. Zambac. ^p Also fem. हणशून्या. ^q Likewise शीतभोरः.

- I f a
(सैवा.) स्रोता (वनोज्झवा) A wild variety.
51. शेफालिका (तु) सुवहा निर्गुण्डो नोलिका (चसा) Nébārī. b
(सितासौ) श्वेतमुरसा भूतवेश्म. The same white.
- f
(ऽय) मागधो Sort of Jasmin. d
52. गणिकायुधिका स्वप्न (सा पोता) हेमपुष्पिका Yellow Jasmin.
- m m f f
अतिमुक्तः पुंङ्कः (स्याद्) वासन्तो माधवोलता Málatt latā. e
53. सुमना मालतो जातिः Great flowered Jasmin. g
सप्तला नवमालिका Double Jasmin. j
- m n m n
माध्यं कुन्दं Many flowered Jasmin. k
- m m m
रक्तक (स्तु.) बंधूको बंधुजीवकः Dep'hariya.
54. सहा कुमारी तरणिर Aloe. n

1 चा—.

2—यो.

3 वि—.

^a चास्कोता or चास्कोटा. ^b Jasminum villosum, R. The sanscrit names are assigned, in Bengal, to the Nyctanthes Arbor tristis. Some apply the two last terms to a distinct sort. ^c Also शेफालिः or शेफालो and शेफालिका. ^d J. Auriculatum. ^e Gaertnera racemosa or Banisteria Bengalensis. ^f Likewise माधवी and सता. ^g J. Grandiflorum. ^h सुवनाः (—नस्) or सुवना. ⁱ Also जातो. ^j J. Zambac fl. multiplicatis. ^k J. multiflorum or pubescens. ^l Pentapetes phænicea. The Sanscrit names are by some assigned to the Ixora coccinea. ^m Also बंधुकः. ⁿ Also perfoliata.

Globe ama-
ranth. a^m चम्पान (स्तु.) महासहा ^fThe crim-
son sort.^{m b} (तत्र योणे) कुरवकThe yellow
[or white]
variety.^{m c} (स्तत्र पांते) कुरंटकःBlue Barle-
ria. d^{m f e f m t} 55. (नोलाभिणी द्वयोर्) वाणादासो(च) र्त्तगल(चसा)

Jhinti. g

^{m h f} सैरोयक (स्तु.) भिण्ठो (स्यात्)A purple
sort.^m (तस्मिन्) कुरवको (रणे)A yellow
sort. i^{m m f j} 56. (पीता) कुरंटको (भिण्ठो तस्मिन्) सहचरो (द्वयोः)China rose.
k^{n f l} ओडपुष्पं जवाThe blos-
som of se-
samum.^{m n m m m} वज्रपुष्पं (पुष्पं तिलस्य वत्)

Oleander.

^m 57. प्रतिहास यतप्रास चण्डात हवमारकाः^m करवोरे

Caril. o

^{m m p l m} करोरे (तु) ककर ग्रंथिला (वभो)Thorn ap-
ple. q^{m m m r m s} 58. उन्मत्तः कितवो धूर्त्तो धुस्तूरः कनका (चयः)^{m m} मातुलो महन (चा)

1—स.

* Gomphrena globosa. ^b Or कुरवकः. ^c Also कुरंटकः. ^d Barleria
caerulea, R. ^e Masc. वाणः. ^f Or चार्तगलः. ^g Barleria cristata.
^h Or सैरोयकः. ⁱ Barleria Prionitis. ^j Masc. सहचर. Also सहचरः.
^k Hibiscus Rosa sinensis. ^l Also जवा. ^m Nerium Odorum. ⁿ Or
प्रतिहासः. ^o Described as a thorny plant, of which Camels are fond.
^p Also ककरः. ^q Datura Metel and Fastuosa. ^r Likewise धुस्तूरः
and धुस्तूरः. ^s Or any other name of gold.

- (स्य फले) मातुलपुत्रकः^m The fruit
59. फलपूरो^m बीजपूरो^m रचको^m मातुलपुत्रके^m Citron. a
- समीरणो^m मरुवकः^m प्रस्थपुष्पः^m फणिलम्बकः^m Maruā. b इति
60. जंभीरो^{m c} (प्य)^m (स्य) पर्यासे^m कठिञ्जर^m कुठेरको^m Parnds. d
- (सिते) र्जको^m (स्र)^m The white sort. e
- पाठो^{1 m} (तु) चित्रको^{m g} वङ्गि^{m h} (संज्ञकः)^m Lead wort. f
61. चर्का^{m j} (ह) वसुका^m स्तोत^{2 m} गणरूप^m विकीरणाः^m Swallow wort. i
- मन्दार^m (चा) र्कपर्यै^m
- (स्र शुक्ले) र्क^m प्रतापसौ^m The white sort.
62. शिवमल्ली^f पाशुपत^m एकाठीलो^{m l} वको^{m m} वसुः^{m n} Bacapushpa. k
- वन्दा^{f p} दृक्षादनी^f दृक्षरहा^f जीवन्तिके. (त्यपि)^{3 f} A parasite plant. o

1—नृ.

2 चा—.

3—का.

a Citrus medica. Two sorts are here named : but some make the terms synonymous. b Marjoram. c The Sanscrit names are also assigned to a species of basil (Ocimum) with small leaves ; and to another sort of citron. d Also जंभीरः. e Considered by some to be the sacred Basil (Ocimum sanctum). f Ocimum gratissimum. g Plumbago. zeylanica. h Or चित्रकः. i And other names of fire. j Asclepias Gigantea. k Or any name of the sun. l Confounded by some with Æschynomene grandiflora, but appears to be a different plant. m Likewise fem. एकाठीला. n Also वृक्षः. o And वसुकाः or वसूकाः. p Epidendrum Tesseloides and other species. q Likewise वन्दका and वन्दाका.

SECTION III.

- Guricha. a* 1. बत्सादनी च्छिन्नंरुहा गुडूची तंतिका ऽष्टता
जीवन्तिका सोमवल्ली विशल्या मधुपर्ण्य. (ऽपि)
- Aletris. c* 2. मूर्वा देवी मधुरसा मोरटा तेजनी सुवा
मधूलिका मधुश्रेणी गोकर्णी पीलुपर्ण्य. (ऽपि)
- A'cana'di. g* 3. पाठा ऽम्बुष्ठा विद्धकर्णी स्थापनी श्रेयसी रसा
एकाष्टीला पापचेली प्राचीना वनतित्तिका
- Catuci. i* 4. कटु कटम्बरा ऽशोकरोहिणी कटुरोहिणी
मत्स्यपित्ता क्षणभेदी चक्रांगी शकुलादनी
- Canach, or Cowitch. l* 5. आत्मगुप्ता जडा ऽथ्यण्डा कण्डूरा प्रावृषायणी
वृष्यप्रोक्ता शुकशिन्निः कपिकच्छु (श्च) मर्कटी

1—र्णी.

*—र्णी.

^a Menispermum glabrum. ^b Also गुडूची. ^c Aletris Hyacinthoides or Dracona nervosa. ^d And सुर्वी. ^e Likewise सुवा. ^f Also धनुःश्रेणी; or धनुः and श्रेणी. ^g Cissampelos hexandra. ^h Likewise अविद्धकर्णी and अविद्धकर्णी. ⁱ A medicinal plant so called. ^j Also कटुम्बरा. ^k Likewise अशोका and रोहिणी. ^l Dolichos pruriens. ^m Also अजडा. ⁿ Likewise अथ्यण्डा. ^o Or कण्डूरा. ^p And शुकशिन्नी, or शुकशिन्वा. ^q Also कपिकच्छुः.

6. चित्रोपचित्रा न्यग्रोधी द्रवन्ती शंवरी वृषा Musali. a
 प्रत्यक्पणी सुतन्त्रेणी रण्डा मूषिकपर्ण्य (ऽपि)
7. अपामार्गः शैखरिको धामार्गव मयूरकौ Apāng. c
 प्रत्यक्पणी कौशपर्णी किण्विही खरमञ्जरी
8. फंजिका ब्राह्मणी पद्मा भार्गी ब्राह्मणयष्टिका Bamanai-
t'hī. h
 अङ्गारवल्ली बालेयशाक वर्धर वर्धकाः
9. मञ्जिष्ठा विकसा जिङ्गी समङ्गा कालमेघिका Madder. j
 मण्डूकपर्णी भण्डूरी भण्डौ योजनवस्त्र (ऽपि)
10. यासो यवासो दुःस्पर्शो धन्वयासः कुनाशकः Janāsā. o
 रोदनी कच्छुरा जनन्ता समुद्रांता दुरालभा
11. वृष्णिपर्णी पृथक्पर्णी चित्रपर्ण्यं त्रिवस्त्रिका Chāculi'ya. s

1 छ— 2—र्णी. 3—क. 4—ल्ली. 5—र्णी. 6 अ—.

^a A medicinal plant : probably *Anthericum tuberosum*, R. Mss.
^b Likewise शंवरी. ^c *Achyranthes aspera*. ^d And शैखरेयः. ^e Also
 अपामार्गः. ^f Or प्रत्यक्पुष्पो. ^g And कौशपर्णी. ^h *Ovieda verticellata*, R.
ⁱ Also बालेयः. ^j *Rubia Munjeet* (Manjit'h), R. ^k Or विकसा.
^l Also कालमेघिका. ^m And भण्डूरी. ⁿ Likewise योजनपर्णी. ^o Perhaps
Hedysarum Albagi? or rather, a new species. ^p Likewise पासः,
 and अपपासः. ^q Also धन्वयवासः and धनुयासः. ^r Likewise रोदनी.
^s Explanations differ; the names in both lines being synonymous
 according to some; but denoting two distinct plants according to
 others. The first seems to be *Hedysarum lagopodioides*. ^t Or वृष्णिपर्णी.

- Ramodasac.* क्रोष्टुविष्ठा सिंहपुष्पी कलशिर्धंवावनिर्गुं हा^{f f f a f b 1 f}
- Sort of prickly nightshade.^c 12. निदिग्धिका स्पर्शी व्याघ्री दृष्टी कण्टकारिका^{f f f f f}
प्रचोदनी कुक्षी चूडा इःस्पर्शा राद्रिके. (त्यपि)^{f f f f 2 f}
- Indigo. d 13. नीली काशा क्षीतकिका ग्रामीणा मधुपर्णिका^{f f f f f}
रञ्जनी श्रीफली तुला द्रोणी दोषा (च) नीलिनी^{f f f e f f f}
- Somra'j. g* 14. अवलुणः सोमराजी सुवस्त्रिः सोमवस्त्रिका^{f i f f j 4 f}
काशमेघी लण्णफला वाकुची पूतिफल्य (ऽपि)^{f f f f f f f}
- Long pepper. 15. लण्णोपकुल्या वैदेही मागधी चपला कणा^{f k f l f f}
उषणा पिप्पली शौण्डी कोखा^f
- Another sort. (ऽथ) करिपिप्पली^{f f f m m}
16. कपिवल्ली कोलवल्ली अथ वसी वशिरः (पुमान्)^{n o f p}
- The plant.ⁿ चव्य (गु) चविका

¹ यु—.²—जा.³—जिन्.⁴—ली.⁵ उ—.

^a Also कलशी and कलसिः. ^b धावनिः or धावनी. ^c Solanum Jacquini, Willd. ^d Indigofera tinctoria. ^e Some read तूणी, others तूली. ^f Also चेला, according to another reading. ^g Conyza (or serratula) anthelmintica. ^h Or fem. सोमराजो (—जी). ⁱ Likewise काशमेघी. ^j Some write वायुजी. ^k Also उषणा. ^l Likewise पिप्पलिः. ^m And वशिरः. ⁿ Or synonymous with the preceding : or else the name of a different plant ; Tetranthera apetala, R. ^o Also fem. चव्या. ^p Or चवी. Also neut. चविकं.

- ^f ^{1 f} ^f
 काकचिखी रुन्धे(तु) लण्णाणा Retti. a
- ^f ^{2 f} ^{m f} ^m
 17. पलङ्गुषा (त्वि) शुगन्धा श्वदंष्ट्रा स्वादुकण्टकः Go'o'haru. b
- ^m ^m ^m
 गोकण्टको मोक्षुरको वनशङ्खाट (इत्यपि)
- ^f ^f ^f ^f ^{3 f} ^f
 18. विष्ठा विषा प्रतिविषा इति विषोपविषा इरणा Atis. c
- ^f ⁿ
 ऋद्धी महीषधं (चा)
- ^f ^f
 (इय) क्षीरावी दुग्धिका (समे) Dud'hi. d
- ^f ^f ^f ^{4 f} ^f
 19. शतमूली वल्लसुता शीवरिन्दीवरी वरी S'atavari'. e
- ^f ^f ^{f f} ^f
 चण्डप्रोक्ता भीरपती नारायण्यः शतावरी
- ^f
 20. अहेर (रु)
- ^m ^{m h} ^{5 m}
 (इय) पीतद्रु कालेयक हरिद्रुः Da'ru
haldi'. g
- ^f ^{f f} ^f ^f
 दावी पचंपचा दावहरिद्रा पर्जन्यी. (त्यपि)
- ^f ^{6 f} ^f ^f ^f
 21. वषोऽग्रगन्धा वष्यगन्धा गोखोमी शतपर्बिका Orris root. j
- ^f
 (शुका) चैमवती A white
sort. k

1 युष्मा.

2 इ—.

3 उ—.

4 इ—.

5—इ.

6 उ—.

^a Abrus precatorius. ^b Barleria (or Ruellia) longifolia. The name seems to be also applied to Tribulus Lanuginosus. ^c Betula? As. Res. vol. vi. p. 573. ^d Asclepias rosea, (R.) and other species. ^e Asparagus racemosus, Willd. ^f Sing. नारायणी. ^g Amomum Zanthorhizon, Roxb. ^h Also काशीवकः. ⁱ Likewise पचंपचा. ^j Iris pseudacorus? ^k Acorus calamus.

Justicia. a	^f वेद्यमाह ^{1 f} सिंघौ ^{b f} (तु) वासिका
	^{m c} ^{m d} ^m ^{m e} ^m
	22. दृषोऽटक्षः ^{f g} सिंहास्यो ^f वासको ^f वाजिदन्तकः ^f
Clitoria. f	^f आस्फोता ^m गिरिकर्णी ^m (स्याद्) ^{2 m} विष्णुकान्ता ^m पराजिता
Barleria. h	23. इक्षुगन्धा ^{m j} (तु) काण्डेक्ष ^{3 m} कोकिलाक्षे ^{4 f} क्षुरक्षुराः ^f
Anethum. i	^{f k} शालेयः (स्याच्) क्षीतशिवम्भता मधुरिका मिश्री
	24. मिश्रेया (प्य)
Euphorbia. 1	^{m m} (ऽय) सौङ्गण्डो ^{m n} वज्रद्रुः ^{5 f} सुक् ^{f o} सुही ^{f p} गुडा
	^f समंतदुग्धा
Babreng. q	^{m n} (ऽयो) बेल्ममोषा ^{f r} चित्रतंडुला ^f
	^{m s} ^m ^{m t}
	25. तंडुल (च) क्षमिन्न (च) विडङ्गं (पुन्नपुंसकम्)
Sida. u	^f बला ^m वायालको
Crotalaria. v	^f घण्टारवा ^f (तु) शणपुष्पिका

1—मही.

2 द—.

2 यी—.

4 ख—.

5—ह.

^a Justicia adhatoda & ganderussa. ^b Also वाया and वासिका. ^c Or दृषः. ^d And अटक्ष. ^e Likewise वायकः. ^f Clitoria ternatea. ^g Also आस्फोटा. ^h Barleria Longifolia : but applied also to Capparis spinosa. ⁱ Anethum Sowa and Pammorium, R. ^j Or शालेय. ^k Also मिश्रिः, मिश्री and मिश्रिः. ^l Including divers species, as Tirucalli, &c. ^m Also सिङ्गण्डः and योङ्गण्डः. ⁿ Likewise वज्रः. ^o Or सुहा. Also सुहिः. ^p And सुही. Likewise masc. गुडः. ^q The seed is used as a vermifuge. ^r अमोवा and मोषा. ^s Also तंडुलः. ^t This and the two preceding terms admit the three genders, say some. ^u S. cordifolia and Rhombifolia, &c. ^v C. retusa, sericea and some other species.

<i>Syām-lata</i> ^a	^{f b} गोपी ^f श्यामा ^f शारिवा (स्याद्) ^{1 f} मन्तोत्पलशारिवा ^{2 f}
<i>Ridd'hi</i>	ⁿ 31. योग्य ^{3 f} वृद्धिः ^f सिद्धि ^{4 f} वक्ष्यमी
<i>Vrida'hi</i>	^{5 f} वृद्धे (रुष्याचवा ^c इमे)

SECTION IV.

<i>A banana</i> ^d	1. ^{f e} कदली ^{f i} वारणबुसा ^f रंभा ^f मोचंशुमरफला ^{6 f}
<i>Muga'ni</i>	^f काष्ठौला ^f सुगन्धौ ^{7 f} (तु) काकसुता ^f सहे (त्यपि)
<i>Egg plant</i> ^g	2. ^{f h} वात्सिकी ^f चिद्रुकी ^f सिंही ^f भण्डाकी ^f दुष्प्रधर्षणी ^{f i}
<i>Rasan. j.</i>	^f नाकुली ^f सुरसा ^f रासा ^{f k} सुगन्धा ^{f l} गन्धनाकुली

1 क— 2 वृ— 3 क— 4 वक्ष्यमी. 5 वृद्धि
6 क— 7 वृद्धा.

* Interpretations differ ; some referring the two last terms, others the whole line, to a different plant. ^b Or गोपा. ^c The same synonyma with the preceding. They are medicinal drugs. ^d *Musa sapientum*. ^e Also masc. कदलः. ^f Likewise वारणबुसा. Some write वारबुसा. ^g *Solanum melongena*. ^h Also वात्सा or वात्साकुः ; and masc. वात्साकः,—कु,—की, (—किन्.) ⁱ Likewise दुःप्रधर्षणी. ^j Uncertain. See *As. Res.* vol. iv. p. 309. ^k Some read नागसुगन्धा. ^l Physicians reckon this a variety of the preceding.

3. नकुलेष्टा भुजङ्गाक्षी च्छताकी सुवहा (च सा)	
विदारोगंधांशुमती सालपर्णी स्थिरा ध्रुवा	Sa'lparni'. b
4. तुण्डिकेरी समुद्रान्ता कर्पासी बदरे (ति च)	Cotton.
भारहाजी (तु सावन्या)	Wild cotton. f.
शृङ्गी (तु) वृषभो वृषः	Rishabha. g
5. गाङ्गेक्षी नागवला भूषा क्रस्वगवेधुका	Gorakha. i
घामार्गवो घोषकः (स्यान्)	Ghoshā with white flowers.
महाजाक्षी (सु पीतकः)	With yellow flowers.
6. ज्योत्स्नी पटोलिका जाली	A small cucumber. k.
नादेयी भूमिजंबुका	Bhujjamb. m
(स्यात्) लाङ्गलिकप्रग्निशिखा	La'ngaliya.
काकाङ्गी काकनासिका	Ca'c-janghi. n

1 च—.

2—रा.

3—की.

4 च—.

^a The last line contains names of a different plant, say some.

^b Hedysarum Gangeticum. ^c Also विदारी. ^d Likewise सालपर्णी.

^e And कर्पासी. ^f In Bengal, Hibiscus vitifolius is called wild cotton, बनकापीसः. ^g A medicinal drug. ^h Also masc. शृङ्गी (—न). ⁱ Un-

certain : many different plants being shown under this name. ^j Some erroneously make it masc. महाजाक्षी (—खिन्). ^k Trichosanthes dioeca, R.

Applied also to Luffa acutangula, (R.) or Cucumis acutangulus.

^l And ज्योत्स्ना. ^m Interpretations differ much. Some remark, that the terms are here repeated by mistake. See § 2. 18. ⁿ Leea æquata.

But, according to other Hindi synonyma, Trichosanthes Cucumerina.

- Cissus. a 7. गोधापदी (तु) सुवहा
- Musal. b सुसली तालमूलिका
- Mérasringi. d अजशङ्खी विषाणी (स्याद्)
- Gògi. e. गोजिहा दार्विके (समे)
- Betel. g 8. ताम्बूलवल्ली ताम्बूली नागवल्ली (प्य)
- Rénuca. h (ऽथ) द्विजा
- Ela'ba'luca. 9. हरेणू रेणुका कौन्ती कपिला भस्मगन्धिनी
- वाणुकं (चा).
- Cunduru. j (ऽथ) पालंकां सुकुन्दः कुन्द कुन्दरु
- Ba'la'. o 10. बालं क्रीवेर वह्निष्ठो दिव्यं (केशाखुनाम च)

1—ही.

2—यु.

3 ऐ—.

4—रु.

5 च—.

a C. pedata, Vahl. b Perhaps Anthericum tuberosum. c Also सुवली. d Described as a milky and thorny plant, with a fruit shaped like a ram's horn ; and used as a medicine for the eyes. e A potherb wild in corn fields, perhaps Phlomis esculenta. f Or दर्विका. g Piper betel. h This and the five following articles are perfumes of different sorts. i Likewise हरिवाणुकं. j Perhaps the resin of Boswellia serrata. k पालंकी and पालंका. l Also masc. and fem. सुकुन्दः. m Some read कुन्दः. n Erroneously कुन्दरः. o Perhaps Andropogon schoenanthus. p Also द्विजेरं. q वह्निष्ठं or वह्निष्ठः. r All the synonyma of hair and of water.

कालानुसार्यं दृष्ट्वा ऽस्यपुष्पं शीतशिवानि (तु) ^{n 1 n n 2 n} Benzoin.

11. शैलेयं ⁿ

तालपत्री (तु) देत्या गन्धकुटी मुरा ^{f f f f f} Mura.

गंधिनी ^f

गजभक्ष्या (तु) सुवहा सुरभी रसा ^{f b f f c f} Salāe. a

12. महेरणा कुन्दुकी शङ्खकी. छादिनी. (ति च) ^{f d f f e f f}

अग्निज्वाला सुभिजे (तु) धातकी घातपुष्पिका ^{f 3 f f f h} Lythrum. g.

13. पृथ्वीका चन्द्रवालौला निष्कुटिर्वज्रला ^{f 4 f 5 f f i 6 f} Large Cardamoms.

(ऽथ सा)

(सूक्ष्मेऽप) कुक्षिका तुल्या कोरंगी त्रिपुटा त्रुटिः ^{7 f f f f f i} Small Cardamoms.

14. व्याधिः कुष्ठं पारिभाष्यं व्याप्यं पाकलमुत्पलम् ^{m n n n l n 8 n} Cūr', or Cūt'h. k

शङ्खिनी चोरपुष्पी (स्यात्) केशिन्य ^{f f 9 f} Cho'r-ca'nta'. m

(ऽथ) वितुम्बकः ^m Bhūm'i'a'ma-la'ci'. n.

1 दृष्ट्वा.

2—व.

3—जा.

4—ला.

5ए—.

6 व—.

7 च—.

8 च—.

9—नी.

^a Boswellia serrata, R. Mss. ^b And गजभक्ष्या. ^c सुरभिः or सुरभी. Also सुभीरसा. ^d Likewise महेरणा. ^e Also शङ्खकी and शिखकी or शिखकी. ^f Likewise छादिनी. ^g Lythrum fruticosum, L. or Grisea tomentosa, R. ^h Or घातपुष्पिका. ⁱ And निष्कुटो. ^j Or त्रुटी. ^k Perhaps a sort of Costus. ^l And वाप्यं or वाप्यं. ^m Andropogon aciculatum. ⁿ One Commentator applies the Sanscrit names to Flacourtia cataphracta.

^f ^{f a} ^{f b} ^f ^f ^f
15. **झटा मला ञ्झटा ताणी शिवा तामलकी.**(ति च)

Pāṇḍariya.
^c

ⁿ ^{n d}
प्रपौण्डरीकं पुण्डर्यं

Toona. ^e

^m ^m
(अथ) **तुषः कुवेरकः**

^{m f} ^m ^m ^{m g}
16. **कुणिः कच्छः कान्तलको नन्दिहृषो**

Cho'r : sort
of perfume.

^f
(अथ) **राक्षसी**

^f ^f ^m ^m ^{m h}
चण्डा धनहरी क्षेम दुष्यत्त गणहासकाः

Nac'hi. ¹

^{n j} ⁿ ⁿ ⁿ
17. **व्याडायुधं व्याघ्रनखं करजं चक्रकारकम्**

Nali.

^f ^f ^f ^{1 f} ^f
शुधिरा विद्रुमलता कपोतांघ्रिर्नटी नली

Another
perfume.

^{f k} ^{2 f l} ^{3 f}
18. **धमन्युधनकेशी (च) हनुर्हृदविलासिनी**

Nac'hi. ^m

^f ^m ^m ⁿ ^{n n}
शुक्तिः शङ्खः खुरः कोलदलं नखं

1 न—.

2 च—.

3 ह—.

^a Some read झटा and मला. Also झटामला. ^b Likewise चण्डा-
ञ्झटा. ^c Described as a small herbaceous plant, with leaves like Hedy-
sarum Gangeticum ; used as a remedy for diseased eyes. ^d Or पौण्डर्यं.
^e Cedrela Toona, R. ^f Also तुषिः. ^g Or नन्दीहृषः. ^h Likewise
गणः. ⁱ This and the following are perfumes. ^j Also व्याडायुधं.
^k धमनिः or धमनी. ^l Some make both these terms synonymous with
the preceding instead of the following. ^m This and the similar article
before-mentioned are here stated as vegetable perfumes : but what is
sold under this head, appears to be a dried shell-fish. ⁿ Also any
term signifying nails. Likewise fem. नखी. Some make all the terms
in the two preceding lines synonymous with this.

- 1 f
- (अथा) ठकी Tūbarī. a
19. काशी. चत्स्रा तुवरिका चत्सालकं सुराद्रजे
Cyperus rotundus.
20. सव गोपुर गोमर्ह कैवर्त्तिसुस्तकानि (च)
Ga'nt'hāla. 8
21. मरुन्माळा (तु) पिशुना स्पृक्षा देवी लता लघुः
Piring or Asparac. j
22. तपस्विनी जटामांसी जटिला लोमशा मिसी Spikenard. o

1 चा—.

2—क.

3—र.

a A fragrant earth. b Also तूवरी or तूवरी, and तूवरिका or तूवरीका. c Likewise चत्सालकं and चत् (—इ) and तालकं. d Also दासपूरं and दसपूरं or दसपूरं. e Or, according to another reading, परिपेखं or पारिपेखं. f Likewise कैवर्त्तिसुस्तकं or कैवर्त्तिसुस्तकम्. g Said to be a perfume. h Or बर्हिःपुष्पं. Also बर्हि (—म्) and पुष्पं; likewise बर्हि and शुक्कबर्हि. i Some add from the next line जटत्. j Medicago esculenta, R. k Also जटत् and जाला. l Or घृक्षा. m Also कोटी and वर्णा. n Also लंकापिका or लंकाबिका. Likewise वर्णालंकाबिका. o Valeriana Jatamansi. p Also जटा and जांसी. q Or मिथिः, मिथिः and मिथी. Some here read जामिनी ; but erroneously.

Woody
Cassia. a

त्वक्पत्रमुत्कटं भङ्गं त्वचं चोचं वराङ्गकम्

Zerumbet
or zedoary.
c

23. कर्चूरको द्राविडकः काल्पको वेधमुख्यकः

SECTION V.

A herb, or
deciduous
plant.

1. ओषधो (जातिमात्रे स्युर)

A drug, or
simple.

(अजातैः सर्वम्) ओषधम्

Any ascen-
lent plant.

शाका (ख्यं पत्र पुष्पादि)

Amaranth.
f

तण्डुलीयोऽल्पमारिषः

A sort of
potherb. g

2. विशल्याऽग्निशिखाऽनन्ता फलिनी शक्रपुष्प (ऽपि)

Another
sort. h

(स्याद्) चक्षुगन्धा चक्षुगन्तावेगी वृद्धहारकः

3. जुंगो

The moon-
plant. l

ब्राह्मी (तु) मत्स्याक्षी वयस्या सोमवह्वरी

1 च—.

2—ओ.

3—मी.

4 वा—.

a Or the three first terms signify Malobathrum ; and the three next, the Cassia bark. b Also त्वक् (—च्) and पत्रं. c Curcuma Zerumbet, R. d Or काल्पकः. e ओषधिः and ओषधी. f Amaranthus polygamus. g Not ascertained. h Perhaps Convolvulus Argenteus. i Or चक्षुगन्धा. j चक्षुगन्ती or चक्षुगन्ती. Also चक्षुगन्ता and चक्षुगन्ती. k Likewise fem. चुङ्गा. l Asclepias acida, (R.) or Cynanchum Viminale. But some distinguish this Bráhmī from the Soma latá. m Or ब्राह्मी. n And वयःस्थः. o Also सोमवह्वरिः and सोमवह्विका. Likewise synonymous terms ; as सोमवह्वरी, चन्द्रवह्वरी.

पटुपर्णी हैमवती खर्णक्षीरी हिमावती	A medi- cal sort. a
4. हवपुच्छी (तु) कांबोजी मासपर्णी महासहा	Māsha'ni.
तुण्डिकेरी रक्तफला विंबिका पीलुपर्ण्यः (ऽपि)	Tēla'cucha'. b
5. वर्बरा कवरी तुङ्गी खरपुष्पा ऽजगन्धिका	Barbara'. d
एलापर्णी (तु) सुवहा रास्ना युक्तरसा (च सा)	E'la'ni. e
6. चाङ्गेरी चुक्रिका दन्तशटा ऽम्बुष्टा ऽम्बुलोणिका	Wood Sor- rel. f
सहस्रवेधी चुक्रो ऽम्बुवेतसः शतवेध्यः (ऽपि)	Sorrel. g
7. गमस्कारी गण्डकाली समझा खदिरा (त्यपि)	A sensitive plant. h
जीवन्ती जीवनी जीवा जीवनीया मधु (च सा)	Ji'yati'. j
8. कूर्चशीर्षा मधुरकः शृङ्ग क्ख्वाङ्ग जीवकाः	Ji'vaca.
किराततिक्तो भूमिखो ऽनार्थतिक्तो	Sort of Gentian. m
(ऽथ) सप्तला	Charma- gha's.

1—शी.

2—न.

3—न.

* Stated to be the produce of the snowy mountains. ^b Momordica monadelpha or Bryonia grandis. ^c Or तुण्डिकेरी. ^d Ocymum gratissimum ? ^e Mimosa octandra ? ^f Oxalis monadelpha, R. ^g Other interpretations are also stated by commentators. ^h Some make these four and the preceding five terms synonymous, as names of a sensitive plant. Others refer this line to the Lycopodium imbricatum, (R.) ⁱ Also गण्डकारी. ^j Celtis orientalis ? ^k Or जीवना. ^l Also मधुसूना and खवा. ^m Gentiana Cherayta, R. ⁿ Likewise किरातिक्तः.

9. विमला सातला भूरिफेना चर्मकषे. (त्यपि)
Cu'co'li. वायसोली स्वादुरसा वयस्या
D. nti. (इय) मकूलकः
10. निकुम्भो दन्तिका प्रत्यक्षेण्यु दुस्वरपर्य. (इपि)
Carui. f. अजमोदा (तू) ग्रगन्धा
Ajwaen. g. ब्रह्मादर्भा यवानिका
11. (मूले) पुष्कर काश्मीर पद्मपत्राणि (पौष्करे)
Costus. i. अथथा इतिचरा पद्मा चारटी पद्मचारिणी
St'ha'padma. k
12. काम्पिष्ठः कर्कशश्चन्द्रो रक्तांगो रोचनी. (त्यपि)
S'unda-ro'oh. ant. l. प्रपुष्पाड (स्वे) उगजो दद्रुन्नश्चक्रमर्दकः
Cassia. o
13. पद्माट उरणाक्ष (च)

1—शी. 2उ—शी. 3उ—. 4—ल. 5चं—
 6ए—. 7च—.

^a Or घातला. ^b Also चर्मकसा. ^c And कयस्या or कायस्या. ^d Or सुकूलक. ^e Likewise निकुम्भः. ^f Carum Carui : or, according to some, synonymous with the following. Others confound it with Apium [involucratum. ^g Ligusticum Ajwaen, R. ^h Or यवानो. Also यवानी and यवानिका. ⁱ Costus speciosus ? ^j Likewise पद्मपर्श. ^k Hibiscus mutabilis. ^l Crinum ? ^m And कम्पिष्ठः or कम्पोष्ठः. Also कम्पिष्ठः and कम्पिष्ठः. ⁿ Likewise रोचनी. ^o Cassia Tora or Alata. ^p And प्रपुष्पाडः or प्रपुष्पाडः. ^q According to another reading, any term for a ram.

^m ^{m b}
पलाण्ड (स्तु) सुकंदकः Onion. a

^m ^{m c}
सतार्क दुद्रुमौ (तत्र हरिते) A green onion.
(ऽथ) महीषधम् Garlick.

ⁿ ^m ^m ^m ^m
14. लघुनं गृध्रनाऽरिष्ट महाकन्दर सोमकाः
^f ^f
पुनर्नवा (तु) शोधघ्नी Hogweed. d

ⁿ ⁿ
वितुषं सुनिषण्णकम् A sort of potherb. e

^m ^{m f} ^f ^{l f g}
15. (स्वाद)वातकः शीतलोऽपराजिताऽशनपर्णः (ऽपि) Asan-parnt.
^f ^f ^{f i} ^f ^f
पारावताग्निः कठभी पण्या ज्योतिष्मती सता Heart-pea. h

ⁿ ^f ^f ^f
16. वार्षिकं त्रायमाणा (स्यात्) त्रायन्ती बलभद्रिका Trāyamāṇā.
^f ^{f k} ^{2 f} ^{3 f}
विष्वक्सेनप्रिया गृष्टिर्वाराही वदरे (त्यपि) Vārdhī or chāmārdū. j

^{m m} ^{m n}
17. मार्कवो भङ्गराजः (स्यात्) Bhrīngariva. l
^f ^f
काकमाची (तु) वायसी A potherb. o

1—र्णी.

2 वा—.

3—रा.

^a Allium cepa and ascalonicum. ^b Also सुकन्दकः and सुकुन्दकः.
^c Likewise दुद्रुमः. ^d Boerhavia diffusa alata. ^e Marsilea dentata, R.
^f Also शीतलवातकः. ^g Likewise अशनपर्णी. ^h Cardiospermum
Halicacabum. ⁱ Also पिण्या. ^j Dioscorea. ^k Also वृष्टिः. ^l Ec-
lipta or Verbesina prostrata. ^m Likewise मार्करः. ⁿ Also भङ्गराजा
(—नृ); and neut. भङ्गरजः (—स्). ^o Perhaps Solanum trilobatum.

Sónph. a

f b f f f c

यतपुष्पा सितच्छत्रा ऽतिच्छत्रा मधुरा मिशिः

f f d

18. अवाक्पुष्पी कारवी (च)

Gand'ha-
bháddiye. e

f f f

सरणा (त) प्रसारणी

f f 1 f

(तस्यां) कटम्बरा राजवला भद्रवले (ति च)

Chacamat.
g

f h f i f j 2 f 3 f

19. जनी जवका रजनी जतुल्लङ्घकवर्तिनी

f

संस्पर्शा

Ambahaldí.
k

f l f m 4 f

(ऽथ) यटी गन्धमूली पङ्ग्रन्थिके (त्यपि)

m n m

20. कर्वूरो (ऽपि) पलाशो

Momordica
charantia.

m m

(ऽथ) कारवेक्षः कटिष्ठकः

f o

सुषवी (चा)

Trichosan-
thes. p

n q m 5 m m

(ऽथ) कुलकं पटोलक्षितकः पटुः

A pumpkin
gourd. r

m s 6 m

21. कुष्माण्डक (स्तु) कर्कर

1—जा. 2—व. 3 च— 4—का. 5 ति— 6—र.

* Anise ; or else Anethum sowa, R. b Or सतपुष्पा. c And मिशिः or मिशिः. d Some refer the two last terms to a different plant. e Pæderia foetida. f Also सरणी. g A fragrant plant. h Or जनिः. i Likewise जतुका. j Some read रजनी. k The Hindi name, here taken from medical writings, appertains to a new species of Curcuma. l And यटी or पटी. m Some read गन्धयटी. n or कर्वूरः. Also कर्वूरः. o And सुषवी or सुषवी. p Trichosanthes dioeca, R. q Also कुलकं. r Cucurbita Pepo. s Or कुष्माण्डकः

	^{m f b} ^{f c} इर्वाहः कर्कटी (खियौ)	A sort of cucumber. a
	^f ^f इच्छाकः कटुतुम्बो (स्यात्)	A bitter gourd. d
	^{f f} ^{f g} तुंब्यलावू (बभे समे)	A long gourd. e
22.	^f ^f ^f चित्रा गवाक्षी गोडुम्बा	Another sort of cucumber. h
	^f ^{1 f} विशाला (त्वि) न्द्रवारणी	Coloquin- tida. i
	^m ^{m k} ^m अर्थोन्नः मूरणः कन्दो	An escu- lent root. j
	^m ^f गण्डौर (स्तु) समष्टिला	A potherb. l
23.	^{f n} ^{f o} ^{m n} ^f कलंब्युपोदिका (स्त्री तु) मूलकं हिलमोचिका	Various sorts of potherbs. m
	^{n p} वास्तूकं (शाकभेदाः स्युर्)	
	^f ^f दूर्वा (तु) शतपर्बिका.	Bent grass. q
24.	^f ^{2 f} ^{3 f} ^f सहस्रवीर्वा भार्गव्यौरुहा जनता	A similar grass with white blossoms. r
	(ऽयं सा सिता)	

1 इ—.

2—वी.

3 आ—.

* Cucumis Utilatissimus, R. ^b Also इर्वाहः, इर्वाहूः, उर्वाहः and एर्वाहः. ^c Likewise कर्कटिः. ^d It is a variety of the next species. ^e Cucurbita lagenaris. ^f तुम्बी or तुम्बिः. ^g अलावूः. Also अलावुः, आलावुः and लावुः. ^h Cucumis Madraspatanus. ⁱ Cucumis Colocynthis. ^j Arum campanulatum, R. ^k Also मूरणः. ^l Described as growing on watery ground. ^m Severally named in the text: 1. Convolvulus repens ; 2. Basella rubra or lucida ; 3. Radish ; 4. Hingtsha (*Hilancha*) repens, R. 5. Chenopodium album, &c. ⁿ कलम्बी. Also कलम्बूः and कलम्बः. ^o उपोदिका. Also उपोदकी, उत्पादिका and अपोदिका. Likewise पोतकी, पोतिका and पूतिका. ^p Or वास्तूकं. ^q Agrostis linearis, Koen. ^r Agrostis diandra ? Some refer two of these terms to one species ; and the two remaining, to another.

- गोलोमी शतवीर्या (च) गण्डाली शकुलाक्षकः
 A fragrant grass. a 25. कुरुविंशे मेघ (नामा) सुखा सुखक (मुखियाम्)
 Another sort. c (स्याद्) भद्रमुखको गुन्द्रा
 A different kind. e चण्डाला चक्रलोच्चटा
 A bamboo. g 26. वंशे त्वक्सार कर्मार त्वचिसार तृणध्वजाः
 शतपर्वा यवफलो वेणु मस्कर तेजनाः
 The same, rattling or whistling. 27. (वेणवः) कीचका (खे सुयै स्वनन्तनिखोद्धताः)
 A knot or joint. ग्रन्थि (नी) पर्व पक्षी
 Sarahart. j गुन्द्रसंजनकः शरः
 A reed. l 28. नड (स्तु.) धमनः पोटगलो
 Cds. n (स्थ) काश (मुखियाम्)
 दूक्षुगन्धा पोटगलः
 Bugai. p (पुंसि भूमि तु) वलुजाः

1—उ.

2—वन्.

3—न.

4 ते—.

a Cyperus rotundus. b And other synonyma of cloud. c Cyperus pertenuis, R. d Also भद्रं. e Interpretations differ : it is a Cyperus, according to some ; but others make it the Zedoary. f चक्रला and शुक्रला. g Bambusa Arundinacea, and other species, R. h Sing. कीचकः. i Sing. पक्षः (पक्ष). Also masc. पक्षः (पक्ष). j Saccharum Sara, R. k Or सरः. l Arundo tibialis, R. m And नडः. n Saccharum spontaneum. o Or काशः. Also fem. काशी and काशा. p Perhaps Saccharum Cylindricum, Willd. But the Sanscrit name seems to be also applied to Coracanus Indicus or Eleusine Indica. q Likewise Sing. वलुजाः.

29. रसाक्षं पुष्पम्

Sugarcane.

(तद्भेदाः) पुष्पं कान्तारका (दयः) Varieties of the same.

(स्याद्) वीरणां वीरतरं

A fragrant grass. b

(मूले ऽस्यो) शीर (मस्त्रियाम्) Its root.

30. अभयं नलदं सेव्यमृणालं जलाशयम्

लामञ्जकं लघुलयमवदाहं एकापये

31. (नलादयस्) तृणं (गर्मुष्मामाकप्रमुखा अपि)

A gramineous plant. h

(अक्षौ) कुयं कुयो दर्भः पवित्रं

Sacrificial grass. i.

(अथ) कस्तूराम्

A fragrant grass.

32. पौर सौगन्धिकं ध्यामं देवजग्धकं रौहिषम्

कृता ऽतिष्ठत पालघ्नौ

A mushroom.

मालातृणकं भूसृण्ये

Andropogon. j

33. शृण्वं वालतृणं

Young grass.

घासे यवसस्

Meadow grass. l

1 दृष्ट.

2 उ—.

3 सेव्य.

4 अ—.

5 दृ—.

6—त.

7 श्वा—.

* Or पौष्पः. b Andropogon muricatum. c उशीरं and उशीरं. d अक्षुषाक्षं and अक्षुषाक्षं. e Also लघु and लयं. f अवदाहं. Some erroneously add अवदानं. g Likewise दृष्टं and कापयं. h Including reeds, grasses, and corn ; as Panicum frumentaceum, (R.) &c. comprehending the after-mentioned grasses, besides various sorts of grain, as कंसुः, Panicum Italicum, कोद्वः, Paspalum frumentaceum, &c. i Poa cynosuroides, Koen. j A. schoenanthus. But some make these synonymous with the preceding terms. k And शृण्वं. l Such as cattle feed on. m Also यवसः.

Grass in general.		ⁿ ^{1 n} तृणमर्ज्जनम्
Abundance of grass.		^f (तृणानां संहतिस्) तृण्या
Abundance of reeds.		^f नद्या (तु नडसंहतिः)
Plamya. a	^{2 m} ^{m b}	34. तृणराजा (हयस्) तालो
Coconut. c		^{m d} ^{f e} नारिकेर (स्तु) लाङ्गली
Faufel. f	^f ^m ^m ^{m g} ^m	घोण्टा (तु) पूगः क्रमुको गुवाकः खपुरो
Its nut, called Betel-nut.		(ऽस्य तु
	ⁿ	35. फलम्) उद्देगम्
Marshy date tree. h	^{m i}	(एते च) हिन्ताल (सहिताख्यः)
Date. j	^m	खर्जूरः
Pandanus. k	^{m f l}	केतकी
Corypha. m	^{f n}	ताली
Wild date tree. o		^f खर्जूरी (च)
A Palm.	^{m p}	तृणकुमाः

1—ख.

2—ख.

^a Borassus flabelliformis. ^b Likewise तडः. ^c Cocos nucifera.
^d And नारिकेलः, नाडिकेल, नारीकेलः, &c. Also fem. नारिकेलीः or नारि-
केलिः, &c. ^e Likewise masc. लांगली (—न). But some do not admit
this. ^f Areca Faufel (or Catechu). ^g And गुवाकः. ^h Phoenix (or
Elate) Paludosa, R. The three before-mentioned, this, and the
following, are Palms. ⁱ Also हिन्तालः. ^j Phoenix (or Elate) Sylves-
tris. ^k Pandanus odoratissimus. ^l Masc. केतकः. ^m C. Talliera,
(R.) or C. umbraculifera. ⁿ तालिः or ताली and तालिः. ^o Perhaps
Phoenix bulbifera, R. ^p Sing. तृणकुमः.

CHAPTER V.

<p>1. सिंहो वगेन्द्रः पञ्चास्यो हर्ष्यक्षः केसरी हरिः
 ^m ^m ^m ^m ^{l m a} ^m</p> <p>शार्ङ्गल द्वीपिनौ व्याघ्रे
 ^m ^{2 m b} ^m</p> <p>तरक्षु (स्तु.) वगादनः
 ^{m d} ^m</p> <p>2. वराहः मूकरो दृष्टिः कोलः पोतौ किरः किटिः
 ^m ^{m e} ^{m f} ^m ^{3 m} ^{m g} ^m</p> <p>दंष्ट्री घोणी सधरोमा क्रोडो भूदार (इत्यपि)
 ^m ^m ^{m h} ^m ^{7 m i}</p> <p>3. कपि प्रवक्त्र प्रवग शाखावग वलीमुखाः
 ^m ^m ^m ^{8 m}</p> <p>मर्कटो वानरः कीशो वनौका
 ^m ^{m k} ^{9 m}</p> <p>4. चक्षुः स्रग्भक्ष भाक्षका
 ^m ^m ^{m l}</p> <p>गण्डके खड्ग खड्गिनौ
 ^m ^m ^{m l}</p> | <p>A lion.</p> <p>A tiger.</p> <p>A hyena. c</p> <p>A hog.</p> <p>A monkey
or ape.</p> <p>A bear.</p> <p>A rhino-
ceros.</p> |
|---|--|

1—नृ. 2—नृ. 3—नृ. 4—नृ. 5—नृ.
6—नृ. 7—ख. 8—क स्. 9—क.

^a Also कैशरी (—रिन्). ^b Sing. द्वीपी. This, as a distinct species from the tiger, is the ounce ; or else the panther. ^c Some suppose a leopard to be meant. ^d Also तरक्षः. ^e Likewise स्रक्करः. ^f And दृष्टिः. ^g Some read किरिः. Fem. किर्याणी. ^h Also प्रवक्त्रः and प्रवक्त्रः, or प्रवगः. Some add प्रवक्त्रः. ⁱ Likewise वलीमुखाः. ^j भक्षुः and भक्षुः. Also भाक्षकः. ^k Likewise चक्षुः and भक्षुः. ^l Sing. खड्गी (—नृ).

A buffalo. ^{m a} लुलापो ^{m b} महिषो ^{1 m} वाहद्विषत्कासर ^{2 m} सैरिभाः ^m

A shakal. 5. (स्त्रियां) शिवा ^{f c} भूरिमाय ^m गोमायु ^m ऋगधूर्त्तकाः ^m
jackal ^{m d} ^m ^{m e} ^m ^m ^{m f}

ऋगाल वचक क्रोटु फेर फेरव जखुकाः

A cat. 6. ^{m g} ओतुर्विडालो ^{3 m h} मार्जारो ^m दृषदंशक ^m चाखुभुक् ^{4 m}

An iguana. (त्रयो) ^m गौधेर ^m गौधार ^{5 m} गैधेया ^{6 m} गोधिकामणे

A porcupine. 7. ^{7 m} श्वावित् (तु) ^{8 m} शत्यस्

His quills. (तस्मिन्नि) ^f शलखी ⁿ शलखं ⁿ शलम्

A swift antelope. ^{m i} वातप्रमीर्वातचगः ^{9 m}

A wolf. ^m कोक् ^m ईहाचगे ^m दृक् ^m

A deer or antelope. ^m ^m ^m 8. ^{10 m} ऋगे कुरङ्ग ^{11 m} वातायु हरिणा ऽजिनयोनयः

Belonging to a doe. ^{m f n} ऐण्यम् (एण्याश्मर्माद्यम्)

Belonging to a buck. ^{m f n} (एणस्य) ऐणम् (उभे त्रिषु)

Sorts of deer, of which the hides are used. ^f ^{f j} ^m 9. ^{12 m} कदली ^{13 m} कन्दली चीनचुम्ब प्रियका (वृषि)

1—वृ. 2 का—. 3 वि—. 4—ज. 5—य
 6—ज. 7—ध. 8 शत्य. 9 वा—. 10—य.
 11—नि. 12 च—. 13—क.

* And लुलायः. b Fem. महिषी. c This is feminine, even when the male animal is meant. d Or ऋगालः. e Fem. क्रोटु. f Likewise जखुक्. g The same in the feminine. h Also विराजः and विहाजः. i Fem. वातप्रमोः and वातप्रमी. j Some consider these to be masculine, and make the radical termination,—विन्.

^m
सम्बु (चेति हरिणा चमी चजिमयोनयः)

^{m b m m m c m d l m c}

10. कृष्णसार रुक् न्यङ्कु रंकु शम्बर रौहिषाः

^{m m f 2 m m g m h m i}

गोकर्णं पृषतैः पृष्य रोहिताश्वमरो (सृगाः)

^{k m l m m m m n}

11. गंधर्वः शरभो रामः श्वमरो गवयः शशः

Various
sorts of
deer. a

Various
animals. j

^m
(इत्थादयो चगेन्द्राद्या गवाद्याः) पशु (जातयः)

^{m p m q 3 m}

12. चन्दुर्मूषिका (प्या) खुर

A beast in
general. o

A rat.

^f
गिरिका घालमूषिका

^{m r m s}

सरटः लकलासः (स्यान्)

^{f t}

मुसली गृहगोषिका

^{f u}

A mouse,
or small
rat.

A lizard,
cameleon, ^(a lizard)
&c.

A small
house-li-
zard.

^{f m v 4 m w m}
13. सूता (सूती) तन्तुवायोर्णनाम मर्कटकाः (समाः)

A spider.

1—व.

2 एष.

3 आसु.

4 ज—.

* Severally named in the text, as the black antelope, the stag, &c. But these terms are not all rigidly applied to different species ; and some are not of the deer kind. ^b Or कृष्णसारः. ^c The spotted Axis. ^d Also शम्बरः. ^e And रौहिट् (—व). ^f पृषतः and पृषत् (fem. पृषती); the porcine deer. ^g कर्णः. Also कर्णः and रिषः. The painted or white-footed antelope. ^h Likewise रोहिट्. ⁱ शम्बरः ; though here placed among deer, the Bos grunniens is meant. ^j Severally named in the text. ^k Some make this the musk deer. ^l A fabulous animal with eight legs. ^m Bos Gavæus, As. Res. vol. viii. p. 487. ⁿ A hare. ^o The preceding, as well as the lion and other wild beasts, and domestic cattle, are so denominated. ^p Also चन्दुः. ^q Likewise मूषकः, and मूषी. ^r Also सरट् and शरटः. ^s Or लकलासः. ^t And मुसली or मुसली. ^u Likewise गृहगोषिका, गृहगोषा and गृहाशिका. ^v Also मर्कटाः. ^w Or चर्मनानिः.

An insect. ^{m a} नीलकु ^{m b} (स्तु) कृमिः

A centi-
pede.

^{f c} कर्णजलौका ^{1 f} शतपदु (भे)

A cater-
pillar.

14. ^m वृश्चिकः ^m शूककीटः (स्याद्)

A scorpion.

^{m d} अलि ^{m e} द्रणौ (तु) ^m वृश्चिके

A dove or
pigeon.

^{m f} पारावतः ^m कलरवः ^m कपोते

A hawk or
falcon.

^m (ऽय) शशाङ्गः

15. ^{2 m} पक्षी ^m शेख

An owl.

^{m g} सुलके (तु) ^m वायसाराति ^m पेचकी

A sky-lark.

^m व्याघ्राटः (स्याद्) ^{m h} भरद्वाजः

A wagtail.

^m खल्लरीट (स्तु) ^m खल्लनः

A heron.

16. ^m लोहपट्ट (स्तु.) ^m कंकः (स्याद्)

A blue jay.

^{m j} (अथ) चापः ^{m k} किकीदिविः

The fork-
tailed
shrike. l

^m कलिङ्ग ^m भद्र ^{3 m} घूम्याटा

A wood-
pecker.

^{4 m} (ऽय स्याच् कृतपत्रकः

17. ^m दार्वाघाटे

Pipihā. m

^{m n} (ऽय) सारंग ^{m o} श्लोककक्षातकः ^{5 m} (समाः)

1—दी.

2—नू.

3—ट.

4 य—.

5 चा—.

^a And नीलायुः. ^b Likewise कृमिः. ^c Also कर्णजलौकाः (—कृष्) ^d अलिः or अलो (—नू) ; also अलिः and अलो. ^e कुयः or कुयः. ^f Like-
wise पारावतः. ^g Or अलूकः. ^h And भारद्वाजः. ⁱ Coracias Indica
and Bengalensis ; or as otherwise explained, a different bird. ^j Or चापः.
^k Likewise किकीदीविः, किकीदीविः, and किकिदिवि ; or किकीदिविः. &c.
Also किकिः and दिविः ; or कीकिः and दीविः. ^l Lanius Coerulescens
and Corvus Balicassius. ^m Cubulus Radiatus. But it is not certain
whether the *Chātaca* be not a different bird. ⁿ Or सारङ्गः. And श्लोकः.

- ^m ^{1 m} ^m ^{2 m}
 लकवाकुलान्नचूडः कुकुटचरणायुधः
 18. चटकः कलविष्कः (स्यात्)
 (तस्य स्त्री) चटका
 (तयोः
 पुमपत्ये) चाटकेरः (स्वपत्ये) चटकै (व हि)
 19. कर्करेटुः करेटुः (स्यात्)
 लकण ककरौ (समौ)
 वनप्रियः परभतः कोकिलः पिकु (इत्यपि)
 20. काके (तु) करटा ऽरिष्ट बलिपुष्ट सहात्पृजाः
 ध्वाञ्चात्मधोष परभट्टलिभुम्वायसा (अचि)
 21. द्रोणकाक (स्तु.) काकोले
 दात्युहः काककण्ठकः
 चातायि पिष्टौ
 दाक्षाय गधौ
 कोर शुको (समौ)
 22. कुङ् क्रौञ्चो

A galli-
naceous
fowl.

A sparrow.

Its female.
Their off-
spring
male and
female.Numidian
crane.

Căér. a

The black
cuckoo.

A crow.

A raven.

A gallinule.

A kite.

A vulture.

A parrot.

A curlew.

1 ता—.	2 च—.	3—का.	4—र.	5—व.	6—ज.
7 का—.	8—भट्.	9—भुज्.	10 वावस.	11 चिह्न.	12 गृध्र.
13 शुक्.	14 कुङ्.				

* Perhaps Perdix Sylvatica. * Also द्रोणः. ° Or दात्युहः
 d चातायी (—गु) or चातापी (—गु). ° Also द्रवः. † Likewise कृष्णः
 Fem. कृष्णा and कृष्णाः

A crane.	(ऽय) यकः ककुः
The Indian crane.	पुष्करा (हस्तु) सारसः
The ruddy goose.	कोकश्चक्रश्चक्रवाको रथाङ्गा (हयनामकः)
A drake.	23. कादम्बः कलहंसः (स्याद्)
An osprey.	उत्क्रोश कुररी (समी)
Geese.	हंसा (स्तु) श्वेतगरुतश्चक्राङ्गा मानसौकसः
Varieties of geese.	24. राजहंसा (स्तु. ते चक्षुश्चरणैर्लोहितैः सिताः) (मलिनैर्मल्लिका(स्या स्ते) धार्तराष्ट्राः (सितेतरैः)
Sarali. h	25. शरारिराटिराडि (च)
A small crane. j	बलाका विसकण्ठिका
A duck or goose.	(हंसस्य योषिद्) वरटा
A female Indian crane.	(सारसस्य तु) लक्षणा
A bat.	26. जतुकाजिनवन्ता (स्यात्)
A cock-roach	परोष्णी तैलपायिका

1 च—, 2 च—, 3—र, 4—रत्, 5 च—, 6—कस.
7 चा—, 8 चा—, 9—च—.

^a पुष्करः or any term signifying the lotos. Also पुष्कराङ्गः. ^b Any word signifying a wheel. ^c Fem. कुररी. ^d Sing. हंसः. Fem. हंसी. ^e Sing. राजहंसः. A white gander with red legs and bill. ^f Sing. मल्लिकः, with brown legs and bill. Also मल्लिकाक्ष. ^g धार्तराष्ट्रः, with black legs and bill. ^h Perhaps Turdus Ginginianus. ⁱ Also शरारि. or शरारिः. ^j Feminine, even when the male bird is intended. ^k Also वरटी. ^l Likewise लक्षणा. ^m Gr जतुका. ⁿ Also परोष्णी.

- वर्बणा (मक्षिका नीला) A blue fly.
- सरषा मधुमक्षिका A bee.
27. पतङ्गिका पुत्तिका (स्याद्) A small bee.
- दंश (सु.) वनमक्षिका A gadfly. मच्छर
- दंशी (तज्जातिरुत्था स्याद्) A smaller sort of gadfly.
- बन्धोली वरटा (द्वयोः) A wasp.
28. भङ्गारी भीरुका चीरी भिक्षिका (च समा इमाः) A cricket.
- (समौ) पतङ्ग शलमौ A grasshopper.
- खद्योतो व्योतिरिक्कणः A firefly.
29. मधुव्रतो मधुकरो मधुलिण्मधुपाऽखिनः A large black bee.
- द्विरेफ पुष्पलिङ्भङ्ग षट्पद भ्रमराऽलयः
30. मयूरो वर्हिणो वर्ही नीलकंठो भुजङ्गमुक् A peacock.
- शिखावणः शिखीकेकी मेघनादानुलास्य (ऽपि)
31. केका (वाणी मयूरस्य) His cry.
- (समौ) चन्द्रक मेघकौ The eye of his tail.

1—इ. 2 व— 3 —नू. 4 —इ. 5 भ— 6 कक्षि.
7—नू. 8—भुज् 9—नू. 10—नू. 11—सी (—नू).

* Some deduce two synonyma from the explanation. मक्षिका and नीला or नीली. ^b Also गंधाली and वरटी. Masc. वरटः. ^c Likewise चीरुका. Or a black beetle. ^e Nom. मधुलिङ्ग, or —ट (—इ). Also मधुपायो (—नू).

His crest.

शिखा चूडा

His tail.

शिखण्ड (स्तु.) पिच्छं वर्धे (नपुंसके)

A bird in general.

32. खगे विहङ्ग विहग विहङ्गम विहायसः

शकुन्ति पक्षि शकुनि शकुन्त शकुन द्विजाः

33. पतत्रि पत्रि पतग पतत्पत्ररथाऽखजाः

नगौको वाणि विकिर वि विकिर पतत्रयः

34. नीडोद्भवा गच्छन्तः पितृन्तो नभसङ्गमाः

Various birds, e

(तेषां विशेषा) हारितो मङ्गः कारण्डवः स्रवः

35. तित्तिरिः कुकुभो लावो जीवञ्जीवसुकोरकः

कोयटिकटिट्ठिको वर्त्तको वर्त्तिका (द्वयः)

A wing.

36. गच्छन्तश्चक्षदाः पत्रं पतत्र (स्तु.) तनूद्वयम्

1—यस्.	2—नृ.	3—ज.	4—नृ.	5—नृ.
6—तृ.	7—ज.	8—ज.	9—यस् and —ज.	10—नृ.
11—त्रि.	12—य.	13—यस्.	14—तृ.	15 य—.
6 टि—.	17—तृ.	18 य—.		

^a Also masc. वर्धः. ^b Sing. विहायाः. ^c Masc. पिः, Fem. वी.
^d Sing. गच्छन्तम्. ^e Severally named in the text ; viz. Green pigeon, &c. Besides others, as नत्तरङ्गः, a king-fisher, &c. ^f Also हारितः, (Columba Hurrialia, B. Mss). ^g A shag. ^h Sort of duck. ⁱ Or तित्तिरः. The francoline Partridge. ^j A wild cock, (Phasianus Gallus.) ^k Sort of quail, (Perdix Chinensis.) ^l Perhaps a pheasant. ^m Sort of partridge, (Perdix rufa, B.) ⁿ And टिट्ठिकः, Jacana, Tringa Goensis, (Parra Goensis, &c.) ^o A quail, and its female. Likewise fem. वर्त्तिका. ^p Also neut. पक्ष and पक्षः (—स्).

- (स्त्री) पक्षतिः पक्षन्तं^f Its root.
- चक्षुःश्रोत्रं (रुमे स्त्रियौ)^{f a 1 f b} The brak.
37. प्रक्षीणोद्गीन संक्षीना (न्येताः खगगतिक्रियाः)^{n 2 n 3 n} Acts of flying. c
- पेशी कोषो (द्विहीनः) ऽण्डं^{f d m n e n} An egg.
- कुलायो नोड (मृक्षियाम्)^{m m n} A nest.
38. पोतः पाको ऽर्भको क्षिप्रः प्रयुक्तः शायकः शिशुः^{m f m g m m m h m m} Young of any animal.
- (स्त्री पुंसौ) मिथुनं द्वन्द्वं^{n n i} A couple, male and female.
- सुगमं (तु) युगलं युगम्^{n n n} A pair or brace.
39. समूह निबह व्यूहसन्दोह विसर व्रजाः^{m m m m m m m} A flock or multitude.
- सोमौष निक्कर व्रात वार संघात सस्रयाः^{m m m j 5 m m}
40. समुदायः समुदयः समवायश्चो गणः^{f 6 n n n}
- (स्त्रियां तु) संहतिर्द्वन्द्वं निकुलम् कदम्बकम्

¹ स्त्री—.² च—.³ —न.⁴ चोष.⁵ च—.⁶ द्व—.

^a And चक्षुः. ^b Or लोटी. ^c Severally mentioned : viz. taking flight, soaring, and perching ; or otherwise interpreted, whirling, ascending, and alighting. ^d And पेशिः. ^e Or कोषः. Likewise पेशीकोषः. ^f Fem. पोती. ^g Fem. पाका. ^h Also प्रयुक्तः. ⁱ Some make the last term, others both words synonymous with the following. ^j And कदावाहः.

A multi-
tude of
similar
things.

41. (वृन्दभेदाः समैर्) वर्गः^m

Of animals.

^m संघ सार्थौ (तु जन्तुभिः)^{1 m}

Of homo-
geneous
animals.

(सजातीयैः) कुलंⁿ

Of birds
and beasts.

^{m n} व्यथं (तिरश्चां पुन्यपुंसकम्)

Of beasts.

42. (पशूनां) समजो^m

Of other
beings
(men, &c.)
Of persons
practising
like duties.

^m (ऽन्येषां) समाजो

(ऽथ सधर्मिणाम्)

^m स्थान्) निकारः

A heap of
grain, &c.

^{ma 2 m f 3 m m n} पुच्छ राशी (तु) त्वरः कूट(मस्त्रियाम्)

Flocks of
various
animals. b

43. कापोत शौक मायूर तैत्तिरा (दीनि तद्गणे)^{n n n n}

Domesti-
cated, (a
bird or
beast).

^{m c m} (गृहासक्ताः पक्षिणाश्च) क्केका(स्ते गृहाकाश्च ते)

1—च.

2—यि.

3—उ—.

* Also fem. पुञ्जिः. b Of doves, parrots, peacocks and francoline partridges: other derivatives are similarly formed, as चोदकं, a flock of owls. ° sing. क्केकः and गृहाकः.

CHAPTER VI.

SECTION I.

1. मनुष्या ^m मानुषा ^{ma} मर्त्या ^m मनुजा ^m मानवा ^{mb} नराः ^m	Man : mankind.
(स्युः) पुमांसः ^{md} पंचजनाः ^m पुरुषाः ^m पूरुषा ^m नरः ^{mc}	Man ; or male. c.
2. स्त्री ^f योषिद्वला ^{1ff} योषा ^{2f} नारी ^{fg} सीमन्तिनी ^f बधूः ^f	A woman ; or female.
प्रतीपदर्शिनी ^f वामा ^f वनिता ^f महिला ^{fh} (तथा)	
3. (विशेषाद्या) कृना ^{3f} भीरुः ^{fj} कामिनी ^f वामलोचना ^f	Various descripti- ons of wo- men. i
प्रमदा ^f भाविनी ^{fk} काम्ता ^f ललना ^f (च) नितम्बिनी ^f	
4. सुन्दरी ^f रमणी ^f रामा ^f	
कोपना ^f (सैव) भामिनी ^f	A passion- ate woman.
वरारोहा ^f मत्तकाशिनुरत्तमा ^{4fo} वरवर्णिनी ^{5f}	An excel- lent wo- man. ii.

1—तु.

2 य—.

3 य—.

4—नो.

5 उ—.

* Sing. मनुष्यः, मानुषः, &c. (Fem. मनुषी. मानुषी). ^b Also (with an ill sense) माणवः. ^c Both lines contain synonymous terms, according to some. ^d Sing. पुमान् (पुंस्). ^e Sing. ना (नृ). ^f Also योषिता. ^g Likewise योषा. ^h Or महेला, and महीला. ⁱ The terms are commendatory ; as well-shaped ; timid ; loving ; having fine eyes, &c. ^j Also भीरुः, and भीरुः. ^k Another reading exhibits भामिनी. ^l Some write रमणा. ^m Likewise रमा. ⁿ Handsome, healthy and affectionate. However some make the terms not synonymous, but significant of various descriptions of women. ^o मत्तकाशिनी, or मत्तकापिणी.

R

- A queen. a 5. (हताभिषेका) महिषी ^f
- Other wives of a king. ^{f b} भोगिन्योः (ऽन्या नृपस्त्रियः)
- A wife, or wedded woman. c ^f पत्नी ^f पाणिगृहीती (च) ^f द्वितीया ^{f d} सहधर्मिणी ^{m pl. e}
6. भार्या जाया (ऽथ पुंभूम्नि) दाराः
- A matron. f (स्यात्) कुटुम्बिनी ^f
- ^{f g} पुरंध्री
- A virtuous faithful wife. ^f सुचरित्रा (तु) ^f सती ^{f h} साध्वी ^f पतिव्रता
- A superseded wife. i 7. हतसापत्निकाः ^{f j} ऽध्युढा ^f ऽधिविवा ^f
- A bride choosing her husband. ^f (ऽथ) स्ववंवरा
- ^f पतिस्वरा (च) ^f वर्या
- A chaste woman. ^f (ऽथ) ^{f k} कुलस्त्री ^{f k} कुलपालिका
- A maiden. l 8. ^{f m} कन्या ^f कुमारी

^a Consecrated as such. Also a king's wife in general. ^b Sing. भोगिनी. ^c Some restrict the two first terms (other the four first) to the particular sense of a wife married with religious rites. ^d Likewise सहधर्मिणी. ^e Also fem. Sing. दारा. ^f Or one, who has children and her husband living. ^g Some add पुरंध्रिः. ^h Or साधु. ⁱ One whose husband has married another wife. ^j And हतसापत्निका, हतसापत्नी, हतसापत्नीका, or हतसपत्निका. ^k And कुलपात्री. ^l The first term denotes a girl nine years old ; the second twelve ; or, without discriminating the age, both terms signify a virgin. ^m Also कन्यका.

^f गौरी (तु) ^{f b} नग्निका ^f ज्ञागतार्त्तवा	A girl. a
^{f c} (स्यान्) मध्यमा ^{1 f} दृष्टरजास्	One arrived at puberty.
^{f e} तरुणी ^{f f} युवतिः (समे)	A young woman. d
9. (समाः) ^f सुषा ^{f g} जनी ^{f h} बध्वश्	A daughter-in-law.
^{f i} चिरण्टी (तु) ^{f k} सुवासिनी	A woman staying in her father's house. i.
^f इच्छावती ^f कामुका (स्याद्)	A woman desirous of any thing. l
^f वृषस्यंती (तु) ^f कामुकी	One amorous or lustful.
10. (कान्तार्थिनी तु या याति संकेतं सा) ^f भिसारिका	One who goes to an assignation.
^f पुंस्यो ^{f m} धर्षिणी ^{2 f} बन्धक्य ^{3 f} सती ^{4 f} कुलदे ^{5 f} त्वरी	A disloyal or unchaste woman.
11. ^f स्वैरिणी ^{f n} पांशुका	
(^f ज्य स्याद्) ^f भ्रमिष्ठी (शिशुना विना)	A childless woman.
^f अवीरा (निष्पतिसुता)	One who has neither husband nor son.
^{f o} विश्वस्ता ^{6 f} विधवे (समे)	A widow.

1—जस्.

2—की.

3—क—

4—टा.

5—इ—

6—वा.

^a Here also, if ages be discriminated, the first is a girl eight years old ; the second, ten : as synonymous terms, they signify a girl who has not menstruated. ^b And लग्निका. ^c Likewise मध्या. ^d Between sixteen and thirty years of age. ^e Or तरुणी. ^f Also युवती and युक्ती. ^g जनिः, or जनी. ^h Sing. बधुः, or बधूः. Likewise बधूटी. ⁱ Married or unmarried. ^j Likewise चिरिण्टी. ^k Also सुवासिनी. ^l Covetous of wealth ; eager for food, &c. ^m Also धर्षणी. ⁿ Likewise पांशुका. ^o And निवृत्ता.

16. वीरपत्नी वीरभार्या^f
 वीरमाता^{1f} (च) वीरसूः^f
 जातापत्या प्रजाता^f (च) प्रसूता^f (च) प्रसूतिका^f
17. (स्त्री) नग्निका कोटवी^{f b} (स्याद्)
 दूती सञ्चारिके^{2f} (समे)
 कात्यायन^{3f} (द्वेष्टा या काषाययसनाधवा)
18. सैरिंध्री^{f f} (परवेश्मस्था स्ववशा शिल्पकारिका)
 असिकी^{f h} (स्याद्द्वेष्टा या प्रैष्यांतःपुरचारिणी)
 वारस्त्री^f गणिका^f वेश्या^{f i} रूपाजीवा^f
 (इय सा जनैः^f सत्कृता) वारमुखा^f (स्यात्)
20. विप्रश्चिका^f (त्वी) शणिका^{4f} दैवज्ञा^f
 कुट्टनी^{f j} शंभली^{f k} (समे)
 (इय) रजस्वला^f
- A hero's wife.
 A hero's mother.
 A woman who has borne a child. a
 A naked woman.
 A female messenger or go-between.
 A middle-aged widow. d
 A female artisan in another's house. e
 A female servant. g
 A courtesan or harlot.
 The head of a set of harlots.
 A bawd or procuress.
 A fortune-teller.
 A woman in her courses.

1—इ.

2—का.

3—नी.

4—ई.

a The two last of these synonyma are by some restricted to a woman recently delivered. b Likewise कोटवी. Some add कोटरी. c Also दूतिः. d Wearing a dress indicating the practice of austerity. e Being her own mistress, but living in another's house, and practising any art. f Also सैरिंध्री. Some add सैरिंध्रिः. g Young and frequenting the apartments of the women. h And असिता. i Likewise वेश्या. j Some add कुट्टनी. k Also शंभली.

1f fa 2fb f 3f
स्त्रीधर्मिण्यविरातेयी मखिनी पुष्पवत्त्र (ऽपि)

4f 5f
21. चतुमत्थ (पु) दक्षा (ऽपि)

The courses.

6nc n 7n
(स्याद्) रजः पुष्पमार्त्तव

Longing,
as in preg-
nancy.

f 8f
अष्टाबुद्धौ हृदवती

Past child-
bearing. d

fe f
निष्कला विगतार्त्तवा

Pregnant.
An assem-
blage of
hariots.

f 9f 10f f
22. आपन्नसत्वा (स्याद्) गुर्विर्णुं स्तवती (च) गर्भिणी
(गणिकादेस्तु.) गाणिक्यं

—of preg-
nant wo-
men.

n
गाभिण्यं

—of young
women,

nf
यौवतं (गणे)

A twice
married
woman. g

11f 12fh
23. पुनर्भर्दिप्रधिषू (रुढा द्विः)

Her se-
cond hus-
band.

mi
(तस्या) दिधिषुः (पतिः)

One in
whose fa-
mily she
presides.

m
(सु त द्विजो) ऽग्नेदिधिषुः (सैव यस्य कुटुम्बिनी)

Son of an
unmarried
woman.

mj m
24. कानीनः कन्यकाजातः (सुतो)

Son of an
auspicious
mother.

m
(ऽय) सुभगासुतः

1 — स्त्री.

2 चा—.

3 — ती.

4 — ती.

5 च—.

6 — सु.

7 चा—.

8 दो—.

9 — स्त्री.

10 च—.

11 — सु.

12 — सु.

^a अविः and अवीः. ^b Some add चार्त्तवती. ^c Also masc. रजः (—रज)
^d Having ceased to menstruate. ^e Likewise निष्कली and निष्कला or
निष्कली. ^f Also यौवतं. ^g A virgin widow remarried. ^h Some add
दिधिषुः. ⁱ Likewise दिधिषूः. ^j Fem. कानीनी. The daughter of such
a woman.

^m
सौभागिनेयः (स्यात्)

^m
पारस्वयेव (स्तु. परस्त्रियाः) Son by another's wife.

25. ^mपैतृष्वसेयः (स्यात्) ^mपैतृष्वस्त्रीय (च पितृष्वसुः
सुतो)

Paternal
aunt's son.

^a
(मातृष्वसुश्चैव)

Maternal
aunt's son.

^mवैमात्रेयो ^mविमात्रजः

Step-mo-
ther's son.

26. ^m(अथ) ^mबांधकिनेयः (स्याद्) ^mबंधुज(श्च) ^mऽसतीसुतः A bastard.
^{m c}
^{m d}

कौलटेयः कौलटेरो

A son of a
female beg-
gar.

(भिक्षुकी तु सती यदि

27. ^mतदा) ^mकौलटिनेयो(ऽस्याः) ^mकौलटेयो(ऽपि चात्मजः)

^mआत्मजस्तनवः ^{l m}सूनुः ^mसुतः ^{m c}पुत्रः

A son.

(स्त्रियान्त्वमी

A daughter.

28. ^{f f}आहुर्) ^gदुहितरं (सर्वे)

1—त.

^a Formed like the preceding terms, viz. मातृष्वसेयः and मातृष्वस्त्रीयः. Fem. मातृष्वसेयी and मातृष्वस्त्रीया. ^b Son of a disloyal wife. ^c Some add कौलटिनेयः. ^d Fem. कौलटेयी and कौलटेरा. ^e Also पुत्रः. ^f Nom. दुहिता—(ह). ^g All preceding terms for a son signify, in the feminine, a daughter, viz. आत्मजा, तनवा, सूनुः, सुता, पुत्री, पुत्रिका or पुत्रका.

Offspring,
male or
female.

ⁿ ⁿ
ऽपत्यं तोकं (तयोः समे)

A legiti-
mate son. ^a

(स्वजाते त्वौ) ^{1 m} रसौरस्थौ ^{m b}

Father.

^m तात (स्तु.) ^m जमकः ^{2 m} पिता

Mother.

^{f c} ^{3 f} ^{4 f} ^f
29. जनयित्री प्रसूमाता जननी

Sister.

^{f d} ^{5 f}
भगिनी स्वसा

Husband's
sister.

^{6 f e}
मनन्दा (तु स्वसा पत्यु)

Grand-
daughter. ^f

^{f g} ^{f h} ^f
न.प्री पौत्री सुतामजा

Husband's
brother's
wife.

^{f i}
30. (भार्यास्तु भ्रातृवर्गस्य) यातरः (स्युः परस्परम्)

Brother's
wife.

^f ^f
प्रजावती भ्रातृजाया

Maternal
uncle's
wife.

^f ^f
मातुलानी (तु) मातुली

Mother-
in-law.

^f
31. (पतिपत्योः प्रसूः) स्वश्रूः

Father-
in-law.

^m ^a
श्वशुर (स्तु. पिता तयोः)

Paternal
uncle.

^m
(पितुर्भ्राता) पितृव्यः (स्यान्)

Maternal
uncle.

^m
(मातुर्भ्राता तु) मातुलः

Wife's
brothers.

^{m j}
32. श्यालाः (स्युर्भ्रातरः पत्याः)

1 शौ—.

2—ह.

3—श्रू.

4 मातृ.

5—श्रू.

6—श्रू.

^a By a woman of the same tribe with her husband. ^b चोरसः and चरस्यः. Some write चौरस्यः. ^c Also जनित्री. ^d Likewise भग्नी. ^e Or मनन्दा (—न्दृ). Also नन्दिनी. ^f Either in the male or female line. ^g And नप्ता (—प्तृ), a grandson or grand-daughter. ^h Generally restricted to the son's daughter. Sing. याता (—ह). ⁱ Sing. श्यालः. Also श्यालः.

	^{m b} ^{m c} (स्वामिनो) देह देवरी	Husband's brother. a
^m ^{m d} स्वस्रीयो भागिनेयः (स्याज्)		Sister's son.
	^{m e} ^m जामाता इहितुः पतिः	Daughter's husband.
^{m f} ^{l m} 33. पितामहः पितृपिता		Father's father.
	^{m g} (तत्पिता) प्रपितामहः	His father.
^{2 m} ^h (मातुर्) मातामहा (द्रेवं)		Maternal grandfather.
	^{m i} ^{3 m} सपिण्डा (स्तु) सनाभयः	Kinsmen
^m ^{m j} ^m ^{4 m} 34. समानोदर्य सोदर्य सगर्भ्य सहजाः (समाः)		A brother of the whole blood.
^m ^m ^m ^m ^m ^{5 m} सगोत्र बांधव ज्ञाति बन्धु स्व स्वजनाः (समाः)		A distant kinsman.
ⁿ 35. ज्ञातेयं		Relationship.
^f बन्धुता (तेषां क्रमाद्भावसमूहयो)		An aggregate of kinsmen
^m ^m ^{6 m} ^{7 m} धवः प्रियः पतिर्भर्ता		A husband.
	^{8 m} जार (स्तु) यपतिः (समौ)	A paramour.
36. (अस्ते जारजः) कुण्डो		An adulterine.

1—ह.	2—ह.	3—भि.	4—ज.	5—न.
० पति.	१ भर्ता.	२ उ—.		

* Usually restricted to the younger brother. But some apply the first term to the elder brother; and the second to the younger.
 b Nom. देवा. Also देवः (—व). c Likewise देवः. d Fem. स्वस्रीयो and भागिनेयो; sister's daughter. e Also यामाता (—ह). f Fem. पितामही, a grandmother. g Fem. प्रपितामही, a great-grandmother.
 h So प्रमातामहः, maternal great-grandfather. i Sing. सपिण्डः. j Also सोदरः and सहोदरः.

A widow's
bastard.^{m a}
(वृते भर्त्तरि) गोलकःA brother's
son.^{m b} ^{l m}
आतीये आतजेBrother and
sister.^{m du.} ^{m du.}
आतभगिन्यौ आतराव् (उभौ)Father and
mother.^{m du.} ^{m du.} ^{m du.}
37. मातापितरौ पितरौ मातरपितरौ (च तौ)Husband's
or wife's
father and
mother^{m du.} ^{m du.}
श्वश्रुश्वशुरौ श्वशुरौSon and
daughter.^{m du.}
पुत्रौ (पुत्रश्च दुहिता च)Husband
and wife^{m du.} ^{m du.} ^{m du.} ^{m du.}
38. दम्पती जम्पती जायापती भार्यापती (च तौ)The womb.
^c^m ^{m d} ^{m n} ^{m n}
गर्भाशये जरायुः (स्याद्) उलू (च) कल्लो (ऽस्त्रियाम्)The last
month of
gestation.^m ^m
39. सूतिमासे वैजनने

A fetus.

^m ^m
गर्भो भ्रूण (द्वौ समौ)

A eunuch.

^{f e} ^{m f} ^{m n} ^m ⁿ
तृतीया प्रकृतिः शण्डः क्लीवं पण्डो नपुंसकम्Childhood.
^gⁿ ⁿ ⁿ
40. शिशुत्वं शैशवं बाल्यंYouth or
manhood.ⁿ ⁿ
तारुण्यं यौवनं (समे)

1—ज.

^a Or गोखः. ^b Likewise आतव्यः. ^c Some restrict the last, others the two last, to signify the embryo. ^d Also जरायुः, (—स्). ^e The compound term is properly तृतीयप्रकृतिः. ^f And शण्डः or सण्डः. Some add शण्डः. ^g To the age of sixteen.

ⁿ (स्यात्) स्याविरं ⁿ (तु) दृष्टत्वं

Old age. a

^m दृष्टसंघे ^{n b} (ऽपि) वार्द्धकम्

An assem-
blage of
old men.

ⁿ 41. पलितं (जरसा शोकात् केशादौ)

Greyness
of hair. c

^f विस्त्रसा ^f जरा

Decrepi-
tude.

^{f d} (स्याद्) उत्तानशया ^f डिम्भा ^f स्तनपा ^{f e} (च) स्तनन्धयो

An infant.

^{m g} 42. बाल (स्तु स्यान्) माणवके

A child. f

^m वयस्यस्य ^{1 m} रणे ^{2 m} युवा

A young
man. h

^{3 m} प्रवयाः ^m स्याविरो ^m दृष्टो ^m जीनो ^m जीर्णो ^{4 m} जरम् (ऽपि)

An old
man.

^{5 m} 43. वर्षीयान् ^{6 m} दशमी ^{7 m} ज्ञायान्

One very
aged.

^m पूर्वज (स्व) ^{8 m i} ग्रियो ^m ऽग्रजः

Elder bro-
ther ; first
born.

^{9 m} ज्यन्यजे (स्युः) ^{m j} कनिष्ठ ^{m k} यवीयो ^m ऽवरजा ^m ऽनुयाः

Younger
brother.

^m 44. क्षमांसे ^m दुर्बलम्भाते ^{m l}

Feeble ;
thin.

1 त— 2—नृ. 3—स्. 4जरत्. 5—यस्.
6—नृ. 7—यस्. 8अ— 9—ज.

^a After seventy in men, or after fifty in women. ^b Also वार्द्धक्यं. The term likewise signifies old age. ^c Or पलितः, grey-haired. ^d Or, masc. उत्तानशयः, &c. For this and following (to v. 49) admit the three genders. ^e Some write स्तनन्धया. ^f Not exceeding sixteen. ^g Fem. बाला. ^h Or one of the virile age, from sixteen to seventy. ⁱ Also ज्यपिबः, ज्यपः and ज्यपीयः. ^j And कनीयान् (—यस्) or कन्यसः. ^k यवीयान् (—यस्). Likewise यविष्ठः. ^l जातः. Also यातः.

		1 m	2 m	3 m
Strong & lusty.			वसवाभ्यांसलो ऽंखः	
	m	ma	4 m	m b
Corpulent & pot-bellied.		तुंदिलस्तुन्दिकस्तुन्दी दृढत्कुक्षिः पिचिशिडकः		
	m	m	m	5 m
Flat-nosed.	45.	अवटोटो ज्यनाट (स्य). ज्वधटो नलनासिके		
		m	m	6 m
Having much, or fine, hair.		केशवः केशिकः केशी		
			m	mc
Flaccid.		वलिनो वलिमः (समौ)		
		m	me	
Deformed. d	46.	विकलाङ्ग (स्तु) पोगण्डः		
			m	mf
A dwarf.		खर्वो क्ख (स्य) वामनः		
		7 m	m	
Sharp- nosed		खरणाः (स्यात्) खरणसे		
			m	m
Noseless.		विग्र (स्तु) गलनासिकः		
		m	8 m	
Having a nose like a hoof.	47.	खुरणाः (स्यात्) खुरणसः		
			m h	m
Bandy- legged. g.		प्रक्षुः प्रगतजानुकः		
		m j	9 m	
Long shanked,		जङ्घुक्षुज्जानुः (स्यात्)		
			m l	m
Knock- kneed. k		संक्षुः संहतजानुकः		

1—स्तु.

2 क्षा—.

3 क्ष—.

4—नु.

5—क.

6—नु.

7—क्ष.

8—क्ष.

9 क्ष—.

^a तुन्दिकः or तुन्दिमः. ^b Also पिचिशिडवान् (—स्तु). ^c Likewise वलिमान् (—स्तु). ^d Having a deficient, or a redundant, member; as a toe, or a finger, too many, or too few. ^e Also अपोगण्डः. ^f Fem. वामनी. ^g Or having the knees apart. ^h Also प्रक्षुः and प्रगतजानुः. ⁱ Or else thick-kneed. ^j And जङ्घुक्षुः. ^k Or having the knees touching. ^l Likewise संक्षुः and संहतजानुः.

48. (स्याद्) एडे बधिरः	Deaf.
कुणे गडुलः	Hump-backed.
कुकरे कुण्ठिः	Having a crooked arm. b
पृश्निरल्पतना	Small, short, or thin.
ओणः पङ्गौ	A cripple.
मुण्ड (सु.) मुण्डिते	Bald ; close-shaved.
49. बधिरः केकरे	Squint-eyed.
खोडे खड्ग	Lame.
(वि. पु. जरावराः)	
जटुलः काशकः पिसुस्	A freckle or mark.
तिलकसिलकाशकः	A mole or spot. h

1—उ.

2 कुण्ठ.

3 ख—उ.

4—उ.

5 ति—.

^a And गडुलः. ^b Or a withered one. ^c Also कुण्ठिः and कुण्ठिः.
^d Likewise पृश्निः. ^e पङ्गुः. Fem. पङ्गुः. ^f Fem. मुण्डा. ^g The preceding (from v. 41) vary the gender with that of the subject. ^h Or a person freckled or having moles.

SECTION II.

Health. 1. अनामयं (स्याद्) आरोग्यं

Physicking.

चिकित्सा रुक्प्रतिक्रिया

Medica-
ment.

भेषजौषध भेषज्यान्यगदे जायु (रित्यपि)

A disease.

2. (स्त्री) रुग्जा (चे) पताप रोग व्याधि गदामयाः

affecting the
lung
Pulmonary
consumption.

(पुमान्) यक्षा क्षयः शोषः

Catarrh.

प्रतिश्याय (स्तु.) पीनसः

Sneezing.

3. (स्त्री) क्षुत् क्षुतं क्षयः (पुंसि)

Cough.

कास (स्तु.) क्षययुः (पुमान्)

Intumes-
cence.

शोफ (स्तु.) श्वययुः शोथः

to swell out
in flesh

Kibe. e

पादस्फोटो विपादिका

Blotch.

4. किलासं सिध्

Scab.

कच्छा (तु) पाम पामा विचर्चिका

¹ को—.

²—व्य.

³ च—.

⁴ ह्य—.

⁵ छ—.

⁶ चा—.

⁷—नृ.

⁸—तृ.

⁹—नृ.

¹⁰—न.

^a Likewise कच्छा (—नृ) or कच्छाः (—व्य); and राजयच्छा (—नृ) or राजयच्छा (—नृ). ^b Also प्रतिश्याय and प्रतिश्यायः. ^c Likewise अपीनसः and पीनसः.

^d Also काशः. ^e A blister or sore on the foot. ^f Or सिध्.

^g कच्छूः. ^h पामा (—नृ and —ना) du. पामानौ and पामे.

^f कण्डूः ^f खर्ज (ख) ^{f a} कण्डूया

Itch.

^m ^{m f n b} विस्फोटः ^m पिटक (खिण्डु) Boil.

^{m f} 5. व्रणो (ऽस्त्रियाम्) ^{n c l n} र्दर्ममूढः

Sore or wound.

^m (क्षीवे) नाडीव्रणः (पुमान्) Ulcer.

^m कोठो ⁿ मण्डलकं

Sort of leprosy. d

ⁿ ^{n e} कुष्ठं ⁿ श्वित्ने

Leprosy.

^{2 n} ^{3 n f} दुर्नामका ⁿ र्शसी Hemor-
rhoids.

^m 6. घानाह (स्तु.) ^m विबन्धः (स्याद्)

Epistaxis. g

^{f h} ^f ग्रहणीरुक् ^f प्रवाहिका Diarrhoea.

^{f i} ^f प्रच्छर्दिका ^f वमि (ख स्त्री पुमांस्तु) ^f वमयुः (समाः) Vomiting.

^{f k} ^{m l m m} ^{m n} 7. (व्याधिभेदा) विद्रुधिः (स्त्री) ^m ज्वर मेह भगन्दराः Various diseases. j

¹ अहस्.²—क.³—स्.

^a Also कण्डूहिः. ^b Fem. पिटकाः. Also विटकः —का —कं. ^c Likewise, masc. र्दर्मः. ^d White leprosy with round spots. ^e And चेतं or चेतं. ^f Likewise असः (—स्) Also masc. असः (—स्.) ^g Whether Ischury or Constipation. ^h Also ग्रहणी and ग्रहणिः. ⁱ Likewise, neut. अर्दिः (—स्); and fem. अर्दिः (—द) or अर्दी, &c. ^j Severally named in the text. ^k An abscess; an internal one. ^l Fever. ^m Also मधेहः, Gonorrhoea. Some interpret it simple gonorrhoea or seminal weakness; others, diabetes. ⁿ Fistula in ano.

f a n b
अध्वरी चतुष्टयं (स्यात्)

c
(पूर्वे शुक्रावधेष्टिषु)

m e l m 2 m f 3 m m
8. रोगहार्थगदंकारो भिषग्वैद्यौ चिकित्सके

A Physi-
cian. d

Recovered
from sick-
ness.

m f n g m f n m f n m f n h
वाचो निरामयः कल्प उद्धाधो (निर्गतो गदात्)

Emaciated
or weak.

9. ग्लान ग्लासू

Diseased.

4 m f n m f n m f n m f n
आमयावी विहते व्याधितो ऽपटुः

m f n m f n m f n
आतुरो ऽभ्यमितो ऽभ्यांतः

Scabby.

m f n m f n
(समी) पामन कच्छुरी

Afflict-
ed with
herpes.

m f n j 5 m f n
10. दद्रुणो दद्रुरोगी (खादु)

a skin disease

—with he-
morrhoids.

द्वारुणी

m f n m f n
अर्शरोगयतो ऽर्शसः

व. १२

1 ख—.

2 व्यवे.

3 वैद्य.

4—न.

5—न.

a Stone or gravel. b Strangury. Some make the two last terms synonymous, as signifying dysury. c The following terms (inclusively to v. 12) admit the three genders. d Or, adjectively, 'practising medicine.' e रोगहारी (—न.) f भिषक् (—ञ्) g Fem. वाचो. h Some restrict the last term to convalescent or recently well from disease. i ग्लासू: i Also दद्रुणः. Fem. दद्रुः, दद्रुः, दद्रूः or दद्रुः, herpes.

1 m f n 2 m f n
वातको वातरोगी (स्यात्)

Afflicted
with gout
or rheuma-
tism.

m f n m f n
सातिसारो ऽतिसारको

—with
dysentery.

m f n m f n m f n m f n
11. (सुः) क्षिन्नाक्षे चुक्ष चिक्ष पिक्षाः (क्षिन्वे ऽक्षिण
चाप्यमी)

Blear-eyed

कुक्षिणाक्षे इति

m f n 3 m f n
उन्मात्त उन्मादवति

Insane.

m f n m f n 4 m f n
श्लेष्मलः श्लेष्माणः कफो

Phlegma-
tic.

m f n
12. मृक्षो (भुग्ने रुक्षा)

Gibbous,
from dis-
ease. b

कुक्षि

m f n c m f n
(वृक्षनाभौ) तुण्डिख तुण्डिभौ

Having an
elevated
navel.

5 m f n m f n
किलासी सिधले

Having
blotches.

m f n 6 m f n d
ऽन्धो ऽदृक्

Blind.

m f n m f n m f n
मूर्च्छाले मूर्च्छमूर्च्छितौ

Fainting.

n o 7 n n f n n n g
13. शुक्रं तेजो रेतसी (च) बीज बीर्येन्द्रियाणि (च)

Seed.

m n
मायुः पित्तं

Bile.

m 8 m
कफः श्लेष्मा

Phlegm.

1.—न.

2.—न.

3.—व.

4.—न.

5.—न.

6.—य.

7.—स.

8.—ज.

* These terms, in the neuter gender, signify the diseased eye. ^b The word also signifies a disease occasioning a gibbosity of the back. * Also तुण्डिखः. ^d अदृक् (—य). * The preceding (from v. 8.) admit three genders, being used adjectively. ^f Sing. रेतः (—स). ^g Sing. बीर्यं.

T

The skin.		^{f a} ^{f b} (स्त्रियां तु) त्वग्द्वग्धरा
Flesh.	14. पिथितं तरसं मांसं पल्लवं क्रव्यमामिषम्	ⁿ ⁿ ⁿ ⁿ ⁿ ^{n c}
Dry flesh.	उत्तप्तं शुष्कमांसं (स्याद्) वल्लूरं (तत्त्रिलिङ्गकम्)	ⁿ ⁿ ^{m f n d}
Blood.	15. रुधिरं ऽदृग्बोहिता ऽस्य रक्तं क्षतजं शोणितम्	ⁿ ^{n e} ^{l n} ^{n f} ⁿ ⁿ ⁿ
The heart.	गुक्का ऽग्रमांसं हृदयं हृन्	^{m f n h} ⁿⁱ ⁿ ^{2 n}
The serum of flesh. j		^{n k} ^f ^f मेद (स्तु) वपा वसा
Muscles at the nape of the neck.	16. (पश्चान्नीवा शिरा) मन्या	^{f m} ^{f n} ^{f o}
A nerve, tendon or gut. l		^{3 n p} नाडी (तु) धमनिः शिरा
The blad- der.	तिलकं क्लोम	
The brain.	मस्तिष्कं गोष्ठं	ⁿ ⁿ

¹ लो—.²—त् or —द्.³—न्.

^a त्वक् (—च्) and त्वचा or neut. त्वचं. ^b अद्वग्धरा or अद्वग्धारा. ^c आमिषं and अमिषं. ^d Fem. वल्लूरा. ^e अद्वक् (—ञ्). ^f some add अत्रं. ^g Certain writers restrict the two first words to signify the heart; and the two last the thorax. ^h बुक्कः or बुक्का (—न्). Fem बुक्का or बुक्की. Neut. बुक्कं or बुक्क (—न्). Also रुक्कः, रुक्का, रुक्कं, and वक्कः, वूक्का, वूक्कं, or रुक्का, रुक्क (—न्), and वूक्का, वूक्क (—न्). ⁱ Likewise वूक्काग्रमांसं. ^j Some interpret this the marrow of bones. ^k मेदः (—स्). Or masc. मेदः (—द्). ^l Or any tubular vessel of the human body. ^m And नाडिः. ⁿ Or धमनी. ^o Also शिरा. ^p Also क्लोमं (—ञ्). ^q Some make the preceding terms synonymous with these.

- ⁿ ^{m n}
किटं मलो (ऽस्त्रियाम्) An excretion. a
17. ⁿ ^{l m n b} अन्नं पुरीतद् Entrails.
- ^m ^{2 m c}
गुल्म (स्तु.) शीघ्रा (पुंसः) The spleen.
- ^{f d}
(ऽथ) वस्त्रसा A tendon or muscle.
- ^f स्नायुः (स्त्रियां)
- ⁿ ^{3 n}
कालखण्ड यक्षतो (तु समे इमे) The liver.
18. ^{f e} ^f ^f क्षणिका स्यन्दिनी लाक्षा Saliva.
- ^{f f}
दूषिका (नेत्रयोर्मलम्) Rheum of the eyes.
- ⁿ ^m मूत्रं प्रस्राव Urine.
- ^m ^m ^m ^{m g}
उच्चारा ऽवस्कारौ शमलं शकृत् Fæces.
19. ⁿ ⁿ ^{m n} गूथं पुरीषं वर्चस्क (मल्ली) ^f ^{f h} विष्ठा विषौ (स्त्रियौ) The skull ; cranium.
- ^m ^{m n}
(स्यात्) कर्णरः कपालो (ऽस्त्री) Any bone.
- ⁿ ⁿ ^{4 n}
कीकसं कुल्यमस्थि (च) The skeleton.
20. ^m (स्याच्छरीरास्थि) कंकालः

1—तु.

2—न.

3—तु.

4 च—.

^a Either excrement or excrescence ; twelve are enumerated ; (some count nine only :) as serum, seed, blood, marrow, urine, fæces, earwax, nails, phlegm, tears, rheum and sweat. See Menu. c.5.v.135. ^b Likewise परितद्. ^c Or शिवा (—न). Also fem. शीघ्रा. ^d Likewise वस्त्रसा. ^e Or क्षणिका. ^f And दूषी or दूषाका. ^g And शकृत्. ^h Sing विट् (विष् or विष्). Also विष्ठा.

The back-bone.		^{f a} (ष्टष्ठास्थि तु) कथेरुका
The skull; or bones of the head.	^{l n} शिरोस्थि (तु) ^{f b} करोटिः (स्त्री)	
A rib.		^{2 n} पार्श्वस्थानि (तु) ^{f c} पर्शुका
A limb or member.	ⁿ 21. अङ्गं ^m प्रतीको ^m ऽवयवो ^m ऽपघनो	
The body		ⁿ (ऽथ) कलेवरम्
	ⁿ ^{3 n} ⁿ ^{4 n} ^m गात्रं वपुः संहननं शरीरं वर्ष्म विग्रहः	
	^m ^{m n} ^f ^{f d} ^f 22. कायो देहः (क्लीवपुंसोः स्त्रियां) अन्तिस्तु सः	
Point of the foot,	ⁿ ⁿ पादाग्रं प्रपदं	
A foot.	^m ^{m e} ^{m f} ^{6 m n} पादः पदं ^{f g} ङ्घ्रिः ^{m n} खरणो (ऽस्त्रियाम्)	
The ancles.	^{f g} ^{m n} 23. (तङ्गन्यो) घुटिके गुल्फौ	
A heel.		^{n f} (पुमान्) पार्श्वे (रघस्तयोः)
A leg.	^f ^f अङ्गु (तु) प्रसृता	
A knee.	^{m n h} ^{7 m n} ^{8 m n} आनुरूपर्वा ऽष्ठीवद् (ऽस्त्रियाम्)	
A thigh.	ⁿ ^{9 m} 24. सक्थि (क्लीवे पुमान्) अरुस्	

1—नृ. 2—नृ. 3—सृ. 4—नृ. 5—तदृ.
6—च. 7—अ—नृ. 8—तृ. 9—रृ.
* And कथेरुका. ^b Or करोटी. Also neuter करोटं. ^c Likewise पार्श्वका and पर्शुः. ^d तदृः (—न and—तृस्). ^e पदृ (—दृ) and पदः (—द): also neut. पादं and पदं. ^f अङ्घ्रिः and अङ्घ्रिः. Some make these neuter likewise. ^g Sing. घुटिका and घटिः or घुटी Also घुटः. ^h Masc. आनुरूपर्वा, अष्ठीवान्. Neut. आनुरूप, अरुपर्व, अष्ठीवत्.

	^m (तत्संधिः पुंसि) वंक्षः	The groin.
ⁿ ^{l n} ^m गुहं (त्व) पामं पायु (र्न)		The anus.
	^{m f a} वस्ति (र्नभेरधो हयोः)	The abdomen.
25. कटो (ना) ओणिफलकं कटिः ओणी ककुद्गती	^m ^{nc} ^{f d} ^{fo} ^f	The hip and loins. b
(पश्चान्) नितम्बः (स्त्रीकथ्याः)	^m <i>back part</i>	A woman's buttocks.
	(स्त्रीवे तु) जघनं (पुरः)	Mons veneris.
26. (कूपकौ तु नितम्बस्यौ हयहीने) कुकुन्दरे	^{nc} ^f	Cavities of the loins.
(स्त्रियां) स्त्रियौ कटिमोऽथाव	^{2 f} ^{m g}	The buttocks.
	उपस्थो (वक्ष्यमानयोः)	Parts of generation. h
27. भगं योनि (र्द्वयोः)	ⁿ ^{m f i}	Vulva.
	^m ^m ^{n j} शिशो मेढो मेहन शेफसी	Penis.
	^m ^{m l} ^m सुष्को ऽण्डकोषो हृषणः	The scrotum. k
	(ष्टुवशाधरे) त्रिकम्	The end of the spine. m

1 च—.

2—च.

* Also fem. वस्ती. ^b Some distinguish the two first terms as signifying the hip. ^c Likewise ओणीफलं. ^d And कटी. ^e ओणिः or ओणी. ^f Also ककुन्दरं. ^g Sing. कटिमोऽथः. Likewise कटिः and मोऽथः. ^h Of either sex, ⁱ And fem. योनी. ^j शेफः (—स्) or शेपः (—स्). Also masc. शेफः (—फ), शेपः (—प); and शेवः. ^k Also the testicles. ^l And ऋण्डकोषः. ^m Consisting of three bones, Os sacrum, &c.

The belly.	^{m a} ^{m b} ^{m n l n} ⁿ	28. पिचिण्ड कुक्षी जठरोदरं तुदं
The paps. c		^m ^m स्तनी कुक्षी
A nipple.	^{m n d} ⁿ	चूचुकं (तु) कुचाग्रं (स्यान्)
The bosom.		^{f n f} ⁿ (न ना) क्रीडं भुजांतरम्
	^{2 n} ⁿ ^{n g}	29. उरो वत्स (सु) वक्षश् (च)
The back.		ⁿ पृष्ठं (तु चरमं तनोः)
A shoulder ; scapula.	^{m h} ^{3 n} ^{m n i}	स्कन्धो भुजशिरोऽसो (ऽस्त्री)
The collar bones.		^{n j} (संधी तस्यैव) जत्रुणी
The arm- pits.	ⁿ ^{m k}	30. बाहुमूले (उभौ) कक्षौ
A side.		^{m n} पार्श्वं (मस्त्री तयोरधः)
The waist.	^{m n} ^{m n l} ^{m n}	मध्यम (सु) ऽवलग्न (सु) मध्ये (ऽस्त्री)
An arm.		(द्वौ परौ द्वयोः)
	^{m f m} ^{m f n} ^m ^{4 m o}	31. भज बाह्व प्रवेष्टे दोः
An elbow.		^{m f p} ^{m f q} (स्यात्) कफोणि (स्तु) कूर्परः

1 उ—.

2—स्.

3—स्.

4—स्.

^a Also पिचिण्डः. ^b कुक्षिः and कुक्षः. ^c Sing. स्तनः; कुक्षः. ^d Also चूचुकं—कः. ^e Some separate the two first terms from the other three ; distinguishing the breast between the shoulders (i. e. the first bone of the sternum) from the region of the Cartilago ensiformis. ^f Fem. क्रीडा. ^g वक्षः (—स्). ^h स्कंधः (—स्). Also neut. स्कंधः (—स्). ⁱ चंसः or चंसः. ^j Sing. जत्रु. ^k Sing. कक्षः. ^l Likewise विसग्नः. ^m Also fem. भुजा. ⁿ Masc. and fem. बाहुः. Also masc. बाहुः. Fem. बाहुः. ^o And fem. दोषः. ^p And कफणिः. Also fem. कफोणी and कफणी. ^q Fem. कूर्परा.

- (अस्योपरि) प्रगण्डः (स्यात्) ^m Humerus. a
- प्रकोष्ठ (सस्य चाप्यधः) ^m A fore arm.
32. (मणिवन्धादाकनिष्ठं करस्य) करभो (वहिः) ^m Metacar-
pus. b
- पञ्चशाखः शयः पाणिस ^{m c l m} A hand.
- तर्जनी (स्यात्) प्रदेशनी ^{f d} A fore
finger.
33. अङ्गुल्यः करशाखाः (स्युः) ^{f e f} Fingers.
- (पुंस्यं) गुष्ठः प्रदेशिनी ^{2 m f} The seve-
ral fingers.
- मध्यमाऽनामिका(चापि)कनिष्ठा(चेति ताः क्रमात्) ^{f f g f h}
34. पुनर्भवः कररुहो नखो(ऽस्त्री)नखरो (ऽस्त्रियाम्) ^{m i m m n m n j} A nail.
- प्रादेश ताल गोकर्णा (सर्जन्यादियुते तते) ^{m k m l m m} A short
span, of
three
kinds. संगम
35. (अङ्गुष्ठे सकनिष्ठे स्याद्) वितस्ति (द्वादशांगुलः) ^{m f} A long
span. n

1— वि.

2 अ.—.

^a From the shoulder to the elbow. ^b From the wrist to the little finger. ^c And शयः. ^d Or प्रदेशिनी. ^e Sing. अङ्गुलिः. Also अङ्गुली and अङ्गुरिः—री. Or अङ्गुलः and अङ्गुलं. ^f In their order; viz. the thumb, fore finger, middle finger, ring finger and little finger. ^g And अनाना. ^h Also कन्यसा, कनीनी, or कनीनिका. ⁱ Also पुनर्भवः. ^j Also fem. नखरा. ^k or प्रदेशः, from the tip of the thumb to that of the fore finger extended; Spithama. ^l To the tip of the middle finger. ^m गोकर्णः to the tip of the ring finger. ⁿ From the tip of the thumb to that of the little finger; a measure of twelve fingers.

The palm
with ex-
tended
fingers.

^{m a m b m}
(पाणौ) चपेट प्रतल प्रहस्ता (विस्तृताङ्गुली)

Both such
palms
joined.

^{m c d}
36. (द्वौ संहतौ) संहतलः (प्रतलो वामदक्षिणौ)

The palm
bent. e

^{m f}
(पाणिर्निकुञ्जः) प्रहृतस्

हृत्ती हृत्ती तृत्तियां

Both such
palms
joined.

^m
(तौ यत्ताव्) अञ्जलिः (पुमान्)

A cubit. g

^m
37. (प्रकोष्ठे विस्तृतकरे) हस्तौ

A short
cubit. h

(मुष्ट्या तु बद्धया)

^{m f}
सरत्निः (स्याद्)

An inter-
mediate
one. i

^{m f}
अरत्नि (स्तु निष्कनिष्ठेन मुष्टिना)

A fathom. j

^m
38. व्यामो (वाहोः सकरयोस्तयो सिर्ष्यगंतरम्)

The mea-
sure of a
man's
reach, k

^{m f n l}
(अर्द्धविस्तृतदोः पाणिभूमाने) पौरुषं (त्रिषु)
^{m f n m m}
पौ

The
throat.

39. कण्ठो गले

The neck.

^{1 f f 2 f n}
(ऽथ) ग्रीवायां शिरोधिः कन्धरे (त्यपि)

1 योवा.

2—रा.

* Also चपेटः and चपटः. ^b Likewise तलं. ^c Or संहतलः. ^d By omitting the termination of the preceding term, this is made by some synonymous with it; in a less restricted sense. ^e As if to hold a liquid. ^f प्रहृतः. Also प्रहृतिः. ^g From the elbow to the tip of the middle finger; a measure of twenty-four fingers. ^h From the elbow to the extremity of the fist. ⁱ From the elbow to the tip of the little finger. ^j The space between the ends of the fingers, when the arms are extended; Orgya. ^k Equal to the height, to which he reaches, when elevating both arms with the fingers extended. ^l Fem. पादपी. ^m कण्ठः, कण्ठी or कण्ठा, कण्ठः. ⁿ Some add masc. कंधरः.

त्रिषु पौ

कस्ययीवा (त्रिरेखा सा)	One streak- ed with three lines.
ऽवटर्षाटा कृकाटिका	Back of the neck. b
40. वक्त्रास्ये वदनं तुण्डमाननं लपनं मुखम्	The mouth. c
(क्षीवे) ध्राणं गंधवहा घोणा नासा (च) नासिका	The nose.
41. ओष्ठा ऽधरौ (तु) रदनच्छदौ दशनवाससौ	The lips.
(अधः स्यात्) चिबुकं	The chin.
गण्डौ कपोलौ	The cheeks. g
(तत्परो) हनुः	The jaw.
42. रदना दशना दंता रदास्	Teeth. i
तासु (तु) काकुदम्	The palate.
रसज्ञा रसज्ञा जिह्वा	The tongue.
(प्रांतावोष्ठस्य) खण्डाणौ	The cor- ners of the mouth.
43. ललाटमुखिकं गोधिर्	The fore- head.

१ वा— २ आस्य. ३ वा— ४—स्. ५—द.
६ गोधि.

* Like a shell : it is reckoned a mark of great destiny. ^b Or, accord-
ing to another interpretation, the raised or straight part of the neck.
* Also the face. ^d And नसा or नखा. * ओष्ठौ, अधरौ and ओष्ठाधरौ ;
for properly the first (sing. ओष्ठः) is the upper lip ; and the second
(sing. अधरः) signifies the lower lip. ^f Also चिबुः. ^g Sing. गण्डः, कपोलः,
^h Also fem. हनुः. ⁱ Sing. रदनः ; दशनः—न, &c. ^j Sing. दंत. Some
add दस्. ^k Or रदना. Also neut. रसन. ^l And masc. जिह्वः.
^m Sing. खण्ड (—न्), खण्ड (—न्), or खण्डि (—न्) ; and खण्ड (—न्), खण्ड or
खण्डि ; also fem. खण्डयो. ⁿ अक्षिकं. Likewise अक्षीकं.

The eye-
brows.Space be-
tween the
eye-brows.Pupil of
the eye.

An eye e.

A tear.

The outer
corners of
the eyes.A glance
or side-
look.

An ear.

The head.

Hair.

Head of
hair.

Curls.

नेत्र 1 f a
(ऊर्ध्वं दृग्भागां) भ्रुवौ (स्त्रियाम्)

m n
कूर्च (मस्त्री) (भ्रुवोर्मध्यं)

f
तारका (ऽक्षः) कनौनिका

n n n 2 n n b . n c
44. लोचनं नयनं नेत्रमीक्षणं चक्षुरक्षिणी

3 f f
दृग्दृष्टौ (चा)

n n n n d 4 n
ऽश्रु नेत्राश्रु रोदनं (चा) ऽस्त्रमश्रु(च)

m o
45. अपांगौ (नेत्रयोरंतौ)

m f
कटाक्षो (ऽपांगदर्शने)

m 5 m n g f m n 6 n h'
कर्णं शब्दग्रहो ओतं श्रुतिः (स्त्री) श्रवणं श्रवः

n 7 n i n 8 m m n j
46. उत्तमांगं शिरः शीर्षं मूर्धा(ना)मस्तके(ऽस्त्रियाम्)

m m m m m m
चिकुरः कुंतलो बालः कचः केशः शिरोरुहः

n n
47. (तद्वन्दे) कैशिकं कैशभ्

m n k 9 m
अलकाश्रुणकुंतलाः

1 भ्रू.

2 रे—.

3 दृग्.

4 चक्षु.

5—दृ.

6—स.

7—स.

8—नृ.

9—पू—.

* Sing. भ्रूः. b चक्षुः (—स). Some add चक्षु (—सु). c Sing. कचि. Some add कच. d Or कच. e Sing. अपांगः. f Also कचः. g Or कैशिक. h Likewise masc. श्रवः (—व). i Also masc. शिरः (र). j Like- wise कचः. k Sing. कचः —क.

(ते ललाटे) अमरकाः		The same on the forehead.
	काकपक्षः शिखण्डः	Locks, left at the tonsure. a
48. कवरी केशवेशो		A braid or tress. c
	(ऽथ) धम्मिल्लः (संदत्ताः कचाः)	Braided hair. e
शिखा चडा केशपाशौ		A lock left on the crown of the head.
	(वतिनस्तु) जटा सटा	An ascetic's clotted hair.
49. वेणुः प्रवेणुः		Unornamented hair. g
	शीर्षण्य शिरस्थौ (विशदे कचे)	Clean and unentangled hair.
पाशः पक्ष (च) हस्त (च) कलापार्याः कचात्परे		Much, or ornamented hair. i
50. तनूचं रोम लोम		Hair of the body.
	तदृक्षौ श्मश्रु (पुंमुखे)	The beard.

1—स.

2—न.

3—न.

4—श्रु or —श्रुन्.

* Interpretations differ: it is explained, three (some say, five) locks left at the solemn tonsure of children, or of the military class in particular; or else any lock left on the head. ^b Or शिखाण्डकः and शिखण्डः. ^c A mode of dressing the hair. ^d And masc. कवरः or neut.—रं. • Tied round the head; or with flowers intermixed, and covered with pearls, &c. ^f Some add चडा. ^g As worn by women in the absence of their husbands. ^h Also वेणी and प्रवेणी. ⁱ The terms are used in composition with one signifying hair; as केशपाशः, केशपक्षः, &c. ^j Likewise तनूचः,—इ.

SECTION III.

Dress or
embellish-
ment.

1. आकल्प वेशौ नेपथ्यं प्रतिकर्म प्रसाधनम्^a
(दृश्यैते त्रिष्व^b)

Adorned.

लंकर्ता लंकरिणा (च) मण्डितः^c

2. प्रसाधितो लंकृत (च) भूषित (च) परिष्कृतः^d

Elegant.

विभाङ्भ्राजिणा रोचिणा^e

Act of
adorning.

भूषा (तु स्याद्) चलंक्रिया^f

Ornaments ;
jewels or
trinkets.

3. चलङ्कार (खा) भरणं परिष्कारो विभूषणम्^g
मण्डनं (च)^h

A crest. g

(ऽथ) मुकुटं किरीटं (पुष्पपुंसकम्)ⁱ

1—नृ.

2—सं.

3 आ—.

4—णु.

5 आ—.

- * Or वेशः. * The ten following nouns admit the three genders
• Some restrict the two first terms to signify a person disposed to
decoration : others make the three first signify one who adorns.
d Nom. विभाङ् (—ञ्). * Some omit the last three lines. f Also
भूषणं. * An ornament of the head ; worn upon a diadem or tiara.
* Or मुकुटः.

4. चूडामणिः शिरोरत्ने	A gem on the cres'.
तरलो (हारमध्यगः)	The middle gem of a string.
मालपाया पारितय्या	A trinket for the hair. a
पत्रपाया ललाटिका	—for the forehead. b
5. कर्णिका तावपत्रं (स्यात्)	—for the ear. c
कुण्डलं कर्णवेष्टनम्	An ear ring.
यैवेष्टकं कण्ठभूषा	A collar. d
लम्बनं (स्यात्) ललाटिका	A necklace. f
6. (स्वर्णैः) मालाविका	A golden one.
(ऽयो) रःसूत्रिका (मौक्तिकैः कृता)	One of Pearls.
हारो मुक्तावली	A garland of pearls, &c.
देवच्छन्दो (ऽसौ) यतयष्टिकः	One composed of 100 strings.
7. (हारभेदा यष्टिभेदा) गुत्सु गुत्सार्द्धं गोक्षणाः	Garland of various sorts. h

१ छ—.

a A plate, or a flat chain, of gold or silver, with or without jewels set in it; worn between the divided hair on the head. Some expound the first term a string of pearls binding the hair. b A jewel, or a golden or other trinket, worn on the forehead, below the partition of the hair; a star on the forehead. Some make these and the preceding terms synonymous. c A hollow cylinder thrust through the lobe of the ear. d Or short necklace. e Likewise यैवेष्टं and यैव. f A loose one, reaching below the breast. g Some say 103. h In their order: distinguished by the number of strings or rows. i Also गुच्छः. It consists of 32 rows. j Or गुच्छार्द्धः. It contains 24 rows. k Composed either of 4 or of 34 strings.

A single string.

One containing 27 pearls.

A bracelet.

Ornament of the arm.

A finger-ring.

A seal ring.

Ornament of the wrist.

A woman's girdle.

A man's belt.

Ornament of the foot.

^{ma} ^{mb}
अर्द्धहारे माणवक

^{1f}
एकावल्ये (कयटिका)

8. (सैव) नक्षत्रमाला (स्यात्सप्तविंशतिमौक्तिकः)

^m ^m ^{mn} ^{mn}
आवापकः पारिहार्यः कटको वलयो (ऽस्त्रियाम्)

9. केयूरमङ्गदं (तुल्ये)

^{mn} ^{3f}
अंगुलीयकमूर्मिका

^{4f}
(साक्षरां) गुक्तिमुद्रा (सा)

^{mn} ⁿ
कङ्कणं करभूषणम्

10. (स्त्रीकक्षां) मेखला कांची सप्तकी रसना (तथा)

ⁿ
(क्षौवे) सारसनं (चा)

^{mf} ^{nj}
(ऽथ पुंस्कक्षां) शृङ्खलं (त्रिषु)

11. पादाङ्गदं तुलाकोटिर्मञ्जीरो नूपुरो (ऽस्त्रियाम्)

1—उी.

2 अं—

3 अ—

4 अं—

5—टि.

6 अ—

^a Including 64 strings. ^b Comprising 20 rows. ^c Of gold, or of conch, &c. ^d Worn above the elbow. ^e Some add अंगुरीयकं. ^f A broad solid ring with or without pearls, &c. set on it. ^g The terms are here stated as synonymous; but they signify belts of various kinds, differing in the number of rows or strings. ^h Also कांचीः. ⁱ And रसना. ^j Fem. शृङ्खला. ^k Rings for the toes. Some distinguish the two last terms as signifying a distinct ornament. Or fem. तुलाकोटिः and तुलाकोटी.

इंसकः पादकटकः

किङ्किणी शुद्धशिटिका

Bells or tinkling ornaments.

12. (त्वक्फलमिरोमाणि) वस्त्रयोनिर्

Materials of cloth. b

(दश त्रिषु)

वाल्कं (चौमादि)

Made of bark. d

फालं (तु) कार्पासं वादरं (च तत्)

Made of cotton.

13. कौशेयं कृमिकोशोत्थं

Silken.

रांकवं खगरोमजम्

Woollen

अनाहतं निष्प्रवाणि तन्त्रकं (च) नवाव्यरे

New and unbleached cloth.

14. (तस्याद्) उद्गमनीयं (यद्भौतयोर् वस्योर्गम्)

A pair of bleached cloths.

पलोत्थं धौतकौशेयं

Bleached silk. i

वह्न्यन्तं महाधनम्

Any thing precious.

1—नि.

2—र.

* Or कङ्कणी. b Of four kinds : 1st. bark of plants, as Rushy Crotalaria, Linum, hemp hibiscus, &c. 2d. fruit, viz. cotton ; 3d. insects, viz. silk ; 4th. hair and wool. ° The ten following terms (Some say eleven ; others say ten omitting two intermediate compound terms ;) admit the three genders. d As linen, &c. Thus चौकं, linen. Fem. चौकी. ° Fem. चालकी. i Also कौशेयं. § Made of the hair of the *Rancu* (stated to be a sort of deer), or any other hair or wool. ♣ Some include this among adjectives. † Or wild silk. ‡ Some include this and the preceding terms among adjectives.

Wove silk.	15. चोमं दुग्धं (स्याद्)
A veil or mantle.	(हे तु) निवीतं प्राहृतं (विषु)
Ends of a cloth.	(स्त्रियां वज्रत्वे वज्रस्य) दद्याः (स्युर) वस्तयो (हं योः)
Length.	16. दैर्घ्यामायाम् पारोक्षः
Width.	परिणाहो विद्यालता
Old cloth.	पटश्चरं जीर्णवस्त्रं
Dirty or tattered cloth. g	(समी) नक्तक कर्पटौ
Cloth.	17. वस्त्रमाच्छादनं वामघ्नेन वस्त्रमंशुकम्
Fine cloth. k	सुचेलकः पटो (ऽस्त्री स्याद्)
Coarse cloth. m	वराधिः सूक्ष्माटकः

1 चा—.

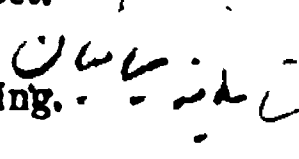
2 चा—.

3—घ्.

4 चे—.

5 च'—.

• Also चोमं. • Or निवृतं. • Fem. निवीता, प्राहृता. • Also sing. वस्त्रिः. • Likewise fem. चावतिः. • Some read चामाहः. • Interpretations differ much. Some make these terms synonymous with the following : others explain them, a handkerchief, a rag, a night-shift, &c. • Likewise वज्रकः. • Also masc. वाहः. • And fem. चेही. • These terms are also said to be synonymous with the preceding. • Also fem. पटिः and पटो; but this is a diminutive, and properly signifies a particular sort of cloth. • Some make these and the preceding terms synonymous. • Likewise वराहः. • Fem सूक्ष्माटका.

^{m f n b} 18. निचोलः प्रच्छदपटः	^m	A cover or wrapper. a
^m (समौ) रक्षककम्बली	^{1 m}	A blanket.
ⁿ 19. (हौ) प्रावारोत्तरासंगौ (समौ) वृद्धतिका (तथा)	^{2 n} ^{3 n} ^{4 n}	Lower garment.
^m ^{5 m} ^f संव्यानमुत्तरीयं (च)		Upper garment.
^{m f d} ^{m f} चोलः कुर्पासकः (स्त्रियाः)		A bodice. c
^m 20. नीशारः (स्यात्प्रावरणे हिमानिलनिवारणे)		A warm cloak.
^{m n} (चर्द्धोरकं वरस्त्रीणां स्याच्) चरुडातक (मंशुकां)		A petti-coat.
^{7 m f n e} 21. (स्यात्त्रिष्व) प्रपदीनं (तत्प्राप्नोत्याप्रपदं हि यत्)		A dress reaching to the feet.
^{m n} ^{8 m} (चल्ली) वितानमुल्लोचः		An awning.
^{n f} दृष्या (द्यं वस्त्रवेश्यानि)		A tent.
^f ^{f g} ^{f h} 22. प्रतिसीरा जवनिका (स्यात्) तिरस्कारणी (च सा)		A screen or wall of cloth.
^{9 n j} ^{10 m} परिकर्माणसंस्कारः		Embellishment of person. i

1—क.

2—ख.

3—ग.

4—घ.

5—ङ.

6—च.

7—ज.

8—झ.

9—ञ.

10—ट.

a Also a sheet ; or else the cover of a litter, &c. Likewise a veil.

b And निचोलः. Fem. निचोली. c Or a jacket. d Fem. चोली. e Fem.

प्रापदीना. f दृष्यं. Some read दृश्यं. g Also जवनिका or जवनिका.

h And तिरस्कारिणी. i Dress for cleanliness ; or else ornament by sandal wood and perfumes. j Also प्रतिकर्म.

Cleaning
of it. a

(स्यान्) माष्टिर्माष्टिना चक्षा

Cleaning
with per-
fumes.

23. चक्षुर्नोत्सादने (हे समे)

Bathing.

आश्राव आश्रावः

स्नानं

Perfum-
ing. c

चर्चा (तु) चाचिक्चं स्याचको

Reviving a
fragrancy.

(ऽथ) प्रबोधनम्

24. अनुबोधः

Painting
the per-
son. e

पत्रलेखा पत्रांगुलि (रिषे समे)

A circle on
the fore-
head.

तमाक्षपत्र तिलक चित्रकानि विशेषकम्

25. (द्वितीयं च तुरीयं च न स्त्रियाम्)

Saffron.

(अथ) कुंकुमं

काश्मीरजम्बा ऽग्निशिखं वरं बाष्पिक पीतने

26. रक्त संकोच पिशुनं धीर खोहितचन्दनं

1—जा—.

2—ह—.

3—क—.

4—जु—.

5—जु—.

- a By wiping ; or by bathing, rubbing with oil and sandal wood.
 b Also चक्षादनं. c By plastering the whole person with sandal wood, &c. d Erroneously by some written चक्षुरोचः. e Delineations with saffron or with musk, &c. on the breast, cheeks, &c. f Also प्रभाषणी and other synonyma. g Or काश्मीरजम्बा (—जु.) h Or वरं. Also चारु. i Likewise बाष्पिकं and वरबाष्पिकः. j And other terms signifying red or blood. k Also रक्तचन्दनं, &c.

- ^f ^{f a} ^{n b} ^m ^m ^{m c}
 लाक्षा राक्षा जतु (क्षीवे) यावेऽक्षतोऽद्रुमामयः Lac.
27. ⁿ ⁿ ^f ^d
 लवंगं देवकुसुमं श्री (संघम)
 (अथ) जायकम् ^{n f} A yellow fragrant wood. ^e } री-दे.
- ^{n g} ⁿ
 कालीयकं (च) कालानुसार्यं (चा)
 (अथ समार्यकम्) ⁿ A gallo-chum. ^h
28. ^{n i} ^{m n} ⁿ ⁿ ⁿ ⁿ
 बंधिकाऽगुरु राजार्चलोह क्रिमिज ओंगकम्
^{1 n} ^{2 m n}
 कालागुरुगुरुः
 (स्यात्तम्) मंगल्या (मस्तिगंधि यत्) ^f A very fragrant sort.
29. ^m ^m ^{m j} ^{3 m}
 वक्षधूपः सर्जरसेऽराल सर्वरसा (वपि)
 वक्षुधूपे (अथ)
 (अथ) वक्षधूप वक्षिमधूपकौ ^{m k} ^{4 m} Compound-
 ed perfume.
30. ^m ^m ^{m l} ^m
 तुल्यः पिण्डकः सिद्ध यावने (अथ)
 (अथ) पायसः ^m Terpentine.

1—र.

2—अ—.

3—स.

4—क.

* Or रक्षा. ^b One author disjoins this from the preceding and following terms. ^c Some distinguish the four last terms ; others, the three last, from the preceding : the distinction seems to be the gum or or resin discriminated from the dye of the insect. ^d Or any other name of *Lacshmi*. ^e Perhaps yellow sandal wood. ^f And जायकं. ^g Or कावेयकं and कासिककं. ^h Perhaps Amyris Agallocha, R. ⁱ And बंधकं ; also fem. बंधिका. ^j Likewise रालः. ^k Or वक्षधूप. ^l One reads पिण्ड.

ma m m 1 m
श्रीवासो एकधपो (ऽपि) श्रीवेष्ट सरलद्रवो

Musk.

m b 2 m c f
31. वृगनाभिर्गमदः कसूरी (चा

Bdellium.

(य) कोषकम्

a kind of gum

n J n
ककोलकं कोषफलम्

Camphor.

(य) कर्पूर (मुखियाम्)

m 3 m d m e f
32. घनसार चंद्र (संज्ञः) सिताब्जो हिमवालुका

Sandal wood.

m m n f 4 m n
गंधसारो मलयजो भद्रश्रीचन्दनो (ऽस्त्रियाम्)

Varieties of sandal wood. f

n n m n
33. तैलपर्णिक गोशीर्षे हरिचंदन (मुखियाम्)

Red sanders. g

f n h n n
तिलपर्णी (तु) पत्राङ्गं रञ्जनं रक्तचंदनम्

n
34. कुचंदनं (चा)

Mace.

n i n j
५१७ (य) जातीकाश जातिफले (समे)

1—व. 2—वृ. 3—चं. 4—चं.

^a Also श्रीवासः (—वृ) ^b Likewise वृगः and (fem.) नाभिः. ^c Also चंद्रः. ^d Or any name of the moon. ^e Or सिताब्जः. ^f Denominated from the countries in which they are produced : or, as some derive these terms, from other circumstances. The first sort is white ; the second, the colour of brass and very fragrant. The third is yellow and said to smell like a ripe mango. ^g Pterocarpus santolinus. Some interpret this, red lead (Minium). But medical writers disjoin these terms and make the *Patranga* to Sappan wood (*Cæsalpinia sappan*). ^h Also पत्रंगं and पत्तंगं. ⁱ And जातीकाश. ^j Likewise जातिफलं ; and जातिः or जाती and फलं.

(कर्पूरागुरुकसूरी ककोलैर्) यक्षकहर्मः ^m	Perfumed paste. a
35. गात्रानुलेपनी वर्त्तिर्बन्धकं (स्याद्) विलेपनम् ^{f c l m n}	Perfume for the person. b
चूर्णानि वासयोगाः (स्युर्) ^{n o m}	Powder. d
भावितं वासितं (त्रिषु) ^{m f n m f n}	Perfumed.
36. (संस्कारोऽगंधमाल्याद्यैर्यः स्यात्तद्) अधिवासनम् ⁿ माल्यं माला स्रजौ (शृङ्गि) मू ^{f f g}	Adjusting with per- fumes. f
(केशमध्ये तु) गर्भकः ^m	A chaplet.
37. प्रभट्टकं (शिखाश्रवि) ⁿ	One worn in the hair. Or suspend- ed from the middle lock.
(पुरोन्यस्तं) ललामकम् ⁿ	Or falling over the forehead.
मालां (शृङ्गुलं वि स्यात्कण्ठाद्) ⁿ	Or hung round the neck.
वैकचकं (तु तत्) ⁿ	Or worn as a scarf.
38. (यन्तिर्यक् क्षिप्तमुरश्चि) ^f	Or tied on the crown.
(शिखास्त्रा) पीड श्रेखरी ^{2 m 3 m}	Or tied on the crown.
रचना (स्यात्) परिस्पन्द ^{f m h}	Decoration of hair.
आभांगः परिपूर्णता ^m	Completion or fullness.

1 व— 2 वा— 3 —र.

* Consisting of camphor, agallochum, musk, bdellium, (or else the three first, with saffron and sandal wood,) in equal proportions.
 b Whether ground and pounded, or not ; but some distinguish the two last as restricted to perfumes ground. c वर्त्तिः or वर्त्ती. d To be thrown on the clothes ; red powder, &c. e Sing. चूर्ण. f With fragrant wreathes, resins &c. g Sing. शक (—ज). h Or परिस्पन्दः.

A pillow.	ⁿ 39. ^{1m} उपधानं (ढ) पवर्हः
A bed.	^{2f} शय्यायां ⁿ शयनीय (वत्)
	^m शयनं
A bedstead.	^m मं ^m च ^m पर्वक ^{3f} पत्यङ्गाः ^v खट्वा (समाः)
A ball to play with.	^{ma} 40. ^m गेण्डुकः कन्दुको
A lamp.	^m दीपः ^m प्रदीपः
A chair or stool.	ⁿ ⁴ⁿ पीठमासनम्
A casket.	^{mb} समुद्रकः ^m संपुटकः
A spitting pot.	^{mc} प्रतिग्राहः ⁿ पतद्वग्रहः
A comb.	^f 41. ^{fd} प्रसाधनी कंकतिका
Perfumed powder.	^m पिष्टातः ^m पटवासकः
A mirror.	^{5mn} ^{me} ^{mf} दर्पणे मुकुरादर्शौ
A fan.	ⁿ व्यजनं ^{ng} तालवृन्तकम्

1 छ—.

2 शय्या.

3 खट्वा.

4 आ—.

5 —ख.

* Also गेण्डुकः. ^b And समुद्रा. ^c Or प्रतिग्रह. ^d Likewise कङ्कती and कङ्कतं. Also प्रसाधनं. • And मुकुरः or मङ्कुरः. ^f आदर्शः and आदर्शः. ^g Or तालवृन्तं.

CHAPTER VII.

f	1 n	n	2 n	3 m	m	
1.	संततिर्गोत्रं	जननकुलान्यभिजना	ऽन्वयौ			Race or lineage.
	m	m	m			
	वंशा	ऽन्ववायः	सन्ताने			
			m b			
			वर्णाः	(सुवर्णाद्याणादयः)		Tribes or classes. a
	4 m	m				
2.	राजवीजी	राजवंशे				Sprung from a royal house.
			m	m		
			वीज्य	(सु) कुलसंभवः		Sprung from any family.
	m c	m d	5 m	m	m	6 m
	महाकुलकुलीनार्थ	सभ्यसज्जनसाधवः				Of honourable parentage.
	m	m	m	m		
3.	ब्रह्मचारी	मृही	वाणप्रस्था	भिक्षु	(चतुष्टये)	The four orders. e
	m n					
	आश्रमो	(ऽस्त्री)				An order, or religious state. f
			m g	7 m	m h	m
			द्विजात्यग्रजन्म	भूदेव	वाङ्मवाः	A man of the sacerdotal tribe.
	m	m				
4.	विप्र	(च) ब्राह्मणो				

1 गो—, 2—सु, 3 च—, 4—न, 5 आश्रमं.

6—धु, 7 च—न.

a The sacerdotal, &c. b Sing. वयोः. c Or महाकुलः. d कुलीनः. Also कुल्यः, कौलेयः and कोलेयकः. e In succession as enumerated : viz. 1st. The religious student, who has received investiture, and is unmarried. 2d. The householder or married man. 3d. The hermit or anchorite. 4th. The mendicant or ascetic. f Either of the four above enumerated. g द्विजातिः. Also द्विजः and द्विजन्मा (—न). h Or धूमिदेवः.

One, prac-
tising the
six-allowed
acts. a

Wise or
learned.

1 m
(ऽसौ) षट्कर्मा (यागादिभिर्युतः)

2 m 3 m 4 m 5 m m m

विद्वान् विपश्चिदोषज्ञः सन्सुधीः कोविदोबुधः

m 6 m m m b 7 m m m e

5. धीरो मनीषी चः प्राज्ञः संख्यावान् पण्डितः कविः

8 m m d 9 m m 10 m m

धीमान् सूरिः कृती कृष्टिर्लब्धवर्णो विचक्षणः

11 m 12 m e

6. दूरदर्शी दीर्घदर्शी

A priest
conversant
with scrip-
ture.

A teacher.

A spiritual
parent. f

An instruc-
tor in holy
writ.

An em-
ployer of
priests. g
The same
for peculi-
ar rites. h

m 13 m
त्रैविध्यच्छान्दसौ (समौ)

m m
उपाध्यायो ऽध्यापके

m
(ऽय स्यान्निषेकादिहृद्) गुरुः

7. (मंत्रव्याख्याहृद्) आचार्यः

14 m
(आदेष्टा त्वध्वरे) व्रती

15 m n
यष्टा (च) यजमान (च.)

m
(स सोमवति) दीक्षितः

One, who
frequently
sacrifices.

m m
8. दूष्याशीलो यावज्जूके

1—नृ. 2—हस्. 3—त्. 4 दो— 5 सत्.
6 —नृ. 7 —वत्. 8 —मत्. 9 —नृ. 10 ल— 11 —नृ.
12 —नृ. 13 च्छां— 14 —नृ. 15 वट्ट.

* Sacrifice, study, benefaction ; assisting to sacrifice, teaching, accepting alms. ^b Fem. प्राज्ञी. Also masc. प्राज्ञः. ^c And fem. चक्षी. ^d Also सूरि (—नृ.). ^e Some disjoin the two last terms as signifying provident. ^f Either the natural father, or the spiritual preceptor. ^g One who employs them to perform a sacrifice. ^h For ceremonies which include the drinking of acid asclepias. Some make this term synonymous with two preceding words.

	1 m	यज्वा (तु विधिनेष्टवान्)	One who sacrifices in due form.
(स गीष्मतीया) स्यपतिः	m		-who does so in a certain form. a
	2 m	सोमपीतो (तु) सोमपः	-who has drunk the juice of a-cid Asclepias.
9. सर्ववेदाः (स येनेष्टोयागः सर्वस्वदक्षिणः)	3 m		-who has bestowed all his wealth. c
अनूचानः (प्रवचने सांगे ऽधीती)	m		-who is completely learned. d
10. लब्धानुज्ञः) समाहृतः	m	(गुरोस्तु यः	-who has taken leave of his preceptor. e
	4 m	सुत्वा (त्वभिषवे कृते)	-who has made ablutions. f
छात्रांतेवासिनौ शिष्ये	5 m	m g	A pupil.
	m i	शैक्षाः प्राथमकल्पिकाः	Novices. h
11. (एकब्रह्मवताचारा मिथः) सब्रह्मचारिणः	m k		Fellow students. j
सतीर्थ्या (चै) कगुरवः	m m	6 m n	Spiritual brethren. l
(चित्तवानग्निम्) अग्निचित्			A worshipper of fire. o

1—नृ. 2—नृ. 3—दस्. 4—नृ. 5—नृ. 6—नृ.

^a In that of the sacrifice named from *VRJHASPATI*. ^b Also सोमपाः (—पा.) ^c On the priests employed by him for a sacrifice called *Vis'wajit*; at which the principal's whole property must be distributed in sacrificial fees. ^d In sacred knowledge; being conversant with the *védas* and six *védāngas*. ^e To become a householder. ^f Preparatory to the performance of a sacrifice. ^g Sing. अन्तेवासी (नृ.). ^h Students who have recently begun reading the *védas*. ⁱ Sing. शैक्षः ^j Pursuing together the same studies, with like austerities. ^k Sing. सब्रह्मचारौ (—नृ.) ^l Pupils of the same preceptor. ^m Sing. सतीर्थ्यः and सतीर्थ्यः. ⁿ Sing एकगुरवः. ^o One who has taken and placed or consecrated a sacrificial fire.

- Traditional instruction. 12. (पारंपर्योपादेशे स्याद्) ऐतिह्यमितिहा¹ (ऽध्ययम्)
 Untaught knowledge. उपज्ञा (ज्ञानमाद्यं स्यात्)
 Deliberate commencement. (आत्मारंभः) उपक्रमः
 A sacrifice. 13. यज्ञः सर्वो ऽध्वरो यागः सप्ततंतुमंखः क्रतुः
 The great sacraments. (पाठो होमश्चातिथीनां सपर्य्यातर्पणं वलिः
 An assembly or meeting. 14. एते पंच) महायज्ञा (ब्रह्मयज्ञादिनामकाः)
 समज्यापरिषद्गोष्ठी सभासमिति संसदः
 15. आस्थानी(क्षीवम्)आस्थानं (स्त्रीनपुंसक्रयोः)सदः
 प्राग्वंशः (प्राग्धविर्गेहात्)
 सदस्या विधिदर्शिनः
 16. सभासदः सभास्ताराः सभ्याः सामाजिका(श्च ते)
 अध्वर्यून्नाटहोतारो (यजुः सामर्ग्विन्दः क्रम्यत्)

1 इ—इ. 2 न— 3—इ. 4 गो— 5—इ.
 6—इ. 7—इ. 8—इ.

^a Or ceremony in which oblations are presented. ^b Five acts of religion named the sacraments of the *Vēdas*, of the Gods, of guests, of the manes, of mundane beings : viz. 1. study of scripture ; 2. presenting of oblations to the gods ; 3. hospitable reception of guests ; 4. libation of water to the manes of ancestors ; 5. casting of food on the ground, or in water, for the gods, or for mundane beings. ^c Sing. ब्रह्मयज्ञः. ^d Sing. संसत् (—इ). ^e Sing. fem. सदाः. Neut सदः. ^f In front of the apartment in which the intended oblations are stored ; it is allotted to the employer and his family and the by-standers. ^g Whose business it is to notice and correct mistakes. ^h Sing. सदस्यः विधिदर्शी. ⁱ Sing. सभासत् (—इ). ^j Being conversant with the several *Vēdas* respectively. ^k Sing. उद्गाता. Chanter of the *Sāma-vēda*. ^l Sing. होता (—इ).

The three
sacred
fires. a
Fire conse-
crated by
prayers.

^f
(अग्नित्रयमिदं) त्रेता

^m
प्रणीतः (संस्कृतेऽनसः)

Sacrificial
fire. b
Sort of
sacred
fire. c

^m ^m ^{l m}
20. समूहः परिचाख्योपचाख्याव् (अग्नौ प्रयोगिणः)
(यो गार्हपत्यादानीय दक्षिणाग्निः प्रणीयते

^m
21. (तस्मिन्) आनाथो

The wife
of fire. d
Prayer
uttered to
excite fire.
e

^f ^f ^f
(ऽथा) ऽग्नायै स्वाहा (च) ऊतभुक्प्रिया
^f ^f
(अक्) सामधेनी धाव्या (च या स्याद्ग्निसमिधने

Metre. f

^{2 n}
22. (गायत्री प्रमुखं) छंदो

A prepar-
ed oblation
for the
gods. g
Curd of
two milk
whey.

^m
(हव्यपाके) चरुः (पुमान्)
^{f h}
आमिक्षा(सा हतोष्ण्या चीरे स्यादधियोगतः)

A leather
fan. i

^{n j}
23. धुवितं (व्यजनं तद्वद्रचितं वृगचर्मना)

१ ह—.

२ —सु.

* Collectively. ^b In general : or, as others interpret this, parti-
cular sacrificial fires. ^c The southern fire, taken from the house-
holder's hearth, and consecrated. ^d A goddess presiding over the
prayers with which burnt-offerings are made. ^e Used, when fuel is
put on the fire. ^f Measure of verse in the *Védas* : of various sorts ;
as गायत्री or गायत्री, 24 syllables (6×4). उष्णिक्(—ह्), 28 syllables
(7×4). अनुष्टुप् (—भ), 32 syllables (8×4). वृहती, 36 syllables (9×4).
पंक्तिः, 40 syllables (10×4), &c. ^g Also for the manes. Some explain
it, the vessel in which oblations are prepared. ^h Some write आनीक्षा.
ⁱ Made of antelope's hide ; and used to fan the sacrificial fire. ^j Also
धुवितं.

ॠषदाज्यं ⁿ (सदध्याज्ये)	Oblation of butter and curds.
परमाज्यं ⁿ (तु) पायसः ^{m n}	-of rice, milk, and sugar.
24. इव्यं ⁿ कव्यं ⁿ (दैवपितॄन् च नो)	Food of the gods and manes. a
पात्रं ^{m n} (सुवादिकम्)	A vase or vessel. b
ध्रुवोपभञ्जकः ^{f d l f e f f} (नी तु) सुवो ^{m f g} (भेदाः) सुचः ^{2 f h} (स्त्रियः)	Various sorts. c
25. उपहृतः ^m (पशुरसौ योऽभिमन्य कृतौ हतः)	A victim. i
परंपराकं ⁿ शमनं ^{n j} प्रोक्षणं ⁿ (च बधार्थम्)	Immolation.
26. (वाच्यलिङ्गाः) प्रसीतोपसम्पन्नप्रोक्षिता ^{m f n 3 m f n m f n} (हते)	Slain or immolated.
साम्राज्यं ⁿ हविर् ^{4 n}	An intended oblation.
(अग्नौ तु हुतं त्रिषु) वषट्कृतम् ^{m f n k}	Burnt as a sacrifice. l

¹ इ—तु.²—च.³ इ—.⁴—स्.

* Respectively, viz. इव्यं, an oblation to the gods. कव्यं, an oblation to the manes. ^b Of any kind : including the undermentioned sorts ; besides others, as pestle and mortar, spoon, jar &c. ^c Severally named in the text. They are used in sacrifice and differ in shape : being respectively (as some describe them) round, square, semicircular, triangular, and lotus-shaped. ^d ध्रुवा, shaped like an Indian fig-leaf (Ficus Indica) and made of the wood of Flacourtia sapida. ^e उपहृत, a round vessel made of the wood of a holy fig tree (F. religiosa). ^f सुकुः or सुहः, a semicircular vessel made of the wood of Butea (B. frondosa). ^g सुवः or fem. सुः, a ladle of C'hadira wood (Mimosa Catechu). ^h सुक् (—च्) same with the last, though some distinguish it. ⁱ Slain, or to be slain. ^j Also शसनं or ससनं. ^k The thing to be offered or sacrificed ; usually clarified butter. ^l Sacrificed in fire.

Supplement-
al sacrifice.

^a
Suitable to
a sacrifice.

An act of
sacrifice. d

-of pious
liberality. e

Remains of
a sacrifice or
oblation. f
Gift or do-
nation.

Obsequies
of a deceas-
ed person.

Gifts in ho-
nour of the
deceased.

Funeral re-
past. j

27. (दीक्षांते^b) ऽवस्येⁿ (यज्ञ)

(त्रिष्व)

(ऽथ क्रतुकर्म^{1 n}) षं

^{m f n c}
(स्त. त्कर्माहंन्तु) यज्ञियम्

ⁿ
पूर्तं (खातादिकर्मणि)

28. अक्षतं विवसो (यज्ञशेषभोजनशेषयोः)

^{m n n 2 n n}
त्यागो विहापितं दानमुत्सर्जनं विसर्जने

29. विश्राणनं वितरणं स्पर्शनं प्रतिपादनम्

^{n n 3 n 4 f g}
प्रादेशनं निर्वपणम्पवर्जनम्^h इतिः

30. (हतायं तदहर्दानं त्रिषु स्याद्) और्ध्वदेहिकम्

^{n m i}
पितृदानं निवापः (स्याच्च)

^{5 n}
ह्राष्ट्रं (तत्कर्मशास्त्रतः)

1 इष्ट.

2 च—.

3 अ—.

4 अ'—.

5 आच.

^a Performed to atone for any defect in the principal one. ^b Some make this a synonymous term. ^c Fem. यज्ञिया. ^d Oblation or other act of a sacrifice ; or the sacrifice itself. ^e Digging a pond or well ; erecting a temple or house ; planting an orchard, &c. ^f Respectively, viz. अक्षतं, butter, &c. remaining of a sacrifice. विवसः, residue of food offered to the gods, to the manes, to a venerable guest, or to a spiritual parent, &c. ^g Or अहती. Also अ'इतिः. ^h Also और्ध्वदेहिकं, और्ध्वदेहिकं. Fem. और्ध्वदेहिकी. ⁱ And निवापः. ^j Feeding of priests and other prescribed ceremonies, in honour of ancestors.

31. ^{n b} ^{l n} अन्वाहार्थं मासिके.	Monthly obsequies.
^{m n} (ऽथो ऽष्टमो ऽङ्कः) कुतपो (ऽस्त्रियाम्)	^a Eighth hour of the day. c
^f पर्येषणा ^f परीष्टि (स्त्रा) ^f श्वेषणा (च) ^f गवेषणा	Research or inquiry. d
32. ^{f e} सनि (स्त्र.) ^{2 f} श्वेषणा	Request or solicitation.
^f यात्रा ^f अभिशस्त्रिर्याचना ^{3 f} ऽर्थना ^f	Asking or begging.
^f (षट् तु त्रिष्व)	
^{m f n h} ऽर्घ्य (मर्घ्यै)	A respectful oblation. g
^{m f n i} पाद्यं (पादाय वारिणि)	Water for ablution of the feet.
^{m f n j} 33. (क्रमाद्) ^{4 m f n k} आतिथ्यातिथेये (अतिथ्यर्थे) ऽत्र साधुनि	Proper for a guest.
^{m f n l} (स्याद्) ^{m f n m} आवेशिकः ^{5 m n} आगन्तुरतिथि (नौ गृहागते) ^o	A guest.

1—क.

2 अ—.

3 वा—.

4 आ—.

5 अ—.

* Funeral repast in honour of ancestors on the day of new moon. Some restrict this to the monthly ceremonies for one recently deceased.

^b Also अन्वाहार्थकं and अन्तुहार्थं. ^c Towards midday : for the day (or period of day light) comprises fifteen hours (*muhūrtas*). An offering to the manes at noon is reckoned best. ^d Especially the investigation of duty by reasoning, ^e Also सनी. ^f The following admit the three genders. ^g Water only ; or else grass, flowers, &c. with water.

^h Fem. अर्घ्या. ⁱ Fem. पाद्या. ^j Fem. आतिथ्या. ^k Fem. आतिथेयी

^l Fem. आवेशिकी. ^m Likewise आगन्तुः. ⁿ Also fem. अतिथिः, or अतिथी.

^o Some include this among the synonyma.

Worship. a	34. पूजा नमस्या ऽपचितिः सपर्या ऽर्चा ऽर्हणाः (समाः)
Service.	वरिवस्या (तु) शुश्रूषा परिचर्या (पु) पासनम्
Roaming. b	35. ब्रज्या ऽटाट्या पर्यटनं
Perseverance in austerities.	चर्या (त्वीर्यापथस्थितिः)
Sipping. f	उपस्पर्श (स्त्रा) चमनम्
Silence.	(ऽथ) मौनमभाषणम्
Order, method.	36. आनुपूर्वी (स्त्रियां) (वा) दृत् परिपाटी अनुक्रमः पर्याय (स्त्रा)
Neglect. i	ऽतिपात (स्तु स्यात्) पर्यय उपात्ययः
Meritorious act. j	37. नियमो ब्रत (मुख्यी तञ्चोपवासादि) पुण्यकम्
A fast.	उपवस्तं (तू) पवासे
Discrimination.	विवेकः दृढगामता
Holiness. l	38. (स्याद्) ब्रह्मवर्चसं दृष्टाध्ययनवर्धिर्

1—उ. 2 आ—. 3 अ—. 4 आदृत. 5 उ—. 6 —धि.

* Whether adoration or respect. ^b Likewise परिसञ्ज्ञा. ^c Also fem. उपासना or उपासिः. ^d Wandering for alms: travelling for austerities. ^e Also अटा and अट्टा. ^f Touching without swallowing. ^g Likewise, neut. आनुपूर्व्यं, आनुपूर्वं or आनुपूर्वकं. ^h And परिपाटिः. ⁱ Of what is enjoined or customary. ^j As fasting, &c. ^k Also उपोषितं, उपोषयं, उपोषस्तं, &c. ^l Resulting from the study of scripture; and the observance of its injunctions.

	(ऽथांजलिः)	Joining both hands while reading the <i>Védas</i> . a
पाठे) ब्रह्माञ्जलिः ^m		
	(पाठे विस्मृषो) ब्रह्मविन्दवः ^{1 m}	Sanctified saliva. b
39. ध्यानयोगासने ब्रह्मासनं ⁿ		A holy posture. c
	कल्पे विधि क्रमौ ^{m m m}	A sacred precept. d
मुख्यः (स्यात्प्रथमः कल्पो) ^m		A chief injunction. e
	ऽनुकल्प (स्तु ततो ऽधमः) ^m	A secondary one. f
40. (संस्कारपूर्वग्रहणं स्याद्) उपाकरणं (श्रुतेः) ^{n h}		Holy study. g
	(समे तु) पादग्रहणमभिवादन (मित्युभे) ^{n j 2 n}	Obeisance. i
	मिक्षुः परिव्राट् कर्मन्दी पाराशर्य्य (पि) मस्करौ ^{3 m m l 4 m 5 m m 6 m}	A mendicant. k

1—न्तु.

2 च—.

3—ञ्.

4—न्.

5—न्.

6—न्.

a An act of humility, with a short prayer, at the beginning and end of a lesson : or else to mark, by the motion of the hands so joined, the accentuation, while reading the *Sáma-véda*. b Drops of spittle sputtered in reading the *Védas*. c Adapted to meditation and restraint of thought : sitting with the feet raised, or with fingers intertwined, &c. d Practice prescribed by the *Védas* for the effecting of certain consequences. e Regarding an act of religion : as 'sacrifice with rice ;' 'strew *Kus'á* grass.' f Or succedaneous : as 'for want of rice use *Nibári*' : 'for want of *Kus'á* employ *Cás'á* or *Durvá*.' g Reading of the *Védas* after initiation. h Also उपाकरणं (—न्) and उपायग्रहणं. i A bow or prostration to a person addressed by name. j Likewise उपास्यग्रहणं. k One who has entered the fourth order (or that of devotion), following the rules of CARMANDA or PARÁS'ARYA : a *Sannyási*. l And परिव्राजकः. m पाराशरी or पराशरी (—न्).

An asce- tic. a	1 m	m	2 m	तपस्वी तापसः पारिकांची
A holy sage. b			m m f	वाचंयमो मुनिः
Patient of austerity.		m m		42. तपःश्लेशसहे दांते
Religious students. c			m d	वर्यिने ब्रह्मचारिणः
Saints. e	m f	m		ऋषयः सत्यवचसः
An initiat- ed house- holder. g		m	n h	स्नातक (स्वा) सवव्रती
Sages with subdued senses. i		m j m	m k	43. (ये) निर्जितेन्द्रियग्रामा यतिने यतय (च. ते)
One, who steeps on the bare ground. l			3 m	(यः स्थण्डिले व्रतवशाच्छ ते) स्थण्डिलशाख्य (सौ)

1—नृ.

2—नृ.

3—यो. (—नृ).

* Employed in devotion and seeking spiritual wisdom. Some make these terms synonymous with the preceding. ^b Practising rigid taciturnity ; devoid of passions, and serene or unruffled by pain or pleasure. ^c Practising austerity during the study of the *Vēdas*. ^d Sing. वर्यी (—नृ) and ब्रह्मचारी (—नृ). ^e Infallible. Seven classes of them are distinguished, viz. *Maharshi*, *Dēvarshi*, (as NARADA, &c.) *Brahmarshi*, (as CAS'YAPA, &c.), *Paramarshi*, *Can'darshi*, *S'rutarshi*, and *Rájarshi*. ^f Sing. ऋषिः or रिषिः. And fem. ऋषी, &c. ^g One, who has entered the second order, after passing through the first : having completed his noviciate, but without attaining a knowledge of the *Vēdas* (he is called *Vratasnátaca*) : having attained that knowledge before the expiration of the prescribed period of study (he is termed *Vidyásnátaca*) : having completed both his studies and probation (he is named *Ubhoyasnátaca*). ^h ब्राह्मव्रती (—नृ.) and ब्राह्मव्रती. ⁱ Whose organs are restrained from all that is blamable, as VAS'ISHT'HA and others. ^j Some exclude this from the synonyma. ^k Sing. यती (—नृ) and यतिः. ^l By way of mortification.

44.	^m स्यण्डिल (स्य)				
		^{1 m} (ऽय) विरजस्तमसः	^m (स्युर्) इयातिगाः	Men perfectly vir- tuous. a	
	^m पवित्रः	^m प्रयतः	^m पूतः	A purified person. b	
		^{m d} पाषण्डाः	^{2 m} सर्वलिङ्गिनः	Heretics and impos- tors. c	
45.	(पालाशो दण्ड) आषाढो (व्रते)			A student's staff. e	
			^m राम (सु. वैणवः)	One cut from a Bambu. g	
	^{m n} (अस्त्री) कमण्डलुः	^{f i} कुण्डली		His water- pot. h	
			^{f k} (व्रतिनामासनं) वृषी	His cushi- on. j	
46.	ⁿ अजिनं	^{3 n.} चर्म	^f कृत्तिः (स्त्री)	A hide used by him. l	
			ⁿ भैक्षं (मिक्षाकदम्बकम्)	Aggregate of alms.	
	^m स्वाध्यायः	^{m m} (स्याज्) जपः		Reading or mutter- ing of pray- ers.	

1—मसु.

2—न.

3—न.

^a Devoid of every bad quality ; having gained the knowledge of God, and attained beatitude in their life time : as VYA'SA and others. ^b Cleansed by a austerity and mortification. ^c Who assume the exteriors of the four tribes and orders ; but whose practice is in contra-
diction to the *Vēdas* : for example (say the Commentators) the *Baud-
d'has*, &c. ^d Sing. पाषण्डः or पाखण्डः. ^e Cut from a *Pālāsa* tree
(*Butea frondosa*) : and used by certain ascetics on the full moon of
A'shādd'ha. ^f Also आषाढः. ^g Borne by students with a wisp of
of *Kus'a* grass. Any other Bambu staff is named वैणवः. ^h A wooden
or an earthen one. The student, as well as the ascetic in the third or
fourth order, was anciently required to carry a water-pot. ⁱ Likewise
कुण्डिका. ^j A seat made of *Kus'a* grass (*Poa cynosuroides*). ^k Or
वृषी. ^l Commonly an antelope's skin. ^m Or जपः.

Religious
bathing. a

सूत्या ऽभिषवः सवनं (च सा)

l m f n c

An expiato-
ry prayer. b

47. (सर्वेनसामपध्वंसि जप्यं त्रिष्व) वमर्षणम्

m

m

Half-month-
ly sacrifice.

दर्श (च) पौर्णमास (च, यागो पक्षांतयोः पृथक्)

d

A perpetual
duty. e

48. (शरीरसाधनापेक्षं नित्यं यत्कर्म तद्) यमः

m

A voluntary
one. f

नियम स्तु. स यत्कर्मानित्यमागन्तुसाधनम्)

The cord
passed over
the left
shoulder. g

49. उपवीतं (यज्ञसूत्रं प्रोद्धृते दक्षिणे करे)

n

n h

Over the
right shoul-
der. i

प्राचीनावीत (मन्यस्त्रिन्)

Suspended
over the
neck.

निवीतं (कण्ठस्थितम्) .

Part of the
hand sacred
to the gods.

50. (अङ्गु ल्यग्रे तीर्थं) दैव

n

1 च—.

* Preparatory to a sacrifice. Also, as some explain these terms, extracting the juice of acid asclepias, and drinking it. ^b Meditated while a drop of water is held to the nose. The name (which is also that of its author) signifies expiatory : it is supposed to atone even sins in thought. ^c Fem. अवमर्षणी. ^d At the change and full of the moon, respectively : performed by persons maintaining a perpetual fire. • As veracity, &c. See MANU, Ch. 10, v. 63. ^f As pilgrimage, fasting &c. ^g And under the right arm. MANU, 2. v. 63. It is the usual mode of wearing it. ^h This general term, for the sacerdotal string, is by some made synonymous with the preceding word. ⁱ And under the left arm. It is so worn during particular ceremonies. ^j Tips of the fingers (some exclude the thumb) : See MANU, 2. v. 59.

	ⁿ (स्वल्पांगुल्यो मूले) कायम्	ⁿ Part of the head sacred to the creator. a
	ⁿ (मध्येऽङ्गुष्ठाङ्गुल्योः) पैत्रं	—to the manes. b
	ⁿ (मूले ऋङ्गुष्ठस्य) ब्राह्मणम्	—to the Védas. c
51.	ⁿ (स्याद्) ⁿ ब्रह्मभूयं ⁿ ब्रह्मत्वं ⁿ ब्रह्मसायुज्यं (मित्यपि)	Deified state. d
	ⁿ देवभूया (दिकं तद्वत्)	Inferior deification. e
	ⁿ कृच्छ्रं (सान्तपनादिकम्)	Penance. g
52.	^m (संन्यासवत्यनशने पुमान्) प्राये	Fasting to die.
	^{1 m} .(ऽय) वीरहा	One who has left his sacred fire. h
	^m नष्टाग्निः	
	^f कुहना (लोभान्निधेर्बर्षापथकल्पना)	Hypocrisy. i
53.	^m ब्राह्मः ^m संस्कारहीनः (स्याद्)	An uninitiated person.
	^m अस्वाध्यायो निराकृतिः	One who has not made his studies. k

1—न.

^a To *Prajápati*. It is the root of the two smaller fingers. ^b Between the thumb and forefinger. ^c Under the root of the thumb. ^d Becoming united with *Brahme*. ^e Becoming identified with a god. ^f देवभूयं, देवत्वं or देवसायुज्यं. ^g That called *Sántapana* or any other : as the *Chándráyana* or *Prájápatya*, &c. See MANU, 11. v. 212, &c. ^h Having extinguished or neglected it ; or having gone abroad, committing the charge of the perpetual fire to his family. ⁱ Practice of religious austerities through avarice, or from pride, &c. ^j For whom the prescribed ceremonies have not been performed : who has not received investiture. ^k Who has not duly read the *Védas*.

	^{1 m}	^{2 m}	
A hypocrite or impostor.	धर्मध्वजी लिंगवृत्तिर्		
^a A violator of his vow.		^{3 m}	^m
^b One who is asleep at sunset, or at sun rise. c	54.	(सुप्ते यस्मिन्समेति सुप्ते यस्मिन्नुदेति च ^m ^m अंशुमान्) अभिनिर्मुक्ता ऽभ्युदितौ (तौ यथाक्रमम्)	
One married before his elder brother. d The unmar- ried elder brother.	55.	परिवेत्ता (ऽनुजो ऽनूढे ज्येष्ठे दारपरिग्रहात्) ^{m c} परिविन्ति (स्तु. तज्ज्यायान्)	
Marriage.			^m ^{5 m} विवाहोपयमौ (समौ)
	56.	(तथा) परिणयोद्वाहोपयामाः पाणिपीडनम् ^m ^m ^{ng} ^{nh} व्यायो ग्राम्यधर्म (श्च) रतं निधुवनं (च सः)	
Copulation.			
Three hu- man pur- suits i	57.	त्रिवर्गो (धर्मकामार्थैश्) ^{m j}	
Four ob- jects. k			^m चतुर्वर्गः (समोक्षकैः)
The same equally po- tent. The bride- groom's friends.		ⁿ (सवलैस्तैश्च) चतुर्भद्रं	
		^{m l} जन्याः (स्निग्धावरस्य ये)	

1—नु. 2—त्ति. 3—नु. 4—तृ. 5—उ.
6—उ. 7—उ.

^a Who assumes the exteriors of religion for a livelihood. ^b Infringing, through incontinence, austerities begun by him. ^c Respectively. ^d This regards the first marriage. ^e Also परिवृत्तिः and परिवृत्तिः. ^f Also पाणिपिडनं, &c. ^g Also रमणं, सुरतं, and रतिः. ^h Likewise वैद्यनं. ⁱ Viz. duty, love, and wealth. ^j And त्रिवर्गः. ^k The three above mentioned ; and final beatitude or release from transmigration. ^l Sing. जन्यः.

CHAPTER VIII.

SECTION I.

1.	^m मूर्धाभिषिक्तो ^m राजन्यो ^m बाहुजः ^{ma} क्षत्रियो ^{1 m} विराट्	A man of the military tribe.
	^{mb} ^{2 m} राक्षि ^m राट् ^{3 m c} पार्थिव ^{md} क्षाभृत् ^{me} भूप ^m महीक्षितः	A king
2.	(राजा तु प्रणताशेषसामन्तः स्याद्) ^m अधीश्वरः	An emperor. f
	^{4 m} चक्रवर्त्ती ^m सार्वभौमो	A universal monarch. g
	(नृपो ऽन्यो) ^m मण्डलेश्वरः	Any other prince.
3.	येनेष्टं राजसूयेन मण्डलस्थेश्वरश्च यः	A paramount. h
	^{5 m} शास्ति यच्चाज्ञया राज्ञः स) सम्नाड्	
	(अथ) ⁿ राजकम्	An assemblage of princes.
4.	ⁿ राजन्यकं (च नृपति. क्षत्रियाणां गणे क्रमात्)	— of soldiers.

1 राज.

2—ज्.

3—व्.

4—नृ.

5—ज्.

^a Also क्षत्री (—नृ) and क्षत्रः or क्षत्रः. ^b राजा (—नृ.) ^c Likewise महीक्षित्, &c. ^d नृपः. So नृपतिः, नरपतिः, &c. ^e Also भूपालः, भूमिपाल, &c. ^f Paramount over all neighbouring princes. Some make this synonymous with the following. ^g Sovereign of the earth from sea to sea. ^h A sovereign prince who has performed a *Rájasúya* sacrifice, and exercises despotic sway over others. Or one, who has either of these qualifications.

A minister
or counsel-
lor.

Other mi-
nisters.

The king's
compani-
ons.

The priest
or chap-
lain.

The judge.

The war d-
er or port-
er.

An armed
guard.

A superin-
tendent. f

An over-
seer of a
village.

An inspec-
tor of a
district.

The trea-
surer. g

The master
of the mint.
h

The cham-
berlain. j

^{1 m} मन्त्री ^m धीसचिवो ^m ऽमात्यो

^{m a} (ऽन्ये) कर्मसचिवो (सुतः)

^m 5. महामात्राः प्रधानानि ^{m n b}

^{2 m} पुरोधो (स्तु) ^m पुरोहितः
^{3 m} ^{4 m}

(दृष्टरि व्यवहाराणां) प्राङ्विवाका ऽक्षदर्शकौ

^{m c} 6. प्रतीहारे द्वारपाल दास्य दास्यित दर्शकाः ^m ^{m d} ^m ^{m e}

^m रक्षिवर्ग (स्व.) नौकस्थो ^{5 m}

^{6 m} (ऽथा) ऽध्यक्षा ^{7 m} ऽधकृतौ (सनौ)

^m 7. श्यायुको (ऽधिकृतोग्रामे)

^m गोपो (ग्रामे पुद्गरिषु)

^m भौरिकः कनकाध्वक्षो ^m

^m रूप्याध्यक्ष (स्तु) ^{mi} नैष्किकः
^m

8. (अन्तःपुरे त्वधिकृतः स्याद्) अन्तर्वंशिको (जनः)

1—नु.

2—घस्.

3—क.

4—क.

5—अ—.

6—क.

7—तु.

^a कर्मसचिवः. Also ञामात्यः. ^b Sing. प्रधानं,—नः. ^c Also प्रति-
हारः. ^d Or दास्यः. Likewise द्वारी (न), द्वारिकः, दोवारिकः. ^e Also
अपदर्शकः, and दास्यितदर्शकः. ^f Over any department some say, over
that of receipt and disbursements. ^g Superintendent of the gold.
^h Superintendent of the silver coinage ; or of the silver in general.
ⁱ Also टक्षपतिः. ^j Superintedent of the women's apartments.

^m सौविद्व्याः ^{m b} कंचुकिनः ^{m c} स्थापत्याः ^{m d} सौविदा (सु ते)	Attendants of the women. a
^{m f} 9. शंडो ^m वर्षवर (सुल्यौ)	A eunuch. c
^m सेवका ^{1 m g} स्थनुजीविनः ^{2 m}	A servant.
^{3 m} (विषयानन्तरो राजा) शत्रुर्	A foe. h
^{n j} मित्र (मृतः परम्)	A stranger or neutral. i
^m 10. उदासीनः (परतरः)	A stranger. k
^m पाष्णिग्राह (सु पृष्ठतः)	An enemy in the rear.
^{4 m} रिपी ^{m l} बैरि ^{m m} सपत्ना ^m ऽरि ^{5 m} द्विषद् ^{6 m} द्वेषण ^{7 m} दुर्हृदः	Any enemy.
^{m n} 11. द्विष् ^m विपक्षा ^m ऽहिता ^{m n} ऽमित्र ^m दस्यु ^m शात्रव ^{8 m} शत्रवः	
^{m o} अभिघातिपरा ^m ऽरातिप्रत्यर्थिपरिपन्थिनः ^{m p}	
^m 12. वयस्यः ^m स्निग्धः ^{11 m} सवया	A friend and contemporary.

1—नृ. 2—नृ. 3—यत्न. 4—पु. 5—दृ. 6 द्वे—
7—दृ. 8 यत्न. 9—नृ. 10—नृ. 11—सृ.

^a Guarding the apartments of the king's women. ^b Sing. कंचुकी (—नृ.) ^c स्थापत्यः or स्वपतिः. ^d सौविदः or सुविदः. ^e A castrated attendant. Some make the preceding synonymous with this. ^f One reads शंडः, but erroneously ; for the term is शंडः and signifies impotent. ^g वर्षी (—नृ.). ^h A neighbouring prince ; for enmity frequently arises between neighbours. ⁱ Being more distant. ^j Or मित्र. ^k Remote : showing neither friendship nor enmity. ^l बैरी (—नृ.). ^m Or सपत्न्यः. ⁿ द्विष् (—दृ.). Also द्विषः (—दृ.). ^o अभिघाती (नृ) or अभिघाती (—नृ) and अभिघातिः (—ति). ^p अरातिः or आरातिः.

Y

A friend.

n a l m b 2 m

(ऽय) मित्रं सखा सङ्घत्

Friend-
ship.

" "

सख्यं सामपदीनं (स्याद्)

Complai-
sance. c

m "

अगुरोधो ऽनुवर्त्तनम्

A spy. d

m m 3 m e 4 m m

13. यथार्हवर्णः प्रणिधिरुपसर्पश्चरः स्पशः

m 5 m

चार (च) गूढपुरुषश्

Trusted ;
confiden-
tial.

6 m f n m, f n i

(चा) प्रः प्रत्ययित (स्त्रिषु)

An astro-
loger.

m m g m m h

14. सांवत्सरो ज्योतिषिको दैवज्ञ गणका (वपि)

m m 7 m m

(स्युर्)मौहर्त्तिक मौहर्त्त ज्ञानि कार्त्तांतिका(चपि)

m m

A man ver-
sed in any
science.

15. तांतिको ज्ञातसिद्धांतः

A generous
household.
er. i

8 m j m

सती गृहपतिः (समौ)

A scribe.

m k m m l m

लिपिकारो ऽक्षरचनो ऽक्षरचुसु (च) लेखके

1—लि. 2—दु. 3 च— 4 च— 5—व. 6 चाप्ता. 7—नृ. 8—नृ.

b

* Or मित्र*. Invariably neuter : ut some vary the gender ; masc. मित्रः fem. मित्रा. ^b Fem. सखी ^c The accomplishing of a desired object. Some explain this, service. ^d The two first, others say the three first, terms signify a secret agent under a disguise : and the rest an occasional emissary : or else a spy in general. * Or अक्षरचनः. ^f Fem. चाप्ता and प्रत्ययिता. ^g Or ज्योतिषिकः. ^h गणकः fem. गणकी. ⁱ Constantly giving alms and performing sacrifices. ^j Also सखी. ^k Or लिपिकारः. and लिपिकरः. ^l Also अक्षरचुसुः.

16. लिखिताऽक्षरसंस्थाने लिपिर्लिखि वि (वमे लिखी) ^{na nb f lfc} Scripture or writing.
- (स्यात्) संदेशहरो दूतो ^{m nd} A messenger or ambassador.
- दूत्यं (तद्भावकर्मणि) ^{ne} An embassy or message.
17. अध्वनीनोऽध्वगोऽध्वन्यः पांथः पथिक (दूत्यपि) ^{mf m m mg m} A traveller.
- (स्वास्थ्यमात्यसुहृत्कोशराष्ट्रदुर्गबलानि च) ^{n fi} The requisites of regal administration. h
18. राज्याङ्गानि प्रकृतयः ^{m m n n n m} Including citizens. j
- (संधिर्ग्रा विग्रहो यानमासनं दैधमाश्रयः) ^{ml} Six expedients of defence. k
19. (षड्) गुणाः ^f
- शक्तयः (स्तिष्ठः प्रभावोत्साहमंत्रजाः) ^{Power. m}

1 लि—.

* And लिखनं or लेखनं. ^b According to another reading (अक्षर विन्यासे), this and the preceding term are the interpretation of the two next words. ^c Likewise लिपी and लिखी. ^d Fem. दूती. ^e And दूत्यं. ^f Fem. अध्वनीना, अध्वगा, अध्वन्या. ^g Fem. पांथा, पथिकी. Some write पथिका erroneously as others observe. Also masc. पथकः. ^h Viz. 1st. the king or lord ; 2d. his counsellor or minister ; 3d. a friend or ally ; 4th. treasure ; 5th. territory ; 6th. a strong hold ; 7th. an army. ⁱ Sing. राज्याङ्ग and प्रकृतिः. ^j Some reckon eight requisites of regal administration including the companies of citizens : others nine with the spiritual adviser, &c. ^k Severally mentioned. Viz. Pacification. War. A progress or a march. A halt or the maintaining of a post. A double resource or a stratagem. Recourse to protection. ^l Sing. युयः an expedient. ^m Of three sorts ; as resulting from majesty, perseverance and counsel.

Threefold object. a	^m (अयः स्वानं च दृष्टि च) ⁿ त्रिवर्गे ^f (नीतिवेदिनाम्) ^m
Majesty. b	20. (स) ^m प्रतापः ^m प्रभाव (च यत्तेजः कोषदण्डजम्)
Four means of success.	(भेदो दण्डः ^{1 m} साम दानमित्थ) ^{1 m} पाय (चतुष्टयम्)
Punish- ment. c	21. साहसं (तु) ⁿ दमे ^m दण्डः ^m
Concilia- tion.	^{2 n} साम ^{n d} सांत्वम् (अथो समौ)
Disunion.	^m भेदोपजापाव ^{3 m}
Trial or test of ho- nesty. e	^f उपधा (धर्मैद्यैयं त्वरोक्षणम्)
Secret. g	22. (पंच त्रिष्व.) ^f ^{m f n} ऽपडक्षीणो (यस्तृतीयाद्यगोचरः)
Solitary, or private.	^{m f n h} विविक्त ^{m f n} विजम ^{m f n i} च्छन्न ^{m f n} निःशलाका (सूया) ^{4 n j} रहः
Occurring in private.	23. रह (चो) ⁵ पांशु ⁶ (चालिंगे) ^{m f n k} रहस्यं (तद्वये त्रिषु)
Trust or confidence.	^{m l} (समौ) विश्रभ्य विश्वासौ ^m

1 च— 2—नृ. 3 च—प. 4—स. 5—स. 6 च—

^a Loss, evenness and gain : or disappointment, continuance of the same state, and success : or else expenditure, equality and profit. ^b The dignity arising from treasure and forces ; and from the power of punishment : the consequent high spirit and impatience of injury. ^c In reducing the foe : viz. Sowing of dissention, chastisement, conciliation and gifts. ^d Likewise क्षाण (—न) and क्षाण. ^e Trial of loyalty, of disinterestedness, of continence, and of intrepidity. ^f The five next terms admit the three genders. ^g Unknown to a third person. ^h Fem. विविक्ता. ⁱ छन्नः or छन्दः. ^j Likewise masc. रहः (च) ^k Fem. रहस्या. ^l And विश्रभः.

- अपे (अंशो यथोचितात्) ^m ⁿ Deviation from right.
24. अपे न्याय कल्पा (सु) देशरूपं समञ्जसम् ^m ^m ^m ⁿ ⁿ Propriety or fitness.
- युक्तमौपयिकं लभ्यं भवमाना अभिनीत (वत्) ^{m f n} ^{1 m f n m f n} ^{m f n} ^{m f n} Right, fit or proper.
25. न्यायं (च त्रिषु षट्) ^{m f n}
- संप्रधारणा (तु) समर्थनम् ^f ⁿ Deliberation. a
- अववाद (स्तु.) निर्देशो निदेशः शासनं (च सः) ^m ^m ^m ⁿ An order or command.
26. शिटि (चा) चा (च) ^{f b} ^{2 f}
- संस्था (तु) मर््यादा धारणा स्थितिः ^f ^f ^f Continuance in the right way.
- आगोऽपराधो मंतु (च) ^{3 n} ^m ^m Offence or transgression.
- (समे द्.) दानबन्धने ^{4 n} ⁿ Binding.
27. द्विपाद्यो (द्विगुणो दण्डो) ^m Double penalty. c
- भागधेयः करो वलिः ^m ^{m d} ^m Royal revenue.
- (घटादिदेयं, शुल्को (ऽस्त्री) ^{m n} Toll. e
- प्राभृतं (तु) प्रदेशनम् ⁿ ⁿ A present. f

1 जो—.

2 चाज्ञा.

3—स.

4 द—.

* On the propriety or impropriety of any thing : a determination thereon. ^b Also चाज्ञाः. ^c Twice the prescribed fine or punishment of the offence. ^d Also कारः. ^e Or duty of customs payable at ferries, and passes. ^f Some restrict the two first terms to signify an oblation of first fruits, &c. to the gods : or a present to a friend ; and the four last an humble offering to the king, &c. ; or else a bribe ; or generally any present. Others restrict all the terms to one or other of those various senses.

	ⁿ	^{1 n}	^{2 m}	^{3 f}
	28. उपायनमुपग्राह्यमुपहार (दायो) पदा			
A special gift. a			^{m b}	ⁿ
	(यौतकादि तु यद्देवं) स दायो हरणं (च तत्)			
Present time. c	^m	^{n d}	29. तत्काश (स्तु.) तदात्वं (स्याद्)	
Future time.			^{f e} (उत्तरः काल) आयतिः	
Immediate consequence.	ⁿ	सांष्टिकं (फलं सद्यः)		
Future consequence.			^m	उदकः (फलमुत्तरम्)
Casual and unseen danger. f	ⁿ	30. अदृष्टं (वक्रितोयादि)		
Obvious danger. g			^m	दृष्टं (स्वपरचक्रजम्)
Latent danger. h		ⁿ	(महीभुजाम्) अहिभयं (स्वपक्षप्रभवं भवम्)	
Bearing of royal insignia.	^f	^{4 m}	31. प्रक्रिया (त्वं) धिकारः (स्याच्च)	
A cow tail. i		^{n j}	चामरं (तु) प्रकीर्णकम्	
A throne.	ⁿ	ⁿ	वृपासनं (यत्तद् भद्रासनं)	
One made of gold.		ⁿ	सिंहासनं (तु तत्)	

1 उ—.

2 उ—.

3 उ—.

4 उ—.

^a As a nuptial present (यौतकं), or alms to a student on his initiation, &c. ^b Likewise सुदायः. ^c The time when an act occurs. ^d Some say indec. ^e Also masc. आयतः. ^f As that of conflagration, inundation, &c. ^g As desolation and plunder of armies. ^h From one's own party : compared to a lurking serpent. ⁱ The tail of the Bos grunniens : used as a fan. ^j Likewise चमरं and fem. चाचरा—रो.

32. (हैमं)

^{३ ३} ^{१ ३}
 छत्रं (स्या) तपत्रं

A parasol.

^{२ ३}
 (राजस्तु) वृषलक्ष्म (तत्)

A royal one. b

^३ ^३
 भद्रकुम्भः पूर्णकुम्भे

An auspicious jar. c

^३ ^३
 भङ्गारः कनकावुका

A golden vase.

SECTION. II.

^३ ^३
 1. निवेशः शिविरं (शंढे)

A camp. d

^३ ^{३ ३}
 सज्जनं (तु) परक्षणम्

A sentry or guard.

^३
 (हस्त्यध्वरथपादातं) सेनाङ्गं (स्याच्चतुष्टयम्)

Component part of an army. c

१ चा—.

२—वृ.

३ च—.

^a Or ^३. ^b With a golden staff. ^c A golden one, filled with water from a holy place, and used in consecrating a king. ^d Some say the royal residence. ^e Four such parts are distinguished : horse, foot, elephants and cars : besides boats, buffaloes, &c.

An ele-
phant.

1 m m 2 m m m m
2. दंती दंतावली हस्ती हिरदो ऽनेकपो द्विपः

m m m a m m 3 m
मतङ्गयो गजे ऽनागः कुम्भरो वारणः करी

m m 4 m b
3. दूभः सुम्भेरभः पद्मी

The leader
of a wild
herd.

m m
यूयनाथ (स्तु) यूयपः

A rutting
elephant. c

m m
महोत्कटो महकलः

A young
elephant. d

m e m
कलभः करिशावकः

A furious
elephant. f

m m m
4. प्रभिन्नो गज्जितो मत्तः

An elephant
out of rut.

m m
(समाव्) छद्वांत निर्मदौ

g
A herd of
elephants.

m f
हासिकं गजता (हन्ते)

A female
elephant.

f f f h
करिणी धेनुका वशा

The tem-
ples.

m m i
5. गण्डः कटो

The tempo-
ral juice. j
Water emit-
ted from the
elephant's
trunk.

m n
मदो दानं

m m
वमयुः करणीकरः

His frontal
globes. k

m l
कुम्भौ (तु पिण्डौ शिरसः)

1—नृ.

2—नृ.

3—नृ.

4—नृ.

* Also नगजः. b And पद्म. c From whose temples juice is be-
ginning to flow. d Till twenty years : some restrict the term to a cub
under five years. e Fem. कुम्भो. f From whose temples juice is
flowing. g The juice having ceased to exude. h So हस्तिनी, पद्मिनी
&c. Also करेणुः वासिता, &c. i Likewise करटः. j Which exudes
when the elephant is in rut. k Lumps on his head ; which swell in
the rutting season. l Sing. कुम्भः.

	(तयोर्मध्ये) विदुः (पुमान्)	The hollow between them.
6. अवग्रहो ललाटं (स्याद्)		His forehead.
	रूपिका (त्वक्षिकुण्डलम्)	His eyeball.
(अपांगदेशो) निर्धाराणं		Corner of his eye.
	(कर्णमूलं तु) चूलिका	Root of his ear.
7. (अधः कुम्भस्य) वाहित्यं		Part below the frontal globes. d
	प्रतिमान (मधो ऽस्य यत्)	Under that ; between the tusks.
आसनं स्कन्धदेशः (स्यात्)		His withers. e
	पद्मकं विन्दुजालकम्	Marks on his face and trunk. f
8. पक्षभागः पार्श्वभागे		His side or flank.
	दन्तभाग (स्तु योऽग्रतः)	His front.
(हौ पूर्वपश्चाज्जंघादिदेशौ) गात्रा ऽवरे (क्रमात्)		His shoulder and thigh. h
9. तौ वैनिकम्		Pike to drive him. i
	आलानं बंधसंभे	Post to which he is secured. k
	(ऽय) शृङ्खले	Chain for his feet.

1—व.

2—र.

^a Some add विदुः. ^b Also अवग्रहः. ^c And रूपिका or रूपिका. Also रूपिका, &c. ^d Or rather below the protuberances, beneath the forehead, which are named नासकुम्भः. ^e Where his rider sits. ^f Red, white or yellow. ^g Or पद्म. ^h The first part of his fore-leg and of his hind-leg, respectively. ⁱ A bamboo headed with iron. ^j Some read वैनिक. ^k Or the post and tie. ^l Fem. शृङ्खला.

Z

^{ma} ^{mn}
अंडुको निमडे! (ऽस्त्री स्याद्)

Hook to
guide him.

^{mn} ^{fb}
अंकुशो (ऽस्त्री) ऋणिः (स्त्रियाम्)

Leathern
girt.

^{fc} ^{fd} ^f
10. चूषाकक्ष्या वरत्रा (स्त्रात्)

Dressing an
elephant. e

^f ^f
कल्पना मञ्जना (समे)

His trap-
pings. f

^{fg} ^{ln} ^m ^{mh} ^{mfi}
प्रवेष्टासारथं वर्णः परिष्टोमः कुथो (हयोः)

Unfit for
riding. j

ⁿ
11. बीतं (त्वसारं हस्तप्रभं)

An ele-
phant-
stable.

^f ^f
ब्रारी (तु) मजबन्धनी

A horse.

^{mk} ^{ml} ^m ^m ^m ^m
घोटके पीति तुरग तुरंगः ऽथ तुरंगमाः

^{2m} ^m ^{3m} ^m ^{mm} ^m ^{4m}
12. वाजि वाहा ऽर्व मंधर्व इव सैन्धव सप्तयः

Horses of a
good breed.

^{mn} ^m
आजानेयाः कुलीनाः (स्युर्)

—trained
for the
manege.

^{mo} ⁵ⁿ
विनीताः साधुवाहिनः

1आ—.

2—नृ.

3—नृ.

4—मि.

5—नृ.

^a Also अंडुकः. ^b Or ऋणिः. It is also masculine, say some: but others hold such instances of it to be erroneous. ^c Likewise चूषा and हष्ठा or हूषा. ^d Also कक्षा. ^e Ornamenting him with minium, &c. or caparisoning him for his owner's riding. ^f Coloured woolen cloth ; thrown over his back. ^g प्रवेष्टिः or प्रवेष्टी. ^h Some write परिष्टोमः. ⁱ Fem. कुथा. Also neut. कुथं. ^j An elephant or horse unfit for war, &c. ^k And घोटः. ^l Or पीती (—नृ). Also बीतिः. ^m Fem. हयो. ⁿ Sing. आजानेयः. Also आजानेयः. ^o Sing. विनीतः.

^{m b} ^{m c} ^m ^{m d}		Horses of certain local breeds.
13. वानाशुचाः पारसीकाः कांबोजा वाहिकाः (इयाः)		
^{1 m} ^m		^a
यशुर् (अश्वे!) ऽश्वमेधीये		A horse fit for sacrifice.
^{m f} ^m		^e
जवन (स्तु) जवाधिकः		A fleet horse ; a courser.
^m ^{2 m g}		
14. पृष्टः स्योरी		A pack horse.
^m		
(सितः) कर्को		A white horse.
^m		
रथ्यो (वाढा रथस्य यः)		A chariot-horse.
^m ^m		
बालः किशोरो		A colt.
^{3 f} ^{4 f} ^f		
वास्यश्वा वडवा		A mare.
ⁿ		
वाडवं (मयो)		A stud.
^{5 m f n h}		
15. (त्रिष्व) श्वीनं (यदश्वेन दिनेनै केन गम्यते)		A day's journey for a horse.
ⁿ		
कश्वं (तु मध्यमश्वानां)		A horse's flank.
^f ^{f i}		
हेषा क्रेषा (च निखनः)		Neighing.
^m ^m		
16. निगाल (स्तु) गलोद्देशो		The throat.
ⁿ ^{6 n}		
(हन्ते त्व) ऽश्वीयमाश्व (वत्)		A multitude of horses.

¹ यशु. ²—नृ. ³—जी. ⁴च—. ⁵वा—. ⁶वा—.

^a Of the several countries indicated : but some make the two first terms synonymous ; as also the two last. ^b So वनाशुचः a horse from *Vanāyu* ; and वानाशुचः one from *Vānāyu*. ^c Sing. पारसीकः or पारसीकः a Persian horse. ^d वाहिकः or वाहिकः. ^e Fit to be immolated at an *As'wamed'ha*. ^f Some add यवनः. also प्रजवी (—नृ). ^g Likewise स्योरी (—नृ), and स्योरी (—नृ). Some explain this strong. ^h वाश्वीनः.—ना.—नं. ⁱ Also क्रेषा.

A horse's
paces. a

His paces
generally.
b

His nose. c

The bit of
the bridle.

A horse's
hoof.

His tail.

A horse
rolling him-
self.

A war
chariot.

Any other
car. i

A covered
car. k

A cart.

A carriage
drawn by
oxen.

A litter.

ⁿ ⁿ ⁿ ⁿ ⁿ
आस्त्रादितं धौरितकं रेचितं वलितं सुतम्

17. (गतयो ऽम्बः पंच) धारा^f

^f ^{m n}
घोणा (तु) प्रोथ (मुखियाम्)

^{f d} ^{m n e}
कविका (तु) खलीने (ऽस्त्री)

ⁿ ^{m f}
शफं (ह्रीवे) खुरः (पुमान्)

^{m n} ⁿ ^{n g} ^m ^{m h}
18. पुच्छो (ऽस्त्री) लम लांगूले बालहस्त (च) बालधिः

^{1 m f n} ^{m f n}
(त्रिषू) पादत लुठितौ (परादत्ते मुहूर्ध्वि)

^m ^m ^m
19. (याने चक्रिणि युद्धार्थे) यतांगः स्यंदने रथः

^{m j}
(चसौ) पुष्परथ (चक्रयानं न समराय यत्)

^m ^{n l} ^{n m}
20. कर्णीरथः प्रवहणं हयनं (च सम त्वयम्)

^{2 n} ^{m n}
(ह्रीवे) ऽनः शकटे (ऽस्त्री स्याद्)

^{f n}
गंत्री (कंबलिवाद्यकम्)

^f ⁿ
21. शिविका वापयानं (स्याद्)

1—

2—

^a Viz. walk, trot, moving in the longe, (some say sidling,) gallop, and vaulting ; in order, as enumerated. ^b Sing. धारा a pace. ^c Or the extremity of his snout : or one term signifies the nostril ; and the other the snout. ^d And कविः or कवी. ^e Likewise खलिनः. ^f And खुरः. ^g Or लांगूलः. ^h Some restrict the two last terms to signify a hairy or bushy tail. ⁱ For travelling, &c. ^j Also पुष्परथः. ^k For the conveyance of women ; but some interpret this a small covered car for diversion ; or else a litter to be borne on men's shoulders. ^l And प्रवहणं. ^m Or हयनं. ⁿ Likewise मान्त्री.

	^f ^f दोला प्रेक्षा (दिकाः स्त्रियाम्)	A ham- mock or swing. a
	^{m f n} ^{m f n} (उभौ तु) द्वैप बैयाघ्रौ (द्वीपिचर्मामृते रथे)	A car co- vered with tigerskin. c
22.	^{l m f n} (पाण्डुकम्बलसंवीतः स्यंदनः) पाण्डुकम्बली	—with white wool- en cloth.
	^{m f n} ^{m f n d} (रथे) काम्बल वाक्त्रा (द्याः कम्बलादिभिरामृते)	—with blanket or cloth, &c.
23.	^e (त्रिषु द्वैपादयो)	
	^f ^f रथ्या रथकड्या (रथवजे)	A multi- tude of cars.
	^{2 f g} ⁿ घः (स्त्री क्लीबे) यानमुखं	Fore-part of a carri- age. f
	ⁿ ^{3 m} (स्याद्) रथांगमपस्करः	Any part of a carri- age.
24.	ⁿ ⁿ चक्रं रथांगं	A wheel.
	^{f h} ^m (तस्यांते) नेमिः (स्त्री स्यात्) प्रधिः (पुमान्)	Its peri- phery.
	^{f j} ^{f k} पिण्डिका नाभिर्	Its nave. i
	^m ^{m f m} अक्षायकीलके (तु द्वयोर्) अणिः	The pin of the axle. l

1—नृ.

2घर्.

3अ—.

* Whether for travelling or for diversion. ^b Besides other terms, as लट्ठा, &c. ^c The following terms are employed adjectively. Ex. द्वैपः रथः. ^d वाक्त्रः, covered with cloth. चर्मः, covered with leather. जौनः, with linen. दौकूलः, with silk. ^e The foregoing are used adjectively. ^f Its pole ; or the part where the yoke is fixed. ^g Also घुरा. ^h And नेमी. ⁱ Or else the centre piece of the car itself. ^j Also पिण्डी or पिण्डः. ^k नाभिः and नाभी. ^l Or a pin at the extremity of the pole. ^m Likewise अणिः and fem. अणी.

The fender
of a carri-
age. a

25. रथगुप्तिर्वृक्षे (ना)

The pole. b

वृषर (स्तु) युगंधरः

Bottom of a
carriage.

अनुकर्षे (दाव धः स्तु)

A separate
yoke. d

प्रासंगे (ना युगाद्यु. गः)

Any vehicle. e

26. (सर्वं स्याद्) वाहनं यानं युग्मं पत्नं (च) धारणम्

A mediate
one. h

(परम्परावाहनं यत्तद्) वैनीतकम् (ऽस्त्रियाम्)

Elephant
drivers. i

27. आघोरणा इक्षिपका इक्षारोहा निषादिनः

A charioteer.

नियन्ता प्राणिता यन्ताः सूतः क्षत्ता(च) सारथिः

28. सव्येष्ट दक्षिणस्थौ (च संज्ञा रथकुटुम्बिनः)

Warriors in
chariots.

रथिनः स्थंदनारोहाः

Horsemen. l

अश्वारोहा (स्तु.) सादिनः

1—वृ. 2—नृ. 3—हृ. 4—हृ. 5—हृ. 6—स्तु.

* A piece of wood encompassing it, to secure it from collision.
b Or wood to which the yoke is fixed. c Also अनुकर्षा (नृ). d For training young cattle and for similar purposes. e Horse, elephant, chariot, &c. f Also वाहनं. g And पत्नं. h As a porter carrying a litter, or a horse dragging a carriage. i Some restrict the two first terms to the keeper, and the two last to the warrior riding an elephant. j सव्येष्टा (हृ) सव्येष्टः (हृ). k Some erroneously make the two last terms signify the carriage horses yoked right and left. l Sing. अश्वारोहः, सादी (नृ).

29. ^mभटा ^mयोधा ^{1 m}(य) योद्धारः Warriors generally.
- ^mसेनारक्षा ^m(स्तु.) ^mसैनिकाः Guards or sentinels.
- ^m(सेनायां समवेता ये) ^mसैन्या(स्तु.) ^mसैनिका(यु ते) Arrayed troops.
30. ^m(बलिनो ये सहस्रेण) ^mसाहस्रा ^{2 m}(स्तु.) सहस्रिणः A thousand strong.
- ^mपरिधिस्थः ^mपरिचरः A guard or attendant. a
- ^mसेनानी ^{3 m}वाहिनीपतिः A general.
31. ^mकंचुके ^{m n b}वारवाणो (ऽस्त्री) Armour ; hawberk.
- ^{4 n}(यत्तु मध्ये ⁿसकंचुकाः) The girdle over the coat of mail.
- ^m(वपुः तत्) सारसना ऽधिकांगे A helmet.
- ⁿ(य) शीर्षकम् A helmet.
32. ⁿशीर्षण्य ⁿ(यु) शिरः
- ⁿ(य) तनुत्वं ^{5 n}वर्म ^{n c}दंशनम् Mail.
- ^mउरः ^mकंकटको ^{m d}जागरः ^{m n}कवचो (ऽस्त्रियाम्)
33. ^{m f n}आमुक्तः ^{m f n}प्रतिमुक्त ^{m f n}(यु) ^{m f n}पिनद्ध ^{m f n}(यु) ^{m f n e}ऽपिनद्ध(वत्) Clothed, or accoutred.
- ^mसज्जो ^mवर्मितः ^mसज्जो ^mदंशितो ^mव्यूढकंकटः Armed or mailed.
34. (त्रिष्वामुक्तादयो)
- ⁿ(वर्मभृतां) ⁿकावचिकं (गण्ये) Multitude of soldiers mailed.

1 योद्धा— 2—यु. 3 वा— 4—यु. 5—यु.

a Bodyguard. b Also वायवारः. c Or दंशनं. d And जागरः. e Or, according to a different reading, व्यूढकंकटः.

A foot-soldier.

^m ^m ^m ^{m a} ^{l m}
पदाति पत्तिपदग पादातिक पदातयः

^m ^m
35. पद्म (च) पदिक (चा)

Infantry.

ⁿ ^f
(ऽथ) पादातं पत्तिसंहतिः

A soldier by profession. d

^m ^{m c} ^m ^m
शस्त्राजीवे काण्डस्यष्टा ऽयधीया ऽयधिकाः (समाः)

Skilled in archery.

^m
36. कृतहस्तः सुप्रयोगविशिखः कृतपुख (वत्)

Unskilled ; missing the butt.

^{2 m} ^{3 m} ^m ^{m d} ^{m e} ^m
अपराद्धपत्को ! (ऽसौ लक्ष्याद्युत्तसायकः)

An archer or bowman

^{4 m}
37. धन्वी धनुषान् धनुष्को ! निषङ्गस्त्री धनुर्धरः

One fighting only with arrows.

^m
(स्यात्) काण्डवां (स्तु.) काण्डीरः

A warrior armed with an iron-lance.

^m ^m
शाक्तीकः शक्तिहेतिकः

^m ^m
38. यष्टीक पारश्वधिकौ (यष्टिपरशुहेतिकौ)

— with a club, or a battle-axe. f

^m ^m
नैस्त्रिधिकौ ऽसिहेतिः (स्यात्)

— with a sword.

^m ^m
(समौ) प्रासिक कौतिकौ

— with a spear.

^{5 m} ^m
39. चर्मौ फलकपाणिः (स्यात्)

— bearing a shield.

^{6 m} ^m
पताकी वैजयन्तिकः

A standard bearer.

^m ^m ^m ^m
अनुसवः सहाय (चा) ऽनुचरो ऽभिसरः (समाः)

A companion or follower.

^m ^{m g} ^m ^m ^m
40. पुरोगा ऽग्रेसरप्रष्टा ऽग्रतःसर पुरःसराः

A leader.

1—जि.

2—नृ.

3—वृ.

4—वत्.

5—नृ.

6—नृ.

^a Also पादातः, पादातिकः and पादाविकः. ^b These and following to V. 45 inclusive, may be used adjectively. ^c Or काण्डस्यष्टः. ^d निषङ्गी (—नृ.). ^e अस्त्री (—नृ.). ^f Respectively. ^g Or अग्रसरः.

- ^m पुरोममः ^{1 m} पुरोगामी
- ^{2 m} मन्दगामी (तु) ^m मन्थरः Marching slow.
- ^{m a} 41. जंघालो ^{m b} ऽतिजवः Marching fast.
- ^m (तुल्यौ) जंघाकरिक ^m जांधिकौ A runner or express.
- ^{3 m} तरस्वी ^m त्वरितो ^{4 m} वेगी ^{5 m} प्रजवी ^m जवने ^m जवः
- ^m 42. जय्यो (यः शक्यते जेतुं) Able to conquer.
- ^m जेयो (जेतव्यमात्रके) Fit for conquest.
- ^m जैत्र (स्तु) ^{6 m} जेता A conqueror. c
- ^m (यो गच्छत्यलं विद्विषतः प्रति) One who ably faces the foe.
- ^m 43. (सो) ऽभ्यमित्रो ^m ऽभ्यमित्रो ^{7 m} ऽभ्यमित्रो ^m ऽभ्यमित्रो (इत्यपि) Strong ; powerful.
- ^{8 m} जर्जस्वः ^{9 m} (स्याद्) जर्जस्वी (य जर्जोतिशयान्वितः)
- ^{m h} 44. (स्याद्) उरस्वानुरसिलो Broad-chested. d
- ^m रथिको ^{m f} रथिरो ^{10 m} रथी The owner of a car. e
- ^{m h} कामगाम्यनुकामीने (च.) One who goes as he lists. g
- ^m ऽत्यन्तीन (स्तथा भ्रमम्) One who moves much.

- 1—नृ. 2—नृ. 3—नृ. 4—नृ. 5—नृ.
6—हृ. 7—नृ. 8—तृ. 9—उ. 10—नृ. 11—च—.

^a Or जंधिलः. ^b And अतिजवः. ^c Or according to another interpretation, one who effectually faces the foe. ^d Some interpret this strong. ^e Or a person riding in a car. ^f Some read रथिनः ; but others condemn this variation. ^g Some interpret the second term, acting as he lists. ^h कामगामी (—नृ). Also कामगामी(—नृ).

A a

45. ^mशूरो ^{ma}वीर (च) ^mविक्रान्ते।
^{l m}जेता ^mजिष्णु (च) ^mजित्वरः
^mसांसुगीनो (रणे साधुः)
 A hero. Victorious ; used to conquer. Skilled in war.
46. ^fध्वजिनी ^{fc f}वाहिनी ^{f d}सेना ^fपृतना ^fऽनीकिनी चक्रः
^fवह्निनी ^{ne n}बलं ⁿसैन्यं ^{mn f}चक्रं (चा)ऽनीक (मुख्याम्)
 An army ; or forces. Array of troops. Different forms of array. g
47. ^mव्यूह (स्तु.) ^mवह्निविन्यासे।
 (भेदा दण्डादयो युधि)
^{mh}प्रत्यासारो ^mव्यूहपार्ष्णिः
 The rear.
48. ^{m j}(एकेभैकरथा त्रयश्चा) पत्तिः (पंचपदातिका)
^k(पञ्चप्रगैस्त्रिगुणैः सर्वैः क्रमादाख्या यथोत्तरम्)
 Reserve. i A platoon. Greater bodies. l

1—ह.

^a Or वीरः. ^b The preceding from v. 35 admit the three genders. ^c Some write वाहिनी and add वाहना. ^d Also पूतना. ^e Or वहन्म. ^f Some distinguish the four last terms from the preceding seven, as signifying a part or member of an army : others as signifying either that, or an army in general. ^g Namely दंडः in line, भोगः in column, वल्लुहः in a circle, असंहतः in separate order (including a half moon, &c.). These admit various subordinate distinctions noticed in treatises on the art of war. ^h Or प्रत्यासरः. ⁱ A separate corps posted with the general, four hundred yards in the rear of the line. ^j And परिपट्टः or पतङ्गः. ^k Comprising one elephant, one chariot, three horse, and five foot. ^l Increasing in geometrical progression. Three *pattis* are a *Sénámuc'ha* ; and three of these are a *Gulma*.

49. ^{n mn m f f f} सेनामुखं गुल्म गणौ वाहिनी पतना चम्बुः
^{f a} अनीकिनी
^{1 f} (दशानीकिन्यु) ऽशौहिष्य ^{A complete army. b}
^{f d} (ऽय) सम्पदि ^{Success or prosperity. c}
50. ^{f f f} सम्पत्तिः त्री (च) लक्ष्मी (च)
^{f e 2 f 3 f f} विपत्तयां विपदापदौ ^{Adversity.}
^{n n n 4 n g} आयुधं (तु) प्रहरणं शस्त्रमस्त्रम् ^{A weapon.}
^(अथा ऽस्त्रियौ) ^{A bow.}
51. ^{m n h 5 m n 6 n i n n n} धनुश्चापौ धनु शरासन कोदण्ड कार्मुकम्
^m दूष्यासौ (ऽप्यु)
ⁿ (ऽय कर्णस्य) कालष्टटं (शरासनम्) ^{The bow of KARNA.}
52. ^{m n m n} (कपिध्वजस्य) गण्डीव गण्डिवौ (पुष्पपुंसकौ) ^{That of ARJUNA.}

1—षी. 2—दु. 3 चापदु. 4 च— 5 चाप. 6—नृ.

* Consisting of (3. 7) 2, 187 elephants, as many cars, thrice as many horse, and five times as many foot ; making in all 21, 870. ^b Ten times the last, or 109, 350 foot, 65, 610 horse, 21, 870 chariots, and 21, 870 elephants. ^c Increase of wealth, &c. ^d संपत्(—दु) and संपदा. ^e विपत्तिः. ^f Also विपदा and चापदा. ^g Some restrict the last term to a missile weapon ; and the preceding term to a weapon retained in the hand. ^h Masc. धनुः(—सु), or धनुः(—दु), and धनूः (—दू). Likewise fem. धनुः, &c. ⁱ धनु (—नृ) or धनू (—नृ) ; also masc. धना(—नृ).

Notched
extremity
of a bow.
Leathern
fence for
the arm.
Middle of
the bow.

The bow-
string.

Two atti-
tudes in
shooting. c
A butt or
mark.

Archery.

An arrow.

Iron arrows.

Feather of
an arrow.

Shot, as an
arrow.

Poisoned
arrow.

(कोटिरस्या) ऽटनी^{f a}

गोधा तले (आघातवारणे)^{f f n b}

53. लस्तक (स्तु) धनुर्मध्यं^{m n}

मौर्वी^f आ शिखिनी^f मुखः^m

(स्यात्) प्रत्यालीढमालीढ (मित्यादिस्थानपंचकम्)^{n 1 n}
54. लक्ष्यं लक्षं शरव्यं (च)^{n n n d}

शराभ्यास उपासनम्^{m n}

ष्टपत्क वाण विशिखा अजिह्वाग खगाश्रुमाः^{m m 2 m m m 3 m}

55. कलख मार्गण शराः पत्नी रोप इषु (द्वयोः)^{m e m m f 4 m m m f}

प्रक्षेडना (स्तु) नाराचाः^{m g m}

पक्षो वाजः^{m m}

(त्रिषूक्षरे)^h

56. निरस्ताः (प्रहिते वाणे)^{m f n}

(विषाक्ते) दिग्ध लिप्तकौ^{m f n m f n}

दूयोः पासंग दूणीर निषङ्गा इषुधि (द्वयोः)^{m i m j m m m f}

1—आ.

2—ख.

3—घ—.

4—ङ.

^a And अटनिः. ^b तला or तलं. ^c Out of five, viz. 1st. with left foot advanced, and right foot retired ; 2d. With the knee advanced, but the left foot retired ; 3d. समपदं with both feet even ; 4th. विशिखाः with feet a span apart ; 5th. बडख with both knees bent. ^d Likewise शरव्यं. ^e Also कादम्बः. ^f शरः or सरः. ^g Sing. प्रक्षेडनः नाराचः. Also fem. प्रक्षेडना and प्रक्षेदना. ^h The following admit the three genders. ⁱ दूयोः Also fem. दूया. ^j उपासंगः. Likewise अपासंगः.

1f

^{॥२ •} ^{॥११} ^{॥१३} ^{॥१४ ॥१५}

खल्ले (तु) निस्त्रिंश चन्द्रहासा ऽसिरिष्टयः

მ **მ** **მ** **ბ** **მ**

971 C

A sword
knot. d

$$m \quad n \quad ne \quad 2nf$$

**The gripe
of a shield.**

 m, h, m, m

A cudgel. i

778 **778**

A bludgeon.
m

$$m f n \quad m f \quad m f o \quad m p$$

An axe.

१. दूषी.

२-५.

^a रिष्टिः or ऋष्टिः. ^b Also करवालः. ^c Some add सङ्गः. ^d A thong or chain passing from the hilt over the wrist, to secure the sword : some say the guard of the hilt. ^e Or फरं. ^f Also चर्म(—मं). ^g A weapon formed like a carpenter's hammer. ^h And हृषनः. ⁱ Some explain it a short sword ; others, a stick shaped like a sword. ^j Likewise इली and ईलिः. ^k Also करवालिका. ^l Thrown by the hand ; or, as others explain it, shot through a tube. ^m Or a staff mounted with iron ; shaped like a pestle. ⁿ Fem. कुठारी. ^o Also पशः. ^p Likewise परस्वधः and पश्वधः.

A knife.

(स्वाच्) कृष्णी (चा) ऽसिपुत्री (च) क्षुरिका (चा)
 ऽसिधेमुका

A javelin.

61. (वा पुंसि) शल्वं शंकु (र्ग)

An iron crow.

सर्वसा तोमरो (ऽस्त्रियाम्)

A bearded dart.

प्रास (स्तु) कुंतः

Sharp edge of a sword. c

कौण (स्तु स्त्रियः) पात्युत्रि कोटयः

Assembling of a complete army.

62. सर्वाभिसारः सर्वौघः सर्वसम्पन्नः (यैकः)

Lustration of arms. g

सोहाभिहारो (ऽस्त्रभृतां रात्रां गीराजनाविधिः)

March to repel an enemy.

63. (यत् सेनयाभिगमनमुरौ तद्) अभिषेधनम्

March of on assailant. i

यात्रा व्रज्या ऽभिनिर्घाणं प्रस्थानं गमनं गमः

Surrounding a foe.

64. (स्याद्) आसारः प्रसरणं

An army in motion. k

प्रचक्रं चक्षिता (यैकम्)

A gallant attack.

(अहितान् प्रत्यभीतस्य रणे यानम्) अतिक्रमः

1—यक्षी.

2—नृ.

3—त.

^a Or सर्वसा. ^b And प्रासः. ^c Some say its point. ^d पात्रिः, or पात्री.
^e अत्रिः, or अत्री. ^f कोटिः or कोटी. ^g A religious ceremony on the
 19th of A's'wina, preparatory to the opening of a campaign. ^h Some
 write सोहाभिसारः. ⁱ Or march generally. ^j Also fem. प्रसरणी, प्रसरणिः,
 and प्रसरणी. ^k Some explain it, foraging. ^l Or चक्रिणः, for both
 readings occur.

65. ^mवैतालिका ^{1 m}बोधकराश्रु ^mचक्रिका ^{m c}घाण्टिका (र्थकाः) ^{m e}(स्युर्) मागधा (स्तु.) मगधा ^{m g}वन्दिनः ^mस्तुतिपाठकाः
66. ^mसंयत्तका (स्तु. समयात्सु ग्रामादनिवर्त्तिनः) ^{m f}रेणु (र्दयोः स्त्रियां) ^{f i}धूलिः ^{m j}पांशु (र्मा न द्वयो) ^{2 n k}रजः
67. ^{m n}चूर्ण ^mचौदः ^mसमुत्पिञ्च ^mपिञ्चलौ (भयमाकुले) ^fपताका ^fवैजयन्ती (स्यात्) ⁿकेतनं ^{m n}ध्वज (मस्त्रियाम्)
68. (सा) वीराशंसनं (युद्धभूमिर्वातिभयप्रदा) ^f(अहंपूर्वमहंपूर्वमित्थं) ^fऽहंपूर्विका (स्त्रियाम्)
69. आहोपुष्टिका (दर्पाद्या स्यात्संभावनात्मनि)

Awakeners. a

Bards in throngs: b

Bards by birth. d

Panegy- rists. f

Chosen soldiers. h

Dust.

Powder. l

An army in great disorder.

A flag or banner. m

The post of danger.

Emulative onset. n

Boasting.

1—र.

2—स.

* Whose business it is to awaken the prince at dawn with music and song. ^b Who chant in chorus : or, as some explain this who ring bells before idols. ^c Sing. घाण्टिकः also घाटिकः. ^d Who recite the praises of kings in their presence. Some make this and the following synonymous. ^e Sing. मागधः or मगधः. Also मधुकः ^f Who attend on a a march and chant deeds of valour. ^g Sing. वंदी (—नृ). ^h Sworn not to recede ; and whose business is to recall fugitives. ⁱ Or धूलि. Also masc. धूलिः ^j And पांशुः ^k Likewise masc. रजः (ज). ^l Formed by pulverizing. Some make this and the preceding synonymous. ^m Some make the two last, others the four terms, signify the ensign-staff. ⁿ Act of running forward with emulation.

Conceit of
superiority.

70. अहमहमिका (तु सा स्यात्परस्परं यो भवंत्यहंकारः)

1 n n a n 2 n 3 n b

Strength or
power.

द्विविधं तः सहे बल शौर्याणि स्याम श्रुषा (च)

71. शक्तिः पराक्रम प्राणौ

विक्रम (स्व) ऽतिशक्तिता

Great pow-
er. cDrink of
warriors. d

वीरपाणं (तु यत्पानं दृत्ते भाविनि वा रणे)

War, bat-
tle, combat.

72. युद्धमायोधनं जन्यं प्रधानं प्रविदारणम्

सधमास्कांदनं संख्यं समीकं साम्प्रदायिकम्

73. (अस्त्रियां) समरा ऽनीक रणाः कलहविग्रहौ

सम्प्रहारा ऽभिसम्प्रात कलि संस्फोट संयुगाः

74. अभ्यामर्ह समाधात संग्रामा ऽभ्यागमाहवाः

समुदायः (स्त्रियः) संयत्समित्याजि समदुधः

Close fight ;
struggle.

75. नियुद्धं वाञ्छयुद्धे

(ऽथ) तुमुलं रणसंकुले

Mingled
combat.

1—स. 2—यं. 3—न. 4 आ—. 5 आ—. 6—य.
7 आ—. 8—तु. 9—ति. 10 आ—. 11—तु.

^a सहः (स्). Also masc. सहः (ह). ^b श्रुषा (श्र) and श्रुष (श्रु).
^c Or heroic valour. ^d Taken during battle for refreshment ; or before
it, to elavate courage. ^e Some admit वीरपानं. ^f Also समीकं.
^g Or संपरायकं. ^h Likewise संस्फोटः. ⁱ Sing. युत् (ध). ^j And तुमुलं.
Also तुह.रं.

^f खेडा (तु) ^m सिंहनादः (स्यात्)	War-Whoop.
(करिणां) ^f घटना ^f घटा	Troop of elephants. a
76. ^m क्रन्दनं योधसंरावे	Mutual defiance of combatants. b
ⁿ हृदितं ⁿ करिगर्जितम्	Roaring of elephants.
^{m c} विष्कारो (धनुषः स्वनः)	Twang of a bow.
^m पटहाडम्बरौ (समौ)	Drum used in battle.
77. ⁿ प्रसभं (तु) ^m बलात्कारो ^m हठे	Violence.
(ऽय) ⁿ स्खलितं ⁿ कलम्	Fraud ; stratagem; circumvention.
^{m n} अजन्यं (क्लीवम्) ^m उत्पात ⁿ उपसर्गः (समं त्रयम्)	A portent. d
78. ^f मूर्च्छा (तु) ^{n e} कश्मलं ^m मेहे (ऽप्य)	Fainting.
^m ज्वमर्ह (स्तु.) ⁿ पोडनम्	Devastation.
ⁿ अभ्यवस्कन्दनं (त्वं) ⁿ ऽभ्यासादनं	Striking to disable the foe. f
^m विजयो ^m जयः	Victory.
79. ^f वैरशुद्धिः ^m प्रतीकारो ⁿ वैरनिर्यातनं (च सा)	Revenge. g
^m प्रद्रावो ^{2 m} द्वाव ^m संद्राव ^{3 m} संदावा ^m विद्रवो ^m द्ववः	Flight ; retreat. h
80. ⁿ अपक्रमो ⁿ ऽपयानं (च)	
^m (रणे भद्रः) पराजयः	Defeat.

1—आ—.

2—उ—.

3—व.

^a Assembled in battle. ^b Provoking each other to fight. ^c And विष्कारः. ^d As an earthquake, &c. ^e Or कश्मलं. ^f Some interpret this, facing the enemy. ^g Retaliating of an injury. ^h Some explain the first six terms, flight ; and the other two, retreat.

B b

Defeated ;
vanquished.
Missing ;
lost, having
vanished.

^{m f n} ^{m f n}
पराजित पराभूतौ (त्रिषू)

^{m f n} ^{m f n}
नष्टतिरोहितौ

Slaughter.

81. ^{n a} ^{n b} ⁿ ^{n c}
प्रमापणं निवर्हणं निकारणं निशारनम्

ⁿ ⁿ ⁿ ⁿ
प्रवासनं परासनं निघूदनं निहिंसनम्

82. ⁿ ⁿ ^{n d} ^{l n}
निर्वासनं संक्षपनं निर्ग्रथनम्पासनम्

ⁿ ⁿ ⁿ ⁿ
निस्तर्हणं निहननं क्षणं परिवर्जनम्

83. ⁿ ⁿ ⁿ ^{2 n}
निर्वापणं विशसनं मारणं प्रतिघातनम्

उद्वासन प्रमथन क्रयनोऽजासनानि (च)

84. ^m ^m ^m ^m ^{3 m} ^m
आलम्भ पिञ्ज विशर घातोऽन्मन्य बधा (अपि)

Death.

^{f e} ^m ^m ^m ^m
(स्यात्) पञ्चता कालधर्मोद्दिष्टात् प्रलयेऽत्ययः

85. ^m ^m ^{m f t} ^{4 n} ^{m n}
अन्तो नाशोऽद्वयोर्ऋत्युर्मरणं निधनोऽस्त्रियाम्

Dead : hav-
ing expired.

^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n}
परास प्राप्तपञ्चत्व परेत प्रेत संस्थिताः

86. ^{m f n} ^{m f n}
ऋत प्रमोतौ (त्रिष्वेते)

A funeral
pile. g

^f ^f ^f
चिता चित्या चितिः (स्त्रियाम्)

1ष—.

2उ—न.

3उ—.

4ष—.

* Some add प्रमापनं. b Or निवर्हणं. c And विशारणं. d Some read निर्गन्धनं. e Likewise पञ्चत्वं. f Also neut. ऋत्यु. Likewise ऋतं and fem. ऋतिः. Or a place prepared for burning a body.

^{m n} कबधे (ऽस्त्री क्रियायुक्तमपमूर्द्धकलेवरम्)	A headless trunk.
ⁿ 87. श्मशानं (स्यात्) पितृवनं	^{m b} A cemetery.
^m कुणपः शवम् (अस्त्रियाम्)	^{m n} A dead body.
^m ^{1 m} ^{f d} प्रग्रहोपग्रहौ बन्धां	^c A prisoner
^f कारा (स्याद्) बन्धनालये	^m A prison or jail.
^{2 m} ^m 88. (पुंसि मूत्र) ऽसवः प्राणा (चैवं)	^c Breath.
^{m f} जीवो, ऽसुधारणम्	ⁿ Life.
^{n g} ^m आयुर्जीवितकालो (ना)	Age ; duration of life.
^{m n} ^{3 n} ओवातुर्जीवनौषधम्	Drug to revive the dead.

1 उ—ह.

2 असु.

3 जी—.

* Or the place where bodies are burnt. ^b Also पितृकाननं, पितृवसतिः, &c. ^c Or any one (man or beast) confined. ^d Sing. बन्दिः or बन्दी. ^e Inspiration and respiration of five sorts (See book 1. ch. 1.) collectively pl. असवः. But, if one be meant, sing. असुः. ^f Also fem. जीवा and neut. जीवनं. ^g आयुः (—स्) or masc. आयुः (—यु).

CHAPTER IX.

Men of the third tribe. ^a	^m ^m ^m ^m ^{l m b} ^{m c} 1. उरथा ऊरजा अर्या वैश्या भूमिस्पृशौ विशः
Livelihood ; profession.	^m ^f ^f ^f ^{2 n} ⁿ आजीवो जीविका वार्ता वृत्तिर्वर्त्तन जीवने
Various pro- fessions. ^d	^m ⁿ ^{n c} 2. (स्त्रियां) कृषिः पाशुपाल्यं वाणिज्यं (चेति वृत्तयः)
Service.	^f ^{3 f} सेवा श्ववृत्तिर्
Agricul- ture.	^{n f} ^f अवृतं कृषिर्
Gleaning.	^{n g} ^{4 n} उष्कशिलं (त्वं) तम्
Alms solici- ted ; or un- solicited. ^h	ⁿ ⁿ 3. (हे याचितायाचितयोर्थासंख्यं) दत्ता द्यते
Traffic ; commerce.	ⁿ ^m सत्यावृतं वणिग्भावः
Debt.	ⁿ ⁿ (स्याद्) ऋणं पर्युदंचनम्

1—य्.

2व—.

3—त्ति.

4वृत्त.

^a Of the class of merchants and husbandmen. ^b भूमिस्पृक् (—य्).
^c Sing. विट (—य्). ^d Severally stated : viz. husbandry, pasture and
 merchandize. ^e And fem. वणिग्ग्या. ^f Some read अवृतं. ^g Also उष्क-
 शिलं. Likewise उष्कः or उष्क gathering of grains ; and शिलं gleaning
 ears of corn. ^h Severally stated, in their order.

4. उद्धारे^m

उद्यमयोग^m (स्तु.) कुसीदं^{na} दृष्टिजीविका^f
(याचनाप्राप्तं) याचितकंⁿ

(नियमाद) आपमित्यकम्ⁿ

Profession
of usury.

A thing bor-
rowed for
use. b

Obtained by
barter.

5. उत्तमर्णा^m ऽधमर्णौ^m (द्वौ प्रयोक्तृग्राहकौ क्रमात्)

Creditor
and deb-
tor. c

कुसीदिको^m बाहुषिको^m बृद्धग्राजोव^m (च) बाहुषिः^m

A usurer.

6. क्षेत्ताजीवः^m कर्षक^m (च) कृषिक^m (च) कृषीवलः^m

A husband-
man.

(क्षेत्रं) वैहेयशालेयं^{m f n} (ब्रोहिशाल्युद्भवोचितम्)

(Field) fit
for corn and
rice. e

7. यव्यं^{m f n} यवक्यं^{m f n} यष्टिक्यं^{m f n} (यवादिभवनं हि यत्)

—producing
barley, &c. f

तिलं^{m f n} तैलीनं^{m f n} (बन्नाषोमाणुभंगादि. तूपता)

—producing
sesamum,
&c. g

8. मौन्नोनं^{m f n} कौद्रवीणा^{1 m f n}. (दिशेषधान्योद्भवोचितम्)

वीजाकृतं^{m f n} (द्व) मृक्षष्टं^{m f n}

—fit for
other grain ;
as pulse, &c.
h
(Land)
ploughed af-
ter sowing.

1८—.

^a And कुसीदं or कुषीदं. ^b Commodatum. ^c Severally mentioned. These and the following to v. 10. admit the three genders. ^d Or कर्षकः. ^e Severally. ^f Respectively for barley, forced rice, and quick-growing rice. ^g So जाव्यं, जावीयं, producing black kidney beans (Phaseolus radiatus). उम्यं, औमोनं, growing linseed. अणव्यं, आणवीनं, bearing panic. भंम्यं, भांगीनं, yielding hemp. ^h Severally ; fit for kidney beans (Phaseolus max and mungo), or for Paspalum (P. frumentaceum). So कौस्त्यीनं fit for Dolichos biflorus. चाणवीनं fit for chick peas, &c.

Land any
how plough-
ed or tilled.

m f n a m f n m f n

सीत्थं कृष्टं (च) हल्य (वत्)

Thrice
ploughed.

m f n m f n m f n m f n

9. त्रिगुणाकृतं तृतीयाकृतं त्रिहल्यं त्रिसीत्थं (मपि तस्मिन्)

Twice
ploughed.

m f n b

m f n c

द्विगुणाकृते (तु सर्व्वं पूर्व्वं) सखाकृत (मपोह)

Sown with
certain mea-
sures of
seed. d

m f n

1 m f n

10. (द्रोणाढकादिवापादौ) द्रौणिकाढकिका (दयः)

m f n

(खारींवापस्तु) खारीक

e

(उत्तमर्णादयस्त्रिषु)

m n

m

n

A field.

11. (पुंस्त्रयसकयोर्) वप्रः केदारः क्षेत्रम्

A multitude
of fields.

(अस्य तु)

कैदारकं (स्यात्) कैदार्यं क्षेत्रं कैदारिकं (गणे)

m n

m

Clods of
earth. g

12. खोटानि लेटवः (पुंसि)

m h

m i

A harrow.

कोटियो खोटभेदनः

n j

n

n k

A goad.

प्राजनं तोदनं तोतं

n

2 n

A spade or
hoe.

खनितमवदारणम्

1 आ—.

2 आ—.

^a Or सीत्थं. ^b So द्वितीयाकृतं, द्विहल्यं, द्विसीत्थं. ^c Also सखाकृतं. ^d Or capable of containing so much. Thus द्रौणिकः, (fem. द्रौणा and द्रौणिकी); holding one *Dro'na*. आढकिकः, आढकीनः, (fem. आढको, आढकोना), holding one *A'd'h'aca*. So प्रास्थिकः, holding one *Prost'ha* and कोटवकः, holding one *Cudava*. But खारीकः, holding one *C'ha'ri'*. ^e The foregoing from v. 5. admit the three genders. ^f Also कैदारं. ^g Sing खोटं and लेटुः. ^h Or कोटियोः. ⁱ Likewise खोटनः and लेटनः. ^j And प्रवयणं. ^k Or तोत्तं.

13. दातं लवितम्

A sickle.

आबंधो योतं योक्तम्

The tie of the yoke. a

(अथो) फलं

The body of the plough. b

निरीषं कूटकं

फालः कृषिको

The plough-share. c

लाङ्गलं हलम्

A plough.

14. गोदरायं (च) सीरो

(ऽथ) शय्या (सी) युगकीलकः

The pin of the yoke.

ईषा लाङ्गलदण्डः (स्यात्)

The pole or shaft of the plough.

सीता लाङ्गपद्धतिः

A furrow.

15. (पुंसि) मेघिः (खलेदार न्यस्तं यत्पशुबन्धने)

Post of the threshing floor. k

आशु व्रीहिः पाटलः (स्यात्)

Rice ripening in the rains.

सितम्बक यवौ (समौ)

Barley.

16. तोक्म (स्तु तत्र हरिते)

Green or unripe barley.

a With which the ox is yoked to the plough : or with which the yoke is fastened to the plough. b The wood, exclusive of the pole and share. c Some read कृषि, and make it explanatory. d Or निरीषं. e Some make the preceding terms synonymous with these. f Or कृषिकः. Also fem. कृषिका. g And masc. हलः. h Or शीरो. i Likewise ईषा. j And सीता. k Round which cattle turn to tread out the grain. l Some unite the terms, आशुव्रीहिः. m Also पाटलिः. n And सितम्बकः.

Peas. a

कलाय (स्तु.) सतीलकः^{m b}हरेणु खण्डिकौ (चास्मिन्)^{m m}

Sort of grain. c

कोरदूष (स्तु.) कोद्रवः^{m m d}

Lentil. e

17. मङ्गल्यको मसूरो^{m m i}

Sort of kidney bean. g

(ऽथ) मयुष्ठक मपष्ठकौ^{m h m i}वनसुन्न^m

Mustard seed. j

सर्षपे (तु द्वौ) तन्तुभ कदम्बकौ^{m k m l m m}

The white sort. n

18. सिद्धार्य (स्त्रेषु धवलो)^m

Wheat.

गोधूमः सुमनः (समौ)^{m m o}

Half ripe barley. p

(स्याद्) यावक (स्तु.) कलाषथ^{m l m q}

Chick pea. r

चणको हरिमंथकः^{m m s}

1—य.

^a Some writers distinguish the three first terms as names of three kinds of pulse. ^b Or सतीलः. Also सीतीनकः or सतीनकः and सातीनकः. ^c Paspalum frumentaceum, Koen. or P. Kora, Willd. ^d And कोद्रवः. ^e Ervum lens or Cicer lens. ^f Or मसूरः. Also fem. मसूरा, मसुरा. ^g Phaseolus lobatus. ^h And मयुष्ठकः or सुमष्ठकः. Also मकुष्ठक. ⁱ And मपष्ठकः or मपष्ठकः. Likewise मयुष्ठकः. ^j Sinapis dichotoma, Roxb. ^k Or सरिषपः. ^l And तन्तुभः. ^m Also कदम्बकः. ⁿ Sinapis glauca, Roxb. ^o Also सुमनाः (—नसः). ^p Interpretations differ greatly : some make this awnless barley ; others forced rice (*Bo'r*) ; others again, different species of Phaseolus, (*Ra'jama'sha*), or of Dolichos (*Culatt'ha*). ^q Or कलाषथः. ^r Cicer arietinum. Some erroneously make these synonymous with the preceding ; others, with *Chi'naca*, Panicum Pilosum, Roxb. ^s And हरिमंथकः.

19. (द्वौ तिले) तिलपेज (च) तिलपिञ्ज (च निष्फले) ^m ^m ^{m c} ^f ^f ^{f d} Barren se-
samum. a
- क्षवः क्षुधाभिजनने राजिका कृष्णकासुरी ^f ^{f f} ^f ^f ^f Black mus-
tard. b
20. (स्त्रियौ) कङ्गु प्रियङ्गु (द्वे) ^f ^{f f} ^f ^f ^f Panick
seed. c
- चतसी (स्याद्) उमा क्षुमा ^f ^f ^f ^f Lin ; and
linseed. g
- मातुलानी (तु) मङ्गायां ^f ^{1 f} ^f ^f Hemp. h
- व्रीहिभेद (च) ऽग्न्युः (पुमान्) ^m ^m ^m ^m China'. i
21. किंशारः शस्यशूकं (स्यात्) ^m ^m ^m ^m Beard of
corn.
- कण्ठिशं शस्यमञ्जरी ^{m n j} ^f ^f Ear or
spike.
- धान्यं व्रीहिः सख्यकरिः ⁿ ^m ^m ^m Corn or
rice.
- सख्यो. गुच्छ (सृणादिनः) ^m ^{m k} ^m ^m Clump of
grass, &c.
22. नाडी नालं (च) काण्डो. (ऽस्य) ^f ^{n l} ^m ^m Stalk or
culm.
- पलालो (ऽस्त्री स निष्फलः) ^{m n} ^m ^m ^m Straw.
- कडङ्गरो बुसं (क्षीवे) ^m ^{n m} ^m ^m Chaff.
Husk of
rice or
corn.
- (धान्यत्वचि पुमां) स्तु. षः ^{2 m n} ^m ^m ^m

1 भंगा.

२ त्व.

^a Bearing no blossom ; or its seed containing no oil. ^b Sinapis
Ramosa, Roxb. ^c Or क्षुधाभिजनः. ^d कासुरी or कासुरी. ^e Panicum
Italicum. ^f कङ्गुः or कङ्गुः and प्रियङ्गुः. ^g Linum usitatissimum. Some
confound this with *San'a* (Crotalaria Juncea). ^h Cannabis Sativa.
But other interpretations are stated ; and some confound it with
linseed, and others with Crotalaria. ⁱ Panicum pilosum, Roxb. But
other interpretations are also given. ^j And कण्ठिशं. ^k Or गुच्छः. ^l Also
नाडी, and नाडं. ^m Or बुसं. ⁿ Or त्व.

An awn. ^{m n}

23. मूको (ऽस्त्री सत्त्वा तीक्ष्णाग्रे)

A legume
or pod.

^f यमी ^{f a} सिम्बा

^b (विषूत्तरे)

Stored, as
grain. c

^{m f n} 1 ^{m f n d}

अहुमावसितं (धान्यं)

Threshed
out and win-
nowed.

^{m f n}

^{m f n}

पूतं (तु) वडलीकृतम्

Grain in
pods. e

24. (माषादयः) यमीधान्ये

Bearded.
corn. f

ⁿ

मूकधान्य (यवादयः)

Rice. g

^{2 m}

शालयः (कलमाद्या च षष्ठिकाद्या च पुंस्यमी)^h

Wild
grains. i

^m

ⁿ

25. तणधान्यानि नीवाराः

Coix. j

^{f k} (स्त्री) गवेडुर्गवेधुका ^{3 f}

A pestle for
cleaning
rice.

^{m n}

^{m n l}

चयोगं सुसले (ऽस्त्री स्याद्)

^{4 n}

उदूखलमलूखलम्

A mortar.

1—या.

2 शालि.

3 ग—.

4 उ—.

^a Also शिंवा and शिंविः. ^b The following admit the three genders. ^c After cleaning it ; some say, before. ^d Also अवसितं. ^e As peas and other pulse. ^f As barley, wheat, &c. ^g Of two classes : white rice, &c. growing in deep water ; or red rice, &c. requiring only a moist soil. ^h The above-mentioned names of species of corn and pulse are masculine. ⁱ Growing with little or with no culture : viz. नीवारः, wild rice. Besides other kinds ; as श्यामाकः Panicum frumentaceum, Roxb. ^j Coix barbata, Roxb. ^k And गवेधुः or गवेडुका. ^l Likewise सुषलः.

^{n m n a}
26. प्रष्कोटनं शूर्पं (मृत्नी) A winnowing basket.

^{f b m}
चालनी तित्तः (पुमान्) A sieve or
cribble.

^{m c m}
सूत प्रसेवौ A sack.

^{m m c}
काण्डाल पिटी A granary.
d

^{m m}
कठ किलिञ्चकौ A mat. f

27. (समानौ)

^{1 f n m n}
रसवत्या नृ पाकस्थान महानसे A kitchen.

^{m g}
पौरोगव (सुदध्यक्षः) Overseer of
the kitchen.

^{m m h}
सूपकारा (स्तु) वसुवाः Cooks.

^{m m m m m}
28. आरालिका आंधसिकाः सूदा औदनिका गुणाः

^{m m m i j}
आपूपिकः कांदविको भक्ष्यकारः (दूमे त्रिषु) A baker.

^{n k n l 2 f f m 3 f n}
29. अश्वन्तमुद्धानमधिश्रयणी चुस्त्रिरन्तिका A furnace
or fire-
place.

^{f 4 f 5 f}
अङ्गारधानिका ऽङ्गारशक्य (पि) हसन्त्य (पि) A portable
furnace.

1—तो. 2 अ—, 3 अं—, 4—टी. 5—नी.

^a Or शूर्पं. ^b Also neut. चालनं. ^c Likewise स्रोतः and सूतः or स्रोतः. ^d Constructed of bamboos : some say, a basket to hold grain. ^e Also पिटकः or पेटकः. ^f Or else a screen made of grass; or a twist of straw. ^g This and the following admit the variation of gender. ^h Some restrict these two first terms to mean one who prepares sauces, &c. ⁱ Or भक्ष्यकारः. ^j The preceding are used adjectively. ^k And अश्वन्तं. ^l उद्धानं and उद्धानं or उद्धानं. ^m Also चुस्त्री. ⁿ अन्तिका or अन्तिकाः.

1 f

30. इसन्ध (प्य)

A fire
brand. a

(इथ न स्त्री स्याद्) अङ्गारोऽस्नातमुल्लुक्म

A frying
pan.

(ह्यीवे) स्वरौषं आद्रो (ना)

An iron
plate or
pan. c

कन्दु (र्वा) स्वेदनी (स्त्रियाम्)

A jar.

31. अलिङ्गरः (स्यान्) मणिकं

A pitcher.

कर्कश्यालुर्गलन्तिका

A pot.

पिठरः स्यालुखा कुण्डं

A waterpot.

कलश (स्यु. त्रिषु द्वयोः)

32. घटः कुट निपाव्

A lid.

(अस्त्री) सरावो वर्द्धमानकः

A seether
or boiler.

हृत्सीषं पिष्टपचनं

A goblet. m

कंसो (स्त्री) पानमाजनम्

1—नी.

2—री.

3—ग—.

4 निप.

*Whether burning or extinguished ; but some interpret the first term, charcoal ; and the two last, half burnt wood. b: And अम्बरौषं. c Some make this and the preceding synonymous. d Or अलङ्गरः. e आलः and अलुः or आरुः. f Also fem. पिठरी. g स्यास्त्री and neut. स्यासं. h अस्त्री or—अस्त्री. i Or fem. कुण्डी. j Or कलसः. Fem कलसिः,—सी,—सिः, or—शी. Neut. कलसं—यं. k And सरावः. l Also हृत्सीषं. m A metallic vessel to drink in. n Or कंसः. Also कंस्यं.

33. कुटः (सत्तेः खेहपात्रं)^f A leather bottle for oil.
 (सैवाल्पा) कुतुपः (पुमान्)^m A small one.
- (सर्वम्) चावपनं भाण्डं पात्राऽमत्रे (च) भाजनम्^{n a n m n n n} Any vessel.
34. दर्विः कम्बिः खजाका (च स्यात्)^{f f b f c} A ladle or spoon.
 तर्हूर्हर्हस्तकः^{m f l m} A wooden ladle.
 (अस्त्री) शाकं हरितकं शिग्रुर्^{n n 2 m d} A potherb.
 (अस्य तु नाडिका) Its stalk.
35. कण्डम्ब (च) कण्डम्ब (च)^{m m}
 वेसवार उपस्कारः^{m c m} A condiment.
 तिन्तिडीक (च) चुक्र (च) टुक्षामम्^{n m n n} Acid seasoning.
 (अथ) वेसजम्ⁿ Pepper.
36. मरौचं कोलकं क्षणमषणं धर्मपत्तनम्^{n f n n n g n}
 जीरके जरयोऽञ्जाजी कणाः^{m m f f} Cumin.
 (क्षणे तु जीरके) Calo'njil. h
37. सुषवी कारवी पृथ्वी पृथुः कालोपकुक्षिका^{f i f f 8 f 4 f}
 आर्द्रकं शङ्खवेरं (स्याद्)^{n m} Ginger.
 (अथ) खत्वा वितुम्बकम्^{f m} Coriander.

¹दा—.²—पु.³काणा.⁴च—.

^a Some include this in the interpretation. ^b Also दर्वी and कम्बी.
^c Likewise masc. खजः. ^d Or सिपुः. ^e Also वेसवारः or वेसवारः.
^f Or जरिचं. ^g अषणं and उषणं. ^h Nigella Indica, Roxb. ⁱ सुषवी and सुसवी.

na

nb

38. कुस्तुम्बुरु (च) धन्याकम्

Dry ginger

(अथ) शुण्ठी महीषधम

(स्त्रीनपुंसकयोर्) विश्वं नागरं विश्वभेषजम्

Sour gruel.

39. चारनालक सौवीर कुस्माधा ऽभिषुतानि (च)

अवन्तिसोम धन्यान्ध कुंजलानि (च) काञ्चिके

Assa foetida.

40. सहस्रवेधि जतुकं वाष्पिकं हिङ्गु रामठम्

Hingupatri.

तत्पत्नी कारवी पृथ्वी वाष्पिका कवरौ पृथुः

Turmeric.

41. निशाच्छा काञ्चनी पीता हरिद्रा वरवर्णिनी

Sea salt.

सामुद्रं (यत्तु) लवणमक्षीवं वसिर (ऋ तत्)

Rock salt.

42. सैन्धवो (ऽस्त्री) शितशिवं माणिमन्ध (ऋ) सिंधुजे

1—च.

2—न.

3—ल.

^a Likewise तुम्बुरु, and fem. कुस्तुम्बुरी and तुम्बुरी. ^b Also धान्यकं. धनिकं, धनीयकं, धनेयकं, धान्यं and fem. धन्या. ^c Or शुण्ठिः. ^d Also fem. महीषधी. ^e Fem. विन्धा. ^f Or कुस्मासः, कुस्माधः and कुस्माधाभिषुतं. ^g Also काञ्चिकं or काञ्जीकं and fem, काञ्जिका. ^h Or वाष्पिकं. ⁱ And रामठं. ^j That is हिङ्गुपत्नी. But some read त्वक्पत्नी. ^k Or वाष्पिका. ^l Also कवरौ. ^m And निशा or other terms signifying night. ⁿ अक्षीवं or अक्षिवं. ^o Also वसिरं. ^p And शितशिवं शीतशिवं or शीतसिवं and शितशिवं. ^q Also माणिमन्धं.

^{n b} रौमकं ⁿ वसुकं	Another sort. a
ⁿ पाक्यं ⁿ विड (च) ⁿ कृतके (द्वयम्)	Factitious salt, c
43. ⁿ सौवर्चले ⁿ ऽक्षरचके	<i>Sôchat</i> salt: white.
ⁿ तिलकं (तत्र मेघके)	The same: black. d
^f मत्स्यण्डी ⁿ फाणितं ^f (खण्डविकारौ)	Raw sugar. e
^f शर्करा ^f सिता	Refined sugar. g
44. ^{f h} कूर्चिका ^f क्षीरविहतिः (स्याद्)	Inspissated milk.
^f रसाणा (तु) मार्जिता	Curds with sugar and spices.
ⁿ (स्यात्) तेमनं ⁿ (तु) निष्ठानं	Sauce or condiment.
ⁱ (त्रिलिङ्गा वासितावधेः)	
45. ^{m f n} शूलाकृतं ^{m f n} भटितं ^{1 m f n} (स्याच्) ¹ कूल्यं	Roasted on a spit.
^{f n} कूल्यं ^{m f n} (तु) पैठरम्	Boiled in a caldron.

¹ शूल्य.

^a The same with *Sa'mbhar* salt, denominated *Raumaca*, as some say, from a mountain of salt called *Ruma'*; or, as others affirm, from a river or lake of the same name. ^b Also रौम'. ^c Obtained by boiling clay found on the sea shore; or other earth impregnated with salt. Some remark, that the two first terms are names of different kinds of salt which are equally factitious. ^d This appears to be the same with black salt or *Vit' alavana*: a factitious salt containing sulphur. ^e The first term signifies granulated sugar; and the second inspissated juice of sugarcane. ^f Some, making this one of the exhibited terms, state three synonyma of syrup. ^g Clayed: others say, candied. ^h And कूर्चिका. ⁱ The following to v. 46 admit the three genders.

Dressed-	^{m f n 1 m f n} प्रणीतमुपसंपन्नं
Seasoned.	^{m f n} प्रयस्तं (स्यात्) ^{m f n} सुसंस्कृतम्
Sauce mixed with rice-gruel. a	^{m f n} 46. (स्यात्) पिच्छिखं ^{m f n b} (तु) विजिलं
Strained.	^{m f n} संदृष्टं ^{m f n} शोधितं (समे)
Bland, soft.	^{m f n m f n m f n} चिकण्यं मरुणं स्निग्धं
Scented.	^{m f n m f n c} (तुल्ये) भावित वासिते
Food half dressed. d	^{n m 2 m e} 47. आपकः पौलिरभ्युषो.
Fried grain.	^{m pl. f} लाजाः ^{n g} (पुंभून्नि चा) ऽद्यतम्
Rice, &c. flattened.	^{m m h} ष्टयुकः (स्याच्) चिपिटको.
Fried barley or rice.	^{f pl.} धाना (ष्टयवे स्त्रियाम्)
Cake.	^{m m m} 48. पूपोऽपूपः पिष्टकः (स्यात्)
—mixed with curds.	^{m i 3 m pl.} करंभो दधिसक्तवः

१—.

२—.

३—क्तु.

a Or else any sauce, or condiment, with gravy ; otherwise explained moist split pulse. b Also विजिनं and विजिनं or विजयिनं. c The foregoing are used adjectively. d To be eaten from the hand ; some say bread ; others, green barley fried. e Also अभ्युषः and अभ्युषः. f Or fem. लाजा. g Or, as some read, masc. pl. अद्यताः. This is explained by others, whole rice. h And चिपिटः or चिपुटः. Likewise चिटः, &c. i Also करंभ.

^{f a} भिखा ^{n n b} (खी)भक्तमन्त्रो ^{n l m n} ऽवमेदने ^m (ऽखीस)दीदिविः	Boiled rice.
^{f c} 49. भिखटा ^f दग्धिका	The same scorched.
^{m n} (सुवरसाग्रे) मण्ड ^{m d} (मुखियाम्)	Scum.
^{m 2 m} मासराचाम ^{m d} विस्त्रावा ^f (मण्डे भक्तसमुद्भवे)	Scum of boiled rice.
^{f 3 f} 50. ववागूह. ^f षिका ^f आया ^f विलेपी ^f तरणा ^f (च सा)	Rice gruel.
^{m f n} गव्यं ^f (विषु गवां सर्वं)	Belonging to a cow.
^{4 f n 5 m n} गोविद्धोमय ^{m n} (मुखियाम्)	Cowdung.
ⁿ 51. (तक्षुशुष्कं) करीषो ^{n n 6 n} (ऽखी)	Dry cow-dung.
ⁿ दुग्धं ^{n f} क्षीरं ⁿ पयः ^{6 n} (वमम्)	Milk.
ⁿ पयस्य ^{n f} (माज्यदध्यादि)	Prepared from milk. e
^{n 7 n 8 f 9 f} तस्यं ⁿ (दधि घनेतरत्)	Thin or diluted curds.
ⁿ 52. दृतमाज्यं ⁿ हविः ⁿ सर्पिर्	Clarified butter.
ⁿ नवनीतं ⁿ नवोद्धृतम्	Fresh butter.

1 खी—.

2 खा—.

3 छ—.

4—घ.

5 गी—.

6—घ.

7 खा—.

8—घ.

9—घ.

* One writes भिखा. ^b वम्यः (घ). ^c And भिखिटा or भिषिटा, भिषिटा, भिषिका. ^d Likewise विस्त्रावः. ^e Butter, curds, &c. ^f Also दूध' and दूध'. Some read सर, and interpret it floating curds.

D d

Butter of
yesterday's
milk. a

Butter-
milk.

—with pro-
portions of
water.

Whey of
curds.

Milk of a
cow which
lately calv-
ed. f

Hunger.

A mouthful.

Drinking
together.

Eating to-
gether.

Thirst.

Food.

(तत्तु) हैयंमवीनं (यत् क्षोमोदोदोद्वं दृतम्)

53. दण्डाहतं काशयेव मुरिष्ट (मपि) गोरसः

तक्रं (हु) दक्षिण्यधितं (पादाम्बुर्द्धाम्बुनिर्जलम्)

54. (मण्डं दधिभवं) मस्तु

पीयूषे! (ऽभिनवं पयः)

अथनाया बुभुक्षा क्षुद्

ग्रास (स्तु.) कवला (ऽर्थकः)

55. सपीतिः (क्षी) तुल्यपानं

सग्धिः (क्षी) सहभोजनम्

उदग्धा (तु) पिपासा तट् तर्षे!

अग्धि (स्तु.) भोजनम्

56. खेमनं लेप आहारो विषसे! न्याद (इत्यपि)

1 ख—.

2 उ—दु.

3—ध्.

4—ल.

5—सु.

* Some explain it butter from new milk. ^b Or काशयेयं. ^c With a fourth part of water. ^d With an equal part of water. ^e Without water. ^f Within the first seven days. ^g Also पेयूषः—चं and पीयूषं. Some make the last signify milk after the seventh day from the cow's calving. ^h क्षुद् (—ध्). Also क्षुधा. ⁱ Or तट्. Also तट्या. Or खेमनं. ^k Likewise विषसे.

ⁿ ⁿ ^f
सौहित्यं तर्पणं तृप्तिः

Satiety.

^{f b} ⁿ
फेलाभुक्तसमुत्क्रितम्

Oats, leav-
ings. a

ⁱ ⁱ ⁱ ^{1 i} ^{2 i} ⁱ
57. कामं प्रकामं पर्व्याप्तं निकामेष्टं यथेष्टितम्

Voluntarily.

^m ^m ^m ^{m c} ^{3 m d} ^m
गोपे गोपाल गोसंख गोधुगामौर वसुधाः

Herdsman.

^{n e}
58. (गोमहिष्यादिकां) पादबन्धनं

Stock of
cattle.

^m
(द्वौ) गवौश्वरे

Owner of
kine.

^{4 m} ^{5 m}
गोमान् गोमौ

ⁿ ^{n f} ^m
गोकुल (गु) गोधनं (स्याद्) गवां व्रजः

A herd.

^{6 m f n g}
59. (द्विष्या) शितंगवीनं (तद्वाचो यत्वाशिताः पुरा)

Formerly
grazed by
cattle.

^m ^{m h} ^m ^m ^m
उच्छाभद्रो बलीवर्दं चषभो वृषभो वृषः

A bull or
ox.

^{7 m i} ^m ^{8 m}
60. अनङ्गान् सौरभेयो गौर्

ⁿ
(उच्छासंहतिर्) आशकम्

A herd of
oxen.

^f ^f
गव्या गोत्रा (गवां)

A herd of
kine.

ⁿ ⁿ
(वत्सधेन्वोर्) वात्सकं धेनुके

—of calves,
and milch-
cows. i

1—जं.

2 इष्टं.

3 आ—.

4—वृ.

5—नृ.

6 आ—.

7—वृष्टं.

8 गो.

a Left at the meal ; or, otherwise interpreted, dropped from the mouth. b And फेलाः. Also masc. फेलाक. c गोधुक् (ङ्). Also गोदुहः. d Or अभौरः. e Or, according to a different reading, यादवं. f Some add धनं, as a synonymous term. g आशितंगवीनः, ना, नं; or अशितंगवीनः, ना, नं. Also उशितंगवीनः, ना, नं, where cattle have dwelt. h And बलीवर्दः or बलीवर्दः. i Fem. अनङ्गादौ and अनङ्गदौ. j Respectively.

A large bull
or ox.61. (दृषो महान्) महोच्चः^m (स्याद्)An old
bull.दृष्टौच^m (स्तु.) चरद्भुक्^{m a}

A bullock.

(उत्पन्न उच्चा) जातोच्चः^mA new-
born calf.(सद्योजातस्तु) तर्णकः^m

A calf.

62. शकृत्कारि^{m b} (स्तु.) वत्सः^m (स्याद्)

A steer.

दस्य वत्सतरो^m (समौ)One fit to
be set free.पार्श्वभ्यः^m (पण्डतायोभ्यः)A bull at
liberty.पण्डो^{m c} गोपति^{1 m} रिट्चरः^{2 m d}A bull's
shoulder.63. (स्नानप्रदेशस्तु.) वहः^mHis dew-
lap.साक्षा^f (तु) गवकम्बराः^mAn ox, with
a rein
through his
nose.(स्यान्) नक्षित^m (स्तु.) नस्योतः^mYoung cat-
tle in train-
ing.प्रष्ठवाङ् युगपार्श्वगः^{m e}Cattle yok-
ed, &c. g64. (युगादीनाम् वाढारो) युग्य प्रासंय^m शाकटाः^mPloughman;
plough-cat-
tle, &c. h(खनति तेन तद्दोढा ऽस्येदं) हालिक सैरिकौ^mCattle for
burden.65. धुर्वहे धुर्व धौरेय धुरीणाः^{m i} (स) धुरंधरः^m

1—ति.

2 द—.

3—ट.

* Fem. चरद्भुक्. ^b Or शकृत्कारिः. ^c And पण्डः or पण्डः. ^d Also दस्य. ^e प्रष्ठवाङ् (च). ^f Or युगपार्श्वकः. ^g Respectively ; one yoked, or one in training with a frame on his neck, or one trained to draught. ^h The third acceptance of both terms is 'of or belonging to a plough.' ⁱ Or धुर्वरः.

- (उमाव्) एकधुरीणै कधुरावे कधुरावहे^{m 1m 2m}
66. (सत्तु) सर्वधुरीणः^m (स्याद्योवै) सर्वधुरावहः^m
- माहेयी सौरभेयी गौरुखा माता (च) ऋद्धिणी^{f 3f f}
67. पर्जन्यप्रा रोहिणी (स्याद्)^{4f 5f f}
- (उत्तमा गोषु) नैचिकी^{f a} An excellent one.
68. (वर्णादिभेदात्संज्ञाः स्युः) श्वली धवला (इयः)^{f b}
- द्विहायनी द्विर्षा (गौर्)^{f f}
- एकाब्दा (त्वे) कहायनी^{6f} —one year old.
69. चतुर्ब्दा चतुर्हीयणी^{f f}
- (एवं) त्र्यब्दा त्रिहायणी^f —three years old.
- वशा बंध्या^{f f} A barren cow.
- वतोका (तु) खवन्नर्भा^{f c f}
- (ऽय) सन्धिनी^f A cow miscarrying by accident. One which has gone to the bull. d
70. (आक्रांता वृषभेणा)^{7f 8f}
- (ऽय) वेहन्नर्भापघातिनी^{7f 8f} Miscarrying from going unseasonably.

१ ए—र.

२ ए—.

३ उखा.

४—नी.

५ ख—.

६ ए—.

७—वृ.

८ ग—.

* Also नीचिकी or नीचिका and निचिकी. ^b Likewise श्वली and धवली. Also कृष्णा, black. कपिला, tawny. Or distinguished by other circumstances, as लघ्वा and वामनी, short ; लम्बकर्णी, with long ears ; चक्रशङ्की, with crooked horns, &c. ^c And वतोका. ^d Some interpret it, a cow with calf.

Fit for the
bull.

कात्यापसर्वा (प्रजने)

A pregnant
heifer. a

प्रष्ठौही वासगर्भिणी

A tractable
cow.

71. (स्याद्) चचरुणी (तु) सुकरा

A cow bear-
ing many
calves.

वज्रसूतिः परेष्टु का

चिरसूता वक्कयणी

One, which
has lately
calved.

धेनुः (स्यान्) नवसूतिका

Easily milk-
ed.

72. सुव्रता सुखसन्दोद्या

With a large
udder.

पीनोद्धी पीवरसनी

Yielding a
dróna of
milk.

द्रोणक्षीरा द्रोणदुषा

Standing at
the dairy. d

धेनुष्या (वन्धके स्थिता)

Calving
every year.

73. समांसमीना (सा यैव प्रतिवर्षं प्रसूयते)

An udder

उध (स्तु. क्षीवम्) आपीनं

A pillar. f

(समी) शिवक कीलकौ

A rope or
cord. g

74. (नपुंसि) दाम संदानं

A string or
tie. i

पशुरज्जु (स्तु.) दामनी

1—उ—.

2—सु—.

3—नृ—.

^a Or a cow with calf for the first time. ^b Likewise वक्कयणी, and वक्कयिणी, or अवक्कयणी. Also वक्कयणी, &c. ^c सुखसंदोद्या. ^d Some interpret this a cow pledged. ^e Also उधः and ओधः. ^f For cows to rub themselves upon ; or, otherwise interpreted, for tying cows or calves. ^g To which cows are tied ; or a string to bind a cow's hind-legs when milked. ^h Fem. दामा (नृ) or दामा (नृ). ⁱ For binding the legs of cattle, or for tying the cattle themselves. ^j Likewise साजनी and बंधनी.

- वैशाख मन्व मन्वान मन्वानो मन्वदण्डके
 75. कुठरो दण्डविष्कम्भे
 मन्वनी गर्गरी (समे)
 उष्ट्रे कमेलक मय महाकाः
 करभः शिशुः
 76. (करभाः स्युः) शृङ्खलका (दारवैः पादबंधनैः)
 अजा जागी
 स्तुभः छाग वज्र खगलका अजे
 77. मेढ्रोऽरभोरणोर्गायुमेष वृषाय एडकाः
 (उष्टोरभ्राजहन्दे स्याद्) औष्ट्रकौऽरभ्रकाजकम्
 78. चक्रीवन्त (स्तु.) बालेया रासभा गर्हभाः खराः
 वैदेहकः सार्धयाहे नैगमे वाणिजो वाणिक्
 79. पुण्याजीवो (स्या) पणिकः क्रयविक्रयिक (च सः)

A churning-stick.

A post, round which its string winds. b

A churn.

A camel.

A young one. d.

Young camels clogged. e

A she-goat.

A he-goat.

A ram.

Herd of camels ; flock of sheep and goats. k

Asses. l

A trader.

1—कः.

2—उ—.

3—उ—.

4—अ—.

5—णि.

6—वो—.

7—वा—.

8—वृ.

9—ज.

10—वा—.

^a मन्वा (—नु). ^b Or else the lid of the churn, contrived to support the stick. ^c Also कुठरः. ^d Or any young animal. ^e With wooden rings on their feet. ^f Also तभः and स्तभः or शुभः. ^g छागः or खग. ^h खगल and जागलः. ⁱ Or मेढ्रः. ^j Masc. एडकः. Fem. एडकाः. ^k Respectively. ^l Sing. चक्रीवान्, बाले यः, &c. ^m Also रासभः. ⁿ Or वैदेहः. ^o And वाणिजः or वाणिजिकः. Also वाणिजः.

A vender.	^{1 m} विक्रेता (स्याद्) ^m विक्रयिकः
A buyer.	^m क्रायक ^m क्रयकौ (समै!)
Traffic.	^{n a} 80. बाणिज्यं (तु) ^f वणिज्या (स्यान्)
Price.	ⁿ मूल्यं ^m वस्त्रे! ^{2 m} (प्य) वक्रयः
Capital ; principal.	^{f b} नीवी ^{m n} परिपणं ⁿ मूलधनं
Gain, profit.	^m लाभो (ऽधिकं) ^m फलम्
Barter.	^{n c} 81. परिदानं ^{m d} परीवर्त्तो ^m नैमेय ^{m e} निमया (वपि)
A deposit.	^m (पुमान्) ^{3 m} उपनिधि ^m न्यासः
The return of it.	^{n f} प्रतिदानं (तदर्पणम्)
Exposed for sale.	^{m f n} 82. (क्रये प्रसारितं) क्रय्यं
Purchasable.	^{m f n} ^{m f n} क्रयं ^{m f n} क्रेतव्य (मात्रके)
Vendible.	^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} विक्रेयं ^g पणितव्यं (च) पण्य (क्रय्यादयस्त्रिषु)
Ratification of a bargain.	^{m h} 83. (कौवे) ^m सत्यापनं ^f सत्यंकारः ^f सत्याकृतिः (स्त्रियाम्)

1—ह.

२ च—.

३ न्या—.

^a Or वणिज्यं. ^b And नीविः. ^c Some read प्रतिदानं. ^d And परिवर्त्तः. ^e Likewise नैमेयः, निमयः and विनिमयः. ^f Some read परिदानं. ^g The foregoing admit the three genders. ^h Also fem. सत्यापना.

^m विपणो ^m विक्रयः

Contract of sale.

(संख्याः संख्येयाद्यादयः त्रिषु

^a Numerals.

84. विंशत्याद्याः सद्वैकल्ये सर्वाः संख्येयसंख्ययोः

संख्यायै द्विवक्तृत्वे स्तः तासु चानवतेः स्त्रियः

85. पंक्तेः शतसहस्रादिक्रमादयः शुणोत्तरम्)

^{n c} चौतव ⁿ द्रुवयं ⁿ पाण्य (मिति) ^{l n} माना (यकं तवम्)

Measure.

86. (मानं) तुषाः ऽद्विप्रत्यैर्

Of three sorts. ^f

(रुक्ताः पद्माः) द्यमाषकः

^{2 m h} A Ma'sha. ^g

(ते षोडशाः) ऽष्ट कर्षाः (ऽक्षी)

^{m m n} Sixteen times as much.

पक्षं (कर्षचतुष्टयम्)

ⁿ Four times the last.

87. सुवर्णं विक्षौ (हेम्नो ऽक्षे)

^{m n m n} A karsha of gold.

कुशविश (सु तत्पले)

A pala of gold.

1—व.

2 वा—.

^a Numerals, from 1 to 18, agree in gender with the subject numbered. ^b Other numerals, (19) 20, &c. are singular ; but may be dual or plural, if used distributively, Ex. विंशती, two scores. ^c The numerals, 20 to 90, are invariably feminine. ^d Numeration proceeds in decuple proportion. ^e Also चौतव. ^f By weight, measure of length, and measure of capacity. ^g Equal to five rettis or seeds of the abrus precatorius. ^h Also नापः or नासः.

E e

100 *Palas*.

तुला (स्त्रियां पञ्चशतं)

Twenty
times as
much.
Ten times
the last.^{m a}
भारः (स्याद्विंशतितुला)^{m n}
88. चाचितं (दशभाराः सुः)

A cartload.

^{m n}
(शाकटो भार) चाचितःA *karsha* of
silver. b^{m c} ^m
कार्षापणः कार्षिकः (स्यात्)A *pana* of
copper. d^m
(कार्षिके ताण्डिके) पणःVarious
measures of
capacity. e^{m n f} ^{m n} ^{f g} ^m ^m
89. (अस्त्रियाम्) पाठक द्रोणौ खारी वाहो निकुञ्चकः^{m h} ^m
कुडवः प्रस्थ (इत्याद्याः परिमाणार्थकाः षष्ठक्)

A quarter.

^m
90. पाद (सुरीयो मागः स्याद्)A part,
share, or
portion.
Substance,
thing or
wealth.^{m i} ^m ^m
अंश भागौ (तु) षण्टकःⁿ ⁿ ⁿ ⁿ ^{l n} ⁿ ⁿ
द्रव्यं विसं स्वापतेयं रिक्थं कथं धर्मं वसु
ⁿ ⁿ ⁿ ^{2 m m j} ^mWrought
and un-
wrought
gold, &c. k

91. हिरण्यं द्रविणं द्युम्न मर्त्यं रै विभवा (अपि)

^{m l}
(स्यात्) कोश (च) हिरण्यं (च हेमरूपे कृताकृते)

1 क—.

2 क—.

a Likewise धरः. b Same with पुराणः, equivalent to 16 *Panas* of cowries. c Some add कार्षापणकः. d Equivalent to 80 cowries. e Severally, viz. 4 *A'd'hacas* = 1 *Dróna*; and = 16 D. = 1 *C'hári*. Also 20 D. = 1 *Kumbha*; and 10 C. = 1 *Váha*. Some state $\frac{C'h.}{4} = 1$ *Máni*. $\frac{M.}{4} = 1$ *Dróna*. $\frac{D.}{4} = 1$ *A'd'haca*. $\frac{A.}{4} = 1$ *Prast'ha*. $\frac{P.}{4} = 1$ *Kudava*. $\frac{C.}{4} = 1$ *Nicunchaca*. f Also fem. पाठकी and पाठकिका. g Likewise खारिः and masc. खारः. h And कुडपः or कुटपः. i Or अंसः. j Masc. nom. राः (रै). k Some disjoin the terms; कोष, wrought gold; हिरण्यं, unwrought silver. l And कोषः or कोषं.

92. (ताभ्यां वह्न्यस्तु) कुप्यं^{na} Base metals.

रूप्यंⁿ (तद् वमाहतम्) Bullion.

मादलतं मरकतमृगगर्भं^{n n 1 n m} हरिन्मणिः^m An emerald.

93. शोणरत्नं खोदितकः पद्मरागे^{n m m} A ruby.

(ऽथ) मौक्तिकम्ⁿ A pearl.

सुक्ता^f

(ऽथ) विद्रुमः^m (पुंसि) प्रवालं^{m n} (पुंनपुंसकम्) Coral.

94. रत्नं^{n m f b} मणिःⁿ (हृयोऽयमजातो सुक्तादिके ऽपि च) Any gem.

स्वर्णंⁿ सुवर्णंⁿ कनकंⁿ हिरण्यंⁿ हेम² हाटकम्ⁿ Gold.

95. तपनीयंⁿ शतकुंभं^{nc} गाक्षेयंⁿ भमं^{3nd} कर्बुरम्^{ne}

चामीकरंⁿ जातरूपंⁿ महारजतंⁿ कांचनेⁿ

96. रुक्मं^{fn} कार्त्तस्वरंⁿ जाम्बूनदमृष्टापदो^{n 4nm} (ऽस्त्रियाम्)^{5mng}

(अलंकार सुवर्णं यच्) कृत्नीकनक (मित्यदः)^{ne} Gold for ornaments.

97. दुर्बर्णंⁿ रजतंⁿ रूप्यंⁿ खर्जूरं^{nh} श्वेत (मित्यपि)ⁿ Silver.

1 च—.

2—नृ.

3—नृ.

4 च—.

5 यद्—.

* Or अकुप्यं. b Also fem. नयो. c Or शतकुंभं. d Also भमं.
e And कर्बुरं. Likewise कर्बुरं. f Or रुक्मं. g Some divide the
terms: श्वेती or श्वेतिः (also neut. श्वेति) and कनकं. h Or खर्जूरं.

Brass. ^{fa} रीतिः (क्षियाम्) ^{m n b} चारकूटो (न क्षियाम्)

Copper. ^m (अथ) ताम्रकम्

98. ^{nc} शुलं ⁿ चोच्छुसुषं nd दृष्टं ⁿ वरिष्ठोदुम्बराणि ^{ne} (च)

Iron. ^{m n f} लोहोऽस्त्री ⁿ यस्मिन् ⁿ तीक्ष्णं ⁿ पिष्टं ^{ing} काशायसु ^{nh} ऽयसी

99. ^{m n} अश्वसारो

Rust of iron. ^{m n} (ऽथ) मण्डूरं ⁿⁱ सिंहान (मृषि तन्मले)

Any thing metallic. ^{m j} (सर्वं स्वान्मैजसं) लोहं

Wrought iron; bar iron. ^f (विकारस्य यसः) कुशी

Glass. 100. ^m चारः ^m काचो

Quicksilver. ^m (ऽथ) चपलो ^{m m n} रसः ^{m nk} सूत (च) पारदे

Buffalo's horn. ⁿ गवलं (माहिषं मृकम्)

Talc. ⁿ अञ्जकं ^{2 n} गिरिजा ⁿ ऽमले

Antimony. 101. ⁿ सोतोच्चन (न्तु) ⁿ सौवीरं ^{n f} कापोताञ्जनयामुने ⁿ

Blue vitriol. ^{n m} तुल्याञ्जनं ⁿ शिखिग्रीवं ⁿ वितुन्नकं ⁿ मयूरके

1—स.

2 अ.

^a Also रीती. And neut. रीत्यं. ^b Likewise चारः. ^c Or शुल्कं. ^d And द्विष्टं. ^e चदुम्बरं, चदुम्बरं or चोदुम्बरं. ^f And लोहं or लोहः. ^g Likewise अश्वसारो. ^h सर्वं (सु). Also आवसं. ⁱ And सिंघाण, or सिंहार्ण, सिंघाणं. ^j And लोहं. ^k Also पारतः, or पारः. ^l And कपोताञ्जनं. ^m Also तुल्यं.

102. कर्परी दार्विका (कायोद्भवं) तुल्यं^{f b} Collyrium. a

रसाञ्जनम्ⁿ Another sort. c

रसगर्भं तार्क्ष्यैकंⁿ

गंधाद्वानि (तु) गन्धकः^{l n m d} Sulphur.

103. सौगंधिक (च)^{m e}

चक्षुष्य कुशाल्यौ (तु) कुशत्विका^{f 2 f f g} A blue stone used as a collyrium. f

रौतिपुष्पं पुष्पकेतु पौष्पकं कुसुमाञ्जनम्^{n n h n i} Calx of brass.

104. पिञ्जरं पीतकं तालमाखं (च) हरितालके^{n n n n j n} Yellow orpiment.

गैरेयमूर्ध्वं गिरिजमृद्भाज (च) शिलाजतु^{n 3 n n 4 n n} Red chalk. k

105. बोल गंधरस प्राण पिण्ड गोप रसाः (समाः)^{m m l m m m m n} Myrrh.

1—नृ.

2—सी.

3 च—.

4 च—.

- a Extracted from Amomum Zanthorrhizon, Roxb. b Some grammarians include this in the synonyma of blue vitriol. Medical authors write it कर्परी or कर्पूरं, and make it a distinct sort of collyrium. c Some join this article with the preceding, omitting कर्परी from the synonyma: this agrees with the medical books. d And गन्धकः. e Or सुगंधिकः. f Some make these three terms synonymous with the following. g And कुशल्या. Likewise कुशं. h And पुष्पकं. i Also पुष्पाञ्जनं. j तार्क्ष्यं or तर्क्षं. Also तालं. k According to a different explanation, bitumen. l Or रसगंधः. m And गोपः. Also पिण्डगोपः. n Or चयः. Also गोपचयः.

Cuttle fish bone.	^{ma} दिण्डीरो ^{mb} ऽध्विक्कफः ^m फेनः
Minium, or red lead.	ⁿ ⁿ ⁿ ^{1nc} सिन्दूरं नागसंभवेम्
Lead.	106. नाग सीसक योगेष्ट वमाणि
Tin.	ⁿ nd त्रपु पिञ्चटम्
	ⁿ ⁿ रंग बंगे
Cotton.	^m ^{2mc} (ऽय) पिचुसूखो
Safflower ; carthamus.	ⁿ (ऽय) कमलोत्तरम्
	107. (स्यात्) कुसुंभं वह्निशिखं महारजनं (मित्यपि)
A woollen blanket.	^m ^m मेघकम्बलं जर्पासुः
Hare's or rabbit's hair.	ⁿ ³ⁿ शयोर्णं शयलोमनि
Honey.	108. मधु चौद्रं माक्षिका (दि)
Wax.	ⁿ ⁿ मधुच्छिदं (ठ) सिक्थकं
Red arsenic.	^{ft} ^f ^{fg} मनःशिखा मनोरुप्ता मनोक्षा नागजिहिका
Nitre ; salt- petre.	109. नैपाखी कुनटीगोखा
	^m ^m यवक्षारो यवाग्रजः

1—प्र.

2 तूख.

3—वृ.

4—क.

^a दिण्डीरः or पिण्डीरः. Also दिण्डिरः. ^b Or सहद्रफेनः. ^c Some read चर्मे. Also त्रपु. ^d Some include the two first terms with the preceding, as names of lead. ^e And पिचलः. Also पिचुतूखः or तूखपिचुः. ^f Likewise मनःशिखा. Also masc. मनःशिखः. ^g And मनोक्षा. ^h Some read कुनटी or कनटी. ⁱ Some make the last term the name of a different species ; and the two preceding terms, its explanation.

पाक्वो		
(य) सर्जिकाचारः कापोतः सुखवर्चकः	Natron ; alkali.	
110. सौवर्चलं (स्याद्) रचकं		
त्वक्क्षीरा वंशरोचना	Manna of bamboos.	
शियुजं श्वेतमरिचं	Seed of morunga. d	
मोरटं (मूलमैश्वरम्)	Root of sugarcane.	
111. ग्रन्थिकं पिप्पलीमूलं चटिकाशिर (इत्यपि)	Root of long pepper.	
गोक्षोमी भूतकेशो (ना)	Root of sweet flag.	
पलाङ्गं रक्तचन्दनम्	Red-wood.	
112. त्रिकटुसूत्रपथं व्योषं	Three spices. f	
त्रिफला (तु) फलत्रिकम्	Three myrobalans.	

1—स.

* Or सर्जिकाचारः. Also सर्जिका and चारः. ^b Some disjoin the two last terms, and make them names of Borax. ^c Or वंशलोचना. ^d Of Hyperanthera or Guilandina morunga. ^e And चटिकाशिरः (सु). Or masc. चटिकाशिरः (र). Also चटिका and शिरः. ^f Black pepper, dry ginger and long pepper. ^g Or सूत्रपथं. ^h And त्रिफली or त्रिफला.

CHAPTER X.

Men of the fourth tribe.	^{m a} 1. ^m शूद्रा (च) ^m ऽवरवर्णा (च) ^m दृषला (च) ^m अवन्धवाः
Men of mix- ed origin. b	^m (आचण्डालान्तु) ^m संकीर्णा (अम्बष्ठ करणादयः)
A scride. c	^m 2. (शूद्राविशो सु) करणो
A physi- cian. d	^m ^m ऽम्बष्ठे (वैश्यादिजन्यमोः)
An Ugra. e	^m (शूद्रा क्षत्रिययोर्) उग्रो
A bard. f	^m मागधः (क्षत्रियाविशोः)
A Ma'hisya. g	^m 3. माहिष्यो (ऽर्धक्षत्रिययोः)
A Kshattri. h	^{l m} क्षत्ता (र्ध्वाशूद्रयोः सुतः)
A chari- oteer. i	^m (ब्राह्मणा क्षत्रियात्) सुतः
A trader. j	^m (तस्यां वैदेहको (विशः)

1—४.

- ^a Sing. शूद्रः, &c. ^b From the intermarriages of the other tribes.
^c Or man of a class which sprung from the 3d and 4th tribes.
^d Sprung from the 1st and 3rd tribes. ^e From the 2d and 4th.
^f From the 3d and 2d. ^g From the 2d and 3d classes. ^h From the
4th and 3d. ⁱ From the 2d and 1st. ^j From the 3d and 1st.

4. रथकार (सु माहिष्यात् करण्यं यस्य संभवः) ^m ^{m b} A car-maker.
- (स्याच्) चाण्डाल (सु जनितो ब्राह्मण्यं वृषलेन यः) ^{m c} ^{1 m} A Chan-
da^{la}. a
5. कारुः शिल्पी ^m ^{1 m} An artisan.
- (संहतैस्तैर्द्वयोः) श्रेणिः (सजातिभिः) ^{m f d} A company of artists.
- कुलकः (स्यात्) कुलश्रेष्ठौ ^{m e} ^{2 m f} One eminent by birth.
- मालाकार (सु) मालिकः ^m ^m A florist.
6. कुम्भकारः कुलाखः (स्यात्) ^m ^m A potter.
- पलगण्ड (सु) लेपकः ^m ^m A bricklayer or plasterer.
- तन्तुवायः कुविन्दः (स्यात्) ^{m g} ^{m h} A weaver.
- तन्त्रवाय (सु) सौचिकः ^m ^m A tailor.
7. रङ्गाजीव चित्रकारः ^m ^{3 m} A painter.
- शस्त्रमार्जो सिधावकः ^m ^m An armourer.
- पादूक्षत्रमकारः (स्याद्) ^{4 m i} ^{5 m j} A shoemaker.
- व्योकारो लोहकारकः ^m ^m An iron-smith. k.
8. नाडीन्धमः स्वर्णकारः कलादेः रुक्मकारके ^m ^m ^{m l} ^m A gold-smith.

1—गु.

2—गु.

3 वि—.

4—रु.

5 च—.

a Sprung from the 4th and 1st tribes. b Also चण्डालः. c Likewise fem. कारुः. d Also fem. श्रेणी. e Or कुलिकः. f Likewise कुलः and श्रेष्ठौ. g And तन्त्रवायः or तन्द्रवायः. Also तन्त्रवापः. h Or कुपिन्दः. i Or पादुक्षत्र. j Also चमरः. k Some separate the terms as severally signifying a founder and a smith. l Or कणादः.

F f

A shell-cutter.	(स्याच्) ^{1 m} कांक्षिकः ^m कांक्षविकः
A copper-smith.	^{m a} शौखिक ^{2 n} साम्बकुट्टकः
A carpenter.	^{3 m} तच्चा (तु) ^m वर्द्धकिखट्टा ^{4 m} रथकार (च) ^m काष्ठतट्
One working for the village.	(ग्रामाधीने) ^m ग्रामतच्चः
One independent.	^m कौटतच्चो (ऽनधीनकः)
A barber.	^{6 m} क्षुरि ^{7 m} सुखिद्वि ^m दिवाकीर्त्ति ^m नापिता ^{8 m} ऽन्तावसायिनः
A washerman.	^m निर्णेजकः (स्याद्) ^{m b} रथकः
A distiller.	^m शौखिको ^m मण्डहारकः
A goatherd.	^m जावाकः (स्याद्) ^m अजाजीवो
An attendant on an idol.	^{9 m c} देवाजीवी ^m (तु) देवलः
A female juggler.	^f (स्यान्) ^{f d} माया शम्बरी
A juggler.	^{m e} मायाकार (स्तु.) ^{m f} प्रातिहारिकः
Dancers and tumblers.	^{10 m} शैलालिन (स्तु.) ^m शैलूषा ^m जायाजीवाः ^{11 m} क्षयाश्विनः
Dancers and mimics.	^{m g} भरता (इत्यपि) ^{m h} नटाश्च
	^m चारणा (स्तु.) ^m कुशीलवाः

1 चा— 2 ता— 3—नृ. 4 त्वट्ट. 5—च. 6—नृ.
7—नृ. 8—नृ. 9—नृ. 10—नृ. 11—नृ.

^a And शौखिकः. ^b Fem. रथकी. ^c Or देवाजीवः. ^d And शम्बरी or चांभरी. &c. ^e And जावाजी (नृ) or जाजी (नृ). ^f And प्रतिहारः, प्रातिहारः or प्रातिहारकः. ^g And भारतः. ^h Sing. नटः.

13. माईङ्गिका मौरजिका:

Players on drums.

पाणिवादा (स्तु.) पाणिषा

Striking with their hands only.

वैष्णवाः (स्युर्) वैष्णविका

Players on the flute.

वीणावादा (स्तु.) वैष्णिकाः

—on the lute.

14. जीवान्तकः शाकुनिके।

A fowler or bird-catcher.

(द्वौ) वायुरिक जालिकौ

A hunter using nets.

वैतंसिकः कौटिक (स्यु) मांसिक (स्यु समं त्वयम्)

A vender of flesh-meat. b

15. भूतके। भूतिभुक्कर्मकरो। वैतनिके। (ऽपि सः)

A hireling ; a servant or labourer.

वार्तावहो वैधधिके।

A Chandler.

भारवाह (स्तु.) भारिकः

A porter.

16. विवर्णः पामरो नीचः प्राकृत (स्यु) पृथग्जनः

A low man. e

निहीने। ऽपसदे। जालाः सुल्लक (स्यु) तर (स्यु सः)

17. भूत्ये दासेर दासेय दास गोप्यक चेटकाः

A servant or slave.

नियोष्य किंकर प्रैष्य भुजिष्य परिचारकाः

1—ज्.

2 क—.

3 द्—.

* Or जीवन्तिकः. b Selling the flesh of beasts or birds. c And विवर्णिकः. d Likewise भारी (नृ). e Following a degrading profession. f Or अपसदः. g Likewise सुल्लकः. h Or दासः. Fem. दासी—यी. i And गोप्यः. j Or चेटः. Also चेटः, चेटकः. Fem. चेटिका, चेटी, चेटी. k Fem. किङ्करा or किङ्करी. l Also प्रैषः and प्रैष्यः.

- One nourished by a stranger. a 18. पराचित परिक्रन्द परजात परैधिताः
m m b m c m
- A lazy man. 19. भन्दस्तुन्दपरिखण चालस्यः शीतकोऽलसेऽमुष्णः
m I m d m m m m
- A dextrous person. दक्षे (तु) चतुर पेशल पटवः सूखाम उष्ण (यु)
m m m e 2 m m m
- A Chanda'la. 20. चण्डालः क्व मातङ्ग दिवाकीर्ति जनकमा
m g m h 3 m m m i
- निषादः श्वपचावन्तेवासि चाण्डालः पुनसाः
m
- Barbarians. j 21. (भेदाः किरातश्वरपुलिन्दा) क्लेशक (जातयः)
m m m 4 m
- A hunter, or deer-killer. व्याधोः श्वगवधाजीवोः श्वगयुर्बुधकोऽपि सः
m m m k m
- A dog. 22. कौलियकः सारमेयः कुकुरोः श्वगर्दशकः
m l m 5 m m
- शुनको भषकः श्वा (स्याद्)
m n
- A mad dog. चलक (स्तु. स योगितः)
m
- A dog trained for the chase. 23. (श्वा) विश्वकद्रु (वर्गयाकुशलः)
f f
- A bitch. सरमा शुनी

1 तु— 2 पटु. 3 च—सिन्. 4 सु— 5 चनु.

* Some include this line in the synonyma of slave. ^b Likewise परिक्रन्दः, परिक्लजः, परिक्रजः, पारस्क्रन्दः. ^c And परजितः. ^d Or तुन्द-परिमाजः. ^e And पेशलः or पेशलः. ^f Also जलकनः. ^g And निषादः. ^h Sing. श्वपचः. Likewise श्वपक् (च). ⁱ Also पुनसः, पुनसः. ^j Of various tribes, mountaineers, savages, &c. As किरातः, living in forests and armed with a bow. श्वरः or प्रजश्वरः, wearing feathers (a peacock's tail, &c). पुलिन्दः or पुलिन्दः, speaking no intelligible language. ^k And कुकुरः. ^l Or शुन and शुचिः. ^m Also श्वानः. ⁿ Likewise चलकः.

- ^m ^m ^{m a}
विट्चरः नूकरो ग्राभ्ये। ^m ^c ^f ^f
वर्कर (खरुणः पशुः) ^m ^c ^f ^f
Any young animal. b
24. ⁿ ⁿ ^m ^f
आक्षोदनं वृगव्यं(स्याद्)आखेटे वृगवा(क्षियाम्) ^m ^c ^f ^f
Chase ; hunting.
A deer wounded on its right side.
- (दक्षिणावर्तु व्ययोगाद्) दक्षिणेर्भा (कुरङ्गकः) ^m ^c ^f ^f
^{2 m d} ^{3 m e} ^{m f} ^m ^m ^m
25. चौरैकागारिक स्तेन दस्यु तस्कर मोषकाः ^m ^c ^f ^f
A thief or robber.
- ^{4 m g} ^{5 m} ^{m h} ^m
प्रतिरोधि परास्कन्दि पाटञ्चर मलिन्नुचाः ^m ^c ^f ^f
^{f i} ⁿ ⁿ ⁿ
26. चौरिका स्तेन्य चौर्ये (च) स्तेयं ^m ^c ^f ^f
Theft, robbery.
- ^{n j}
लोभं (त तद्धनम्) ^m ^c ^f ^f
Booty.
- ^{m l}
वीतंस (सूपकरणं बन्धने वृगपक्षिणाम्) ^m ^c ^f ^f
A net, chain. or cage. k
- ^m ⁿ
27. उन्मायः कूटयम्भं (स्याद्) ^m ^c ^f ^f
A snare or trap. m
- ^f ^f
वागुरा वृगवन्धिनी ^m ^c ^f ^f
A net. n
- ^{n o} ^{m p} ^f ^{m f n} ^{m q}
शुखं वराटकः (स्त्री तु) रज्जु (स्त्रि.पु) वटी गुणः ^m ^c ^f ^f
A cord, rope, or string.

1—नू.

2—र.

3 ऐ—.

4—वृ.

5—नू.

^a Some make the first, others the second, term, explanatory. ^b Or a lamb in particular. ^c Fem. वर्करी. ^d Also चोरः. Fem. चौरः. ^e Fem. ऐकागारिकी. ^f Or स्तेनः. Also स्तेन्यः. ^g And प्रतिरोधकः. ^h Likewise वटञ्चरः. ⁱ Also चौरिका. ^j And लोभं or लोभः. ^k Any instrument for confining birds or beasts. ^l Also वितंसः. ^m Some make the preceding term synonymous with these. ⁿ For confining deer. ^o Adn शुखं or शुखः. Also masc. शुखः and fem. शुखा or शुखी. Likewise सुखं according to a different reading. ^p Or वराटः. But some read वटाकरः. ^q Likewise वटीगुणः.

Rope and
bucket of a
well. a

28. चट्टाटनं घटीयनंⁿ (सखिकोडाहनं प्रहेः)

A loom.

(पुंसि) वेमा वावदहः^{l m n b m c}

Threads.

सूत्राणि^{n d m e} (नरि) तन्तवः

Weaving.

29. वाणि व्यू^{f f 2 f g}तिः (खिवौ तुल्ये)

Plastering.
h

पुस्तंⁿ (लेप्याऽदिकर्मणि)

A doll or
puppet. i

पाञ्चालिका पुत्रिका (स्याद्वस्त्रदन्तादिभिः कृता)

A basket. k

30. पिटकः^{m m f l f m} पेटकः पेटा मञ्जूषा

A pole for
carrying
burdens.

(ऽथ) विहङ्गिका^{f n}

भारयष्टिस्^{3 f}

Its string.

(तदालम्बि) शिखं काचो^{n o m}

A shoe.

(ऽथ) पादुका^f

31. पादू^fर. पानत्^{4 f} (की)

A boot.

(सैवा) ऽशुषदीना^f (पदायता)

A thong.

नद्धी^f बद्धी^{f p} वरता^f (स्याद्)

A whip.

(अश्वादेखाडनी) कथा^{f q}

1—म.

2 व्यू—.

3—टि.

4 उ—ह.

* A rope and jar to draw water from a well ; or any machine for raising water. ^b Likewise वेचः. ^c Or वापदहः. ^d Sing. सूत्रं. ^e Sing. तन्तुः. Also सूत्रतन्तुः. ^f And वेचिः. ^g Or व्यूतिः. ^h Or painting images, &c. ⁱ Or figure made of cloth, ivory, &c. ^j And पञ्चालिका. ^k The two last of these four terms are by some separated, and made to signify a large basket. ^l And पेटा or पीडा. ^m Some add मञ्जूषा; erroneously. ⁿ Or विहङ्गना. ^o Likewise शिक् (च). ^p And नद्धी or बद्धी. ^q Also कथा or कसा.

32. चाण्डालिका (तु) कण्डोलवीया चण्डालवस्तुकी	^{f a} ^{f b} ^f	A vulgar lute.
नाराची (स्याद्) एषणिका	^f ^f	Goldsmith's scales.
शाण (स्तु) निकषः कषः	^m ^m ^{m c}	A touch-stone.
33. वचनः पत्रपरशुर्	ⁿ ^{l m}	An iron chisel. d
दूषिका वलिका (समे)	^{f t} ^{f g}	A pencil or brush. e
तैजसावर्तनी मूषा	^f ^{f h}	A crucible.
भस्त्रा चर्मप्रसेविका	^f ^{f i}	Bellows.
34. चास्कोटनी वैधनिका	^{f j} ^f	An gimlet or auger.
क्षपाणी कर्चरी (समे)	^f ^f	Scissors or shears. k
टचादने टचभेदी	^m ^{2 m}	A carpenter's chisel.
टङ्कः पाषाणदारणः	^{m m} ^m	A hatchet. l
35. क्रकचो (ऽस्त्री) करपत्रं	^{m n n} ⁿ	A saw.
(स्याद्) चारा चर्मप्रभेदिका	^f ^f	Shoemaker's knife.

1—यु.

2—नृ.

^a And चाण्डालिका. ^b Likewise कण्डोलवीया. ^c Some read शाणः निकषः and कषः. ^d Or else a small saw. ^e Some explain this a fibrous stick ; others a mould for ingots ; or else what is thrown into a crucible to try whether the metal be melted. ^f Also दूषिका and दूषीका or दूषिका. ^g Likewise वलिका, वली. ^h Also मूषा and मूषी or मूषिका. ⁱ Or masc. चर्मप्रसेवकः. ^j And चास्कोटनी. ^k Also a dagger. ^l Likewise a stone-cutter's chisel. ^m Or टङ्कः. ⁿ And क्रकचः.

An image of
iron. a

^{f b} ^f ^f
सूनी स्थूणा लोहप्रतिमा

An art.

ⁿ
शिल्पं (कर्म कलादिकम्)

An image;
statue or
picture.

36. ⁿ ⁿ ^f ^f
प्रतिमानं प्रतिविम्बं प्रतिमा प्रतियातना प्रतिष्कार्या
^f ^{1 f} ^{2 m}
प्रतिष्ठातिरर्चा (पुंसि) प्रतिनिधिर्

Resem-
blance. c

^f ^{3 n}
उपमोपमानं (स्यात्)

Like, simi-
lar.

37. ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ^{4 m f n}
(वाच्यलिङ्गाः) समस्तुल्यः सदृशः सदृशः सदृक्
^{m f n d} ^{m f n}
साधारणः समान (च)

(In composi-
tion) Like.

^e
(स्युत्तरपदेत्वमी)

^{m f n} ^{m f n} ^{m f n i} ^{m f n g} ^{5 m f n} ^h
38. निभ सङ्काश नीकाश प्रतीकाशोपमा (द्वयः)

Wages or
hire.

^f ^f ^f ^{6 f} ^{7 n} ⁿ
कर्मण्या (तु) विधा भृत्या भृतयो भर्म वेतनम्

^{n i} ⁿ ⁿ ^m ^m
39. भरस्यं भरणं भृत्यं निर्वेशः पण्य (द्वयपि)

Spirituos
liquor.

^f ^f ^f ^{8 f} ^{9 f}
सुरा हलिप्रिया हाला परिबुद्धरथाम्बजा

1 ण—.

2—धि.

3 च—.

4—य्.

5 उपस.

6—ति.

7—न्.

8—त्.

9 व—.

^a So most commentaries explain this : but one says an anvil. ^b Or सूनिः. Also सूनी or सुनिः. And सूनी, सुनिः or सूनेः. ^c Some include this with the preceding. ^d Fem. साधारणी. or साधारणा. ^e The following are used only in composition. Ex. पिहनिभः, like his father. ^f Also निकाशः. ^g And प्रतिकाशः, प्रतिकासः, or प्रतीकाशः. ^h Besides other terms similarly employed in composition : as भूतः रूपः कल्पः. ⁱ Also fem. भरण्या.

40. मन्थोत्तमा प्रसवेरा कादम्बर्यः परिचुता

मदिरा कश्च मद्ये (चाप्य)

41. शुण्डापानं मदस्थानं

ऽवदंश (सु भक्षणम्)

Eating
what ex-
cites thirst.
A tavern.

मधुवारा मधुकमाः

Tippling.

मध्वासवो माधवको मधु माध्विक (मृदयोः)

Spirit, dis-
tilled from
Bassia. c

42. मैरेयमासवः शीधुर्

Rum. f.

मेदको जगलः (समौ)

Vinous li-
quor for
distilling.

सन्धानं (स्याद्) अभिषवः

Distilla-
tion.

किण्वं (पुंसि तु) नग्नहः

Ferment. h

43. कारोत्तरः सुरामण्ड

Yeast, barm,
froth.

आपानं पानगोष्ठिका

Place
where peo-
ple drink
together.

चषको (ऽस्त्री) पानपात्रं सरको (ऽप्य) मुतर्षणम्

A drinking
vessel. l

1 दरा.

2—री.

3 आ—.

4—घु.

5 अ—.

^a Also प्रसवेरा. ^b Sing. मधुवारः, मधुकमः. ^c From the blossoms of the Bassia latifolia. Some divide the synonyma, making the two last terms signify wine obtained from grapes. ^d And माध्वकं, or माहीकं. ^e Also मधुमाध्वीकं. ^f The three terms signify different kinds; the first distilled from blossoms of Lythrum fruticosum, with sugar, &c. the second from the raw juice of sugar-cane, the third from molasses. ^g Some connect the last term with the following article. ^h A drug used for that purpose. ⁱ Or कण्वं. ^j Also neut. नग्नहः. ^k And कारोत्तमः. ^l Some separate the two last terms of this line, and interpret them the distribution of liquor. ^m Also masc. अमुतर्ष.

- A gamester. 44. ^mधूर्त्तो ^{l m}ऽक्षदेवी ^mकितवो ^mऽक्षधूर्त्तो ^mद्यूतक्षत् (समाः)
- Sureties. (स्युर्) ^mसम्नकाः ^{m a}प्रतिभुवः
- Keepers of gaming houses. ^{m b}सभिका ^mद्यूतकारकाः
- Gaming. 45. ^{m n}द्यूतो (ऽस्त्रियाम्) ^{f n m}अक्षवती ^mकैतवं ^mपुण्य (इत्यपि)
- ^mपणो (ऽक्षेषु) ^mम्बहो
- Dice. ^{m c}ऽक्षा (स्तु) ^mदेवनाः ^mपाशका (स्तु ते)
- Moving a piece at play. 46. परिणाय (स्तु शारीणां ^{m n}समन्ताभ्यने) ^{m n}(ऽस्त्रियौ)
- A checker-board or cloth. ^{m n}अष्टापदं ^{m n}शारिफलं
- A match of cocks. &c. ^{n m}प्राणिद्युतं ^mसमाह्वयः
47. (उक्ताभूरिप्रयोगत्वादेकस्मिन् ये, ^mऽत्र यौगिकाः
तादृश्यादन्यतो वृत्तावूच्या लिङ्गान्तरे ऽपि ते)

1—नृ.

* Sing. सम्नकः, and प्रतिभूः. Some reckon these synonymous with the following. ^b Sing. सभिकः and द्यूतकारकः. ^c Also परीणावः.

BOOK III.

CHAPTER I.

1. विशेष्यनिघ्नैः संकीर्णैर्नानार्थै रथ्यैरपि
लिङ्गादिसंग्रहैर्वर्गाः सामान्ये वर्गसंश्रयाः
2. स्त्रीदाराद्यैर्य द्विशेष्यं यादृशैः प्रस्तुतं पदैः
गुणद्रव्यक्रियाशब्दास्तथा सुस्तस्य भेदकाः ।

1 *m f n* 2 *m f n m f n*

3. सुकृती पुण्यवान् धन्यो

Fortunate;
well-fated. ^a

m f n

m f n

महेच्छ (स्तु) महाशयः

Magnani-
mous.

m f n

m f n b

हृदयालुः सहृदयो

Good-heart-
ed.

m f n

m f n

महोत्साहे महोद्यमः

Perseve-
rant, dili-
gent.

m f n

m f n

m f n

m f n

m f n

m f n

4. प्रवीणो निपुणाऽभिज्ञ विज्ञनिष्णात शिष्टिताः

Skilful, con-
versant.

m f n c

m f n

3 *m f n*

m f n d

वैज्ञानिकः कृतसुखः कृती कुशल (इत्यपि)

m f n

m f n

5. पूज्यः प्रतीक्ष्यः

Venerable.

m f n

m f n

सांशयिकः संशयापन्नमानसः

Dubious. ^e

1—नृ.

2—वत्.

3—नृ.

^a Fem. सुकृतिनी, पुण्यवती, धन्या. ^b Or सहृदयः. Also हृदयो(—नृ) हृदयिकः, हृदयवान् (—वत्). ^c Or विज्ञानिकः. ^d Likewise कुशलः. ^e Un-
certain or questionable. Some refer this to the person ; irresolute,
unsettled in opinion.

Meriting a fee or reward.	^{m f n} दक्षिणीयो ^{m f n} दक्षिणार्ह (सुत्र) ^{m f n a} दाक्षिण्य (इत्यपि)
Munificent.	^{m f n b} 6. (सुर्) वदान्य ^{m f n c} स्थूललक्ष्य ^{m f n} दानशौण्डा ^{m f n} बहुप्रदे
Long-lived.	^{m f n d} जैवाटकः ^{i m f n} (स्याद्) आशुमान्
Skilled in sacred sciences.	^{m f n} अन्तर्वाणि ^{2 m f n} (सु) शास्त्रवित्
Acutely investigating.	^{m f n} 7. परीक्षकः ^{m f n} कारणिकः
Granting a prayer. e	^{m f n} वरद (सु.) ^{m f n} सर्वर्षकः
Joyful, cheerful.	^{m f n} हर्षमाणो ^{m f n} विकुर्वाणः ^{m f n} प्रमना ^{m f n} हृष्टमानसः
Sad, perplexed.	^{4 m f n} 8. दुर्मना ^{4 m f n} विमना ^{4 m f n} अन्तर्मनाः (स्याद्)
Regretting.	^{m f n} उत्क ^{5 m f n} उन्मनाः
Sincere, candid.	^{m f n} दक्षिणे ^{m f n} सरलो ^{6 m f n} दारौ
Liberal in giving and using.	^{m f n} सुकलो ^{m f n} (दातृभोक्तृरि)
Diligent, attentive. g	^{m f n} 9. (तत्परे) प्रसिता ^{7 m f n} सक्ताव्
Zealously active. h	^{m f n i} इष्टार्थायुक्त ^{m f n} उत्सुकः

1—स्.

2—दु.

3—नस्.

4—स्.

5—स्.

6—

7 आसक्त.

* And दक्षिणः. b Or वदान्यः. c And स्थूललक्ष्यः. d Fem. जैवाटकाः.
 • As a deity, at the instance of a votary. f Also प्रमनाः (—स्). g Some include the two next terms in these synonyma ; others, varying the reading, add आनिष्टः, to this article. h Making exertions for a gratifying purpose. i According to another reading, उत्सुक्ताः.

- ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n}
 प्रतीते प्रथित ख्यात विक्त विज्ञात विस्तृताः
^{m f n} ^{1 m f n a}
 10. (गुणैः प्रतीते तु) कृतलक्षणा इतलक्षणी
^m ^{m b} ^{2 m}
 इत्य आढेया धनी
^m ^{4 m c} ^{5 m} ^{6 m}
 स्वामी (स्त्री) श्वरः पतिरौशिता
^m ^{7 m} ^{8 m} ^m ^m ^m
 11. अधिभू नृयको नेता प्रभुः वरिष्ठो धिपः
^{m f n} ^{m f n}
 अधिकर्षिः सख्यः (स्यात्)
^m
 कुटुम्बव्याप्त (स्तु.यः)
^{m n} ^{m d}
 12. (स्याद्) अभ्यागारिक (सखिन्) उपाधि (र्हि पुमानयम्)
^m
 (वराङ्गरूपोयेतो यः) सिंहसंहननो (हि सः)
^{m f n e}
 13. निर्वाह्यः (कार्यकर्त्ता यः सम्पन्नः सत्त्वसम्पदा)
^{m f n t} ^{m f n}
 अवाचि मूको
^{m f n g} ^{m f n}
 (य) मनोजवः (स) पितृसन्निभः
^{m i}
 14. (सत्कृत्यालङ्कृतां कन्यां यो ददाति स) ककुदः
^h

1 आ— 2—नृ. 3—नृ. 4 ई— 5—ति.
 6 ईयिह. 7 ना— 8—ह.

^a Some read आहितलक्षणाः. ^b Fem. इत्या, आद्या, धनिनी. ^c Fem. ईश्वरा or ईश्वरी. ^d Invariably masc.: even with a feminine or neuter substantive. ^e Some read निर्वाहः. ^f अवाक् (च्). ^g Some erroneously read मनोजवसः ^h In due form ; decorating her with ornaments. ⁱ Or ककुदः.

	1 m f n	m f n	m f n a	2 m f n	
Prosperous, happy.	सुखीवान् सुखायः श्रीलः श्रीमान्				
		m f n		m f n	
Affection- ate.	स्निग्ध (स्नु) वत्सलः				
	m f n	m f n	m f n	m f n b	
Compassion- ate.	15.	(स्याद्) दवायुः	कारणिकः	कृपायुः	सुरतः (समाः)
		m f n	m f n	3 m f n c	m f n m f n d
Unrestrain- ed.	स्वतन्त्रोऽपारतः स्वैरी स्वच्छन्दो निरवग्रहः				
		m f n	m f n	4 m f n	5 m f n
Dependent.	16.	परतन्त्रः	पराधीनः	परवान्नाथवान्	(अपि)
		m f n	m f n	m f n	m f n
Docile. e	अधीनो निम्न आबन्तोऽस्वच्छन्दो गृह्यको (ऽप्युमे)				
		m f n		m f n f	
A sweeper.	17.	खलपूः (स्याद्)	बहुकरो		
			m f n	6 m f n	
Dilatory, slow.	दीर्घसूत्रचिरक्रियः				
		m f n	7 m f n		
Acting in- considerate- ly.	जालोऽसमीक्ष्यकारी (स्यात्)				
			m f n		
Indolent.	कुण्ठो (मन्दः क्रियासु यः)				
		m f n	m f n		
Competent to an act.	18.	कर्म्मक्षमेऽलंकर्म्मिणः			
			8 m f n	m f n	
Engaged in a business.	क्रियावान् कर्म्मसूद्यतः				
		m f n g	m f n		
Laborious.	(स) कर्म्मः कर्म्मशीलो (यः)				
			m f n	m f n	
Finishing carefully.	कर्म्मभूर (स्तु) कर्म्मठः				

1—स्.

2—स्.

3—नू.

4—स्.

5 ना—स्.

6 चि—.

7—नू.

8—स्.

a And श्रीलः. b Also सुरतः. c And स्वैरः. d Also निर्वन्धः
and निरंकुशः. e Some make the terms in this and the preceding
line synonymous. f Fem. बहुकरी and बहुकरा. g Fem. कर्म्मि-

1 m f n a 2 m f n
19. भरय्यभुक्कर्मकरः

Working
for hire.

m f n m f n
कर्मकार (स्तु.) तत्क्रियः

Working
without
wages.

m f n m f n
अपस्नातो वतस्नात

Bathing af-
ter mourn-
ing. b

3 m f n m f n c
आमिषाशी (तु) शौष्कलः

Eating fish
and flesh.

m f n m f n 4 m f n 5 m f n
20. बुभुक्षितः (स्यात्) क्षुधितो जिघत्सुरशनायितः

Hungry.

m f n m f n
पराश्रः परपिण्डादो

Feeding at
another's
cost.

m f n m f n m f n
भक्षको वक्षरो ऽश्नरः

Gluttonous.

m f n m f n
21. आद्यूनः (स्याद्) औदरिको (वजिगीषाविवर्जिते)

Shamelessly
voracious.

m f n m f n
(उभाव्) आत्मश्रिः कुक्षिश्रिः (स्वोदरपूरके)

Selfishly vo-
racious. d

m f n 6 m f n
22. सर्वान्नीम (स्तु.) सर्वान्नभोजी

Eating
every
thing. e

m f n m f n
गृध्र (स्तु.) गर्धनः

Covetous,
greedy.

m f n m f n 7 m f n f
बुध्भो ऽभिलाषुक शृणाक्

m f n m f n
(समौ) लोबुप लोबुभौ

Very covetous. g

1—अ.

2 क—.

3—न.

4—स्तु.

5 अ—.

6—न.

7 लक्ष्यज्.

^a Or कर्मय्यभुक् (—अ). ^b Some interpret this, dying after ablutions before the ceremony is complete. ^c And शौष्कलः or शुष्कलः. ^d With disregard to those, whom he is bound to support. ^e Eating all manner of food, or—food proper to various tribes. ^f Also लक्ष्यज् and लक्षितः or लक्षितः. ^g Some make these synonymous with the preceding.

Mad ; in- sane.	<i>m f n a</i>	<i>l m f n</i>	23. उन्मद (स्तु) न्मदिष्णुः (स्यात्)	<i>m f n</i>	<i>m f n</i>
Misbehav- ing.				<i>m f n</i>	<i>m f n</i>
Drunk.	<i>m f n m f n 2 m f n m f n</i>		मत्ते शौण्डेत्कट चीवाः		
Lustful.		<i>m f n 3 m f n m f n</i>		<i>m f n</i>	<i>m f n</i>
	<i>m f n 4 m f n m f n m f n m f n m f n</i>		कामुके कमिताऽमुकः		
			24. कम्बः कामयिताऽभीकः कमनः कामनेऽभिकः		
Compliant.	<i>m f n 5 m f n b m f n m f n</i>		विधेये विनयग्राही वचनेस्थित आश्रयः		
Govern- able: c	<i>m f n m f n</i>		25. वश्यः प्रणये		
Modest. d		<i>m f n m f n m f n e</i>	निष्ठत विनीत प्रश्रिताः (समाः)		
Impudent, shameless.	<i>m f n m f n f 6 m f n</i>		धृष्टे धृष्ट्याम्बियात (च)		
Bold, pre- sent.		<i>m f n m f n</i>	प्रगल्भः प्रतिभात्वितः		
Ashamed.	<i>m f n m f n</i>		26. (स्याद्) अष्टे (तु) शालीने		
Astonished.		<i>m f n m f n g</i>	विलम्बे विस्मयाम्बिते		
Confused.	<i>m f n m f n g</i>		अधीरे कातरस्		
Timid.		<i>7 m f n m f n h m f n m f n</i>	तस्त्री भीर भीरक भीरुकाः		

1 उ—.

2 उ—.

3—ह.

4—ह.

5—म्.

6 वि—.

7—म्.

^a Or उन्मादः. Some read सोन्मादः or सन्मादः and सन्मादः.

^b Or वचनग्राही (ने). ^c Some make these synonymous with the preceding. ^d Having passions restrained : or else humble, nor ar-

rogant. ^e Or प्रसृतः. ^f धृष्ट्याक् (—म्). Also धृष्ट्याः. ^g कातरः—रा—रं. ^h Also तस्त्री, भीतः, &c.,

1 m f n	2 m f n		
27.	आशंसुराशंसितरि		Wishing blessings.
	3 m f n	m f n a	
	गृह्यालुर्गृहीतरि		Disposed to take.
	m f n		
	अश्वासः (अश्वाया युक्ते)		Faithful ; believing.
	m f n	m f n	
	पतयालु (स्तु.) पातुकः		Habitually falling.
28.	(सज्जाशीले) ऽपत्रपिष्णुर्	4 m f n	Bashful.
	5 m f n	6 m f n	
	वन्दारुभिवादके		Civil ; polite.
	m f n	7 m f n	m f n
	शरार्धतुको हिंस्रः		Mischievous.
	m f n	m f n	
	(स्याद्) वर्द्धिष्णु (स्तु.) वर्द्धनः		Thriving ; growing.
29.	उत्पतिष्णु (स्तु.) त्यतिता	8 m f n	Jumping up.
	m f n	m f n	
	ऽलङ्कुरिष्णु (स्तु.) मण्डनः		Inclined to ornament.
	m f n	9 m f n	10 m f n
	भूष्णुर्भूविष्णुर्भूविता		Faring well.
	m f n	11 m f n	
	वर्त्तिष्णुर्वर्त्तनः (समौ)		Stationary.
30.	निराकरिष्णुः चिप्नुः (स्यात्)	m f n	Obstructive.
	सान्द्रस्निग्ध (स्तु.) मेदुरः	m f n	Very smooth.
	12 m f n	m f n	13 m f n
	आता (तु) विदुरे विन्दर्		Knowing ; intelligent.
	14 m f n c	m f n	
	विकासी (तु) विकस्वरः		Expanding.

1—स्तु. 2 आ—ह. 3—स्तु. 4—स्तु. 5—ह. 6 आ—. 7 आ—. 8 उ—ह. 9 अ—. 10 भ—ह. 11 व—. 12—ह. 13—स्तु. 14—नृ.

^a गृहीता (—ह) or अहीता (—ह). ^b Or चिप्नुः. ^c Also विकासी (नृ) and विकस्वरः or विकासी (नृ) and विकस्वरः.

H h

Flowing or creeping.	31. विह्वलरो विह्वलरः प्रसारौ (च) विसारणि
Patient, content. a	सहिष्णुः सहनः क्षमा तितिक्षुः क्षमिता क्षमी
Passionate ; wrathful.	32. क्रोधनो ऽमर्षणः कोपी
Very passionate.	चरुह (ख.) ऽत्यन्तकोपनः
Wakeful.	जागरुको जागरिता
Rolling, as in sleep.	घर्णितः प्रचलायितः
Sleepy, sluggish.	33. स्वप्नक् शयाबुर्निद्राबुर्
Asleep.	निद्राय शयितौ (समौ)
Averting the face.	परामुखः पराचीनः
Down-look- ed. d	(स्याद्) अवाङ् (ऽप्य) ऽधोमुखः
Adoring deities. g	34. (देवानश्चति) देवद्रुक्
Going every- where.	विष्वद्रुक् (विष्वगंचति)
Accompany- ing.	(यः सहांचति) सभ्रुक् (स)
Moving tor- tuously.	(स) तिर्यङ् (वस्तिरो ऽश्चति)

1—नृ.	2—रिन्.	3 चंत्.	4—ह.	5—नृ.	6—नृ.
7अ—.	8—ह.	9—ञ्.	10 नि—बु.	11—च.	12—च.
13—च.	14—च.	15—च.			

^a Some distinguish the three first terms as signifying patient; and the other three, contented. ^b Also कोपनः. ^c Likewise निद्रितः. ^d Also headlong. ^e Fem. अवाची. ^f Fem. अधोमुखी. ^g The same term signifies approaching idols. ^h Fem. देवद्रीची. Neut. देवद्रुक. ⁱ Fem. विष्वद्रीची. Neut. विष्वद्रुक. Also विष्वद्रुक् (—च), —द्रीची, —द्रुक. ^j Fem. सभ्रीची. Neut. सभ्रुक. Also सम्यक् (—च). ^k Fem. तिरची.

m f n m f n 1 m f n
35. वदे! वदावदे! वक्ता

Speaking
sensibly. a

m f n m f n
वागीशे! वाक्पतिः (समी)

Eloquent.

m f n c 2 m f n d m f n 3 m f n
वचोयुक्तिपटुर्वाग्मी वावदूक (ख) वक्तरिः

Speaking
much. b

m f n f m f n g m f n 4 m f n
36. (स्यात्) जल्पाक(स्तु) वाचाले! वाचाटो! वङ्गगर्जवाक्

Talking
nonsense. c

m f n m f n m f n
इमुंखे सुखरा! ऽवदुमुखौ

Foul-mouth-
ed, scurril-
ous.

m f n h m f n
शक्नुः प्रियम्बदे

Speaking
civilly.

m f n 5 m f n
37. लोहलः (स्याद्) अस्फुटवाग्

Lisping.

6 m f n m f n
गर्जवादी (त) कद्वदः

Speaking
ill.

m f n m f n
(समी) कुवाद कुचरौ

Censorious,
detracting.

m f n m f n
(स्याद्) असौम्यस्वरो ऽस्वरः

Having a
bad voice.

m f n m f n
38. रवणः शब्दने!

Sonorous.

7 m f n m f n j
नान्दीवादी नान्दीकरः (समी)

Speaker of a
prologue. i

1—कृ. 2—नृ. 3—कृ. 4—च. 5—च.
6—नृ. 7—नृ.

^a Or knowing how to speak. Some interpret this simply, speaking or speaker. ^b Some separate the two first terms as signifying one who speaks as is fit; and the other two, as signifying loquacious. ^c Or वाचोयुक्तिः, and पटुः. ^d वाग्मी (नृ) or वाग्मी (नृ). ^e Or simply, talkative: or else, saying much that is blamable. ^f Fem. जल्पाकी. ^g This term also occurs in a good sense. ^h Also शक्नुः, शक्नुः, and शक्नु. ⁱ Some say player of the overture. The prologue of an Indian drama is a benediction joined with compliments to the audience. ^j Or नान्दीकरः.

Idiot, stupid.	^{m f n a m f n} जडो ऽच.
Deaf and dumb.	^{m f n b} एडम्बक (स्तु. वक्तुं ओतुमशिक्षिते)
Silent.	^{m f n} 39. तुष्यींशील (स्तु.) तुष्यीको ^{m f n}
Naked.	^{m f n} नग्ने ^{l m f n} ऽवासा ^{m f n} दिगम्बरे
Expelled.	^{m f n c} निःकासितो ^{m f n} ऽवहटः (स्याद्)
Cursed.	^{m f n} अपध्यस्य (स्तु.) ^{m f n} धिक्कृतः
Humbled : subdued. d	^{m f n} 40. आप्तगर्वो ^{m f n e} ऽभिभूतः (स्याद्)
Condemned ; or adjudged. f	^{m f n g} दापितः ^{m f n} साधितः (समौ)
Removed ; set aside.	^{m f n} प्रत्यादिष्टो ^{m f n} निरस्तः (स्यात्) ^{m f n} प्रत्याख्यातो ^{m f n} निरास्तः
Deceived, tricked.	^{m f n} 41. निहतः (स्याद्) ^{m f n} विप्रकृतो
Disappointed.	^{m f n} विप्रलब्ध (स्तु.) ^{m f n} वञ्चितः
Turned away. h	^{m f n} मनोहतः ^{m f n} प्रतिहतः ^{m f n} प्रतिबद्धो ^{m f n} हत (च सः)
Confined. i	^{m f n} 42. अधिचिन्तः ^{m f n} प्रतिचिन्तो
	^{m f n} बद्धे ^{m f n} कीलित ^{m f n} संयतो

1—नसु.

^a Fem. जडा. ^b Also अनेडम्बकः. ^c One reads निःकाजितः. ^d Some make the preceding synonymous with this. ^e Also अजिहृतः. ^f Either the person cast ; or the thing awarded ; some interpret this, amerced ; others, the person, by whom, or to whom, payment is made. ^g Likewise दायितः. ^h Some explain it sent or despatched. ⁱ Bound ; some say fettered or confined in stocks, &c. others say imprisoned.

^{m f n} ^{m f n} आपन्न आपत्प्राप्तः (स्यात्)	Distressed. ^a
^{m f n} ^{m f n} कांदिशीको भयद्रुतः	Put to flight.
^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} 43. आचारितः चारितो ऽभिग्रस्तः	Calumniated. ^b
^{m f n} ^{m f n} सङ्कसको ऽस्थिरे	Unsteady. c
^{m f n} ^{1 m f n} व्यसनार्त्ता परत्तौ (द्वौ)	Afflicted. d
^{m f n} ^{m f n} विहस्त व्याकुलो (समौ)	Confounded, perplexed.
^{m f n} ^{m f n} 44. विह्वलो विह्वलः	Overcome by fear, &c. ^e
^{m f n} ^{m f n} (स्यात्) विवशो ऽरिष्टदुष्टधीः	Apprehensive of death.
^{m f n} ^{m f n} कथ्यः कथाहं	Deserving a whipping.
^{m f n} ^{2 m f n} ^{m f n g} सखद्वे (त्वा) ततायी बधोद्यते	Murderous ; a felon. f
^{m f n} ^{m f n} 45. द्वेष्ये (त्व) ऽक्षिगतो	Hateful, detestable.
^{m f n} ^{m f n} बध्यः शीर्षच्छेद्य (द्वमौ समौ)	Meriting beheading.
^{m f n} विष्यो (विषेणयो बध्यो)	Meriting death by poison.
^{m f n h} मुसल्यो (मुसलेन यः)	—by knocks of a pestle.

1 च—न.

2 चा—न.

^a Overtaken by calamity. ^b Especially by a false accusation of adultery : some explain it, accused of adultery ; others say, guilty of a crime. ^c Some interpret this uncertain. ^d Suffering pain from a cause human or divine. ^e Unable to contain himself. ^f Including assassins, incendiaries, robbers, &c. ^g Most commentators exclude the last, others the first and last, of these terms, from the synonyma. ^h Or सुपल्यः.

Innocent.	46. शिष्टिदानो ऽक्षयकर्म
Inconsider- ately guilty. - b	चपल चिकुरः (समै)
Malevolent and censori- ous. c	दोषैकदृक् पुरोभागी
Wicked ; perverse.	निकृत (स्व.) ऽष्टुः शठः
Informers.	47. कर्णेजपः सूचकः (स्यात्) पिशुने
Mischief- maker.	दुर्जनः खलः
Destructive, mischievous.	वृशंसो घातुकः क्रूरः पापे
Fraudulent ; crafty.	धूर्त (स्तु.) वञ्चकः
Idiot.	48. अज्ञ मूढ यथाजात मूर्ख वैधेय वाणिशाः
Miser ; ava- ricious.	कदर्थ्यं कृपणं दुष्टं किम्पचान मितम्पचाः
Poor ; indi- gent.	49. निःस्व(स्तु.) दुर्विधो दीनो दरिद्रो दुर्गतो (ऽपि सः)
Beggar ; mendicant,	वनीयको याचनको मार्गणो याचका ऽर्थिनी

1—नृ.

2 चि—.

3—य.

4—नृ.

5—नृ.

* Many commentators read **क्षयकर्म** (नृ) ; and expound that with the preceding term, sinful or criminal. ^b Committing a crime without considering the guilt. ^c Remarking only ill qualities. ^d Some include this in the next article ; others make the five words synonymous. ^e Also **दुग्धः**. ^f Fem. वैधेयी. ^g Some read **किम्पचः** and **चनमितपचः**. ^h Like-wise **दुस्वः**. ⁱ Or **वनीयकः**.

1 m f n a 2 m f n

50. अहङ्कारवानुहंयुः (स्यात्)

Proud.

m f n

m f n b

शुभंयु (स्तु.) शुभाग्धितः Happy.

m f n

दिव्योपपादुका (देवाः)

Of divine
origin. c

m f n

(मृगवाद्या) जरायुजाः Viviparous.
d

m f n

51. स्वेदजाः (हमिदंशाद्याः)

Engendered
by damp. e

m f n

(पक्षिसर्पादयो) ऽण्डजाः Oviparous.
f

1—यत्.

2 य—.

^a Some make this to be only explanatory of the other term. ^b This also is by some made only explanatory. ^c Divine beings, produced without any apparent cause. ^d Produced from a viviparous being; as man, horses, bulls, &c. ^e As worms and insects. ^f Produced from an egg: birds, serpents, &c.

CHAPTER II.

Vegetables. a	m 1. उद्भिद् (सुखगुहमाद्या)	1 m f n m f n b 2 m f n
Sprouting ; germinating.		उद्भिदुद्भिज्ज सुद्भिदम्
Beautiful or pleasing.	m f n c m f n m f n m f n m f n m f n सुन्दरं रुचिरं चारु सुसमं साधु शोभनम्	
	m f n m f n d m f n m f n m f n m f n e 2. कान्तं मनोरमं रुच्यं मनोज्ञं मधु मधुलम्	
Charming.	m f n f (तद्) ऽसेचनकं (तप्तः) गीर्ण्यन्तो यस्य दर्शनात्)	
Beloved, desired.	m f n m f n m f n m f n m f n m f n 3. अभीष्टे ऽभीक्षितं हृद्यं दयितं वल्लभं प्रियम्	
Inferior ; low.	m f n m f n 3 m f n m f n g m f n m f n h m f n निकृष्टं प्रतिनृष्टं वै रेफ याप्या ऽवमा ऽधमाः	
	m f n m f n m f n m f n m f n m f n i 4. कुपूय कुत्सिता ऽवद्य खेट गर्ह्या ऽणकाः (समाः)	
Foul, dirty.	m f n m f n j m f n m f n k मलीमसं (तु) मलिनं कञ्चरं मलदूषितम्	

1—इ.

2 उ—.

3—उ.

a As trees, shrubs, &c. b उद्भिज्जं or उद्भिज्जं. c Fem. सुन्दरी and सुन्दरा. d Also मनोज्ञं, and मनोज्ञारि (नृ). e Some add सौम्यं, भद्रकं, रमणीयं, and रमणीयकं. f असेचनकं or आसेचनकं. g Or रेपः. Also रेफः (स्) and रेपः (स्). h Some read वल्लभः. i वल्लभः or वल्लभः, also वल्लभः. j Likewise मलिनं. k Some discriminate the two first terms as signifying simply dirty ; and the other two spoiled by dirt.

- m f n m f n m f n*
5. पूतं पयित्वं मेध्यं (च) Purified.
- m f n m f n*
वीधं (तु) विमला (त्वकम्) Clean.
- m f n m f n m f n m f n 1 m f n*
निर्णितं शोधितं चट्टं निःशोध्यमनवस्करम् Cleansed.
- m f n m f n*
6. असारं फलु Pithless.
- m f n a m f n m f n m f n*
शून्य (न्तु.) वशिकं तुच्छ रिक्तके Void, empty.
- n c m f n m f n m f n 2 m f n*
(क्रीवे) प्रधानं प्रमुख प्रवेकाऽनुत्तमोत्तमाः Chief; principal. b
- m f n d m f n m f n m f n m f n*
7. मुख्य वर्ग्य वरेण्या (च) प्रवर्त्तःऽनवरार्द्ध्य (वत्)
m f n m f n m f n m f n m f n m f n e 3 m f n
परार्द्ध्याऽग्र प्राग्रहर प्रग्र्याऽग्र्याऽग्रीयमग्रियम्
- 4 m f n m f n m f n m f n m f n*
8. अद्यान् अष्टः पुष्कलः (स्यात्) सत्तम (चा)ऽतिशोभने Excellent. f
m m 5 m m
(स्युक्तरपदे) व्याघ्र पुङ्गवर्षभ कुञ्जराः Pre-eminentg (in comp.)
m m m h
9. सिंह शार्ङ्ग नागा (द्याः पुंसि अष्टार्थगोचराः)

1 च—.

2 च—.

3 च—.

4—वसु.

5—च.

a Or शुद्धं. b Some restrict the synonyma to the first line ; others to the first eight terms ; while others extend them to three lines, or even to four. c Invariably neuter. Instances of this word used in the masculine and in the feminine gender, are poetical licenses. d Also सुखः. e Also अद्यक्षीः—क्षी—क्षि. f Some join this with the preceding article ; others take in the two last lines ; or the last line and a half including fourteen terms. g Ex. पुङ्गवव्याघ्रः, an eminent man. सुनिपुङ्गवः, a pre-eminent sage. h Besides other terms as सुखः, चन्द्रः, &c.

^{m f n} ^{m f n}
14. गणनीये (तु) गाण्येयं

Numerable.

^{m f n} ^{m f n}
संख्याते गणितम्

Numbered,
counted.

^{m f n} ^{m f n}
(अथ) समं सर्वम् All; entire.

^{m f n} ¹ ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ² ^{m f n} ^{m f n}

विप्रमृशे घं ह्यसमस्तनिष्ठिकाऽस्थिकानि निःशेषम्

^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ^a ³ ^{m f n} ^{m f n} ^b

15. समग्रं सकलं पूर्णमखण्डं (स्याद्) अमूनके

^{m f n} ^{m f n} ^{m f n}

घनं निरन्तरं सान्द्रं

Coarse
grass. c

^{m f n} ^{m f n} ^{m f n}

पेलवं विरलं तनु

Delicate,
fine. d

^{m f n} ^{m f n} ⁴ ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n}

16. समीपे निकटासन्न सन्निकट समीह (वत्)

Near, proxi-
mate.

^{m f n} ^{m f n} ^e ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ⁱ

सदेशाऽभ्यास सविधः समन्नाद सवेश (वत्)

^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ⁱ

17. उपकण्ठाऽन्तिकाऽभ्यर्थाऽभ्यग्रा (अप्य)ऽभितो

(ऽध्यवम्)

^{m f n} ^{m f n} ⁵ ^{m f n} ^g

संसक्ते (त्वं)ऽध्यवहितमपठान्तर (मित्यपि)

Adjoining,
contiguous.

^{m f n} ^{m f n} ^h

18. नेदिष्ठमन्तिकतमं

Very near.

^{m f n} ^{m f n} ⁱ

(स्याद्) दूरं विप्रकटकम्

Distant.

1 अ—.

2 अ—ह.

3 अ—.

4 अ—.

5 अ—.

* Likewise पूर्व°. b Or अमून. c Without interstices. d With in-
terstices. e Or अभ्यासः. f Also सवेशः. g Likewise अपठान्तर. h Also
अन्तिक. i And विप्रकट°.

Very remote.	1 m f n	m f n	m f n	दवीय (च) दविष्ठं (च) सुदूरं
Long.			m f n 2 m f n	दौर्धमायतम्
Round. a	m f n	m f n	m f n	19. वर्तुखं निस्तलं वृत्तं
Uneven, wavy. b			m f n c 3 m f n	बन्धुरं (द्व) क्षतानतम्
High, tall. d	m f n	m f n	4 m f n 5 m f n 6 m f n 7 m f n e	उच्च प्रांभूक्षतोदग्रेऽच्छितास्तुङ्गे
Short.			n f n	(ऽथ) वामने
	m f n i 8 m f n	m f n g	m f n	20. न्यङ्नीच खर्व ह्रस्वाः (स्युर)
Bending, stooping.			m f n m f n 9 m f n h	अवाग्रे ऽवनतानतम्
Crooked. i	m f n	m f n	m f n 10 m f n m f n m f n	अरालं वृजिनं जिह्वामर्मित्कुक्षितं नतम्
	m f n	m f n	m f n m f n m f n	21. आबिद्धं कुटिलं भुग्नं वेक्षितं वक्र (मित्यपि)
	11 m f n	12 m f n	m f n	वृजावजिह्वा प्रगुणौ
Strait.			m f n 13 m f n 14 m f n	व्यस्ते (त्वं) प्रगुणाकुक्षौ
Confounded.				
Eternal.	m f n	m f n	m f n m f n m f n	22. शाश्वत (स्तु) ध्रुवो नित्य सदातन सनातनाः

- 1—सु. 2 आ—. 3 उ—. 4 उ—. 5 उ—. 6 उ—. 7 ल—. 8 नीच. 9 आ—. 10 क—त्. 11—सु. 12 अ—. 13 अ—. 14 आ—.

a Either circular or globular. b Some interpret this, naturally even, but factitiously depressed in some place. c Or बन्धुरं. d Some make the preceding terms synonymous with these. e Also उच्चः. f न्यङ्, fem. नीची, neut. न्यक्. g Or खर्वः. h Also नतं. i Some make the preceding article synonymous with this.

^{m f n} स्थावः ^{m f n} स्थिरतरः ^{1 m f n} स्थेयान्

Permanent,
firm. a

(एकरूपतया तु यः)

23. (कालव्यापी सः) ^{m f n} कूटस्थः

Uniform ;
perpetually
the same. b

^{m f n} स्थावरो (जङ्गमेतरः)

Immovable.

^{m f n} चरिणः ^{2 m f n} जङ्गम ^{m f n} चर ^{m f n} तस ^{3 m f n} मिङ्ग ^{m f n} चराचरम्

Movable.

^{m f n} चलनं ^d कम्पनं ^{m f n} कम्प ^{m f n} चलं ^{m f n} लोलं ^{m f n} चलाचलम्

Shaking,
moving. c

^{m f n} चञ्चलं ^{m f n} तरलं (चैव) ^{m f n} पारिस्त्व ^{m f n} परिस्त्वे

25. ^{m f n} अतिरिक्तः ^{m f n} समधिको

Exceeding.

^{m f n} हृदसन्धि (स्तु.) ^{m f n} संघतः

Strong knit.
e

^{m f n} ककषटं ^{m f n} कठिणं ^{m f n} क्रूरं ^{m f n} कठोरं ^{m f n} निष्ठुरं ^{m f n} हृदम्

Hard, solid.

26. ^{m f n} जठरं

^{4 m f n} मूर्तिमन् ^{5 m f n} मूर्ति

Material,
corporeal. i

^{m f n} प्रवृद्धं ^{m f n} प्रौढमेधितम्

Full-grown.

^{m f n} पुराणे ^{m f n} प्रतनं ^{m f n} प्रत्न ^{m f n} पुरातन ^{m f n} चिरन्तनाः

Old, an-
cient.

1—स.

2 ज—

3 इ—

4—व.

5 यू—

6 ए—

* Some make these synonymous with the preceding. ^b As the soul, the etherial expanse, &c. ^c Some interpret the three first terms, tremulous ; and the seven last trembling : others, the three first moving, and the seven last quaking. ^d Also चपलं and चटलं. ^e Some apply this to a man whose limbs are strongly knit; others to any thing, which has no interstices. ^f Also ककषटं. ^g Or कठोरं. ^h Fem. जठरा. Also जठः,—ठा,—ठ. ⁱ Some join these with the preceding synonyma. ^j Fem. पुराणा,—णी.

New.	^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} 27. प्रत्यग्रेऽभिनवे नव्यो नवीनो नूतनो नवः ^{m f n} नूत (स्)
Soft.	^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} सुकुमारं (ठ) कोमलं च दुल्लं च दु
Following.	^{1 m f n a} ^{2 m f n} ^{3 m f n} ⁱ 28. अन्वगन्वक्षमनुगेऽनुपदं क्षीवमन्वयम् ^{m f n c} ^{m f n}
Percepti- ble. b	प्रत्यक्षं (स्याद्) ऐन्द्रियकम्
Impercepti- ble. d	^{m f n e} ^{4 m f n} अप्रत्यक्षमतीन्द्रियम्
Closely at- tentive. f	^{m f n} ^{m f n} ^{5 m f n} ^{6 m f n} 29. एकतानोऽन्यदृष्टिरेकाग्रैकाग्रता (वपि) ^{7 m f n} ^{m f n} ^{8 m f n}
Prior ; first ;	(अप्ये) कसंगं एकाग्रोऽप्ये कायमगतेऽपि च ^{9 m g} ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ^{10 m f n h}
initial . Last, ulti- mate.	30. पुंस्त्रादिः पूर्वं पौरुषप्रथमाद्या (अथास्त्रिवाम्)
Vain, use- less.	^{m n i} ^{m f n} ^{m f n} ^{11 m f n} ^{m f n j} ^{m f n k} अन्तोऽवर्ण्यं चरममन्वय पाश्चात्य पश्चिमाः
Apparent, evident.	^{m f n} ^{m f n} 31. मोक्षं निरर्थकं ^{m f n} ^{m f n} ^{m f n} ^{12 m f n} स्पष्टं स्फुटं प्रत्यक्षमनुपदम्

1—च. 2 च— 3 च— 4 च— 5 ए— 6 ए—न.
7 ए— 8 ए— 9 आदि. 10 आद्य. 11 च— 12 उ—

^a चन्वक्, चन्वीजी, चन्वङ्. ^b Or perceived : present. ^c Likewise चन्वर्ष. ^d Or unperceived : absent. ^e Also चन्वक्षं. Likewise परोक्षं. ^f With the mind fixed attentively on one object. ^g Invariably masculine. ^h Also आदिनः and अप्यिनः. ⁱ Even with a feminine noun, it remains masculine or neuter. ^j Some write पाश्चात्त्यः. ^k Also चन्विनः.

^{m f n a} साधारणं (तु) सामान्यम्	ⁿ	Common.
	^{1 m f n 2 m f n m f n}	
	एकाकी (त्वे) क एककः	Alone, solitary.
^{m f n}	^{m f n b m f n m f n c m f n m f n}	
32. भिन्ना (र्वका) अन्यतर एकस्वेऽन्येतरा (वृषि)		Other different.
^{m f n 4 m f n}		
उच्चावचं नैकभेदम्		Various.
	^{m f n 5 m f n d}	
	उच्चयुक्तमविलम्बितम्	Quick, expeditious.
^{m f n}	^{6 m f n}	
33. अरुणः (स्तु.) मर्मस्पर्शः		Sharp, corrosive.
	^{e m f n m f n}	
	अबाधं (तु) निरर्गलम्	Unobstructed.
^{m f n m f n}	^{m f n 7 m f n}	
प्रसव्यं प्रतिकूलं (स्याद्) अपसव्यमपष्ठु (च)		Contrary.
^{m f n m f n}		
34. वामं (शरीरं) सव्यं (स्याद्)		Left.
	^{m f n e m f n}	
	अपसव्यं (तु) दक्षिणम्	Right.
^{m f n m f}		
सङ्कटं (ना तु) सम्बाधः		Narrow.
	^{m f n m f n}	
	कलिलं गहनं (समे)	Impervious.
^{m f n h m f n m f n}		
35. सङ्कीर्णं संकुलाकीर्णं		Crowded, confused. g
	^{m f n m f n}	
	मुण्डितं परिवापितम्	Shaved.

1—मू.

2 एक.

3 इ—र.

4 च—.

5—य.

6 च—.

7 चा—.

* Fem. साधारणी—या. ^b Some read एकतरः. ^c त्वः (resulting from two radical pronouns, त्व and त्वत्, which differ in accent). ^d Or अविलम्बितम्. ^e Or अपसव्यं. Some make one term explanatory of the other. ^f Invariably masculine. ^g Some make this and the preceding article synonymous. ^h Also सङ्कीर्णं.

Strung ; tied.	^{m f n a m f n b m f n} अन्यितं सन्धितं दृढं
Spread ; diffuse.	^{m f n m f n m f n} विस्तृतं विस्तृतं ततम्
Forgotten.	^{m f n m f n} 36. अन्तर्गतं विस्तृतं (स्यात्)
Placed. e	^{m f n d m f n} प्राप्तप्रणिहिते (समे)
Shaken.	^{m f n m f n 1 m f n m f n 2 m f n m f n} वेक्षितं प्रेषिताधूत चलिताकम्पिताधूते
Thrown, cast, sent.	^{m f n m f n m f n m f n 3 m f n m f n 4 m f n} 37. मुक्त मुक्ता ऽस्तनिष्ठताविद्वक्षितेरिताः (समाः)
Intrenched.	^{m f n m f n} परिक्षिप्तं (तु) निवृतं
Stolen.	^{m f n 5 m f n} सूषितं सुषिता (यकम्)
Expanded ; dispersed.	^{m f n m f n} 38. प्रवृष्टं प्रवृष्टे
Deposited.	^{m f n m f n} न्यस्ता निवृष्टे
Multiplied.	^{m f n 6 m f n} गुणिताङ्गते
Plastered.	^{m f n 7 m f n} निदिग्धोपचिते
Hidden.	^{m f n m f n} गूढं गुप्ते
Pounded.	^{m f n e m f n} गुण्डितं रुषिते
Melted.	^{m f n m f n} 39. द्रुता ऽवदीर्घे
Raised, held up.	^{m f n 8 m f n} उन्नयोद्यते
Suspended n a swing.	^{m f n m f n} काचित शिथिलते

1 आ—.

2 आ—.

3 आ—.

4 ई—.

5—त

6 आ—.

7 उ—.

8 उ—.

* Or अक्षितं. Also गुण्डितं and गुण्डितं. b Or अर्दितं. Likewise अक्षितं. c Also, obtained. d And व्याप्तं. e Or गण्डितं.

m f n m f n

प्राण प्राते

Smelled.

m f n m f n

दिग्ध लिप्ते

Smeared,
anointed.

m f n 1 m f n

समुदक्तेषुते (समे)

Drawn :
raised from
a deep
place.

m f n

m f n

m f n

m f n 2 m f n

40. वेष्टितं (स्यात्) वसयितं सखीतं वृद्धमावृतम्

Surround-
ed. a

m f n m f n

वृग्न भुग्ने

Bent, crook-
ed.

m f n m f n 3 m f n b m f n

(ऽथ) निश्चित क्षुण्ण शतानि तेजिते

Sharpened,
whetted.

m f n m f n

41. (स्याद्) विमिश्रेण्यं पक्वं

Mature.

m f n m f n

m f n

क्रीण क्रीतो (तु) कञ्जिते

Ashamed.

m f n m f n m f n c

वृते (तु) वृत्त वावृत्तो

Chosen ; ap-
pointed.

m f n d

m f n

संयोजितं चपाहितः

Joined ; an-
nexed.

m f n m f n

m f n

42. प्राप्यं गम्यं समासाद्यं

Attainable.

m f n m f n m f n m f n

स्यवं रीणं सुतं सुतम्

Flowing,
dropping.

m f n

m f n

सङ्गूढः (स्यात्) सङ्गुहितो

Arranged ;
or heaped. e

m f n

m f n

ऽवगीतः स्यात्तगर्हणः

Detested.

1 छ—.

2 छा—.

3 चात्.

a Some restrict the two first terms to signify encompassed ; and the other three, secured from access. b Also निश्चितं. c Some, disallowing the root of this word, read व्यावृत्तः. Also वावृत्तः. d Or संयोजितः. e Or, as otherwise interpreted, brought in contact.

J j

Various, multiform.	43. विविधः (स्याद्) वज्रविधो नानारूपः पृथग्विधः
Censured, blamed.	अवरीणो धिक्कृत (चाप्य.)
Coarsely pounded.	ऽवध्वसो ऽवचर्णितः
Diluted decoction. b	44. अनायासकृतं फारुणं
Sounded ; making a noise.	स्वनितं ध्वनितं (समे)
Bound.	बद्धे सन्दानितं मृतमदितं सन्दितं सितम्
Decocted.	45. निष्पक्वे कथितं
Boiled. e	(पाके क्षीराज्यपयसां) मृतम्
Departed. f	निर्वाणो (सुनिवक्त्रादौ)
Become calm. g	निर्वात (स्तु. गते ऽनिले)
Mature, ripe.	46. पक्व परिणते
Passed (as ordure).	गनं हन्ने
Passed (as urine).	मीढ (न्तु) मूत्रिते
Nourished.	पुष्टे (तु) पुष्टितं
Borne. h	सोढे क्षान्तम्
Vomited.	उद्दानसमुद्गते

1 उ—.

2 उ—.

a Also अवध्वसः. b Made by an extemporary and simple preparation. c And मूत्रं. d उदितं. e Water, milk, or liquid butter. As a saint who has attained beatitude, a fire which is extinguished, a beast which is infirm, &c. f Wind no longer blowing. h Also patient. i Likewise उद्दानं and उद्दानं or उद्दानं.

47. दान्त (सु.) दमिते	म f n म f n	Tamed, sub- dued or trained.
शान्तः शमिते	म f n म f n	Pacified, appeased.
प्रार्थिते ऽर्हितः	म f n म f n	Asked, re- quested.
अप्त (सु.) अपिते	म f n म f n	Made known.
कवचादिते	म f n 1 म f n	Covered.
पूजिते ऽसितः	म f n म f n a	Worshipped revered.
48. पूर्ण (सु.) पूरिते	म f n म f n	Filled : faH.
क्षिष्टः क्षियिते	म f n म f n	Tired, fa- tigated.
ऽवसिते सितः	म f n म f n	Finished.
प्रुष्ट सुष्टोषिता दग्धे	म f n म f n 2 म f n म f n	Burnt.
तष्ट त्वष्टौ तनूकृते	म f n म f n म f n	Pared ; made thin.
49. वेधितच्छिद्रितौ विष्टे	म f n 3 म f n म f n	Pierced.
विष्य विस्तौ विचारिते	म f n म f n म f n	Judged, dis- cussed.
निःप्रभे विगता ऽरोक्ता	म f n म f n म f n	Gloomy, obscured.
विलीने विद्रुत द्रुतौ	म f n म f n म f n	Liquid.
50. सिद्धे निर्हृत्त निष्पन्नौ	म f n म f n म f n	Accom- plished.
दारिते भिन्न भेदितौ	म f n म f n म f n	Split.
जतं सूतमुतं (चेति त्रितयं तन्तुसन्तते)	म f n म f n 4 म f n	Woven

1 का—

2 च—

3 छि—

4 ञ—

* And अर्चितः

Saluted,
honoured.

51. { (स्याद्) चर्हिते नमस्थितं नमसितमुपचाविता
 { ऽर्चिता ऽपचितम्

Served,
adored.

वरिवसिते वरिवस्थितमुपासित (चो) पचरितं (च)

Suffering
pain.

52. सन्तापित सन्तप्तः धपित धूपायितौ (च) दून (च)

Pleased,
glad, con-
tent.

हृष्टे मत्तदाप्तः प्रह्वन्तः प्रसुदितः प्रीतः

Cut.

53. क्षिणं क्षातं लूनं क्षत्तं दातं दितं क्षितं दृक्क्षम्

Fallen.

स्वसं ध्वसं अष्टं स्वन्नं पन्नं च्युतं गलितम्

Obtained.

54. लब्धं प्राप्तं विन्नं भावितमासादितं (च) भूतं (च)

Sought.

अन्वेषितं गवेषितमन्विष्टं मार्गितं अगितम्

Wet ; moist-
ened.

55. चार्द्रं सार्द्रं क्षिणं तिमितं क्षिमितं समुन्नमत्तं (च)

Preserved,
saved,
guarded.

खातं त्वाणं रक्षितमवितं गोपायितं (च) रुप्त (च)

Disregard-
ed, despis-
ed.

56. अवगणितमवमता ऽवज्ञाते ऽवमानितं (च) परिभूते

Abandon-
ed, left.

त्यक्तं हीनं विधुतं समुज्झितं धूतमत्यृष्टम्

Spoken,
said.

57. उक्तं भाषितमुदितं अल्पितमाख्यातमभिहितं अपितम्

1 अ—, 2 उ—, 3 उ—, 4 ह—, 5 आ—, 6 अ—,
 7 उ—, 8 अ—, 9 अ—, 10 उ—, 11 उ—, 12 आ—,
 13 अ—.

mfn mfn mfn mfn mfn 1 mfn mfn
 बुद्धं बुधितं मनितं विदितं प्रतिपन्नमवसिताऽवगते ^{Known, understood.}

mfn a 2 mfn 3 mfn 4 mfn mfn
 58. उरीकृतमुररीकृतमङ्गीकृतमाश्रुतं प्रतिज्ञातम् ^{Promised.}

mfn mfn mfn b mfn 5 mfn 6 mfn
 सङ्कीर्णं सखिदितं संश्रुतं समाहितेऽपश्रुतेऽपगतम्
mfn mfn mfn mfn mfn mfn 7 mfn
 59. ईक्षितयस्तपणावितपमावितप्रश्रुतपणितपनितानि ^{Praised.}

mfn c mfn mfn 8 mfn 9 mfn
 अपिगीर्णं वर्णितं ऽभिष्टु तेऽङितानि स्तुताऽर्थानि
mfn mfn mfn d mfn mfn e mfn mfn
 60. मक्षित चवितलित प्रत्यवसितगिलितखादितश्चातम् ^{Eaten.}

mfn mfn mfn f mfn mfn mfn mfn
 अभ्यवहता ऽवजग्ध ग्रस्त गुस्ता ऽशितं भुक्तं
mfn g mfn h mfn i mfn j mfn k mfn l
 61. क्षेपिष्ठ क्षोदिष्ठ प्रेष्ठ वरिष्ठ स्थविष्ठ वंदिष्ठाः
 (क्षिप्र क्षुद्रा भीक्षित पृथु पीव वज्जल प्रकर्षार्थाः)

Certain irregular superlatives.

mfn m mfn n mfn o mfn p mfn q mfn r
 62. साधिष्ठ द्राधिष्ठ स्नेष्ठ गरिष्ठ क्रसिष्ठः वृन्दिष्ठाः
 (वाढ व्यायत वज्ज गुह वामन वन्दारकातिशये)

1 क्ष— 2 उ— 3 क्ष— 4 क्षा— 5 उ—
 6 उ— 7—त. 8 ईक्षित. 9 स्तुत.

^a And उरीकृतं. ^b Also प्रतिश्रुतं. ^c And नीर्णं. ^d Likewise क्षोड.
^e And गिरितं. ^f Also जग्धं. ^g Most quick. ^h Most small. ⁱ Most dear.
^j Most large. ^k Most corpulent. ^l Most numerous. ^m Most hard.
ⁿ Most long. ^o Most firm. ^p Most heavy. ^q Most short.
^r Most abundant.

CHAPTER III.

1. (प्रकृतिप्रत्ययादर्थैः सङ्कीर्णं लिङ्गमुच्यते)

Action. ^{1 n a f}
कर्म क्रिया

Continual. ^b ^{m f n c}
(तत्सातत्ये गम्ये स्युर्) अपरस्तराः
^{n d}

Totality. 2. (साकल्यांसङ्गवचने) पारायण

Adherence,
attachment.

^{m f n c}
परायणे

Wilful-
ness, inde-
pendence.
Vain and
causeless
state.

^{f f f}
यदृच्छा स्वरिता

(हेतु शून्या त्वास्या) विखण्डणम्

Quiet. g

^{m m 2 f}
3. शमय (स्तु) शमः शान्तिर्

Self-com-
mand. h

^{f m m}
दान्ति(स्तु) दमयो दमः

Approved
occupa-
tion. i

^{n j}
अवदानं (कर्मवृत्तं)

A desirable
gift.

^{n n k}
काश्यदानं प्रवारणम्

1—नृ.

2—न्ति.

* One authority makes this term masc. and neut. in both its ac-
ceptions, of action and of act. Others add, in both genders, कर्मः,
and कर्म. ^b In respect of action. ^c Adjectively अपरस्तरः, राः, रं. Ad-
verbially,—रं. ^d Invariably neuter even with nouns of other genders.
^e Some read त्वरायणं or त्वरायणं. ^f Also स्वरिता. ^g Absence of passion.
^h Endurance of the pain of austerities. ⁱ Some interpret this an act
accomplished. ^j Also अवदानं. ^k Likewise प्रवारणं.

4. वशक्रिया संवदनं^{f n b}

Subduing
by charms. ^a

मूलकर्म (तु) कार्मणम्^{1n n}

Magic.

विधननं विधुवनं^{n n c}

Tremour.

तर्पणं प्रीयनाऽवनम्^{n n n}

Satisfac-
tion. ^d

5. पर्याप्तिः (स्यात्) परित्वाणं हस्तधारण (मि.त्यपि)^{f n n e} Warding of
a blow.

सेवनं सीवनं स्यूतिर्^{n n 2f}

Sewing.

विहरः कुटनं भिदा^{m n f f}

Tearing,
rending.

6. आक्रोशनमभीषङ्कः^{n 3 m g}

Curse, im-
precation.

संवेदा वेदना (न ना)^{m f n}

Sensation,
perception.

सम्पूर्णमभिव्याप्तिर्^{n 4f}

Co-extend-
ing, pervad-
ing.

वाञ्छा मिच्छा ऽर्चना ऽर्चना^{f f f n f n}

Begging.

7. वर्धनं छेदनं^{n n}

Cutting.

(ऽथ द्वे) आनन्दन सभाजने^{n i n j}

Courtesy ;
welcome
or adieu. ^b

आप्रच्छनम्ⁿ

(अथा) ज्ञायः सम्प्रदायः^{5 m m}

Received
doctrine. ^k

क्षये क्षिया^{m f}

Loss.

1—न.

2—ति.

3 अ—.

4—प्ति.

5 आ—.

^a Bringing into one's power by drugs, charms or incantations ; or the drugs and charms by which that is effected. ^b Or संवदना. Also संवननं. ^c And विधुवनं. ^d Whether the act of pleasing or the state of being pleased. ^e Or हस्तधारणं. ^f And कुटनं. ^g Likewise अभिवक्त्रः. ^h Civility in receiving a friend, or in taking leave of him : embracing, friendly inquiry, adieu. ⁱ And आनन्दनं. ^j Also सभाजनं. ^k Traditional and right.

Taking. ^a	8. ग्रहे ग्राहो ^{m m}
Wish, de- sire.	वशः कामसौ ^{m 1 f}
Protection, defence.	रक्षणरक्षणे ^{m b 2 n}
Sound, noise.	रणः कथे ^{m c m}
Perforation, piercing.	व्यधे वेधे ^{m m}
Maturity.	पचा पाके ^{f m}
Calling ; challeng- ing.	हवे हतौ ^{m 3 f}
Engaging ; appointing. d.	वरो हतौ ^{m 4 f}
Combustion, burn- ing.	9. ओषः ओषे ^{m m e}
Guiding, di- recting.	नये नाये ^{m m}
Wearing, growing old.	व्यानिर्णीयौ ^{f 5 f}
Whirling, going round.	व्रमो व्रमौ ^{m 6 f}
Increase, growth.	स्फातिर्द्धौ ^{f 7 f}
Fame, noto- riety.	प्रथा ख्यातौ ^{f 8 f}
Touch, con- tact.	स्पृष्टिः स्पर्शौ ^{f 9 f}
Oozing, dripping.	स्रवः स्रवे ^{m f f}

1—ति. 2 दा— 3—ति. 4—ति. 5 जीर्णि.
6—नि. 7 वृद्धि. 8—ति. 9—क्ति.

^a Whether by seizure or acceptance. ^b Some read रक्षा. ^c Also वशः. ^d Prevailing on a person to undertake a business. Both terms also signify requesting, and encompassing. ^e Also ओषः. ^f And व्रमः. Also स्रवः.

^{f a} 10. एधा सङ्घटौ ^{1 f}

Thriving.

^{n b} स्फुरणं ^{n c} स्फुरणे

Throbbing.

^{2 f} प्रमितौ ^f प्रमा

True know-
ledge.

^f प्रसूतिः ^m प्रसवे

Bringing
forth (as
young).

^{m d} शेयाते ^m प्राधारः

Pouring
forth ; as-
persion.

^m क्लमयः ^m क्लमे

Fatigue.

^m 11. उत्कर्षोऽतिशये ^m

Excellence.

^f सन्धिः ^m शेषे

Union, junc-
tion.

^m विषयः ^{m e} आशये

Refuge ;
asylum.

^{3 f} क्षिपायां ⁿ क्षेपणं

Sending ;
directing. f

^f गीर्णं ^{4 f g} गिरौ

Swallowing.

^{n h} गुरणमुद्यमे ^{5 m}

Effort, exer-
tion.

^m 12. उन्नायः ^m उन्नये

Raising.

^m आशयः ⁿ अयणे

Reliance ;
taking re-
fuge.

ⁿ जयने ^{m i} जयः

Conquest,
victory.

1—वि.

2—ति.

3—पा.

4 गिरि.

5 उ—.

^a Some read विधा. ^b And स्फुरणं or स्फोरणं. Also स्फुरः and स्फुरणा. ^c Likewise स्फारणं. ^d And श्योतः. ^e Or आश्रयः. ^f Also interpreted passing away time. ^g Also गिरिः and गिरणं. ^h Likewise गुरणं and गोरणं. ⁱ According to another reading, जपनं, जपः, in-
audible repetition.

Discourse,
speech.निगादे^m निगदे^mPride.^aमादे^m मद^m

Regret.

उद्देग^m उद्दमे^mTrituration
of perfumes.13. विमर्दनं^m परिमले^mConferring
of a benefit.
^b1 ^m 2 ^m
ऽभ्युपपत्तिरुत्तमः^m

Disfavour.

^m ^c
निग्रहः संहिबद्धः स्याद्Attack,
onset. ^d^m ^{3 m}
अभियोग (सु) निग्रहःClinching of
the fist.14. सुट्टिवन्ध^m (सु.) संग्राहे^mAffray,
assault. ^e^m ^{m f} ^m
डिम्बे डमर विम्वौLigament,
fetters.ⁿ ^f ^{4 m g}
बन्धनं प्रसितिचारःMorbid
heat. ^h^{m i} ^{5 m j} ^{6 m}
स्यर्शः स्पष्टोपतप्तारिInjury. ^k15. निकारो^m विप्रकारः^m (स्याद्)Hint, sing,
token. ^l^m ^{7 m} ^m
आकारसिद्ध इक्षितः

1—सि.

2 च—.

3 च—.

4 चार.

5—दृ.

6 उ—मृ.

7 इ—.

^a Also joy. ^b By doing good, or by preventing ill. ^c Or विग्रहः. Also, according to a varied reading, निरोधः and विरोधः; but here a different acceptation is intended: viz. restraint or confinement. ^d Some explain this, a challenge to fight. ^e A conflict without weapons. Also terrifying the enemy by shouts or gestures. Likewise devastation and predatory or irregular war. ^f And डामरः. ^g Some read सारः, and connect it with the next article. ^h The line is by some divided into three articles, instead of two: viz. ligament; business of a scout or spy (चारः सारः); morbid heat. ⁱ Also स्यर्शः. ^j Or सार्श (ई). ^k Also wickedness. ^l Indication of sentiment.

^m परिणामो ^m विकारो ^f (हे समे) ^{1 f} विवृति विव्रिये	Change of form. a
16. ^m अपहार ^{2 m} (स्व) पचयः	Loss.
^m समाहारः ^m समुच्चयः	Assemblage. b
^m प्रत्याहार ⁿ उपादानं	Abstraction. c
^m विहार ^m (स्तु.) परिक्रमः	Walking for pleasure.
17. ^{m c} अभिहारो ⁿ ऽभिग्रहणं	Robbery. d
^m निर्हारो ⁿ ऽभ्यवकर्षणम्	Extraction.
^m अनुहारो ^m ऽनुकारः (स्याद्)	Imitation.
^m (अर्थस्यापगमे) ^m व्ययः	Expenditure.
18. ^m प्रवाह ^f (स्तु.) प्रवृत्तिः ^m (स्यात्)	Stream. f
^m प्रवहे ^m (गमनं वहिः)	Going forth, issuing.
^m विवामो ^m वियमो ^m यामो ^m यमः ^m संयाम ^m संयमौ	Forbearance. g
19. ^{3 n} हिंसाकर्मा ^m ऽभिचारः ^m (स्याज्)	Incantation to destroy.
^{f h} जागर्था ^{m f} जागरा(द्वयोः)	Waking. watching.

1—वा.

2 च—.

3—नृ.

a Some distinguish the terms, making the two first signify a total change, and the other two a partial or temporary alteration. b Gathering together in fact, or in thought. c Restraining the organs of sense. Also abridgment. d Or seizure in one's presence. e Likewise अभ्याहारः. f Or continual flow. Likewise commencement of action. g This line is by some divided into three articles : the two first terms signifying various distress ; the two next decrease ; and the two last, forbearance. h Also जाग्रिया and जागर्तिः. Likewise जागरणं.

Obstacle,
impedi-
ment.
Contiguous
support. a

विघ्नो ऽन्तरायः प्रत्यूहः

(स्याद्) उपघ्नो ऽन्तिकान्त्रये

Enjoyment.
Encom-
passing ;
surround-
ing.

20. निर्वेश उपभोगः (स्यात्)

परिसर्पः परिक्रिया

Separation.

विधुर (न्तु.) प्रविच्छेधो

Meaning,
intention.

भिप्रायच्छन्द आशयः

Abridg-
ment.

21. संक्षेपणं समसनं

Contradic-
tion.

पर्यवस्था विरोधनम्

Perambula-
tion. d

परिसर्वा परीसारः

Stay.

(स्याद्) चास्या (त्वा) सना स्थितिः

Diffusion.

22. विस्तारो विग्रहो व्यासः

Prolixity.

सु च (शब्दस्य) विस्तारः

Rubbing of
the person.

(स्यान्) मर्दनं सम्वाहनं

Disappear-
ance.

विनाशः (स्याद्) अदर्शनम्

Acquaint-
ance.

23. संस्तवः (स्यात्) परिचयः

Spreading.

प्रसर (स्तु.) विसर्पणम्

Scarcity.

नीवाक (स्तु.) प्रयामः (स्यात्)

Proximity.

सन्निधिः सन्निकषणम्

1 अ—.

2 आ—.

a As a tree, of a creeper. b Also neut. शब्दः (सु). c And प्रत्यवस्था. d Moving about, on the ground : some interpret it near approach. e Or परीक्षया. f And विस्तारः. g Also सन्निधिः.

^m 24. लवो ऽभिलाषो लवने

Reaping.

^m निष्पावः ⁿ पवने ^m पवः

Winnowing, cleaning.

^m प्रस्तावः (स्याद्) ^m अवसरः

Occasion, opportunity.

^{m b} तसरः ⁿ सूत्रवेष्टनम्

A shuttle. a

^m 25. प्रजनः (स्याद्) ^m उपसरः

First pregnancy of cows. c

^{m d} प्रश्रय ^m प्रमथौ (समौ)

Affectionate solicitation.

^f धीशक्तिर्निष्क्रमे

Intellectual faculty. e

^{m n g} (ऽस्मी तु) संक्रामे ^{m h} दुर्गसञ्चरः

Difficult progress. f

^{m i} 26. प्रत्युत्क्रमः ^{m j} प्रयोगार्थः

Act tending to a main object.

^m प्रक्रमः (स्याद्) ^m उपक्रमः

Beginning. k

ⁿ (स्याद्) ^{2 m l} अभ्यादानमुद्घात ^m चारम्भः

^m 3 f m संभ्रमस्वर

Haste, hurry.

1 नि—.

2 उ—.

3 त्व—.

^a Also act of weaving. ^b Or तसरः. ^c Some interpret it, the season of impregnation. Others explain it, the first going of a cow to a bull ; or the first impregnation ; or simply her impregnation by the bull, or her pregnancy. ^d Also प्रसरः. ^e Power of the understanding : as attention, comprehension, reasoning, &c. ^f Towards a place scarcely accessible. ^g And संक्रमः. ^h Likewise सञ्चारः. ⁱ Or प्रत्युत्क्रान्तिः. ^j Some read प्रयुद्धार्यः ; and explain this article, beginning of battle : others interpret it, war or combat. ^k Some divide this article ; making the two first terms signify a first beginning, and the three last a commencement in general : others explain the two first, a beginning ; and the three last, a thing begun. ^l Also उपोद्घातः ^m And त्वरिः.

Impedi- ment.i	^m 27. ^{ma} प्रतिबन्धः प्रतिष्टम्भो
Causing to descend.	^{mb} ऽवनाय (स्तु.) ^{nc} निपातनम्
Apprehen- sion. d	^m उपलब्ध (स्व) ^m ऽनुभवः
Smearing. e	^m समाखम्भो ^m विलेपनम्
Separation of lovers. f	^m 28. विप्रखम्भो ^m विप्रयोगो
Liberality. g	^m विलम्भ (स्व.) ^{1 n} तिसर्जनम्
Celebrity.	^m विश्राव (स्तु) ^{2 f h} प्रविख्यातिर्
Attention.	^f अवेक्षा ^m प्रतिजागरः
Reading ; lecture.	^m 29. निपाठ ^m निपठौ ^m पाठे
Wetness. i	^m तेमस्तेमौ ^m समुन्दने
Distress, from dis- ease, &c.	^m आदीनवा ^{3 m j} स्त्रवौ ^m क्लेशे
Meeting ; union.	^m मेखके ^m सङ्ग ^{mk} सङ्गमौ
Research.	^{n l} 30. समीक्षणं ⁿ विचयनं ⁿ मार्गणं ⁿ जगणा ^{mm} जगः
Embrace.	^{m n} परिरम्भः ^m परिष्वङ्गः ⁿ संक्षेप ⁿ उपगूहनम्
Sight ; see- ing ; looking.	^u 13. निर्वर्णनं (तु) ⁿ निध्यानं ^{4 n o} दर्शनं ^{5 n} लोकोक्तं ^{6 n} चक्षुषम्

1 अ— 2—ति. 3 आ— 4—न. 5 आ— 6 ई—

^a Likewise विष्टम्भः. ^b And अवनायः. ^c Or निपातनं. ^d Conception otherwise than from memory. ^e With saffron, sandalwood, &c. ^f Also solitude, and disagreement. ^g Some explain it, appointing, engaging. ^h Also प्रतिख्यातिः. ⁱ One explains this, wet. ^j Or आश्रयः. ^k Also सङ्गमं and साङ्गमः. ^l Likewise समीक्षणं and समीक्षणं, or गवेष्टनं. ^m Some read जगणा. ⁿ Or परीरम्भः. ^o According to another reading, आलोकाः and लक्षणं.

ⁿ ⁿ ^m ^f प्रत्याख्यानं निरसनं प्रत्यादेशे निराकृतिः	Rejection ; disallow- ance.
^m ^m 32. उपशयो विद्याय (सु पर्व्यायशयनार्थकौ)	Watching alternately.
ⁿ ^{f h} ^{f c} ^f अर्जनं (च) क्षतीया(च) क्षनीया(च) क्षणा (र्थके)	Censure, re- proach. a
^m ^m ^m ^{m e} 33. (स्याद्) व्यत्यासे विपक्ष्यासे व्यत्यय(सु) विपक्ष्ये	Contrariety ; opposition. d
^{m g} ^m ^m ^m पर्व्येऽतिक्रम (स्तम्भिन्) ऽतिपात उपत्ययः	Transgres- sion. f
^m 34. (प्रेषणं यत्समाह्वय तत्र स्यात्) प्रतिशासनम्	Mission af- ter calling. h
^m (सु) संज्ञावः (क्रतुषु या स्तुतिर्भूमिर्द्विजन्मनाम्)	Place where the priests stand. i
^m ^{m k} 35. (निधाय तस्यते यत्र काष्ठे काष्ठं सु) उद्गनः	A carpen- ter's work. bench.
^m स्तम्भन्न(स्तु.) स्तम्भधनः (स्तम्भो येन निह्न्यते)	Tool for cutting corn and grass. j
36. आविधो (विध्यते येन तत्र)	An auger. l
^m (विष्वक्समे) निघः	Round, circular.
^m ^m उत्कार (सु) निकार(सु द्वौ धान्योत्क्षेपणार्थकौ)	Winnowing of corn. m

^a One commentator remarks, that two of these terms, **क्षतीया** and **क्षनीया**, which properly signify shame, are here inserted by mistake. ^b Also **रोज्या**. ^c Likewise **क्षिष्या** and **क्षिणीया** or **क्षणीया**. ^d One interprets this, misapprehension. ^e And **विपक्ष्यावः**. ^f Some make the four terms, others the two first of them, synonymous with the preceding. ^g And, **पर्व्यावः**. ^h Sending of a servant on an errand after calling him. ⁱ At a solemn act of religion ; reciting hymns and prayers. ^j For eradicating clusters of gramineous plants : some say for cutting the stalks : others explain the term a basket to receive heads of Indian corn, &c. ^k Also **संबद्धन**,—नी. ^l Turned by a string. ^m Or piling it up.

Swallow- ing, &c. a	37. निगारोद्गारः विद्यावोद्गारा (स्तु. गरणादिषु)
Stopping, ceasing.	आरत्यवरति विरतय उपरामे
Spitting.	(वा खिवां तु) निष्ठेवः
	38. निष्ठूति निष्ठेवनं निष्ठीवन (मित्यभिधानि)
Speed.	अवने व्युतिः
Conclusion. e	साति क्व) स्वसाने (स्वादु)
Fever.	(अथ) व्यूरे व्युर्तिः
Driving of cattle.	39. उदञ्ज (स्तु.) पशुप्रेरणम्
Curse.	अकरणि (रित्यादयः शापे)
Aggregate patronymic. g	(गोत्रान्तेभ्य सस्य दन्दमित्यौ, पगवका (दिकम्)
Multitude of loaves and pies. h	40. आपूपिकं शाष्कुलिकं (मेवमाद्यमचेतसाम्)

1 उ—, 2 उ—, 3—ति, 4 अ—, 5—ति.
6 नि—, 7 व्यो—क.

* The four terms, here exhibited, differ in signification. निगारः, swallowing. उद्गारः, vomiting. विद्यावः, cough; some say, sound. उद्ग्राहः, taking up : also, replying in argument. ^b Or उपरसः. ^c Fem. निष्ठेवा. Some say, also neuter निष्ठेवं. ^d Likewise व्युतिः. Some add व्युतिः and अवने. ^e End of action. ^f So similar terms of imprecation. As अवननिः, अजीवनिः, अवयाहः, निषाहः, &c. Ex. तस्माजीवनिरेवास्तु, May he not live ! ^g Instanced in the text ; आपगवकं, a multitude of descendants of UPAGU So गार्गकं, a multitude of descendants of GARGA. दाक्षकं,—of DAKSHA. ^h Respectively : stated as instances of nouns of multitude of inanimate things.

(मायवानाम्) मायव्यं ^{n a}	Multitude of boys.
(सहायानां) सहायता ^f	—of coadjutors.
41. हल्ला (हल्लानां) ^f	—of ploughs.
ब्राह्मण्य वाङ्मये (तु द्विजन्मनाम्) ^{n n}	—of priests.
(हो पशुकानां दृष्टानां) पार्श्वं दृष्टं (मनुक्कमात्) ^{n n}	—of ribs and back-bones. b
42. (हल्लानां) हल्लिनी हल्ला (ऽप्य.) ^{f f}	—of threshing floors.
(ऽय) माणुष्यकं (हल्लाम्) ⁿ	—of men.
ग्रामता जमता धूम्या पाय्या गल्या (पृथक् पृथक्) ^{f f f f f}	—of villages, &c. c
43. (अपि) साहस्य कारीष चार्मसायव्यसा (दिकम्) ^{n n n 1 n}	—of thousands, &c. d

1 आ—व.

* Some read वामव्यं. b Respectively. c In order : multitude of people ; accumulation of smoke ; abundance of fetters ; great quantity of reeds, (or multitude of ropes or of throats : for गल्या has all these senses.) d In order : multitude of pieces of dry cow-dung ; abundance of hides (or of shields) ; collection of prayers and incantations delivered by the sage AT'HARVAN : besides other similar terms : as चार्मस्य, assemblage of coats of mail ; चार्मिण्य, multitude of men in armour ; चार्मिण्य, —of men holding shields ; चाकुरं, —burning or burnt coals ; चेत्यं, —of fields.

L 1

CHAPTER IV.

SECTION I.

1. (मानार्थाः केपि कान्तादिवर्गेषु वा त्व कीर्तिताः
भूरि प्रयोगा ये वेषु पर्यायेषुपि तेषु ते)

1 Sky, ether.
2 Heaven.

2. (आकाशे त्रिदिवे) नाका

1 World.
2 People.

लोक (सु. सुवने जने)

1 Verse.
2 Glory.

(पद्ये यद्यसि च) श्लोकः

1 Arrow.
2 Sword.

(शरे चक्रे च) सायकः

1 Shakal.
2 God of water.
1 Fried rice flatten-
ed. 2 Infant.
1 Sight, look.
2 Light.

3. जम्बुकौ (क्रोटु वङ्गौ)

पट्टुकौ (चिपिटार्मकौ)

पालोकौ (दर्शनेद्योतौ)

1 A double drum. 2 A large drum.

(भेरी पटहम्) आनकौ

1 Mark.
2 Flank. c
1 Spot.
2 Defama-
tion.

4. (उत्सङ्ग चिह्नयोर्) चङ्कः

कण्ठको (ऽङ्गापवादयोः)

^a Or आचकः. Some read आरकः. ^b Some reverse the interpretations : one of these instruments is a large drum beaten at both extremities ; the other, at one end only. ^c The side above the hip, where women place young children in carrying them. Also 3 A cypher or figure. 4 An act of a drama. 5 Variegated or spotted.

^m
तच्चका (नागवर्षक्योर्)

1 A carpenter. 2 The chief of snakes. a

^m
चर्कः (स्तुटिकसूर्ययोः)

1 Crystal. 2 The sun. b

^m
5. (मावते वेधसि ब्रह्मे पुंसि) कः

1 Wind. 2 *Brahma*. 3 Sun. 4 Soul.

^m
कं (शिरोऽस्युनाः)

5 Head. 6 Water. c

^m
(स्वात्) पुसाक (स्तुच्छधान्ये संक्षेपे भक्तसिक्त्यके)

1 Shrivelled grain. 2 Brevity. d

^m
6. (उलूके करिषः पुच्छमूलोपान्ते च) पेचकः

1 An owl. 2 Root of a tail. e

^{m n}
(कमण्डली च) करकः

Water-pot. f

^m
(सुगते च) विनायकः

A *Buddha* or saint. g

^m
7. क्शिप्नु (ईक्षे वितक्षौ च)

1 Cubit. h 2 A span.

^m
(शूककीटे च) रुचिकः

Scorpion. i

^m
(प्रतिबले) प्रतीक (स्त्रि.षु.कदेशे च पुंस्यम्)

An integrant part. j

^a Or of demi-gods shaped like snakes, abiding in the infernal regions. Also 3 Speaker of the prologue to a drama. ^b Also 3 *Asclepias gigantea*. 4 Copper. 5 A title of *Indra*. ^c Also 7 Joy. ^d Others say, 2 Celerity. 3 Lump of boiled rice. ^e That is of an elephant's tail. ^f Especially a hollow Cocoanut, or gourd. Also m. f. 2 Hail. m. 3 Pomegranate. 4 A bird (Curlew.) m. n. 5 A box to hold beetle-leaf. ^g Also 2 Title of *GANE'SA*. 3 Title of *YAMA*. 4 Name of *VISHNU*'s eagle. 5 A spiritual teacher. 6 Obstacle; difficulty. ^h Whether the measure, or the forearm. ⁱ The insect; as well as the sign of the zodiac. Also, 2 The month during which the sun is in Scorpio. Likewise, 3 A crab. 4 A hairy caterpillar. 5 Name of a tree (*Vangueria Spinosa*). ^j And m. f. n. 2 Contrary: not consonant. 3 Inverse.

1 Gentian. a
2 A fragrant
grass. b

Sorts of Cu-
cubitace-
ous plants. c

A white sort
of Mimosa. e

1 Incense.
2 Meal of
seams. f

Asafoetida. g

1 INDRA.
2 Bdellium.
3 Owl. j
1. Diseases. e
2 Pain.
3 Fear. k

small. l

8. (स्याद्) भूतिक (गु भूमिजे कर्तृणे भूकृते ऽपि च)
1 f d

(ज्योत्स्निकायां च घोषे च) कोषातक

(ऽथ कटफले

9. सिते च चहिरे) सोमबल्कः (स्याद्)

(ऽथ सिद्धके

तिलकल्के च) पिण्याके।

बाह्यीकं (रामठे ऽपि च)

10. (महेन्द्रगुम्फबूकव्यासपाणिषु) कौशिकः

(रक्तापयङ्गाख.।) तद्धः

(खल्पे ऽपि) शुद्धक (वि.पु)

1—की.

2 का—.

* Gentiana Chirayta, Roxb. * Andropogon Schoenanthus : and another kind. Some, varying the interpretation, make this a name of the *Káyaphal*. * Vizt. 1 Trichosanthes dioeca. 2 Luffa Pentandra and Acutangla, R. Likewise 3 Achyranthes aspera. Also 4 Night. d And कोषातकी. * Also 2 the *Káyaphal*. 1 Likewise 3 Oilcake of sesame. 4 Asafoetida. 5 Saffron. 8 Also 2 Saffron. And m. 3 Name of a country. 4 Horse bred in that country. 5 Man of a low tribe. h And बाह्यीकं, बाहिकं, or बाह्यीकं. 1 Also 4 Snakecatcher. Likewise 5 Ichneumon (viverra mungo). 6 Title of VISWAMITRA. 7 Skilled in dictionaries. And f. कौशिकी. 8 Title of GAURI. 9 Name of a river in Bengal. Or कौशिकः—की. * Also 4 Sound of a drum. 1 Also 2 Hard. 3 Low, vile. 4 poor, indigent. 5 Youngest. m Fem. शुद्धका. Also शुद्धकः—का.

11. जैवाहकः (यथाह्नेऽपि)	The moon. a
(सुरेऽप्युग्रस्य) वर्त्तकः	A horse's hoof. b
(याम्रेऽपि) पुण्डरीको (ना)	A leopard. c
(यवान्यामपि) दीपकः	An aromatic seed. d
12. शाकाहकाः (कपि क्रोटु श्वानः)	1 Ape. 2 Dog. 3 Shakal.
(स्वर्णेऽपि) गैरिकम्	Gold. f
(पीडायेऽपि) व्यसोकं (साद्)	Pain. g
असोकं (तृप्रियेऽवृते)	1 Falsehood. 2 Any thing displeasing.
13. (शीखाम्बयाव) ऽनूके (हे)	1 Disposition. 2 Race, family. i
अनूके (यकसवस्वस्ते)	1 part. 2 Scale of a fish. 3 Bark.

1—क.

^a Also m. f. n. 2 Long-lived. 3 Thin. ^b And m. f. 2 A quail.
^c Also 2 The elephant posted in the S. E. to uphold the world.
 3 A proper name (the author of a dictionary). 4 A variety of the sugar-cane. Likewise n. 5 A white lotos. 6 A white umbrella. 7 A medicinal drug. ^d Ligusticum Ajowan, Roxb. Or else Apium involu-
 cratum, R. Also 2 Cumin (Cuminum Cyminum). 3 Celosia Cristata.
 4 A lamp. 5 In rhetoric, a certian elegance of construction. ^e Or
 दीपकः m. n. 1 Ligusticum Ajowan R. 2 Apium involu-
 cratum, R. 3 Celosia cristata. ^f Also 2 Red orpiment. 3 Red chalk. ^g Likewise
 2 Any thing displeasing. 3 Unfit to be done. 4 Strange. 5 Reverse.
 Also m. 6 Addicted to an unnatural crime. ^h Also : 3 The fore-
 head. ⁱ Likewise m. 3 A former state of existence.

1 A weight. a
2 Gold. 3 Orna-
ment on the
breast.

(साटे शते सुवर्णानां हेमुरोभूषणे पले

m n

14. दीनारे ऽपि च) निष्को (ऽस्त्री)

1 Sin.
2 Fraud. b

m n

कल्को (ऽस्त्री समलैनेयाः)

दम्भे ऽप्य)

1 SIVA's
bow. 2 Tri-
dent. c

m n

(ऽय) पिनाको (ऽस्त्री मूलशङ्करधन्वनाः)

A female
elephant. d

15. धेनुका (तु करेखां च)

Cloudiness.
e

(मेघवाले च) कारिका

1 Agony.
2 Explanato-
ry verse. f

कारिका (वातनाटकेयाः)

An earring.
g

कर्णिका (कर्णभूषणे

* One of 108 *suvarnas*. Also one of 4 *suvarnas*. Likewise one of 2 *karshas*. ^b Also 3 Dirt. 4 Ordure. 5 Sediment. 6 Levigated powder. 7 The belleric myrobalan. And m. f. 8 Sinful ; wicked. ^c *Siva's* ; some say, any trident. Also 3 A shower of dust. ^d Also 2 A milch cow ; especially one which has recently calved. 3 Dagger. Likewise m. 4 Proper name ; a demon slain by KRISHNA. n. 5 A herd of kine. 6 Gesture of a woman. ^e A multitude or succession of clouds. Also : 2 A dark cloud threatening rain. 3 A fog or mist. 4 Blackness. 5 Black. 6 The Goddess GAURI. 7 Name of a terrific goddess. 8 A female crow. 9 A black scorpion. 10 Spikenard. 11 A sort of potherb. 12 A branch of a Cucumber plant. 13 A line of hair reaching to the navel. 14 Price of a commodity on credit. 15 Interest at a monthly rate. 16 Spirituous liquor. 17 A stain or defect in gold, &c. ^f Or, as otherwise read, 3 Interest at any stipulated rate. 4 Action in general. Also 5 An art or profession. 6 A female rope-dancer and tumbler. ^g Also 2 The pericarp of a lotos. 3 The tip of an elephant's trunk. 4 The middle finger.

16. करिहस्ताङ्गुली पद्मबीजकोष्ठा)

^a
(त्रिषूक्तरे)

^{m f n}
वृन्दारकी (रूपिमुख्याव्)

^{m f n}

एके (मुख्यान्वयेवलाः)

^{m f n}

17. (खादान्ध्रिः) कौकुटिके (यथादूरेरितेक्ष्णः)

^{m f n}

साक्षादिकः (प्रभोर्भाषदर्शी कार्याक्षमश्च यः)

^{m n}

18. (भूभ्रमिन्मवलये चक्रेषु) कटके (ऽस्त्रियाम्)

^m

(सूच्ये सुद्रव्यौ च लोमहर्षे च) कण्टकः

1 Hand-
some.

2 Chief,
Principal. b

1 Chief.

2 Other.

3 Alone.

4 One.

Hypocriti-
cal. c

1 Attentive,
2 Indolent.

^d

1 Side of
a hill.

2 Bracelet.

3 Circle. e

1 A thorn.

2 A paltry

foe. 3 Hair

on end. f

^a The following admit the three genders. ^b Also m. 3 A god. 4 A general or leader of an army. ^c Also, 2 One who never looks far before him; but steps with caution for fear of treading on insects. ^d Watchful of his master's looks. 2 Careless or incapable of work. 3 Mode of embrace. ^e Also 4 A ring on an elephant's tooth. 5 An army. 6 A metropolis. 7 Sea salt. ^f Also 4 A fishbone. 5 Finding fault. This and the preceding line are omitted by most commentaries.

SECTION II.

1 Bright-
ness. 2 Ray
of light.
3 Flame. a
1 A bee.
2 An arrow.
An aurifer-
ous gem. b

19. मयश्च (खि.ट्कर ज्वालाश्च)

(ऽखिवाशी) शिखीमुखी

शंखौ (निधौ ललाटास्थि कम्बौ न ली)

(न्द्रिये ऽपि) खम्

Organ of
sense. c

1 Ray of
light.
2 Flame. d

20. (वृषिज्वाले अपि) शिखे

SECTION III.

1 A moun-
tain. 2 A
tree. e

(शैखरश्चौ) नगावृक्षौ

1 Wind.
2 An arrow. f

आशुगौ (वायुविशिखौ)

1 An arrow.
2 The sun.
3 A bird. g

(शरार्कविहगाः) खगाः

1 A bird.
2 The sun. h

21. पतङ्गौ (पक्षिमुखौ च)

1 Areca. i
2 Multitude.

पूगः (कसुकरुन्धयोः)

1—ख।

2 नग.

3 खम.

^a Also 4 Beauty. ^b And 2 The bones of the forehead. m. n. 3 A shell, a conch. 4 In numeration, the twelfth place of figures. ^c Also 2 Vacuity. 3 A cypher. 4 Heaven. 5 The sky. 6 Auspiciousness. ^d Likewise 3 A branch. 4 A radicant branch. 5 Crest of a peacock. 6 Lock of hair on the head. 7 Chief, principal. ^e Also 3 A serpent 4 The sun. ^f Likewise m. f. n. 3 Fleet, moving with speed. ^g Also 4 A planet. 5 A grasshopper. 6 A god. 7 Sound. ^h Also 3 A grasshopper. 4 Brasil-wood. ⁱ Masc. The palm (Areca faufel). Neut. Its nut.

^m
(पयवेऽपि) नगा

Cattle. a

^m
वेगः (प्रवाहजवयोऽपि)

1 Stream.
2 Speed. b

^m
22. परागः (कौसुमे रेणौ क्षानीयादौ रजस्यपि)

1 Pollen of
flowers.
2 Dust. c

^m ^m
(गजेऽपि) नागमातङ्गाद्

An ele-
phant. d

^m
अपाङ्ग (शिखकेऽपि च)

A circlet on
the fore-
head. e

^m
23. स्वर्गः (स्वभावनिर्माद्यनिस्रयाध्यायदृष्टिषु)

1 Nature.
2 Relinquish-
ment. f

^m
योगः (सकृदनेपायध्यानसकृतियुक्तिषु)

1 Armour.
2 Means. g

^m
24. भोगः (सुखे क्षयादिभूतावृहेषु, फलकाययोः)

1 Enjoy-
ment.
2 Hire. h

^{m j}
(चातके हरिषे पुंसि) चारङ्गः (शबले त्रिषु)

1 Sort of
bird. 2 A
deer. i

* Likewise 2 Deer. 3 An elephant with white marks on his fore-
head. 4 A constellation (the head of Orion). 5 Search. ^b Also
3 Rapid transition, as of mind or wind. 4 Call of nature. ^c And
3 Fragrant powder. Also 4 Eclipse. 5 Coral. ^d Also नागः. 2 A
snake (Coluber naja: and a sort of demigod shaped as a serpent).
3 A cruel person. 4 Name of a country. 5 In comp. Pre-eminent.
6 Mesua ferrea. 7 Rottlera tinctoria, R. 8 Cyperus pertenuis, R.
Likewise चातङ्गः. 2 A race of mountaineers. 3 The sacred fig-tree
(Ficus religiosa). ^e Also 2 Corner of the eye. 3 A lame or maim-
ed person. ^f Likewise 3 Certainty. 4 A chapter or section.
5 Creation. Also 6 Perseverance. ^g And 3 Meditation. 4 Union.
5 Junction. Also 6 Keeping a fixed posture. 7 Lucky conjuncture.
8 In astrology. A mode of reckoning the moon's longitude. ^h And
3 Expanded head of a serpent. 4 Body of a serpent. Also 5 Eat-
ing. 6 Nurture. ⁱ And m. f. n. 3 Variegated. Also m. 4 An
elephant. 5 A bee. 6 A peacock. ^j Or चारङ्गः.

M m

An ape. a 25. (कपौ च) पुवगः^m

1 Curse.
2 Defeat. b

(शापे त्व.) ऽभिषङ्गः (पराभवे)^m

1 A yoke.
2 A pair.
3 An age. c.

(यानाद्यङ्गे) युगः (पुंसि)^m

1 Heaven.
2 An arrow
3 A bull.
4 Speech. d

युगं (युग्मे कृतादिषु)ⁿ
26. (स्वर्गेषु पशुवाग्वज्रदिग्ने त्वष्टृणिभूजले)ⁿ

सद्यष्टया स्त्रियां पुंसि) गैर्^{m f e}

1 A mark.
2 Privy part. f

स्त्रिङ्गं (चिङ्ग शेषयोः)ⁿ

1 Prefera-
bleness.
2 Summit. g

27. ऋङ्गं (प्राधान्यसाम्योच्च.)ⁿ

1 The head.
2 Privy part. h

वराङ्गं (मूर्ध्वगुच्छयोः)ⁿ

1 Prosperi-
ty. i

भगं (श्रीकाममाहात्म्यवीर्यवत्तार्ककीर्त्तिषु)ⁿ

^a Also 2 A frog. 3 Sort of bird (a diver). 4 The dawn: the charioteer of the sun. ^b Also 3 Oath. 4 Groundless imputation. 5 Embrace. ^c The *Kṛita*, *Trétā*, *Dvāpara*, and *Kali*. Also 4 A measure of four cubits. ^d And 5 The thunderbolt. 6 A region or quarter. 7 An eye. 8 A ray of light. 9 The earth. 10 Water. Likewise 11 The sun. ^e Masc. in some senses; and fem. or even neut. in others. ^f *Membrum virile*. Also 3 A sign or token. 4 The Symbol of SIVA. ^g Of a mountain. Likewise 3 A home. Also fem. 4 A sort of fish (*Silurus pungentissimus*). 5 A poisonous plant. ^h *Pudendum muliebre*. ⁱ Or 2 Beauty. And 3 Love, desire. 4 *Pudendum muliebre*. 5 Excellence (virtue, knowledge, &c.) 6 Strength, Vigour. 7 Care. 8 Glory, fame. And m. n. 9 One of the twelve suns. Also 10 The Moon.

SECTION IV.

^m
28. परिषः (परिधाते ऽस्ते ऽप्य)

1 Destruction.
2 An iron club. a

^m
ओषो (हन्ते ऽम्भसां रये)

1 Multitude.
2 A current. b

^m
मूल्ये पूजाविधाव्) ऽर्घो

1 Price.
2 Mode of adoration. c

ⁿ
(ऽहो दुःखव्यसनेष्व्) ऽघम्

1 Sin. 2 Pain.
3 Passion.

^{m f n}
29. (लिप्षिते ऽपि) लघुः

Pleasing. d

SECTION V.

^m
काचाः (शिक्यस्त्रेदहृगुजः)

1 A swing. e
2 Glass. f

^m
विपर्यासे विस्तरे च) प्रपञ्चः

1 Reverse.
2 Copiousness. g

^m
(पावके) शुचिः

1 Fire. 2 A tried minister.
3 A month. h

30. (मास्यमात्ये चाप्युपधे पुंसि मेध्ये सिते त्रिषु)

^f
(अभिषुक्ते स्पृहायाश्च गभस्तौ च) रुचिः (स्त्रियाम्)

1 Passion.
2 Desire. i

a Or 3 A club armed with iron. 4 In astrology, One of the *Yogas*. b Of water. Also 3 Succession. c Or of showing respect. d Also 2 Small. 3 Light. And n. 4 Quick. e For suspending a load. f And 3 A disease of the eye. g And 3 Error or illusion. 4 Prolixity. 5 Abundance. Also 6 Delusion. h That of *A'shád'ha* or of *Jyaishát'ha*. Or 4 The Hot season. 5 The sentiment of love. And m. f. n. 6 Pure. 7 White. i And 3 A ray of light. Or 4 Intentness. 5 Splendour. 6 Beauty.

SECTION VI. a

- 1 Clear. 2 A bear. b 31. (प्रसन्ने भक्षुकेष्य.) ऽच्छो^m
 1 A cluster. 2 Sort of necklace. c गुच्छः (स्तवकहारयोः)
 1 Hem of a garment. d (परिधानासले) कच्छो^m (जलप्रान्ते निक्षिप्तकः)

SECTION VII.

- 1 A peacock. 2 VISHNU's bird. 32. (केकितार्चाव.) ऽहिभुजो^m
 1 A tooth. 2 A regenerate man. e (दन्तविप्राखण्डा) द्विजाः
 1 VISHNU. 2 SIVA. 3 A goat. f वजा (विष्णु हरच्छागा)
 1 A cowpen. 2 A road. g (गोष्ठाध्वनिवहा) वजाः
 1 A deified saint. 2 YAMA. h 33. धर्मराजो (जिनवर्मो)
 An elephant's tooth. i कुच्छो^{m n} (दन्ते ऽपि न क्षियाम्)

^a The stanza, constituting this section, is omitted by most commentators. ^b Also 3 Crystal. ^c Likewise 3 A clump. 4 A multitude or assemblage. ^d And m. f. n. (some say m.) 2 Bank or shore. Also m. 3 Sort of tree (Hibiscus Populneoides). ^e Of the three first tribes. And 3 An oviparous animal: a bird, &c. ^f Also 4 *Brahmā*. 5 Cupid. 6 A sheep. 7 Proper name; Son of RAGHU. ^g And 3 A multitude. ^h Also 3 Title of YUD'HIST'HIRA. ⁱ Likewise 2 An harbour.

- ^m
बलजे (बेतपूर्वारे)
- ^f
बलजा (बलुदर्शना)
- ^{1 f}
34. (समे क्षांघे रणे ऽप्या) जिः
- ^f
प्रजा (स्यात्प्रजतौ जनेः)
- ^m
जजौ (यङ्गयथाङ्गौ च)
- ^{m f n}
(स्वके नित्ये) निजं (विष)
- 1 A field. 2 A city gate. a
3 A pretty woman.
- 1 Even ground.
2 War.
- 1 Progeny.
2 People.
- 1 A conch.
2 The moon. b
- 1 Own.
2 Perpetual.

SECTION VIII.

- ^m
35. (पुंस्यामनि प्रवीक्षे च) जेतजे! (वाचसिद्धकः)
- ^f
संज्ञा (स्याच्चेतनानामङ्गसाक्षौचार्यसूचना)
- ^m
36. द्वापत्री (वैद्यविद्वांसौ)
- ^m
जे! (विद्वान्सोमजो ऽपि च)
- 1 Soul. c
- 1 Thought.
2 Name.
3 Hint. d
- 1 A physician. 2 A wise man.
- 1 A wise man. 2 BU. D'HA. e

1 ज्ञानि.

* Also 3 War. b Also 3 *Dharmantari*. 4 A tree (*Eugenia acutangula*). And n. 5 A Lotus. c And m. f. n. 2 Skilful. d Also 4 Proper name: the wife of the sun. e First of the lunar race.

SECTION IX.

A crow. a	^m (काकेभगण्डौ) करटौ
An elephant's cheek. 2 The hip. b	^{m c} (गजगण्डकठी) कटौ
1 Bald. 2 Without prepuce. d	^{m e} 37. शिपिविष्ट (सु खलतौ दुश्चर्मणि महेश्वरे) ^{l m g} (देवशिल्पिन्यपि) त्वष्टा
1 divine artist. f	ⁿ दिष्टं (दैवे ऽपि न द्वयोः)
Destiny. h	^m 38. (रसे) कटुः
Pungency.	^{2 n} कटु (कार्थे त्रिषु मत्सरतीक्ष्णयोः)
Improper act. i	ⁿ रिष्टं (क्षेमाशुभाभावेषु)
1 Happiness. 2 Ill luck. j	ⁿ ऽरिष्टे (तु शुभाशुभ)
Happiness. 2 Misery. k	39. (मायानिश्चलचन्त्रेषु कैतवावृतराशिषु
1 Illusion. 2 Fraud.	

1—टु.

2 कटु.

^a And 2 An elephant's cheek. Also 3 A person speaking nonsense. 4 One following a blamable profession. ^b Also 3 A mat. 4 A dead body. And f. (कटौ). 5 Long pepper. ^c Nom. कटुः. But some, by a slight variation of the reading and interpretation, make कटिः the term in both acceptations ; or else कटिः and कटुः. ^d Naturally so. Or 3 A leper. 4 Title of SIVA. 5 KRISHN'A. ^e And शिपिविष्टः or शिपिविष्टः. ^f VIS'WAKARMA'. Also 2 A carpenter. 3 In mythology, One of the twelve suns. ^g Or तट्टा (ट्ट). ^h Also m. 2 Time. ⁱ And m. f. n. 3 Envious. 4 Fierce. 5 Displeasing. Also f. 6 Mustard. 7 A medicinal plant. vulg. Catuci. ^j And 3 The reverse of ill luck. Also 4 Destruction. 5 Sin. ^k Also 3 Sign of death. 4 Spirituous liquor. Likewise m. Garlic. 6 Melia azadderekht. 7 A crow.

<p style="text-align: center;">^{m n} अयोधने शैलशृङ्गे सीराङ्गे) कूट (मस्त्रियाम्)</p>	<p>2 Lie. 4 Assemblage.</p>
<p>40. (सूक्ष्मै लावां) त्रुटिः (स्त्रीस्यात्कालेऽल्पे संशयेऽपि सा)</p>	<p>5 Summit. a 1 Small cardamum. 2 An instant. b</p>
<p style="text-align: center;">^{1 f} (अर्त्युत्कर्षाश्रयः) कच्छो</p>	<p>1 End of a bow. 2 Eminence. c</p>
<p style="text-align: center;">^f (मूले लग्नकचे) जटा</p>	<p>1 A root. 2 Clotted hair. d</p>
<p>41. व्युटिः (फले सखद्वौ च)</p>	<p>1 Consequence. 2 Opulence. e</p>
<p style="text-align: center;">^f दृष्टि (चर्चिनेऽक्षिण दर्शने)</p>	<p>1 Knowledge 2 An eye. 3 Sight.</p>
<p style="text-align: center;">^f दृष्टि (यगिच्छयोः)</p>	<p>1 A sacrifice. 2 Desire. f</p>
<p style="text-align: center;">^{f h} दृष्टि (निश्चिने वडले त्रिषु)</p>	<p>1 Certain. g</p>
<p>42. कष्टे (तु कष्टगहने)</p>	<p>1 Painful. 2 Difficult. i</p>
<p style="text-align: center;">^{m f n} (दक्षामन्दागदेषु तु)</p>	
<p style="text-align: center;">^{m f n} पटु (द्वौ वाच्यलिङ्गौ च)</p>	<p>1 Diligent. 2 Skilful. j</p>

1—टि.

^a Of a mountain. And 6 Ploughshare. 7 Body of a plough. 8 Uniform substance (as the ethereal element, &c.). 9 A trap for deer. 10 A hammer. Likewise 11 A jar. 12 Name of a plant. ^b And 3 An atom. 4 Doubt. ^c And 3 Edge of a weapon. 4 A corner or angle. 5 In numeration, Ten millions. ^d Also 3 Spikenard. ^e Also 3 Praise. ^f Likewise 3 A memorial verse. ^g The subject of ascertainment. And m. f. n. 3 Much. Also f. 4 Creation. ^h Or कष्ट. Likewise Created, fabricated. ⁱ Not easily attainable. ^j And 3 Fierce. 4 Cruel. 5 Hale. Also m. 6 A plant (Trichosanthes dioica) n. 7 Salt.

SECTION X.

SIVA. a

नीलकण्ठः^m (शिवे ऽपि च)

1 The stomach. 2 A granary. b

43. (पुं०) कोष्ठे^m (ऽन्तर्गतं कुक्ष्ये ऽन्तर्हन्तया)
^f

1 Confirmation. c

निष्ठा (निष्पत्तिनाथान्ताः)

1 Excellence.
2 Limit.
3 Region. dकाष्ठे^{1 f} (त्वर्षे स्थितौ दिशि)

Pre-eminent. e

44. (विषु) व्येष्टे^{m f n} (ऽतिशये ऽपि)1 Very young.
2 Small. fकनिष्ठे^{m f n} (ऽतिबाल्ययोः)

A staff. g

इष्टो^{m n} (ऽस्त्री वगुहं ऽपि स्याद्)

1 A globe or ball. 2 Raw sugar. h

गुहो^m (गोलेषुपाकवाः)1 A serpent.
2 A carnivorous beast. i45. (सर्पमांसात्पशुं) व्याडौ^m

1 काष्ठः.

^a Also 2 A peacock. 3 A blue jay (Coracias Indica, &c.) 4 A gallinule. ^b And 3 An apartment. Also 4 Own. ^c And 2 Disappearance. 3 Destruction. Or 4 Stop. 5 Steady practice. ^d Or quarter. Also 4 A measure of time ; 18 twinklings of an eye. 5 A place. 6 A plant (Amomum Anthorhiza). Likewise n. 7 Wood. ^e Also 2 Eldest. 3 Very old. Likewise m. 4 The month so called. And f. 5 The constellation. ^f Also 3 Youngest. And f. 4 The little finger. ^g Likewise 2 A measure of four cubits. 3 A churning stick. 4 A measure of time ; 24 minutes. 5 Punishment. 6 YAMA ; the Judge of the next world. 7 A companion of the sun. 8 A column of troops. 9 A stem or trunk. ^h Also f. 3 Euphorbia Tirucalli, &c. ⁱ As a tiger, &c. Also 3 A wicked man.

	^{1 f} ^{f b} गोशुवाचस्त्रि.) डा इलाः	1 A cow. ^a 2 The earth. 3 Speech. a
^f घुडा (वंशशलाकापि)		A bambu rod. c
^f माडी (काले ऽपि षट्क्षणे)		An Indian hour. d
^{m n} 46. काण्डो (ऽस्त्री दण्डवाणार्धवर्गावसरवारिषु)		1 A stem. 2 An arrow. e
ⁿ (स्याद्) भाण्ड (मृश्वभरणे ऽमत्रे मूलवणिग्धने)		Trappings of a horse. f

SECTION XI.

ⁿ 47. (भयप्रतिज्ञयोर्) वाढं		1 Much. 2 Promise. g
ⁿ प्रगाढं (भयहृच्छयोः)		1 Much. 2 Difficult. h
^{m f n} (शक्तस्य लो त्रिषु) हूढौ		1 Able. 2 Bulky. i
^{m f n} व्यूढौ (ऽविन्यस्तसंहतौ)		1 Arranged. 2 Compact. j

1 इडा.

^a And 4 Wife of BUDHA and daughter of IKSHWAKU. ^b The word is written both ways. ^c Likewise 2 A war whoop. And m. 3 Venom. ^d Equivalent to 24 minutes. Also 2 A pipe or tube. 3 A vein or artery. 4 The guts. 5 A fistulous sore. 6 The hollow stalk of a lotos, &c. ^e And 2 Bad. 3 A chapter. Or 4 A horse. 5 Multitude. Likewise 6 Opportunity. 7 Water. Also 3 A Cluster ; or a shrub. 9 A branch of a tree. ^f Some say, his saddle. And 2 A vessel. 3 Stock or capital. Also 4 An ornament. ^g Some make the term indeclinable. ^h Or 3 Pain. 4 Firm ⁱ Also 3 Strong. 4 Firm. 5 Confirmed. 6 Much. ^j Likewise 3 Large.

N n

1 Child.
2 Human
foetus.
1 Son of
BALI. 2 An
arrow. a
1 A particle.
2 Eye of
corn. b
1 Multitude.
c
1 A stake at
play. 2 Wa-
ges. d
1 A bow
string.
2 Quality. e
1 State of be-
ing unem-
ployed. f
1 Tribe.
2 Colour. g

48. ^mअगो (ऽर्भकेस्त्रैयगर्भे)

^mबाणा (बलिसुते शरे)

^mकणो (ऽतिस्त्रुक्ष्णे धान्यांशे)

^m(संघाते प्रमथे) गणः

49. ^mपणो (द्युतादिषूत्पृष्टे भृतौ मूल्ये धने ऽपि च)

^m(मौव्यां द्रव्याश्रिते सत्वशुक्लसन्ध्यादिके) गुणः

50. ^m(निर्व्यापारस्थितौ कालविशेषोत्सवयोः) क्षणः

^mवर्णो द्विजादौ शुक्लादौ स्तुतौ)

^{m n}वर्ण (न्तु वाक्षरे)

1 The Sun. h 51. ^mअरयो (भास्करे ऽपि स्याद्वर्णभेदे ऽपि च त्रिषु)

1 SIVA. i ^mस्यायुः (शर्वे ऽप्य)

1 A raven. j ^m(ऽथ) द्रोणः (काके ऽपि च)

1 Sound. k ^{m l}(रवे) रणः

^a Also 3 Sound. And m. f. 4 A plant (blue Barleria). 5 Wages of weaving. ^b Also 3 A spark of any gem. And f. 4 Long pepper. 5 Cuminum cyminum. ^c And 2 S'iva's attendants. ^d And 3 Price. 4 Wealth. 5 A commodity. 6 Business. 7 A weight; two *tôlas*. 8 In tale, twenty *gandâs* of cowries. ^e And 3 Epithet. 4 A rope. 5 A cook. ^f And 2 A minute of time (the 6th part of a *ghatî*; some say the 12th part of a *muhurta*). 3 A moment. 4 A festival. 5 Dance and song. ^g Also 3 Praise. 4 Narration. m. n. 5 A letter of the Alphabet. ^h And m. f. n. 2 Dark red. Also m. 3 The Charioteer of the sun. 4 The dawn. And f. 5 Madder. ⁱ And m. n. 2 A pollard, or trunk of a lopped tree. 3 A spear. 4 A nest of termites. ^j And 2 A measure of capacity. 3 Proper name: the military preceptor of the *Pân'davas*. ^k And m. n. 2 War, battle. ^l This stanza is omitted by many commentators.

52. ग्रामणी (नापिते पुंसि अष्टे ग्रामाधिपे त्रिषु) ^m	1 A barber. a
^{f c} ऊर्णो (मेघादिलोमि स्यादायर्त्तं चान्तराङ्गुवौ)	1 Wool, felt, &c. b
53. हरिणी (स्यामृगी हेमप्रतिमा हरिता च या) ^f	1 A doe. 2 A golden image. d
^{m f n} (त्रिषु पाण्डौ च) हरिणः	Yellowish white. e
^f स्थूणा (सम्भेऽपि वेष्टनः)	A house post. f
54. तृष्णो (स्पृहापिपासे द्वे) ^f	1 Desire. 2 Thirst.
^f (जुगुप्साकरणे) घृणो	1 Blame. 2 Pity
^f (वणिक्पथे ऽपि) विपणिः	1 A market. g
^f (सुरापत्यक् च) वारुणी	1 Spirituous liquor. 2 The west.
55. करेणु (रिभ्यां स्त्रीनेभे) ^{f i}	A female elephant. h
^{m n} द्रविणं (तु बलं धनम्)	1 Strength. 2 Wealth. j
ⁿ शरणं (मृहरक्षितोः)	1 A house. 2 Preserver. k
ⁿ श्रीपर्ण (कमले ऽपि च)	A lotos. l.

a And m. n. 2 Excellent. 3 A superintendent of a village. b And 2 A circle of hair between the eye-brows: esteemed a token of greatness. c Or ऊर्णा. d And 3 Green. Also 4 Sort of metre. 5 A description of women. e Also m. 2 A deer. f Likewise 2 An iron image. g Also 2 A stall or shop. See Book II. ch. 2. 2. 3 A commodity for sale. h And m. A male elephant. i Or fem. करेणू. j Also 3 Gold. k Likewise 3 Preservation. 4 Killing. l Nelumbium speciosum. Also 2 Premna spinosa and longifolia.

1 Poison.
2 War. a

56. (विषाभिमरखौहेषु) तीक्ष्णं (क्षीवे चरे त्रिषु)

1 Proof.
2 Limit. b

प्रमाणं (हेतुमर्त्यादायास्ते यत्ताप्रभाटेषु)

1 Instrument.
2 Field. c

57. करणं (साधकतमं चेत्यगात्रेन्द्रियेषुपि)

1 Birth.
2 Unresisted
march of
troops. d

(प्रास्युत्प्रादे) संसरण (मसम्बाधचमूगतौ

58. वण्टापथे)

1 Food vom-
ited. 2 Rais-
ing. e

(इय वान्तास्ते) संसुद्धरण (मुम्बये)

(अतस्मिन्. पु)

1 A horn.
2 Elephant's
tooth.

विषाणं (स्यात्पशुश्चक्रे मदन्तयोः)

1 Declivity.
2 Humble. h

59. प्रवणः (क्रमनिम्नोर्व्यां प्रह्वे ना तु चतुष्पथे)

1 Miscellane-
ous. 2 Im-
pure. i

सङ्कीर्णो (निचिताशुद्धाव्)

1 Desert.
2 Salt and
barren soil.

ईरणं (मूयमूषरम्)

a Or 3 Death. 4 Iron. 5 A weapon. 6 Any thing metallic. 7 Haste. 8 Sea salt. And m. f. n. 9 Sharp. 10 Hasty. Also m. 11 Nitre. b And 3 Sacred ordinance. 4 Quantity. 5 Authority. c And 3 Body. 4 Organ of sense. Also 5 Cause. m. 6 A tribe sprung from the third and fourth classes. d Or 3 Beginning of war. And 4 A highway. Or 5 A resting place. e As of water from a well. Or 3 Eradicating of a tree, &c. f And चक्षुरण. g The following admit the three genders. h And m. 3 A place where four roads meet. Also m. f. n. 4 Generous. 5 Principal. i Or 3 Mixed. 4 Of an impure or mixed tribe. j And ईरणं.

SECTION XII.

1 n
60. (देवसूयौ) विवस्वन्तो

1 A god.
2 The sun.

2 n
सुरस्वन्तो (नदार्थवा)

1 A river.
2 The sea. a

3 m
(पक्षिताय्यौ) गरुत्मन्तो

1 A bird.
2 VISHNU's bird.

4 m
शकुन्तो (भासपक्षिणौ)

1 The Indian vulture. 2 A bird. b

5 m
61. (अग्नुप्रत्यातौ) धूमकेतू

1 Fire. 2 A comet. c

m
जीमूतौ (मेघपर्वतौ)

1 A cloud.
2 A mountain. d

m
इक्षौ (तु पाणिनक्षत्रे)

1 A hand.
2 The asterism. e

6 m g
मरुतौ (पवनामरौ)

1 Wind.
2 A deity. f

7 m
62. यन्ता (इक्षिपके सूते)

8 m f n
भर्ता (धातरि पोटरि)

1 An elephant driver.
2 A charioteer. h

m
(यानपात्रे शिथौ) पोतः

1 A holder.
2 A nourisher. i

m
प्रेतः (प्राण्यन्तरे हते)

1 A boat.
2 A young animal. j

1 A departed soul. k

1—वृ. 2—वृ. 3—वृ. 4—नृ. 5—वृ.
6—त or —वृ. 7—नृ. 8—वृ.

a Also m. f. n. 3 Juicy. f. 4 Goddess of speech. 5 A river. b Likewise 3 An insect. c Also 3 A falling star. d Likewise 3 The plant called *Deodar*. e Corvus. Also 3 An elephant's trunk. 4 A cubit. 5 (In composition with वेद्य) multitude ; pre-eminence. f Of a particular order. Also n. 4 Medicago esculenta. g वरतु or वरतः. h Likewise m. f. n. 3 Any person who restrains. i And m. 3 A husband. j Also 3 Site of a house. k And m. f. n. 2 Dead.

1 The moon's
descending
node. a

1 A king.
2 A son. b

1 An archi-
tect. c

1 A mountain.
2 A king.

1 A king. d

A woman's
courses. e

VISHNU. f

1 A Cart-
wright. 2 A
charioteer. g

Wise, learn-
ed. h

1 A science.
2 An exam-
ple. i

1 Charioteer.
2 A porter. j

1 Topic.
2 Mode. k

63. (ग्रहभेदे ध्वजे) केतुः^m

(पार्थिवे तमये) सुतः^m

स्यपतिः^m (कारुभेदे ऽपि)

भूषद^{1 m} (भूमिधरे नृपे)

64. मूर्द्धाभिषिक्तो^m (भूपे ऽपि)

कृतुः^m (स्त्रीकुसुमे ऽपि च)^{2 m}

(विष्णावप्य) ऽजिता ऽव्यक्तौ^m

सूत^m (सृष्टरि सारथौ)

65. व्यक्तः^{m f n} (प्राज्ञे ऽपि)

दृष्टान्ताव्^{3 m} (उभे शास्त्रनिदर्शने)

क्षत्ता^{4 m} (स्यात्सारथौ द्वाःस्ये क्षत्रियायां च नृद्वजे)

66. दृष्टान्तः^m (स्यात्प्रकरणे प्रकारे कार्त्तुसर्ववार्त्तयोः)

1—वृ.

2—क्ष.

3—स्य.

4—सृ.

^a Reckoned as the ninth planet. 2 A flag or standard. 3 A mark or symbol. 4 A comet. 5 An enemy. ^b Or 3 A king's son. And 4 fem. सुत, a daughter. ^c Or 2 A head carpenter. Also 3 A person performing a sacrifice to the planet Jupiter. And m. f. n. 4 Chief. ^d Or 2 A man of the military tribe. 3 A mixed class sprung from the 1st and 2d. 4 A chief minister. ^e And 2 A season; spring, summer, &c. ^f Also व्यक्तः. 2 One of the *Jinas*. m. f. n. 3 Unconquered. And व्यक्तः. 2 *Siva*. n. 3 The Supreme soul. 4 Any invisible principle. m. f. n. 5 Indistinct. ^g Likewise 3 A mixed class sprung from the 2d and 1st. 4 Quicksilver. m. f. n. 5 Generated. ^h Also 2 Evident. 3 Ascertained. ⁱ Likewise 3 Death. ^j And 3 A mixed class sprung from the 4th and 2d. 4 One sprung from the 4th and 3d. Likewise 5 Son by a female slave. ^k And 3 Whole. 4 Rumour. Story.

^m आनर्तः (समरे वृत्तस्थाननीटद्विशेषयोः)	1 War. 2 A stage. a
^m 67. दतान्तो (यमसिद्धान्तदेवाकुशलकर्मसु) (क्षेप्तादि रसरक्तादि महाभूतानि तद्गुणाः)	1 YAMA. 2 Right conclusion. b
^{1 m} 68. इन्द्रियाण्यश्मविवृति शब्दयोनिश्च) धातवः (कक्षान्तरेऽपि) शुद्धान्तो (वृपस्यासर्वगोचरे)	1 Principle of the body. c The seraglio. d
^{f f} 69. (कासूसामर्थ्ययोः) शक्तिर् ^f सूक्तिः (काठिन्यकाययोः)	1 An iron spear. 2 Power. e 1 Matter. 2 Body. g
^{f h} (विस्तारवस्तुगोर्) व्रततिर् ^{2 f} (वसती) रात्रिवेष्टनोः)	1 Expansion. 2 A creeping plant. 1 Night. 2 A house. i
^f 70. (क्षयार्थयोर्) अपचितिः ^{f k} साति (दानावसानयोः)	1 Loss. 2 Worship. j 1 Gift. 2 Destruction.

1—त.

2—ति or —ती.

* Or 3 A theatre. 4 Name of a Country on the N. W. coast of India. 5 Inhabitant of that country. ^b Demonstrated doctrine. And 3 Destiny. 4 Sinful act. ^c Viz. phlegm, wind and bile. 2 Constituent part: as blood, flesh, marrow, &c. 3 The primary elements; earth, water, fire, air, and ether. 4 Their qualities, odour, flavour, colour, touch, and sound. 5 The organs of sense, nose, tongue, eye, skin and ear. 6 Fossil. 7 Metal. 8 Root of words; crude verb. ^d The king's private palace, or apartments of his women. Also 2 The king's wife, or concubine. • Likewise 3 Energy of a divinity: as GAURI of SIVA. ^f शक्तिः or शक्ती. ^g Or a definite form. ^h व्रततिः or व्रततिः. ⁱ Also 3 Stay, abode. ^j Likewise 3 Expense. 4 Exclusion. ^k Some add सतिः and सन्तिः.

1 Pain. 2 End
of a bow.

^{f a}
अर्चिः (पीडा वगुष्मोष्मोर्)

1 Kind or
sort. 2 Birth.
^b

जातिः (सामान्यजन्यनोः)

1 Usage.
2 Oozing. c

71. (प्रचारस्यन्दयो) रीतिर्^{1 f}

1 Calamity
of season. d

ईति (डिम्बप्रवासयोः)

1 Gain.
2 Obtaining. e

(उदये ऽधिगमे) प्राप्तिः^f

1 Three sa-
crificial fires.
^f

वेता (त्व. ऽग्नित्रये युगे)

A harp. g

72. (वीणाभेदे ऽपि) महती^f

1 Ashes.
2 Success. h

भूति (भस्मानि सम्पदि)

1 River of
snakes. 2 City
of serpents. i

(नदीनगर्भानागानां भोगवत्^{2 f}

(ऽथ सङ्गरे

1 Combat.
2 Company.
3 Assembly.

73. संगे सभायां) समितिः^f

1 Wane,
loss. 2 A-
dode. j

(अयवासावपि) क्षतिः^f

1 Sun-beam.
2 Weapon.
3 Flame.

(रवेरर्चिश्च शस्त्रं च वज्रिष्वासा च) हेतयः^{3 f}

1 The world.
2 Sort of
metre. k

74. जगती (जगति च्छन्दोविशेषे ऽपि क्षितावपि)

1—ति.

2—ती.

3—ति.

^a Or अर्चिः. ^b Also 3 Sort of metre. 4 Jasmin. 5 Nutmeg. 6 Lineage. ^c Likewise 3 Brass. 4 Scoria of metals. ^d And 2 Travelling abroad. ^e Or 3 Rise. 4 Improvement, success. ^f And 2 Second age of the world. ^g NA'ARADA's lute with 100 (some say seven) strings. 2 Solanum melongena. ^h Also 3 Super-human power, as rendering oneself invisible, &c. 4 Production. ⁱ Both situated in the infernal regions. Also m. भोगवान् (—वत्). A serpent. ^j Also 3 The earth. 4 Period of general destruction. ^k And 3 The earth.

पंक्ति (अन्धोऽपि दृश्यम्)	1 A metre. 2 Ten. a
(स्यात्प्रभावेऽपि चा)यतिः	1 f Majesty or dignity. b
75. पत्ति (गती च)	Motion. c
(मूले तु) पक्षतिः (पक्षभेदयोः)	1 Root of a wing. d
प्रकृति (यौनिनिष्कृते च)	1 Origin. 2 Sex. e
(कौशिक्याद्याश्च) वृत्तयः	2 f Style of composition. f
76. सिकताः (स्युर्वाणुकापि)	f pl. h Sand. g.
(वेदे अवसि च) श्रुतिः	1 Holy scripture. 2 An ear. i
बनिता (अनितात्यर्थानुरागायां च योषिति)	Beloved woman. j
77. गुप्तिः (क्षितिष्युदासेऽपि)	A cavern. k
वृत्ति (द्वारणधैर्ययोः)	1 Holding. 2 Steadiness. l
वृहती (शुद्धवार्त्ताकी अन्धोभेदे महत्यपि)	1 An egg-plant. 2 A metre. m

1 चा—.

2—ति.

* Also 3 A row. ^b Likewise 2 Breadth. 3 Future time. 4 Restraint of mind. ^c Also 2 A platoon. And m. 3 A foot soldier. ^d And 2 First day of a lunar month. ^e Or 3 Pudendum muliebre. And 4 Natural disposition. 5 Material nature. 6 Original matter. 7 Root of a word. ^f And 2 Livelihood or profession. 3 Exposition or gloss. ^g Also 2 Sandy ground. 3 Stony nodules. ^h Some admit the singular number. ⁱ Likewise 3 Listening. 4 A rumour. 5 A quarter of a musical tone. ^j Or 2 A woman in general. 3 m. f. n. Solicited, begged. ^k Or 2 A hole in the ground. 3 A sink. Also 4 A prison. 5 Concealment. ^l Likewise 3 Satisfaction. 4 One of the astrological *Yogas*. And m. 5 A religious ceremony. ^m And 3 A large lute. 4 A mantle.

1 A woman.
2 A female
elephant. a

^{f b}
78. वासिता (स्त्रीकरिष्योच्)

1 Livelihood.
2 Rumour. c

^f
वार्ता (वृत्तौ जनश्रुतौ)

1 Chaff.
2 Health. d

ⁿ
वार्त्तं (फलम्, न्यरोमे च त्रिषु)

Water. e

ⁿ ⁿ
(ऽप्यु च) दृता ऽदृते

1 Silver.
2 Gold.

ⁿ
79. कलघोतं (रूप्यहेम्नोर्)

1 Cause.
2 Token.

^m
निमित्तं (हेतुलक्षणयोः)

1 Science. f

ⁿ
श्रुतं (शास्त्रावधृतयोर्)

1 The gold-
en age.

2 Enough. g

1 Great
dread. 2 Va-
liant act.

ⁿ
(युगपर्याप्तयोः) कृतम्

ⁿ
80. अत्याहितं (महाभीतिः कर्मजीवानपेक्षि च)

An ele-
ment. h

ⁿ
(सुक्ते क्षादादृते) भूतं (प्राप्यतीते समे त्रिषु)

1 Verse.
2 Conduct. i

ⁿ
81. दृत्तं (पद्ये चरिते त्रिष्वतीते दृढनिश्चले)

Realm. j

ⁿ
महद् (राज्यं चा)

1 Calumny. k

ⁿ
ऽवगीतं (अन्ये स्वाङ्गिर्हिते त्रिषु)

a Also n. 3 The cry of birds. m. f. n. 4 Perfumed. b Or वासिता.
c Or 3 A profession. 4 News. d And m. f. n. 3 Healthy. e And
2 Liquid butter. Also चक्षुतं. 3 Nectar. 4 Residue of a sacrifice.
5 Unsolicited alms. 6 Exemption from transmigration. f And m. f.
n. 2 Heard. 3 Understood. g Also m. f. n. 3 Done. 4 Hurt. h And
m. f. n. 2 Right. 3 True. 4 Past. 5 (in composition) Like. 6 Been. Also
n. 7 A living being. m. n. 8 A demon. And m. 9 A class of demi-gods.
1 And m. f. n. 3 Past. 4 Firm. 5 Round. 6 Studied. 7 Covered. Also n.
8 Profession. i Also m. 2 The intellectual principle. 3 m. f. n. Great.
f. 4 A harp or large lute. k And m. f. n. 2 Blamed, censured. 3 Wicked.

ⁿ
82. ऋतं (रुप्ये ऽपि)

Silver: a

ⁿ
रजतं (हारे रुप्ये सिते त्रिषु)

1 A necklace.
2 Silver. b

^g
त्रिषितेः

^{1 m f n}

वगदू (वृद्धे ऽपि)

Movable,
locomotive. d

^{m f n}

रक्तं (नील्यादिराणि च)

Died, tinged.
e

^{m f n}
83. अवदातः (सिते पीते शुद्धे)

1 White.
2 Yellow.
3 Clean.

^{m f n}

(बद्धाच्छुनौ) सितौ

1 Bound.
2 White. f

^{m f n}

(वृद्धे ऽतिसंस्कृते मर्षिण्यः) ऽभिनीतेः

1 Fit. 2 Ex-
cellent. g

^{m f n}

(ऽय) संस्कृतम्

1 Wrought,
finished. h

84. (कृत्रिमे लक्षणेऽपेते ऽप्य)

^{m f n}

ऽमन्तोः (ऽमवधावृष्टि)

Infinite,
endless. i

^{m f n}

(ख्याते वृष्टे) प्रतीतेः

1 Famous,
2 Glad. j

^{m f n}

ऽभिजात (सु कुलजे बुधे)

1 Noble.
2. Learned. k

—५—

* And m. f. n. 2 White. m. 3 Name of an island. 4 Name of a mountain. f. 5 A cowry. ^b Or, according to a different reading, 3 Gold (Ex. नृपारजतं). And m. f. n. 4 White. ^c The following admit the three genders. ^d Also n. 2 The world. m. 3 Air. ^e Also 2 Red. 3 Fond. And n. 4 Blood. 5 Copper. 6 Saffron. ^f Also 3 Destroyed. And f. 4 Clayed sugar. ^g Or 3 Much ornamented. And 4 Patient. Or 5 Impatient. ^h Or 2 Adorned. 3 Excellent. 4 Prepared. And n. 5 Language grammatically correct. ⁱ Likewise m. 2 VISHNU. 3 The king of serpents (Śeṣha). f. 4 The earth. 5 The goddess PÁRVATI. 6 A grass (Agrostis linearis). 7 A myrobalan. n. 8 The sky or atmosphere. ^j Also 3 Known. 4 Respectful. ^k Likewise 3 Fit.

1 Pure.
2 Desert. a

^{m f n}
85. विविक्तौ (पूतविजनौ)

1 Foolish.
2 High,
tall. b

^{m f n}
मूर्च्छितौ (मूढसेऽच्छवा)

1 Sour ;
Vinegar.
2 Harsh.

^{m f n}
(हौ चान्नपरुषौ) शुक्तौ

1 White.
2 Black.

^{m f n c}
श्वितौ (धवलमेचकौ)

1 True.
2 Right. d

^{1 m f n}
86. (सत्ये साधौ विद्यमाने प्रशस्ते ऽभ्यर्चिते च) सन्

1 Revered.
2 Distrest by
foes. e

^{m f n}
पुरस्कृतः (पूजिते ऽरात्यभियुक्ते ऽग्रतः कृते)

1 Secure. f

^{m f n}
87. निवाताब् (आश्रयावातौ यस्मान्नेद्यं च वमं वत्)

1 Produced.
2 High. g

^{m f n}
(जातोन्नद्धप्रवृद्धाः स्युर्) उच्छ्रिता

^{m f n}
उत्थिता (स्व.मी)

1 Increased.
ed. h

88. दृढिमत्प्राद्यतोत्पन्ना

1 Respectful.
2 Respected.

^{m f n}
आदृतौ (सादरार्चितौ)

1 सत्.

* Or Lonely. Also 3 Discriminated. b And 3 Insensible.
° वितिः—ती.—ति. Also वितिः. d And 3 Being, existing. 4 Excellent.
5 Respected, venerable. Fem. (सती). 6 A faithful wife. 7 The goddess
PA'RVATI'. ° Or 3 Facing the enemy and endeavouring to overcome
him. 4 Placed in front. f As an abode. 2 Calm, free from wind. 3 Safe,
as strong armour. s And 3 Grown large. h And 2 Endeavouring.
3 Born or produced.

SECTION XIII.

- ^m
अर्थो (ऽभिधेयो रैवस्तुप्रयोजननिवृत्तिषु) 1 Meaning.
2 Wealth. a
89. (निपानागमयोस्) तीर्थम् (ऋषिमुष्टजले गुरौ) 1 Piece of
water. b
- ^{m f n}
समर्थ (स्त्रि.पु शक्तिष्ठे सम्बन्धार्थे हिते ऽपि च) 1 Powerful. c
90. दृग्मीक्ष्यौ (क्षीणरागवृद्धौ) 1 Impotent.
2 Very old.
- ^f
वीथी (पदव्यपि) A road. d
- ^f
(आस्थानीयत्वयोर्) आस्था 1 Assembly.
2 Care. e
- ^{m n}
प्रस्थो (ऽस्त्रीसानुमानयोः) 1 Side of a
hill. f

SECTION XIV.

91. (अभिप्रायवशौ) कन्दाव् 1 m 1 Meaning,
opinion.
2 Subjection.
- ^{m g}
अब्दी (जीवतवत्परौ) 1 A cloud.
2 A year.

1—२.

* And 3 Thing. 4 Purpose. 5 Prohibition. 6 Object. 7 Cause.
8 Request. ^b And 2 Sacred science. 3 Holy spot visited by pilgrims ;
especially sacred water. 4 Holy instructor. 5 Sacrifice. ° And
2 Connected in sense. 3 Benevolent. ^d Also 2 A line. 3 Terrace in
front of a house. 4 A shop. 5 Sort of drama. ° Likewise 3 Considera-
tion, regard. 4 State. ^f And 2 A measure of quantity. 8 Some
write अब्द; in both acceptations ; others in the last.

1 Defamation.
2 Command.

^{m a}
अपवादौ (तु निम्नाद्ये)

1 Son.
2 Kinsman.

^m
दावादौ (सुतबान्धवौ)

1 A ray of
light. 2 A
foot. b

^m
92. पादा (रश्मिप्रक्षितूर्वांशाश्च)

1 The moon.
2 Fire. 3 The
sun.

^{1 m}
(चन्द्राग्न्यर्कास् तमोऽनुदः)

Ill report. c

^m
निर्वादे (जनवादे ऽपि)

1 Mud.
2 Young grass.

^m
शादे (अम्बाशयधयोः)

1 Cry. d

^{2 m}
93. (आरावे इदिते त्वातर्वा) क्रन्दे! (दाहणे रणे)

Favour. e

^m
(स्यात्) प्रसादे (ऽगुरोषे ऽपि)

Sauce or con-
diment. f

^m
चूदः (स्याद्वस्त्रम् ऽपि च)

A cowherd, g

^m
94. (गोष्ठाध्यक्षे ऽपि) गोविन्दे!

Joy. h

^{3 m}
(हर्षे ऽप्या) मोद (वन्) मदः

1 Chief.
2 Royal in-
signia. i

^{m n j}
(प्राधान्ये राजखिन्ने च दृषाद्धे) ककुदे! (ऽस्त्रियाम्)

1—इ, or —इ. 2 आ—. 3 आ—.

^a Or अपवादः. ^b And 3 A fourth part. Also 4 A root. 5 A measure of a verse, or one verse of a stanza. ^c Likewise 2 Disregard. 3 A controversy decided. 4 Absence of contest. ^d Exclamation in pain, or simply a cry. And 2 Lamentation, with or without noise. 3 A defender in general, or 4 An abetter of an enemy who attacks in the rear of the army. 5 Terrific war. ^e Also 2 Brightness. 3 Cleanness. ^f Likewise 2 Split pease. 3 A cook. ^g Also 2 KRISHN'A. ^h Likewise आनन्दः. 2 Fragrancy; delightful odour. And चूदः. 2 Intoxication. 3 Inebriating liquor. 4 Insanity. 5 Pride. 6 The juice exuding from the temples of a rutting elephant. ⁱ And 3 Hump of a bull. 4 Summit of a hill. ^j Or fem. ककुद (—इ).

95. (स्त्री)सखिम् (ज्ञानसम्प्राप्ता क्रियाकाराणिनामसु)^{1 f}
 (धर्मं रहस्यं) पणिषत्^{2 f}
 (स्यादृतौ वत्सरे) शरत्^{3 f}
96. पदं (व्यवसिति त्राणस्यानसम्प्राप्तिवस्तुषु)ⁿ
 गोषदं (सेविते माने)ⁿ
 (प्रतिष्ठाकृत्यम्) आसदम्ⁿ
97. (त्रिष्विष्टमधुरौ) स्वादु^{4 m f n}
 बटू (चातीक्ष्णकोमलौ)^{5 m f n}
 (मूढाल्पापटूनिर्भाम्या) मन्दाः (सुर्)^{6 m f n}
 (द्वौ तु) शारदौ^{m f n}
98. (प्रत्यग्राप्रतिभौ)^{m f n}
 (विद्वत्प्रगल्भौ) विशारदौ
- 1 Knowledge.
 2 Cry. a
 1 Religious and moral merit. b
 1 The sultry season.
 2 A year.
 1 Industry.
 2 Defence. c
 1 Spot frequented by kine. d
 1 Dignity.
 2 Business. e
 1 Desired.
 2 Sweet.
 1 Blunt.
 2 Soft. f
 1 Foolish, dull. 2 Little. g
 1 New.
 2 Diffident. h
 1 Learned.
 2 Confident.

1—दु. 2 उ—दु. 3—दु. 4—दु. 5—दु. 6—दु.

a As in battle. And 3 Agreement, contract. 4 War, combat. 5 Name. b And 2 Privacy. Also 3 The theological portion of scripture. 4 Principle. c And 3 Place. 4 Mark. 5 Token. 6 Foot. 7 Footstep. 8 Thing. 9 Word. 10 Sound. d And 2 A measure of quantity, as much as a cow's footstep will hold. e And 3 A place. f And 3 Gentle. g And 3 Slow. 4 Unlucky. 5 Low (a tone). Also m. 6 The planet Saturn. h Also 3 Produced in the sultry season. And m. 4 A year. f. 5 A title of DURGA.

SECTION XV.

- 1 A fathom. a
2 The Indian fig tree.
- 1 m
(व्यामो वटश्च) न्यग्रोधाव्
m
- 1 Body.
2 Height.
- सत्स्येधः (काय उन्नतिः)
m m c
- 1 A yoke for burdens. 2 A highway. b
99. (पर्याहारश्च मार्गश्च) विवधौ वीवधौ (च तौ)
m
- 1 A branch of a tree at a sacrifice. d
- परिधि (यच्चियतरोः शाखायामपसूर्यके)
2 m
- 1 A pledge.
2 A calamity. e
100. (बन्धकं व्यसनं चेतः पीडाधिष्ठानम्) आधयः
3 m
- 1 A reconciling of differences. f
- (स्युः समर्थनगीवाकनियमाश्च) समाधयः
m
- 1 Offence or guilt. g
101. (दोषोत्पादे) ऽनुबन्धः (स्यात्प्रकृत्यादिविनश्यरे सुख्यानुयायिनि शिथौ प्रकृतस्यानुवर्त्तने)
m
- 1 VISHNU.
2 The moon. h
102. विधु (विष्णौ चन्द्रमसि)
m
- 1 Limit.
2 A hole. i
- (परिच्छेदे विले.) ऽवधिः

1—व.

2—वि.

3—धि.

a Measured by the extended arms. b Or 3 Storing of corn, &c. 4 A load. c Spelt both ways. d Stuck in the ground, to tie the victim to it. And 2 The sun's image. e And 3 Mental agony. 4 Site or place. 5 Expectation. f And 2 Silence. 3 Promise or vow. 4 Collecting grain on account of a dearth. 5 Deep meditation. 6 Perseverance in a difficult undertaking. g And 2 An element of language ; root, affix, augment or permutation. 3 In grammar, an indicatory letter not sounded. 4 A person following an example. 5 A child. Or 6 A child following example. 7 Continuation. h And 3 Camphor. i Also 3 Period. 4 Situation, place.

^m
विधि (विधाने दैवे च)

1 Rule, form.
2 Fate. a

^m
प्रणिधिः (प्रार्थने चरे)

1 Request.
2 A spy. b

^m ^m
103. बुधदृष्टौ (पण्डिते ऽपि)

Learned. c

^m
स्कन्धः (समुदये ऽपि च)

Multitude. d

^m
(देशे नदविशेषे ऽप्यौ) सिन्धुः (नर्म सरिति स्त्रियाम्)

1 Name of a country. 2 — of a river. e

^f ^g
104. विधा (विधौ प्रकारे च)

1 Form or rule. 2 Manner, sort. f

^{1 mfn}
साधू (रम्ये ऽपि च त्रिषु)

Handsome, pleasing. h

^f
वधु (ज्याया ज्ञाया स्त्री च)

1 A wife.
2 Daughter-in-law. i

^f
सुधा (लेपो ऽदृतं ज्ञाही)

1 Plaister.
2 Nectar. j

^f
105. सन्धा (प्रतिज्ञा मर्त्यादा)

1 Promise.
2 State.

^f
अश्वा (सम्प्रत्ययः सुधा)

1 Belief, confidence.
2 Fondness.

1—ध.

^a Likewise 3 BRAHMA, or providence. 4 Command, injunction.
^b Also 3 Situation, place. ^c Likewise बुधः. 2 The regent of the planet Mercury. Or बुधः. 2 A deified saint. 3 Known or understood. दृष्टः. 2 Old. 3 Grown or increased. ^d Also 2 A shoulder. 3 The fork of a tree ; or its principal branch. 4 Part of an army. ^e And 3 The sea. 4 The juice exuding from the temples of a rutting elephant. f. 5 A river. ^f Also 3 Fodder. 4 Prosperity, thriving. 5 Piercing. ^g Some state विधः as a separate term with the same acceptations. ^h Likewise 2 Right, fit. 3 Good, virtuous. m. 4 An usurer. ⁱ And 3 Any woman. 4 A sister-in-law. 5 A bride. ^j And 3 Euphorbia Tirucalli, &c.

P p

1 Ardent spirit. 2 Nectar of flowers. a

Darkness. b

ⁿ
मधु (मद्ये पुष्परसे क्षौद्रे च।)

ⁿ
ऽन्धं (तमस्यपि)

^c
106. (अतस्त्रिषु)

1 Conceited of learning. d

A reproachful appellation. e

1 Relied on. 2 Near. g

^m
समुन्नतौ (परिहृतमन्यगर्वितौ)

^{m f n f}
ब्रह्मवन्धु (रुचिच्छेपे निर्दये).

(ऽयावत्तस्मिन्)

^{m f n}
107. अविदूरोऽप्य) ऽवष्टब्धः

1 Notorious. 2 Adorned.

^{m f n}
प्रसिद्धौ (ख्यातभूषितौ)

SECTION XVI.

1 The Sun. 2 Fire.

1 Ray of light. 2 The sun.

^{1 m}
(सूर्यवक्त्रौ) चित्रभानू

^{2 m}
भानू (रश्मिदिवाकरौ)

1—सु.

2—सु.

* And 3 Honey. 4 Water. 5 Milk. Also m. 6 *Bassia latifolia*. 7 The season of spring. 8 The month of *Chaitra*. 9 Name of a demon slain by *VISHNU*. f. 10 Liquorice. ^b And m. f. n. 2 Blind. ^c The following admit the three genders. ^d And 2 Proud. 3 Elevated. ^e Indicating that the man neglects his duty, and is only a *Bráhmāna*. So अतस्त्रिषु: in speaking of a *Kshatriya*. 2 An indefinite appellation to avoid the use of a name. ^f Fem. ब्रह्मवन्धु: or बन्धुः. ^g Also 3 Wrapt up. 4 Bound. 5 Surrounded ; assailed on all sides.

108. भूतात्मानौ (धातुदेहौ)^{1 m}

1 BRAHMA.
2 Body. a

(मुखनीचौ) दृग्जनौ^m

1 An ignorant man.
2 One of a low tribe.

ग्रावाणौ (शैलपाषाणौ)^{2 m}

1 A mountain.
2 A rock or stone.

पत्रिणौ (शरपक्षिणौ)^{3 m}

1 An arrow.
2 A bird. b

109. (तद्वैश्वौ) शिखरिणौ^{4 m}

1 A tree. 2 A mountain. c

शिखिनौ (वह्निवर्हिणौ)^{5 m}

1 Fire. 2 A peacock. d

प्रतियक्षाव् (उभौ लिप्तोपग्राहाव्)^{6 m}

1 Desire.
2 Making prisoner. e

(अथ) सारिणौ^{7 m}

1 Charioteer.
2 Horseman. f

110. (हौ) सारथिहयारोहौ

वाजिनौ (ऽस्त्रेषु पक्षिणः)^{8 m}

1 A horse.
2 An arrow.
3 A bird.

(कुले ऽप्यु) ऽभिजने (जन्मभूस्थामप्यु)^m

1 Family
2 Native spot.

(ऽय) दायनाः^m

1 A year. g
2 Ray of light. h

1—तन्.

2—वन्.

3—न्.

4—न्.

5—न्.

6—न्.

7—न्.

8—न्.

a Or, according to another reading. 3 Component part of an animated body, as blood, flesh, &c. b Also 3 A falcon. 4 A carriage. c Likewise 3 Clitoria ternatea. f. 4 शिखरिणी, sort of metre. d Also 3 A gallinaceous fowl. 4 A tree. 5 An arrow. m. f. n. 6 Crested. e Also 3 Comprehension. f Or 3 A person riding on an elephant. g Or 3 Head of a family. 4 Place where the family is. h And m. 3 Red rice, 4 Wild rice.

111. (वर्षार्चि व्रीहिभेदाः सुशु^m)

1 The moon.
2 Fire. 3 The
sun. a

(चन्द्राग्न्यर्का^m) विरोचनाः

Hair. b

(केशे ऽपि^m) वृजिनेः

1 The sun.
2 The artist
of the gods. c

विश्वकर्मा^{I m} (ऽर्कसुरशिल्पिनेः^m)

1 Care.
2 Firmness. d

112. आत्मा (यत्ने^{2 m} हतिर्बुद्धिः स्वभावोऽवस्थावर्ण च)

1 INDRA. 2 A
vicious ele-
phant. e

(शक्रघातुकमत्तेभवर्षकाब्दा^m) घनाघनाः

1 Pride of
wealth, &c.
2 Knowledge. f

113. अभिमानो^m (ऽर्थादिदृष्टे^m ज्ञाने प्रणवहिंसयोः)

1 A cloud.
2 Solidity. g

घनो^m (मेघे वर्तिरुणे त्रिषु वर्ते^m निरन्तरे)

1 The sun.
2 A master. h

114. इनः^m (सूर्ये प्रभौ)

1 The moon.
2 A soldier
by tribe. i

राजा^{3 m} (अगाधे क्षत्रिये रुपे)

1—सूनु.

2—सूनु.

3—सूनु.

^a Also 4 A proper name : the son of PRAHLA'DA and father of BALI. ^b Likewise n. 2 Sin. m. f. n. 3 Crooked, bent. ^c Also 3 Name of a sage. ^d And 3 Intellect. 4 Natural disposition. 5 The supreme BRAHMA. 6 Body. 7 Vivifying soul. 8 Sentient soul. 9 Mind. ^e Or 3 Mischievous. 4 A rutting elephant. 5 A rainy cloud. 6 Collision. ^f And 3 Affection. 4 Request. 5 Killing. ^g And m. f. n. 3 Solid, material. 4 Uniformly extended. 5 Smooth. Also m. 6 Extension. 7 Assemblage. 8 An anvil. 9 Cyperus rotundus. n. 10 Cymbal, bell, &c. 11 Mode of dancing. ^h Or 3 A king. 4 A husband. ⁱ And 3 A king. 4 A master. 5 INDRA. 6 A Yaksha or attendant of KUYE'RA.

1 f b	वाचिनी (नर्तकीमते)	1 A dancing girl. a
	(सवन्ध्यामपि) वाहिनी	A river. c
2 f	115. क्रादिनी (वज्रतडितौ)	1 The thunderbolt. 2 Lightning.
	(वन्दायामपि) कामिनी	A climbing plant. d
	(त्वग्देहयोरपि) तनुः	1 The skin. 2 Body. e
	सुना (ऽधोजिह्विकापि च)	The uvula. f
	116. (ऋतुविस्तारयोरुक्ती) वितानं (त्रिषु तृष्णके मन्दे)	1 A sacrifice. 2 Expansion. g
	(ऽथ) केतनं (दात्ये केतावुपनिमन्त्रये)	1 Indispensable act. h
3 n	117. (वेदसत्त्वं तपो) ब्रह्म	1 Holy writ. 2 True knowledge. i
4 m	ब्रह्मा (विप्रः प्रजापतिः)	1 A priest by birth. 2 The creator. j

1—नी.	2—नी.	3—नृ.	4—नृ.
a And	2 A woman intoxicated.	3 A woman fond of gratification.	
b Or वाचिनी.	c Also	2 An army.	d Likewise
2 A loving woman.	And m. काशी—नृ.	3 An amorous man.	4 A dove.
5 A ruddy goose (Anas Casarca).	e And m. f. n.	3 Thin.	4 Small.
5 Separate.	f Also	2 Place of execution.	3 Place of slaughter (as the kitchen hearth, &c. of a householder. Manu 3. 69.)
4 Daughter.	And n.	5 Bringing forth young.	6 A flower.
m. f. n.	7 Blossoming.	8 And m. f. n.	3 Empty, vacant.
4 Bad.	Or	5 Dull, stupid.	Also n.
6 A sort of metre.	m. n.	7 A canopy.	h Or
2 Business.	3 A standard, or a symbol.	4 An invitation.	5 An abode.
i Or	3 The supreme being.	4 Devotion.	j Likewise
3 A superintending priest at religious rites.	4 One of the astrological yōgas.		

1 Perseverance. 2 Destruction. a

ⁿ
(उत्साहने च हिंसायां सूचने चापि) गंधनम्

1 Calcining. b

118. चातश्चर्नं (प्रतीवापजवनाप्यायनार्थकम्)

1 A mark or token. 2 A beard. c

ⁿ
व्यञ्जनं (साध्यं यन्त्रु निष्ठानावयवेष्वपि)

1 Detraction. d

119. (स्यात्) कौलीनं (लोकवादे युष्मे पञ्चद्विपक्षिणाम्)

1 Going forth, exit. e

ⁿ
(स्याद्) उद्यानं (निःसरणे वनभेदे प्रयोजने)

1 Leisure. 2 Place. f

120. (अवकाशे स्थितौ) स्थानं

1 Sport, play. g

ⁿ
(क्रीडादावपि) देवनम्

1 Manly exertion. 2 An army. h

ⁿ
उत्थानं (पौरुषे तन्त्रे सन्निविष्टोन्नमे ऽपि च)

1 Turning away. 2 Opposition. i

121. व्युत्थानं (प्रतिरोधे च विरोधाचरणे ऽपि च)

^a And 3 Intimation. Or 4 Hint to kill. 5 Manifestation. ^b By casting a powder into melted gold, &c. Or 2 A powder adapted to that purpose. 3 Casting any thing, for example buttermilk, into fresh milk to turn it. 4 Danger, calamity; as a pestilence or epidemic. 5 Speed. 6 Gratifying. ^c And 3 Sauce or condiment. 4 Private part of male or female. Also 5 A consonant. 6 A day. ^d Or 2 Rumour, report. 3 Combat of animals, whether quadrupeds, birds, serpents, &c. 4 Cockfight or other match of animals for a bet. 5 High birth. ^e And 2 A garden. 3 Purpose, motive. ^f Also 3 Stay, or continuance without increase or diminution. ^g And 2 Emulation, desire to surpass. 3 Splendour. 4 Praise. 5 Motion. 6 Affair, business. 7 Grief. Also m. 8 A die. ^h Or 3 Business of a family or of a realm, as the care of dependants and subjects. ⁱ Also 3 Independence.

(मारणे चतसंस्कारे मृतौ द्रव्ये ऽर्थदापने	1 Killing. 2 Obsequies. 3 Motion. a
122. निवर्त्तनोपकरणानुवज्यासु च) साधनम्	
निर्यातनं (वैरशुद्धौ दाने न्यासार्पणे ऽपि च)	1 Revenge. 2 Gift. b
123. व्यसनं (विपदि भ्रंशे दोषे कामजकोपजे)	1 Calamity. 2 Fall. 3 Fault. c
पद्मा(ऽक्षिलोमि किञ्चल्के तन्वाद्यंशे ऽप्यणीयसि)	1 Eyelash. 2 Filament of a flower. d
124. (तिथिभेदे क्षणे) पर्व	1 Certain days of the lunar month.
वर्म (नेत्रच्छदे ऽध्वनि)	1 Eyelid. 2 A road. e
(अकार्यं गुह्ये) कौपीने	1 Wrong or unfit act. f
मैथुनं (सङ्गतौ रतौ)	1 Union. 2 Copula- tion. g
125. प्रधानं (परमात्माधीः)	1 The su- preme soul. 2 Intellect. h
प्रज्ञानं (बुद्धिचिह्नयोः)	1 Knowledge. 2 A mark, token.

1 पञ्चानु.

2—नु.

3—नु.

a And 4 Substance. 5 Enforcement of delivery of any thing. 6 Accomplishing. 7 Materials ; or instrument. 8 Following. Also 9 An army. 10 Means. 11 Cause. 12 Generative organ of a male. b And 3 Delivery of a deposit. 4 Payment of a debt. c Arising from desire (as hunting, gaming, drinking, wenching), or from aversion (as calumny, battery, or pecuniary injury). Also 4 Sin. 5 Ill destiny. 6 Fated consequence. 7 Vain effort. d And 3 A short thread. 4 Any thing small. 5 A wing. e Viz. the full and change of the moon, and the 6th, 8th and 10th of each half month. 2 A festival. 3 The day of the equinox, solstice, &c. 4 A book or chapter. 5 A knot or joint. f And 2 Privy part. 3 Covering of it. g Or 3 Marriage. h Also 3 Nature. 4 An elephant-driver. And (invariably sing.) 5 Chief.

1 A blossom.
2 A fruit.

ⁿ
प्रसूनं (पुष्पफलयोर्)

1 A family.
2 Disappearance. a

ⁿ
निधनं (कुलनाशयोः)

1 Weeping.
2 Lamenting.

126. क्रन्दने (रोदनाङ्गाने)

1 Body.
2 Measure. b

^{1 n}
वर्षा (देहप्रमाणयोः)
^{2 n}

1 A house.
2 Body.
2 Light. c
1 Meeting of
four roads. d

ⁿ
(गृहदेहद्विट्प्रभावा) धामन्य

(ऽथ चतुस्पथे)

ⁿ
127. सन्निवेशे च) संस्थानं

1 A mark,
token.
2 Chief.

^{3 n}
लक्ष्य (चिह्नप्रधानयोः)

1 Covering,
clothing. e

ⁿ
आच्छादने (सन्निधानमपवारणमित्युभे)

1 Accom-
plishment. f

ⁿ
128. आराधनं (साधने स्वाद्वाप्तौ तोषणे ऽपि च)

1 A wheel.
2 A town. g

ⁿ
अधिष्ठानं (चक्रपुरप्रभावाध्यासनेषूपि)

Excellent of
its kind. h

ⁿ
129. रत्नं (स्वजातिश्रेष्ठे ऽपि)

1 Water.
2 A forest. i

ⁿ
वने (सलिलकानने)

1—नृ.

2—धामनृ.

3—नृ.

a Or 3 Head of a family. 4 Death. b Also 3 A handsome form.
4 Weight, elevation. c And 4 Dignity or majesty. d And
2 Fabrication or construction. 3 Form. 4 Death. e And 2 Conceal-
ment. 3 Deception. f And 2 Attainment, acquisition. 3 Gratifying.
And 3 Dignity or majesty. 4 Approach. 5 Fixing. 6 Adjustment.
h Also 2 A gem. i Likewise 3 Abode. 4 A house or dwelling.

m f n

तलिनं (विरले लोके)

1 Separate.
2 Small. a(वाचलिङ्गास्तयोत्तरे)^b

m f n

130. समानाः (सत्यमैके स्थः)

1 Virtuous.
2 Similar.
3 Same. c

m f n

पिशुनौ (खलसूचकौ)

1 Wicked.
2 A whisper. d

m f n 1 m f n

हीनन्यूनाब् (जनगर्ह्यौ)

1 Deficient.
2 Blamable.

2 m f n

(वेगिन्मूरी) तरस्विनौ

1 Swift.
2 Valiant.

m f n

131. अभिपन्नो (ऽपराद्धो ऽभिग्रस्तव्यापन्नतावपि)

1 Guilty.
2 Subdued. e

SECTION XVII.

m

कलापो (भूषणे वर्हे दृष्यीरे संहते ऽपि च)

1 An ornament. 2 A string of bells. f

m

132. (परिच्छदे) परीवापः (पर्युप्तौ सलिलस्थितौ)

1 Furniture.
2 Sowing around. g

m

(गोधुम्नोष्ठपती) गोपौ

1 A herdsman. 2 The head of a cowpen. h

3 m

(हरविष्णु) वृषाकपी

1 SIVA.
2 VISHNU. i

m

133. वाष्पाब् (उष्माश्चु)

1 Vapour.
2 A tear

4 m n

कशिपू (त्वन्मन्त्राच्छादनं इयम्)

1 Food.
2 Clothing. j

1—नृ.

2—नृ.

3—पि.

4—पु.

* Also 3 Clear, transparent. 4 Inferior, situated beneath. ^b The following are adjectives agreeing in gender with the subject. ^c Likewise m. One of the five breaths. ^d Also 3 A crow. ^e And 3 Involved in calamity. 4 Fugitive. 5 Seeking refuge. ^f Worn by women round their waist. 3 The eye in a peacock's tail. 4 A quiver. 5 Multitude; assemblage. ^g And 3 Standing water. 4 A piece of water. ^h Also 3 A superintendent of a district. 4 A king. ⁱ Likewise 3 Fire. ^j Also du. 3 Food and apparel.

1 A bed.
2 An upper
story. ^a

^{m n}
तल्पं (शय्याद्वारेषु)

1 A clump or
cluster. ^b

^{m n}
(साम्येऽपि) विटपे (ऽस्त्रियाम्)

1 Learned.
2 Pleasing.

^{m f n} ^{m f n} ^{m f n}
134. प्राप्त रूप स्वरूपा ऽभिरूपा (बुधमनोऽनयोः
भेद्यलिङ्गा चमी)

1 A female
turtle. 2 A
sort of lute. ^c

^f
(कूर्मी वीणाभेदश्च) कच्छपी

SECTION XVIII.

1 The letter
R. ^d

^m
135. (रवर्णे पुंसि) रेफः (स्यात्कुत्सिते वाच्यलिङ्गकः)

SECTION XIX.

1 Spirit after
death. ^e

^m
(अन्तराभवसत्त्वे ऽष्टे) गन्धर्वे (दिव्यगायने)

1 A ring.
2 A conch
or shell.

^m
136. कम्बु (नौ वसुधे शंखे)

1 A serpent.
2 A whisper-
er or inform-
er.

^m
द्विजिह्वी (सर्पसूचकौ)

^a Likewise 3 A wife. ^b Also 2 A branch above the principal one. 3 Expansion. ^c SARASWATI's lute. Likewise 3 A disorder of the spleen. ^d And m. f. n. 2 Vile, bad. ^e And previous to its being born again. Also 2 A horse. 3 A celestial quirister. 4 Spirits frequenting the sky. 5 A black cuckoo. 6 Sort of deer.

- ^{m f n b}
 पूर्वो (ऽन्यलिङ्गः प्रागाह पुष्यकृत्वे ऽपि पूर्वजान्) ^{1 Eastern. 2 Prior. a}
- ^{m f n}
 137. कुम्भौ (घटेभमूर्द्धाशौ) ^{1 A jar. c}
- ^m
 डिम्भौ (तु शिशुवालिशौ) ^{1 A child. 2 An ignorant man.}
- ^m
 सभौ (स्थूणावडीभावौ) ^{1 Post or pillar. 2 Insensibility.}
- ^{1 m}
 शंभू (ब्रह्मावलोकनौ) ^{1 BRAHMA. 2 SIVA. d}
- ^m
 138. (कुक्षिभूषार्भका) गर्भाः ^{1 The belly. 2 A fetus. A child. 3}
- ^m
 विसंभः (प्रणये ऽपि च) ^{Acquaintance. e}
- ^{m f}
 (स्याङ्गेर्ष्यां) दुन्दुभिः (पुंसि स्यादङ्गे) दुन्दुभिः (स्त्रियाम्) ^{1 A large drum. f}
- ⁿ
 139. (स्यान्महारजनं क्लीवं) कुसुमं (करके पुमान्) ^{1 Safflower. g}
- ^m
 (क्षत्रिये ऽपि च) नाभि (नौ) ^{A Kshatriya. h}
- ^m
 सुरभि (गर्बि च स्त्रियाम्) ^{A cow. i}

†—ध.

^a And m. pl. 3 Forefather. ^b पूर्वः or पूर्वः. ^c And 2 Frontal globe of an elephant's head. Also 3 The sign aquarius. 4 Proper name, the nephew of RA'VANA. 5 The paramour of a prostitute. n. 6 Bdellium. f. 7 Bignonia chelonoides. ^d Also 3 A deified saint or JINA. 4 VISHNU. ^e Or 2 Amorous solicitation. 3 Playful dispute: 4 Trust, confidence. ^f Also 2 VARUN'A. 3 Name of a demon. And f. 4 A die. 5 A stake at play. ^g And 2 Gold. m. 3 A water-pot. 4 A pomegranate. ^h Also 2 An emperor. 3 The nave of a wheel. m. f. 4 The navel. f. 5 Musk. ⁱ Or 2 The cow which, being milked, yields every wish. m. 3 Spring. 4 Nutmeg. 5 Michelia champac. m. f. n. 6 Fragrant. 7 Pleasing.

1 An assembly. 2 One of a company. a

A superintendent. b

1 A ray of light. 2 A rein.

1 An ape. 2 A frog.

1 Desire. 2 Love, Cupid. c

1 Power. 2 Exertion. d

1 Moral and religious merit. e

1 Deliberate undertaking. f

1 A market. 2 A town 3 Holy writ. g
1 A citizen, a towns-man. 2 A trader. h

140. सभा (संसदि सभ्ये च)

^{m/n} (त्रिष्वध्वस्ये ऽपि) वसुधः

^{1 m} (किरणप्रग्रहौ) रश्मी

^m (कपिभेकौ) श्वक्कमौ

141. (^m इच्छामनोभवौ) कामौ

^m (शक्त्युद्योगौ) पराक्रमौ

^m धर्माः (पुण्ययमन्यायस्वभावाचारसोमपाः)

142. (उपायपूर्व चारंभ उपधा चाप्यु) पक्रमः ^{2 m}

^m (वणिकपथः पुरस्वेदो) निगमो

(नागरो वणिक)

1—प्रिज्ञ.

2 उ—.

^a Likewise 3 A house. 4 Gaming. ^b Or 2 A chief herdsman. Also 3 Beloved. 4 A horse with good marks. ^c Likewise n. 3 Independent. 4 Semen genitale. 5 Desirable ^d To subdue the foe. 3 Valour. * And 2 YAMA. 3 Fitness, propriety. 4 Nature, character. 5 Usage, practice. 6 One who drinks the juice of acid asclepias at a sacrifice. 7 Any sacrifice. 8 Resemblance. 9 Innoxiousness. 10 A bow. 11 A theological treatise from the *Véda*. 12 Virtue personified; the father of YUD'HISHT'HIRA. [In some of its acceptations the word admits the neuter gender.] ¹ With knowledge of means. 2 A stratagem. 3 Valour. ² Also 4 Trade. ^b Likewise 3 A theological portion of the *Véda*.

143. मैगमौ (दौ)

(बले) रामो (नीलचारसिते त्रिषु) ¹ BALA-
RA'MA. a

(शब्दादि पूर्वो हन्द् अपि) ग्रामः ^{In comp. A}
multitude. b

(क्रान्तौ च) विक्रमः ^{Walking. c}

144. गुल्मा (रक्तसंवसेनाच्च) ¹ A disease
of the spleen. d

जामिः (स्वसृकुलस्त्रियोः) ¹ A sister.
² A chaste woman.

(क्षितिद्यान्योः) क्षमा (युक्ते) क्षमं (युक्ते हिते त्रिषु) ¹ The earth.
² Patience. f

145. (त्रिषु) श्यामौ (हरित्कृष्णौ) श्यामा (स्याच्छारिवानिशा) ¹ Green.
² Black. g

सखामं (पुष्कपुण्ड्राश्चभूषाप्राधान्यकेतुषु) ¹ A tail. h

146. सूक्ष्म (मध्यात्ममय्) ^{The supreme}
soul. j

(आदौ प्रधाने) प्रथम (स्त्रिषु) ¹ First.
² Chief.

* Also 2 PARAS'URA'MA. 3 RA'MACHANDRA. 4 Sort of deer. m. f. n. 5 Black. 6 Pleasing. 7 White. ^b Likewise 2 A village or township. 3 An octave in music. ^c Also 2 Power. 3 Valour. ^d And 2 A clump of grass, &c. 3 Body of troops consisting of 9 platoons. ^e Or क्षामिः. ^f And n. 3 Right, propriety. m. f. n. 4 Able. 5 Benevolent. 6 Patient. ^g Also m. 3 A black cuckoo. 4 A cloud. 5 A sacred fig-tree at Prayāga. 6 A sort of pot-herb: Convolvulus argenteus. n. 7 Black pepper. f. 8 A plant; vulgarly Syāmlatā. 9 Night. 10 Indigo. 11 A description of women. ^h Also 2 A mark on the forehead of a horse, bull, &c. 3 A horse. 4 An ornament. Or 5 Ornament of a horse. 6 Chief. 7 A flag or symbol. 8 A horn. 9 Mane. ⁱ Or सखामं (—म्). ^j Also m. 2 An atom. m. f. n. 3 Little.

- 1 Pleasing.
2 Reverse, contrary. a
- 1 Low.
2 Vile.
- 1 Old.
2 Used.
147. (जीर्णं च परिभुक्तं च) यातवाम (मिदं दयम्)

SECTION XX.

- 1 A horse.
2 VISHNU'S bird. b
- 1 A house.
2 Less. c
- 1 Husband's brother.
2 Wife's brother.
- 1 A brother's son. 2 An enemy.
- 1 A thunder-cloud. 2 INDRA. d
- 1 A master.
2 A man of the 3d tribe.
- 1 The 8th asterism. 2 The 4th age. f
- 1 Opportunity. 2 Succession. g
- 1 Subjected.
2 Oath, or deal. h
148. (तुरङ्ग गण्डो) ताच्यौ
- (निलयापचयौ) क्षयौ
- खशुभ्यौ (देवरक्षालौ)
- भ्रातृभ्यौ (भ्रातृवद्विषौ)
- पर्यन्तौ (रसदब्देन्द्रौ)
- (स्याद्) चर्यः (स्वामि वैश्वयोः)
149. तिथ्यः (पुष्ये कलियुगे)
- पर्याये (ऽवसरे क्रमे)
- प्रत्यये (ऽधीनशपथज्ञान विश्वासहेतुषु)

* Likewise 3 Left, not right. m. 4 An udder. 5 Cupid. 6 SIVAN. 7 Wealthy f.—जा. 8 A woman—जी. 9 A mare. 10 A she-ass. 11 A female shakal. 12 A young female elephant. ^b Also 3 The dawn. n. 4 A collyrium. ^c Likewise 3 A phthisis or consumption. 4 General destruction. ^d Also 3 Any cloud. 4 Thunder. ^e Likewise m. f. n. 3 Excellent. ^f Also f. 3 The Emblic myrobalan. ^g Likewise 3 Mode, manner, form. ^h And 3 Knowledge, apprehension. 4 Trust, confidence. 5 Cause. 6 A hole. 7 An affix. Also 8 Celebrity. 9 Practice, usage.

150. रंभे शब्दे)

(ऽथा) ऽनुशयो (दीर्घद्वेषानुतापयोः)

1 An old en-
mity. 2 Re-
pentance.

स्थूलोच्चय (स्वसाकक्ष्ये गजानां मध्यमे गते)

1 Incom-
pleteness. a

151. समयाः (शपयाचारकालसिद्धान्तसम्बिदः)

1 An oath.
2 Usage.
3 Time. b

(व्यसनान्मशुभं दैवं विपदित्यु) ऽमया (क.यः)

1 Vice. 2 Ill
fortune.
3 Calamity.

152. अत्ययो (ऽतिक्रमे कृच्छ्रे दोषे दण्डे ऽप्यु)

1 Transgres-
sion. 2 Dis-
tress. c

(ऽथापदि

1 Calamity.
2 War.
3 Futurity.

सुद्धायात्योः) सम्परायः

पूज्य (स्तु श्वशुरे ऽपि च)

A father-in-
law. d.

153. (पश्चादवस्थाविबलं समवायसु) सम्बयौ

1 Rearguard.
2 Multitude.

(संघाते सम्बिदेषे च) संस्त्यायः

1 Assem-
blage. 2 Vi-
cinity e

प्रणया (स्त्यमी

1 Acquaint-
ance. 2 So-
licitation. f

154. विद्यन्त यात्रा प्रेमायो)

(विरोधे ऽपि) समुच्चयः

Enmity. g

विषयो (यस्य यो ज्ञातस्तत्र शब्दादिकेष्वपि)

1 Frequent-
ed and
known. h

^a And ² An elephant's middle pace, neither quick nor slow. ³ A hill at the foot of a mountain. ^b And ⁴ Demonstrated conclusion. ⁵ Agreement, bargain. ⁶ Hint. ⁷ Leisure. ^c And ³ Fault, guilt. ⁴ Punishment by fine, &c. ^d Also ² A teacher. m. f. n. ³ Worthy of respect. ^e Likewise ³ A house. ^f And ³ Affection. ^g Also ² Elevation, height. ^h And ² Object of sense, as sound, &c. ³ Country, province.

Infusion, ex-tract. a 155. (निर्वासे ऽपि) कषायो (ऽस्त्री)

Assembly. b

(सभायां च) प्रतिश्रवः

1 Abundance, frequency. c

प्रयो (भूम्नन्तगमने)

1 Distress.
2 A sacrifice.
3 Anger. d

मन्यु (दैन्ये कृतौ क्रुधि)

1 A secret.
2 Privy part. e 156. (रहस्योपस्ययोर्) गुह्यं

1 An oath.
2 Truth. f

सत्यं (शपथतथ्ययोः)

1 Animal strength.
2 Dignity. g

वीर्यं (बले प्रभावे च)

1 Right, fit.
2 Substance. i

द्रव्यं (भव्ये गुणाश्रये)

1 A place.
2 A house. j 157. धिष्णं (स्थाने मृहे भेग्नौ)

1 Destiny.
2 Goodluck.
3 Ill fate.

भाग्यं (कर्मशुभाशुभम्)

1 A pignut.
2 Gold. l

(कश्यपहेम्नोर्) गाङ्गेयं

A plant. m

विशल्या (दन्तिकापि च)

a Or 2 Exudation of a tree. 3 Astringent taste. 4 Perfume rubbed on the body. b Also 2 Refuge. 3 House. c And 2 Starving oneself to death. 3 (In composition) Similar, like. d Also 4 Grief, sorrow. e Likewise m. 3 A tortoise. 4 Pride. f Also 3 The first age of the world. m. f. n. 4 True. g Likewise 3 Semen virile. 4 Splendour. 5 Valour. h Or वीर्यं. i The substratum of qualities. Likewise 3 Wealth. 4 Drug. 5 Brass. j And 3 An asterism. 4 Strength. m. n. 5 Fire. k Or धिष्टः and धिष्ठः. l Also m, 3 BHISHMA son of Gangā. m Named Dantī. Also certain other plants, as Menispermum glabrum, &c.

158. ^fदृषाकपावी (श्रीगौर्वी)

1 The goddess
LAKSHMI.
2 GAURI. a

^fअभिख्या (नामशोभयोः)

1 A name.
2 Beauty. b

(आरम्भो निष्कृतिः शिक्षा पूजनं सम्प्रधारणम्

1 Beginning,
undertaking.
2 Atonement.
c

159. उपायः कर्म चेष्टा च चिकित्सा च नव) क्रियाः

^fद्याया (सूर्यप्रिया कान्तिः प्रतिबिम्बमनातपः)

1 Wife of the
sun. 2 Beau-
ty. d

160. कक्षा (प्रकोष्ठे इत्यर्देः कांक्षां मध्येभवन्धने)

1 Enclosure
of an edifice.
e

^fक्षत्या (क्रियादेवतयोस्त्रिषु भेद्ये घनादिभिः)

1 An act. 2 A
certain deity.
f

161. अन्यः (स्याज्जनवादे ऽपि)

A rumour. g

^{m f n}अघन्यो (ऽन्ये ऽधमे ऽपि च)

1 Last, ulti-
mate. 2 Low,
vile.

^{m f n}(गर्हाधीनौ च) वक्तव्यौ

1 Reprehen-
sible. 2 Sub-
ject, depen-
dent. h

^{m f n}कल्यौ (सज्जनिरामयौ)

1 Ready,
prepared.
2 Healthy. i

^a Likewise 3 *Swahā*, wife of the regent fire. 4 *Sachi*, wife of *INDRA*. ^b Also 3 Glory. ^c And 3 Study. 4 Worship. 5 Disquisition. 6 Means, expedient. 7 Act. 8 Bodily action. 9 Remedy. 10 Instrument. 11 A religious initiatory ceremony. 12 Obsequies. ^d And 3 A reflected image. 4 Shade. ^e Or 2 The gate of such an inclosure. 3 A string of bells, worn by women. 4 A rope round an elephant's body. 5 Effort, exertion. m. 6 The armpit. ^f To whom sacrifices are offered for destructive and magical purposes. Or 3 Pestilence m. f. n. 4 Seduced from an alliance. 5 Any thing to be done. ^g Neuter 'in the sense exhibited. m. f. n. 2 To be produced. 3 A relation of a bride. 4 Her attendant. 5 The companion of a bridegroom. n. 6 A market. 7 War. 8 A meteor. m. 9 A father. f. 10 A mother. 11 A mother's female companion. ^h Likewise 3 Fit to be said. ⁱ Also 3 Skilful. m. f. 4 One deaf and dumb. n. 5 Morning. f. 6 Auspicious speech.

1 Intelligent. ^{m f n}
2 Wealthy. a 162. (आत्मवानमपेतोर्याद्) अर्थः

Pleasing. b

^{m f n}
पुण्यं (तु चाव्यं पि)

Beautiful. c

^{m f n}
रूप्यं (प्रशस्तरूपे ऽपि)

Eloquent. d

^{m f n}
वदाम्ये (वल्गुवागपि)

Just, reason-
able. e

^{m f n}
163. (न्याय्ये ऽपि) मध्यं

1 Handsome,
2 Sacred to
the moon. f

^{m f n}
सौम्यं (तु सुन्दरे सोमदैवते)

SECTION XXI.

1 Multitude.
2 Occasion. g

^{m h}
(निवहावसरौ) वारौ

1 A bed of
grass or bark.
2 A sacrifice.

^m
संस्तरौ (प्रस्तराध्वरौ)

1 VRIHASPA-
TI. 2 A pa-
rent. i

^m
164. गुरु (गौष्मतिपितृाद्यौ)

1 The 3d age.
2 Doubt.

^m
द्वापरौ (युगसंशयौ)

1 Difference
2 Similitude.

^m
प्रकारौ (भेदसादृश्याव्)

a Or 3 Right, reasonable. n. 4 Red chalk. b Also n. 2 A good action. 3 Virtue, moral or religious merit. c Likewise n. 2 Silver. 3 Wrought silver and gold. d Also 2 Generous, munificent. e Likewise 2 Middle. 3 Low. And u. 4 The middle. f Also 3 Mild. m. 4 Patronymic of *Budha*, or Mercury. g And 3 A day of the week. n. 4 A vessel for spirituous liquor. h वारः or वारः. i Or other venerable relative. And 3 A spiritual teacher. m. f. n. 4 Heavy. 5 Great.

165. ^mकिंशारु (धान्यशूकेषु) ^{1 m}चाकाराव् (इक्षिताक्षती) ¹ Hint. ² Form. ¹ Beard of corn. ² An arrow.
- ^mमरु (धन्वधराधरौ) ¹ A country void of water. ² A mountain. ^{1 a} A tree. ^{2 a} A mountain. ³ The Sun. ¹ A woman's breast. ² A cloud. ^a ¹ Darkness. ² A foe. ³ A demon. ^b ¹ Tax. ² Hand. ³ Ray of light. ^c
166. ^{2 m}अद्रयो (द्रुमशैलार्काः) ^m(स्त्रीसुनाब्दौ) पयोधरौ ^mकराः ¹ Splitting. ^d
- ^mप्रहरा (मङ्गनारीङ्ग् वाणा) ^mअस्त्राः (कचा अपि) ^mHair. ^e
167. ^m(अजातशत्रुणे गौः काले ऽप्य. शत्रु नृ च) दूबरः ^m1 A hornless bull. ² A beardless man. ^f ^{3 m}(स्वर्णे ऽपि) राः ^mGold. ^g
- ^mपरिकरः (पर्यङ्कपरिवारयोः) ^m1 A bed. ² A dependent. ^h
168. ^m(सुक्ता शुद्धौ च) तारः (स्याच्) ^m1 Elegance of a pearl. ⁱ

1—र.

2—द्रि.

3 रै.

^a Also 3 Coconut. ^b Who was slain by INDRA. ^c Likewise 4 An elephant's trunk. 5 Hair. ^d Or 2 Fracture. 3 A feminine disease (excess of menstruation). 4 An arrow. ^e Also 2 A corner. ⁿ 3 A tear. 4 Blood. ^f Although of an age to have a beard ; and, in the instance of the bull, of an age to have horns. 3 Astringent taste. ^g Likewise 2 Wealth. 3 A cloud. ^h Also 3 Commencement. 4 Multitude. 5 Girding (as for battle). ⁱ Or 2 A beautiful pearl. 3 The pupil of the eye. 4 A high note. ^m. ^f. ⁿ. 5 High, as a note in music. ⁿ. 6 Silver. ^f. ⁿ. 7 A star. ^f. 8 The wife of VRIHASPATI. 9—of SUGRIVA. 10 A goddess of the *Baudd'has*.

1 Air. a

1 m

छारो (वायौ स तु त्रिषु

कर्बुरे)

1 Promise.

2 War.

3 Bargain. b

1 The pray-
ers of the
Vedas. c

(ऽथ प्रतिज्ञाजिसन्निदापत्सु) सङ्गरः

The sun. d

मित्तो (रवावपि)

1 A sacrifice.

2 An arrow. c

(मखेषु यूपखण्डे ऽपि) खरुर्

Part to be
concealed. g

(गुह्ये ऽप्य) ऽवस्करः

1 Charge
sounded by
trumpets. h

170. आडम्बर (स्तूर्ध्वरवे गजेन्द्राणां च गर्जिते)

1 A brisk as-
sault. 2 Rob-
bery. i

अभिहारो (ऽभियोगे च चौर्ये सख्यहने ऽपि च)

1 An atten-
dant 2 A
scabbard. j

171. (स्याज्जङ्गमे) परीवारः (खड्गकोशे परिच्छदे)

1 A tree. 2 A
handful of
sacred grass.

विष्टरो (विटपीदर्भमुष्टिः पीठाद्यमासनं)

1 A door.

2 A porter.

172. (द्वारिद्वाःस्थे) प्रतीहारः

A female
porter.

प्रतीहार्य (ऽप्यनन्तरे)

1 चार.

१—री (नृ).

- a And m. f. n. 2 Variegated. Also m. 3 Tables for playing.
 b And 4 Calamity, distress. c And 2 Secret consultation ; private
 advice. 3 Incantation or charm. d Also n. 2 A friend. e And
 3 Shavings of the wood of which a sacrificial post is made. f सङ्गः
 (इ or इस्). g And 2 Ordure, excrement. 3 Sweepings. h And
 2 Roaring of large elephants. 3 Beginning. 4 Making a show.
 i And 3 Arming ; taking arms. j And 3 The insignia of dignity.
 k Or परिवार. l And 3 A stool or cushion.

- (विपुले नकुले विष्णौ) वभ्रुः (स्यात्पिङ्गले त्रिषु) ^m 1 A large ichneumon. 2 VISHNU. a
173. सारो (बले स्थिरांशे च न्याये क्लीवं वरे त्रिषु) ^m 1 Strength. 2 Essence. b
- दुरोदरो (द्युतकारे पणे द्यूते) दुरोदरम् ^m ^{n d} 1 A gamester. 2 A stake. c
174. (महारण्ये दुर्गपथे) कान्तारः (पुङ्गुपुंसकम्) ^{m n} 1 A forest. 2 A difficult road. e
- मत्सरो (ऽन्यशुभहेषे तद्वत्कृपणयोस्त्रिषु) ^m 1 Envy. f
175. (देवाहुते) वरः (श्रेष्ठे त्रिषु क्लीवे मनाक् प्रिये) ^{m h} 1 A boon. g
- (वंशाङ्गुरे) करीरो (ऽस्त्री तरुभेदे घटे च ना) ^{m n} 1 Shoot of a bambu. i
176. (ना चमूजघने हस्त सूत्रे) प्रतिसरो (ऽस्त्रियाम्) ^m 1 Rear-guard j
- (यमानिलेन्द्रचन्द्रार्कविष्णुसिंहांशुवाजिषु) ^m 1 YAMA. 2 Wind. 3 INDRA. k

* Also 3 SIVA. 4 Fire 5 Proper name ; a sage m. f. n. 6 Tawny. 7 Large. ^b Likewise 3 Marrow. n. 4 Propriety. 5 Water. 6 Wealth. m. f. n. 7 Excellent. ^c And n. 3 Play, gaming. ^d Or दुरोदरः—रं. ^e Also m. 3 A sort of sugarcane. ^f And m. f. n. 2 Envious. 3 Avaricious, niggardly. f. 4^a A gnat. ^g And m. f. n. 2 Excellent n. (some say indecl.) 3 A little approved. Likewise m. 4 A son-in-law. 5 Appointment. n. 6 Saffron. f. 7—रा. The three myrobalans.—रो. 8 Asparagus racemosus. ^h Or वरः. ⁱ And m. 2 Sort of plant (common in dry deserts). 3 A jar. ^j And m. n. 2 A string worn on the wrist at nuptials, &c. Also m. 3 Counsel. 4 A bracelet. 5 A wreath. m. n. 6 Territory. m. f. n. 7 Fit to be employed. ^k And 4 the Moon. 5 The sun. 6 VISHNU. 7 A lion. 8 A ray of light. 9 A horse. 10 A parrot. 11 A serpent. 12 An ape. 13 A frog. m. f. n. 14 Tawny. 15 Green. Or 16 Yellow.

177. शुकाहिकपिभेकेषु^m हरि (नी कपिले त्रिषु)

A potsherd.
a

शर्करा (कर्परांशु^f ऽपि)

1 Passing a-
way time. b

यात्रा (स्याद्यापने गतौ^f)

1 The earth.

2 Speech.

3 Ardent
spirit. c

178. इरा (भूवाक्सुरासु^f स्यात्)

1 Drowsiness.
2 Lassitude.

तन्द्रा (निद्राप्रमील्यौः^{f d})

1 A nurse.

2 The earth. c

धात्री (स्यादुपमातापि क्षितिर्प्यामलक्यपि^f)

1 Wanting
a limb. 2 A
dancing girl.
f

179. शुद्रा (व्यङ्गा नटी वेष्ट्या सरघा कण्टकारिका^f)

त्रिषु कुरे ऽधमे ऽल्ये ऽपि) शुद्रे^{m f n}!

1 Requisites,
materials.
2 A little. g

मात्रा (परिच्छदे^f)

180. अल्ये च परिमाणे सा) मात्रं (कार्तस्त्रेⁿ ऽवधारणे)

1 Painting,
delineation.
2 Wonder. h

(आलेख्याश्चर्ययाश्च) चित्रंⁿ

^a Also 2 A stony nodule. 3 A country abounding in such. 4 A disease (the gravel). 5 Clayed sugar. ^b Or 2 Livelihood. And 3 Travelling. 4 Festival ; procession. ^c And 4 Water. ^d Or तन्द्रा or तन्द्रिः. ^e Also 3 A mother. 4 An emblic myrobalan. ^f And 3 A courtesan. 4 A bee. 5 An egg-plant. m. f. n. 6 Cruel. 7 Low. 8 Small. Also 9 Miserly. 10 Poor. And f. A fly. ^g And 3 Quantity. n. 4 The whole. 5 Only ; (exclusive and identical). Also f. 6 An earring. 7 An instant. 8 Half a short syllable. ^h Also 3 A circlet or mark. 4 Variegated colour. m. f. n. 5 Variegated. 6 Wonderful. f. चित्रा. 7 A star in the Virgin's spike. 8 Title of SUBHADRA.

	ⁿ कलत्रं (श्रीणिभार्ययोः)	1 The hip and loins. 2 A wife. a
181. (योग्यभाजनयोः) पात्रं	ⁿ पात्रं (वाहनपक्षयोः)	1 Fit. capable. 2 A vessel. b
	ⁿ (निदेशग्रन्थयोः) शास्त्रं	1 Command. 2 Institutes of a science.
	ⁿ शस्त्रम् (आयुधलोहयोः)	1 A weapon. 2 Iron. d
182. (स्याज्जटांशुकयोर्) नेत्रं	ⁿ क्षेत्रं (पत्नीशरीरयोः)	1 Root of a tree. 2 Wove silk bleached. e 1 A wife. 2 Body. f
	ⁿ (मुखाग्रे क्रोडहस्तयोः) पोत्रं	1 Snout of a hog. 2 Forepart of a plough. g
	ⁿ गोत्रं (तु नाम्नि च)	Name. h
183. सत्रम् (आच्छादने यज्ञे सदादाने वने ऽपि च)	ⁿ अजिरम् (विषये काये ऽप्य)	1 Vesture. 2 A sacrifice. 3 Constant alms. i 1 Object of perception. 2 A body. j
	ⁿ ऽस्वरं (व्योम्नि वाससि)	1 Ether ; the sky. 2 Apparel. k

^a Likewise 3 A fastness or strong hold. ^b Also 3 A king's minister. 4 The channel of a river, or space between the banks. 5 A vessel used in sacrifice ; as a ladle, &c. 6 A leaf. 7 A person of a drama. ^c Likewise 3 A leaf. 4 The feather of an arrow. ^d Also f. यज्ञो. 3 A knife. ^e Likewise 3 An eye. 4 The rope of a churn. 5 A car. m. f. n. 6 A guide. ^f Also 3 A field. 4 A holy spot. 5 A geometrical figure. ^g Likewise 3 Sort of cloth. ^h Also 2 Family, race, line. 3 Wealth. m. 4 A mountain. f. 5 The earth. 6 A herd of kine. ⁱ And 4 A forest, or ^j Wealth. ^j Likewise 3 A court-yard. 4 Wind. ^k Also 3 Ambergris.

A realm. a	184. चक्रं ^m (राष्ट्रे ऽप्यु)
Exemption from trans- migration. b	ऽक्षरं ⁿ (तु मोक्षे ऽपि)
Water. c	क्षीरम् ⁿ (अप्सु च)
Gold. d	(स्वर्णे ऽपि) भूरिचन्द्रौ ^m (द्वौ)
A door. e	(द्वारमात्रे ऽपि) गोपुरम् ⁿ
1 A cavern. 2 Pride. f	185. (गुहादम्भौ) गह्वरे ⁿ (द्वे)
1 Solitude. 2 Near.	(रहो ऽन्तिकम्) उपह्वरे ⁿ
1 Front, fore- part. g	(पुरोधिकमुपवर्ग्यं) ^{1 n} ऽग्राव्य
1 A house. 2 A town. h	(आगारे नगरे) पुरम् ⁿ
	186. मन्दिरं ⁿ (चा)
1 A country, or realm. 2 Calamity.	(ऽथ) राष्ट्रौ ^{m n} (ऽस्त्री विषये स्यादुपद्रवे)

1 अथ.

^a Likewise 2 A wheel. 3 A circular missile weapon : a sharp discus. 4 A potter's wheel. 5 A mill. 6 A multitude. 7 An army. 8 A whirlpool. 9 Pride. m. 10 A ruddy goose, (Anas Casarca). ^b Also 2 A letter, or written character. 3 BRAHMA, m. 4 SIVA. m. f. n. 5 Unalterable. ^c Likewise 2 Milk. ^d Also भूरिः m. f. n. 2 Frequent, numerous. m. 3 BRAHMA. 4 VISHNU. 5 SIVA, And चन्द्रः. 2 The Moon, 3 Camphor. 4 Water. m. f. n. 5 Pleasing. ^e Also 2 A town gate. 3 Sort of grass : Cyperus ? ^f Likewise 3 A forest. m. 4 An harbour. ^g And m. f. n. 2 More, much. n. 3 Top, summit. 4 Point, extremity. 5 Assemblage, multitude. 6 Resting place, end of a journey. 7 Quantity of a pala. 8 Limited alms (four mouthfuls) m. f. n. 9 Chief, principal. 10 First, prior. ^h Also पुरं. 3 A body. 4 City of Patna. m. 5 Bdellium. And मन्दिरः m. 3 The sea.

- ^m
दरो (ऽस्त्रिवां भये खञ्जे) 1 Fear, dread
2 A hole in the ground. a.
- ^{m n}
वज्रो (ऽस्त्री हीरके पवौ) 1 A diamond.
2 The thunderbolt. b
187. तन्त्रं (प्रधाने सिद्धान्ते सूत्रवापे परिच्छदे) 1 Chief.
2 Right conclusion. c
- ^m ^{1 n}
चौशीर (चामरे दण्डे ऽप्यौ) शीरं (शयनासने) 1 Handle of a fan of cow's hair. d
- ⁿ
188. पुष्करं (करिहस्ताग्रे वाद्यभाण्डमुखे जले व्योम्नि खड्गफले पद्मे तीर्थेष्वधिविशेषयोः) 1 Tip of an elephant's trunk. e
- ⁿ
189. अन्तरम् (अवकाशावधिपरिधानाभ्यर्द्धिभेदतादर्थ्ये छिद्रात्मीयविनावहिरवसरमध्ये ऽन्तरात्मनि च) 1 Interval.
2 Period.
3 Clothing.
4 Covering. f
- ⁿ
190. (सुखे ऽपि) पिठरं Fragrant root of grass. g

1 ची—.

* Likewise indec. 3 A little. And f. दरि. 4 A cavern. b Also m. 3 One of the 28 astrological *yōgas*. c And 3 A weaver's lay or batten. 4 Raiment. 5 Care of a realm. 6 Dependence. 7 A sacred book. 8 An excellent medicament. d And n. 2 A bed. 3 A chair or stool. Likewise 4 Fragrant root of grass (*Andropogon muricatum*.) e And 2 Head of a drum, or place where any musical instrument is struck. 3 Water. 4 The sky. 5 Edge of a scimitar, or 6 A scabbard. 7 A lotos. 8 Name of a place. 9 A drug (*Costus Arabicus*.) 10 One of the *Dwīpas* or continents. m. 11 The Indian Crane. f And 5 Difference. 6 Sake. 7 A hole or rent. 8 Own. 9 Without, except. 10 Outside. 11 Opportune time. 12 Midst. 13 Supreme soul. 14 Similar. 15 Other. *This term is a pronoun in the 3d and 10th acceptations.* g *Cyperus rotundus*. Also 2 A churning stick. m. 3 A seether or boiler.

Another
sort, a

(राजकशेरुखपि) नागरम्

1 Very dark.

m f n

2 Mischiev-
ous, des-
tructive. b

शार्जरं (तुन्धतमसे घातुके भेद्यशिङ्गकः)

1 Pale red.

m f n

2 White.

191. गौरो (ऽरुणे सिंते पीते)

3 Yellow. c

Sharp, corro-
sive. d

(वणकाब्धे ऽप्य) ऽरुक्करः

Hard, e

मठरः (कठिने ऽपि स्याद्)

Inferior,
low. f

(अधस्तादपिचा) ऽधरः

Unperplex-
ed. g

192. (अनाकुले ऽपि चै) काग्रे

1 Distracted.
2 Perplexed.

h

व्यग्रो (व्यासक्त पाकुले)

1 Superior,
high. 2 Nor-
thern. i

(उपमृदीयन्नेष्टेषुप्य) नरः (स्याद्)

1 Inferior.
2 Southern. j

अनुत्तरः

1 ए—.

2 उ—.

^a Cyperus pertenuis. Likewise 2 Ginger. m. f. n. 3 Of or belonging to a city. 4 Sagacious. ^b According to another reading. m. 3 A vicious elephant. ^c Likewise 4 Clean. m. 5 White mustard. 6 The moon. n. 7 Filament of a lotos. f. 8 The goddess, wife of SIVA. 9—of VARUN'A. 10 The earth. 11 Name of a river. 12 A young girl. 13 Turmeric. ^d Also m. 2 Semecarpus Anacardium. ^e Likewise 2 Old. m. n. 3 The belly. ^f Also 2 Less, worse. m. 3 The lip. 4 The nether lip. ^g Likewise 2 Intent, attentive. ^h Or 3 Frightened. ⁱ And 3 Excellent. Also n. 4 An answer. m. 5 Proper name, the son of VIRAT'A. f. 6 The wife of ABHIMANYU. 7 The north. ^j And 3 Worse. Likewise 4 Excellent. 5 Silent, unable to answer.

193. (एषां विपर्यये श्रेष्ठे)

^{m f n}
(दूरानामोत्तमाः) पराः 1 Distant, remote.
2 Other. a

^{m f n}
(सादृशिवौ तु) मधुरौ

1 Sweet.
2 Pleasing. b

^m
दूरी (कठिननिर्दयी) 1 Hard.
2 Pitiless ; cruel. c

^{m f n}
194. उदारो (हात्महतोर)

1 Generous.
2 Great. d

^{m f n}
दूतर (खन्यनीचयोः) 1 Other.
2 Low, vile.

^{m f n}
(मन्दस्वच्छन्दयोः) स्वैरः

1 Indolent.
2 Independent, uncontrolled.

^{m f n}
शुभ्रम् (उद्गीतशुक्लयोः) 1 Splendid.
2 White. f

SECTION XXII.

195. (चूडाकिरीटं केशाद्यु संयता) मौलवस् (त्वयः)

^{1 m f}
1 Lock on the crown of the head. g

^{2 m}
(ह्रस्वप्रवेदमातङ्ग काण्डपुष्पाणि) पीकवः

1 The tree *Pilu*. 2 An elephant. h

1—कि.

2—ह.

* And 8 Pre-eminent. Or 4 Subsequent. 5 Inimical, enemy. n. (some say indec.) 6 Only. † Also m. 3 A sweet taste. n. 4 Poison. f. 5 Anise. ° Likewise 8 Terrible. 4 Destructive. * Also 3 Gentle. 4 Unperplexed. ° Fem. उदारा,—रौ. † And n. Talc. 8 And 2 A diadem. 3 Hair tied on the head. 4 Head. m. 5 Jonesia Asoca. 6 The earth. And 8 An arrow. 4 A flower (Or 5 Blossom of the *Saccharum Sara*). Also 7 An atom.

1 YAMA.
2 Measured
time. a

196. (कृतान्तानेहसोः) कालश्च^{1 m}

The fourth
age. b

(चतुर्थे ऽपि युगे) कलिः^m

A deer. c

(स्यात्कुरङ्गे ऽपि) कमलः^m

A blanket. d

(प्राकारे ऽपि च) कम्बलः^m

1 Tax, reve-
nue. 2 An
oblation. e

197. (करोपहारयोः पुंसि) बलिः (प्रास्वङ्गजे क्षियाम्)^m

1 Bulkiness.
2 Strength.
3 Army,
forces. f

(स्थौल्यसामर्थ्यसैन्येषु) बलं (ना काकसीरिणोः)ⁿ

1 A whirl-
wind. g

198. वादलः (पुंसि वात्स्यायामपि वातसहे त्रिषु)^{m h}

1 Wicked.

(भेद्यलिङ्गः शठे) व्यालः (पुंसि श्वापदसर्पयोः)^{m f n j}

1 कालः.

^a Likewise 3 Death. 4 Time (infinite). 5 Black colour. f. काळा
6 Madder. 7 Indigo. काली. 8 The goddess GAURI. 9 One of the
MA' TRIS. 10 Heavy clouds. ^b Likewise 2 Quarrel, strife. 3 War,
battle. 4 Bellerick myrobalan. 5 An unblown flower. ^c Also n. 2 A
Lotos. 3 Water. 4 Copper. f. 5 The goddess LAKSHMI. 6 An ex-
cellent woman. ^d Also 2 A dewlap. 3 A fabulous chief of serpents. n.
4 Water. ^e And f. बलिः—ली (or बलिः). 3 A wrinkle. Also m. 4 Proper
name ; a giant. 5 Handle of a flyflapper. f. 6 Ridge of a roof. ^f And
m. 4 A crow. 5 Proper name ; BALARA'MA. Also 6 Name of a demon
slain by INDRA. m. f. n. 7 Strong. f. 8 Sida cordifolia, &c. ^g And
2 Gouty, Rheumatic. 3 Insane. ^h Or वादलः. ⁱ And m. 2 A beast
of prey ; tiger, &c. 3 A serpent. 4 A vicious elephant. 5 A king.
^j Fem. व्याली.

<p>199. ^{m n}मले (ऽस्त्री पापविट्किट्टान्य) ^{m n}(ऽस्त्री) मूलं (रुगाद्यधम्) ^{m f}(यद्वापि द्वयोः) कीलः ^fपाणिः (स्वस्तरङ्गपंक्तिषु)</p>	<p>1 Sin. 2 Filth. 3 Excretion. a 1 Colic. 2 A weapon. b A lance. c</p>
<p>200. ^fकला (शिल्पे कालभेदे ऽप्य) ^{1 f}भात्री (सखावली अपि) ^{f h}(अथर्वविद्वत्तौ) वेला (कालमर्थादयोऽपि) ^{f j}बडलाः (सप्तिकागावो) बडलो (ऽग्निः शितौ त्रिषु) ^fलीला (विद्यासन्धिवयोर्)</p>	<p>1 A corner. 2 The hollow above the hip. d 1 A mechanical art. 2 A measure of time. e 1 A companion. 2 A row. f 1 Tide. 2 Time. 3 Limit. g 1 The Pleiades. 2 A cow. i</p>
<p>^fउपला (शर्करापि च)</p>	<p>1 Sport. 2 Gesture. A stony nodule. k</p>

1—लि or —ली.

^a As sweat, snot, earwax, &c. 4 Dregs. 5 Rust. m. f. n. 6 Niggardly. ^b A trident or a pike. Also f. 3 A courtesan. ^c Likewise 2 A gnomon. 3 A stake. 4 A post. 5 Flame. 6 The elbow. 7 A thump on the breast. 8 A punch with the elbow. f. 9 A blow. ^d Or 3 Sharp edge. 4 A mark. 5 A row or string. Also 6 Delineation with sandal, &c. on the ear. 7 Contiguity. 8 Allowance to a dependant. 9 A masculine woman (who has a beard). 10 A handful. 11 Praise. ^e Likewise 3 A digit of the moon. 4 Interest on a capital sum. 5 A part. 6 Collection. ^f Also 3 A bridge. m. f. n. 4 Intelligent, wise. ^g Likewise 4 Seashore. 5 Easy and sudden death. ^h Or वेला. ⁱ In the first acceptation, invariably plural. And m. 3 Fire. m. f. n. 4 Black. Also 5 Cardamum. m. 6 The dark half of the month. n. The sky. ^j Or बडलाः. ^k Also 2 Manufactured sugar. m. 3 A stone. 4 A gem:

1 Blood.
2 Water.

202. (शोणिते ऽम्बुसि) कौशाक्षं^f

1 Origin.
2 Root. a

मूलम् (पादो शिफानयोः)ⁿ

1 A multi-
tude. 2 A
net. b

जाखं (सम्बद्ध आनायो गवाक्षधारकावपि)ⁿ

1 Disposition.
2 Good
conduct.

203. शीखं (स्वभावे सदुत्ते)ⁿ

1 Fruit.
2 Result. c

(यस्मै हेतुदत्ते) फलम्ⁿ

1 A roof.
2 A film over
the eye. d

(हृदिर्नेत्रद्वयोः स्त्रीषु सम्बद्धे) पटलं (न ना)ⁿ

1 Bottom.
2 Essential
character. e

204. (अधःस्वरूपयोरुत्तरी) तलंⁿ

Flesh. f

(स्नायुमिश्रे) पलम्ⁿ

Submarine
fire. g

(पौर्वागले ऽपि) पाताखंⁿ

1 Clothes,
vesture. h

चेलं (वस्त्रे ऽधमे त्रिषु)ⁿ

1 A hole filled
with
stakes. i

205. कुक्कुलं (यद्गुभिः कीर्ये शब्दे ना तु तुषानले)ⁿ

^a And m. n. 3 An asterism (the Scorpion's tail). Or n. 4 Principal, capital. ^b And 3 A window, a lattice. 4 An unblown flower. 5 Magic, illusion. 6 Pride. f. जाखी. 7 Trichosanthes dioica. ^c Likewise 3 Edge of a weapon. 4 A nutmeg. 5 A Pearl. 6 Profit. 7 A shield. ^d And f. n. (—ही, वा or खं.). 3 A multitude. n. 4 Retinue. ^e Likewise f. n. 3 A guard for an archer's arm. m. 4 A span. 5 The palm with extended fingers. ^f Also 2 A measure, consisting of four *Karsahas*. ^g Likewise 2 The infernal regions. 3 A hole. ^h And m. f. n. 2 Inferior; low in situation. Fem. चेखी. ⁱ And m. 2 Conflagration of chaff.

- ॐ
- (निर्णीते) वेवसम् (प्रति त्रिलिङ्गं त्वेवसम्भयोः) 1 Absolute, certain. a
- ॐ
206. (पर्याप्तिसौमपुष्पेषु) कुशलं (शिक्षिते त्रिषु) 1 Adequacy. 2 Safety. 3 Virtue. b
- म न
- प्रवासम् (चंकुरे ऽप्युत्तौ) 1 A shoot or sprout. c
- म f n
- (त्रिषु) स्थूलं (जडे ऽपि च) Stupid. d
- म f n
207. करालो (दन्तुरे सूक्ष्मे) 1 Having projecting teeth. 2 High. e
- म f n g
- (चारौ दक्षे च) पेशकः 1 Beautiful. 2 Expert. f
- म f n
- (सूक्ष्मे ऽर्भके ऽपि) बालः (स्यात्) 1 Ignorant. 2 Young, a child. h
- म f n
- लोख (चलसहस्रयोः) 1 Tremulous. 2 Thirsty. i

SECTION XXIII.

- म म
208. दवदावौ (वनारण्यवल्ली) 1 A forest. 2 Fire in a forest. j
- म
- (जन्महरौ) भवौ 1 Birth. 2 SIVA. k

* And m. f. n. 2 Alone, sole. 3 Entire, all. Fem.—वा, ली. b And m. f. n. 4 Skilful, expert. c Or 2 A new leaf. Also 3 Coral. 4 The neck of a lute. d Likewise 2 Bulky. e Likewise 3 Terrible. f Also 3 Soft. g Or पेशकः h Likewise m. 3 Hair. 4 Tail of a horse. 5—of an elephant. m. n. 6 Andropogon Schoenanthus. i Also f.—वा. 3 The tongue. 4 The goddess LAKSHMI. Likewise 3 Fire in general. k Also 3 Existence. 4 Acquisition. 5 This world. 6 Safety, well being.

1 A counsel-
lor. 2 A com-
panion.

^m
(मन्त्री सहायः) सचिवौ

1 A husband.
2 Lythrum
fruticosum. a

^m
(पतिशाखिनरा) धवाः

1 A moun-
tain. 2 A
sheep. 3 The
sun. b

^{1 m}
209. अवयः (शैलमेषार्का)

1 Command.
2 Call. 3 Sa-
crifice.

^m
(आज्ञाह्वानाध्वरा) हवाः

1 A living
being. c

^m
भावः (सत्वस्वभावाभिप्रायचेष्टात्मजन्मसु)

1 Produc-
tion. 2 Fruit.
3 Blossom. d

^m
210. (स्यादुत्पादे फले पुष्पे) प्रसवे (गर्भमोचने)

1 Distrust.
2 Denial.
3 Conceal-
ment.

^m
(अविश्वासं ऽपक्कवं ऽपि निहतावपि) निष्कवः

1 Elevation.
2 Impatience.

^m
211. (उत्सेकामर्षयोरिच्छा प्रसवे महः) उत्सवः

^e
1 Dignity,
authority.
2 Firm opi-
nion. f

^m
अनुभावः (प्रभावे स्यात्सुतां च मतिनिश्चये)

1 Generative
cause. 2 Ori-
gin. g

^m
212. (स्याज्जन्महेतुः) प्रभवः (स्थानं चाद्योपलब्धये)

1 Son of a
Brahmana
by a *Sudra*
woman. h

^m
(शूद्रायां विप्रतनये शस्त्रे) पारशवः (पुमान्)

1 अवि.

a And 3 A man. 4 A cheater. b Also 4 The shawl goat. c Or (varying the reading.) 2 Existence, state. 3 Nature, disposition. 4 Meaning, intention. 5 Gesture, movement. 6 Soul. 7 Birth. 8 Thing. 9 Venerable. 10 (in dramatic language) Learned. 11 State, condition. d And 4 Bringing forth. 5 Offspring. e And 3 Formation of a wish. 4 Festival, jubilee. f Or 3 Certainty. 4 Indication, hint. g Or 3 Source. 4 Place where a thing is first perceived. 5 Strength. h And 2 Battle-axe. 3 A son born in adultery.

213. ^mध्रुवो (भभेदे क्लीबं तु निश्चिते शाश्वते त्रिषु) ¹ The polar star. a
- ^mस्वो (ज्ञातावात्मनि) ^{m f n}स्वं (त्रिष्वङ्गीये) ^{m n}स्वो (ऽस्त्रियां घने) ¹ A kinsman. ² The soul. b
214. ^{f d}(स्त्रीकटीवस्त्रवन्धे ऽपि) ^{f d}नीवी (परिपण्ये ऽपि च) ¹ Cloth round a woman's waist. c
- ^fघिया (गौरीफेरवयोर्) ¹ GAURI. ² A jackal. e
- ⁿद्वन्द्वं (कलहयुग्मयोः) ¹ Dispute, quarrel. ² A pair. f
215. ^{n h}(द्रव्यासुख्यवसायेषु) ^{n h}सत्वम् (चक्षुः तु जन्तुषु) ¹ Substance. ² Breath. g
- ^{n j}क्लीबं (नपुंसके षण्डे वाच्यलिङ्गमविक्रमे) ¹ Neuter gender. ² An eunuch. i

SECTION XXIV.

216. ^{1 m}(द्वौ) ^{1 m}विशौ (वैश्यमनुजौ) ¹ Man of the commercial tribe. k

1 म—.

^a And n. ² Certainty. m. f. n. ³ Perpetual, constant. Also m. ⁴ A stake. ⁵ An axis, or pole. ⁶ S'IVA. f.—वा. ⁷ Burden of a song. ⁸ A ladle or spoon. n. ⁹ Reasoning. m. f. n. ¹⁰ Immovable. ^b And m. f. n. ³ Own. m. n. ⁴ Wealth. *It is a pronoun in the 3d acceptance.* ^c And ² Mercantile stock. ³ A stake at play. ^d Or नीचिः. ^e Also m. ³ MAHA'DE'VA. ⁴ One of the astrological Yogas. ⁵ The Védas. n. ⁶ Pleasure, ease. ⁷ Auspiciousness; well being. ³ Water. f. ⁹ The yellow myrobalan. ^f Likewise ³ Union of the sexes. ⁸ Or other unconscious function. ³ Vigour. m. n. ⁴ An animal. Also n. ⁵ A quality. ⁶ Nature. ⁷ Strength. ⁸ A demon. ⁹ Existence. ¹⁰ Essence. ¹¹ Self-command. ^h सत्वं or सत्त्वं. ⁱ And m. f. n. ³ Weak. ⁴ Idle. ^j Or क्लीबं. ^k And ² Man in general. f. ³ Entrance, Sing. विद्.

T t

1 A spy.
2 War. a

(हौ चराभिमरी) सशौ^m

1 A heap.
2 A sign of
the zodiac.

1 m
(हौ) राशी (पुञ्जमेपाद्यौ)

1 Family;
race. 2 A
bambu. b

(हौ) वंशौ (कुलमकारौ)^m

1 Solitude.
2 Display.

217. (रहः प्रकाशौ) वीकाशौ^{m c}

1 Wages,
hire 2 En-
joyment. d

निर्वेशौ (भतिभोगयोः)^m

1 YAMA. e

(कृतान्तेपुंसि) कीनाशः (शुद्रकर्षकयोस्त्रिषु)^m

1 A place or
spot. 2 A butt.
3 A cause.

218. (पदे लक्ष्ये निमित्ते) उपदेशः^m

water. f

(स्यात्) कुशम् (अशु च)^m

Age, as youth,
&c. g

दशा (वस्थानेक विधाय)^f

1 Hope,
desire.
2 Breadth. h

आशा (हृष्यापि चायता)^m

1 A woman.
2 A female
elephant. i

219. वया (स्त्री करिणी च स्याद्)^f

1 Knowledge.

दृग् (ज्ञाने ज्ञातरि त्रिषु)^{2 f}

1—चि.

2—च.

* Also. 3 Conflict with a dangerous animal in hopes of reward.
b Likewise 3 The back bone. 4 A multitude. c Or विकाशः. d Or
3 Eating. e And m. f. n. 2 Small. Or 3 Niggardly. 4 A cultivator.
Also 5 slayer of cattle. m. 6 An ape. f Also m. 2 Proper name :
Son of RA'MA. 3 Sacrificial grass (Poa Cynosuroides). 4 One of the
continents. 5 A yoke. f.—शौ. 6 Share of a plough. g Likewise
2 Wick of a lamp. 3 (Invariably pl.) Border or edge of cloth. h Also
3 Region ; quarter. i Likewise 3 A barren cow. 4 A daughter.
n. 5 Subjection. 6 Desire, wish. m. f. n. 7 Subject, dependent. And
m. f. n. 2 One who sees or knows. Also f. 3 Sight. 4 An eye.

^{m f n}
(स्यात्) कर्कशः (साहसिकः कठोरमहत्त्वावपि) <sup>1 Violent.
2 Hard. 3 In-
tangible. a</sup>

^{m f n}
220. प्रकाशो (ऽतिप्रसिद्धो ऽपि) ^{Notorious. b}

^{m f n}
(शिशवृद्धे च) बालिशः <sup>1 Young.
2 Ignorant.</sup>

SECTION XXV.

^m
(सुरमत्सराव्) अनिमिषौ <sup>1 A god.
2 A fish.</sup>

^m
पुरुषाव् (आत्ममानवौ) <sup>1 The soul.
2 A man.</sup>

^m
221. (काकमत्सरातखगौ) ध्वंक्षौ <sup>1 A crow.
2 Any bird
which preys
on fish. c</sup>

^m
कक्षौ (तृणवीरधौ) <sup>1 Grass.
2 A climb-
ing plant. d</sup>

^{m e}
अभीषुः (प्रग्रहे रश्मौ) <sup>1 A halter or
rein. 2 A ray
of light.</sup>

^m
प्रेषः (प्रेषणमर्हने) <sup>1 Despatch,
sending.
2 Paining. f</sup>

* Or 4 Harsh. 5 Cruel. 6 Unmerciful. 7 Miserly. * Also 2 Light.
3 Display. 4 Loud laugh. * Likewise 3 A beggar. * Also 3 The
armpit. 4 A forest of dead trees. 5 A wall. 6 The side. m. f. n. 7 End
of a cloth fixed in the waistband. f. 8 The string round an elephant's
neck. 9 Objection in argument. 10 Emulation. * Or अभीषु. † Like-
wise 3 Fatigue.

Partisan. a 222. पक्षः (सहाय्ये ऽप्य्)

1 A turban.
2 A diadem.

उष्णीषः (शिरोवेष्टकिरीटयोः)

1 Lustful.
2 A rat. b

(शुकले मूषिके श्रेष्ठे सुहृते वृषभे) वृषः

1 A bud.
2 A sheath.
3 Treasure. c

223. कोषो (ऽस्त्री कुक्षले खड्गपिधाने ऽर्थोपदिष्ययोः)

1 Gaming
with dice.
2 A die. c

(दूयते ऽच्चे सारिफलके ऽप्य्) चाकर्षो

(ऽथा) ऽक्षम् (इन्द्रिये)

1 An organ
of sense. f

224. (ना दूयताङ्गे कर्षचक्रे व्यवहारे कलिद्रुमे)

1 Agriculture.
2 Fire with
cowdung. g

कर्षू (वार्त्ता करीषाग्निः) कर्षू. (कुल्याभिवायिनी)

^a Also 2 Side. 3 Alternative. 4 Half of the lunar month. 5 Army, forces. 6 Friends. 7 Wing. 8 Thesis, doctrine to be maintained. 9 Contradiction. 10 Subject of an inference. 11 (In composition with केष) Great quantity. ^b In composition. 3 Chief, pre-eminent. 4 Virtue, personified in the shape of a bull. 5 A bull. 6 The sign of the Zodiac (Taurus). 7 Proper name; title of KARNĀ. f. —वा. 8 Cowich (Dolichos or Carpopogon pruriers)—वी. 9 Cushion used by ascetics. ^c And 4 Oath or ordeal. 5 A vessel used at sacrifices. 6 A cocoon of silk. 7 Eye ball. 8 Testicle. 9 Dictionary. ^d Or कोषः. ^e And 3 A board for playing. 4 An organ of sense. 5 Attraction. 6 Drawing the bow. ^f And m. 2 A die. 3 A measure (a *Karsha* or 16 *māshas*). 4 A wheel. 5 A lawsuit. 6 The belleric myrobalan. Also 7 Wood of a car. 8 Business, transaction. 9 Proper name, son of RĀVANA. n. 10 Kind of salt. ^g And f. 3 A river. 4 A canal.

225. (पुष्पावे तत् क्रियायां च) पौरुषं^{m n} 1 Virility.
2 Manly act.^a

विषम् (अप्सु च)^m Water. b

(उपदाने ऽप्य्) आमिषं (स्याद्)^{m n} A bribe. c

(अपराधे ऽपि) किल्बिषम्ⁿ An offence. d

226. (स्याद्वटौ लोकधातुंशे वत्सरे) वर्षम् (अस्त्रियाम्)^{m n} 1 Rain.
2 A country.
3 A year. e

प्रेक्षा (नृत्येक्षणं प्रज्ञा)^f 1 Dancing.
2 View. f

भिक्षा (सेवा ऽर्थना भूतिः)^f 1 Service.
2 Begging.
3 Hue, wages. g

227. त्विट् (शोभा ऽपि)^{1 f} Splendour. h

(विषु परे)ⁱ

न्यक्षं (कार्तृक्षप्रानिष्टयोः)^{m f n} 1 Entire.
2 Inferior.

(प्रत्यक्षे ऽधिष्ठिते) ऽध्यक्षो^{m f n} 1 Perceptible. 2 Superintendent.

रुक्ष (स्वप्रेक्षप्रचिक्षणे)^{m f n} 1 Unfriendly.
2 Rough.

1—व्.

^a Also 3 Semen. m. f. n. 4 Measured by the human stature, or by the height to which a man reaches. ^b Likewise 2 Poison. f.—वा. 3 A plant (sort of Betula ?) ^c Also 2 Flesh. 3 Food. ^d Likewise 2 Disease. ^e Also 4 A cloud. f. pl. वर्षाः. 5 Rainy season. ^f Or 3 Viewing an exhibition of dancing. 4 Intellect. ^g Likewise 4 Alms. ^h Also 2 Ray of light. ⁱ The following admit the three genders.

SECTION XXVI.

1 The sun. 228. (रविद्येतच्छदौ) ^mहंसौ
2 A goose. a

1 The sun. (सूर्यवक्त्रौ) ^{1 m}विभावसू
2 Fire.

1 A calf. वत्सौ (तर्क्यकवर्षा दौ) ^m
2 A year. b

A bird : Cu- (सारङ्गाद्य) ^{2 m d}दिवौकसः
culus. c

1 Taste or 229. (ऋङ्गारादौ विषे वीर्ये ^mगुणे रागे द्रवे) ^mरसः
sentiment in dramas. e

1-An earring. (पुंस्य) ^{m n}उत्तंसा ^{m n f}ऽवतंसौ (द्वौ कर्णपूरे ऽपि येषरे)
2 A crest.

1 A class of 230. (देवभेदे ^{3 m}ऽनले रश्मौ) ⁿवसू (रत्ने धने) वसु
deities.
2 Fire. g

1—सु.

2—सु.

3—सु.

^a Likewise 3 VISHNU. 4 The Supreme Being. 5 The soul. 6 Breath. 7 A sort of ascetic life. 8 A person devoid of covetousness. 9 Unenvious. 10 A king. 11 The horse sacrificed by YUD'HISH'THIRA. ^b Also 3 An endearing appellation of a son or grand-child. n. 4 The breast. ^c Likewise 2 A god. 3 A bee. 4 An antelope. ^d दिवौकाः or दिवोकाः. ^e Amatory, heroic, tender, pathetic, &c. And 2 Poison, or 3 Water. 4 Semen virile, or 5 Quicksilver. 6 Quality of taste; savour, as sweet, sour, &c. 7 Zeal, ardour, passion. 8 Juice, a liquid. 9 Juices of the body. 10 Myrrh. f. 11 The tongue. 12 The earth. ^f Or वत्स-
^g And 3 A ray of light. Or 4 A rein, or halter. n. 5 A gem. 6 Wealth. Also 7 Gold. m. 8 Tie of the yoke. 9 A plant (*Bakapushpa*).

^{1 m} (विष्णौ च) वेधाः	VISHNU. a
^{2 f} (स्त्रीत्वा) शी (हिंसायांसा ऽहिदंष्ट्रयोः)	1 Benedic- tion. 2 Fang of a serpent.
^{3 f} 231. लाससे (प्रार्थनौत्सुक्ये)	1 Request. b
^f हिंसा (चौर्यादिकर्म च)	Injury, mis- chief, as rob- bery, &c. c
^f प्रसू (रश्मापि)	A mare. d
^{4 f} ^{5 n} (भूद्यानी) रोदसी रोदसी (च ते)	Earth and sky. e
^{6 f n} 232. (ज्वालाभासोर्नपुंस्य) ऽर्चिर्	1 Flame. 2 Light.
^{7 n} ज्योतिर् (भद्योतदृष्टिषु)	1 A star. 2 Light- 3 Pupil of the eye. f
^{8 n} (पापपराधयोर्) आगः	1 Sin. 2 An- offence.
^{9 n} (खगवात्यादिनोर्) वयः	1 A bird. 2 Age. g
^{10 n} 233. (तेजः पुरीषयोर्) वर्चः	1 Splendour. 2 Ordure. h
^{n i} महस् (दृत्सवतेजसोः)	1 A festival. 2 Light.
^{11 n k} रजो (गुणे स्त्रीपुष्पे च)	1 Quality of passion. 2 Woman's menses. j

1—स्. 2 चाशीस्. 3—सा. 4—सी. 5—स्. 6—स्.
7—स्. 8—स्. 9—स्. 10—स्. 11—स्.

^a Also 2 BRAMHA. 3 Intelligent, wise. ^b Likewise 3 Thirst, desire.
^c Also 2 Slaughter. ^d Likewise 2 A mother. ^e And 2 The earth.
3 The sky. Collectively, dual ; severally, singular. Ex. रोदः. ^f Also
m. 4 The sun. 5 Fire. ^g Likewise 3 Youth. ^h Also 3 Colour. ⁱ Or
m. महः (ह). Likewise 3 Dust. 4 Farina of flowers, pollen. ^k Or
m. रजः (ज).

1 Moon's ascending node.

2 Darkness. a

1 Poetical metre.

2 Desire. b

Austerity, penance. c

1 Strength.

2 Month of *Agrahāyana*. d

1 The sky. e

1 A house. f

1 Milk.

2 Water.

1 Splendour.

2 Strength.

1 Organ of sense.

2 Stream of a river.

1 Dignity.

2 Splendour.

3 Strength. j

(राहौ ध्वान्ते रुणे) तमःⁿ

234. छन्दः (पद्ये ऽभिखाषे च)ⁿ

तपः (कृच्छ्रादिकर्म च)ⁿ

सहो (बलं) सहा (मार्गे)^{1 n 1 m}

नभः (खं आवणे) नभाः^{2 n 2 m}

235. ओकः (सद्मात्रयसौ) काः^{n g 3 m}

पयः (चीरं) पयो (ऽप्सु च)ⁿ

ओजो (दीप्तौ बले)^{n h}

स्रोतः (इन्द्रिये निम्नगारये)^{4 n i}

236. तेजः (प्रभावे दीप्तौ च बले शुक्रे ऽप्यु)ⁿ

(ऽतस्त्रिषु)^k

1—सु.

2—सु.

3—ओकसु.

4—सु.

^a And 3 The third quality, according to the *Sāṅkhya* system of philosophy : darkness or illusion, contrasted to truth and passion. 4 Grief. ^b Also 3 The *Vēda*. 4 Uncontrolled conduct. Likewise, in the second acceptation, छन्दः (म्). ^c Also 2 Virtue, moral merit. 3 One of the superior worlds. m. तपाः (सु). 4 The month of *Māgha*. 5 The cold season. ^d सहः (—सु) or सह (सु). 1 Strength. And m. सहाः (सु) or सहः (सु). 2 The month of *Agrahāyana*. Also 3 The winter. n. 4 A luminary. ^e And m. 2 The month of *Srāvan'a*. 3 Rain. 4 A cloud. ^f And m. 2 An asylum. ^g Or ओकं. ^h Or ओजं. ⁱ Or स्रोतं. ^j And 4 Semen virile. ^k The following admit the three genders.

^{1 m f n}
विद्वान् (विद्वंस)

Intelligent. a

^{m f n}
वीभत्सो (हिंस्रो ऽप्य्)

Mischievous,
cruel. b

(अतिशये त्वमी)

^{2 m f n c}
(वृद्धप्रशस्त्रवेर्) ज्ञायान्

1 Very old.
2 Very ex-
cellent.

^{3 m f n d}

कनीयाँस् (युवाल्पयोः)

1 Very
young.
2 Very
small.

^{4 m f n c}

वरीयाँ (सूक्ष्मवरयोः)

1 Very great,
2 Very ex-
cellent.

^{5 m f n f}

साधीयान् (साधुवाढयोः)

1 Very right,
2 Very firm.

SECTION XXVII.

^{m n}
238. (दले ऽपि) बहं

A leaf. g

^m
(निर्वन्धोपरागाकादयो) ग्रहाः

1 Seizure.
2 An eclipse.
3 A planet. h

1 विद्वंस.

2 ज्ञायस्.

3—वस्.

4—वस्.

5—वस्.

* Also 2 Learned. 3 Having a true knowledge of the soul. ^b Like wise 2 Envious. n. 3 ARJUNA. Fem. वीभत्सा. ^c Fem. ज्ञायसी. ^d Fem. कनीयसी. ^e Fem. वरीयसी. ^f Fem. साधीयसी. ^g Or 2 Retinue. 3 A peacock's tail. ^h Also 4 The moon's node. 5 Seizure, caption. 6 Effort in battle 7 A class of imps.

U u

- 1 A door.
2 A chaplet. a

(द्वार्यापीडे कायरसे) निर्यूहो (नामदन्तके)

- 1 The string
suspending
a balance. b

239. (तुलासूत्रे ऽखादिरश्मौ) प्रग्राहः प्रग्रहो (ऽपि च)

- 1 A wife.
2 Family ;
dependent. c

(पत्नीपरिजनादानमूलशयापाः) परिग्रहाः

m pl.

- A wife. d

240. (दारेष्वपि) गृहाः

- A woman's
waist. e

(ओष्ठामण्या) रोहो (वरस्त्रियाः)

- A multitude.
f

गृहो (वृन्दे ऽप्य)

- The demon
Vritra. g

अहि (वृत्रे ऽप्य)

- 1 Fire.
2 The moon.
3 The sun. h

(अग्नीन्द्रकास्) तमोपहाः

- 1 Retinue.
2 Insignia of
Royalty. i

241. (परिच्छदे वृपाहो ऽर्थे) परिवर्हा

(ऽव्ययाः परै)

1 चा—.

a Or 3 A piece of wood jutting out of a wall. 4 Extracted juice. 5 Wood placed in a wall (for doves to build nests on). b And 2 A rein or halter for horses, &c. 3 Prisoners. 4 Restraint. 5 An arm. 6 A ray of light. c And 3 Acceptance. 4 Origin ; or 5 Root. 6 Oath ; or 7 Quarrel. Also 8 The sun near the moon's node. d And 2 A house. Invariably plural ; but in the 2d acceptation also neuter sing. e Likewise 2 Ascent as a climbing plant. 3 Rider of an elephant or horse. 4 Length. 5 Height. f Likewise 2 Array of troops. 3 Fabrication. 4 Reasoning. g Also 2 A serpent. h Likewise 4 A deified saint or prophet. i Or 3 A thing. j The following are indeclinable.

SECTION XXXIII.

INDECLINABLES.

1. ^b आङ् (ईषदर्थे ऽभिव्याप्ती सीमार्थे धातुयोगजे)	1 A little. 2 Untill. a
^d आ (प्रगच्छः स्मृतौ वाक्ये ऽप्य्)	1 Oh (re-membering). c
आस् (तु स्यात्कोपमूर्तिदयोः)	1 Ah ! (angrily). 2 Alas (sorrowfully).
2. (पापकुल्ये षदर्थे) कु	1 Sinful. 2 Bad.
¹ धिङ् (निर्भर्त्सननिन्दयोः)	3 A little. 1 Fy ! (menacingly). 2 Fy ! (reproachfully.)
² च (ऽन्वाचये समाहारतरेतरसमुच्चये)	1 Moreover. 2 And. 3 Mutually. 4 Also. e
³ 3. सस्त्या (श्रीः क्षेमपुण्यादौ)	1 Well (a benediction.) 2 Safe. f

1 धिङ्

2 च.

3 सस्ति.

* Including the limit. Or 3 Exclusive of the bound or limit.
4 Preposition joined to verbs, and altering their sense, or giving intensity to it. ^b **आ** (for the final consonant is expunged). * And
2 But (indicating a change). 3. And (collective). ^d Unalterable in orthography even before vowels. * In the first acceptation, the particle connects a secondary with a primary object ; in the second it conjoins equal objects ; in the third it indicates reciprocation : in the fourth it connects different acts with the same subject. It has other acceptations, as 5 But, (indicating a converse proposition). 6 But (excusingly). 7 Forthwith. 8 Expletive. ^f And 3 Right. 4 Auspicious.

1 A deer.
2 A chapter. a

(हार्वापीडे कायरसे) निर्वृहो नामदन्तके)

1 The string
suspending
a balance. b

239. (तुवासूवे ऽष्टादिरयौ) प्रग्राहः प्रग्रहे (ऽपि च)

1 A wife.
2 Family ;
dependent. c

(पत्नीपरिवनादानसूत्रभाषाः) परिग्रहाः

= pl

A wife. d

240. (हारेष्पि) मृहाः

A woman's
waist. e

(त्रोखामण्या) रोहो (वरजिवाः)

A multitude. f

मूहो (हन्दे ऽप्य)

The demon
Vritra. g

चहि (वृत्रे ऽप्य)

1 Fire.
2 The moon.
3 The sun. h

(अग्नीन्द्रर्कास्) तमोपहाः

1 Retinue.
2 In-signia of
Royalty. i

241. (परिच्छदे वृपाह्ये ऽर्थे) परिवर्हा

(ऽव्यवाः परै)

1 वा—.

a Or 3 A piece of wood jutting out of a wall. 4 Extracted juice.
5 Wood placed in a wall (for doves to build nests on). b And 2 A
rein or halter for horses, &c. 3 Prisoners. 4 Restraint. 5 An arm.
6 A ray of light. c And 3 Acceptance. 4 Origin ; or 5 Root. 6 Oath ;
or 7 Quarrel. Also 5 The sun near the moon's node. d And 2 A house.
Invariant. e But in the 2d acceptation also neuter sing.
climbing plant. 3 Rider of an elephant or
Likewise 2 Array of troops. 3 Fabrica-
A serpent. b Likewise 4 A deified saint
The following are indeclinable.

SECTION XXXIII.

INDECLINABLES.

1. आङ् (इषद्वेः ऽभिवाप्नोती सीमायै चतुर्थोक्तये) 1. आङ्
2. आङ्

आ (प्रत्ययः कृतो वाक्ये ऽयम्) 1. आ
2. आ

आस् (तु स्यात्कोष्ठीद्वयोः) 1. आ
2. आ

2. (पापकृत्ये षद्वेः) 3

किङ् निर्बकंननिन्दयोः

3. आ (ऽन्याचदे सबाहारे तरेतरसमुच्चये)

3. सख्या (योः सेमपञ्चादौ)

1. किङ्

2. च

3. सखि

* Including the *आङ्* Or 3 *एङ्* of the *आङ्* or *इङ्*.
4 Preposition joined to verb, and acting like *अङ्*, or *इङ्* in
tensity to it. * *आ* (for the *आङ्* connection is explained). * *आङ्*
2 But (indicating a change). 3 *आङ्* (indicating a change). * *आङ्*
orthography even before verbs. * In the *आङ्* connection, the
particle connects a secondary word a primary object. In the *आङ्*
particle connects equal objects; in the *आङ्* it indicates a change. In the
fourth it connects different words with the same object. In the *आङ्*
acceptations, as 3 *आङ्*, indicating a change. * *आङ्* (indicating a change).
(excessively). 7 *आङ्* (indicating a change). * *आङ्* (indicating a change).

1 Very.
2 Surpassing.

(प्रकर्षे लंघने ऽप्यु) ऽति

1 What ? (interrogative).
2 (Doubtingly).

स्वित् (प्रश्ने च वितर्क च)

1 But (indicating difference).

तु (स्याद्भेदे ऽवधारणे)

2 Indeed. a

1 Together.

2 Once. b

4. सद्यत् (सहैकवारे स्याद्)

1 Far.

2 Near.

¹
पाराद् (दूरसमीपयोः)

1 Westward.

2 Behind.

²
(प्रतीच्यां चरमे) पश्चाद्

1 Also.

2 What ? c

³
उता (पृथग्विकल्पयोः)

1 Again, often.

2 Always. d

1 In presence, before.

2 As, like.

1 Also ! (Sorrow).

2 (Compassion). f

1 Oh (joy).

2 (Pity).

3 (Inceptive).

4 Alas ! g

1 Instead.

2 Each, respectively.

3 Towards. b

⁵
5. (पुनः सदार्थयोः) यश्चत्

साक्षात् (प्रत्यक्षतुल्ययोः)

(खेदानुकम्पासन्तोषविस्मयामन्त्रणे) वत्

6. हन्त (हर्षे ऽनुकम्पायां वाक्यारम्भविषादयोः)

प्रति (प्रतिनिधौ वीप्सालक्षणादौ प्रयोगतः)

1—व्.

2—व्.

3 उत or वत्.

a Also 3 And. 4 Again. 5 Expletive. b Likewise. 3 Always. c Interrogatively. 3 What ! doubtingly. 4 Either, or 5 Expletive. d Or 3 Together. 4 Perpetually. e Or सद्यत्. f And 3 Indicating joy. 4 Indicating surprise. 5 Oh ! (vocative). g Also 5 Certainly ; indeed. 6 Gift. Ex. हन्तकारः, generous. h Likewise 4 For. 5 Belonging to (as a portion). 6 In exchange. 7 A little.

7. इति (हेतुप्रकरणप्रकर्षादिसमाप्तिषु)

1 Therefore.
2 Thus. a

b

(प्राच्यां) पुरस्तात् (प्रथमे पुरार्थे) अतः इत्यपि

1 Eastward.
2 Prior, first.
3 Formerly.
4 In front.

1

8. यावत् तावत् (च साकल्ये ऽवधौ माने ऽवधारणे)

1 As much as
(the whole).
2 Until. c

(मङ्गलानन्तरारम्भप्रश्नकात्स्न्येऽप्यु) ऽथो अथ

1 Auspicious
particle.
2 After. d

9. वया (निरर्थकाविध्योर्)

1 In vain.
2 Wrong.

नाना (ऽनेकेभ्यार्थयोः)

1 Many.
2 Both. e

नु (दृष्ट्यां विकल्पे च)

1 What ? (in-
terrogative).
2 Or. f

(पश्चात्प्रादुश्योर्) अनु

1 After.
2 Like. g

10. (प्रश्नावधारणानुज्ञा ऽनुनयामन्त्रणे) ननु

1 Interroga-
tive particle.
h

1—वृ.

a Indicating a sort or set. 3 So : well known as such. 4 Etcœtera. 5 Even so : exactly thus. 6 Indicating the preceding sound to be meant. 7 Indicating the sense to be intended. 8 So ; of this opinion. 9 Finis : marking a close. 10 So ; of this form. b Or पुरः (स). c And 3 As many as (number). 4 As many as there are. 5 So much (affirmative). d And 3 Now (inceptive). 4 What ? (interrogatively). 5 All (comprehensively). 6 Now (premising). 7 Imperative particle. 8 And. e Also 3 Without, except. f Likewise 3 An indication of doubt. g Also 3 Along. 4 Under, inferior to. 5 With. 6 Near. 7 Towards. 8 In regard to. 9 A share. 10 Severally, respectively. h And 2 Certainly. 3 Indicating assent. 4 A consolatory and kind expression. 5 Vocative particle. 6 A conciliatory vocative particle. 7 Inceptive. 8 Reproachful. 9 Responsive.

1 Reprehen-
sive particle. a

(गर्हीसमुच्चयप्रश्नशङ्कासम्भावनास्य) ऽपि

1 As, like.
2 Or, either. b

11. (उपमायां विकल्पे) वा

1 Half.
2 Blamably.

सामि (तद्वै जुगुप्सने)

1 With, to-
gether.
2 Near.

अमो (सह समीपे च)

1 Water.
2 Head. d

कम् (वारिणी च मूर्ध्नि च)

1 Like, as.
2 Thus. e

12. (दूषेत्यमर्थयोर्) एवं

1 Perhaps.
2 Certainly. f

नूनं (तर्कै र्यनिश्चये)

1 Silently.
2 At ease.

(दृष्टीमर्थे सुखे) जोषं

1 What ? (in-
terrogative).
Bad ; ill. g

(किम् दृष्ट्यायां जुगुप्सने)

1 Evidently.
2 Possibly. h
1 Ornament.
2 Enough.
3 Able. i

13. नाम (प्रकाशसम्भाव्यक्रोधोपगमकुत्सने)

अलम् (भूषणपर्याप्तिशक्तिवारणवाचकम्)

a And 3 Interrogative particle. 4 Earnest inquiry. 5 Doubt, or suspicion. 6 Possibility and likelihood. 7 Pursuit or seeking. 8 Corroborative of an affirmation. 9 Even. 10 Although. b Likewise 3 And. 4 Expletive. 5 Only ; no other. 6 Indication of doubt and consideration. c More properly वा. d Also 3 Ill ; bad. 4 Ease, pleasure. 5 Expletive. e Also 3 Indicative of consent. 4 Certainly. 5 Command. f Likewise 3 Indicating recollection. 4 Expletive. g Also 3 Indicating doubt or consideration. 4 Prohibition. h Or 3 Indicating recollection. 4 Wrath. 5 Indignant consent. 6 Reproach. 7 Pretence. 8 Surprise. i And 4 Prohibition. Also 5 Uselessness.

14. झम् (वितर्के परिप्रन्ने)

समया (ऽन्तिकमध्ययोः)

पुनर् (अप्रथमे भेदे)

निर् (निश्चयनिषेधयोः)

15. (स्यात्प्रबन्धे चिरातीते निकटागामिके) पुरा

1 2 d

3

चरर्चुरी (चो) ररी (च विस्तारे ऽङ्गीकृतौ त्वयम्)

16. (स्वर्गे परे च लोके) स्वर

(वार्त्तासम्भाव्ययोः) किल

(निषेधवाक्यालङ्कारजिज्ञासानुनये) खलु

17. (समीपेभयतः शीघ्रसाकल्याभिमुखे) ऽभितः

5

(नामप्रकाशयोः) प्रादुर्

6

मियो (ऽन्ये ऽन्यं रहस्यपि)

7

18. तिरो (ऽन्तर्द्धौ तिर्य्यगर्थे)

1 Indicative of doubt and reflection. a

1 Near, 2 Within, midst.

1 Again. 2 But, on the contrary. b

1 Certainly. 2 Negation.

1 Ancient story. 2 Old. 3 Past. c

1 Expansion. 2 Assent.

1 Heaven. 2 The next world. e

1 News : so reported.

2 Probably. f

1 Prohibition. 2 Expletive. g

1 Near.

2 Both.

3 Quickly.

4 Entirely.

5 In front.

1 Name.

2 Appearance.

1 Mutually.

2 In private.

1 Concealment.

2 Awry. h

1 चररी.

2 चरी.

3 चररी.

4—तस्.

5—स्.

6 विषस्.

7 तिरस्.

a And 2 Interrogative particle. 3 Yes. 4 Indicating fear. 5 Wrath 6 Aversion, dislike. 7 Reapproach. b Also 3 Indicating change of subject. c Or 4 Long since past. 5 Near. 6 Future. Or 7 Proximate future. d Or चरी. Also चररी. e Also the sky or atmosphere. f Likewise 3 Conciliatory expression. 4 Indeed. 5 Falsely indicating displeasure. g And 3 Indicating inquiry. 4 A conciliatory expression. 5 Indeed, certainly. h Also 3 Contempt, disregard.

1 Alas ! (sorrow).
2 (Regret).

1 Indication of wonder.

2 Of pain or fatigue.

1 Because, for. 2 Indeed. a

हा (विषादशुगर्तिषु)

¹
अहह (त्यङ्गते खेदे)

हि (हेतावधारणे)

CHAPTER V.

Long time.	^{i b} 1. चिराय चिररात्राय चिरस्या (द्या चिरार्थकाः)
Again and again ; frequently.	^{3 i} ^{4 i} ^{5 i} ^{6 i c} ^{7 i} सुष्ठु पुनः पुनः शश्वद्भीक्ष्णमसकृत् (समाः)
Soon ; instantly.	^{8 i} ^{9 i} ^{10 i} ⁱ ⁱ ^{11 i} ^{i d} 2. स्वाग्भटित्यञ्चसा ऽक्काय सपदि द्राष्टुमञ्चु (च द्रुते)
Much ; very.	ⁱ ⁱ ^{12 i} ^{13 i} ^{14 i} बलवत् सुष्ठु किमुत ख्वा ऽत्यतीव (च निर्भरे)
Without ; except.	^{15 i} ^{16 i} ^{i e} ^{17 i} ^{18 i} ^{19 i} 3. पृथग्विना ऽन्तरेणर्त्ते हिङ्गाना (च वर्जने)

1—ह or —हा.	2—ख.	3—स्.	4—र्.	5—व्.
6 य—.	7 य—.	8—क्.	9—ति.	10 य—.
11—क्.	12 सु.	13 अति.	14 य—.	15—क्.
16 विना.	17 कृते.	18—क्.	19 नाना.	

^a Likewise 3 Interrogative. 4 Expletive. 5 Indicating difference.

^b Also चिरं, चिरेण, चिरात्, चिरे. ^c This term is also declinable. ^d One adds, but erroneously, संजु. ^e Also अन्तरा.

^{i i i i}
यत्तद्यत्तस्यने (हेताव्) Because ;
therefore. a

^{1 i 2 i}
(असाकल्ये तु) चिञ्चन Some. b

^{3 i 4 i}
4. कदाचिज्जातु Sometimes.

^{i i c i i i d}
सार्धं (तु) साकं सदा समं सह Together
with.

ⁱ
(आनुकूल्यार्थकं) प्राध्वं Conformity.

^{i i e}
(अर्थके तु) दया सुधा In vain.

^{i f i i i i i}
5. आहो उताहो किमुत (विकल्पे) किं किमुत च Either, or (in-
dicating de-
liberation).

^{i i i i i i i}
तु हि च स्या ह वै (पादपूरणे) Expletives.

^{7 i 8 i}
(पूजने) स्वति Particles of
praise and
reverence.

ⁱ
6. दिवा (क्रीत्य) By day. g

^{i i}
(ऽय) दोषा (च) नक्तं (च रजनाविति) By night.

^{i h 9 i}
(तिर्यगर्थे) साचि तिरो (ऽप्य) Crooked,
bent ; awry.

(ऽयसम्बोधनार्थकाः) Vocative
particles.

1—त्. 2 च—. 3—त्. 4 आ—. 5 किम्.
6 उत. 7 सु. 8 अति. 9 तिरस्.

* Correlatives ; यत्, यतः or येन, because, तत्, ततः, तेन, therefore.
b In composition with the pronoun किम् and its derivatives. Ex.
किञ्चित्, something ; कश्चन, somebody ; अ certain person. c One com-
mentator adds आकं ; but erroneously. d Also सज्जुः (—चुच्). e Some
read अजा. f Or अहो. Also आहोसित् and उताहोसित्. g Likewise
the day, generally. h This term is also declinable and is fem.

ⁱ ^{1 i} ^{2 i} ⁱ ⁱ ⁱ
7. स्युः) प्याट् पाडङ्ग है हे भोः

1 Near.
2 Midst. a

ⁱ ⁱ ⁱ
समया निकषा हिक्

Inconsider-
ately, sud-
denly.

ⁱ
(अतर्किते तु) सहसा

Before, in
front.

^{3 i} ^{3 i} ^{3 i}
(स्यात्) पुरः पुरतो ऽग्रतः

Oblations to
the gods or
manes. b

^{i c} ^{4 i} ⁱ ⁱ
8. स्वाहा (देवहविर्दाने) औषड् औषड् वषट् स्वधा

A little.

^{5 i} ^{6 i} ^{7 i}
किञ्चिदीषन्मनाग् (अल्पे)

In the next
life.

^{8 i} ⁱ
प्रेत्या ऽमुत्र (भवान्तरे)

As, like.

^{9 i d i} ⁱ ^{10 i} ^{11 i} ^{12 i} ^e
9. बद्धा यथातथैवैवं (साम्ये)

Ah ! (indi-
cating sur-
prise).

ⁱ ⁱ
ऽहो ही (च विस्मये)

Silently.

ⁱ ⁱ
(मौने तु) दूष्णीं दूष्णीकां

Instantly.

ⁱ ⁱ
सद्यस् सपदि (तत्क्षणे)

Indication
of joy.

ⁱ ^{13 i} ^{i f}
10. दिष्टाग्रमुपजोषं (चेत्यानन्दे)

Between ;
amidst.

ⁱ ⁱ
(ऽथा) ऽन्तरे ऽन्तरा

1 पाट्. 2 षङ्. 3—सु. 4—ट्. 5—त्. 6 दधत्.
7—क्. 8—ञ. 9 वा. 10 तथा. 11 इव. 12 एवं. 13 च.

^a The terms are synonymous in both acceptations. ^b The terms are used as invocations with such offerings : the first peculiar to an oblation presented to a god ; the last to one offered to the manes. Ex. इन्द्राव स्वाहा, this oblation to INDRA. पित्र्यः स्वधा, this oblation to the manes. ^c In a different acceptation this term is declinable and fem. B. II. Ch. 7. v. 21. ^d बत्. One commentator reads व. ^e Also एव. ^f Also सद्युपजोषं. Some read उपजोषं.

ⁱ अन्तरेण (च मध्ये स्युः)	
ⁱ प्रसह्य (तु हठार्थकम्)	Forcibly, violently.
ⁱ ⁱ 11. (युक्ते द्वे) साम्प्रतं स्थाने	Properly.
ⁱ ¹ ⁱ ऽभीक्षां शश्वद् (अनारत्ने)	Continually, perpetually.
² ⁱ ³ ⁱ ⁱ ⁴ ⁱ (अभावे) नह्यनोना (ऽपि)	No, not.
ⁱ ⁱ ⁱ मास्मा मा ऽखं (च वारणे)	Negative and prohibitive.
⁵ ⁱ ⁶ ⁱ 12. (पक्षान्तरे) चेद्यदि (च)	If.
ⁱ ⁱ (तत्वेत्) ऽद्वा ऽक्षसा (द्वयम्)	Truly.
⁷ ⁱ ⁸ ⁱ (प्राकाशे) प्रादुराविः (स्याद्)	Apparent.
⁹ ⁱ ¹⁰ ⁱ ⁱ ^b ओमेवं परमं (मते)	Yes.
ⁱ ⁱ ⁱ ¹¹ ⁱ ^c 13. समन्ततस् (तु) परितः सर्वताविषुग् (इत्यपि)	Every way ; all around.
(अकामानुमतौ) कामम्	Willingly. d
ⁱ (असूयोपगमे) ऽस्तु (च)	Be it so. e

1—तु. 2 नहि. 3 अ. 4 न, or ना. 5 चेत्. 6 यदि.
7—स्. 8 आविस्. 9—म्. 10 एवं. 11 क्. (क्.)
a नो or अनो Also अन. b Likewise आं. c Also विश्वतः, समन्तात्, &c.
d Implying previous disinclination, but ultimate acquiescence.
Also, according to a different reading, 2 Willing compliance ; and
(synonymous with the next.) 3 Acquiescing with reluctance. e Im-
plying regret in the acknowledgment or acquiescence.

Indicating
contradiction.
Introductory
of a kind
question. b
Improperly;
unseasonably.
As thereto
appertaining.

^{i a}
14. ननु च (स्याद्विरोधोक्तौ)

ⁱ
कश्चित् (कामप्रवेदने)

^{i i}
निःषमन्दःषमं (गच्छे)

^{i i}
यथास्वं (तु) यथायथम्

Falsely.

^{i i}
15. ऋषा मिथ्या (च वितथे)

Properly,
suitably.

^{i i}
यथार्थं (तु) यथायथम्

Indeed.

^{i i 1 i 2 i 3 i c}
(स्युर्) एवं तु पुनर्वै वे (त्यवधारणवाचकाः)

Before; an-
terior.

^{4 i}
16 प्राग् (अतीतार्थकं)

Certainly;
necessarily.

^{i 5 i}
नूनमवश्यं (निश्चये इयम्)

A year.

^{6 i}
सम्बद् (वर्षे)

Former,
prior.

^{7 i}
(ऽवरे त्व) ऽर्वाग्

Assent, con-
sent, promise.

^{8 i 9 i}
आमेवं

Self; of him-
self.

ⁱ
स्वयम् (आत्मना)

Little; low.

^{10 i}
17. (अल्पे) नीचैः

Great; high,
load.

^{11 i}
(महत्सु) चैः

Frequently;
generally.

^{12 i}
प्रायो (भूम्नि)

Slowly.

ⁱ
(अद्भुते) शनैः

1—र. 2 वै. 3 वा. 4—क्. (च). 5 अ— 6—हु.
7—क्. (च). 8 आं. 9 एवं. 10—स्. 11 अचैस्. 12—स्.

^a Or ननु. ^b Wishing that it may be so. ^c Or, according to
another reading, एव and च.

^{i a} सना (नित्ये)	Perpetually, ever.
^{1 i} वह्निर् (वाह्ये)	External ; out.
² स्मा (ऽतीते)	Formerly. b
ⁱ ऽस्तम् (अदृश्ये)	Disappearance.
ⁱ 18. अस्ति (सत्वे)	Present ; now, being.
ⁱ (व्योक्ताव्) जम्	Interjection, expressive of wrath.
ⁱ चं (प्रश्ने)	Interroga- tive particle.
ⁱ (ऽनुनयेत्) ऽयि	^c Encouraging vocative.
^{i d} हं (तर्के स्यात्)	Particle in- dicating re- flection.
^{i c} उषा (रात्रेरवसाने)	Close of the night ; morn, break of day.
^{3 i} नमो (नतौ)	Hail ! salu- tation; bow.
ⁱ 19. (पुनरर्थे) ऽङ्ग	Again. f
ⁱ (निन्दायां) दुष्ट	Ill.
ⁱ सुष्ठु (प्रशंसने)	Well.
^{4 i} सायं (सांये)	Evening, close of the day.
ⁱ ^{5 i} प्रगे प्रातः (प्रभाते)	Morning.
ⁱ निकषा (ऽन्तिके)	Near.

1—स्.

2 स्म.

3—स्.

4—स्.

5—र्.

^a Also सनात्. and सनत्. ^b This particle, indicating past time, converts the present tense into the preterite. ^c Some say, indicating anger also. ^d Also हं. Some read हु. ^e Likewise उषः (स्). ^f Im-
plying, however, a difference : “the rather.”

Last year;
penult. and
present
years. a

20. ⁱपरत्परार्यैषमोⁱ (ⁱऽब्देⁱ पूर्वⁱ पूर्वतरे यति)

1 i

To-day.

अद्या (ऽत्ताङ्ग)

A former
day, &c. b

(ऽथ पूर्वⁱ ऽङ्गीत्यादौ पूर्वोत्तरापरात्

21. तथा ऽधरा ऽन्या ऽन्यतरेतरात्)पूर्वेⁱ द्युर् (आद्यः)

2 i

3 i

Both days. c

उभयद्यु (द्यौ) भवेद्युः

Next day.

(परे त्वङ्कि) परेद्यवि

4 i

Yesterday.

22. द्यौ (गत)

5 i

To-morrow.

(ऽनागतं ऽङ्कि) श्वः

i d

The day after
to-morrow.

परश्वस् (तत्परे ऽहनि)

Then, at that
time.

ⁱतदाⁱ तदानीं

6 i

7 i

At once; at
the same
time.

सुगपदे कदा

Always; at
all times.

ⁱसर्वदा सदा

1 अद्य.

2 उ—स्.

3—स्.

4—स्.

5—स्.

6—त्.

7—ए.

^a परत्, last year ; परारि, year before the last ; ऐषमः (स्), current year. ^b पूर्वद्युः, a former day ; yesterday. उत्तरेद्युः, a subsequent day ; to-morrow. अपरेद्युः, another day ; the day after to-morrow. अधरेद्युः, a past day ; the day before yesterday. अन्येद्युः, another day. अन्यतरेद्युः, either day ; one of two days. इतरेद्युः, a different day. ^c The past day and the day to come. ^d परश्वः or परःश्वः (—स्).

23. एतर्हिⁱ सम्प्रतीदानीमधुना¹ⁱ साम्प्रतंⁱ (तथा²ⁱ)
 (दिग्देशकाले पूर्वादी³ⁱ) प्रागुदक्प्रत्यग्⁴ⁱ (आद्यः⁵ⁱ)
- Now; at this time.
 East, North, West, &c. a

CHAPTER VI.

SECTION I.

1. सल्लिङ्गशास्त्रैः सन्वादिहसृष्टितसमासजैः
 अनुक्तैः संग्रहेऽ लिङ्गं सङ्कीर्णवदिहोक्तयेत्

- 1—ति. २—म्. 3—क् (च). 4—उ—च.
 5—क् (च).

^a प्राक् (च) the east ; from or in the east : or eastern (country).
 or prior time. उदक् (च), North ; northern, or subsequent. प्रत्यक् (च),
 West, western, or subsequent. Besides other terms, as अवाक्
 (च) South : Southern or former. दक्षिणात्—यातः—येन, Southward.
 उत्तरात्—रतः—रेण, Northward. अधरात्—रतः—रेण—स्तात्, underneath.
 पुरस्तात्, before. उपरि उपरिष्ठात्, above. अधस्तात्, behind.

The follow-
ing are femi-
nine, viz. Mo-
nosyllables
in ई or अ. a

2. स्त्रिङ्ग शेषविधिव्यापी विशेषैर्यद्युवाचितः

स्त्रियामीदूदिरामैकाच्

Names of fe-
male beings. b

सयोनिप्राणिनाम च

Terms signi-
fying light-
ning. c

3. नाम विद्युन्निशावल्लीवीणादिगन्धमदीक्रियां

A compound
in च with a
numeral. d

अदन्तैर्द्विगुरेकार्थो न च पात्रयुगादिभिः

A no in end-
ing in the
affixes तल्,
&c.

4. तल्लन्दे ये निकष्यता वैरमैथुनकादिवुन्

a Example, श्रीः, prosperity. भ्रूः, eyebrow. b Except कलत्रं and षट्, neut. and दाराः masc. pl. signifying a wife. c Viz. lightning ; night ; any creeping plant ; a lute ; (some read वाणी, speech ;) space, quarter ; earth ; river ; modesty (some read धी intellect). d Provided the sense be singular (Ex. त्रिलोकी, the aggregate of three worlds ;) except such compound term, formed with the words पात्रं, यगः, &c. (Ex. चतुर्थ्यगं, Total of four ages). e Viz. तल्, which imports state of being, and multitude, or is pleonastic, (Ex. देवता, God, deity): य, इति, कक्षच् and त्व signifying multitude, as पाश्या assemblage of chains or bonds ; पद्मिनी, a pond (abounding in lotuses) ; रथकक्षा, a crowd of carriages ; गोत्रा, a herd of kine : वुन्, (or वु with वुष् or वृच्, all con-vertible into चक, and finally into इका ;) signifying enmity, nuptial union, &c. (including the distributive import, and gift and amerce-ment). Ex. काकोशूकिका, enmity of crows and owls.

स्त्रीभावादावनित्तिन् युष्मन् यच्च पोयुजिअङ् नशाः<sup>Or in अनि,
&c. a</sup>

5. उणादिषु निरुरीषु

Or. in certain
un'adi affixes.
b

प्रेमि

उग्रावृत्तं चरं स्थिरम्

Or in a femi-
nine termina-
tion. c

तत्कीडायां प्रहरणं चेन्मौष्टा पाशुवा णदिक्

Or in ण,
&c. d

only aspect of ए प्रहरणं

^a Nouns ending in these eleven affixes, which import the state of being, &c. are feminine : viz. अनि, signifying an imprecation. क्तिन् (ति) for the abstract sense (Ex. स्मृतिः, recollection) : ण् (convertible into इका) denominating a disease ; or implying the import of the verb (as जीविका, livelihood) ; also एवच् ; यच् (या ई) implying reciprocity ; as व्यावक्रोशी, mutual imprecation : क्यप् (या) conveying the abstract sense ; as ब्रह्महत्या, sacrilege : युच् (यना) with the abstract sense ; as नखना, decoration : इङ् (इ) indicating question and reply : अङ् (आ आ) for the abstract sense ; Ex. पचा, cookery : नि with the abstract import ; Ex. ग्लानिः, fatigue : च also in the abstract sense ; as चिकीर्षा, desire to act : (but some omit this affix ; others interpose it after क्यप्, others transpose some of the latter affixes :) य (या आ) with the same abstract import : Ex. क्रिया, action. ^b Viz. नि ; as ओणिः, a string or row. Some read अनिः ; as अवनिः, the earth ; ज as चमू, an army. ई as लक्ष्मी, prosperity. ^c Terminated by an affix denoting the feminine gender (ङी, आप् or अङ्) whether the noun signify any thing locomotive or fixed, or whether it vary the gender, or be restricted to the feminine. ^d Indicating play in which the thing is used as a weapon. Ex. मौष्टा, boxing, playing at fisty cuff.

W w

Or in अ fol-
lowing वज्.
a

6. वजोऽयः साक्रियास्यां चेद्वास्तपाता हि फावगुनी

स्येनम्पाता हि सगया तैलम्पाता स्वधेति दिक्

Diminu-
tives. b

7. स्त्रीस्यात्काचिन्मृषाल्यादिर्विवक्षाऽपचये वदि

And the par-
ticular nouns
here enumer-
ated. b

सङ्का शेफालिका टीका घातकी पञ्चिकाढकी मुद्गः

8. सिधका सारिका हिका प्राचिकोल्का पिपीलिका

तिन्दुकी कणिका मङ्गिः सुरङ्गा सूचि माढयः

9. पिच्छावितण्डाकाकिण्यसूर्यः शायी दृषी दरतु

1 वा—.

2 उ—.

3 माढि.

4 यो or नी.

* And implying, that such act takes place at such time or in such circumstance. Ex. स्येनपातासगया. ^b Formed by giving the feminine termination to a masculine noun : as मृषाली, a small fibre of a water lily. ^c The city of the name. ^d Nyctanthes arbortristis. ^e A commentary : annotations. ^f Grislea tomentosa. ^g 1 A perpetual commentary. 2 A book of accounts ; a journal. 3 A calendar or almanac. ^h Cytisus Cajan. ⁱ The plant. ^j A sort of bird : Turdus Salica, Buch. MS. ^k Hiccough. ^l A sort of bird : others say, a gadfly. ^m A firebrand. ⁿ An ant. ^o Diospyros melanoxylon. ^p 1 An atom. 2 A spark. ^q 1 Fracture. 2 Deception. 3 Wave. 4 Irony. ^r A winding hole in the ground, a mine ; an opening by sap, such as house-breakers make. ^s A needle. ^t The gem of leaves ; young leaves undisplayed. ^u Gum of the Bombax heptaphyllum. 2 Scum of boiled rice, &c. ^v Criticising. ^w The quarter of a pana ; some say of a máshá. ^x चूर्णिः or चूर्णी, selection of an unanswerable argument. ^y 1 A grindstone. 2 A curtain made of rushy Crotalaria. ^z A centipede. ^{aa} A tribe of barbarians.

SECTION II.

The follow-
ing are mas-
culine viz.
Nouns signi-
fying gods,
&c. a

11. पुंस्वे सभेदानुचराः सपर्यायाः सुरासुराः

स्वर्गयागाद्रिमेषाब्धिकालासिधरारवः

12. करगण्डौष्ठदोर्दण्ड कण्ठकेशनखसन्नाः

Terms end-
ing in कण्ठ
or कण्ठ. b
Names of
poisons. c

अक्काहान्ताः

कुडमेदा

Compound
terms in
रात्र. d

रात्रान्ताः प्रागसंख्यकाः

^a Viz. Gods of various orders with their attendants (under some exceptions). Demons with their attendants (under some exceptions). Likewise the following (under certain exceptions), viz. heaven, and particular heavens ; sacrifice, and its varieties ; a mountain, and particular mountains ; a cloud, or particular descriptions of clouds ; a sea, and particular seas ; a tree, and particular species ; time, and the measures of time ; a sword, and sorts of swords ; an arrow, and varieties of arrows ; an enemy, and descriptions of enemies. Also, Revenue or tax. A ray of light. A hand. A cheek. A lip. An arm. A tooth. The throat. Hair. A nail. A pap. [The exceptions are stated in their places.] ^b As पूर्वाह्नः, forenoon. द्वयः, a couple of days. ^c With certain exceptions. ^d As वर्षारात्रः, a rainy night. Except in composition with a numeral. Ex. पञ्चरात्रं.

^b
13. श्रीवेष्टाद्याश्च निर्यासाः

Resins and
gums. a

असन्नन्ता अवाधिताः

Nouns in

अस or

अम्. c

Nouns in तु

or द. d

कशेरु जतुवस्तूनि हित्वा तुरुविरामकाः

In अ with

14. क ष ण भ मरुपोपान्ता यद्यदन्ता अमी अथ

a penult क,
&c. e

प थ न य स टोपान्ता

Or with a pe-
nult प, &c. f

गोत्राख्याः

Names of fa-
milies. g

आय मे हे! (100-111-12-12-)

चरणाख्याः

Names of
portions of
the Vēda.

15. नाम्न्यकर्त्तरि भावे च षञ्ज ज पु न ङ् ण वायुचः

Nouns in
षञ्, &c. h

^a Or other exudations of trees ; and any vegetable extracts.
^b According to another reading श्रीपिटः. ^c With many exceptions. Some erroneously read अस or अस्. ^d Except कशेरु, root of Scirpus maximus ? which is neuter and masc. (some say fem.); जतु, lac ; वस्तु, a thing : both neuter : besides other exceptions. ^e Viz. क, ष, अ, भ, म, र. ^f Viz. प, थ, न, य, स, ट. Some understand this not to be limited to a final अ, but the better opinion so restricts it. Even with that restriction, the rule admits numerous exceptions. ^g Denominated from a patriarch. ^h Viz. Nouns denominative, terminated by the affixes षञ्, अच्, अप्, (all convertible into अ,) नङ् (न), ण, व, (both convertible into अ,) and वायुच् (वायु), with the abstract sense, or denoting the import of any case except the agent ; or even this import, if the noun be not denominative. The rule admits exceptions.

In ल्य, &c.
a

ल्यः कर्त्तरीमनिष्भावे को घोः किः प्रादितोऽन्यतः

The com-
pound term
अश्ववहव. b

16. इन्धे ऽश्ववडवावश्ववडवान् समाहते

कान्त in
composition
c

कान्तः सूर्येन्दुपर्ष्याव पूर्वो ऽयः पूर्वको ऽपि च

The nouns
here enu-
merated.

17. वटकः (चा) ऽमुवाक (च) रक्षक (च) कुटङ्गकः

पुङ्गेन्यङ्गः समुद्र (च) विटपट्टघटाः खटः * छट।

- * Viz. Terminated in ल्य (convertible into लन्) with the active import; in इमनिच् (इमन्) with the abstract sense (some say the passive als); in क (convertible into क्), with the abstract sense; and in कि (इ) affixed to the verbs termed च (viz. दा, &c.) with a preposition or noun prefixed. b Du. अश्ववहवौ, a horse and mare. pl. अश्ववहवाः, horses and mares: but अश्ववहवं, a stud of horses and mares.
- c With names of the sun and moon, or with the word अयस्. Ex. सूर्य-कान्तः, a crystal lens. d Pulse ground and fried with oil and butter.
- e A hymn in the *védas*. f 1 Sort of deer. 2 Eyelid. g Or कुटङ्गकः. 1 An harbour formed by creeping plants overrunning a tree. 2 A root or thatch. 3 A house or hut. h Feathered part of an arrow. i Or न्यङ्गः. 1 Sixfold repetition of the triliteral name of God. 2 The *Sāmaveda*. 3 Pleasing. j A box with a cover or lid. k A sodomite.
- l 1 Cloth. 2 Wove silk. 3 A royal patent. 4 A stone for grinding with a mullar. m A balance. n 1 Grass. 2 A blind well.

a b c d e f च
18. कोट्टारघट्टट्टा (च) पिण्डगोखडिपिण्ड (वत्)

g h i j k l
गडुः करखोलगुडोवरण्ड (च) किणोषुणः
m n o p q r

19. इति सीमन्त हरितोरोमन्योन्नीयबुहुदाः

s t u v w x
कासमहोऽर्बुदः कुन्दस्नेनसूपौ (स) यूपकौ

1—तु.

2 उ—.

* कोट्टः, a fort. According to another interpretation कोट्टारः,
1 The town well. 2 The stairs of a pond. ^b करघट्टः, machine for
drawing water. According to another interpretation, घट्ट, a wharf :
stairs. ^c षट्टः, a market. ^d 1 A lump of food. 2 A lump of flesh ?
3 A body. 4 An oblation of food to the manes of ancestors. ^e 1 A
tribe of mountaineers 2 A person having the navel prominent. Some
read गोडः, others गोडः ; and interpret a lump of flesh on the navel.
^f The Abdomen. ^g 1 A goitre. 2 Hump on the back. ^h 1 A box
with a lid or cover. 2 A basket. ⁱ 1 A staff. 2 A club armed with
iron, or made of it. ^j 1 A multitude. 2 Pimples on the face. 3 A
portico. ^k 1 A wart. 2 A scar. ^l An insect which eats wood. ^m Bel-
lows. ⁿ Dressing of hair ; separating the hair, so as to leave a line
on the top of the head. ^o Green colour. ^p Chewing the cud.
^q 1 Designation of the triliteral name of God. 2 A portion of the
Sāmaveda. ^r Bubble of water. ^s Or कायनर्बुदः. 1 The plant (*Cassia*
esculenta). 2 An acid preparation of tamarind and mustard. ^t 1 In
numeration ; a hundred millions. 2 In medicine, An indolent swelling.
Some read चर्दनिः : 1 Fire. 2 Disease. ^u 1 The plant (*Jasminum*
multiflorum). 2 A turner's lathe. ^v Froth. ^w A mound of earth. ^x यूपः,
a sacrificial post to which a victim is bound. According to another
reading यूपः, bread.

SECTION III.

22. द्विहीनेऽन्यच्च खारण्यपर्णश्वभ्रह्मोदकम्

शीतोष्णमांसरुधिर सुखाक्षिद्रविषम्वलम्

The following are neuter : viz.

Nouns signifying sky, &c. a

23. फलहेमशुक्ललोह सुखदुःखशुभाशुभम्

जलपुष्पाणि लवणं व्यञ्जनान्यनुलेपनम्

24. कौट्याः शतादिसख्यांश्वा वा लक्षानियुतं च तत्

द्व्यक्षकमसिसुसन्नम्

Dissyllables

in अस्

इस् एस्

or अन्. b

यदनान्तमकर्त्तरि

Nouns in

अन्. c

* Viz. (Under various exceptions). The sky or atmosphere, or the ethereal element ; an organ of sense ; a forest ; a leaf ; a hole ; frost ; water ; cold ; heat ; flesh ; blood ; the face ; an eye ; wealth, substance ; force, strength ; forces, army ; fruits of various sorts (or according to another reading वृक्ष, a plough) ; gold ; copper ; iron ; metal ; pleasure ; pain ; good luck ; ill luck ; aquatic flowers ; salts of various kinds ; sauce or condiment ; and various sorts of condiments ; perfumes of various kinds ; numerals from 100 upwards, except कौटि, ten millions, which is fem. and लक्ष fem. and neut. and नियुत masc. and neut. both signifying a hundred thousand. ^b Example यक्षः (स्), glory. वृषिः (स्), oblation of butter. वपुः (स्), body. नामः (न्), name. ^c With that termination bearing any import but that of agent. गगनं, movement, going.

X x

In त्, स
and क. a

25. तान्तं सलोपधं शिष्टं

In रात्र
with a nume-
ral. b

रात्रमाक् संख्यान्वितम्

Compounds
in पात्र, &c. c

पात्राद्यदन्तैरेकार्या द्विगुर्वस्यानुसारतः

Nouns com-
pounded co-
pulatively or
adverbially. d

26. द्वन्द्वैकत्वाव्ययीभावौ

यदिनू,
with a nume-
ral or parti-
cle. e

ययः संख्याव्ययात्परः

शाबा,
with a word
in the 6th
case. f

सभा in
composition
with the 6th
case. g

षष्ठ्याञ्जायावह्नाश्चेद्विष्णायं

वि तन्नि

संहतौसभा

^a Ex. मित्रं, a friend, वसुं chaff, कुलं, a family. The rule is subject to many exceptions. Some read न for क, and interpret the rule as restricted to nouns in त् with क्, or नू prefixed. Ex. वस्त्रं, cloth. यन्त्रं, a machine. ^b Ex. त्रिरात्रं, the duration of three nights. ^c Compound terms in ञ् formed of पात्र and certain other nouns with numerals ; and signifying one whole. Ex. चतुर्वृत्तं, entire period of the four ages. ^d The first implying one whole. Ex. शिरौषीर्ष, head and neck. The second joining a noun with a particle. Ex. यथाशक्ति, as much as able. ^e कपय, a bad road. ^f Provided such word be plural. Ex. विष्णाय, shadow of a flock of birds. ^g Provided it signify an assembly. Ex. दासीसभं, a multitude of female slaves. Or whether it signify an assembly or a house, if the term to which it is joined signify king, (except the word राज्ञ), or a demon, or similar being, (neither man nor god). Ex. नृपसभं, a king's palace, or a meeting of kings. रक्षःसभं, a multitude of demons.

27. शालार्थापि पराराजाऽमनुष्यार्थाद्वराजकात्

दासीसभं वृषसभं रक्षःसभमिमा दिशुः

10/11-
दि १।

So उपज्ञा,
and उपक्रम.
a

28. उपज्ञोपक्रमास्तच्च तदादित्वप्रकाशने

कोपज्ञं कोपक्रमादि

कन्योशीनरनामसु

Also कन्या.
b

29. भावेनण कचिद्भ्योऽन्ये सम्बुद्धे भावकर्मणोः

Nouns in
affixes hav-
ing an abs-
tract sense. c

अदन्तप्रत्ययाः

पुण्यसुदिनाभ्यां त्वृहःपरः

In त्वृह,
with certain
terms. d

30. क्रियाव्ययानां भेदकाम्येकत्वेऽप्य्

Adverbs and
epithets of
indeclinables

c f
उक्थतोऽटके

The nouns
here speci-
fied.

* In composition with the sixth case, provided the import be com-
mencement. Ex. कोपज्ञं, and कोपक्रमं, the creation by *Brahmā*.

b Provided the compound term be the name of a town in the province
of *Uśīnara*. Else it is feminine. Ex. सोसजिकर्ण and दाक्षिण्य, names
of towns; the first situated in *Uśīnara*, the other out of that pro-
vince.

c Being terminations in ण, forming verbal derivatives. Except
न, (नङ्); च, क, (as well as चञ्,) reducible to ण; and such as are
distinguished by an indicative च. (as चञ्, &c.) Also affixes in ण, with
the abstract or the passive import, or with the sense of multitude, form-
ing derivatives from nouns. d Viz. With पुण्य, or सुदिन. Ex. पुण्यार्हं,
a holiday. e 1 A portion of the *Sāmaveda*. 2 A monosyllabic verse.

f 1 Name of a metre. 2 Species of drama.

a b c d e f
 चोचं पिच्छं मृदस्थूषं तिरीटं मर्मयोजने

g h i j
 31. राजसूयं वाजपेयं गद्यपद्ये (कृतौ कवेः)

k l m n o p
 माणिक्यभाष्यसिन्दूरचीरचीवरपञ्जरम्

q r s t u
 32. लोकायतं हरितालं विदलं स्थालवाङ्कम्

- * 1 Half-eaten fruit. 2 Fruit of the palm. 3 A cocoanut. Or चोचं, a plantain. Also, according to another reading, छेष्टं, chase; hunting. ^b A peacock's tail: some say m. f. a monosyllabic verse. Also, according to different readings, चक्रं (vide चक्रं); and चुक्तं, released. ^c Pillar of a house. ^d 1 A turban. 2 A diadem. ^e A joint, or place of junction of parts of the body. ^f A long measure: 4 *Krōsa*. ^g A grand sacrifice by an emperor attended by tributary kings. It is also masc. ^h Name of a sacrifice. ⁱ Prose. ^j Verse. ^k A gem. ^l 1 Commentary. 2 Sort of building. ^m Minium. ⁿ 1 Bark. 2 Rag. 3 Dress of a priest of the sect of *Buddha*. ^o Dress of a mendicant. 2 Dress of priest of the sect of *Buddha*. ^p Or पिञ्जरं, 1 A cage. 2 The ribs. It is also masc. ^q System of atheistical philosophy taught by CHARVA'CA. ^r Yellow orpiment. ^s A basket made of split bambus. 2 Bark of pomegranate. 3 Split peas. ^t A caldron. ^u 1 Name of a country. 2 Production of that country. Also वाङ्क्यं, sort of saffron.

SECTION IV.

a b c d

(पुंनपुंसकयोः) शेषो ऽर्ध्वपिण्याककण्टकाः

The nouns
here speci-
fied are mas-
culine and
neuter.

e f g h i j

33. मोदकस्तण्डकटङ्कशाटकः कर्वटो ऽर्बुदः

k l m n o p

पातको द्योगचरकतमाला ऽमलका नडः

1 त—.

2 द—.

^a Some include this among the terms exhibited : m. n. in the sense of remainder ; but masc. as a name of the eternal serpent *Séshandga*. ^b Half a verse of the *vé'das*. ^c An oil cake. ^d 1 A thorn or prickle. 2 A fault or defect. 3 Horripilation. ^e Sort of sweetmeat. ^f Performance. Right preparation. According to another reading दण्डकः, sort of metre. ^g टङ्कः, a hatchet, or a stone-cutter's chisel. Or, according to another reading, तङ्कः. 1 Grief at separation from a beloved object. 2 Terror. ^h A petticoat. ⁱ Capital of a district (of two or four hundred villages): not a city nor a village ; but partaking of both. Some write खर्वटः. But, according to another reading, कर्वटः, cloth. ^j 1 In numeration, a million. 2 In medicine, Ophthalmia. ^k Sin. ^l Exertion, endeavour. ^m Name of a book on medicine : (so dinominated from its author). Or वरकः, sewn cloth. ⁿ 1 Name of a tree. 2 Bark of bambu. ^o Emblic myrobalan. Or चाजासकः, an inhabited place on a hill or mountain. ^p A hollow reed.

a b c d e f g
34. कुष्ठं मुखं शीघ्रं चोदितं चेमकुट्टिमम्

h i j k l m
सङ्गमं यतमानाऽर्मे यन्त्रलाऽव्ययताण्डवम्

n o p q r s
35. कविर्यं कन्दकार्पासं पाराऽवारं युगन्धरम्

t u v w x y
यूपं प्रग्रीवपात्रीवे यूपं चमसचिक्कसौ

^a 1 Leprosy. 2 Costus. ^b 1 The head, m. f. n. 2 Shaved or shorn.
^c Rum. ^d 1 Forcemeat. 2 Fried meat. Some read चुस्तं. Also, accord-
ing to various readings, पुस्तं plaster. दुस्तं, dust. यस्तं, excellence.
^e Warwhoop. ^f Well-being. ^g 1 A mine of gems. 2 Ground smooth-
ed and plastered. 3 A poor man's abode, a cottage. ^h Confluence of
rivers, &c. ⁱ 1 A *pala* of silver. 2 An *ád'haca*. ^j A disease of the eye.
^k यन्त्रला or सन्त्रला, stock for travelling expenses. ^l An indeclinable
word. ^m Dancing with violent gesticulation. ⁿ A bridle. ^o A bul-
bous or tuberos root. Or कर्च, act. ^p Cotton cloth. Or कर्पासं,
cotton. ^q The opposite bank or shore. ^r The near bank or shore.
According to another reading, वारं, 1 Multitude. 2 Opportunity.
3 Succession. 4 Going forth to spy. ^s 1 A yoke. 2 Name of a moun-
tain. ^t A post to which a victim is tied at a sacrifice. Or पूयं, Pus.
^u 1 A window. 2 A house for recreation. 3 Top of a tree. ^v पात्रीवं or
पात्रीवं, sort of vessel used at religious ceremonies. ^w Or यूपं, Peas-
porridge : the water of boiled pulse (*Phaseolus mungo*, &c.) ^x A
spoon : a vessel for drinking the extract of acid *asclepias*. ^y Barley
meal.

36. अर्द्धर्चादौ घृतादीनां पुंस्त्वाद्यं वैदिकं ध्रुवम्^a
तन्मोक्तमिह लोके ऽपि तच्चेदस्तस्मै शेषवत्

SECTION V.

37. स्त्रीपुंसयोरुपत्थान्ता

द्विचतुःषट्पदोरणाः

जातिभेदाः

पुमाख्याच्च स्त्रीयोगैः सह

The following are masculine and feminine, viz. Patronymics.

Generic names of animals. b *

Names of males, and by association, of females. c

d
मल्लकः The terms here specified.

^a Certain other terms, as दूर्त, &c. which are m. and f. in the *Védas*, are exclusively neuter in popular speech. Other terms, employed in both genders, must be learnt from practice. ^b As bipeds, quadrupeds, insects, reptiles ; also fish, &c. This rule is however subject to exceptions. Ex. मच्छिका, a fly. शिवा, a jackal. खूता, a spider. पिपीलिका, an ant. All which are feminine whatever sex be intended. ^c Ex. गोपः, a cowherd गोपी, a cowherd's wife. ^d A vessel holding oil : a cruet.

38. सुनिर्वराटकः स्वातिर्वर्णको चाटलिर्मनुः
 मूषा मूपाटी कर्कश्र्यष्टिः शाटी कटी कुटिः

SECTION VI.

The follow-
 ing are femi-
 nine and neu-
 ter, viz.
 Nouns in
 व्यञ् or
 बुञ्, some-
 times. n
 Compounds
 in चेना,
 &c. o.

39. स्त्रीनपुंसकयोर्भावक्रिययोः व्यञ् कचिञ् बुञ्
 औचित्यमौचित्यी मैत्री मैत्रं बुञ् प्रागुदाहृतः
 40. षष्ठ्यन्त प्राक्पदाः सेना छायाशाखासुरानिशाः

स्वादावृत्तेनं श्वनिशङ्कोशाखमितरे च दिक्

1 व—.

2 व—.

^a A devotee or ascetic. ^b A cowry. ^c The star : Arcturus.
^d A pigment, as indigo, orpiment, &c. But m. f. n. a perfume, as sandal wood. ^e Name of a tree. Some read पाटलिः, Bignonia chelonoides.
^f Name of MANU, or of his wife. ^g A crucible. ^h A measure : masc. मूपाटः, fem. मूपाटी. Also अमूपाटी,—टः, A stream of blood. ⁱ A jujube.
^j A staff. ^k A petticoat. ^l M. कटिः, and f. कटिः, कटी. The hollow above the hip. Or m. कटः, f. कटी, a mat. ^m A hut. ⁿ Nouns in व्यञ्, (य), or बुञ् (अक), with the abstract or the passive import, are commonly fem. and neut. but sometimes fem. only ; and sometimes neut. Ex. औचित्यं—ती, Propriety. मैत्रं, मैत्री, Friendship. वार्धक्यं,—का, Old age. ^o With a term in the sixth case. As वृत्तेनं, an army of men. श्वनिशं, a night during which dogs bark and howl. गोशङ्कं, a cowpen.

41. आवन्तोत्तरपदो दिगुच्चापुंसि नञ् लुप्
त्रिषट्श्च त्रिषट्ठी च त्रितक्षश्च त्रितक्ष्यपि

Numerals
with nouns in
आप् or
अन्. ^a

1000

SECTION VII.

42. (त्रिषु) पात्री पुटी वाटी पेटी कुवलाडिमौ

The nouns
here speci-
fied admit
the three
genders.

^a Compound terms ending in nouns terminated by आप्, (आ, denoting the feminine) or by अन्; joined with numerals and denoting a single whole. The final न् is in such compounds expunged. Ex. त्रिषट्, or—ट्ठी, aggregate of three beds. त्रितक्ष, or—क्षी, a party of three carpenters. ^b पात्रः,—त्री,—त्रं, a vessel. ^c पुटः, टी, टं; 1 A lid or cover. 2 A plate made of leaves. Or पटः,—टी,—टं, covering; cloth. ^d वाटः, टी, टं, 1 An enclosed piece of ground : a yard. 2 An orchard, or place for planting Arcas, &c. 3 A road. ^e पेडः, टी or टा, टं; 1 A multitude : an assembly. 2 A basket. 3 Retinue. ^f कुवला, —ली,—लं; 1 Jujube. 2 The jujube tree (some distribute the genders, m. f. the tree; n. the fruit). ^g दाडिमः,—मी, मं, pomegranate : (or else m. f. the tree; n. the fruit.)

Y y

SECTION VIII.

The gender
of the final is
retained. a
That of an-
other term is
followed in
certain com-
pounds. b

परिनिङ्खलप्रधाने द्वन्द्वे तत्पुरुषे ऽपि तत्

43. अर्थान्ताः प्राद्यक्षं प्राप्तापन्नपूर्वाः परोपगाः

तद्धितार्थे! द्विगुः

Numerals
and pro-
nouns. c
Compound
epithets. d
Epithets
expressing a
quality, thing,
or action. e

संख्या सर्वनाम तदन्तकाः

44. बहुव्रीहिरदिङ्गन्ना मुक्तेया तदुदाहृतिः

गुणद्वयक्रियायोगोपाधयः परगामिनः

^a In certain compound terms, viz. Conjunctive compounds in which the several terms are principal ; and compound terms formed of a principal one with a modification of it. Ex. (fem.) कुक्कुटमयुर्वी, a dunghill cock and a peahen. (masc.) मयुरीकुक्कुटौ, a peahen and a dunghill cock. (m.) कुलविप्रः, the priest of the family. (n.) विप्रकुलं, the family of the priest. ^b Viz. Those ending in the word अर्थ (as ब्राह्मणार्थः,—र्थी,—र्थं, intended for a *Brāhman'a*) : and compound terms beginning with प्र and certain other terms. (Ex. अक्षणीयिकः,—का,—कं, competent to a livelihood) : and compound terms containing a numeral, and terminated by an affix peculiar to derivatives from nouns : (Ex. पञ्चकपासः,—सा,—सं, prepared in five posts). They agree in gender with another term. ^c And terms ending in numerals and pronouns. However, most numerals must be excepted : and the rule applies only to those from one to four, which agree in gender with the subject. ^d As बहुधनः,—ना,—नं, opulent. Except names of regions of space. ^e Example, m. f. n. युक्तः (पटः) युक्ता, युक्तं, white cloth, &c. But युक्तः, the white colour. दण्डी, दण्डिनी, दण्डि, one who bears a staff. वाचक,—काः,—कं, one who begs.

45. कृतः कर्त्तर्यसंज्ञायां कृत्याः कर्त्तरि कर्मणि

Verbal active nouns. a

अनाद्यन्तास्तेनरक्ताद्यर्थे नानार्थभेदकाः

Adjectives derived from nouns. b

46. षट्संज्ञकास्त्रिषु समायुष्मदस्तिसृष्वयम्

Some numerals, &c. do not vary. c

परं विरोधे शेषं तु ज्ञेयं शिष्टप्रयोगतः^d

47. इत्यमरसिंहकृतौ नामलिङ्गानुशासने

सामान्यसूतीयः काण्डः साङ्ग एव समर्थितः ।

* Derivatives from verbs, terminated by affixes named कृत्, and denoting the agent, but not forming denominatives. Ex. कर्त्ता, —र्ता, कृत्, agent. कुर्वन्, ती, त्, acting. Or terminated by affixes named कृत्य, with the active or passive, (not the neuter and abstract sense.) Ex. भव्यः (तद्ः) —व्या, —व्यं, a tree, that is to be. गन्तव्यः (यावः), —व्या, —व्यं, a village which may be approached or travelled to. ^b That is, according to the literal sense of this rule, Derivatives from nouns with the termination चन्, &c. (among the affixes named तद्धित), and which are epithets of various subjects, or of which the subjects are various. Ex. कोसुमः, —जी, —जं, dyed with safflower. वैजः, जी, जं, made of gold. ऐन्द्रः, —न्द्गी, —न्द्गं, sacred to INDRA. ^c The numerals denominated षट्, viz. from 5 to 10, do not vary in gender : nor the personal pronouns ; nor inflected verbs ; nor indeclinable particles. ^d In instances where any of the preceding rules are at variance, the last is an exception to the first : and what has been left unsaid, must be learnt from the practice of good writers.

ALPHABETICAL INDEX.

N. B. p stands for page. And n. for note. The English figures point out the couplets in which the word is to be found.

अंश—अक्ष.	अक्ष—अक्ष.	अक्ष—अक्ष.
अंश, p 158, n. p 242, 90.	अक्ष, p 241, 86. p 258, 45. p 162, n. p 364, 223.	अक्षान्ति, p 51, 24.
अंशक, p 18, 17.	अक्षत, p 232, 47.	अक्षि, p 162, 44.
अंशु, p 22, 84.	अक्षता, p 232, n.	अक्षिकूटक, p 201, 6.
अंशुक, p 168, 17.	अक्षदर्शक, p, 192, 5.	अक्षिगत, p 269, 45.
अंशुमती, p 118, 3.	अक्षदेवी, p 258, 44.	अक्षिप, p 230, n.
अंशुमत्फला, p 112, 1.	अक्षधूत, p 258, 44.	अक्षीव, p 230, 41. p 93. 11.
अंस, p 158, 39. p 242, n.	अक्षर, p 352, 184.	अक्षोड, p 92, 9.
अंसक, p 148, 44.	अक्षरचक्षु, p 194, 15.	अक्षोहिणी, p 211, 49.
अंसति, p 182, 29.	अक्षरचन, p 194, 15.	अखण्ड, p 275, 15.
अंसस्, p 31, 1.	अक्षरचक्षु, p 194, n.	अखात, p 68, 27.
अंसिति, p 182, n.	अक्षरविन्यास, p 195, n.	अखिल, p 275, 14.
अंसि, p 156, 22.	अक्षरसंस्थान, p 195, 16.	अग, p 304, 20.
अक, p, 384, n.	अक्षरवक, p 231, 43.	अगरी, p 102, n.
अकरवि, p 296, 39.	अक्षवती, p 258, 45.	अगस्या, p 19, 21.
अकुप्प, p 243, n.	अक्षस्तुप, p 100, 39.	अगस्ति, p 19, n.
अकूपार, p 60, 1.	अक्षायकीलक, p 205, 24.	अगाध, p 64, 15.
अक्षयकर्मन्, p 270, 46.		अगार, p 79, 5.

अगु—अग्रि.

अगुह, p 171, 28. p 100, 43.
 अगुहशिंघपा, p 100, n.
 अग्नायी, p 180, 21.
 अग्नि, p 10, 48.
 अग्निकथ, p 11, 53.
 अग्निचित्, p 177, 11.
 अग्निस्वाहा, p 115, 12.
 अग्निधू, p 7, 85.
 अग्निमन्त्र, p 101, 46.
 अग्निमुखी, p 96, 23.
 अग्निविष्ट, p 170, 25.
 अग्निविष्टा, p 113, 6.
 p 118, 2.
 अग्नीध्र, p 172, n.
 अग्न्युत्पात, p 27, 10.
 अय, p 88, 12. p 273, 7.
 अयज, p 147, 43.
 अयजन्मान्, p 175, 3.
 अयसि, p 273, n.
 अयसी, p 273, n.
 अयतःसर, p 208, 40.
 अयतस्, p 378, 7.
 अयमांस, p 154, 15.
 अयसर, p 208, n.
 अयाय्य, p 352, 185.
 अयिम, p 147, n. p 278, n.
 अयिय, p 147, 43.
 p 273, 7.

अग्री—अङ्ग.

अपीव, p 147, n.
 p 273, 7.
 अयेदिधिषु, p 142, 23.
 अयेसर, p 208, 40.
 अयस्, p 147, n. p 273, 7.
 अय, p 307, 28. p 31, n.
 अधमर्षय, p 188, 47.
 अधमर्षयी, p 188, n.
 अङ्गा, p 237, 67.
 अङ्ग, p 19, 18. p 298, 4.
 अङ्गी, p 46, n.
 अङ्गूर, p 87, 4.
 अङ्गुय, p 202, 9.
 अङ्गूर, p 87, n.
 अङ्गोठ, p 93, 9.
 अङ्ग, p 46, 5.
 अङ्ग, p 156, 21 p 39, 4. p 378, 7. p 381, 19.
 अङ्गद, p 166, 9.
 अङ्गन, p 81, 13.
 अङ्गना, p 137, 3.
 अङ्गविशेष, p 49, 16.
 अङ्गसंस्कार, p 169, 22.
 अङ्गहार, p 49, 16.
 अङ्गहारि, p 49, n.

अङ्गा—अच्यु.

अङ्गार, p 228, 30.
 अङ्गारक, p 21, 27.
 अङ्गारधानिका, p 227, 29.
 अङ्गारवल्ली, p 97, 29.
 अङ्गारवल्ली, p 107, 8.
 अङ्गारकटी, p 227, 29.
 अङ्गिरसः, p 21, n.
 अङ्गीकार, p 34, 14.
 अङ्गीकृत, p 285, 58.
 अङ्गुरि, p 159, n.
 अङ्गुरी, p 159, n.
 अङ्गुरीयक, p 166, n.
 अङ्गुल, p 159, n.
 अङ्गुलि, p 159, n.
 अङ्गुलिप्रस्थ, p 241, 86.
 अङ्गुलिसूत्रा, p 166, 9.
 अङ्गुली, p 159, 33.
 अङ्गुलीयक, p 166, 9.
 अङ्गुष्ठ, p 159, 33.
 अङ्गुस्, p 31, n.
 अङ्गि, p 156, n.
 अङ्गिपल्लिका, p 107, 11.
 अचण्डी, p 238, 71.
 अचल, p 84, 1.
 अचला, p 73, 2.
 अच्युत, p 4, 14.
 अर्चि, p 11, n.
 अच्युतायज, p 4, 18.

अच्छ - अजी.

अच्छ, p 64, 14. p 308, 31.
 अच्छभट्ट, p 127, 4.
 अज, p 239, 76. p 308, 32.
 अजकव, p 6, n.
 अजकाव, p 6, n.
 अजगन्धिका, p 119, 5.
 अजगर, p 57, 5.
 अजगव, p 6, 30.
 अजगाव, p 6, n.
 अजननि, p 296, n.
 अजन्य, p 217, 77.
 अजमोदा, p 120, 10.
 अजम्हरी, p 114, 7.
 अजस, p 13, 61.
 अजा, p 239, 76.
 अजाजी, p 229, 36.
 अजाजीव, p 250, 11.
 अजानेव, p 202, n.
 अजित, p 318, 64.
 अजिन, p 187, 46.
 अजिनपत्नी, p 132, 26.
 अजिनयोनि, p 128, 8.
 अजिर, p 81, 13. p 351, 183.
 अजिह्व, p 276, 21.
 अजिह्वग, p 212, 54.
 अजीकव, p 6, n.

अजी—अजी.

अजीवनि, p 296, n.
 अजुका, p 48, 11.
 अज, p 268, 38. p 270, 48.
 अजित; p 283, 47.
 अज्जन, p 16, 5.
 अज्जनकेयी, p 116, 18.
 अज्जन।
 अज्जनावती, p 16, 6.
 अज्जलि, p 160, 36.
 अज्जसा, p 376, 2. p 379, 12.
 अज्जटा p 116, 15.
 अटनि, p 212, n.
 अटनी, p 212, 52.
 अटवि, p 86, n.
 अटवी, p 86, 1.
 अटरुव, p 110, 22.
 अटरुव, p 110, n.
 अट'in. 1p 648.
 अटाद्या, p, 184, 35.
 अट्ट, p 80, 12.
 अद्या, p 184, n.
 अद्यक, p 272, 4. p 272, n.
 अद्यस्य, p 221, n.
 अद्यि, p 205, 24.
 अद्यिमन्, p 7, 31.
 अद्यी, p 205, n.

अधी—अति.

अधीवस्, p 274, 12.
 अधु, p 225, 20. p 274, 11.
 अधु, p 135, 37.
 अधुकोष, p 157, n.
 अधुकोष, p 157, 27.
 अधुज, p 65, 17.
 p 134, 33. p 271, 51.
 अतट, p 84, 4.
 अतसस्यं, p 64, 15.
 अतसी, p. 225, 20.
 अति, p 372, 3. p 376, 2.
 p 377, 5.
 अतिक्रम, p 214, 64.
 p 295, 33. p 343, 152.
 अतिचरा, p 120, 11.
 अतिच्छत्र, p 125, 32.
 अतिच्छत्रा, p 122, 17.
 अतिजव, p 209, 41.
 अतिधि, p 183, 33.
 अतिधी, p 183, n.
 अतिनिर्हारिन्, p 36, 19.
 अतिहु, p 63, 14.
 अतिपथिन्, p 76, 16.
 अतिपात, p 184, 36.
 p 295, 33.
 अतिवस्, p, 209, n.

अति—अद.

- अतिमात्र, p 13, 62.
 अतिसुक्त, p 103, 52.
 अतिसुक्तक, p 92, 7.
 अतिरिक्त, p 277, 25.
 अतिविषा, p 109, 18.
 अतिवेष्ट, p 13, 62.
 अतिशक्तिता, p 216, 71.
 अतिशय, p 13, 61.
 p 289, 11.
 अतिसंजन, p 294, 28.
 अतिसारकिन्, p 153, 10.
 अतिसौरभ, p 94, 14.
 अतीन्द्रिय, p 278, 28.
 अतीव, p 376, 2.
 अत्तिका, 49. n.
 अत्यन्तकोपन, p 266, 32.
 अत्यन्तीन, p 209, 44.
 अत्यय, p 218, 84.
 p 343, 152.
 अत्यर्थ, p 13, 62.
 अत्यल्प, p 274, 12.
 अत्याहित, p 322, 80.
 अय, p 373, 8.
 अयो p 373, 8.
 अदम्भ, p 274, 12.
 अदभ्यं, p 26, n. p 174, n.
 अदर्शन, p 292, 22.

अदि—अधि.

- अदितिनन्दन, p 2, 3.
 अदृग्, p 153, 12.
 अदृष्ट, p 198, 30.
 अदृष्टि, p 55, 37.
 अद्या, p 379, 12.
 अद्भुत, p 50, 19.
 अद्भार, p 263, 20.
 अद्य, p 382, 20.
 अद्भि, p 84, 1. p 347, 165.
 अद्वयवादिन्, p 3, 9.
 अध, p 56, n.
 अधम, p 272, 3. p 342, 146.
 अधमर्ण, p 221, 5.
 अधर, p 354, 191.
 p 161, 41.
 अधरतस्, p 383, n.
 अधरस्तात्, p 383, n.
 अधरात्, p 383, n.
 अधरेण, p 383, n.
 अधरेद्युस्, p 382, n.
 अधरो, p 161, n.
 अधस्तात्, p 283, n.
 अधाजार्गव, p 107, n.
 अधिक, p 240, 80.
 अधिकर्षि, p 261, 11.
 अधिकाङ्ग, p 207, 31.
 अधिकार, p, 198, 31.

अधि—अधू.

- अधिज्ञत, p 192, 7.
 अधिचिन्त, p 268, 42.
 अधित्वका, p 85, 7.
 अधिप, p 261, 11.
 अधिभू, p 261, 11.
 अधिरोद्दिष्टी, p 82, 18.
 अधिवासन, p 173, 36.
 अधिविज्ञा, p, 138, 7.
 अधिग्रहणी, p 227, 29.
 अधिष्ठान, p 336, 128.
 अधीन, p 262, 16.
 अधीर, p 264, 26.
 अधीश्वर, p 191, 2.
 अधुना, p 383, 23.
 अधृष्ट, p 264, 26.
 अधोऽङ्ग, p 169, 18.
 अधोऽक्ष, p 4, 16.
 अधोभुवन, p 56, 1.
 अधोमुख, p 266, 33.
 अधोलोक, p 56, n.
 अधोमुखी, p 266, n.
 अधश्च, p 97, n. p 192, 6.
 p 365, 227.
 अधश्छा, p 106, n.
 अधश्चसाय, p 52, 29.
 अध्यापक, p 176, 6.
 अध्याहार, p 33, 12.
 अधृष्टा, p 138, 7.

अध्वे—अन.

अध्वेयवा, p 183, 32.
 अध्वग, p 195, 17.
 अध्वगा, p 195, n.
 अध्वनीन, p 195, 17.
 अध्वनीना, p 195, n.
 अध्वन्, p 76, n.
 अध्वन्य, p 195, 17.
 अध्वन्या, p 195, n.
 अध्वर, p 178, 13.
 अध्वर्यु, p 178, 16.
 अन, p 379, n.
 अनक, p 272, n.
 अनकदुम्भि, p 4, n.
 अनचर, p 43, 21.
 अनङ्ग, p 5, 20.
 अनङ्ग, p 64, 14.
 अनङ्गुही, p 235, n.
 अनङ्गुह, p 235, 60.
 अनङ्गाही, p 235, n.
 अनचङ्ग, p 278, n.
 अनन्त, p 15, 1. p 323, 84. p 57, 4.
 अनन्ता, p 73, 2. p 107, 10. p 118, 2. p 123, 24. p 112, 30.
 अनन्यज, p 5, 21.
 अनन्यवृत्ति, p 278, 29.
 अननितपच, p 270, n.
 अनघा, p 343, 151.

अन—अनु.

अनर्धक, p 43, 21.
 अनल, p 10, 50.
 अनवधानता, p 53, 30.
 अनवरत, p 13, 61.
 अनवराष्ट्र, p 273, 7.
 अनसु, p 204, 20.
 अनाकुल, p 354, 192.
 अनागतार्त्तवा, p 139, 8.
 अनादर, p 50, 22.
 अनामय, p 150, 1.
 अनामिका, p 159, 33.
 अनायासकृत, p 282, 44.
 अनारत, p 13, 61.
 अनाय्यतिक्रम, p 119, 8.
 अनाहत, p 167, 13.
 अनि, p 385, n.
 अनिमित्त, p 363, 220.
 अनिरुद्ध, p 5, 22.
 अनिल, p 2, 5. p 12, 57.
 अनिमित्त, p 13, 61.
 अनीक, p 210, 46. p 216, 73.
 अनीकस्य, p 192, 6.
 अनीकिनी, p 210, 46.
 अनु, p 373, 9.
 अनुक, p 264, 23.
 अनुकम्पा, p 49, 18.
 अनुकर्म, p 206, 25.
 अनुकर्मन्, p 206, n.

अनु—अनु.

अनुकल्प, p 185, 39.
 अनुकामीन, p 209, 44.
 अनुकार, p 291, 17.
 अनुक्रम, p 184, 36.
 अनुक्राघ, p 49, 18.
 अनुग, p 278, 28.
 अनुपङ्ग, p 290, 13.
 अनुवर, p 208, 39.
 अनुज, p 147, 43.
 अनुजीविन्, p 193, 9.
 अनुतर्पण, p 257, 43.
 अनुतर, p 63, n.
 अनुताप, p 51, 25.
 अनुत्तर्ज, p 273, 6.
 अनुत्तर, p 354, 192.
 अनुपद, p 278, 28.
 अनुपदीना, p 254, 31.
 अनुपजा, p 16, 6.
 अनुप्लव, p 208, 39.
 अनुबन्ध, p 328, 101.
 अनुबोध, p 170, 24.
 अनुभव, p 294, 27.
 अनुभाव, p 360, 211. p 50, 21.
 अनुवृत्ति, p 26, 8.
 अनुयोग, p 41, 10.
 अनुरोध, p 170, n. p 194, 12.
 अनुलाप, p 42, 16.

अनु—अन्त.

अनुवत्तन, p 194, 12.
 अनुवत्सर, p 30, n.
 अनुवाक, p 390, 17.
 अनुवय, p 343, 150.
 अनुष्टुप्, p 180, n.
 अनुष्टु, p 252, 19.
 अनुष्ठार, p 291, 17.
 अनुष्ठायं, p 183, n.
 अनूक, p 301, 13.
 अनूचान, p 177, 9.
 अनून, p 275, n.
 अनूनक, p 275, 15.
 अनूप, p 75, 10.
 अनूर, p 22, 33.
 अनूपर, p 74, n.
 अण्डचु, p 270, 46.
 अण्डत, p 43, 22. p 220, 2.
 अनेकप, p 200, 2.
 अनेकभूक, p 268, n.
 अनेहस्, p 24, n.
 अनो, p 379, n.
 अनोकड, p 87, 5.
 अन्तःपुर, p 80, 11.
 अन्त, p 218, 85.
 अन्तक, p 11, 54.
 अन्तर, p 353, 189.
 अन्तरा, p 378, 10.
 अन्तराय, p 292, 19.

अन्त—अन्दि.

अन्तरास, p 16, 7.
 अन्तरिक्ष, p 15, 1.
 अन्तरीक्ष, p 15, n.
 अन्तरीप, p 62, 8.
 अन्तरीव, p 169, 18.
 अन्तरे, p 378, 10.
 अन्तरेण, p 376, 3. p 379, 10.
 अन्तर्गत, p 280, 36.
 अन्तर्हार, p 81, 14.
 अन्तर्ही, p 18, 14.
 अन्तर्हि, p 16, 14.
 अन्तर्भनस्, p 260, 8.
 अन्तर्वधिक, p 192, 8.
 अन्तर्द्वी, p 142, 22.
 अन्तर्वाणि, p 260, 6.
 अन्तावसायिन्, p 250, 10.
 अन्तिक, p 275, 17.
 अन्तिकतम, p 275, 18.
 अन्तिका, p 49, 15.
 p 227, 29.
 अन्तिकाम्रय, p 292, 19.
 अन्तिम, p 275, n. p 578, n.
 अन्तेवासिन्, p 252, 20.
 p 177, 10.
 अन्तत्र, p 278, 30.
 अन्ध, p 155, 17.
 अन्धिका, p 227, n.

अन्दु—अप.

अन्दुक, p 202, 9.
 अन्दूक, p 202, n.
 अग्ध, p 233, 48. p 60, n. p 330, 105.
 अन्धकरिपु, p 6, 29.
 अन्धकार, p 56, 3.
 अन्धतमस, p 56, 3.
 अन्धस्, p 233, n.
 अन्धातमस, p 56, n.
 अन्धु, p 68, 26.
 अज, p 233, 48.
 p 285, 60.
 अज्य, p 279, 32.
 अज्यतर, p 279, 32.
 अज्यतरेद्युः, p 382, n.
 अज्येद्युः, p 382, n.
 अज्यज, p 278, 28.
 अज्यच्, p 278, n.
 अज्यय, p 175, 1.
 अज्यवाय, p 175, 1.
 अज्याहार्यं, p 183, 31.
 अज्याहार्यक, p 183, n.
 अज्विष्ट, p 284, 54.
 अज्वीक्ष्य, p 294, n.
 अज्वीची, p 278, n.
 अज्येष्य, p 294, n.
 अज्येष्या, p 183, 31.
 अज्येषित, p 284, 54.
 अपकारणी, p 42, 14.

अप — अप.

- अपक्रम, p 217, 80.
 अपगा, p 69, 30.
 अपघन, p 156, 21.
 अपचय, p 291, 16.
 अपचायित, p 284, 51.
 अपचित, p 284, 51.
 अपचिति, p 319, 70.
 अपटान्तर, p 275, 17.
 अपटु, p 152, 9.
 अपत्य, p 144, 28.
 अपत्रपा, p 51, 23.
 अपत्रपिष्णु, p 265, 28.
 अपथ, p 77, 17.
 अपथिन्, p 77, 17.
 अपदान, p 286, n.
 अपदान्तर, p 275, n.
 अपदिष, p 16, 7.
 अपदेश, p 53, 33.
 p 362, 218.
 अपधत्त, p 268, 39.
 p 282, n.
 अपभ्रंश, p 38, 2.
 अपभ्रंस, p 38, n.
 अपधान, p 217, 80.
 अपरस्तर, p 286, n.
 अपरस्तरा, p 286, n.
 अपराजिता, p 110, 22.
 p 121, 15.

अप — अपा.

- अपराधप्रवृत्त, p 208, 36.
 अपराध, p 197, 26.
 अपराधु, p 25, 8.
 अपरेद्युः, p 382, n.
 अपर्णा, p 7, 33.
 अपलाप, p 42, 17.
 अपवर्ग, p 35, 16.
 अपवर्जन, p 182, 29.
 अपवाद, p 41, 13.
 p 326, 91.
 अपवारण, p 18, 14.
 अपवाद, p 251, n.
 अपवद्, p 88, 2.
 अपठु, p 279, 33.
 अपसद, p 251, 16.
 अपसर्प, p 194, 13.
 अपसव्य, p 279, 34.
 अपस्तर, p 205, 23.
 अपस्त्रात, p 268, 19.
 अपहार, p 291, 16.
 अपाङ्ग, p 162, 45.
 p 305, 22.
 अपान, p 157, 24.
 p 12, 59.
 अपाजार्ग, p 107, 7.
 अपाप्पति, p 60, 2.
 अपावृत्त, p 262, 15.
 अपासङ्ग, p 212, n.

अपा — अज.

- अपासन, p 218, 82.
 अपाची, p 15, n.
 अपि, p 374, 10.
 अपिगीर्ण, p 285, 59.
 अपिधान, p 18, 14.
 अपिनक्ष, p 207, 33.
 अपीनस, p 150, n.
 अपूप, p 232, 48.
 अपोगच्छ, p 148, n.
 अपोदिका, p 123, n.
 अप्, p 60, n.
 अप्पति, p 12, 56.
 अप्पित्त, p 11, 52.
 अपकाण्ड, p 88, 9.
 अपगुण, p 276, 21.
 अपत्यज, p 278, 28.
 अपधान, p 274, 9.
 अपापत्र, p 274, 9.
 अप्रिया, p 67, n.
 अप्ररस्, p 2, 6. p 10, 47.
 अप्रस, p 87, 7.
 अप्रस, p 43, 21.
 अप्रसुख, p 267, 36.
 अप्रस, p 43, n.
 अप्रसा, p 137, 2.
 अप्राध, p 279, 33.
 अप्र p 18, 16.
 p 309, 34.

अख — अभि.

अखयोनि, p 3, 12.

अब्द, p 30, 20.

p 325, 91.

अव्ज, p 15, n.

अव्भसुः p 16, n.

अव्भि, p 63, n.

अव्भस्य, p 48, 14.

अव्भस्य, p 48, n.

अभव, p 125, 30.

अभया, p 100, 39.

अभाषण, p 184, 35.

अभिक, p 264, 24.

अभिज्ञन, p 214, n.

अभिज्ञा, p 345 158.

p 40, n.

अभियस्तः, p 337, 131.

अभियज्ञ, p 290, 13.

अभियज्ञ, p 291, 17.

अभिधाति, p 193 11.

अभिधातिन्, p 193, n.

अभिचार, p 291, 19.

अभिवन, p 175, 1.

p 331, 110.

अभिजात, p 323, 84.

अभित, p 375, 17.

अभिधान, p 40, 8.

अभिधा, p 40, n.

अभिधा, p 51, 24.

अभि—अभि.

अभिनव, p 49, 16.

अभिनव, p 278, 27.

अभिनवोद्भिद्, p 87, 4.

अभिनिर्मुक्त, p 190, 54.

अभिनिर्मुक्त, p 214, 63.

अभिनीत, p 197, 24.

अभिपक्ष, p 337, 131.

अभिप्राय, p, 292, 20.

अभिभूत, p 268, 40.

अभिमान, p 50, 22.

p 332, 113.

अभिधाति, p 193, n.

अभिधातिन्, p 193, n.

अभियोग, p 290, 13.

अभिरूप, p 338, 134.

अभिराव, p 293, 24.

अभिराव, p 52, 28.

अभिरावुक, p 263, 22.

अभिवाद, p 42, 14.

अभिवादक, p 265, 28.

अभिवादन, p 185, 40.

अभिव्याप्ति, p 287, 6.

अभियस्त, p 269, 43.

अभिधाति, p 183, 32.

अभिधाप, p 41, 11.

अभियपन, p 41, n.

अभिवक्त्र, p 287, n.

p 306, 25.

अभि—अभ्य.

अभिवक्त्र, p, 257, 42.

p 188, 46.

अभिभूत, p 230, 39.

अभिधेयन, p 214, 63.

अभिष्ट, p 285, 59.

अभिसम्प्रात, p 216, 73.

अभिसर, p 208, 39.

अभिसारिका, p 139, 10.

अभिहृत, p 268, n.

अभिहार, p 291, 17.

p 348, 170.

अभिहित, p 284, 57.

अभीक, p 264, 24.

अभीक्षा, p 379, 11.

p 376, 1.

अभीक्षित, p 272, 3.

अभीष्ट, p, 109, 19.

अभीष्ट, p 287, 6.

अभीष्ट, p 272, 3.

अभ्यय, p, 275, 17.

अभ्यन्तर, p 16, 7.

अभ्यमित, p 152, 9.

अभ्यमितोद्य, p 209, 53.

अभ्यमितोद्यः, p 209, 43.

अभ्यमित्य, p 209, 43.

अभ्यर्थ, p 275, 17.

अभ्यवकर्षण, p 291, 7.

अभ्य — अभ.

अभ्यवक्कन्दन, p 217, 78.
 अभ्यवहृत, p 289, 60.
 अभ्याख्यान, p 41, 11.
 अभ्यामारिक, p 261, 12.
 अभ्यादान, p 293, 26.
 अभ्यान्त, p 152, 9.
 अभ्यामर्द, p 216, 74.
 अभ्याय, p 275, n.
 अभ्यास, p 275, 16.
 अभ्यासादन, p 217, 78.
 अभ्याहार, p 291, n.
 अभ्युदित, p 190, 54.
 अभ्युपगम, p 34, 14.
 अभ्युपपत्ति, p 290, 13.
 अभ्युष, p 232, n.
 अभ्यूष, p 232, 47.
 अभ्योष, p 232, n.
 अभ्र, p 15, 1.
 अभ्रक, p 244, 100.
 अभ्रपुष्प, p 93, 10.
 अभ्रमातङ्ग, p 9, 42.
 अभ्रसु, p 16, 6.
 अभ्रसुवह्म, p 9, 42.
 अभ्रि, p 63, 13.
 अभ्रिय, p 16, 9.
 अभ्री, p 63, n.
 अभ्रेष, p 197, 24.
 अभ्रण्ड, p 98, n.

अम — अम.

अमत्र, p 229, 33.
 अमर, p 1, 2.
 अमरा, p 8, n.
 अमरावती, p 8, 4.
 अमर्त्य, p 2, 3.
 अमर्ष, p 51, 26.
 अमर्षण, p 266, 32.
 अमल, p 244, 100.
 अमलक, p 397, 33.
 अमा, p 374, 11.
 अमांस, p 147, 44.
 अमात्य, p 192, 4.
 अमानस्य, p 59, 3.
 अमामसी, p 26, n.
 अमाभासी, p 26, n.
 अमावसी, p 26, n.
 अमावस्या, p 25, 8.
 अमावासी, p 26, n.
 अमावास्या, p 26, 8.
 अमित, p 193, 11.
 अमिष, p 154, n.
 अमृत, p 378, 8.
 अमृतपाल, p 125, 30.
 अमृत, p 9, 44. p 182, 28. p 322, 78. p 60, 3.
 अमृता, p 99, 38. p 100, 39. p 106, 1.

अमृ — अमृ.

अमृतान्वस्, p 2, 3.
 अमोघा, p 99, 35. p 110, 24.
 अम्वर, p 351, 183. p 15, 1.
 अम्वरिष, p 228, n.
 अम्वरीष, p 228, 30.
 अम्वठ, p 248, 2.
 अम्वठा, p 103, 52. p 106, 3. p 119, 6.
 अम्वा, p 48, 14. p 7, n.
 अम्बिका, p 7, 33.
 अम्बु, p 61, 4.
 अम्बुकण, p 17, 13.
 अम्बुज, p 100, 41.
 अम्बुभृत्, p 16, 8.
 अम्बुवाहिनी, p 63, n.
 अम्बुवेतस्, p 93, 11.
 अम्बुसेवनी, p 63, n.
 अम्बूकृत, p 43, 21.
 अम्भस्, p 61, 4.
 अम्भोरुह, p 71, 41.
 अम्भोरुट्, p 71, n.
 अम्भय, p 61, 5.
 अम्भातक, p 92, n.
 अम्भ, p 35, 18.
 अम्बु, p 35, n.
 अम्बुलोषिका, p 119, 6.

अम्ल—अरा.

अम्लवेतस्, p 119, 6.
 अम्लान, p 104, 54.
 अम्लिका, p 96, 24.
 अम्लीका, p 96, n.
 अय, p 32, 5.
 अयन, p 28, 13. p 76, 15.
 अयस्, p 390, n. p 244, 98.
 अयि, p 381, 18.
 अयुधिक, p 208, 35.
 अयुधीय, p 208, 35.
 अयोय, p 226, 25.
 अर, p 13, 60.
 अरधकु, p 391, 18.
 अरटु, p 99, n.
 अरणि, p 179, 18.
 अरणी p 179, n.
 अरख्य, p 86, 1.
 अरख्यानी, p 86, 1.
 अरत्नि, p 160, 37.
 अरम, p 272, n.
 अरं, p 13, n.
 अरर, p 82, 17.
 अररि, p 82, n.
 अररी, p 82, n.
 अरसु, p 99, n.
 अरविन्द, p 71, 39.
 अराति, p 193, 11.

अरा—अर्घ.

अराल, p 171, 29. p 276, 20.
 अरि, p 193, 10.
 अरित्, p 63, 13.
 अरिमेद, p 98, 30.
 अरिष्ट, p 93, 12. p 80, 8. p 121, 14. p 310, 38. p 131, 20. p 80, 8. p 234, 53.
 अरिष्टदुष्टी, p 269, 44.
 अरुण, p 22, 31. p 22, 33. p 37, 25. p 314, 51.
 अरुणा, p 109, 18.
 अरुनुद, p 279, 33.
 अरुष्कर, p 93, 23. p 354, 191.
 अरुस्, p 151, 5.
 अरोक, p 283, 49.
 अर्क, p 22, 31. p 299, 4. p 105, 61.
 अर्कपणं, p 105, 61.
 अर्कबन्धु, p 3, 10.
 अर्काङ्ग, p 105, 61.
 अर्गल, p 82, 17.
 अर्गला, p 82, n.
 अर्गली, p 82, n.
 अर्घ, p 307, 28.

अर्घ्य—अर्थ.

अर्घ्य, p 183, 32.
 अर्घ्या, p 183, n.
 अर्घ्या, p 184, 34. p 256, 36.
 अर्घि, p 11, 52.
 अर्घित, p 283, n. p 284, 51.
 अर्घिस्, p 367, 232.
 अर्जक, p 105, 60.
 अर्जन, p 37, 22. p 96, 25. p 126, 33.
 अर्जनी, p 237, 67.
 अर्णव, p 60, 1.
 अर्णस्, p 61, 4.
 अर्त्तंगल, p 104, 55.
 अर्त्तन, p 295, 32.
 अर्त्ति, p 320, 70.
 अर्त्तिका, p 49, n.
 अर्थ, p 325, 88. p 242, 91.
 अर्थना, p 183, 32. p 287, 6.
 अर्थप्रयोग, p 221, 4.
 अर्थशास्त्र, p 39, 5.
 अर्थिन्, p 193, 9. p 270, 49.
 अर्थ्य, p 245, 104. p 346, 162.

अहं—अर्थो.

अहंना, p 287, 6.
 अहंनि, p 391, n.
 अहिंस, p 283, 47.
 अहं, p 18, 17.
 अहंयन्त्रा, p 111, 27.
 अहंनाव, p 63, 14.
 अहंरात्र, p 25, 6.
 अहंयं, p 397, 32.
 अहंहार, p 166, 7.
 अहोरात्र, p 169, 20.
 अहंनुद, p 391, 19. p 397, 33.
 अहंक, p 135, 38.
 अहं, p 398, 34.
 अहं, p 342, 148.
 अहंमन्, p 21, 29.
 अह्या, p 140, 14.
 अह्याणी, p 140, 15.
 अह्यी, p 140, 15.
 अह्यन्, p 272, 3. p 202, 12.
 अह्याक्, p 380, 16.
 अह्याच्, p 380, 16.
 अह्यं, p 151, n.
 अह्यंरोगमुत्, p 152, 10.
 अह्यंस, p 152, 10.
 अह्यस्, p 151, 5.
 अह्योत्त, p 123, 22.

असं—अला.

असंस्, p 151, n.
 अहंणा, p 184, 34.
 अहिंस, p 284, 51.
 असं, p 379, 11. p 374, 13.
 अस, p 245, 104.
 असक, p 252, n. p 162, n.
 अलका, p 14, 66.
 अलक्त, p 171, 26.
 अलक्ष्मी, p 59, 2.
 अलगह, p 57, 5.
 अलगहं, p 57, n.
 अलगहं, p 57, n.
 अलक्ष्मिण, p 164, 1. p 265, 29.
 अलक्ष्मिण, p 164, 1.
 अलक्ष्मिण, p 262, 18.
 अलक्ष्मिण, p 164, 3.
 अलक्ष्मिण, p 164, 2.
 अलक्ष्मिण, p 164, 2.
 अलक्ष्मिण, p 228, n.
 अलक्ष्मिण, p 403, n.
 अलक्ष्मिण, p 403, n.
 अलक्ष्मिण, p 252, 22. p 105, 61.
 अलक्ष्मिण, p 68, n.
 अलक्ष्मिण, p 252, 19.
 अलक्ष्मिण, p 228, 30.

अला—अव.

अलाय, p 123, n.
 अलाय, p 123, 21.
 अलि, p 130, 14. p 133, 29.
 अलिक, p 161, 43.
 अलिगद, p 57, n.
 अलिङ्ग, p 228, 31.
 अलिन्, p 130, n.
 अलिन्द, p 81, n.
 अलीक, p 161, n. p 301, 12.
 अलु, p 228, n.
 अल, p 274, 11.
 अल्यतल, p 149, 48.
 अल्यमारिष, p 118, 1.
 अल्यसरस्, p 68, 28.
 अल्यिष्ठ, p 274, 12.
 अल्योवस्, p 274, 12.
 अवकर, p 82, 18.
 अवकीर्णिन्, p 190, 53.
 अवल्लह, p 268, 39.
 अवलोकिन्, p 87, 7.
 अवक्रय, p 240, 80.
 अवगच्छित, p 284, 56.
 अवगत, p 285, 57.
 अवगीत, p 281, 42.
 अवग्रह, p 17, 12, p 201, 6.

अव—अव.

अवद्याह, p 17, 12. p 201,
n. p 296, n.
अवच्छुरित, p 54, n.
अवच्छूर्णित, p 282, 43.
अवज्ञा, p 51, 23.
अवज्ञात, p 284, 56.
अवट, p 56, 2.
अवटि, p 56, n.
अवटीट, p 148, 45.
अवटु, p 161, 39.
अवतंस, p 366, 229.
अवतमस, p 56, 3.
अवतोका, p 237, 69.
अवदंश, p 257, 40.
अवदात, p 37, 22.
अवदान, p 286, 3.
अवदारण, p 222, 12.
अवदाह, p 125, 30.
अवदीर्ण, p 280, 39.
अवद्या, p 272, 4.
अवधि, p 328, 102.
अवधान, p 53, n.
अवध्वस्त, p 282, 43.
अवन, p 287, 4. p 296, n.
अवनत, p 276, 20.
अवनय, p 294, n.
अवनाट, p 148, 45.
अवनाय, p 294, 27.

अव—अव.

अवनि, p 73, 3. p 385, n.
अवनी, p 73, n.
अवन्तिसोम, p 230, 39.
अवनच, p 46, n.
अवन्ध, p 87, 6.
अवभृथ, p 182, 27.
अवभृट, p 148, 45.
अवम, p 272, 3.
अवमत, p 284, 56.
अवमर्ह, p 217, 78.
अवमानना, p 51, 23.
अवमानित, p 284, 56.
अवयव, p 156, 21.
अवर, p 201, 8.
अवरज, p 147, 43.
अवरति, p 296, 37.
अवरवर्ण, p 248, 1.
अवरीण, p 282, 43.
अवरोध, p 80, 12.
अवरोधन, p 80, 11.
अवरोह, p 88, 11.
अवर्ण, p 41, 13.
अवलज, p 37, n.
अवलम्ब, p 158, 30.
अवल्लुज, p 108, 14.
अववाद, p 197, 25.
p 326, n.
अवश्य, p 380, 16.

अव—अवा.

अवश्याय, p 19 19.
अवश्यायनी, p 238, 71.
अवष्टब्ध, p 330, 107.
अवसर, p 293, 24.
अवसर्प, p 194, n.
अवसव्य, p 279, n.
अवसान, p 296, 38.
अवसित, p 283, 48.
p 226, n. p 285,
57.
अवस्तर, p 155, 18.
p 348, 169.
अवस्था, p 32, 7.
अवहार, p 66, 21.
अवहित्या, p 54, 34.
अवहित्य, p 54, n.
अवहेल, p 51, 23.
अवहेला, p 51 n.
अवाक्पुष्पी, p 122, 18.
अवाय, p 276, 20.
अवाच, p 261, n. p 383,
n. p 266, 33.
अवाची, p 15, 3. p 266, n.
अवाच्य, p 43, 21.
अवार, p 62, 8. p 398,
35.
अवारपारः, p 60, n.
अवासस्, p 268, 39.

अवि—अश.

अवि, p 360, 209.

p 142, n.

अविग्न, p 102, 48.

अवित, p 284, 55.

अविचक्षण, p 106, n.

अविचक्षण, p 106, n.

अविद्या, p 35, 16.

अविनीत, p 264, 23.

अविरत, p 13, 61.

अविरा, p 142, 20.

अविलम्बन, p 279, n.

अविलम्बित, p 13, 60.

p 279, 32.

अविस्मृत, p 43, 22.

अवी, p 142, n.

अवीरा, p 139, 11.

अवेक्षा, p 294, 28.

अव्, p 325, n.

अव्, p 60, 1.

अव्यक्त, p 246, 105.

अव्यक्त, p 318, 64.

अव्यक्तराग, p 37, 25.

अव्यय, p 106, 5.

अव्यया, p 100, 39.

p 120, 11.

अव्यय, p 398, 34.

अव्ययवहित, p 275, 17.

अशन, p 96, n.

अश—अश्व.

अशनाया, p 234, 54.

अशनायित, p 263, 20.

अशनि, p 9, 43.

अशनी, p 9, n.

अशितकृवीन, p 235, n.

अशिश्वी, p 139, 11.

अशुभ, p 393, 23.

अशेष, p 275, 14.

अशोकरोहिणी, p 105, 4.

अशोका, p 106, n.

अश्वगर्भ, p 243, 92.

अश्वज, p 245, 104.

अश्वज, p 84, 4.

अश्वजन्त, p 227, 29.

अश्वरी, p 152, 7.

अश्वसार, p 244, 99.

अश्व, p 162, n. p 164, n.

अश्वप, p 11, n.

अश्वान्त, p 13, 61.

अश्वि, p 214, 61.

अश्वी, p 214, n.

अश्व, p 162, 44.

अश्वीक, p 43, 19.

अश्व, p 202, 11.

अश्वयुज, p 29, n.

अश्वकर्षक, p 96, 25.

अश्वत्थ, p 91, 1.

अश्वमेधीय, p 203, 13.

अश्व—असि.

अश्वयुज, p 20, 23.

अश्ववह, p 390, 16.

अश्ववहवा, p 390, 16.

अश्ववहवौ, p 390, n.

अश्व, p 203, 14.

अश्वारोह, p 206, 28.

अश्विनी, p 20, 23.

अश्विनीसुत, p 10, 46.

अश्विन, p 10, 47.

अश्वीय, p 203, 16.

अश्वज्जीय, p 196, 22.

अश्व, p 29, 16. p 187, n.

अश्वक, p 29, n.

अश्वपद, p 258, 46.

p 243, 96.

अश्वीवत्, p 156, 23.

असंहत, p 110, n.

असहत्, p 376, 1.

असती, p 139, 10.

असतीसुत, p 143, 26.

असन, p 96, 24.

असनीयकारिन्, p 262, 17.

असार, p 273, 6.

असि, p 213, 57.

असिक्ती, p 141, 18.

असित, p 37, 23.

असिधावक, p 249, 7.

असिधेतुका, p 214, 60.

असि — असा.

असिपुत्री, p 214, 60.
 असिहेति, p 208, 33.
 असु, p 219, n.
 असुधारण, p 219, 88.
 असुर, p 2, 7.
 असुरी, p 225, n.
 असुक्षण, p 51, n.
 असुर्क्षण, p 51, n.
 असुरक्षण, p 51, 23.
 असुरक्षण, p 51, n.
 असुर्या, p 51, 24.
 असुग्धरा, p 154, 13.
 असुग्धारा, p 154, n.
 असुज्, p 154, 15.
 असुपाटी, p 400, n.
 असेवनक, p 272, 2.
 असोम्यस्वर, p 267, 37.
 अस्त, p 84, 2. p 280, 37.
 अस्तम्, p 381, 17.
 अस्ति, p 381, 18.
 अस्तु, p 379, 13.
 अस्त, p 347, 166. p 211, 50.
 अस्तिन्, p 209, n.
 अस्थिर, p 269, 43.
 अस्तुवाच्, p 267, 37.
 अस्तन्त, p 227, n.
 अस्तपुष्प, p 115, 10.

अस — अहे.

अस, p 154, 15. p 162, 44.
 असप, p 11, 55.
 असु, p 162, 44.
 असच्छन्द, p 262, 16.
 असन्न, p 2, 3.
 अस्वर, p 267, 37.
 अस्वाध्याय, p 289, 53.
 अहंयु, p 271, 50,
 अहःपति, p 22, 32.
 अहङ्कार, p 50, 22.
 अहङ्कारवत्, p 271, 50.
 अहन्, p 24, n.
 अहमहमिका, p 216, 70.
 अहमूर्धिका, p 215, 68.
 अहमति, p 85, 16.
 अहर्पति, p 22, 32.
 अहर्मुख, p 24, 2.
 अहस्कार, p 22, 30.
 अहह, p 376, 18.
 अहार्य, p 84, 1.
 अहि, p 370, 240. p 57, 6.
 अहित, p 193, 11.
 अहितुष्टिक, p 58, 11.
 अहिभय, p 198, 30.
 अहिभुज, p 308, 32.
 अहेरु, p 109, 20.

अहो — आहो.

अहो, p 377, n. p 378, 9.
 अहोरात्र, p 27, 12.
 अङ्गाय, p 376, 2.
 आ, p 371, 1.
 आं, p 380, 16.
 आकम्पित, p 280, 36.
 आकर, p 85, 7.
 आकरणा, p 40, n.
 आकर्ष, p 364, 223.
 आकल्प, p 164, 1.
 आकार, p 290, 15.
 p 347, 164.
 आकारदुष्टि, p 54, 34.
 आकारणा, p 40, n.
 आकाश, p 15, 2.
 आकीर्ण, p 279, 35.
 आकुल, p 276, 21.
 आकूपार, p 60, n.
 आक्रीड, p 86, 3.
 आक्रोशन, p 287, 6.
 आचारणा, p 42, 15.
 आचारित, p 269, 43.
 आशीव, p 93, 11.
 आशेष, p 41, 13.
 आशोट, p 92, 9.
 आशोड, p 92, n.

आक्षी—आच.

आक्षीदन, p 253, 24.
 आक्षय्यल, p 8, 40.
 आक्षु, p 129, 12.
 आक्षुभुज, p 128, 6.
 आक्षेप, p 253, 24.
 आक्ष्मा, p 40, 8.
 आक्ष्मात, p 284, 57.
 आक्ष्मायिका, p 39, 6.
 आगन्तु, p 183, 33.
 आगस्, p 197, 26. p 367, 132.
 आगाध, p 64, n.
 आगान्तु, p 183, n.
 आगार, p 79, n.
 आगू, p 34, 14.
 आग्नीध्र, p 179, 17.
 आग्नेयी, p 15, n.
 आग्न, p 34, n.
 आगुरं, p 34, n.
 आगूम्, p 34, n.
 आग्नहायण, p 28, n.
 आग्नहायणिक, p 28, 14.
 आग्नहायणी, p 20, 24.
 आहु, p 371, 1.
 आह्वार, p 297, n.
 आह्विक, p 49, 16.
 आह्विरस, p 21, 26.
 आचमन, p 184, 35.

आचा—आढ.

आचाम, p 233, 49.
 आचार्य, p 176, 7.
 आचार्या, p 140, 14.
 आचार्याणी, p 140, 14.
 आचित, p 242, 88.
 आच्छादन, p 18, 14.
 p 168, 17.
 आच्छुरितक, p 54, 34.
 आचक, p 239, 77.
 आचगवं, p 6, n.
 आचानेय, p 202, 12.
 आचि, p 216, 74.
 p 309, 34.
 आजीव, p 220, 1.
 आज, p 59, n.
 आजू, p 59, n.
 आज्ञा, p 197, 26.
 आज्य, p 233, 52.
 आटि, p 132, 25.
 आढम्बर, p 348, 170.
 आडि, p 132, 25.
 आढक, p 242, 89.
 आढकिक, p 222, n.
 आढकिका, p 222, 10.
 p 242, n.
 आढकी, p 222, n.
 p 386, 7. p 242, n.
 आढकीन, p 222, n.

आढ—आत्म.

आढकीना, p 222, n.
 आढः, p 261, 10.
 आढा, p 261, n.
 आणक, p 272, n.
 आणवीन, p 221, n.
 आणि, p 205, n.
 आतच्चन, p 334, 118.
 आततायिन्, p 269, 44.
 आतप, p 23, 36. p 392, 20.
 आतपत्र, p 199, 32.
 आतर, p 63, 11.
 आतापिन्, p 131, n.
 आतायिन्, p 131, n.
 आतिथेय, p 183, 33.
 आतिथेयी, p 183, n.
 आतिथ्य, p 183, 33.
 आतिथ्या, p 183, n.
 आतुर, p 152, 9.
 आतोद्य, p 46, 5.
 आत्तगर्व, p 263, 40.
 आत्मगुप्ता, p 106, 5.
 आत्मघोष, p 131, 20.
 आत्मज, p 143, 27.
 आत्मजा, p 143, n.
 आत्मन्, p 332, 112.
 आत्मभू, p 3, 11. p 5, 21.

आत्म—आन.

आत्मस्मरि, p 263, 21.
 आथर्वण, p 297, 43.
 आदेश, p 174, 41.
 आदि, p 278, 30.
 आदिकारण, p 32, 6.
 आदितेय, p 2, 3.
 आदित्य, p 2, 5. p 21, 29.
 आदिम, p 278, n.
 आदीनव, p 294, 29.
 आहत, p 324, 88.
 आदेष्टु, p 176, 7.
 आद्य, p 278, 30.
 आद्यमाषक, p 241, 86.
 आद्यून, p 263, 21.
 आधार, p 68, 29.
 आधि, p 52, 28. p 328, 100.
 आधूत, p 280, 36.
 आघोरण, p 206, 27.
 आध्यान, p 52, 29.
 आघ्या, p 52, n.
 आनक, p 46, 6. p 298, 3. p 46, n.
 आनकदुन्दुभि, p 46, n. p 4, 17.
 आनकदुन्दुभी, p 46, n.
 आनत, p 276, 19.

आन—आपा.

आनक, p 46, 4.
 आनन, p 161, 40.
 आनन्द, p 31, 3.
 आनन्दयु, p 31, 3.
 आनन्दन, p 287, 7.
 आनर्त्त, p 319, 66.
 आनाय, p 64, 16.
 आनाय्य, p 180, 21.
 आनाह, p 168, n. p 151, 6.
 आनुपूर्वं, p 184, n.
 आनुपूर्वक, p 184, n.
 आनुपूर्वी, p 184, 36.
 आन्वसिक, p 227, 28.
 आनन्दि, p 31, n.
 आन्वीक्षिकी, p 39, 5.
 आपक, p 232, 47.
 आपका, p 69, 30.
 आपण, p 78, 2.
 आपणिक, p 239, 79.
 आपत्प्रज्ञ, p 269, 42.
 आपदा, p 211, n.
 आपद्, p 211, 50.
 आपन्न, p 269, 42.
 आपन्नसत्त्वा, p 142, 22.
 आपन्नित्यक, p 221, 4.
 आपस्, p 60, n.
 आपान, p 257, 43.

आपी—आम.

आपीड, p 173, 38.
 आपीन, p 238, 73.
 आपूपिक, p 227, 28.
 आप्न, p 194, 13.
 आप्य, p 115, n.
 आप्नच्छन, p 287, 7.
 आप्नपद, p 169, 21.
 आप्नपदीन, p 169, n.
 आप्नपदीना, p 169, n.
 आप्नव, p 170, 23.
 आप्नवव्रतिन्, p 186, n.
 आप्नवव्रती, p 186, 42.
 आप्लाव, p 170, 23.
 आप्लुतव्रती, p 186, n.
 आप्न्य, p 223, 18.
 आविष्ट, p 276, 21. p 280, 37.
 आविध, p 295, 36.
 आभरण, p 164, 3.
 आभाषण, p 42, 16.
 आभास्वर, p 2, 5.
 आभीर, p 235, 57.
 आभीरपक्षि, p 83, n.
 आभीरपक्षी, p 83, 20.
 आभीरी, p 140, 13.
 आभोख, p 60, 4.
 आभोग, p 173, 38.
 आभगन्धि, p 36, 21.

आम—आय.

आमख, p 98, n.
 आमनस्य, p 59, n.
 आमन्त्रण, p 287, n.
 आमय, p 150, 2.
 आमयाविन्, p 152, 9.
 आमये, p 51, n.
 आमलक, p 99, n.
 आमलकी, p 99, 38.
 आमादस्य, p 59, n.
 आमासक, p 397, n.
 आमिष, p 154, 14.
 आमिषायिन्, p 263, 19.
 आमिषा, p 180, 22.
 आमीषा, p 180, n.
 आसुक्त, p 207, 33.
 आसोद, p 36, 19.
 आसोदिन्, p 36, 20.
 आसू, p 379, 12.
 आम्नाय, p 39, 3.
 आञ्ज, p 94, 14.
 आञ्जातक, p 92, 8.
 आञ्जेडित, p 41, 12.
 आञ्जिका, p 96, n.
 आञ्जीका, p 96, n.
 आयत, p 198, n. p 276, 18.
 आयतन, p 79, 7.
 आयति, p 198, 29.
 आयत्त, p 262, 16.

आय—आरो.

आयस, p 244, n.
 आयाम, p 168, 16.
 आयु, p 219, 88.
 आयुध, p 211, 50.
 आयुधिक, p 208, 35.
 आयुधीय, p 208, 35.
 आयुधत्, p 261, 6.
 आयुस्, p 219, n.
 आयोधन, p 216, 72.
 आर, p 244, n.
 आरकूट, p 244, 97.
 आरक्ष, p 91, 4.
 आरति, p 296, 37.
 आरनासक, p 230, 29.
 आरम्भ, p 293, 26.
 आरव, p 44, 2.
 आरा, p 255, 35.
 आराति, p 193, n.
 आरात्, p 372, 4.
 आराधन, p 336, 128.
 आराम, p 86, 2.
 आरासिक, p 227, 28.
 आराव, p 44, 2.
 आरु, p 228, n.
 आरेवत, p 91, 4.
 आरोम्य, p 150, 1.
 आरोह, p 168, 16.
 p 370, 240.

आरो—आलो

आरोहण, p 82, 18.
 आर्त्तंगल, p 104, n.
 आर्त्तव, p 142, 21.
 आर्त्ति, p 320, n.
 आर्त्वेयी, p 142, n.
 आर्द्र, p 284, 55.
 आर्द्रक, p 229, 37.
 आर्य, p 175, 2.
 आर्यावर्त्त, p 74, 8.
 आर्षभ्य, p 236, 62.
 आल, p 245, 104.
 आलम्भ, p 218, 84.
 आलय, p 79, 5.
 आलवाल, p 68, 29.
 आलस्य, p 252, 19.
 आलान, p 201, 9.
 आलाप, p 42, 16.
 आलावु, p 123, n.
 आलावू, p 123, n.
 आलि, p 76, 14. p 130, n.
 p 140, 12.
 आलिङ्ग, p 46, n.
 आलिङ्ग, p 46, 5.
 आली, p 86, n. p 130, n.
 p 140, n. p 76, n.
 आलीढ, p 212, 53.
 आलु, p 228, 31.
 आलोक, p 294, n.

आलो—आधा.

आलोकन, p 294, 31.

p 298, 3.

आवपन, p 229, 33.

आवत्तं, p 61, 6.

आवलि, p 86, 4.

आवसित, p 226, 23.

आवाप, p 68, 29.

आवापक, p 166, 8.

आवाल, p 68, 29.

आविग्न, p 102, n.

आविल p 64, 14.

आविस्, p 379, 12.

आवुक, p 48, 12.

आवुत्त, p 48, 12.

आवृत्, p 184, 36.

आवृत्त, p 281, 40.

आवृत्त, p 281, n.

आवेगी, p 118, 2.

आवेग, p 54, n.

आवेशन, p 79, 7.

आवेशिक, p 183, 33.

आवेशिकी, p 183, n.

आशंसिह, p 265, 27.

आशंसु, p 295, 27.

आशम्, p 378, 10.

आशय, p 289, 11.

आशर, p 11, 55.

आशर, p 29, n.

आधा—आस.

आधा, p362,218.p15,2.

आधितकृतीन,p 235, 59.

आधिस, p 367, 230.

आधीविष, p 57, 7.

आधु, p13,60. p223,15.

आधुग,p 12, 57. p 212,

54. p 304, 20.

आधुब्रीहि, p 223, n.

आधुयुक्षणि, p 11, 50.

आधय्यं, p 50. 19.

आधम, p 175, 3.

आधय, p 195, 18.

आधयाध, p 10, 50.

आधव, p 264, 24.

आधुत, p 285, 58.

आधु, p 203, 16.

आधुत्य, p 90, 18.

आधुयुज, p 29, 17.

आधुिन, p 29, 17.

आधुिनेय, p 10, 47.

आधुीन, p 203, 15.

आधुीना, p 203, n.

आधाढ,p29,16.p187,45.

आसक्त, p 260, 9.

आसन, p 174, 40.

p 202, 7.

आसना, p 292, 21.

आसन्दी(असन्दी),p387,9.

आस—आह.

आसज, p 275, 16.

आसादित, p 284, 54.

आसार, p 17, 13.

p. 214, 64.

आसुर, p 2, n.

आसुरी, p 225, n.

आसेचनक, p 272, n.

आस्, p 371, 1.

आस्कन्दन, p 216, 72.

आस्कन्दित, p 204, 16.

आस्तरण, p 202, 10.

आस्था, p 325, 90.

आस्थान, p 178, 15.

आस्थानी, p 178, 15.

आसद, p 327, 96.

आस्कोटनी, p 255, 34.

आस्कोटा, p 108, n.

p 110, n.

आस्कोत(आस्कोट),p105,
61.

आस्कोता, p 103, 50.

p 110, 22.

आस्, p 261, 40.

आस्त्रा, p 292, 21.

आस्त्रव, p 294, 29.

आहृत,p43,21.p280,38.

आहृतलक्षण, p 261, 10.

आहव, p 216, 74.

आह — इज्ज.

आहवनीय, p 179, 19.
 आहार, p 234, 56.
 आहाव, p 68, 26.
 आहितलक्षण, p 261, n.
 आहित्यं, p 54, n.
 आहितशिल्पक, p 58, 11.
 आहति, p 40, n.
 आहेय, p 58, 9.
 आहेयो, p 58, n.
 आहो, p 377, 5.
 आहोपुरुषिका, p 215, 69.
 आहोस्वित्, p 377, n.
 आह्वय, p 40, 8.
 आह्वा, p 40, 8.
 आह्वान, p 40, 9.
 इका, p 384, n.
 इक्ष, p 125, 29.
 इक्षगन्धा, p 110, 23.
 p 124, 28.
 इक्षुर, p 110, 23.
 इक्षुक्, p 123, 21.
 इक्ष, p 290, 15. p 277, 23.
 इक्षित, p 290, 15.
 इक्षुद, p 97, n.
 इक्षुदी, p 97, 26.
 इक्ष्वा, p 52, 27.
 इक्ष्वावती, p 139, 9.
 इज्जल, p 100, 41.

इज्या — इन्द्रा.

इज्याशील, p 176, 8.
 इट्चर, p 236, 62.
 इडा, p 313, 45.
 इक्षुर, p 236, n.
 इतर, p 251, 16. p 355, 194.
 इतरेद्युस्, p 382, n.
 इति, p 373, 7.
 इतिहा, p 178, 12.
 इतिहास, p 39, 5.
 इत्तरी, p 139, 10.
 इदानीम्, p 383, 23.
 इध्वा, p 89, 13.
 इन, p 332, 114.
 इन्दिरा, p 5, 23.
 इन्दीवर, p 70, 37.
 इन्दीवरी, p 109, 19.
 इन्दीवार, p 70, n.
 इन्दु, p 18, 15.
 इन्द्र, p 7, 36.
 इन्द्रद्रु, p 96, 25.
 इन्द्रयव, p 102, 47.
 इन्द्रवारुणी, p 123, 22.
 इन्द्रसुरस, p 102, 49.
 इन्द्रसुरिस, p 102, n.
 इन्द्राणिका, p 102, 49.
 इन्द्राणी, p 8, 40.
 इन्द्रावसाहा, p 378, n.

इन्द्रा — इष्ट.

इन्द्रायुध, p 17, 12.
 इन्द्रारि, p 2, 7.
 इन्द्रावरज, p 4, 15.
 इन्द्रिय, p 153, 13. p 35, 17.
 इन्द्रियार्थ, p 35, 17.
 इन्धन, p 89, 13.
 इभ, p 200, 3.
 इभ्य, p 261, 10.
 इभ्या, p 261, n.
 इमनिष्, p 390, 15, n.
 इरष, p 316, n.
 इरम्भद, p 17, 11.
 इरा, p 257, 40. p 350, 178.
 इर्वास्, p 128, 21.
 इला, p 313, 45.
 इली, p 213, n.
 इलुका, p 20, n.
 इलवला, p 20, 25.
 इव, p 378, 9.
 इशीका, p 201, n.
 इष, p 29, 17.
 इषिका, p 255, n. p 201, n.
 इषीका, p 255, n. p 201, n.
 इषु, p 212, 55.
 इषुधि, p 212, 56.
 इष्ट, p 182, 27. p 235, 57.
 इष्टकापथ, p 125, 30.
 इष्टगन्ध, p 36, 20.

इटा—ईषी.

इटापीयुक्त, p 260, 9.

इटि, p 311, 41.

इषास, p 211, 51.

ईषण, p 162, 44. p 294, 31.

ईष्याशिका, p 141, 20.

ईषित, p 285, 59.

ईति, p 320, 71.

ईरण, p 316, 59.

ईरित, p 280, 37.

ईर्षा, p 151, 5.

ईर्ष्या, p 151, 24.

ईषि, p 213, n.

ईषित, p 285, 59.

ईषी, p 213, 59.

ईष, p 6, 25. p 15, 4.

ईषा, p 223, n.

ईषान, p 6, 26.

ईषित, p 251, 10.

ईषर, p 6, 26. p 261, 10.

ईषरा, p 7, n. p 261, n.

ईषरी, p 7, 32. p 261, n.

ईष, p 29, n.

ईषत्, p 378, 8.

ईषा, p 223, 14.

ईषिका, p 201, n.

p 255, 33.

ईषीका, p 255, n.

ईहा—उज्जा.

ईहा, p 52, 27.

ईहान्त, p 128, 7.

उज्ज, p 284, 57. p 396, n.

उज्जि, p 38, 1.

उज्ज, p 396, n.

उज्जन्, p 235, 60.

उज्जाभद्र, p 235, 59.

उज्जा, p 228, 31.

उज्ज, p 231, 45.

उज्ज, p 6, 27. p 248, 2.
p 50, 20.

उज्जगन्धा, p 109, 21.

p 120, 10.

उज्ज, p 276, 19.

उज्जटा, p 124, 25.

उज्जण्ड, p 279, 32.

उज्जार, p 155, 18.

उज्जावच, p 279, 32.

उज्जैःश्रवस्, p 8, 41.

उज्जैःश्रवस्, p 8, n.

उज्जैषुंष्ट, p 41, 12.

उज्जैस्, p 380, 17.

उज्जादन, p 170, n.

उज्जय, p 88, 10.

उज्ज्राय, p 88, 10.

उज्जित, p 276, 19.

उज्जासन, p 218, 83.

उज्जव—उज्ज.

उज्जव, p 49, 17.

उज्ज, p 220, n.

उज्जयित, p 220, 2.

उज्जयित, p 220, n.

उज्ज, p 79, 6.

उज्ज, p 20, 22.

उज्ज, p 62, 11.

उज्ज, p 62, n.

उज्जवर, p 244, n.

उज्जवर, p 90, n.

उज्जीन, p 135, 37.

उज्ज, p 377, 5. p 283,
50.

उज्जाहो, p 377, 5.

उज्जाहोखित्, p 377, n.

उज्ज, p 372, n.

उज्ज, p 260, 8.

उज्जट, p 264, 23.

p 118, 22.

उज्जण्डा, p 52, 29.

उज्जार, p 136, 42.

उज्जर्ष, p 289, 11.

उज्जालिका, p 52, 29.

उज्जार, p 295, 36.

उज्जोय, p 132, 28.

उज्जस, p 366, 229.

उज्ज, p 284, 55.

उज्ज, p 154, 14.

उत्त—उत्थ.

उत्तम, p 273, 6.
 उत्तमर्ष, p 221, 5.
 उत्तमा, p 137, 4.
 उत्तमाङ्ग, p 162, 46.
 उत्तर, p 41, 10. p 354, 192.
 उत्तरतस्, p 383, n.
 उत्तरात्, p 388, n.
 उत्तरासङ्ग, p 169, 19.
 उत्तरीय, p 169, 19.
 उत्तरेण, p 388, n.
 उत्तरेद्युस्, p 382, n.
 उत्तान, p 64, 15.
 उत्तानशय, p 147, 41.
 उत्तुङ्ग, p 276, n.
 उत्थान, p 334, 120.
 उत्थित, p 324, 87.
 उत्थितिह, p 265, 29.
 उत्थतिष्णु, p 265, 29.
 उत्थत्ति, p 32, 8.
 उत्थत्, p 70, 36. p 115, 14.
 उत्थत्थारिणा, p 112, 30.
 उत्थात, p 217, 77.
 उत्थुङ्ग, p 87, 7.
 उत्थास, p 50, n.
 उत्थ, p 85, 5.
 उत्थर्जन, p 182, 28.
 उत्थव, p 55, 38. p 360, 211.
 उत्थादम, p 170, 23.

उत्थ—उदा.

उत्थाह, p 52, 29.
 उत्थाहर्जन, p 49, 18.
 उत्थुङ्ग, p 260, 9.
 उत्थुह, p 284, 56.
 उत्थेध, p 88, 10.
 p 328, 98.
 उद, p 60, n.
 उदक, p 60, 4.
 उदक्या, p 142, 21.
 उदय, p 276, 19.
 उदय्, p 276, 19, n.
 उदय, p 296, 39.
 उदधि, p 60, 1.
 उदन्त, p 40, 8.
 उदग्या, p 234, 55.
 उदग्यत्, p 60, 1.
 उदपान, p 68, 26.
 उदय, p 84, 2.
 उदर, p 158, 28.
 उदकं, p 198, 29.
 उदयसित, p 78, 4.
 उदयित्, p 234, 58.
 उदात्त, p 39, 5.
 उदान, p 12, 59.
 उदार, p 355, 194.
 उदारा, p 355, n.
 उदारी, p 355, n.
 उदासीन, p 193, 10.

उदा—उद्.

उदाहार, p 41, 10.
 उदाहारण, p 41, n.
 उदित, p 282, 44. p 284, 57.
 उदीची, p 15, 3.
 उदीच्य, p 74, 7.
 उदुम्बर, p 244, 98.
 उदुम्बरपर्णी, p 120, 10.
 उदुम्बर, p 91, 2.
 उदुखल, p 226, 25.
 उद्गत, p 282, 46.
 उद्गमनीय, p 167, 14.
 उद्गाढ, p 13, 62.
 उद्गाढ, p 178, 16.
 उद्गार, p 296, 37.
 उद्गीय, p 391, 19.
 उद्गूर्य, p 280, 39.
 उद्ग्याह, p 296, 37.
 उद्, p 32, 5.
 उद्गन, p 295, 35.
 उद्गाढन, p 254, 28.
 उद्गात, p 293, 26.
 उद्गान, p 197, 26.
 उद्गाह, p 94, 15.
 उद्हित, p 282, n.
 उद्गाव, p 217, 79.
 उद्गरण, p 316, n.
 उद्गर्भ, p 55, 38.
 उद्गव, p 55, 38.

उद्धा—उद्ध.

उद्धान, p282,n.p227,29.
 उद्धान्त, p200,4.p282,29.
 उद्धार, p221, 4. p 227,n.
 उद्धृत, p 281, 39.
 उद्धव, p 32, 8.
 उद्भिज, p 272, n.
 उद्भिज्ज, p 272, 1.
 उद्भिद्, p 272, 1.
 उद्भिद, p 272, 1.
 उद्धम, p 290, 12.
 उद्यत, p 280, 39.
 उवम, p 289, 11.
 उद्यान, p 86, 3. p 334,
 119.
 उद्युक्ता, p 260, 9.
 उद्योग, p 397, 32.
 उद्, p 66, 20.
 उद्दत्त, p 170, 23.
 उद्धान, p 282, n.
 उद्धान्त, p 282, 46.
 उद्दासन, p 218, 83.
 उद्दाह, p 190, 56.
 उद्देग, p 126,35. p290,
 12.
 उद्दस्, p 238, n.
 उद्धान, p 227, n.
 उद्दु, p 129, 12.
 उद्धत, p 276, 19.

उद्ध—उप.

उद्धतानत, p 276, 19.
 उद्धय, p 289, 12.
 उद्धाय, p 289, 12.
 उद्धत्त, p 104,58.p153,
 11.
 उद्धद, p 264, 23.
 उद्धदिष्णु, p 264, 23.
 उद्धनस्, p 260, 8.
 उद्धाय, p 253, 27.
 उद्धाद, p51,26.p264,n.
 उद्धादवत्, p 153, 11.
 उपकण्ठ p 275, 17.
 उपकारिका, p 80, 10.
 उपकारी, p 80, n.
 उपकायाँ, p 80, n,
 उपकुञ्चिका, p 229, 37.
 p 115, 13.
 उपकुल्या, p 108, 15.
 उपकूप, p 68, 26.
 उपक्रम, p 178, 12.
 p 340, 142.
 उपक्रोश, p 41, 14.
 उपकृण, p 44, n.
 उपगत, p 285, 58.
 उपगूहन, p 294, 30.
 उपग्रह, p 219, 87.
 उपग्रहण, p 185, n.
 उपग्राह्य, p 198, 28.

उप—उप.

उपग्न, p 292, 19.
 उपचरित, p 284, 51.
 उपचाय, p 180, 20.
 उपचित, p 280, 38.
 उपचित्रा, p 107, 6.
 उपजाप, p 196, 21.
 उपजोष, p 378, 10.
 उपज्ञा, p 178, 12.
 उपतप्त, p 290, 14.
 उपताप, p 150, 2.
 उपत्यका, p 85, 7.
 उपदर्शक, p 192, n.
 उपदा, p 198, 28.
 उपधा, p 196, 21.
 उपधान, p 174, 39.
 उपधि, p 52, n.
 उपनाह, p 47, 7.
 उपनिधि, p 240, 81.
 उपनिषद्, p 327, 95.
 उपनिष्कार, p 77, 18.
 उपन्यास, p 40, 9.
 उपपत्ति, p 145, 35.
 उपभृत्, p 181, 24.
 उपभोग, p 292, 20.
 उपमा, p 256, 36.
 उपमाह, p 350, 178.
 उपमान, p 256, 36.
 उपयम, p 190, 55.

उप—उप.

उपयाम, p 190, 56.
 उपयोष, p 378, n.
 उपरक्त, p 27, 10. p269,
 43.
 उपरक्ष्य, p 199, 1.
 उपरम, p 296, n.
 उपराग, p 26, 9.
 उपराम, p 296, 37.
 उपरि, p 383, n.
 उपरिष्ठात्, p 383, n.
 उपल, p 84, 4.
 उपलब्धार्थ, p 39, 6.
 उपलब्धि, p 33, 10.
 उपलम्भ, p 294, 27.
 उपला, p 357, 201.
 उपवन, p 86, 2.
 उपवर्त्तन, p 75, 8.
 उपवर्ह, p 174, 39.
 उपवस्त, p 184, 37.
 उपवास, p 184, 37.
 उपविषा, p 109, 18.
 उपवीत, p 188, 49.
 उपबल्य, p 83, 20.
 उपशाय, p 295, 32.
 उपश्रुत, p 285, 58.
 उपसंख्यान, p 169, 18.
 उपसम्पन्न, p 181, 26.
 p 232, 45.

उप—उपा.

उपसर, p 293, 25.
 उपसर्ग, p 217, 77.
 उपसर्जन, p 274, 9.
 उपसर्था, p 238, 70.
 उपसूर्यक, p 22, 34.
 उपस्कार, p 229, 35.
 उपस्थ, p 157, 26.
 उपस्यार्थ, p 184, 35.
 उपहार, p 198, 28.
 उपह्वर, p 352, 185.
 उपांगु, p 196, 23.
 उपाकरण, p 185, 40.
 उपाकर्मन्, p 185, n.
 उपाकृत, p 181, 25.
 उपात्यय, p 295, 33.
 p 184, 36.
 उपादान, p 291, 16.
 उपाधि, p 261, 12.
 p 52, 28.
 उपाध्याय, p 176, 6.
 उपाध्याया, p 140, 14.
 उपाध्यायानी, p 140, 15.
 उपाध्यायी, p 140, 15.
 उपानह, p 254, 31.
 उपाय, p 196, 20.
 उपायन, p 198, 28.
 उपालम्भ, p 42, 15.
 उपावृत्त, p 204, 18.

उपा—उर.

उपासक, p 212, 56.
 उपासन, p 184, 34.
 p 212, 54.
 उपासना, 184, n.
 उपासित, p 284, 51.
 उपास्ति, p 184, n.
 उपाहित, p 27, 10.
 p 181, 41.
 उपेन्द्र, p 4, 15.
 उपोदिका, p 123, 23.
 उपोद्वात, p41,10.p293,n.
 उपोषण, p 184, n.
 उपोषित, p 184, n.
 उप्तकट, p 221, 8.
 उभयद्युस्, p 382, 21.
 उभयेद्युस्, p 382, 21.
 उभा, p 7, 32.
 उभापति, p 6, 30.
 उरःस्त्रिका, p 165, 6.
 उरग, p 58, 8.
 उरङ्ग, p 58, n.
 उरङ्गम, p 58, n.
 उरण, p 239, 77.
 उरणाक्ष, p 120, 13.
 उरम्भ, p 239, 77.
 उररी, p 375, 15.
 उररीकृत, p 285, 58. .
 उरव्य, p 220, 1.

उर—उष्ठो.

उरम्बद, p 207, 32.
 उरस्, p 158, 29.
 उरसिष्ठ, p 209, 44.
 उरस्य, p 144, 28.
 उरस्यत्, p 209, 44.
 उरी, p 375, n.
 उरीक्षत, p 285, n.
 उर, p 254, 31.
 उररी, p 375, n.
 उरवृक्ष, p 98, n.
 उरवृक्ष, p 98, 31.
 उर्या, p 315, n.
 उर्यरा, p 73, 4.
 उर्यशी, p 10, 47.
 उर्यांर (रुर्वांर), p 123,
 21, n.
 उर्या, p 73, 3.
 उरुपी, p 65, n.
 उरुपी, p 65, n.
 उरुपी, 65, 18.
 उरुक्, p 130, 15.
 उरुखल, p 226, 25.
 उरुखलक, p 94, 14.
 उरुपिन्, p 65, 18.
 उरुका, p 386, 8.
 उरुगुक्, p 228, 30.
 उरुगुक्, p 152, 8.
 उरुगुक्, p 169, 21.

उष्ठो—उष्.

उष्ठोक्, p 61, 6.
 उष्ठ, p 146, 38.
 उष्ठुक्, p 278, 31.
 उयनस्, p 21, 26.
 उयनन्, p 21, n.
 उयन, p 21, n.
 उयीर, p 125, 29.
 उयण, 220, 36, n.
 उयणा, p 108, 15.
 उयती, p 42, 18.
 उयर्धुक्, p 10, 49.
 उयस्, p 381, n. p 24, 2.
 उय, p 24, 5.
 उया, p 228, n. p 381,
 18. p 24, n.
 उयापति, p 5, 22.
 उयित, p 283, 48.
 उयितकुवीन, p 235, n.
 उयितकुवीना, p 235, n.
 उयीर, p 125, n.
 उय, p 239, 75.
 उय्य, p 252, 19. p 30, 19.
 उय्यरश्मि, 22, 30.
 उय्यागम, p 30, 19.
 उय्यिका, p 180, n.
 उय्यीष, p 364, 222.
 उय्योपगम, p 30, 19.
 उय्यक, p 29, 18.

उष्—उर्ध्व.

उष्ठा, p 29, 18.
 उष्ठागम, p 30, n.
 उष्ठा, p 22, 34.
 उष्ठा, p 237, 66.
 उष्ठा, p 231, 45.
 उठककुट, p 207, 33.
 उत, p 283, 50.
 उति, p 296, n.
 उधस्, p 238, 73.
 उन, p 337, 130.
 उम्, p 381, 18.
 उररी, p 375, 15, n.
 उरी, p 375, 15, n.
 उरीक्षत, p 285, 58.
 उरस्, p 156, 24.
 उरुक्, p 220, 1.
 उरुपय्यन्, p 156, 23.
 उर्या, p 29, 18.
 उर्याखल, p 209, 43.
 उर्याखिन्, p 209, 43.
 उर्यनाभ, p 129, 13.
 उर्यनाभि, p 129, n.
 उर्या, p 315, 52.
 उर्यायु, p 239, 77.
 p 246, 107.
 उर्ध्व, p 162, 43.
 उर्ध्वक, p 46, 5, n.

ऊर्ध्व—ऊर्ध्व.

ऊर्ध्वानु, p 148, 47.
 ऊर्ध्व, p 148, n.
 ऊर्ध्व, p 148, 47.
 ऊर्ध्व, p 61, 5.
 ऊर्ध्विका, p 166, 9.
 ऊर्ध्वमत्, p 276, 20.
 ऊर्ध्वी, p 61, n.
 ऊर्ध्वी, p 65, n.
 ऊर्ध्वक, p 130, n.
 ऊर्ध्व, p 73, 4.
 ऊर्ध्व, p 30, n.
 ऊर्ध्वगम, p 30, n.
 ऊर्ध्वोगम, p 30, n.
 ऊर्ध्वोपगम, p 30, n.
 ऊर्ध्वा, p 29, n.
 ऊर्ध्वण, p 220, 36, n.
 ऊर्ध्वणा, p 108, n.
 ऊर्ध्वर, p 74, 5.
 ऊर्ध्ववत्, p 74, 5.
 ऊर्ध्वपति, p 5, n.
 ऊर्ध्व, p 33, 12.
 ऊर्ध्वा, p 33, n.
 ऊर्ध्व, p 242, 90.
 ऊर्ध्व, p 99, 37. p 20, 22. p 127, 4.
 ऊर्ध्वगन्धा, p 118, 2.
 ऊर्ध्वगन्धिका, p 111, 29
 ऊर्ध्व, p 33, 5.

ऊर्ध्वी—एक.

ऊर्ध्वी, p 228, n.
 ऊर्ध्वी, p 228, 32.
 ऊर्ध्व, p 276, 21.
 ऊर्ध्व, p 220, 3.
 ऊर्ध्व, p 220, 2.
 ऊर्ध्वीया, p 295, 32.
 ऊर्ध्व, p 28, 13.
 ऊर्ध्वमती, p 142, 21.
 ऊर्ध्वे, p 376, n.
 ऊर्ध्विज्, p 179, 17. n.
 ऊर्ध्व, p 226, 23.
 ऊर्ध्वि, p 112, 31.
 ऊर्ध्व, p 2, 3, n.
 ऊर्ध्विज्, p 8, 40.
 ऊर्ध्व, p 2, n.
 ऊर्ध्व, p 129, 10, n.
 ऊर्ध्वकोत्, p 5, n.
 ऊर्ध्वम, p 45, 1.
 ऊर्ध्वि, p 186, 42.
 ऊर्ध्वी, p 186, n.
 ऊर्ध्वि, p 213, n.
 ऊर्ध्व, p 129, n.
 ऊर्ध्वकोत्, p 5, n.
 ऊर्ध्वगन्धा, p 118, n.
 ऊर्ध्वप्रोक्ता, p 106, 5.
 ऊर्ध्व, p 279, 31. p 279, 32. p 303, 16.
 ऊर्ध्व, p 279, 31.

एक—एका.

एकगुरु, p 177, 11.
 एकतर, p 279, n.
 एकतान, p 278, 29.
 एकताल, p 45, 3.
 एकतान, p 45, n.
 एकत्व, p 279, n.
 एकत्वत्, p 279, n.
 एकदन्त, p 7, 34.
 एकदा, p 382, 22.
 एकधुर, p 237, 65.
 एकधुरावह, p 237, 65.
 एकधुरीण, p 237, 65.
 एकपदी, p 68, 16.
 एकपिङ्ग, p 14, 65.
 एकपिङ्गल, p 14, n.
 एकयष्टिका, p 166, 7.
 एकसर्ग, p 278, 29.
 एकहायनी, p 237, 68.
 एकाकिन्, p 279, 31.
 एकाग्र, p 354, 192.
 p 278, 29.
 एकाग्र, p 278, 29.
 एकान्त, p 13, 92.
 एकाब्दा, p 237, 68.
 एकाग्र, p 278, 29.
 एकाग्रगत, p 278, 29.
 एकाग्रली, p 166, 7.
 एकाग्रली, p 105, 62.

एका — ऐका.

एकाष्टीला, p 106, 3.
 p 105, n.
 एड, p 149, 48.
 एडक, p 239, 77.
 एडका, p 230, n.
 एडगज, p 120, 12.
 एडभूक, p 298, 38.
 एड्क, p 78, 4.
 एडोक, p 78, n.
 एण, p 129, 10.
 एत, p 36, 26.
 एतर्हि, p 383, 23.
 एता, p 36, n.
 एध, p 89, 13.
 एधस्, p 89, 13.
 एधा, p 289, 10.
 एधित, p 277, 26.
 एनस्, p 31, 1.
 एनी, p 36, n.
 एरण्ड, p 98, 31.
 एलवायुक, p 114, 9.
 एला, p 115, 13.
 एलापणी, p 119, 5.
 एवं, p 374, 12. p 378, 9.
 एव, p 378, 9. p 80, 15.
 एषणिका, p 255, 32.
 ऐकागारिक, p 253, 25.

ऐका — ओज.

ऐकागारिकी, p 253, n.
 ऐडविड, p 14, n.
 ऐडुद, p 90, 18.
 ऐडविल, p 14, n.
 ऐण, p 128, 8.
 ऐलेय, p 182, 8.
 ऐतिह्य, p 178, 12.
 ऐन्द्र, p 403, n.
 ऐन्द्रियक, p 278, 28.
 ऐन्द्री, p 403, n.
 ऐरावण, p 9, 42.
 ऐरावत, p 8, 42. p 16,
 5. p 95, 18.
 ऐरावती, p 17, 10.
 ऐलविल, p 12, 65.
 ऐलविल, p 12 n.
 ऐला, p 115, 13.
 ऐलेय, p 114, 9.
 ऐश्वर्य, p 7, 31.
 ऐषम, p 382, 20.
 ओक, p 368, n.
 ओकस्, p 368, 235.
 ओष, p 31, 1. p 47, 9. n.
 p 135, 39.
 ओङ्कार, p 39, 4.
 ओज, p 368, 235.
 p 368, n.

ओड़ — और्द्ध.

ओड़पुष्प, p 104, 56.
 ओत, p 128, 6.
 ओदन, p 233, 48.
 ओम्, p 379, 12.
 ओष, p 288, 9.
 ओषधि, p 87, n.
 p 118, n.
 ओषधी, p 87, 6. n.
 p 118, 1.
 ओषधीय, p 18, 15.
 ओष्ठ, p 161, 41.
 ओठाधरौ, p 161, n.
 ओष्ठौ, p 261, n.
 औलक, p 236, 60.
 औचित्ती, p 400, 39.
 औचित्य, p 400, 39.
 औत्तानपादि, p 19, 21.
 औदनिक, p 227, 28.
 औदरिक, p 263, 21.
 औदुम्बर, p 244, n.
 औपगव, p 296, 39.
 औपधिक, p 197, 24.
 औपवस्त, p 184, n.
 औरभक, p 239, 77.
 औरस, p 144, 28, n.
 औरस्य, p 144, n.
 और्द्धदेहिक, p 182, 30.

शौर्ब् — कङ्क.

शौर्ब्, p 11, 52.
 शौर्बुक, p 136, n.
 शौर्बीर, p 353, 187.
 शौर्बध, p 150, 1. p 118, 1.
 शौर्बुक, p 239, 77.
 कं, p 299, 5.
 कंश, p 228, n.
 कंस, p 228, 32.
 कंसाराति, p 4, 16.
 क, p 299, 5.
 ककुद्, p 326, 94, n.
 ककुद्गती, p 157, 25.
 ककुन्दर, p 157, n.
 ककुप, p 15, n.
 ककुम्, p 15, 2.
 ककुभा, p 15, n.
 ककुलक, p 172, 31.
 ककुखट, p 277, 25.
 कक, p 158, 30. p 363, 221.
 कका, p 202, n.
 कका, p 202, 10.
 p 345, 160.
 कङ्क, p 130, 16.
 कङ्कटक, p 207, 32.
 कङ्कण, p 166, 9.
 कङ्कणी, p 167, n.
 कङ्कन, p 171, n.

कङ्क — कटा.

कङ्कतिका, p 174, 41.
 कङ्कती, p 174, n.
 कङ्काल, p 155, 20.
 कङ्क, p 225, 20.
 कङ्क, p 225, n.
 कच, p 162, 46.
 कचुर, p 272, 4.
 कच्चित्, p 380, 14.
 कच्छ, p 75, 10. p 116, 16. p 308, 31.
 कच्छप, p 66, 21.
 कच्छपी, p 338, 134.
 कच्छुर, p 152, 9.
 कच्छुरा, p 107, 10.
 कच्छू, p 150, n.
 कंचुक, p 207, 31.
 p 58, 9.
 कंचकिन्, p 193, 8, n.
 कट, p 400, n. p 157, 25. p 200, 5.
 कटक, p 85, 5. p 166, 8. p 303, 18.
 कट्य, p 384, 4.
 कटभो, p 121, 15.
 कटम्बरा, p 106, 4.
 कटम्भरा, p 122, 18.
 कटाक्ष, p 162, 15.
 कटाह, p 392, 21.

कटि — कणी.

कटि, p 157, 25. p 310, n.
 कटिप्रोथ, p 157, 26.
 कटिल्लक, p 122, 20.
 कटो, p 400, 38. p 157 n. p 310, n.
 कटु, p 35, 18. n. p 106, 4. p 310, 38.
 कटुलम्बी, p 123, 21.
 कटुरोहिणी, p 106, 4.
 कटोलबीणा, p 255, n.
 कटफल, p 300, 8.
 कटुङ्क, p 99, 37.
 कठिञ्जर, p 105, 60.
 कठिन, p 277, 25.
 कठोर, p 277, 25.
 कठोल, p 277, n.
 कडङ्गर, p 225, 22.
 कडम्ब, p 229, 35.
 कडार, p 38, 25.
 कण, p 314, 48. p 392, 20.
 कणा, p 274, 11. p 108, 15.
 कणाद, p 219, n.
 कणिका, p 274, n. p 101, 46. p 386, 8.
 कणिय, p 225, 21.
 कणी, p 274, n.

कणी—कद्रु.

कणीय, p 274, 12.
 कणक, p 303, 18.
 p 397, 32.
 कणकफल, p 100, n.
 कणकारीका, p 108, 12.
 कणकिफल, p 100, 41.
 कण्ड, p 160, 39.
 कण्डभा, p 165, 5.
 कण्डा, p 160, n.
 कण्डो, p 160, n.
 कण्डू, p 151, 4.
 कण्डूति, p 151, n.
 कण्डूया, p 151, 4.
 कण्डूरा, p 106, 5.
 कण्डोल, p 227, 26.
 कण्डोलनीया, p 255, 32.
 कत्तण, p 125, 31.
 कथा, p 40, 6.
 कदध्वन्, p 76, 16.
 कदम्ब, p 96, 22.
 कदम्बक, p 135, 40.
 कदर, p 98, 30.
 कदर्य, p 270, 48.
 कदल, p 112, n.
 कदली, p 128, 9. p 112, 1.
 कदाचित्, p 377, 4.
 कदुष्ण, p 23, 36.
 कद्रु, p 38, 25.

कह—कन्य.

कहद, p 267, 37.
 कनक, p 104, 5^२.
 p 243, 94.
 कनकायस, p 192, 7.
 कनकायुका, p 199, 32.
 कनिष्ठ, p 147, 43.
 p 312, 44.
 कनिष्ठा, p 159, 33.
 कनीनिका, p 159, n.
 p 162, 43.
 कनीनी, p 159, n.
 कनीयसी, p 370, n.
 कनीयस्, p 274, n. p 369.
 237. p 147, n.
 कन्या, p 387, 9.
 कन्दर, p 85, 6.
 कन्दरा, p 85, n.
 कन्दराल, p 96, 23.
 कन्दरी, p 85, n.
 कन्दर्प, p 5, 20.
 कन्दली, p 128, 9.
 कन्दक, p 174, 40.
 कन्दू, p 228, 30.
 कन्धर, p 160, n.
 कन्धरा, p 160, 39.
 कन्यका, p 138, n.
 कन्यकाजात, p 142, 24.
 कन्यस, p 147, n.

कन्य—कफा.

कन्यसा, p 159, n.
 कन्या, p 138, 8.
 कपट, p 52, 30.
 कपर्द, p 6, 30.
 कपर्दिन्, p 6, 27.
 कपाट, p 82, 17.
 कपाटी, p 82, n.
 कपाल, p 155, 19.
 कपालभृत्, p 6, 27.
 कपि, p 127, 3.
 कपिकच्छु, p 106, 5.
 कपित्य, p 91, 1.
 कपिल, p 38, 25.
 कपिला, p 16, 6. p 101,
 43. p 114, 8.
 कपिवल्ली, p 108, 16.
 कपिश, p 37, 25.
 कपितन, p 92, 7. p 96,
 23.
 कपोत, p 130, 14.
 कपोतपालिका, p 81, 15.
 कपोतांघ्रि, p 116, 17.
 कपोतांजन, p 244, n.
 कपोल, p 161, 41, n.
 कफ, p 153, 13.
 कफणि, p 158, 31, n.
 कफणी, p 158, n.
 कफाणि, p 158, 31.

कफि—कम्बि.

कफिन्, p 153, 11.
 कफोणी, p 158, n.
 कर्वर, p 12, n.
 कबुर, p 12, n.
 कबन्ध, p 60, 4. p 219, 86.
 कम्, p 374, 11.
 कमठ, p 66, 21.
 कमठी, p 67, 24.
 कमण्डलु, p 187, 45.
 कमन, p 264, 24.
 कमन्ध, p 60, n.
 कमल, p 60, 3. p 71, 40.
 p 356, 196.
 कमला, p 5, 22.
 कमलासन, p 3, 12.
 कमलोत्तर, p 246, 106.
 कमिट, p 264, 23.
 कम्प, p 55, 38.
 कम्पित, p 55, n.
 कम्पन, p 277, 24. p 55, n.
 कम्पिल, p 120, n.
 कम्पिल्ल, p 120, n.
 कम्पील, p 120, n.
 कम्प, p 277, 24.
 कम्बल, p 169, 18. p 356, 196.
 कम्बलिवाहक, p 204, 20.
 कम्बि, p 229, 34.

कम्बो—कर.

कम्बो. p 229, n.
 कम्ब, p 67, 23. p 338, 136.
 कम्बुपीवा, p 161, 39.
 कम्ब, p 264, 24.
 कयस्या, p 120, n.
 कर, p 197, 27. p 22, 25. p 347, 166.
 करक, p 101, 45.
 करका, p 18, 13.
 करज, p 116, 17. p 97, 28.
 करझक, p 97, 28.
 करट, p 130, 20. p 310, 36.
 करण, p 248, 2. p 316, 57.
 करण्ड, p 391, 18.
 करतोवा, p 69, 33.
 करपत्र, p 255, 35.
 करपाल, p 213, 57.
 करपालिका, p 213, 59.
 करवाल, p 213, n.
 करवालिका, p 213, n.
 करभ. p 159, 32. p 239, 75.
 करभूषण, p 166, 9.
 करमर्दक, p 102, 48.

कर—कर्क.

करम्ब, p 232, n.
 करम्भ, 232, 48.
 करबुह, p 159, 34.
 करवालिका, p 213, n.
 करवीर, p 104, 57.
 करवाखा, p 159, 33.
 करशीकर, p 200, 5.
 करहाट, p 72, 43.
 करहाटक, p 98, 33.
 कराल, p 359, 207.
 करिगर्जित, p 217, 76.
 करिणी, p 200, 4.
 करिन्, p 200, 2.
 करिपिप्पली, p 108, 15.
 करियावक, p 200, 3.
 करीर, p 104, 37.
 p 349, 175.
 करीष, p 133, 51.
 करणा, p 49, 18. p 315, 54.
 करेटु, p 131, 19.
 करेषु, p 315, 55. p 200, n.
 करेषू, p 315, n.
 करोटि, p 156, 20.
 कर्क, p 203, 14.
 कर्कट, p 66, n.
 कर्कटक, p 66, 21.
 कर्कटी, p 387, n.

कर्क—कर्प.

कर्कन्धु, p 94, n.
 कर्कन्धू, p 94, 17. p 400,
 38.
 कर्करी, p 228, 31.
 कर्करेट्, p 131, 19
 कर्कश, p 120, 12. p 363,
 219.
 कर्कार, p 122, 21.
 कर्चुर, p 243, n.
 कर्चूर, p 122, n.
 कर्चूरक, p 118, 23.
 कर्ण, p 162, 45.
 कर्णजलौकस्, p 130, n.
 कर्णजलौका, p 130, 13.
 कर्णधार, p 68, 12.
 कणवेष्टन, p 165, 5.
 कर्णिका, p 165, 5. p 302,
 15.
 p 302, 15.
 कर्णिकार, p 100, 41.
 कर्णिरथ, p 204, 20.
 कर्णजप, p 270, 47.
 कर्त्तरी, p 255, 34.
 कर्त्तृ, p 403, n.
 कर्त्तृ, p 403, n.
 कर्दम, p 62, 9.
 कपट, p 168, 16. p 397, n.
 कपेर, p 155, 19.

कर्प — कर्ष.

कर्पराल, p 92, n.
 कपेरी, p 245, 102.
 कर्पास, p 398, n.
 कर्पासी, p 113, 4.
 कर्पूर, p 172, 31.
 कर्वर, p 12, n.
 कर्वुर, p 243, 95. p 12,
 55.
 कर्वूर, p 243, n.
 कर्म, p 286, n.
 कर्मकर, p 251, 15.
 p 263, 19.
 कर्मकार, p 263, 19.
 कर्मक्षम, p 262, 18.
 कर्मठ, p 262, 18.
 कर्मण्यभुज, p 263, n.
 कर्मण्या, p 256, 38.
 कर्मन्दिन्, p 185, 41.
 कर्मशील, p 262, 18.
 कर्मभूर, p 262, 18.
 कर्मसचिव, p 192, 4.
 कर्मार, p 124, 26.
 कर्मोद्भिद्य, p 35, 17.
 कवट, p 397, 33.
 कवरी, p 230, n.
 कवुर, p 38, 26. p 122, n.
 कर्वूर, p 122, 20.
 कर्ष, p 242, 88.

कर्ष — कल.

कर्षक, p 221, 6.
 कर्षफल, p 100, 39.
 कर्षू, p 364, 224.
 कल, p 45, 2.
 कलकल, p 44, 4.
 कलङ्क, p 19, 18. p 298, 4.
 कलत्र, p 351, 180.
 p 384, n.
 कलधौत, p 322, 79.
 कलभ, p 200, 3.
 कलम, p 226, 94.
 कलम्ब, p 123, n. p 212,
 55. p 129, 85.
 कलम्बी, p 123, 23.
 कलंबू, p 123, n.
 कलरव, p 130, 14.
 कलल, p 146, 38.
 कलविद्ध, p 131, 18.
 कलश, p 228, 31.
 कलशि, p 108, 11.
 p 228, n.
 कलशी, p 108, n.
 p 228, n.
 कलस, p 223, n.
 कलसि, p 108, n.
 कमसी, p 228, n.
 कलहंस, p 132, 23.
 कलङ्क, p 216, 73.

कला—कल्य.

कला, p 18, 17. p 27,
11. p 357, 200.
कलाद, p 249, 8.
कलानिधि, p 18, 16.
कलाय, p 337, 131.
कलाय, p 224, 16.
कलि, p 216, 73. p 89, n.
p 356, 196.
कलिका, p 89, 16.
कलिकारक, p 97, n.
कलिङ्ग, p 102, 47.
p 130, 16.
कलिद्रुम, p 100, 39.
कलिमारक, p 97, 28.
कलिल, p 279, 34.
कली, p 89, n.
कलुष, p 31, 1. p 64, 14.
कलेवर, p 156, 21.
कल्क, p 302, 14.
कल्प, p 30, 21. p 185,
39, p 256. n.
कल्पना, p 202, 10.
कल्पवृक्ष, p 9, 46.
कल्पान्त, p 30, 22.
कल्पाष, p 31, 1.
कल्पाष, p 38, 26.
कल्य, p 24, 2. p 345.
161. p 152, 8.

कल्या—कश्य.

कल्या, p 42, 18. p 217,
24.
कल्याण, p 31, 3.
कल्याणी, p 31, n.
कल्लोल, p 61, 6.
कवच, p 207, 32.
कवर, p 163, n.
कवरी, p 119, 5. p 163.
48. p 230, 40.
कवल, p 234, 54.
कवाट, p 82, n.
कवाटो, p 82, n.
कवि, p 21, 26. p 176, 5.
कविका, p 204, 17.
कवित्य, p 91, n.
कविय, p 398, 35.
कवी, p 176, n. p 204, n.
कवोष्ण, p 23, 36.
कव्य, p 181, 24.
कथा, p 254, 31.
कथाई, p 269, 44.
कशिपु, p 337, 133.
कशेरुका, p 156, 20.
कश्चन, p 377, n.
कश्मल, p 217, 78.
कश्मीरजन्मन्, p 170, n.
कश्य, p 257, 40. p 269,
44. p 203, 15.

कष—काके.

कष, p 255, 32.
कषा, p 254, n.
कषाय, p 344, 155.
p 35, 18.
कषरुका, p 156, n.
कष्ट, p 311, 42. p 60, 4.
कस, p 255, n.
कसा, p 254, n.
कसूरी, p 172, 31.
कसल, p 217, n.
कल्लार, p 70, 36.
कङ्क, p 132, 22.
कांस्य, p 228, n.
कांस्यताल, p 46, 4.
काक, p 131, 20.
काकचिञ्ची, p 109, 16.
काकतिन्दुक, p 95, 19.
काकनासिका, p 113, 6.
काकपक्ष, p 163, 47.
काकपीलुक, p 95, 19.
काकमाची, p 121, 17.
काकसुद्रा, p 112, 1.
काकली, p 45, 2.
काकाङ्गी, p 113, 7.
काकिणी, p 386, 9.
काकु, p 41, 13.
काकुद, p 161, 42.
काकेन्द, p 95, 19.

काको—काण्डी.

काकोडम्बरिका, p 100, 42.
 काकोदर, p 58, 7.
 काकोल, p 58, 10. p 131, 21.
 काकोलूकिका, p 384, n.
 काक्षी, p 117, 19.
 काङ्क्षा, p 52, n.
 काक्षीव, p 93, n.
 काच, p 244, 100. p 254, 30. p 307, 29.
 काचस्थाली, p 99, 35.
 काचित, p 280, 39.
 काञ्चन, p 243, 95.
 काञ्चनाङ्गुथ, p 101, 45.
 काञ्चनी, p 230, 41.
 काञ्चि, p 166, n.
 काञ्चिक, p 230, 39.
 काञ्ची, p 66, 10.
 काञ्जिका, p 230, n.
 काञ्जिक, p 230, 29.
 काञ्जीक, p 230, n.
 काण्ड, p 225, 22. p 313, 46.
 काण्डपृष्ठ, p 208, 35.
 काण्डवत्, p 208, 37.
 काण्डाल, p 227, 26.
 काण्डीर, p 208, 37.

काण्डे—काम.

काण्डेष, p 110, 23.
 कातर, p 264, 26.
 कातरा, p 264, n.
 कात्यायनी, p 7, 32. p 141, 17.
 कादम्ब, p 132, 23. p 96, n.
 कादम्बरी, p 257, 40.
 कादम्बिनी, p 16, 9.
 काङ्क्षेय, p 56, 4.
 कामन, p 86, 1.
 कानीन, p 142, 24.
 कानीनी, p 142, n.
 कान्त, p 272, 2.
 कान्तलक, p 116, 16.
 कान्ता, p 137, 3.
 कान्तार, p 77, 17. p 349, 174.
 कान्तारक, p 125, 29.
 कान्ति, p 19, 19.
 कान्दविक, p 227, 28.
 कान्दिशीक, p 269, 42.
 कापथ, p 76, 16.
 कापोत, p 136, 43. p 247, 109.
 कापोताञ्जन, p 244, 101.
 काम, p 5, 20. p 52, 28. p 235, 57. p 340, 141. p 379, 13.

काम—कार.

कामगामिन्, p 209, 44.
 कामङ्गामिन्, 209, n.
 कामन, p 264, 24.
 कामपाल, p 4, 18.
 कामम्, p 379, 13.
 कामविष्ट, p 264, 24.
 कामिनी, p 137, 3. p 333, 115.
 कामिन्, p 333, n.
 कामुक, p 264, 23.
 कामुका, p 139, 9.
 कामुकी, p 139, 9.
 काम्बिल्य, 120, n.
 काम्बिल्ल, p 120, 12.
 काम्बल, p 205, 22.
 काम्बविक, p 250, 8.
 काम्बोज, p 203, 13.
 काम्बोजी, p 119, 8.
 काम्यदान, p 286, 3.
 काय, p 156, 22. p 189, 50.
 कायस्था, p 120, n. p 99, n.
 कार, p 197, n.
 कारण, p 32, 6.
 कारणा, p 59, 3.
 कारणिक, p 260, 7.
 कारण्डव, p 134, 34.

कार—कार्पा.

कारवी, p 122, 18.

p 111, 30.

कारवेष्ट, p 122, 20.

कारन्धा, p 99, 36.

कारा, p 219, 87.

कारिका, p 302, 15.

p 59, n.

कारोच, p 297, 43.

कार, p 249, 5.

कार्षिक, p 262, 15.

कारख, p 49, 18.

कारोत्तर, p 257, 43.

कार्तस्वर p 243, 96.

कार्तान्तिक, p 194, 14.

कार्तिक, p 24, 17.

कार्तिकिक, p 29, 18.

कार्तिकेय, p 7, 34.

कार्पास, p 167, 12.

p 398, 35.

कार्पासी, p 113, n.

कार्म, p 262, 18.

कार्मण, p 287, 4.

कार्मी, p 262, n.

कार्मक, p 211, 51.

कार्म, p 96, n.

कार्मक, 221, n.

कार्पायक, p 242, 88.

कार्पायक, p 242, n.

कार्षि—कालि.

कार्षिक, p 42, 88.

कार्षि, 296, 25.

काल, p 24, 1. p 11, 54.

p 356, 196, p 37, 23.

कालक, p 149, 49.

कालकण्ठक, p 131, 21.

कालकूट, p 58, 10.

कालखण्ड, p 155, 17.

कालधर्म, p 218, 84.

कालपृष्ठ, p 211, 51.

कालमेधिका, p 107, n.

कालमेधी, p 108, n.

कालमेधिका, p 111, 27.

p 107, 9.

कालमेधी, p 108, 14.

कालमेध, p 234, 53.

कालसेय, p 234, n.

कालसूत्र, p 59, 2.

कालसूत्र, p 95, 19.

p 102, 48.

काळा, p 7, n. p 108, 13.

p 111, 27.

काळागुरु, p 171, 28.

काळानुसार, p 115, 10.

p 171, 27.

काळायस, p 244, 98.

कालिका, p 302, 15.

कालिन्दी, p 69, 32.

कालि—काष्ठा.

कालिन्दीभेदन, p 4, 19.

कासी, p 7, 32. p 99, n.

p 356, n.

कासीयक, p 109, n.

p 171, 27.

कासीयक, p 109, 20.

p 171, n.

काल्यक, p 118, 23.

काल्य, 24, n.

काल्या, p 233, 70.

p 42, n.

कावचिक, p 207, 34.

कावेरी, p 70, 35.

काव्य, p 21, 26.

काव्य, p 124, 28. p 150, n.

काव्यमर्द, p 391, n.

काव्यरी, p 94, 16.

काव्यार्थ, p 94, 16.

काव्यरी, p 120, 11.

काव्यरीरजम्बु, p 170, 25.

काव्यप, p 22, n.

काव्यपि, p 22, 33.

काव्यपी, p 73, 2.

काष्ठ, p 88, 13.

काष्ठकुहाल, p 63, 13.

काष्ठतट, p 250, 9.

काष्ठानुवाहिनी, p 63, 11.

काष्ठा, p 15, 2. p 27, 11.

p 312, n.

काष्ठी—किटि.

- काष्ठीला, p 112, 1.
 कास, p 124, n.
 कासमर्द, p 391, 19.
 कासर, p 128, 4.
 कासार, p 68, 28.
 किं, p 377, 5.
 किंशाद, p 225, 21.
 p 347, 165.
 किंशुक, p 93, 10.
 कि, p 390, 15.
 किकि, p 130, n.
 किकिदिबि, p 130, n.
 किकिदीवि, p 130, n.
 किकीदिब, p 130, n.
 किकीदिनि, p 130, 16.
 किकीदीवि, p 130, n.
 किङ्कर, p 251, 17.
 किङ्करा, p 251, n.
 किङ्करी, p 251, n.
 किङ्किनी, p 167, 11.
 किङ्कितु, p 377, n.
 p 378, 8.
 किङ्किलिक, p 66, n.
 किङ्कलक, p 66, 22.
 किङ्कल, p 66, n.
 किङ्कलूक, p 66, n.
 किङ्कल्व, p 72, 43.
 किटि, p 127, 2.

किट्ट—किलि.

- किट्ट, p 155, 16.
 किण, p 391, 18.
 किण्णिही, p 107, 7.
 किण्व, p 257, 42.
 कितव, p 104, 58.
 p 258, 44.
 किजर, p 14, 66.
 किजरेथ, p 14, 64.
 किमु, p 377, 5.
 किमुत, p 376, 2.
 p 377, 5.
 किम्, p 374, 12. p 377, n.
 किम्पव, p 270, n.
 किम्पवान, p 270, 48.
 किम्पुव, p 14, 66.
 किम्बदन्ति, p 40, n.
 किम्बदन्ती, p 40, 7.
 किर, p 127, 2.
 किरण, p 22 34.
 किरात, p 252, n.
 किराततिह, p 119, 8.
 किरि, p 127, n.
 किरीट, p 164, 3.
 किर्मीर, p 38, 26.
 किल, p 375, 16.
 किलास, p 150, 4.
 किलासिन्, p 153, 12.
 किलिङ्गक, p 227, 26.

किलि—कुक्षु.

- किलिप, p 365, 225.
 p 31, 1.
 कियोर, p 203, 14.
 किम्कु, p 299, 7.
 किसलय, p 89, 14.
 कीकस, p 155, 19.
 कीकि, p 130, n.
 कीचक, p 124, 27.
 कीनाथ, p 362, 217.
 कीर, p 131, 21.
 कीर्त्ति, p 41, 12.
 कीर्त्तिना, p 41, n.
 कील, p 11, 52. p 357,
 199.
 कीला, p 11, n.
 कीलक, p 238, 73.
 कीलाख, p 60, 3. p 358,
 202.
 कीलित, p 268, 42.
 कीथ, p 127, 3.
 कीथपर्णी, p 107, 7.
 कु, p 73, 3.
 कुकर, p 149, 48.
 कुकुद, p 261, n.
 कुकुन्दर, p 157, 26.
 कुकुल, p 358, 205.
 कुकट, p 131, 17.
 कुकटमूर्खी, p 402, n.

कुक्कु—कुटु.

कुक्कुभ, p 134, 35.
 कुक्कुर, p 117, 20. p 252, 22.
 कुक्कु, p 158, 28.
 कुक्कुन्धरि, p 263, 21.
 कुक्कुम, p 170, 25.
 कुक्कु, p 158, 21, n.
 कुक्कुन्दन, p 173, 34.
 कुक्कुचर, p 267, 37.
 कुक्कुचाप, p 158, 24.
 कुक्कुक्षित, p 276, 20.
 कुक्कुज, p 21, 27.
 कुक्कुञ्ज, p 85, 8. p 308, 38.
 कुक्कुञ्जर, p 201, 2. p 273, 8.
 कुक्कुञ्जरायन, p 91, 1.
 कुक्कुञ्जल, p 230, 39.
 कुट, p 79, 6. p 87, 5.
 p 228, 32.
 कुटक, p 223, 13.
 कुटक्क, p 390, n.
 कुटज, p 102, 47.
 कुटजट, p 117, 19. p 99, 37.
 कुटर, p 239, n.
 कुटि, p 79, n.
 कुटिल, p 276, 21.
 कुटी, p 79, n.
 कुटुक्क, p 390, 17.

कुटु—कुल.

कुटुम्बव्याप्त, p 261, 11.
 कुटुम्बिनी, p 132, 6.
 कुटुनी, p 141, 19.
 कुटुम, p 398, 34.
 कुटुमल, p 89, 16.
 कुठ, p 87, 5.
 कुठर, p 239, 75.
 कुठार, p 213, 60.
 कुठारी, p 213, n.
 कुठेरक, p 105, 60.
 कुठप, p 242, n.
 कुठव, p 242, 89.
 कुठमल, p 89, n.
 कुठ्या, p 78, 4.
 कुठप, p 219, 87. p 392, 20. n.
 कुठि, p 116, 16.
 कुठठ, p 262, 17.
 कुठल, p 228, 31, p 145, 36.
 कुठल, p 165, 5.
 कुठल्लिन, p 58, 7.
 कुठिल्ला, p 187, n.
 कुठली, p 228, n. p 187, 45.
 कुतप, p 183, 31.
 कुतुक, p 53, 31.
 कुतुप, p 229, 33.
 कुतु, p 229, 33.

कुल—कुम.

कुलल, p 58, 31.
 कुला, p 41, 14.
 कुलित, p 272, 4.
 कुल, p 202, 10. p 125, 31.
 कुला, p 202, n.
 कुलन, p 53, n.
 कुलाल, p 91, 3.
 कुलम, p 78, n.
 कुलाल, p 63, n.
 कुनटी, p 246, 109.
 कुनायक, p 107, 10.
 कुल, p 215, 61.
 कुलल, p 162, 46.
 कुल, p 391, 19 p 114, 9.
 कुल, p 114, n.
 कुलुर, p 114, n.
 कुलु, p 114, 9.
 कुलु, p 115, 12.
 कुपिन्द, p 249, n.
 कुपुव, p 272, 4.
 कुपु, p 243, 92.
 कुपुव, p 76, n.
 कुल, p 149, 48.
 कुमार, p 7, 36. p 48, 12.
 कुमारक, p 91, 5.
 कुमारी, p 103, 54.
 p 138, 8.
 कुमल, p 70, n.

कुमु—कुर्चि.

कुसुद, p 70, 37.
 कुसुदबान्धव, p 18, 15.
 कुसुदबन्धु, p 18, n.
 कुसुदिका, p 95, 21.
 कुसुदिनी, p 71, 39.
 कुसुद्वत्, p 75, 9.
 कुसुद्वती, p 71, 38. n.
 कुम्भ, p 180, 18.
 कुम्भ, p94,14. p 200,5.
 p 339, 137.
 कुम्भकार, p 249, 6.
 कुम्भसम्भव, p 19, 21.
 कुम्भिका, p 70, 38.
 कुम्भी, p 95, 21.
 कुम्भीर, p 66, 21.
 कुम्भीख, p 66, n.
 कुरङ्ग, p 128, 8.
 कुरङ्गक, p 253, 24.
 कुरङ्गक, p 104, n.
 कुरर, p 132, 23.
 कुररी, p 132, n.
 कुरवक, p 104, 55.
 कुरङ्गक, p 104, 56.
 कुरवक, p 104, n.
 कुरविन्द, p 124, 25.
 कुरविस्त, p 241, 87.
 कुर्रुं र, p 252, n.
 कुर्चिका, p 231, n.

कुर्व—कुत्सा.

कुर्वती, p 403, n.
 कुर्वत्, p 403, n.
 कुत्स, p 136,41. p175,1.
 p 394, n. p 249, n.
 कुत्सक, p95,19. p122,20.
 p 249, 5.
 कुत्सटा, p 139, 10.
 कुत्सटी, p 246, n.
 कुत्सीय, p 9, n.
 कुत्सलिका, 245, 103.
 कुत्सपात्रिका, p 138, 7.
 कुत्सपात्री, p 138, n.
 कुत्सविप्र, p 402, n.
 कुत्सत्रेष्ठिन्, p 249, 5.
 कुत्ससम्भव, p 175, 2.
 कुत्सणी, p 138, 7.
 कुत्साय, p 135, 37.
 कुत्साय, p 249, 6.
 कुत्साही, p 245, 103.
 कुत्सिक, p 249, n.
 कुत्सिय, p 9, 42.
 कुत्सी, p 108, 12.
 कुत्सीन, p 202, 12.
 p 175, 2.
 कुत्सीर, p 66, 21.
 कुत्साय, p224,18. p230,
 39. n. p 392, 21.
 कुत्साया, 230, n.

कुत्सा—कुये.

कुत्सायाभियुत, p 230,n.
 कुत्साय, p392,n. p224,n.
 p 230, n.
 कुत्स्य, p155, 19. p175,n.
 कुत्सा, p 69, 34.
 कुय, p 70, n.
 कुयर, p 35, n.
 कुयल, p 401, n. p 94,
 17.
 कुयलय, p 70, 37.
 कुयली, p 401, n.
 कुवाद, p 267, 37.
 कुवेली, p 64, 16.
 कुपिनी, p 64, n.
 कुविन्द, p 249, 6.
 कुवेर, p 14, 65.
 कुवेरक, p 116, 15.
 कुवेर, p 70, n.
 कुय, p 125, 31. p 362,
 218.
 कुयल, p 269, 4. p 31,
 4. p 359, 206.
 कुयला, p 359, n.
 कुयली, p 359, n.
 कुयी, p 244, 99.
 कुयीद, p 221, n.
 कुयीख, p 250, 12.
 कुयेयव, p 71, 40.

कुष—कूहा.

कुषल, p 259, n. p 31, n.
 कुषीद, p 221, n.
 कुष्ठ, p 398, 34. p 115,
 14. p 151, 5.
 कुष्माण्डक, p 122, 21.
 कुसीद, p 221, 4.
 कुसीदिक, p 221, 5.
 कुसुम, p 90, 17.
 कुसुमाञ्जन, p 245, 103.
 कुक्षुमेधु, p 5, 21.
 कुसुम्भ, p 339, 139.
 p 246, 107.
 कुक्षति, p 53, 30.
 कुस्तुम्बरी, p 230, n.
 कुस्तुम्बुर, p 330, 38.
 कुङ्गमा, p 189, 52.
 कुङ्गर, p 56, 1.
 कुङ्ग, p 26, n.
 कुङ्ग, p 26, 9.
 कूकुद, p 261, 14.
 कूट, p 84, 4. p 311, 39.
 p 136, 42.
 कूटक, p 223, 13.
 कूटयन्त्र, p 253, 27.
 कूटयास्त्रलि, 97, 27.
 कूटस्थ, p 277, 23.
 कूणि, p 149, n.
 कूराण, p 63, n.

कूप—कृत.

कूप, p 68, 25.
 कूपक, p 63, 12. p 62, n.
 कूपार, p 60, n.
 कूर्च, p 162, 43.
 कूर्चशीर्ष, p 119, 8.
 कूर्चिका, p 231, 44.
 कूर्दन, p 53, 33.
 कूर्पर, p 158, 31.
 कूर्परा, p 158, n.
 कूर्पांसक, p 169, 19.
 कूर्म, p 66, 21.
 कूच, p 61, 7.
 कूवर, p 206, 25.
 कूवार, p 60, n.
 ककण, p 181, 19.
 ककवास, p 129, 12.
 ककणाकु, p 131, 17.
 ककाटिका, p 161, 39.
 ककुलान, p 129, n.
 कक्क, p 60, 4. p. 189, 51.
 कृत, p 322, 79.
 कृतक, p 231, 42.
 कृतपुङ्ग, p 2' 8, 36.
 कृतमास, p 91, 4.
 कृतसुख, p 259, 4.
 कृतसञ्चय, p 261, 10.
 कृतसपत्रिका, p 138, n.
 कृतसापत्रका, p 138, n.

कृत—कथा.

कृतसापत्रिका, p 138, 7.
 कृतसापत्री, p 138, n.
 कृतसापत्रीका, p 138, n.
 कृतहस्त, p 2' 8, 36.
 कृतान्त, p 11, 54. p 319,
 67.
 कृतिगु, p 176 5.
 कृत्त, p 284, 53.
 कृत्ति, p 187, 46.
 कृत्तिवास, p 6, n.
 कृत्तिवासस्, p 6, 27.
 कृत्य, p 403, 45.
 कृत्या, p 345, 160.
 कृत्विज, p 86, 2.
 कृत्विजधूपक, p 171, 29.
 कृत्य, p 275, 14.
 कृपण, p 270, 48.
 कृपा, p 49, 18.
 कृपाण, p 213, 57.
 कृपाणी, p 255, 34.
 कृपासु, p 262, 15.
 कृपीटयोनि, p 10, 49.
 कृनि, p 130, 13.
 कृनिकोद्योत्य, p 167, 13.
 कृनिज्ञ, p 110, 25.
 कृथ, p 274, 11.
 कृथासु, p 10, 50.
 कृथासुरेतस्, p 6, 28.

कथा—केत.

कथाचिन्, p 251, 12.
 कथक, p 223, n.
 कथासु, p 10, n.
 कथि p 220, 2.
 कथिक, p 221, 6.
 कथोवक, p 221, 6.
 कट, p 222, 8.
 कटि, p 176, 5.
 कण, p 3, 13. p 37, 23.
 p 229, 36.
 कणकर्मन्, p 270, n.
 कणपाक, p 102, n.
 कणपाकफला, p 102, 48.
 कणफल, p 102, n.
 कणफला, p 108, 14.
 कणभेदी, p 106, 4.
 कणला, p 109, 16.
 कणवर्त्मत्, p 10, 49.
 कणहन्ता, p 99, 35.
 कणधार, p 129, n.
 कणसार, p 129, 10.
 कणा, p 108, 15.
 कणिका, p 225, 19.
 केकर, p 149, 19.
 केका, p 133, 31.
 केकिन्, 133, 30.
 केतक, p 126, n.
 केतकी, p 126, 35.

केत—कैदा.

केतन, p 215, 67.
 केतु, p 318, 63.
 केदर, p 392, 20.
 केदार, p 222, 11.
 केनिपातक, p 63, 13.
 केयुर, p 166, 9.
 केलि, p 53, 32.
 केवल, p 359, 205.
 केश, p 317, n. p 162, 46.
 केशपल, p 163, n.
 केशपर्णी, p 107, n.
 केशपाय, p 163, n.
 केशपायी, p 163, 48.
 केशर, p 92, n. p 72, 43.
 केशरिन्, p 127, n.
 केशव, p 3, 13. p 148, 45.
 केशवेश, p 163, 48.
 केशिक, p 148, 45.
 केशिन्, p 148, 45.
 केशिनी, p 115, 14.
 केसर, p 72, n. p 92, 6.
 p 101, 44.
 केसरिन्, p 127, 1.
 कैटभजित्, p 4, 17.
 कैट्यं, p 95, 21.
 कैतव, p 258, 45. p 52, 30.
 कैदार, p 222, n.
 कैदारक, p 222, 11.

कैदा—कोटि.

कैदारिक, p 222, 11.
 कैदायं, p 222, 11.
 कैरव, p 70, 37.
 कैलास, p 14, 66.
 कैवर्त्तं, p 64, 15.
 कैवर्त्तसुस्तक, p 117, n.
 कैवल्य, p 34, 15.
 कैवर्त्तिसुस्तक, p 117, 20.
 कैवर्त्तिसुस्तक, p 117, n.
 कैथिक, p 162, 47.
 कैथ, p 162, 47.
 कोक, p 128, 7. p 132, 22.
 कोकनद, p 71, 42.
 कोकनदच्छवि, p 37, 24.
 कोकिल, p 131, 19.
 कोकिलाच, p 110, 23.
 कोटर, p 89, 13.
 कोटरी, p 141, n.
 कोटवी, p 141, 17.
 कोटि, p 214, n. p 311,
 40. p 398, n.
 कोटिवर्षा, p 117, 21.
 कोटिष, p 222, 12.
 कोटी, p 214, n.
 कोट्ट, p 391, 18.
 कोट्टवी, p 141, n.
 कोट्टार, p 391, 18.
 कोटि, p 214, 61.

कोठ—कोवि.

कोठ, p 151, 5.
 कोण, p 46, 6. p 214, 61.
 कोण, p 149, n.
 कोदण्ड, p 211, 51.
 कोद्व, p 224, 16.
 कोप, p 51, 26.
 कोपक्रम, p 395, n.
 कोपच, p 395, n.
 कोपन, p 266, n.
 कोपना, p 137, 4.
 कोपिन्, p 266, 32.
 कोपल, p 278, 27.
 कोपटिक, p 134, 35.
 कोरक, p 89, 16. p 134, 35.
 कोरणी, p 115, 13.
 कोरद्व, p 224, 16.
 कोर, p 94, 17. p 62, 11.
 p 127, 2.
 कोरक, p 172, 31.
 p 229, 36.
 कोरद्व, p 116, 18.
 कोरम्वक, p 47, 7.
 कोरम्वणी, p 108, 16.
 कोरा, p 94, n. p 108, 15.
 कोराह्व, p 44, 4.
 कोरि, p 94, 17.
 कोरी, p 94, n.
 कोविद, p 176, 4.

कोवि—कौल.

कोविदार, p 91, 3.
 कोय, p 135, n. p 242, 91.
 कोयफल, p 172, 31.
 कोयातकी, p 30ⁿ, n.
 कोय, p 135, 37. p 242, n.
 p 364, 223, n.
 कोयातकी, p 300, 8.
 कोर, p 312, 43.
 कोण, p 23, 36.
 कौटिक, p 303, 17.
 कौषेयक, p 213, 57.
 कौटतच, p 250, 9.
 कौटिक, p 251, 14.
 कौषक, p 222, n.
 कौषप, p 11, 55.
 कौषक, p 53, 31.
 कौषक, p 53, 31.
 कौषीय, p 221, 8.
 कौनिक, p 208, 38.
 कौन्ती, p 114, 8.
 कौपीन, p 335, 124.
 कौपौदकी, p 5, n.
 कौमोदी, p 5, n.
 कौमुदी, p 19, 18.
 कौमोदकी, p 5, 24.
 कौषटिमेय, p 143, 27.
 कौषटेय, p 143, 26.
 कौषटेयी, p 142, n.

कौल—क्रन्दि.

कौषटेर, p 143, 26.
 कौषटेरा, p 143, n.
 कौषटीन, p 221, n.
 कौलीन, p 334, 19.
 कौषेय, p 175, n.
 कौषेयक, p 175, n.
 p 252, 22.
 कौषिक, p 94, 14. p 300,
 10.
 कौषिकी, p 300, n.
 कौषय, p 167, 13.
 कौषिक, p 300, n.
 कौषिकी, p 300, n.
 कौषेय, p 167, n.
 कौषुम, p 403, n.
 कौषुमी, p 403, n.
 कौषुम, p 5, 24.
 क्रिन्, p 385, n.
 क्रकच, p 255, 35. p 104, n.
 क्रकर, p 104, 57. p 131,
 19. p 255, n.
 क्रतु, p 178, 13.
 क्रतुध्वंसिन्, p 6, 29.
 क्रतुध्वन्, p 2, 4.
 क्रयन, p 218, 83.
 क्रन्दन, p 217, 76. p 336,
 126. p 54, n.
 क्रन्दित, p 54, 35.

क्रम—क्रोध.

क्रम, p 185, 39.
 क्रसुक, p 95, 21. p 126, 34.
 क्रमेणक, p 239, 75.
 क्रवविक्रयिक, p 239, 79.
 क्रयिक, p 240, 79.
 क्रय, p 240, 82.
 क्रय, p 154, 14.
 क्रयाद्, p 11, 55.
 क्रयाद्, p 11, 55.
 क्रायक, p 240, 79.
 क्रिमि, p 130, n.
 क्रिमिज, p 171, 28.
 क्रिया, p 385, n.
 क्रियावत्, p 263, 18.
 क्रीडा, p 53, 33.
 क्रुश, p 131, 22, n.
 क्रुध, p 51, 26, n.
 क्रुष्ट, p 54, 35.
 क्रूर, p 270, 47. p 277, 25. p 355, 193.
 क्रेतव्य, p 240, 82.
 क्रैय, p 240, 82.
 क्रोड, p 127, 2. p 158, 28.
 क्रोडा, p 158, n.
 क्रोध, p 51, 26.
 क्रोधन, p 266, 32.

क्रोध—क्षय.

क्रोधबुग, p 77, 18.
 क्रोष्ट, p 128, 5.
 क्रोष्टु विज्ञा, p 108, 11.
 क्रोष्टी, p 111, 28. p 128, n.
 क्रोशुदारण, p 7, n.
 क्रौशु, p 131, 22.
 क्रौशुदारण, p 7, 36.
 क्रम, p 289, 10.
 क्रमय, p 289, 10.
 क्रिज, p 284, 55.
 क्रिजाज, p 153, 11.
 क्रियित, p 283, 48.
 क्रिष्ट, p 43, 20. p 283, 48.
 क्रीतक, p 111, 28.
 क्रीतकिका, p 108, 13.
 क्रीप, p 146, 39. p 361, 213.
 क्रेश p 294, 29.
 क्रोन, p 154, 16.
 कण, p 44, 3.
 कणन, p 44, 3.
 कणित, p 282, 45.
 काण, p 44, 3.
 कायोद्भव, 245, 102.
 क्षय, p 314, 50. p 27, 11. p 55, 38.
 क्षयदा, p 25, 4.

क्षय—क्षान्त.

क्षयन, p 218, 82.
 क्षयप्रभा, p 17, 10.
 क्षतज, p 154, 15.
 क्षतव्रत, p 190, 53.
 क्षु, p 248, 3. p 318, 65. p 206, 27.
 क्षत्र, p 191, n.
 क्षत्र, p 191, n.
 क्षत्रवन्धु, p 330, n.
 क्षत्रिय, p 191, 1.
 क्षत्रिया, p 140, 14.
 क्षत्रियाणी, p 140, 14.
 क्षत्रियी, p 140, 15.
 क्षत्रिण, p 191, n.
 क्षंष्ट, p 266, 31, n.
 क्षपा, p 25, 4.
 क्षपाकर, p 18, 16.
 क्षम, p 341, 144.
 क्षमा, p 341, 144. p 73, n.
 क्षमिह, p 266, 31.
 क्षमिण, p 266, 31.
 क्षय, p 30, 22. p 287, 7. p 150, 2. p 196, 19. p 342, 147.
 क्षय, p 150, 3.
 क्षययु, p 150, 3.
 क्षान्त, p 282, 46.

ज्ञानि—चुद्र.

ज्ञानि, p 51, 24.
 ज्ञार, p 244, 100.
 ज्ञारक, p 89, 16.
 ज्ञारण, p 42, n.
 ज्ञारमृत्तिका, p 73, 4.
 ज्ञारित, p 269, 43.
 ज्ञिति, p320,73. p73, 2.
 ज्ञिपणि, p 63, n.
 ज्ञिपा, p 289,11.p25, n.
 ज्ञिपणी, p 63, n.
 ज्ञिप्त, p 280, 37.
 ज्ञिप्, p 265, 30.
 ज्ञिप्त, p 13, 6.
 ज्ञिया, p 287, 7.
 ज्ञीर, p 61, 4. p233,51.
 p 352, 184.
 ज्ञीरविहति, p 231, 44.
 ज्ञीरविहारी, p 111, 29.
 ज्ञीरमुक्ता, p 111, 28.
 ज्ञीरावितनया, p 5, 23.
 ज्ञीरावी, p 109, 18.
 ज्ञीरिका, p 97, 26.
 ज्ञीरोद, p 60, 2.
 ज्ञीव, p 264, 23.
 ज्ञुत, p 150, 3.
 ज्ञुताभिजनन, p 225, n.
 ज्ञुत्, p 150, 3.
 ज्ञुद्र, p270,48.p350,179.

चुद्र—चेपि.

चुद्रवष्टिका, p 167, 11.
 चुद्रयक्ष, p 67, 23.
 चुद्रा, p 108, 12. p350,
 179.
 चुद्रायुधमत्सङ्घात, p 65,
 19.
 चुध, p150,3. p 234,54.
 चुधा, p 234, n.
 चुधाभिजनन, p 225, 19.
 चुधित, p 263, 20.
 चुप, p 87, 8.
 चुमा, p 225, 20.
 चुुर, p204,n. p110,23.
 चुुरक, p 95, 20.
 चुुरप्त, p 392, 20.
 चुुरिन्, p 250, 10.
 चुुलक, p 274, 11.
 p 300, 10.
 चुुलका, p 300, n.
 चुेव, p 223, 11. p 351,
 182.
 चुेवक्ष, p 32, 7. p 309,
 35.
 चुेवाजीव, p 221, 6.
 चुेपण, p 189, 11.
 चुेपणि, p 63, 13.
 चुेपणी, p 63, n.
 चुेपिष्ठ, p 285, 61.

चेम—खजा.

चेम, p 31,4. p 116,16.
 p 398, 34.
 चेव, p 222,11. p297,n.
 चोद, p 215, 67.
 चोदिष्ठ, p 285, 61.
 चोम, p168, 15. p80,n.
 चोणि, p 73, n.
 चोणी, p 73, n.
 चोद्र, p 246, 103.
 चोम, p167, n. p80,12.
 p 168, n.
 चोमी, p 167, n.
 च्युत, p 281, 40.
 च्या, p 73, 3.
 च्याभूत, p 84, 1.
 च्येड, p 58, 9.
 च्येडा, p 217, 75.
 p 313, 45.
 च्येडित, p 398, 84.
 ख, p 304, 19. p 15, 1.
 p 393, 22.
 खक्खट, p 277, n.
 खग, p212,54.p134,32.
 p 304, 20.
 खगेश्वर, p 5, 24.
 खज, p 229, n.
 खजाका, p229, 34.

खञ्ज—खर्ज.

खञ्ज, p 149, 49.
 खञ्जन, p 180, 15.
 खञ्जरीट, p 130, 15.
 खट, p 390, 17.
 खट्वा, p 174, 39. p 205, n.
 खट्वा, p 127, 4.
 खट्वा, p 127, 4.
 खट्वा, p 127, 4. n.
 खण्ड, p 18, 17.
 खण्डपर्यु, p 6, 26, n.
 खण्डपर्यु, p 6, 26.
 खण्डविकार, p 231, 43.
 खण्डिक, p 224, 16.
 खदिर, p 98, 30.
 खदिरी, p 119, 7.
 खद्योत, p 133, 28.
 खनि, p 85, 7.
 खनित्र, p 222, 12.
 खनी, p 85, n.
 खपुर, p 126, 34.
 खर, p 239, 78. p 23, 37.
 खरण, p 148, 46.
 खरपुष्पा, p 119, 5.
 खरमञ्जरी, p 107, 7.
 खरा, p 102, 49.
 खरागरी, p 102, n.
 खराया, p 111, 30.
 खर्जूर, p 243, n.

खर्ज—खुर.

खर्जूर, p 151, 4.
 खर्जूर, p 126, 35. p 243, 97.
 खर्जूरी, p 126, 35.
 खर्पर, p 245, n.
 खर्परी, p 245, n.
 खर्च, p 276, 20.
 खर्च, p 148, 46. p 276, n.
 खर्च, p 397, n.
 खर्च, p 270, 47.
 खर्चपू, p 262, 17.
 खर्चिन, p 204, n.
 खर्चिनी, p 297, 42.
 खर्चोन, p 204, 17.
 खर्च, p 375, 16.
 खर्च, p 297, 42.
 खर्च, p 68, 27.
 खर्चित, p 285, 60.
 खर्च, p 242, n.
 खर्च, p 242, n.
 खर्च, p 242, 89.
 खर्चिक, p 222, 10.
 खर्चिनाप, p 222, 10.
 खर्च, p 74, 5, n.
 खर्च, p 74, n.
 खुर, p 116, 18. p 392, n.
 खुरणस, p 148, 47.
 खुरणस, p 148, 47.

खुर—गण.

खुरम, p 392, n.
 खुरक, p 300, n. p 251, n.
 खुरका, p 300, n.
 खेट, p 272, 4. p 396, n.
 खेव, p 68, 29.
 खेला, p 53, 33.
 खोड, p 149, 49.
 ख्यात, p 261, 9.
 ख्यातगर्हण, p 281, 42.
 ख्याति, p 288, 9.
 गगण, p 15, 1.
 गङ्गा, p 69, 31.
 गङ्गाधर, p 6, 29.
 गङ्ग, p 200, 2.
 गङ्गा, p 200, 4.
 गङ्गवन्धनी, p 202, 11.
 गङ्गभञ्जा, p 115, n.
 गङ्गभञ्जा, p 115, 11.
 गङ्गानन, p 7, 34.
 गङ्गा, p 79, 8.
 गङ्गक, p 65, 17.
 गङ्ग, p 891, 18.
 गङ्ग, p 149, 48.
 गङ्ग, p 135, 40. p 211, 49.
 p 314, 48.
 गङ्गक, p 194, 14. n.
 गङ्गकी, p 194, n.

गण - गन्त्री.

गणदेवता, p 2, 5.
 गणनीय, p 275, 14.
 गणराज, p 25, 6.
 गणरूप, p 105, 61.
 गणहासक, p 116, 16.
 गणाधिप, p 7, 33.
 गणिका, p 103, 52.
 p 141, 19.
 गणिकारिका, p 101, 46.
 गणित, p 275, 14.
 गणेश, p 275, 14.
 गण्ड, p 161, 41. p 200, 5.
 गण्डक, p 127, 4.
 गण्डकारी, p 119, n.
 गण्डकासी, p 119, 7.
 गण्डयैष्ठ, p 85, 6.
 गण्डाली, p 124, 24.
 गण्डीर, p 123, 22.
 गण्डपद, p 66, 22.
 गण्डपदी, p 67, 24.
 गण्डूपा, p 387, 10.
 गतनासिक, p 148, 46.
 गति, p 204, 17.
 गद, p 150, 2.
 गद्य, p 396, 31.
 गन्तव्य, p 403, n.
 गन्तव्या, p 403, n.
 गन्त्री, p 204, 20.

गन्ध - गभी.

गन्ध, p 85, 16.
 गन्धक, p 245, 102.
 गन्धकुटी, p 115, 11.
 गन्धन, p 334, 117.
 गन्धनाकुली, p 112, 2.
 गन्धफली, p 99, 36.
 p 101, 44.
 गन्धपादन, p 84, 3.
 गन्धमूली, p 122, 19.
 गन्धरस, p 245, 105.
 गन्धर्व, p 2, 6. p 10, 48.
 p 129, 11. p 202, 12.
 p 338, 135.
 गन्धर्वहस्तक, p 98, 31.
 गन्धवह, p 12, 57.
 गन्धवहा, p 161, 40.
 गन्धवाह, p 12, 57.
 गन्धघटी, p 122, n.
 गन्धसार, p 172, 32.
 गन्धान्धुमती, p 113, 3.
 गन्धाली, p 133, n.
 गन्धाशमन्, p 245, 102.
 गन्धिक, p 245, n.
 गन्धिनी, p 115, 11.
 गन्धोत्तमा, p 257, 40.
 गन्धोली, p 133, 27.
 गन्धसि, p 22, 34.
 गन्धीर, p 64, 15.

गम - गर्भि.

गम, p 214, 63.
 गमन, p 214, 63.
 गम्भारी, p 94, 16.
 गम्भीर, p 64, 15.
 गम्य, p 281, 42.
 गरण, p 295, 37.
 गरण, p 58, 9.
 गरगरी, p 102, n.
 गरिष्ठ, p 285, 62.
 गरी, p 102, 49.
 गरुड, p 5, 24.
 गरुडध्वज, p 4, 14.
 गरुडयज, p 22, 33.
 गरुत्, p 134, 36.
 गरुत्तत्, p 5, 24. p 317, 60.
 p 134, 34.
 गर्गरी, p 239, 75.
 गर्जित, p 17, 10.
 गर्भ, p 56, 2.
 गर्दभ, p 290, 78.
 गर्दभाण्ड, p 96, 23.
 गर्जन, p 263, 22.
 गर्भ, p 339, 138. p 146, 39.
 गर्भक, p 173, 3.
 गर्भागार, p 80, 8.
 गर्भाघट, p 146, 38.
 गर्भिणी, p 142, 22.

गर्भो—गव्यू

गर्भोपधातिनी, p237,70.
 गर्भत्, p 125, 31.
 गर्भ, p 50, 22.
 गर्भण, p 41, 14.
 गर्भा, p 272, 4.
 गर्भावादिन्, p 267, 37.
 गल, p 160,29. p297,n.
 गलकंबल, p 236, 63.
 गलनिका, p 228, 31.
 गलित, p 284, 53.
 गलोद्देश, p 203, 16.
 गल्या, p 297, 42.
 गवय, p 129, 11.
 गवल, p 244, 100.
 गवांम्रज, p 235, 58.
 गवाच, p 80, 9.
 गवाक्षी, p 123, 22.
 गवोश्चर, p 235, 58.
 गवडु, p 226, 25.
 गवेडुका, p 226, n.
 गवेधु, p 226, n.
 गवेधुका, p 226, 25.
 गवेधण, p 294, n.
 गवेधणा, p 183, 31.
 गवेधित, p 284, 54.
 गव्य, p 233, 50.
 गव्या, p 235, 60.
 गव्यूति, p 77, 18.

गह—गिरि.

गहन, p86, 1.p279,34.
 गहर, p 85, 6. p 352, 185.
 गाह्येय, p 243,95. p344, 157.
 गाह्येयकी, p 113, 5.
 गाढ, p 13, 62.
 गाणिक्य, p 142, 22.
 गाण्डव, p 211, 52.
 गाण्डीव, p 211, 52.
 गात्र, p156,21. p201,8.
 गात्रातुलेपनी, p 173,35.
 गान, p 45, 4.
 गान्धी, p 204, n.
 गान्धार, p 45, 1.
 गान्धर्व, p 10, n.
 गायत्री, p 98, 30.
 p 180, 22.
 गायत्री, p 180, n.
 गाह्यत्, p 243, 92.
 गार्गक, p 296, n.
 गार्भिण्य, p 142, 22.
 गार्हपत्य, p 179, 19.
 गालव, p 94, 13.
 गिर, p 38, 1.
 गिरि, p84,1. p 289,11.
 गिरिकर्णी, p 110, 22.
 गिरिका, p 129, 12.

गिरि—गुड.

गिरिज, p 245, 104.
 p 244, 100.
 गिरिजामल, p 244,100.
 गिरित, p 285, n.
 गिरिमल्लिका, p 102, 47.
 गिरिष, p 6, 26.
 गिरीष, p 6, 26.
 गिरा, p 38, n.
 गिरि, p 289, n.
 गिरित. p 285, 60.
 गिरिन, p 289, n.
 गीत, p 44, 4.
 गीर्ण, p 285, 58.
 गीर्णि, p 289, 11.
 गीर्वाण, p 2, 4.
 गीर्पति, p 20, n.
 गीष्मति, p 20, 25, n.
 गुग्गुलु, p 94, 14.
 गुच्छ, p 225,21. p89,n.
 p 165, n.
 गुच्छक, p 89, 16.
 गुच्छार्च, p 165, n.
 गुञ्जा, p 109,16. p79,n.
 गुड, p 312, 44.
 गुडपुष्प, p 92, 8.
 गुडफल, p 92, 9.
 गुडा, p 110, 24.
 गुडुची, p 106, n.

गुडू—गुह्य.

गुडूची, p 106, 1.
 गुण, p195,19. p212,53.
 p 253, 27. p 314,49.
 गुणवृक्षक, p 63, 12.
 गुणित, p 280, 38.
 गुणित, p 280, 38.
 गुण्य, p 165, 7. p 89,n.
 गुण्यक, p 89, n.
 गुत्साह, p 165, 7.
 गुद, p 157, 24.
 गुद्र, p 124, 27.
 गुद्रा, p99,36.p124,25.
 गुप्त, p280,38.p284,55.
 गुप्ति, p 321, 77.
 गुफित, p 280, n.
 गुम्फित, p 280, n.
 गुरव, p 177, 11.
 गुरु, p 20, 25. p 176,6.
 p 346, 164.
 गुर्विणी, p 142, 22.
 गुल्क, p 156, 23.
 गुल्मा, p 88,9. p 155,17.
 p 341, 144.
 गुल्मिनी, p 88, 9.
 गुणाक, p 126, 34.
 गुह, p 7, 35.
 गुहा, p 85, 6.
 गुह्य, p 344, 156.

गुह्य—गृही.

गुह्यक, p 2, 6.
 गुह्यकोशर, p 14, 63.
 गूढ, p 280, 38.
 गूढपद, p 58, n.
 गूढपाद, p 58, 7, n.
 गूढपुरुष, p 194, 13.
 गूथ, p 155, 19.
 गून, p 282, 46.
 गूरण, p 289, n.
 गूनाक, p 126, n.
 गृञ्जन, p 121, 14.
 गृध्र, p 263, 22.
 गृध्र, p 131, 21.
 गृध्रसी, p 387, 10.
 गृष्टि, p 121, 16.
 गृह, p 78, 4. p 384,n.
 p 370, 240.
 गृहगोधा, p 129, n.
 गृहगोधिका, p 129,
 12.
 गृहगोक्षिका, p 129, n.
 गृहपति, p 194, 15.
 गृहयात्रा, p 265, 27.
 गृहस्थ, p 396, 30.
 गृहाराज, p 86, 1.
 गृहावयवणी, p 81, 13.
 गृहिण, p 175, 3.
 गृहीत, p 265, 27.

गृह्य—गोधा.

गृह्यक, p 262, 16.
 p 136, 43.
 गेयक, p 174, 40.
 गेयक, p 174, n.
 गेह, p 78, 4.
 गैरिक, p301, 12.p85,8.
 गैरेय, p 245, 104.
 गो, p 235,60.p237,67.
 गोकक, p 109, 17.
 गोकर्ण, p159,34.p 129,
 10.
 गोकर्णी, p 106, 2.
 गोकुल, p 235, 58.
 गोक्षुरक, p 109, 17.
 गोचर, p 35, 17.
 गोमिह, p 114, 7.
 गोड, p 391, n.
 गोडुम्बा, p 123, 22.
 गोण्ड, p 391, 18.
 गोत्र, p 175, 1. p 351,
 182.
 गोत्रभिद्, p 8, 38.
 गोमा, p 73, 3.
 गोदारण, p 223, 14.
 गोडह, p 235, 57.
 गोडह, p 235, n.
 गोधन, p 235, 58.
 गोधा, p 212, 52.

गोधा—गोख.

गोधापदी, p 114, 7.
 गोधि, p 161, 43.
 गोधिका, p 66, 22.
 गोधिकाग्रज, p 128, 6.
 गोधूम, p 224, 18.
 गोनर्द, p 117, 20.
 गोनस, p 57, 4.
 गोप, p337,132.p399,n.
 p 192,7. p 245,105.
 गोपति, p 236, 62.
 गोपा, p 112, n.
 गोपानसी, p 81, 15.
 गोपायित, p 284, 55.
 गोपाख, p 235, 57.
 गोपी, p 112, 30.
 गोपुर, p82,16. p117,20.
 p 352, 184.
 गोष्य, p 251, n.
 गोष्यक, p 251, 17.
 गोमत्, p 235, 58.
 गोमय, p 233, 50.
 गोमायु, p 128, 5.
 गोमिन्, p 235, 58.
 गोरख, p 289, n.
 गोरस, p 234, 53.
 गोर्द, p 154, 16.
 गोख, p 392,20.p146,n.
 गोखक, p 146, 36.

गोला—गौरा.

गोला, p 246, 109.
 गोखिह, p 95, n.
 गोखिह, p 95, 20.
 गोखोमी, p 124, 24.
 p 247, 111.
 गोबन्दिनी, p 99, 36.
 गोविन्द, p 4, 14.
 गोविन्, p 233, 50.
 गोशाख, p 400, 40, n.
 गोशीर्ष, p 172, 33.
 गोड, p 76, 13.
 गोडपति, p 337, 132.
 गोठी, p 178, 14.
 गोठीन, p 76, 13.
 गोष्पद, p 327, 96.
 गोसंख, p 235, 57.
 गोस, p 245, n.
 गोसशय, p 245, n.
 गोसना, p165,7.p111,n.
 गोसनी, p 111, 26.
 गोस्थानक, p 76, 13.
 गोड, p 391, n.
 गौतम, p 3, 10.
 गौधार, p 128, 6.
 गौधेय, p 128, 6.
 गौधेर, p 128, 6.
 गौर, p354,191.p37,24.
 गौरा, p 7, n.

गौरी—ग्राव.

गौरी, p 7,32. p 139,8.
 ग्रधित, p 280, n.
 ग्रन्धि, p 124, 27.
 ग्रन्धिक, p 247, 111.
 ग्रन्धित, p 280, 35.
 ग्रन्धिष्यं, p 117, 20.
 ग्रन्धित, p 95,18. p 104,
 57.
 ग्रस्त, p43,20.p285,60.
 ग्रह, p 26, 9. p 288,8.
 p 369, 238.
 ग्रहणि, p 151, n.
 ग्रहणी, p 151, n.
 ग्रहणीरुक्, p 151, 6.
 ग्रहपति, p 22, 32.
 ग्रहीट, p 265, 27.
 ग्राम, p 83, 20.
 ग्रामणी, p 315, 52.
 ग्रामतक्ष, p 250, 9.
 ग्रामता, p 297, 42.
 ग्रामाधीन, p 250, 9.
 ग्रामान्त, p 88, 20.
 ग्रामीणा, p 108, 13.
 ग्राम्य, p 43,19. p 253,
 23.
 ग्राम्यधर्म, p 190, 56..
 ग्रामन्, p 84, 1. p 331,
 108.

ग्रास—घन.

ग्रास, p 234, 54.
 ग्राह, p66,21. p 288,8.
 ग्राहिन्, p 91, 1.
 ग्रीवा, p 160, 39.
 ग्रीष्म, p 29, 18.
 ग्रैव, p 165, n.
 ग्रैवेय, p 165, n.
 ग्रैवेयक, p 165, 5.
 ग्लस्त, p 285, 60.
 ग्लह, p 258, 45.
 ग्लान, p 152, 9.
 ग्लानि, p 385, n.
 ग्लाह्, p 152, 9.
 ग्लो, p 18, 16.
 घट. p 228, 32.
 घटना, p 217, 75.
 घटा, p 217, 75.
 घटीवन्ध, p 254, 28.
 घट्ट, p 391, n.
 घट्टा, p 35, 20, n.
 घट्टापथ, p 77, 19.
 घट्टापाठसि, p 95, 20.
 घट्टारवा, p 110, 25.
 घन, p 16, 9. p 213,59.
 p 332, 113. p 46, 4.
 p 275, 15.
 घनरस, p 61, 5.

घन—घोट.

घनसार, p 172, 32.
 घनाघन, p 332, 112.
 घण्ट, p 54, 33.
 घण्टार, p 263, 20.
 घण्ट, p 24, 2.
 घाटा, p 161, 39.
 घाटिक, p 215, n.
 घाष्टिक, p 215, 65, n.
 घात, p 218, 84.
 घातुक, p 265, 28.
 p 270, 47.
 घास, p 125, 33.
 घु, p 390, n.
 घुट, p 156, n.
 घुटि, p 156, n.
 घुटिका, p 156, 23.
 घुटी, p 156, n.
 घुण, p 391, 18.
 घूर्णित, p 266, 32.
 हसा, p 49,18.p295,32.
 p 315, 54.
 हसि, p 22, 34.
 हस, p 233, 52.p339,n.
 p 322, 78.
 हडि, p 127, 2.
 p 121, n.
 घोट, p 202, n.
 घोटक, p 202, 11.

घोणा—चक्र.

घोणा, p 161,40. p204,
 17.
 घोषिन्, p 127, 2.
 घोष्टा, p 95, 17. p126,
 34.
 घोर, p 50, 20.
 घोष, p 83, 20.
 घोषक, p 113, 5.
 घोषणा, p 41, 12.
 घ्राण, p161,40.p281,39.
 घ्राणतर्पण, p 36, 20.
 घ्रात, p 281 39.
 च, p 377, 5. p 371, 2.
 चकोरक, p 134, 35.
 चक्र, p 205, 24. p 210,
 46. p 352, 184.
 p 132, 22.
 चक्रकारक, p 116, 17.
 चक्रपाणि, p 4, 15.
 चक्रमर्दक, p 120, 12.
 चक्रला, p 124, 25, n.
 चक्रवर्तिन्, p 191, 2.
 चक्रवर्तिनी, p 122, 19.
 चक्रशक, p 132, 22.
 चक्रवाह, p 16, n.
 p 84, n.
 चक्रवाल, p 16, 7.

चक्रा—चखिड.

चक्राङ्ग, p 132, 23.
 चक्राङ्गी, p 106, 4.
 चक्रिनु, p 57, 7. n.
 चक्रीवत्, p 239, 78.
 चक्षुःक्षवस्, p 58, 7.
 चक्षु, p 162, n.
 चक्षुष्य, p 245, 103.
 चक्षुस्, p 162, 44.
 चक्षुष, p 277, 24.
 चक्षुला, p 17, 11.
 चक्षु, p 98, 32. p135, 36.
 चक्षु, p 126, n.
 चटक, p 131, 18.
 चटका, p 131, 18.
 चटकाधिरर, p 247, n.
 चटकाधिरस, p 247, n.
 चटल, p 277, n.
 चटिकाधिरर, p 247, n.
 चटिकाधिरस्, p 247, 111.
 चणक, p 224, 18.
 चण्ड, p 266, 32.
 चण्डा, p 116, 16. p 7, n.
 चण्डात, p 104, 57.
 चण्डातक, p 169, 20.
 चण्डाल, p 252, 20.
 चण्डालवल्ली, p 255, 32.
 चण्डालिका, p 255, 32.
 चखिड, p 7, n.

चखिड—चन्द्र.

चखिडका, p 7, 33.
 चखी, p 7, n.
 चतुःशास्त्र, p 79, 6.
 चतुःशाली, p 79, n.
 चतुर, p 252, 19.
 चतुरङ्ग, p 91, 4.
 चतुरानन, p 3, 11.
 चतुर्भद्र, p 190, 57.
 चतुर्भुज, p 4, 15.
 चतुर्युग, p 384, n.
 p 394, n.
 चतुर्वर्ग, p 190, 57.
 चतुष्पथ, p 77, 17.
 चतुर्हायनी, p 237, 69.
 चत्वर, p 81, 13. p 179, 17.
 चन, p 377, 3.
 चन्द, p 18, n.
 चन्दन, p 172, 32.
 चन्द्र, p 18, 15. p 120, 12.
 p 273, n. p 172, 32.
 p 352, 184.
 चन्द्रक, p 133, 31.
 चन्द्रभागा, p 69, 34.
 चन्द्रमस्, p 18, 15.
 चन्द्रवल्ली, p 118, n.
 चन्द्रवाला, p 115, 13.
 चन्द्रशेखर, p 6, 26.
 (चन्द्रसंज्ञ), p 172, 32.

चन्द्र—चर्च.

चन्द्रहास, p 213, 57.
 चन्द्रिका, p 19, 18.
 चन्द्रिमा, p 19, n.
 चण्ट, p 160, n.
 चपल, p 244, 100.
 p 270, 46. p 13, 60.
 p 277, n.
 चपला, p 17, 11. p 108, 15.
 चपेट, p 160, 35.
 चमर, p 129, n. p 198, n.
 चमरिक, p 91, 3.
 चमस, p 398, 35.
 चमसी, p 387, 10.
 चमू, p 210, 46. p 385, n.
 चमू, p 128, 9.
 चम्पक, p 101, 44.
 चय, p 78, 3. p 135, 40.
 चर, p 277, 23. p 194, 13.
 चरक, p 397, 23.
 चरण, p 156, 22.
 चरणायुध, p 131, 17.
 चरन, p 278, 30.
 चरमज्ज्ञाभत्, p 84, 2.
 चराचर, p 277, 23.
 चरिण्यु, p 277, 23.
 चर्चन, p 33, n.
 चर, p 180, 22.
 चर्चरी, p 387, 10.

चर्चा — चषा.

चर्चा, p 32, 11. p 170, 23.
 चर्पट, p 161, n.
 चर्मा, p 213, n.
 चर्मकषा, p 120, 9.
 चर्मकसा, p 120, n.
 चर्मकार, p 249, 7.
 चर्मन्, p 187, 46. p 208, 39.
 p 213, 58.
 चर्मप्रभेदिका, p 255, 35.
 चर्मप्रसेवक, p 255, n.
 चर्मप्रसेविका, p 255, 33.
 चर्मर, p 249, n.
 चर्मिन्, p 97, 26.
 चर्षा, p 184, 35.
 चर्षित, p 285, 60.
 चर, p 277, 24.
 चरदर, p 91, 1.
 चरन, p 277, 24.
 चराचर, p 277, 24.
 चरित, p 214, 64. p 280, 36.
 चरिक्, p 108, n.
 चरिका, p 108, 16.
 चरी, p 108, n.
 चर्य, p 108, 16.
 चर्या, p 108, n.
 चरक, p 257, 43.
 चराख, p 179, 18.

चाक्रि — चिकि.

चाक्रिक, p 215, 65.
 चाक्रेरी, p 119, 6.
 चाटकर, p 131, 18.
 चायकीन, p 221, n.
 चाखाल, p 249, 4.
 चाखालिका, p 255, 32.
 चातक, p 130, 17.
 चान्द्रभागा, p 69, n.
 चान्द्रभागी, 69, n.
 चाप, p 211, 51.
 चापर, p 198, 31.
 चापरा, p 198, n.
 चापरी, p 198, n.
 चापीकर, p 243, 95.
 चाप्येय, p 101, 44.
 चार, p 290, 14. p 194, 31.
 चारटी, p 120, 11.
 चारण, p 250, 12.
 चार, p 272, 1.
 चाश्चिक्य, p 169, 23.
 चार्म, p 205, n.
 चार्म्य, p 297, 43.
 चार्म्येय, p 297, n.
 चाल, p 81, n.
 चालन, p 227, n.
 चालनी, p 227, 26.
 चाप, p 130, 16.
 चिकित्सक, p 152, 8.

चिकि — चिन्त.

चिकित्सा, p 150, 1.
 चिकीर्षा, p 385, n.
 चिकुर, p 162, 46. p 270, 46.
 चिह्न, p 232, 46.
 चिह्ना, p 96, 24.
 चित्, p 33, 10. p 377, 3.
 चिता, p 218, 86.
 चिति, p 218, 86.
 चित्त, p 33, 9.
 चित्तविभ्रम, p 51, 26.
 चित्तसमुत्पत्ति, p 50, 22.
 चित्ताभोग, p 33, 11.
 चित्ता, p 218, 86.
 चित्, p 38, 26. p 50, 19.
 p 350, 180.
 चित्तक, p 105, 60. p 98, 31.
 चित्तकर, p 249, 7.
 चित्तकृत्, p 92, 7.
 चित्तकृत्ता, p 110, 24.
 चित्तपर्या, p 107, 11.
 चित्तभानु, p 11, 51.
 p 330, 107.
 चित्तशिक्षिण, p 21, 26.
 चित्तशिक्षिणन्, p 21, 28.
 चित्ता, p 107, 6. p 123, 22.
 चिन्त, p 52, n.

चिन्ता—चिह्न.

चिन्ता, p 52, 29.
 चिन्तिया, p 52, n.
 चिपिट, p 232, n.
 चिपिटक, p 232, 47.
 चिपुट, p 232, n.
 चिर, p 376, n.
 चिरक्रिय, p 262, 17.
 चिरष्टी, p 139, 9.
 चिरन्तन, p 277, 26.
 चिररात्राय, p 376, 1.
 चिरविल्ल, p 97, 28.
 चिरसूता, p 238, 71.
 चिरस्र, p 376, 1.
 चिरात्, p 376, n.
 चिरातिक्र, p 119, n.
 चिराव, p 376, 1.
 चिरिष्टी, p 139, n.
 चिरिविल्ल, p 97, n.
 चिरे, p 376, n.
 चिरेण, p 376, n.
 चिलिचिम, p 65, 18.
 चिलिचिमि, p 65, n.
 चिलिचोम, p 65, n.
 चिलिमीनक, p 65, n.
 चिलीचिम, p 65, n.
 चिलीचिमि, p 65, n.
 चिलीम, p 65, n.
 चिह्न, p 131, n. p 153, 11.

चिवि—चेष्ट.

चिविट, p 232, n.
 चिवु, p 161, n.
 चिबुक, p 161, 41.
 चिङ्ग, p 19, 18.
 चीन, p 128, 9,
 चीर p 396, 31.
 चीरी, p 133, 28.
 चीवर, p 396, 31.
 चुक्र, p 119 6. p 229, 35.
 चुक्रिका, p 119, 6.
 चुचुक, p 158, n.
 चुलूपी, p 65, n.
 चुल, p 153, 11.
 चुल्लि, p 227, 29.
 चुल्ली, p 227, n.
 चुल्ल, p 398, n.
 चुचुक, p 158, 28.
 चुडा, p 134, 31. p 163, 48.
 चुडामणि, p 165, 4.
 चुडासा, p 124, 25.
 चुत, p 94, 14.
 चुणं, p 173, 35. p 215, 67.
 चुणकुन्तल, p 162, 47.
 चुणं, p 386, 9.
 चुणी, p 386, n.
 चुल्लिका, p 201, 6.
 चुषा, p 102, 10.
 चेष्ट, p 251, n.

चेष्ट—चौरी.

चेष्टक, p 251, 17.
 चेष्टिका, p 251, n.
 चेटी, p 251, n.
 चेड, p 251, n.
 चेडक, p 251, n.
 चेडी, p 251, n.
 चेत्, p 33, 9.
 चेतकी, p 100, 40.
 चेतन, p 33, 8.
 चेतना, p 33, 10.
 चेतस्, p 33, n.
 चेल, p 168, 17. p 358, 204.
 चेली, p 168, n.
 चैत्य, p 79, 7.
 चैत्र, p 28, 15.
 चैत्ररथ, p 14, 65.
 चैत्रिक, p 28, 15.
 चोच, p 118, 22. p 396, 30.
 चोर, p 253, n.
 चोरपुष्पी, p 115, 14.
 चोरिका, p 253, n.
 चोल, p 169, 19.
 चोली, p 169, n.
 चौर, p 253, 25.
 चौरिका, p 253, 26.
 चौरी, p 253, n.

चौख्य—कवि.

चौख्य, p 253, 26.
 च्युत, p 284, 53.
 च्योत, p 289, 10. n.
 चम, p 239, n.
 चगल, p 239, n.
 चमलक, p 239, 76.
 चगला, p 118, n.
 चगलांघ्री, p 118, n.
 चगलान्घ्री, p 118, 2.
 चत्त, p 199, n.
 चत्त, p 199, 32.
 चत्ता, p 110, 23. p 125, 32.
 p 229, 37.
 चत्ताकी, p 113, 3.
 चद, p 89, 14. p 134, 36.
 चदन, p 89, 14. p 18, n.
 चदिस, p 81, 14.
 चयान्, p 52, 30.
 चन्द, p 368, n. p 196, n.
 p 325, 91.
 चन्दस्, p 368, 234.
 p 180, 22. p 292, 20.
 चस, p 196, 22. p 283, 47.
 चर्दि, p 151, n.
 चर्दी, p 151, n.
 चल, p 217, 77.
 चवि, p 19, 19.

कवी—अग.

कगी, p 19, n.
 काग, p 239, n.
 कागल, p 239, n.
 कागी, p 239, 76.
 कात, p 147, 44. p 284, 53.
 कात्त, p 177, 10.
 कादन, p 18, 14.
 कादित, p 283, 47.
 कान्दस, p 176, 6.
 कावा, p 345, 159.
 कित, p 284, 53.
 किद्र, p 56, 2.
 किद्रित, p 283, 49.
 किन्न, p 284, 53.
 किन्नरहा, p 106, 1.
 कुरिका, p 214, 60.
 केक, p 136, 43.
 केदन, p 287, 7.
 कच, p 2, n.
 कच्छ, p 150, n.
 कच्छान्, p 150, n.
 कगल, p 74, 6. p 12, n.
 कगली, p 74, 6. p 320, 47.
 कगतौ, p 12, n.
 कगन्तौ, p 12, n.
 कगत्मास, p 12, 53.
 कगर, p 207, n.

अग—जतु.

अगल, p 257, 42.
 अगध, p 285, 60. n.
 अगिध, p 234, 55.
 अवन, p 157, 25.
 अवनेफला, p 100, 42.
 अवन्ध, p 278, 30. p 345, 161.
 अवन्धज, p 147, 43.
 p 248, 1.
 अङ्गन, p 277, 23.
 अङ्गा, p 156, 23.
 अङ्गाकरिक, p 209, 41.
 अङ्गाल, p 209, 41.
 अटा, p 88, 11. p 311, 40.
 p 163, 48. p 117, n.
 अटाजट, p 6, 30.
 अटामांसी, p 117, 22.
 अटि, p 93, n.
 अटिन्, p 93, n.
 अटिहा, p 117, 22.
 अटी, p 93, 13, n.
 अटुल, p 149, 49.
 अठर, p 158, 28. p 277, 26.
 अठरा, p 277, n.
 अड, p 19, 20. p 268, 38.
 अडा, p 106, 5. p 268, 38.
 अल, p 171, 26.

जतु—जन्म.

जतुक, p 230, 40.
 जतुका, p 132, 26.
 जतुहत्, p 122, 19.
 जतुका, p132, n. p 122, 19.
 जतु, p 158, n.
 जतुची, p 158, 29.
 जन, p 192, 8.
 जनक, p 144, 28.
 जनकम, p 252, 20.
 जनता, p 297, 42.
 जनन, p 175, 1, p32,8.
 जननी, p122, n. p144, 29.
 जनपद, p 75, 8.
 जनयित्री, p 144, 29.
 जनश्रुति, p 40, 7.
 जनार्दन, p 4, 14.
 जनान्नय, p 80, 9.
 जनि, p 32, 8. p 122,n. p 139, n.
 जनित्री, p 144, n.
 जनी, p 32, n. p 139,n. p 122, 19.
 जनुस्, p 32, 8.
 जनु, p 33, 8.
 जनुफल, p 91, 2.
 जन्म, p 32, n.

जन्म—जर.

जन्मान्, p 32, 8.
 जन्मिन्, p 33, 8.
 जन्म, p 190, 57. p345, 161. p 216, 72.
 जन्मु, p 33, 8.
 जप, p289, n. p187,46.
 जपन, p 289, n.
 जपा, p 104, n.
 जमन, p 234, n.
 जम्पती, p 146, 38.
 जम्वाल, p 62, 9.
 जम्बीर, p 105, n.p91,5.
 जम्बू, p 90, 19.
 जम्बूक, p128, 5.p298,3.
 जम्बू, p 90, 19.
 जम्बूक, p 128, n.
 जम्भा, p 91, 5.
 जम्भाभेदिन्, p 8, 39.
 जम्भाल, p 91, 5.
 जम्बीर, p 91, 5.
 जय, p289,12.p217,78.
 जयन, p 289, 12.
 जयन्त, p 8, 41.
 जयन्ती, p 101, 46.
 जया, p101,47.p101,46.
 जय्य, p 209, 42.
 जरठ, p 277, 26.
 p 158, 28.

जर—जला.

जरय, p 229, 36.
 जरत्, p 147, 42.
 जरद्वय, p 236, 61.
 जरद्वी, p 236, n.
 जरा, p 147, 41.
 जरायु, p 146, 38.
 जरायुज, p 271, 50.
 जरायुस्, p 146, n.
 जल, p 60, 3.
 जलकम, p 252, n.
 जलज, p 92, 8.
 जलजन्तु, p 66, 20.
 जलजन्तुका, p 66, n.
 जलद, p 16, n.
 जलधर, p 16, 8.
 जलनिधि, p 60, 2.
 जलनिर्गम, p 61, 7.
 जलनीली, p 70, 38.
 जलपुष्प, p 393, 23.
 जलप्राय, p 75, 10.
 जलशत, p 16, n.
 जलशुष्, p 16, 9.
 जलव्याल, p 60, 5.
 जलयुक्ति, p 67, 23.
 जलसुची, p 66, n.
 जलाधार, p 67, 25.
 जललोका, p 66, n.

अला—आग.

अलायय, p 67,25.p125,
30.

अलासुका, p 66, n.

अलिकावेणी, p 66, n.

अलूका, p 66, n.

अलैकस, p 66, n.

अलोका, p 66, n.

अलोच्छास, p 62, 10.

अलोरगी, p 66, n.

अलौकस्, p 66, 22.

अलौकस, p 66, n.

अलौका, p 66, 22.

अल्याक, p 267, 36.

अल्याकी, p 267, n.

अल्पित, p 284, 57.

अव, p 209, 41.p13,60.

अवन, p203,13.p209,41.

p 296, 38. p 13, n.

अवनिका, p 169, 22.

अवा, p 104, 56.

अवाधिक, p 203, 13.

अङ्गुतनया, p 69, 31.

आगर, p 207, 32.

आगरय, p 291, n.

आगरा, p 291, 19.

आगरिह, p 266, 32.

आगरूक, p 266, 32.

आगर्त्ति, p 291, n.

जाग—जाय.

जागयी, p 291, 19.

जापिया, p 291, n.

जाङ्गलिक, p 58, n.

जाङ्गलिक, p 58, 11.

जाङ्गिक, p 209, 41.

जाटलि, p 400, 38.

जात, p 33, 9.

जातवेदस, p 10, 49.

जातरूप, p 243, 95.

जातापत्य, p 141, 16.

जाति, p320,70.p172,n.

p 33, 9. p 103, 53.

जातिफल, p 172, 34.

जाती, p 172, n.

जातीकोष, p 172, 34.

जातीकोष, p 172, n.

जातीफल, p 172, n.

जातु, p 377, 4.

जातुधान, p 12, n.

जातोष, p 236, 61.

जातु, p 156, 23.

जाप, p 187, n.

जावास, p 250, 11.

जावाह, p 145, 32.

जानि, p 341, 144.

जाम्बव, p 90, 19.

जाम्बूनद, p 243, 96.

जावक, p 171, 27.

जाया—जीर्ण.

जाया, p 138, 6.

जावाजीव, p 250, 12.

जावापति, p 146, 38.

जायु, p 150, 1.

जार, p 145, 35.

जारज, p 145, 36.

जाल, p64,16.p358,202.

जालक, p 89, 16.

जालिक, p 251, 14.

जाली, p 113, 6.p358,n.

जाल्य, p 251, 16.

p 262, 17.

जावक, p 171, n.

जिघत्सु, p 263, 20.

जिह्वी, p 107, 9.

जित्थर, p 210, 45.

जिन, p 3, 8.

जिष्णु, p8,37. p210,45.

जिह्व, p 276, 20.

जिह्वाग, p 58, 8.

जिह्व, p 161, n.

जिह्वा, p 161, 42.

जीन, p 147, 42.

जीमूत, p16,9.p102,49.

p 317, 61.

जीरक, p 229, 36.

जीर्ण, 147, 42.

जीर्णवस्त्र, p 168, 16.

जीर्ण—जूर्ति.

जीर्ण, p 288, 9.
 जीव, p 21 26.p219, .
 जीवक, p 96,24.p119,8.
 जीवस्त्रीव, p 134, 35
 जीवन, p 60, 3. p220,1.
 p 219, n.
 जीवना, p 119, n.
 जीवनी, p 119, 7.
 जीवनीव, p 60, n.
 जीवनीया, p 119, 7.
 जीवनीषध, p 219, 88.
 जीवन्तिक, p 251, n.
 जीवन्तिका, p 105, 62.
 p 106, 1.
 जीवन्ती, p 119, 7.
 जीवा, p 119,7.p219,n.
 जीवाह, p 219, 88.
 जीवान्तक, p 251, 14.
 जीविका, p 220, 1.
 p 385, n.
 जीवितकाह, p 219, 88.
 जुगुप्सा, p 41, 14.
 जुह, p 118, 3.
 जुह्वा, p 118, n.
 जुहु, p 181, n.
 जुह, p 181, 24.
 जूर्ति, p 296, 38.
 जूर्ति, p 296, 38.

जूष—ज्यानि.

जूष, p 398, n.
 जृम्भा, 54, 35.
 जृम्भाष, p 54, 35.
 जृम्भा, p 54, n.
 जेह, p 209, 42. p 210,
 45.
 जेवन, p 234, 56.
 जेय, p 209, 42.
 जैत्र, p 209, 42.
 जैवाहक, p260, 6. p18,
 16. p 301, 11.
 जैवाहका, p 260, n.
 जोहक, p 171, 28.
 जोष, p 374, 12.
 जोषा, p 137, n.
 ज, p 176, 5. p309, 36.
 जपित, p 283, 47.
 जप्त, p 283, 47.
 जप्ति, p 33, 10.
 ज्ञातसिद्धान्त, p 194, 15.
 ज्ञाति, p 145, 34.
 ज्ञाह, p 265, 30.
 ज्ञातेय, p 145, 35.
 ज्ञान, p 34, 15.
 ज्ञानिन्, p 194, 14.
 ज्या, p 73, 2. p212,53.
 ज्याघातवारण, p212,52.
 ज्यानि, p 288, 9.

ज्याय—भाटा.

ज्यावस्, p 147, 43.
 p 369, 237.
 ज्यायसी, p 369, n.
 ज्येष्ठ, p 312, 44. p29,n.
 ज्यैष्ठ, p 29, 16.
 ज्योतिरिह्व, p 133,28.
 ज्योतिषिक, p 194, n.
 ज्योतिष्मती, p 121, 15.
 ज्योतिस्, p 367, 232.
 ज्योत्स्ना, p 19, 18.
 p 113, n.
 ज्योत्स्नी, p25,5.p113,6.
 ज्योतिषिक, p 194, 14.
 ज्वर, p 151,7.p296,38.
 ज्वलन, p 10, 49.
 ज्वाह, p 11, 52.
 ज्वाहा, p 11, n.

 भाटा, p 116, 15.
 भाटिति, p 376, 2.
 भार, p 85, 5.
 भार्ग, p 47, 8.
 भार्गरी, p 387, 10.
 भाष, p 65, 17.
 भाषा, p 113, 5.
 भास, p 65, n.
 भाटल, p 95, 20.
 भाटा, p 116, n.

भाटा—डुलि.

भाटानखा, p 116, n.

भावुक, p 95, 20.

भिरणी, p 104, 55.

भिरिका, p 133, 28.

भीरका, p 133, 28.

टङ्क, p 397, n. p 255, 34.

टङ्कपति, p 192, n.

टिटिभक, p 134, n.

टिटिभ, p 134, 35,

टीका, p 386, 7.

टुष्टुक, p 99, 37.

डमर, p 290, 14.

डमर, p 47, 8.

डमरक, p 47, n.

डमर, p 217, 76.

डयन, p 204, n.

डड, p 100, 41.

डामर, p 290, n.

डाखिन, p 101, n.

डिगिडन, p 47, 8.

डिम, p 290, 14.

डिम, p 135, 38.

डिम्हा, p 147, 41.

डुडुभ, p 57, 5.

डुडुभ, p 57, n.

डुलि, p 67, n.

ढका—तत.

ढका, p 46, 6.

तक्र, p 237, 53.

तचक, p 299, 4.

तचन, p 250, 9.

तङ्क, p 255, n. p 300, 10.

p 397, n.

तट, p 61, 7.

तटाक, p 68, n.

तटिनी, p 69, 30.

तटी, p 61, n.

तडाक, p 68, n,

तडाग, p 68, 28.

तडित्, p 17, 11.

तडित्वत्, p 16, 8.

तण्डक, p 397, 33.

तण्डुल, p 110, 25.

तण्डुलीय, p 118, 1.

तटु, p 377, n. p 155, n.

ततस्, p 46, 4. p 280, 35.

p 377, n.

तत्काख, p 198, 29.

तत्क्रिय, p 263, 19.

तत्पत्नी, p 230, 40.

तत्पर, p 260, 9.

तत्त्व, p 47, 9.

तच्च, p 47, n.

ततच्च, p 47, n.

तथा—तन्द्र.

तथा, p 387, 9.

तथामत, p 2, 8.

तथ्य, p 43, 22.

तदा, p 382, 22.

तदात्त्व, p 198, 29.

तदानीम्, p 382, 22.

तनय, p 143, 27.

तनया, p 143, n.

तनु, p 156, 22. p 274, 11.

p 333, 115, p 275, 15.

तनुत्त्व, p 207, 32.

तनु, p 156, 22.

तनूनपा, p 10, n.

तनूकत, p 283, 48.

तनूनपात्, p 10, 49.

तनूक, p 134, 36.

p 263, 50.

तन्व, p 254, 28.

तनु, p 254, n.

तनुक, p 224, n.

तनुभ, p 224, 17.

तनुवाय, p 249, 6, n.

तन्व, p 353, 187.

तन्वक, p 167, 13.

तन्ववाप, p 249, n.

तन्ववाय, p 249, n.

तन्विक, p 106, 1.

तन्द्रवाय, p 249, n.

तन्द्रा—तमो.

तन्द्रा, p 350, n.p55, n.
 तन्द्रि, p 350, n.p55, n.
 तन्द्री, p55, 37. p850, 178.
 तप, p 30, 19. p368, 234.
 p 30, n. p 28, n.
 तपःक्षेपसङ्घ, p 186, 42.
 तपन, p 22, 32. p59, 1.
 तपनीय, p 243, 95.
 तपस्, p 28, 15. p368, n.
 तपस्य, p 28, 15.
 तपस्विन्, p 186, 41.
 तपस्विनी, p 117, 22.
 तभ, p 239, n.
 तम, p 56, n.
 तमस्, p 21, 28. p 32, n.
 p 56, 3. p 368, 333.
 तमस, p 56, n.
 तमस्वती, p 25, n.
 तमस्विनी, p 25, 4.
 तमा, p 25, n. 56, n.
 तमास, p 102, 48. p397,
 33.
 तमासपत्र, p 170, 24.
 तमिस्र, p 56, 3.
 तमिस्रा, p 25, 5.
 तमो, p 25, 4.
 तमोहृद्, p 326, 92.
 तमोपङ्ग, p 370, 240.

तर—तर्ज.

तरङ्ग, p 127, 1.
 तरङ्ग, p 61 5.,
 तरङ्गिणी, p 69, 30.
 तरण, p 202, 10.
 तरणि, p 22, 31. p103,
 54. p 62, 10.
 तरणी, p 62, n.
 तरपण्य, p 63, 11.
 तरल, p 277, 24.
 p 165, 4.
 तरला, p 233, 50.
 तरस्, p 12, 59. n.
 तरस, p 154, 14.
 तरस्विन्, p 209, 41.
 p 337, 130.
 तरि, p 62, 10.
 तरु, p 87, 5.
 तरुण, p 147, 42.
 तरुणी, p 139, 8.
 तर्क, p 33, 12.
 तर्कविद्या, p 39, 5.
 तर्कारी, p 101, 46.
 तर्जनी, p 159, 32.
 तर्जक, p 236, 61.
 तर्हू, p 229, 34.
 तर्पण, p 235, 56.
 p 287, 4.
 तर्जन्, p 179, 18.

तर्ध—ताम्र.

तर्ध, p 52, 28. p 234,
 55.
 तर्धित, p 263, n.
 तल, p 212, n. p 358,
 204.
 तला, p 212, 52. n.
 तलिन, p 337, 129.
 तल्य, p 338, 133.
 तल्लज, p 32, 5.
 तट्, p 310, n.
 तसर, p 293, n.
 तस्कर, p 253, 25.
 तायङ्ग, p 47, 10. p398,
 34.
 ताडि, p 126, n.
 ताडी, p 126, n.
 तात, p 144, 28.
 तान्त्रिक, p 194, 15.
 तापन, p 22, n.
 तापस, p 186, 41.
 तापसतरु, p 97, 26.
 तापिष्ठा, p 102, 48.
 तापिष्ठा, p 102, n.
 तामरस, p 71, 40.
 ताम्रकी, p 116, 15.
 तामसी, p 25, 5.
 तामो, p 25, n.
 ताम्रक, p 244, 97.

ताम्ब—ताव.

ताम्बकर्णी, p 16, 6.
 ताम्बकुटुक, p 250, 8.
 ताम्बचूड, p 131, 17.
 ताम्बूलपञ्चो, p 114, 8.
 ताम्बूली, p 114, 8.
 तार, p 45, 2. p 347, 168.
 p 20, n.
 तारक, p 20, n.
 तारकजित्, p 7, 35.
 तारका, p 20, 22. p 20, 25.
 तारा p 20, 23.
 तारुण्य, p 146, 40.
 तार्य, p 5, 24. p 342,
 147.
 तार्ययैल, p 245, 102.
 ताल, p 47, 9. p 126, 34.
 p 245, 104. p 159, 34.
 तालपत्र, p 165, 5.
 तालपर्णी, p 115, 11.
 तालमूषिका, p 114, 7.
 तालहन्त, p 174, n.
 तालहन्तक, p 174, 41.
 तालाङ्ग, p 4, 19.
 तालि, p 126, n.
 ताली, p 116, 15. p 126,
 35.
 ताद्य, p 161, 42.
 तावत्, p 373, 8.

तिक्त—तिरो.

तिक्त, p 35, 18.
 तिक्तक, p 122, 20.
 तिक्तघात, p 91, 5.
 तिक्त, p 23, 37.
 तित्त, p 227, 26.
 तितिष्ठा, p 51, 24.
 तितिष्ठ, p 266, 31.
 तित्तिर, p 134, n.
 तित्तिरि, p 134, 35.
 तिथि, p 24, 1.
 तिथिय, p 92, 7.
 तिन्निडी, p 96, 24.
 तिन्निडोक, p 96, n.
 p 229, 35.
 तिन्निडी, p 96, n.
 तिन्दुक, p 95, 19.
 तिन्दुकी, p 95, n. p 386, 8.
 तिनि, p 65, 19.
 तिनिङ्गिष्ठ, p 66, 20.
 तिजित, p 284, 55.
 तिजिर, p 56, 3.
 तिरस्, p 375, 18. n.
 तिरसी, p 266, n.
 तिरस्कारिणी, p 169, 22.
 तिरस्कारिणी, p 169, n.
 तिरस्त्रिवा, 50, 22.
 तिरीट, p 94, 13.
 तिरोधान, p 18, 14.

तिरो—तुच्छ.

तिरोहित, p 218, 80.
 तिथ्यं, p 266, 34.
 तिल, p 225, 19.
 तिलक, p 95, 20. p 149,
 49. p 154, 16. p 170,
 24. p 231, 43.
 तिलकालक, p 149, 49.
 तिलपर्णी, p 172, 33.
 तिलपिङ्ग, p 225, 19.
 तिलपेज, p 225, 19.
 तिलित्त, p 57, 5.
 तिल्य, p 221, 7.
 तिलु, p 94, 13.
 तिष्य, p 20, 23.
 तिष्यपला, p 99, 38.
 तीक्ष्ण, p 23, 37. p 244,
 98. p 316, 56.
 तीक्ष्णगन्ध, p 93, 11, n.
 तीक्ष्णगन्धक, p 93, 11, n.
 तीर, p 61, 7.
 तीर्थ, p 325, 89.
 तीव्र, p 13, 62.
 तीव्रवेदना, p 59, 3.
 तु, p 372, 3. p 377, 5.
 p 380, 15.
 तुङ्ग, p 92, 6. p 276, 19.
 तुङ्गी, p 119, 5.
 तुच्छ, p 273, 6.

तुणि—तुम्बु.

- तुणि, p 116, n.
 तुम्बु, p 161, 40.
 तुम्बुकोरी, p 119, n.
 तुम्बुकोरी, p 119, 4.
 p 113, 4.
 तुम्बुम, p 153, 12.
 तुम्बुस, p 153, 12.
 तुम्ब, p 245, 102.
 तुम्बा, p 115, 13. p108,
 13.
 तुम्बाञ्जन, p 244, 101.
 तुम्ब, p 158, 28.
 तुम्बपरिणाम, p 252, n.
 तुम्बपरिणाम, p 252, 19.
 तुम्बिक, p 148, 44, n.
 तुम्बिन्, p 148, 44.
 तुम्बिभ, p 148, n.
 तुम्बिस, p 148, 44.
 तुम्ब, p 116, 15.
 तुम्बवास, p 249, 6.
 तुम्बरिका, p 117, 19.
 तुम्बर, p 216, n.
 तुम्बस, p 216, 75.
 तुम्बूक, p 216, n.
 तुम्बि, p 123, n.
 तुम्बी, p 123, 21, n.
 तुम्बुरी, p 230, n.
 तुम्बुर, p 230, n.

तुर—तुव.

- तुरग, p 202, 11.
 तुरङ्ग, p 202, 11.
 तुरङ्गन, p 202, 11.
 तुरङ्गवदन, p 14, 66.
 तुरावण, p 286, n.
 तुरासाह, p 8, 39.
 तुरम्क, p 171, 30.
 तुवा, p 242, 87.
 तुवाकोटि, p 166, 11, n.
 तुवाकोटी, p 166, n.
 तुवि, p 255, n.
 तुवी, p 255, n.
 तुव, p 256, 37.
 तुवपान, p 234, 55.
 तुवर, p 35, 13.
 तुव, p 225, 22.
 तुवार, p 19, 21.
 तुवित, p 2, 5.
 तुव्णीक, p 268, 39.
 तुव्णीशीक, p 268, 39.
 तुव्णीक, p 268, 39.
 तुव, p 225, n.
 तुव, p 398, n.
 तुविन, p 19, 19.
 तुव, p 212, 56.
 तुवी, p 213, 57, n.
 तुवीर, p 212, 56.
 तुवरिका, p 117, n.

तुव—तुवा.

- तुवरी, p 117, n.
 तुवरीका, p 117, n.
 तुवं, p 13, 60.
 तुव, p 246, 106, n.
 p 96, 22.
 तुवपिण्ड, p 246, n.
 तुविका, p 255, 33.
 तुवी, p 108, n.
 तुवर, p 347, 167.
 p 35, n.
 तुवरी, p 117, n.
 तुव्णीकाम्, p 378, 9.
 तुव्णीम्, p 378, 9.
 तुव, 125, 31.
 तुवङ्ग, p 126, 35.
 तुवधाण्य, p 226, 25.
 तुवध्वज, p 124, 26.
 तुवराज, p 117, 34.
 तुवमूक्य, p 102, 50.
 तुववा, p 126, 33.
 तुवीवप्रकृति, p 146, n.
 तुवीवाकृत, p 222, 9.
 तुवीवामकृति, p 146, 39.
 तुव, p 284, 52.
 तुवि, p 235, 56.
 तुवला, p 347, n.
 तुव, p 234, 55.
 तुवा, p 234, n.

तृषि — तोर.

तृषित, p 263, n.
 तृष्यक्, p 263, n.
 तृष्यन्, p 263, 22, n.
 तृष्या, p234,n.p315,54.
 तेजन, p 124, 26.
 तेजनक, p 124, 27.
 तेजनी, p 106, 2.
 तेजस्, p 153, 13. n.
 p 368, 236. n.
 तेजित, p 281, 40.
 तेन, p 377, n.
 तेज, p 284, 29.
 तेजन, p 231, 44.
 तेजसावर्त्तनी, p 255, 33.
 तेत्तिर, p 136, 43.
 तैषपथिक्, p 172, 33.
 तैषपायिका, p 132, 26.
 तैषीन, p 221, 7.
 तैष, p 23, 15.
 तोक, p 144, 28.
 तोकक, p 130, 17.
 तीक्ष्ण, p 223, 16.
 तोत्त, p 201, 9.
 तोदन, p 223, 12.
 तोमर, p 214, 61.
 तोय, p 61, 4.
 तोयपिण्डी, p 111, 29.
 तोरण, p 82, 16.

तौर्ष्य — त्रित.

तौर्ष्यत्रिक, p 47, 10.
 त्रक्त, p 284, 56.
 त्राग, p 182, 28.
 त्रपा, p 51, 23.
 त्रपु, p 246, 106.
 त्रस्य, p 233, 51.
 त्रयी, p 39, 4.
 त्रयीधर्म, p 39, 3.
 त्रस, p 277, 23.
 त्रसर, p 293, 24.
 त्रस्त, p 264, n.
 त्रस्तु, p 264, 26.
 त्राण, p 284, 55.
 त्रात, p 284, 55.
 त्रायन्ती, p 121, 16.
 त्रायणाया, p 121, 16.
 त्रास, p 50, 21.
 त्रिक, p 157, 27.
 त्रिककुत्, p 84, 2.
 त्रिकटु, p 247, 112.
 त्रिका, p 68, 27.
 त्रिकूट, p 84, 2.
 त्रिकटु, p 401, 41.
 त्रिकटु, p 401, 41.
 त्रिगण, p 190, n.
 त्रिगुणात्म, p 222, 9.
 त्रितय, p 401, 41.
 त्रितली, p 401, 41.

त्रिद — त्रिहा.

त्रिदय, p 1, 1.
 त्रिदशात्म, p 1, 1.
 त्रिदिव, p 1, 2.
 त्रिदिवेश, p 1, 2.
 त्रिपथगा, p 69, 31.
 त्रिपिष्टप, p 1, n.
 त्रिपुटा, p 111, 26.
 p 115, 13.
 त्रिपुटी, p 111, n.
 त्रिपुरान्तक, p 6, 29.
 त्रिफला, p 238, 112.
 त्रिफली, p 247, n.
 त्रिविष्टप, p 1, n.
 त्रिभरणी, p 111, 27.
 त्रिधाना, p 25, 4.
 त्रिरात्र, p 394, n.
 त्रिखोकी, p 384, n.
 त्रिखोचन, p 6, 28.
 त्रिवर्ग, p86,19.p190,57.
 त्रिविक्रम, p 4, 15.
 त्रिविष्टप, p 1, 1.
 त्रिदत्, p 111, 26.
 त्रिदता, p 111, 26.
 त्रिसन्ध्या, p 25, 3, n.
 त्रिशील, p 123, 9.
 त्रिस्तोतस्, p 69, 31.
 त्रिदल्य, p 222, 9.
 त्रिहायणी, p 237, 69.

बुटि—त्विषा.

- बुटि, p 115, 13. p 274, n.
p 311, 40.
बुटी, p 274, 11.
बुप्रषण, p 247, n.
बुप्रषण, p 247, 113.
बेता, p 130, 19.
बोटि, p 135, 36.
बोटी, p 135, n.
ब्रम्भक, p 6, 29.
ब्रम्भकसह, p 14, 63.
त्वक्, p 154, n.
त्वक्चीरा, p 247, 110.
त्वक्पत्र, p 118, 22.
त्वक्पत्री, p 230, n.
त्वक्सार, p 124, 26.
त्वच्, p 88, 12. p 154, 13.
त्वच्, p 118, 22. p 154, n.
त्वचा, p 154, n.
त्वचिसार, p 24, 26.
त्वरा, p 293, 26.
त्वरावण, p 286, n.
त्वरि, p 293, n.
त्वरित, p 209, 41. p 13, 60.
त्वरितोदित, p 43, 20.
त्वष्ट, p 283, 48.
त्वष्टृ, p 250, 9.
त्विष्, p 23, 35. p 360, 227.
त्विषाम्भति, p 22, 32.

त्वर—दण्ड.

- त्वर, p 213, 58.
दक्, p 60, n.
दंघ, p 133, 27.
दंघन, p 207, 32.
दंघित, p 207, 33.
दंघी, p 133, 27.
दंघ्री, p 127, 2.
दंसन, p 207, n.
दघ, p 252, 19.
दक्षिण, p 279, 34.
p 260, 8.
दक्षिणस्थ, p 206, 28.
दक्षिणाम्नि, p 179, 19.
दक्षिणात्, p 383, n.
दक्षिणात, p 383, n.
दक्षिणाह, p 253, 24.
दक्षिणाहं, p 260, 5.
दक्षिणीय, p 260, 5.
दक्षिणेन, p 283, n.
दक्षिणेभ्यन्, p 253, 24.
दक्षिण्य, p 260, n.
दग्ध, p 283, 48.
दग्धिका, p 233, 49.
दण्ड, p 22, 33. p 196, 20.
p 312, 44.
दण्डक, p 397, n.
दण्डधर, p 11, 54.

दण्ड—दन्द.

- दण्डधार, p 11, n.
दण्डनीति, p 39, 5.
दण्डविष्मन्, p 239, 75.
दण्डाहत, p 234, 53.
दण्डि, p 402, n.
दण्डिन्, p 402, n.
दण्डिनी, p 402, n.
दण्, p 161, n.
दण्ड, p 152, n.
दण्डम, p 120, 12.
दण्डण, p 152, 10.
दण्डरोगिन्, p 152, 10.
दण्, p 152, n.
दण्ण, p 152, n.
दधित्य, p 91, 1.
दधिफल, p 91, 2.
दधिसक्त, p 232, 48.
दधुज, p 2, 7.
दन्त, p 161, 42.
दन्तधावन, p 98, 31.
दन्तभाग, p 201, 8.
दन्तघट, p 91, 5. p 91, 2.
दन्तघटा, p 119, 6.
दन्ता, p 161, n.
दन्तावस, p 200, 2.
दन्तिका, p 120, 10.
दन्तिन्, p 200, 2.
दन्दनूक, p 58, 8.

दम्भ — दर्श.

दम्भ, p 274, 11.
 दम्भ, p 196, 21. p286,3.
 दम्भय, p 286, 3.
 दम्भित, p 283, 47.
 दम्भनस्, p 11, 51.
 दम्भती, p 146, 38.
 दम्भा, p 52, 30.
 दम्भोष्ठि, p 9, 43.
 दम्भ, p 236, 62.
 दम्भा, p 49, 18.
 दम्भासु, p 263, 15.
 दम्भित, p 272, 3.
 दर, p 50, 21. p353,186.
 दरत्, p 386, 9.
 दरिद्र, p 270, 49.
 दरो, p 85, 6.
 दरोदर, p 349, n.
 दडुर, p 67, 24.
 दडू, p 152, n.
 दडू, p 152, n.
 दर्पक, p 5, 20.
 दर्पय, p 174, 41.
 दर्भे, p 125, 31.
 दर्भि, p 229, 34.
 दर्भी, p 229, n.
 दर्भीकर, p 58, 8.
 दर्भे, p 26, 8.
 दर्भक, p 192, 6.

दर्श — दाडि.

दर्शन, p 294, 31.
 दल, p 89, 14.
 दल, p 359, 208.
 दलित, p 276, 18.
 दलीचस्, p 276, 18.
 दधन, p 161, 42.
 दधनवासस्, p 161, 41.
 दधना, p 161, 42.
 दधपुर, p 117, n.
 दधपूर, p 117, n.
 दधवल, p 3, 9.
 दधमिन्, p 147, 43.
 दधनीय, p 325, 90.
 दधा, p 168, 15.
 दधु, p253,25. p193,11.
 दल, p 10, 47.
 दहन, p 11, 51.
 दाक्षक, p 296, n.
 दाक्षाय, p 131, 21.
 दाक्षायणी, p 20, 23.
 दाक्षाय, p 131, 21.
 दाक्षिकम्भा, p 395, n.
 दाक्षिण्य, p 260, n.
 दाडिन, p 401, 42, n.
 दाडिमपुष्पक, p 97, 29.
 दाडिनी, p 401, n.
 p 101, n.
 दाडिन्व, p 101, n.

दाण्ड — दार्भा.

दाण्डपाता, p 386, 6.
 दात, p 284, 53.
 दात्यूह, p 131, 21.
 दात्यूह, p 131, n.
 दात, p 223, 13.
 दान, p 182, 28. p200,5.
 दानव, p 2, 7.
 दानवारि, p 2, 4.
 दानघोण्ड, p 260, 6.
 दान्त, p 186, 42.
 p 283, 47.
 दान्ति, p 286, 3.
 दापित, p 268, 40.
 दाज, p 238, 74.
 दाजन्, p 238, 74.
 दाजनी, p 238, 74.
 दानोदर, p 3, 13.
 दायाद, p 326, 91.
 दापित, p 268, n.
 दार, p 138, 6.
 दारद, p 58, 11.
 दारा, p 138, n.
 दारित, p 283, 50.
 दाह, p 98, 34. p250,8.
 दाहय, p 50, 20.
 दाहहरिद्रा, p 109, 20.
 दाहक, p 229, 34.
 दाभावाट, p 130, 17.

दार्ढ्य—दिव.

दार्ढ्यिका, p 114, 7.
 p 245, 102.
 दार्ढ्यी, p 109, 20.
 दार्ढ्य, p 101, n.
 दार, p 359, 108.
 दारिक, p 70, 36.
 दार, p 64, n. p 251, n.
 दारपुर, p 117, 19.
 दारपुर, p 117, n.
 दारो, p 251, 17, n.
 दार, p 64, 15. p 251, 17.
 दारो, p 251, n.
 p 104, 55.
 दारोसथ, p 394, n.
 दारोय, p 251, 17.
 दारोय, p 251, 17.
 दिगम्बर, p 298, 39.
 दिग्मज, p 16, 5.
 दिग्ध, p 281, 39.
 p 212, 56.
 दित, p 284, 53.
 दितिसुत, p 2, 7.
 दिधिषु, p 142, 23.
 दिधिषू, p 142, 23.
 दिन, p 24, 2.
 दिनान्त, p 24, 3.
 दिव, p 1, n.
 दिवस, p 24, 2.

दिव—दीना.

दिवसति, p 8, 37.
 दिवा, p 377, 6.
 दिवाकर, p 21, 29.
 दिवाकीर्त्ति, p 251, 10.
 p 252, 20.
 दिविषद्, p 2, 3.
 दिविसत्, p 2, n.
 दिवोकस्, p 366, n.
 दिवोका, p 366, n.
 दिवो, p 15, 1.
 दिवोकस, p 366, 228. n.
 p 1, 2.
 दिवोका, p 366, n.
 दिव्य, p 114, 10.
 दिव्योपपादूक, p 271, 50.
 दिव्य, p 15, n.
 दिवा, p 15, n.
 दिव्य, p 15, 3.
 दिष्ट, p 32, 6. p 310, 37.
 p 24, 1.
 दिष्टान्त, p 218, 84.
 दिष्टा, p 378, 10.
 दीनान्त, p 182, 27.
 दीक्षित, p 176, 7.
 दीदिवि, 233, 48.
 दीधिति, p 22, 35.
 दीन, p 270, 49.
 दीनार, p 302, 14.

दीप—दुरा.

दीप, p 174, 40.
 दीपक, p 111, n.
 दीप्ति, p 28, 35.
 दीप्य, p 111, 30.
 दीप्यक, p 301, n.
 दीर्घ, p 276, 18.
 दीर्घकोषिका, p 67, n.
 दीर्घकोषिका, p 67, 25.
 दीर्घदर्शिन, p 176, 6.
 दीर्घष्ट, p 58, 8.
 दीर्घवृत्त, p 99, 37.
 दीर्घसूत्र, p 262, 17.
 दीर्घिका, p 68, 28.
 दुःख, p 59, 3.
 दुःप्रधर्षणी, p 112, 2.
 दुःप्रधर्षिणी, p 112, n.
 दुःखन, p 380, 14.
 दुःख्य, p 107, 10.
 दुःख्या, p 108, 12.
 दुकूल, p 168, 15.
 दुग्ध, p 238, 51.
 दुग्धिका, p 109, 18.
 दुष्टि, p 67, n.
 दुष्टु, p 121, 13.
 दुष्ट, p 4, n.
 दुष्टुभि, p 46, 6.
 दुरध्व, p 77, 16.
 दुरासभा, p 107, 10.

दुरि—दुष्य.

दुरित, p 31, 1.
 दुरोदर, p 349, 173.
 दुर्ग, p 195, 17.
 दुर्गंत, p 270, 49.
 दुर्गति, p 59, 1.
 दुर्गन्ध, p 36, 21.
 दुर्गन्धी, p 36, n.
 दुर्गसञ्चर, p 293, 25.
 दुर्गा, p 7, 33.
 दुर्जन, p 270, 47.
 दुर्दिन, p 18, 13.
 दुर्द्वेज, p 121, n.
 दुर्नायक, p 151, 5.
 दुर्नायन, p 67, 25.
 दुर्वच, p 147, 44.
 दुर्मानस, p 260, 8.
 दुर्मुख, p 267, 36.
 दुर्वचं, p 243, 97.
 दुर्विध, p 270, 49.
 दुर्दृष्ट, p 193, 10.
 दुष्टि, p 67, n.
 दुष्टी, p 67, n.
 दुष्टप्रपन्न, p 8, 39.
 दुष्कृत, p 31, 1.
 दुष्ट, p 381, 19.
 दुष्मन्, p 116, 16.
 दुष्मघर्षिणी, p 112, n.
 दुष्य, p 169, 21.

दुहि—दृष्टि.

दुहितुःपति, p 145, 32.
 दुहित, p 148, 28. n.
 दूत, p 195, 16.
 दूती, p 141, 17. p 195, n.
 दूत, p 195, 16.
 दून, p 284, 52.
 दूर, p 275, 18.
 दूरदर्शिन, p 176, 6.
 दूना, p 123, 23.
 दूय, p 169, n.
 दूषिका, p 155, 18.
 दूनी, p 155, n.
 दूनीका, p 155, n.
 दूष्य, p 169, n.
 दूष्या, p 202, n.
 दृढ, p 13, 62. p 277, 25. p 313, 47.
 दृढसन्धि, p 277, 25.
 दृति, p 391, 19.
 दृव्य, p 280, 35.
 दृष्ट, p 162, 44. p 362, 219.
 दृष्ट, p 84, 4.
 दृष्ट, p 198, 30.
 दृष्टरजस्, 139, 8.
 दृष्टान्त, p 318, 65.
 दृष्टि, p 162, 44. p 311, 41.

देव—देवा.

देव, p 1, 2. p 48, 13. p 145, n.
 देवकीनन्दन, p 4, 16.
 देवकुसुम, p 171, 27.
 देवसातक, p 68, 27.
 देवसातपिथ, p 85, 6.
 देवचन्द्र, p 165, 6.
 देवजग्धक, p 125, 32.
 देवतरु, p 9, 45.
 देवता, p 2, 4. p 380, n.
 देवताड, p 102, 49.
 देवत्व, p 189, n.
 देवदारु, p 99, 34.
 देवद्वय, p 266, n.
 देवद्वय, p 266, 34.
 देवन, p 334, 120. p 258, 45.
 देववस्त्र, p 92, 6.
 देवभूष, p 189, 51.
 देवमाहक, p 76, 12.
 देवयोनि, p 2, 6.
 देवर, p 145, 32.
 देवस, p 145, n. p 250, 11.
 देवधिलिङ्ग, p 310, 37.
 देवसभा, p 9, 44.
 देवसायुज्य, p 189, n.
 देवाजीव, p 250, 11.

देवा—दोह.

देवाजीवी, p 150, 11.
 देवी, p 48, 13. p106, 2.
 देह, p 145, 32.
 देघ, p 74, 7.
 देघरूप, p 197, 24.
 देह, p 156, 22.
 देहली, 81, 13.
 दैतेव, p 2, 7.
 दैत्व, p 2, 7.
 दैत्वगुह, p 21, 26.
 दैत्वा, p 115, 11.
 दैत्वारि, p 4, 14.
 दैर्घ्य, p 168, 16.
 दैव, p 32, 6. p 188, 50.
 दैवकीमन्दन, p 4, n.
 दैवज्ञ, p 194, 14.
 दैवज्ञा, p 141, 20.
 दैवत, p 2, 4.
 दैव्य, p 32, n.
 दोहा, p 108, 13. p205, 21.
 दोषज्ञ, p 176, 4. p309, 36.
 दोषा, p 377, 6. p158, n.
 दोषैकहय, p 270, 46.
 दोष, p 158, 31.
 दोहद, p 52, 27.

दोह—द्राक्.

दोहदवती, p 142, 21.
 दौकृत्, p 205, n.
 दौत्वा, p 195, n.
 दौवारिक, p 192, n.
 द्युति, p 19, 19. p 23, 35.
 द्यती, p 19, n.
 द्युमणि, p 22, 31.
 द्युम्न, p 242, 91.
 द्युम्न, p 2, n.
 द्युम्न, p 2, n.
 द्यस्य, p 270, n.
 द्यूत, p 258, 45.
 द्यूतकारक, p 258, 44.
 द्यूतकृत्, p 258, 44.
 द्यो, p 1, 1. p 15, 1.
 द्योत, p 23, 36.
 द्रष्ट, p 233, n.
 द्रष्ट, p 233, n.
 द्रव, p 53, 32. p 217, 79.
 द्रवन्ती, p 107, 6.
 द्रविण, p 242, 91. p 315, 55.
 द्रविणन्तर, p 216, 70.
 द्रव्य, p 242, 90. p344, 156.
 द्राक्, p 377, 2.

द्राक्षा—द्रोणी.

द्राक्षा, p 111, 26.
 द्राक्षिष्ट, p 285, 62.
 द्राक्ष, p 217, 79.
 द्राक्षिक, p 118, 23.
 द्रु, p 87, 5.
 द्रुक्लिप्त, p 98, 34.
 द्रुपण, p 213, 59. n.
 द्रुण, p 130, 14.
 द्रुषि, p 63, n.
 द्रुणी, p 63, n. p386, 9.
 द्रुत, p 283, 49. p 13, 60. p 47, 9.
 द्रुता, p 280, 49.
 द्रुम्न, p 87, 5.
 द्रुमानय, p 171, 26.
 द्रुमोत्पल, p 100, 40.
 द्रुम्न, p 241, 85.
 द्रुम्न, p 67, n.
 द्रुम्न, p 3, n.
 द्रुम्नि, p 3, 12.
 द्रोण, p 314, 51. p131, n.
 द्रोणकाक, p 131, 21.
 द्रोणजीरा, p 288, 72.
 द्रोणदुवा, p 238, 72.
 द्रोणि, p 63, n.
 द्रोणिका, p 63, n.
 द्रोणिकी, p 222, n.
 द्रोणी, p 63, 11.

द्रोह—द्विती.

द्रोहचिन्तन, p 34, 13.
 द्रौणिक, p 222, 10.
 दम्भ, p 135, 38. p 361, 214.
 दयातिगा, p 187, 44.
 दाःस्व, p 192, n.
 दादयाकुल, p 159, 35.
 दादयात्मन्, p 21, 29.
 दापर, p 34, 12. p 346, 164.
 दार्, p 81, 16.
 दार, p 81, 16.
 दारपाल, p 192, 6.
 दारिक, p 192, n.
 दारिन्, p 192, n.
 दास्य, p 192, 6.
 दास्यित, p 192, 6.
 दास्यितदर्शक, p 192, n.
 दिगुष्णक्षत, p 222, 9.
 द्विज, p 134, 32. p 308, 32. p 175, n.
 द्विजन्मन्, p 175, n.
 द्विजराज, p 18, 16.
 द्विजा, p 114, 8.
 द्विजाति, p 175, 3. n.
 द्विजिह्व, p 338, 186.
 द्वितीया, p 138, 5.
 द्वितीयाक्षत, p 222, n.

द्विष—धन.

द्विष, p 200, 2.
 द्विषाद्य, p 197, 27.
 द्विरद, p 200, 2.
 द्विरेष, p 133, 29.
 द्विषां, p 237, 68.
 द्विष्, p 193, n.
 द्विष, p 193, n.
 द्विषत्, p 193, 10.
 द्विषाद्य, p 378, 10.
 द्विष्ठ, p 244, n.
 द्विसौल्य, p 222, n.
 द्विहृत्स्व, p 222, n.
 द्विहायती, p 237, 68.
 द्वीप, p 62, 8.
 द्वीपवती, p 69, 30.
 द्वीपिन्, p 127, 1.
 द्वैषण, p 193, 10.
 द्वैष्य, p 269, 45.
 द्वैध, p 195, 18.
 द्वैष, p 205, 22.
 द्वैमातुर, p 7, 33.
 द्यष्ट, p 244, 98.
 धट, p 390, 17.
 धन, p 47, 9.
 धनञ्जय, p 10, 48.
 धनद, p 14, 64.
 धनद्वरी, p 116, 16.

धना—धर्म.

धनाधिप, p 14, 64.
 धनिक, p 230, n.
 धनिन्, p 261, 10.
 धनिनी, p 261, n.
 धनिष्ठा, p 20, 24.
 धनीयक, p 230, n.
 धनुःश्रेणी, p 106, 2. n.
 धनु, p 211, n.
 धनुर्धर, p 208, 37.
 धनुर्धाय, p 212, 53.
 धनुर्यास, p 107, n.
 धनुष्यट, p 94, 15.
 धनुष्यत्, p 208, 37.
 धनुस्, p 211, 51.
 धनू, p 211, n.
 धनेयक, p 230, n.
 धन्य, p 230, n.
 धन्या, p 230, n.
 धन्याक, p 230, 38.
 धन्यान्त्र, p 230, 39.
 धन्य, p 211, n.
 धन्यन्, p 211, n.
 धन्ययत्रास, p 107, n.
 धन्ययास, p 107, 10.
 धन्यिन्, p 208, 37.
 धनन, p 124, 28.
 धननि, p 116, n. p 154, 16.

धम — धाना.

धमनो, p 154, n. p116,
18. n.
धम्मिस्स, p 163, 48.
धर, p 84, 1.
धरणि, p 73, 2.
धरणो, p 73, n.
धरा, p 73, 2.
धरित्थो, p 73, 2.
धम्मं, p 31, 2. p340, 141.
धम्मचिन्ता, p 52, 28.
धम्मध्वजिन्, p 190, 53.
धम्मपत्तन, p 229, 36.
धम्मराज, p2, 8. p308, 33.
धम्मसंहिता, p 40, 7.
धर्षणी, p 139, n.
धर्षिणी, p 139, 10.
धव, p145, 35. p360, 208.
धवल, p 37, 22. p237, 68.
धवला, p 237, 68.
धवली, p 237, n.
धमित्र, p 180, n.
धातकी, p 115, 12.
धातु, p 85, 8. p319, 68.
धातुपुष्पिका, p 115, n.
धातु, p 3, 12.
धातुपुष्पिका, p 115, 12.
धात्री, p 350, 178.
धाना, p 232, 47.

धातु — धीन्द्रि.

धातुष्ठा, p 208, 37.
धान्य, p 225, 21.
p 230, n.
धान्यक, p 230, n.
धान्यत्वच्, p 225, 22.
धान्यांश्च, p 314, 48.
धान्यान्तु, p 230, 39.
धातुन्, p 336, 126.
धातानेव, p 107, 7.
p 113, 5.
धाव्या, p 180, 21.
धारण, p 206, 26.
धारणा, p 197, 26.
धारा, p 204, 17. n.
धाराधर, p 16, 8.
धारासम्पात, p 17, 13.
धात्तराष्ट्र, p 132, 24.
धावनि, p 108, 11.
धिक्ष्, p 371, 2. n.
धिक्षित, p 268, 39. p282,
43.
धिवण, p 20, 25.
धिवणा, p 33, 10.
धिष्ट, p 344, n.
धिष्ण्य, p 344, 157.
धी, p 33, 10. p 384, n.
p 34, n.
धीन्द्रिय, p 35, 17.

धीन — धूम्या.

धीनत्, p 176, 5.
धीनतो p 140, 12.
धीर, p 170, 26. p176, 5.
धीवर, p 64, 15.
धीवरी, p 64, n.
धीशक्ति, p 283, 25.
धीसचिव, p 192, 4.
धुत्, p 280, 36.
धुनि, p 69, n.
धुनी, 69, 30.
धुरन्धर, p 236, 65.
धुर्, p 205, 23.
धुरा, p 205, n.
धुरीण, p 236, 65.
धुर्थ, p 236, 65.
धुर्वह, p 236, 65.
धुवित्, p 180, 23.
धुस्तुर, p 104, n.
धुस्तूर, p 104, 58.
धूत, p 28, 36.
धूनी, p 69, n.
धूपावित, p 284, 52.
धूपित, p 284, 52.
धूमकेतु, p 317, 61.
धूमवोनि, p 16, 9.
धूमस्त, p 37, 25.
धूम्या, p 297, 42.
धूम्याट, p 130, 16.

धून्—ध्वनि.

धून्, p 37, 25.
 धूर्जटि, p 6, 28.
 धूर्त्त, p 104, 58. p 258,
 44. p 270, 47.
 धूर्धर, p 236, n.
 धूलि, p 215, 66. n.
 धूली, p 215, n.
 धूसर, p 37, 23.
 धूसूर, p 104, n.
 धृति, p 321, 77.
 धृष्ट, p 265, 25.
 धृष्ण, p 264, n.
 धृष्णवियास, p 264, 25.
 धृष्णञ्, p 264, 25.
 धृष्णि, p 22, 34.
 धेनु, p 238, 71.
 धेनुका, p 200, 4. p 302, 15.
 धेनुष्या, p 238, 72.
 धेनुक, p 235, 60.
 धैवत, p 45, 1.
 धौतकौशेय, p 167, 14.
 धौरितक, p 204, 16.
 धौरेय, p 236, 65.
 ध्यान, p 125, 32.
 ध्वज, p 215, 67.
 ध्वजिनी, p 210, 46.
 ध्वनि, p 44, 1.
 ध्वनित. p 282, 44.

ध्वस्त—नगौ.

ध्वस्त, p 284, 53.
 ध्वांश्च, p 131, 20.
 p 363, 221.
 ध्वान, p 44, 1.
 ध्वान्त, p 56, 3.
 ध्रुव, p 19, 21. p 87, 8.
 p 276, 22. p 181, 24.
 ध्रुवा, p 13, 3.

 न, p 379, n.
 नकुच, p 100, n.
 नकुलेष्टा, p 113, 3.
 नक्त, p 377, 6.
 नक्तक, p 168, 16.
 नक्तमाल, p 97, 28.
 नक्र, p 66, 21.
 नक्षत्र, p 20, 22. n.
 नक्षत्रमाला, p 166, 8.
 नक्षत्रेश, p 18, 16.
 नख, p 159, 34. p 116, 17.
 नखर, p 159, 34.
 नखरा, p 159, n.
 नखी, p 116, n.
 नग, p 304, 20.
 नगज, p 200, n.
 नगर, p 77, n.
 नगरी, p 77, n. p 8, 40.
 नगौकस्, p 134, 33.

नग्न—नन्दि.

नग्न, p 268, 39.
 नग्नह, p 257, n.
 नग्नह, p 257, 42.
 नग्निका, p 139, 8.
 p 141, 17.
 नट, p 99, 37. p 250, n.
 नटन, p 47, 10.
 नटी, p 116, 17.
 नट, p 124, 28. p 397, 33.
 नटप्राय, p 75, 9.
 नटमीन, p 65, n.
 नटसंहति, p 126, 33.
 नट्या, p 126, 33.
 नटुत्, p 75, 9.
 नटुख, p 75, 9.
 नत्, p 381, 18. p 276, 20.
 नतनासिक, p 148, 45.
 नदी, p 68, 29.
 नदीनाटक, p 76, 12.
 नदीसज्जा, p 96, 25.
 नद्दी (नद्दी), p 254, 31.
 ननंठ, p 144, n.
 ननांठ, p 144, 29.
 ननु, p 380, 14. p 373, 10.
 नन्दक, p 5, 24.
 नन्दन, p 8, 41.
 नन्दि, p 31, n.
 नन्दिह, p 116, 16.

नन्दी—नर्म.

नन्दीद्वय, p 116, n.
 नन्द्यावर्त्त, p 80, 10.
 नपुंसकम्, p 146, 39.
 नप्तृ, p 144, n.
 नप्ती, p 144, 29.
 नभ, p 15, n.
 नभस्, p 368, 234, p15,
 1. n. p 29, 16.
 नभसङ्गम, p 134, 34.
 नभस्य, p 29, 17.
 नभस्यत्, p 12, 58.
 नभस्, p 381, 18.
 नभसित, p 284, 51.
 नभस्कारी, p 119, 7.
 नभस्या, p 184, 34.
 नभस्थित, p 284, 51.
 नभुविस्तृदन, p 8, 39.
 नय, p 288, 9.
 नयन, p 162, 44.
 नर, p 137, 1.
 नरक, p 59, 1.
 नरपति, p 191, n.
 नरवाहन, p 14, 64.
 नर्त्तक, p 47, 11.
 नर्त्तकी, p 47, 8.
 नर्त्तन, p 47, 10.
 नर्त्तदा, p 69, 32.
 नर्त्तान्, p 53, 32.

नल—नाक.

नल, p 125, 31.
 नलकुवर, p 14, 65.
 नलद, p 125, 30.
 नलमीन, p 65, 18.
 नलिन, p 71, 39.
 नलिनी, p 71, 39.
 नली, p 116, 17.
 नलु, p 77, 18.
 नव, p 278, 27.
 नवदल, p 72, 43.
 नवनीत, p 233, 52.
 नवसाधिका, p 103, 53.
 नवसूतिका, p 238, 71.
 नवाम्बर, p 167, 13.
 नवीन, p 278, 27.
 नवीकृत, p 233, 52.
 नव्य, p 278, 27.
 नट, p 218, 80.
 नटचेष्टता, p 54, 33.
 नटान्नि, p 190, 52.,
 नटेश्वरकला, p 26, 9.
 नसा, p 161, n.
 नसित, p 236, 63.
 नस्या, p 161, n.
 नस्योत्, p 263, 63.
 नदि, p 379, n.
 ना, p 379, 11.
 नाक, p 1, 1. p 298, 2.

नाकु—नामा.

नाकु, p 76, 14.
 नाकुली, p 192, 2.
 नाग, p 56, n. p 200, 2.
 p 305, 22.
 नागकेशर, p 101, n.
 नागकेशर, p 101, 45.
 नागजिह्वा, p 246, 108.
 नागर, p 230, 38.
 नागरङ्ग, p 95, 18.
 नागलोक, p 56, 1.
 नागवला, p 113, 5.
 नागवल्ली, p 114, 8.
 नागसम्भव, p 246, 105.
 नागसुगन्धा, p 112, n.
 नागान्तक, p 5, 25.
 नाथ, p 47, 10.
 नाथि, p 154, n.
 नाथिकेश, p 126, n.
 नाथीमन्त्र, p 249, 8.
 नाथी, p 154, 16. p 313,
 45. p 225, 22.
 नाथीमन्त्र, p 151, 5.
 नाथवत्, p 262, 16.
 नाद, p 44, 1.
 नादेवी, p 93, 11. p 95,
 18. p 113, 6.
 नामा, p 376, 3.
 नानाद्वय, p 282, 43.

नान्दि—नार्य.

- नान्दिकर, p 267, n.
 नान्दीकर, p 267, 38.
 नान्दीवादिन्, p 267, 38.
 नापित, p 250, 10.
 नाभि. p392,20.p172,n.
 p 205.24. p339,139.
 नाभी, p 205, n. p 339, 109.
 नाभ, p 374, 13.
 नामधेय, p 40, 8.
 नामन्, p 48, 8.
 नाथ, p 288, 9.
 नाथक, p 161, 11.
 नार, p 161, n.
 नारक, p 59, 1.
 नारद, p 9, 43.
 नाराच, p 212, 55.
 नाराची, p 255, 32.
 नारायण, p 3, 13. n.
 नारायणी, p 109, 19.
 नारिकेर, p 126, 34.
 नारिकेल, p 126, n.
 नारिकेलि, p 126, n.
 नारिकेली, p 126, n.
 नारी, p 137, 2.
 नारीकेल, p 126, n.
 नार्यङ्ग, p 95, n.

नाल—निक.

- नाल, p 245, n. p 71,n.
 p 225, 22.
 नाली, p 71, n.
 नाविक, p 63, 12.
 नाव्य, p 62, 10.
 नाथ, p 218, 85.
 नासल, p 10, 47.
 नासा, p81,13.p161,40.
 नासिका, p 161, 40.
 नासिकौ, p 10, n.
 नास्तिकता, p 34, 13.
 निःकाशित, p 268, 39.
 निःक्रान्त, p 268, n.
 निःप्रभ, p 283, 49.
 निःशलाक, p 196, 22.
 निःशेष, p 275, 14.
 निःशोध्य, p 273, 5.
 निःश्रेयि, p 82, 18.
 निःश्रेयी, p 82, n.
 निःश्रेयस, p 34, 15.
 निःषम, p 380, 14.
 निःसरण, p 82, 19.
 निःस्व, p 270, 49.
 निकट, p 275, 16.
 निकर, p 135, 39.
 निकर्षण, p 82, 19.
 निकष, p 255, 32.
 निकषा, p 381, 19.

निक—निगा.

- निकषात्मक, p 12, 55.
 निकष, p 255, n.
 निकाम, p 235, 57.
 निकाय, p 136, 42.
 निकाय, p 79, 5.
 निकार, p 290, 15.
 p 295, 36.
 निकारण, p 218, 81.
 निकार, p 256, n.
 निकुञ्जक, p 242, 89.
 निकुञ्ज, p 85, 8.
 निकुम्भ, p 120, 10.
 निकुरम्भ, p 135, 40.
 निहत, p 268,41.p270, 46.
 निक्षति, p 53, 30.
 निक्षट, p 272, 3.
 निक्षेतन, p 78, 4.
 निकोचक, p 93, 9.
 निक्षय, p 44, 3.
 निक्षाय, p 44, 3.
 निखिल, p 275, 14.
 निगद, p 202, 9.
 निगद, p 290, 12.
 निगम, p 77, 1. p 340, 142.
 निगाद, p 290, 12.
 निगार, p 296, 37.

निगा—निध.

निगाख, p 203, 16.
 निग्रह, p 290, 13.
 निघाह, p 296, n.
 निघ, p 295, 36.
 निघस, p 234, 56.
 निघ्न, p 262, 16.
 निचिकी, p 237, n.
 निचुल, p 100, 41. p 169, n.
 निचोल, p 169, 18.
 निचोली, p 169, n.
 निज, p 309, 34.
 नितम्ब, p 157, 25.
 नितम्बस्थ, p 157, 26.
 नितम्बिनी, p 137, 3.
 नितान्त, p 13, 62.
 नित्य, p 13, 61.
 निदाघ, p 30, 19. p 54, 33.
 निदान, p 32, 6.
 निदिग्ध, p 280, 38.
 निदिग्धिका, p 108, 12.
 निदेश, p 197, 25.
 निद्रा, p 54, 36.
 निद्राण, p 266, 33.
 निद्राह, p 266, 33.
 निद्रित, p 266, n.
 निघन, p 218, 85. p 386, 125.

निधि—निया.

निधि, p 14, 67.
 निधुवन, p 190, 56.
 निधान, p 294, 31.
 निनद, p 44, 1.
 निनाद, p 44, 1.
 निन्दा, p 41, 14.
 निप, p 228, 32.
 निपठ, p 294, 29.
 निपाठ, p 294, 29.
 निपातन, p 294, 27.
 निपान, p 68, 26.
 निपुण, p 259, 4.
 निवर्द्धण, p 218, 81.
 निभ, p 256, 38.
 निभृत, p 264, 25.
 निमय, p 240, 81.
 निमित्त, p 322, 79.
 निमेष, p 27, 11.
 निम्न, p 64, 15.
 निम्नगा, p 69, 30.
 निम्ब, p 100, 43.
 निम्बतरु, p 92, 6.
 निवृत्ति, p 32, 6.
 नियन्तृ, p 206, 27.
 नियम, p 184, 37. p 188, 48. p 34, 14.
 निधातन, p 294, n.
 नियामक, p 63, 12.

निया—निर्ज.

नियाम, p 63, n.
 नियुत, p 393, 24.
 नियुह, p 216, 75.
 नियोज्य, p 251, 17.
 निर्, p 375, 14.
 निरङ्कुश, p 262, n.
 निरन्तर, p 275, 15.
 निरय, p 59, 1.
 निरर्गल, p 279, 33.
 निरर्थक, p 278, 31.
 निरवपह, p 292, 15.
 निरसन, p 295, 31.
 निरस्त, p 212, 56.
 निराकारिण्यु, p 265, 30.
 निराकृत, p 268, 40.
 निराकृति, p 189, 53.
 p 295, 31.
 निराणय, p 152, 8.
 निरीष, p 223, n.
 निरीष, p 223, 13. n.
 निरोध, p 290, n.
 निर्वृत्ति, p 59, 2.
 निर्गन्धन, p 218, n.
 निगुंखो, p 102, n.
 निगुंखो, p 102, 49.
 निर्यन्धन, p 218, 82.
 निर्घोष, p 44, 1.
 निर्जर, p 1, 2.

निर्जि—निर्वा.

निर्जितेन्द्रिययाज, p186,

43.

निर्भर, p 85, 5.

निर्णय, p 34, 12.

निर्णेत, p 273, 5.

निर्णेतक, p 250, 10.

निर्देश, p 199, 25.

निर्वाय्य, p 261, n.

निर्वन्ध, p 369, 238.

निर्वर्णय, p 218, n.

निर्भर, p 13, 62.

निष्पद, p 200, 4.

निष्पुक्त, p 57, 6.

निष्पोक, p 58, 9.

निर्वन्धय, p 262, n.

निर्वाय्य, p 201, 6.

निर्वातन, p 335, 122.

निर्वात, p 344, 155.

निर्वह, p 370, 238.

निर्वहन, p 49, n.

निर्वपण, p 182, 29.

निर्वर्णन, p 294, 31.

निर्वहणा, p 49, 15.

निर्वाय, p 282, 45. p34,

15.

निर्वात, p 282, 45.

निर्वाद, p 41, 13. p 326,

92.

निर्वा—निश्चि.

निर्वाप, p 182, n.

निर्वापण, p 218, 83.

निर्वाय्ये, p 261, 213.

निर्वासन, p 218, 82.

निर्वृत्त, p 283, 50.

निर्वेश, p 256, 39. p362,
217.

निर्व्ययन, p 56, 2.

निर्वाद, p 44, 1.

निर्वाह, p 291, 17.

निर्वाहिन, p 36, 20.

निश्चय, p 79, 5.

निर्वह, p 135, 39.

निवात, p 224, 27.

निवाप, p 182, 30.

निर्वीत, p 188, 49.

p 168, 15.

निर्वीता, p 168, n.

निर्वृत्त, p 168, n.

निवेश, p 199, 1.

निशा, p 25, 4.

निशात, p 181, n.

निशाद, p 252, n.

निशान्त, p 79, 5.

निशापति, p 18, 15.

निशारण, p 218, 81.

निशाङ्गा, p 230, 41.

निश्चित, p 281, 40.

निशी—निष्ठी.

निशीघ, p 25, 6.

निशीघिनी, p 25, 4.

निश्चय, p 34, 12.

निश्चेष्टि, p 82, n.

निश्चेष्टी, p 82, n.

निष्क, p 212, 56.

निष्कृन्, p 208, 37. n.

निषद, p 45, n.

निषद्या, p 78, 2.

निषहर, p 62, 9.

निषध, p 84, 3.

निषाद, p 45, 1. p 252,
20.

निषादिन्, p 206, 27.

निषूदन, p 218, 81.

निष्क, p 32, 14.

निष्कला, p 142, 21.

निष्कली, p 142, n.

निष्कासित, p 268, 39.

निष्कुट, p 89, 13.

निष्कुटि, p 115, 13.

निष्कुम्भ, p 120, n.

निष्कुह, p 89, 13.

निष्कम, p 293, 25.

निष्ठा, p 49, 15. p 312,
43.

निष्ठान, p 231, 44.

निष्ठीवन, p 296, 38.

निष्ठु—निष्क.

निष्ठुर p43,19. p277,25.
 निष्ठूत, p 280, 37.
 निष्ठूति, p 296, 38.
 निष्ठेवं, p 296, n.
 निष्ठेवम, p 296, 38.
 निष्ठेवा, p 296, n.
 निष्ठात, p 259, 4.
 निष्पक्व, p 282, 45.
 निष्पन्न, p 283, 50.
 निष्पाव, p 293, 24.
 निष्पन्न, p 200, 49.
 निष्पवाणि, p 167, 13.
 निष्कला, p 143, n.
 निष्कली, p 143, n.
 निस्सर्ग, p 55, 38.
 निष्ठुट, p 280, 38.
 निस्सर्पण, p 218, 82.
 निस्सल, p 276, 19.
 निस्सिंघ, p 213, 57.
 निस्साव, p 233, 49.
 निस्सन, p 44, 1.
 निस्सान, p 44, 1.
 निस्सनन, p 218, 82.
 निष्ठाका, p 66, 22.
 निस्सिंसन, p 218, 81.
 निष्ठोन, p 251, 16.
 निष्कव, p 42 17. p360,
 210.

निष्ठा—नीवी.

निष्ठाद, p 44, 1.
 नीकाय, p 256, 38.
 नीच, p 251, 16.
 नीचिका, p 237, n.
 नीचिकी, p 237, n.
 नीची, p 276, n.
 नीचैस्, p 380, 17.
 नीह, p 135, 37.
 नीहोद्भव, p 134, 34.
 नीध, p 81, 14.
 नीप, p 96, 22.
 नीर, p 61, 4.
 नील, p 37, 23.
 नीलकण्ठ, p 312, 42.
 p 133, 33.
 नीलकु, p 130, 13.
 नीलखोदित, p 6, 28.
 नीला, p 37, n. p133,n.
 नीलाङ्ग, p 130, n.
 नीलाङ्गर, p 4, 19.
 नीलाम्बुजम्बु, p 70, 37.
 नीलिका, p 103, 51.
 नीलिनी, p 108, 13.
 नीली, p108,13.p133,n.
 नीवाक, p 292, 23.
 नीवार, p 226, 25.
 नीवि, p 361, n.p240,n.
 नीवी, p240,80.p361,214.

नीह—नेप.

नीहय, p 75, 8.
 नीवार, p 169, 20.
 नीहार, p 19, 19.
 हु. p 380, n. p 373, 9.
 हुति, p 41, 12.
 हुत्त, p 280, 37.
 हुच, p 280, 37.
 नूतन, p 278, 27.
 नूत, p 278, 27.
 नूद, p 96, 22.
 नून, p 374, 12. p 380,
 16.
 नूपुर, p 166, 11.
 न्. p 187, n.
 नत्थ, p 47, 10.
 नप, p 191, 1. n.
 नपति, 191, n.
 नपसच्छानु, p 199, 32.
 नपसन्न, p 394, n.
 नपासन, p 198, 31.
 नयंस, p 270, 47.
 नसेन, p 400, 40. n.
 नेह, p 261, 11.
 नेल, p 162, 44. p 351,
 182.
 नेलाम्बु, p 162, 44.
 नेदिह, p 275, 18.
 नेपथ्य, p 164, 1.

नेमि—न्याय.

नेमि, p 68, 27. p 205,
24. p 92, n.
नेमिन्, p 92, n.
नेमी, p 92, n. p 205, n.
नैकभेद, p 279, 32.
नैगम, p 239, 78.
नैचिकी, p 237, 67.
नैपाली, p 246, 109.
नैमेव, p 240, 81.
नैययोध, p 90, 18.
नैर्हत, p 12, 56. n.
p 15, 4.
नैय्यिक, p 192, 7.
नैय्यिक, p 208, 38.
नो, p 379, 11.
नौ, p 62, 10.
नौकादण्ड, p 68, 13.
न्यक्, p 276, n.
न्यच, p 365, 227.
न्ययोध, p 328, 98.
न्ययोधी, p 107, 6.
न्यङ्, p 276, n.
न्यङ्, p 129, 10.
न्यच्, p 276, 20.
न्यस्त, p 280, 28.
न्याद, p 234, 56.
न्याय, p 197, 24.
न्याय, p 197, 25.

न्यास—पंक्ति.

न्यास, p 240, 81.
न्युङ्, p 390, 17.
न्युज, p 158, 12.
न्यून, p 337, 130.

पक्षण, p 83, 20.
पक्ष, p 282, 46.
पक्ष, p 27, 12. p 163,
49. p 364, 222. p 212,
55. p 134, n.
पक्षक, p 81, 14.
पक्षति, p 24, 1. p 135, 36.
पक्षती, p 24, n.
पक्षदार, p 81, 14.
पक्षभाग, p 201, 8.
पक्षमूल, p 135, 36.
पक्षस्, p 134, n.
पक्षान्त, p 26, 7.
पक्षिणी, p 25, 5.
पक्षिन्, p 134, 32.
पक्ष्मन्, p 335, 123.
पक्ष्, p 31, 1.
पक्षिन्, p 75, 10.
पक्षेरुङ्, p 71, 40.
पक्ष्, p 149, 48. n.
पक्ष्, p 149, n.
पंक्ति, p 86, 4. p 180, n.
p 321, 74.

पंक्ती—पटी.

पंक्ती, p 86, n.
पचम्यचा, p 109, 20.
पचम्यचा, p 109, n.
पचा, p 288, 8.
पञ्चजन, p 187, 1.
पञ्चता, p 218, 84.
पञ्चत्व, p 218, n.
पञ्चदशी, p 26, 7.
पञ्चन, p 45, 1.
पञ्चरात्र, p 388, n.
पञ्चलक्षण, p 39, 6.
पञ्चयर, p 5, 20.
पञ्चयात्र, p 159, 32.
पञ्चाकुल, p 98, 32.
पञ्चालिका, p 254, n.
पञ्चास्य, p 127, 1.
पञ्जर, p 396, 31.
पञ्जिका, p 386, 7.
पठ, p 81, n.
पटञ्जर, p 168, 16.
पठन, p 81, 14. p 358,
203.
पठनप्रान्त, p 81, 14.
पठभेदन, p 77, n.
पठवासक, p 174, 41.
पठङ्, p 46, 6. p 217, 76.
पटि, p 168, n.
पटी, p 168, n.

पटु—पत.

पटु, p 122, 20. p 252, n.
 p 311, 42. p 267, n.
 पटुपर्णी, p 119, 8.
 पटोल, p 123, 20.
 पटोलिका, p 113, 6.
 पट्ट, p 390, 17.
 पट्टन, p 77, n.
 पट्टनी, p 77, n.
 पट्टिका, p 95, 21.
 पट्टिन्, p 95, 21.
 पट्टिच, p 392, 21.
 पट्टिच, p 392, n.
 पथ, p 242, 88. p 256,
 39. p 314, 49.
 पथव, p 47, 8.
 पथावित, p 285, 59.
 पथित, p 285, 59.
 पथितम्, p 240, 82.
 पथु, p 146, 39.
 पथित, p 176, 5.
 पथ, p 240, 82.
 पथवीधिका, p 78, 2.
 पथ्या, p 121, 15.
 पथवीध, p 339, 79.
 पतन, p 134, 33.
 पतङ्ग, p 133, 28.
 पतङ्गिका, p 133, 27.
 पतत्, p 134, 33.

पत—पत्वा.

पतत्, p 134, 36.
 पतत्विन्, p 134, 33.
 पतत्त्रिन्, p 134, 33.
 पतदुपह, p 174, 40.
 p 392, 21.
 पतयाह, p 265, 27.
 पताका, p 215, 67.
 पताकी, p 208, 39.
 पति, p 145, 35. p 261, 10.
 पतिम्बरा, p 138, 7.
 पतिव्रता, p 138, 6.
 पतिवली, p 140, 12.
 पत्तङ्ग, p 172, n.
 पत्तन, p 77, 1.
 पत्ति, p 208, 34. p 210,
 48.
 पत्तिसंहति, p 208, 35.
 पत्तिन्, p 212, 55.
 p 134, 33.
 पत्नी, p 138, 5.
 पत्न, p 89, 14.
 पत्तङ्ग, p 172, n.
 पत्तपरम्, p 255, 33.
 पत्तपाखा, p 165, 4.
 पत्तरथ, p 134, 33.
 पत्तवेहा, p 170, 24.
 पत्ताङ्ग, p 172, 33.
 p 247, 111.

पत्वा—पद्म.

पत्वाङ्गुलि, p 170, 24.
 पत्विन्, p 134, 33. p 130,
 15.
 पद्मोर्ण, p 99, 37.
 पद्म, p 76, n.
 पद्मन, p 76, n.
 पद्मिक, p 195, 17.
 पद्मिका, 195, n.
 पद्मिकी, p 195, n.
 पद्मिन्, p 76, n.
 पद्म्या, p 100, 39.
 पद्म, p 156, n.
 पद्म, p 156, n. p 327, 96.
 पद्मन, p 208, 34.
 पद्मि, p 76, n.
 पद्मी, p 76, 15.
 पद्माञ्जि, p 208, 34.
 पद्माति, p 208, 34.
 पद्मातिक, p 208, 34.
 पद्मिक, p 208, 35.
 पद्म, p 208, 35.
 पद्मति, p 76, 15.
 पद्मती, p 76, n.
 पद्म, p 200, n.
 पद्मक, p 201, 7.
 पद्मचारिणी, p 120, 11.
 पद्मनाभ, p 4, 15.
 पद्मनाभि, p 4, n.

पद्म—परः.

पद्मपत्र, p 120, 11.
 पद्मराग, p 243, 93.
 पद्मा, p 5, 22. p 120, 11.
 पद्माकर, p 68, 28.
 पद्माट, p 120, 13.
 पद्मालया, p 5, 22.
 पद्मिन्, p 200, 3.
 पद्मिनी, p 71, 39.
 p 200, n.
 पद्य, p 366, 31.
 पद्या, p 76, 15.
 पनस, p 100, 41.
 पनायित, p 285, 59.
 पनित, p 285, 59.
 पक्ष, p 284, 53.
 पक्षग, p 58, 8.
 पक्षगायन, p 5, 25.
 पयस्, p 60, 3. p 233,
 51. p 368, 235.
 पयस्स, p 233, 51.
 पयोधर, p 347, 165.
 पर, p 355, 193. p 193,
 11.
 परंघत, p 274, n.
 परंशङ्ख, p 274, n.
 परःघत, p 274, 13. n.
 परःघता, p 274, 13.
 परःशङ्ख, p 274, n.

परः—परा.

परःखस्, p 382, n.
 परजात, p 252, 18.
 परजित, p 252, n.
 परतन्त्र, p 262, 16.
 परपिण्डाद, p 263, 20.
 परभृत्, p 131, 20.
 परभृत, p 131, 19.
 परम, p 379, 12.
 परमाक्ष, p 181, 23.
 परमेष्ठिन्, p 3, 11.
 परम्पराक, p 181, 25.
 परपत्, p 262, 16.
 परशु, p 213, 60.
 परश्वध, p 213, 60.
 परश्वस्, p 382, 22.
 परस्वध, p 213, n.
 पराक्रम, p 216, 71.
 p 340, 141.
 पराग, p 90, 17. p 305,
 22.
 पराङ्मुख, p 266, 33.
 परावित, p 252, 18.
 पराधीन, p 266, 33.
 पराजय, p 217, 80.
 पराजित, p 218, 80.
 पराधीन, p 262, 16.
 पराक्ष, p 263, 20.
 पराभूत, p 218, 80.

परा—परि.

पराव, p 382, 20.
 परायण, p 286, 2.
 परारि, p 382, n.
 पराङ्ग, p 273, 7.
 पराधरिन्, p 185, n.
 पराधरो, p 185, n.
 परासन, p 218, 81.
 परासु, p 218, 85.
 परास्फुटिन्, p 253, 25.
 परि, p 155, n.
 परिकर, p 347, 167.
 परिकर्मान्, p 169, 22.
 परिक्रम, p 291, 16.
 परिक्रिया, p 292, 20.
 परिशिप्त, p 280, 37.
 परिखा, p 68, 29.
 परिपङ्क, p 210, 47. n.
 p 370, 239.
 परिष, p 307, 28. p 213,
 59.
 परिघातन, p 213, 59.
 परिचय, p 292, 23.
 परिचर, p 207, 30.
 परिचर्या, p 184, 34.
 परिचार्य, p 180, 20.
 परिचारक, p 251, 17.
 परिशत, p 282, 46.
 परिशय, p 191, 56.

परि—परि.

- परिष्ठाप, p 291, 15.
 परिष्ठाप, p 258, 46.
 परिष्ठाप, p 168, 16.
 परितस्तु, p 379, 13.
 परित्वाप, p 287, 5.
 परिदान, p 240, 81.
 परिदेवन, p 42, 16.
 परिधान, p 196, 18.
 परिधि, p 22, 34-p328,
 99.
 परिधिस्थ, p 207, 30.
 परिपण, p 240, 80.
 परिपंचिन्, p 193, 11.
 परिपाटि, p 184, n.
 परिपाटी, p 184, 36.
 परिपूर्णता, p 173, 38.
 परिपेक्ष, p 117, n.
 परिपेक्षव, p 117, 13.
 परिप्लव, p 277, 24.
 परिपुष्टं, p 370, 241.
 परिभव, p 50, 22.
 परिभाव, p 50, 22.
 परिभाषण, p 42, 15.
 परिभूत, p 284, 56.
 परिमल, p 36, 19.
 p 290, 13.
 परिरम्भ, p 294, 20.
 परिवत्सुव, p 30, n.

परि—परि.

- परिवर्जन, p 218, 82.
 परिवर्त्त, p 240, n.
 p 30, n.
 परिवादिनी, p 45, 3.
 परिवापित, p 279, 35.
 परिवार, p 348, n.
 परिवाह, p 62, n.
 परिविचि, p 190, 55.
 परिवृद्ध, p 261, 11.
 परिवृत्ति, p 190, n.
 परिवृत्ति, p 190, n.
 परिवेत्तु, p 190, 55.
 परिवेष, p 22, n.
 परिवेष, p 22, 34.
 परिष्याध, p 93, 11.
 p 100, 41.
 परिम्राज्, p 185, 41.
 परिम्राजक, p 185, n.
 परिषद्, p 178, 14.
 परिष्कन्द, p 252, n.
 परिष्कास, p 252, n.
 परिष्कार, p 164, 3.
 परिष्कृत, p 164, 2.
 परिष्टोम, p 202, n.
 परिष्वङ्ग, p 294, 30.
 परिसर, p 76, 14.
 परिसर्प, p 292, 20.
 परिसर्वा, p 184, n.
 p 292, 21.

परि—परि.

- परिष्कन्द, p 252, 18.
 परिष्कास, p 252, n.
 परिस्तोम, p 202, 10.
 परिष्कन्द, p 173, 38.
 परिष्कन्द, p 173, n.
 परिष्कृत, p 256, 39.
 परिष्कृता, p 257, 40.
 परीक्षक, p 260, 7.
 परीक्षाध, p 258, n.
 परीभाव, p 50, n.
 परीरम्भ, p 294, n.
 परीवर्त्त, p 240, 81.
 परीवाद, p 41, 13.
 परीवाप, p 337, 132.
 परीवार, p 348, 171.
 परीवाह, p 62, 10. n.
 परीष्टि, p 183, 31.
 परीसर्वा, p 292, n.
 परीसार, p 292, 21.
 परीहास, p 53, 32.
 पक्ष, p 124, n.
 पक्षवृ, p 382, 20. n.
 पक्षव, p 43, 19. p273, n.
 पक्षस्, p 124, 27. n.
 परेत, p 218, 85.
 परेतराज्, p 11, 53.
 परेता, p 59, n.
 परेद्यावि, p 382, 21.

परे—पर्यु.

परेष्टका, p 238, 71.
 परैक्षित, p 252, 18.
 परोक्ष, p 278, n.
 परोही, p 132, n.
 परोष्णी, p 132, 26.
 परकंडिन्, p 93, n.
 परकटी, p 93, 13. n.
 परकनी, p 109, 20.
 परांग्य, p 342, 148.
 पर्य, p 94, 10. p89, 14.
 पर्यशाखा, p 79, 6.
 पर्यास, p 105, 60.
 पर्यी, p 70, n.
 पर्यङ्ग, p 174, 39.
 पर्येटन, p 184, 35.
 पर्यन्तम्, p 76, 14.
 पर्यय, p 184, 36.
 पर्ययस्त्रा, p 292, 21.
 पर्याप्त, p 235, 57.
 पर्याप्ति, p 287, 5.
 पर्याय, p 184, 36.
 पर्युदक्षुन, p 220, 3.
 पर्येषणा p 183, 31.
 पर्यत, p 84, 1.
 पर्यन्, p 124, 27. p335, 124.
 पर्यसन्धि, p 26, 7.
 पर्यु, p 156, n.

पर्यु—पशु.

पशं का, p 156, 20.
 पश, p 241, 86. p 358. 204.
 पशगण्ड, p 249, 6.
 पशङ्गुषा, p 109, 17.
 पशख, p 154, 14.
 पशारङ्गु, p 121, 13.
 पशाल, p 225, 22.
 पशाघ, p 89, 14. p122, 20. p 37, n.
 पशाधिन्, p 87, 5.
 पशिक्री, p 140, 12.
 पशित, p 147, 41.
 पशिता, p 140, n.
 पश्यङ्ग, p 174, 39.
 पशुव, p 89, 14.
 पशुख, p 68, 28.
 पव p 293, 24.
 पवन, p12, 58. p293, 24.
 पवनाशन, p 58, 8.
 पवमान, p 12, 58.
 पवि, p 9, 42.
 पवित्र, p 187, 44.
 पवित्रक, p 64, 16.
 पशु, p 129, 11.
 पशुपति, p 6, 25.
 पशुमेरुष, p 296, 39.
 पशुरज्जु, p 238, 74.

पश्चा—पाठि.

पश्चात्, p 372, 4.
 पश्चात्ताप, p 51, 25.
 पश्चिम, p 278, 30.
 पश्चा, p 79, n.
 पांशु, p 225, 66.
 पांशुखा, p 139, 11.
 पांशु, p 215, n.
 पाक, p 135, 38.
 पाकक्षणाफल, p 202, n.
 पाकफल, p 202, n.
 पाकल, p 115, 14.
 पाकशासन, p 7, 36.
 पाकशासनि, p 8, 41.
 पाकस्थान, p 227, 27.
 पाक्य, p 231, 42. p 247, 109.
 पाक्यङ्ग, p 187, n.
 पाक्यजन्म, p 5, 23.
 पाक्यालिका, p 254, 29.
 पाटल, p 223, 15. p 37, 25.
 पाटला, p 90, 20. p 99, 35.
 पाटलि, p 99, 35.
 पाटली, p 99, n.
 पाठ, p 294, 29.
 पाठा, p 106, 3.
 पाठिन्, p 105, 60.

पाठी—पाद.

पाठीन, p 65, 18.
 पाठङ्क, p 378, 7.
 पाणि, p 159, 32.
 पाणिगृहीती, p 138, 5.
 पाणिपङ्क, p 190, n.
 पाणिष, p 251, 13.
 पाणिपीडन, p 190, 56.
 पाणिपाद, p 251, 13.
 पाण्ड, p 37, 23.
 पाण्डकम्पसिन्, p 205, 22.
 पाण्डुर, p 36, 22.
 पातक, p 397, 33.
 पातास, p 56, 1. p 358, 204.
 पातक, p 265, 27.
 पात्र, p 62, 8. p 181, 24. p 239, 33.
 पात्रयुग, p 384, n.
 पात्री, p 401, 42.
 पात्रीष, p 398, 35.
 पाघस्, p 60, 4.
 पाद, p 156, 22. p 85, n. p 242, 90. p 326, 92.
 पादकटक, p 167, 11.
 पादपङ्क, p 185, 40.
 पादप, p 87, 5.

पाद—पायु.

पादवन्धन, p 235, 58.
 पादस्फोट, p 50, 3.
 पादाप, p 156, 22.
 पादाङ्गद, p 166, 11.
 पादात, p 208, 35. n.
 पादातिक, p 208, 34. n.
 पादाविक, p 208, n.
 पाडुका, p 254, 30.
 पाडू, p 254, 31.
 पाडूकव, p 249, 7.
 पाद्य, p 183, 32.
 पाद्या, p 183, n.
 पानगोष्ठिका, p 257, 43.
 पानपात्र, p 257, 43.
 पानभाजन, p 228, 32.
 पानीय, p 61, 4.
 पानीयशास्त्रिका, p 79, 7.
 पान्य, p 195, 17.
 पाप, p 31, 1.
 पापचेष्टी, p 106, 3.
 पाप्मन्, p 31, 1.
 पाप्मन्, p 150, 4.
 पाप्मन, p 152, 9.
 पाप्मर, p 251, 16.
 पाप्मा, p 150, n.
 पायस, p 171, 30. p 181, 23.
 पायु, p 157, 24.

पाय्य—पारि.

पाय्य, p 241, 85.
 पार, p 62, 8. n. p 244, n.
 पारत, p 244, n.
 पारद, p 244, 100.
 पारम्पर्योपदेश, p 178, 12.
 पारयव, p 300, 212.
 पारशीक, p 203, 13. n.
 पारश्वधिक, p 208, 88.
 पारसीक, p 203, n.
 पारस्वैयेय, p 143, 24.
 पारापत, p 130, n.
 पारापार, p 60, n.
 पारायण, p 285, 2.
 पारावत, p 130, 14.
 पारावतांघ्रि, p 121, 15.
 पारावार, p 60, 1.
 पारावरिन्, p 185, 41. n.
 पारावरी, p 185, n.
 पारिकांचिन्, p 186, 41.
 पारिजातक, p 9, 45. p 92, 6.
 पारितय्या, p 165, 4.
 पारिपात्रक, p 84, 3.
 पारिपार्श्विक, p 22, 33.
 पारिप्लव, p 277, 24.
 पारिभट्ट, p 92, 6.
 पारिभट्टक, p 98, 33.
 पारिभाष्य, p 115, 14.

पारि—पाथि.

पारिषद, p 6, 31. n.
 पार्षद, p 6, n.
 पार्षद, p 6, n.
 पारिहाय्य, p 166, 8.
 पारी, p 387, 10.
 पारुष्य, p 42, 14.
 पार्थिव, p 191, 1.
 पार्थ्वी, p 7, 33.
 पार्थ्वीनन्दन, p 7, 35.
 पार्थ, p 158, 30. p297,
 41.
 पार्थिवाम, p 201, 8.
 पार्थिवी, p 156, 20.
 पार्थिव, p 156, 23.
 पार्थिव्याह, p 193, 10.
 पारुष्य, p 125, 32.
 पारुष्यी, p 114, n.
 पारुष्यक्या, p 114, 9. n.
 पारुष्य, p 37, 24.
 पारि, p 214, 61. n.
 पारिन्दी, p 111, n.
 पारिन्दी, p 111, 27.
 पारि, p 114, n.
 पारुष्य, p 385, 5.
 पारुष्य, p 10, 50.
 पारुष्य, p 163, 49.
 पारुष्य, p 258, 45.
 पारिन्, p 12, 56.

पाशु—पिञ्च.

पाशुपत, p 105, 62.
 पाशुपात्य, p 220, 2.
 पाश्या, p 384, n.
 पाश्यात् (सत्र), p 278,
 30, n.
 पाशुपत, p 187, 44.
 पाश्या, p 84, 4.
 पाश्यादारु, p 255, 34.
 पिञ्च, p 131, 19.
 पिञ्च, p 38, 25.
 पिञ्च, p 22, 33. p 38.
 25.
 पिञ्च, p 38, n.
 पिञ्च, p 158, n.
 पिञ्च, p 158, 28.
 पिञ्चवत्, p 391, 18.
 पिञ्चिष्ठ, p 148, 44.
 पिञ्च, p 246, 106.
 पिञ्च, p 246, n.
 पिञ्च, p 100, 43.
 पिञ्च, p 95, 20. p 246, n.
 पिञ्च, p 246, 106.
 पिञ्च, p 134, 31.
 पिञ्च, p 97, 27.
 पिञ्च, p 232, 46.
 पिञ्च, p 97, 27.
 पिञ्च, p 218, 84.
 पिञ्च, p 396, n.

पिञ्च—पिट.

पिञ्च, p 215, 67.
 पिट, p 227, 26.
 पिटक, p 151, 4. p 254,
 30.
 पिटका, p 151, n.
 पिटर, p 228, 31.
 पिटरी, p 228, n.
 पिट, p 244, 98. p 391,
 18.
 पिटक, p 171, 30.
 पिटगोस, p 245, n.
 पिट, p 205, n.
 पिटका, p 205, 24.
 पिट, p 205, n.
 पिटक, p 98, 33.
 पिटोर, p 246, n.
 पिट्या, p 221, n.
 पिट्याक, p 300, 9.
 पितरौ, p 146, 37.
 पितान, p 3, 11. p 145,
 33.
 पितान्दी, p 145, n.
 पिट, p 144, 28.
 पिटकानन, p 219, n.
 पिटदान, p 182, 30.
 पिटपति, p 15, 4. p 11,
 53.
 पिटपिट, p 145, 33.

पितृ—पिशु.

पितृप्रसू, p 24, 3.
 पितृवन, p 219, 87.
 पितृवसति, p 219, n.
 पितृव्य, p 144, 31.
 पितृसन्निभ, p 261, 13.
 पिस्त, p 153, 13.
 पिस्तृत्, p 134, 34.
 पिधान, p 18, 14.
 पिनक्ष, p 207, 33.
 पिनस, p 150, n.
 पिनाक, p 6, 30. p802,
 14.
 पिनाकिन्, p 6, 27.
 पिपासा, p 234, 55.
 पिपीलिका, p 386, 8.
 पिप्पल, p 91, 1.
 पिप्पलि, p 108, n.
 पिप्पली, p 108, 15.
 पिप्पलीमूल, p 247, 111.
 पिशु, p 149, 49.
 पिशाल, p 94, 15.
 पिशु, p 153, 11.
 पिशङ्ग, p 38, 25.
 पिशङ्गी, p 38, n.
 पिशाच, p 2, 6.
 पिशित, p 154, 14.
 पिशुन, p 170, 26.
 पिशुना, p 117, 21.

पिट—पीव.

पिटक, p 232, 48.
 पिटप, p 76, n.
 पिटपचन, p 228, 32.
 पिटात, p 174, 41.
 पीठ, p 174, 40.
 पीडन, p 217, 78.
 पीडा, p 59, 3.
 पीत, p 37, 24.
 पीतक, p 245, 104.
 पीतदार, p 98, 34.
 पीतङ्ग, p 100, 40.
 पीतन, p 170, 25. p92, 7.
 पीतसाक्षक, p 96, 24.
 पीता p 230, 41.
 पीताम्बर, p 4, 14.
 पीति, p 202, 11.
 पीतिन्, p 202, n.
 पीन, p 274, 10.
 पीनस, p 150, 2.
 पीनोष्ठी, p 238, 72.
 पीयूष, p 234, 54. n.
 p 9, 44.
 पीशु, p 92, 9. p 355,
 195.
 पीशुपर्णी, p 106, 2.
 पीवन, p 274, 10.
 पीवर, p 274, 10.
 पीवरक्षणी, p 238, 72,

पुंश्च—पुत्त.

पुंश्चली, p 139, 10.
 पुक्ष्य, p 252, n.
 पुक्ष्य, p 252, n.
 पुक्षस, p 252, 20.
 पुक्ष, p 390, 17.
 पुक्ष्व, p 273, 8.
 पुक्ष, p 204, 18.
 पुञ्ज, p 136, 42.
 पुटकिनी, p 71, n.
 पुटभेदा, p 61, 7.
 पुटभेदन, p 77, 1.
 पुटी, p 401, 42.
 पुण्डरीक, p 16, 5. p301,
 11. p 71, 41.
 पुण्डरीकाक्ष, p 4, 14.
 पुण्ड्र्यं, p 116, 15.
 पुण्ड्र, p 125, 29.
 पुण्ड्रक, p 103, 52.
 पुण्ड्र, p 31, 4. p 346,
 162.
 पुण्ड्रक, p 184, 37.
 पुण्ड्रजन, p 12, 56.
 पुण्ड्रजनेश्वर, p 14, 65.
 पुण्ड्रभूमि, p 74, 8.
 पुण्ड्रवत्, p 259, 3.
 पुण्ड्राक्ष, p 395, n.
 पुत्तिका, p 133, 27.
 पुत्त (त्व), p 143, 27.

पुत्त—पुरा.

पुत्तका, p 143, n.
 पुत्तिका, p 143, n.
 पुत्ती, p 143, n.
 पुत्तो, p 146, 37.
 पुत्तल, p 392, 20.
 पुनःपुनर्, p 376, 1.
 पुनर्, p 375, 14.
 पुनर्नव, p 159, n.
 पुनर्नवा, p 121, 14.
 पुनर्भव, p 159, 34.
 पुनर्भू, p 142, 23.
 पुत्ताग, p 92, 6.
 पुम्स, p 137, 1.
 पुरःसर, p 208, 40.
 पुर, p 77, 1.
 पुर, p 94, 14. p 352, 185.
 p 77, n.
 पुरतस्, p 378, 7.
 पुरद्वार, p 82, 16.
 पुरन्दर, p 8, 37.
 पुरंधि, p 138, n.
 पुरंधी, p 138, 6.
 पुरस्, p 373, n.
 पुरस्त, p 324, 86.
 पुरस्तात्, p 373, 7.
 p 383, n.
 पुरश्च, p 274, 13.
 पुरा, p 375, 15.

पुरा—पुषि.

पुराण, p 242, n.
 p 39, 6.
 पुराणा, p 277, n.
 पुराणी, p 277, n.
 पुरातन, p 277, 26.
 पुराहत्त, p 39, 5.
 पुरि, p 77, n.
 पुरी, p 77, 1.
 पुरीतस्, p 155, 17.
 पुरीच, p 155, 19.
 पुर, p 274, 13.
 पुरश्च, p 32, 7. p 137, 1.
 p 92, 6. p 363, 220.
 पुरषोत्तम, p 4, 16.
 पुरश्च, p 274, n.
 पुरश्चत, p 8, 37.
 पुरोग, p 208, 40.
 पुरोगम, p 209, 40.
 पुरोगामिन्, p 209, 40.
 पुरोडास, p 392, 21.
 पुरोधस्, p 192, 5.
 पुरोभागिन्, p 270, 46.
 पुरोहित, p 192, 5.
 पुलाक, p 299, 5.
 पुलिन, p 62, 9.
 पुलिन्द, p 252, 21.
 पुलोमजा, p 8, 40.
 पुषित, p 282, 46.

पुष्क—पूत.

पुष्कर, p 132, n. p 15,
 1. p 60, 4. p 71, 41.
 पुष्कराक्ष, p 132, n.
 पुष्करिणी, p 68, 27.
 पुष्कल, p 273, 8.
 पुष्ट, p 282, 46.
 पुष्प, p 90, 19.
 पुष्पक, p 14, 66.
 पुष्पकेतु, p 245, 103.
 पुष्पदन्त, p 16, 5.
 पुष्पधनु, p 5, n.
 पुष्पधन्वन्, p 5, 21.
 पुष्पकल, p 91, 2.
 पुष्परथ, p 204, 19.
 पुष्परस, p 90, 17.
 पुष्पलिङ्ग, p 133, 29.
 पुष्पवत्, p 26, 10.
 पुष्पवती, p 142, 20.
 पुष्पसमय, p 29, 18.
 पुष्पाञ्जन, p 245, n.
 पुष्प, p 20, 23. p 312, 149.
 पुष्परथ, p 204, n.
 पुस्त, p 254, 29.
 पूग, p 126, 34. p 304, 21.
 पूजा, p 184, 34.
 पूजित, p 239, 47.
 पूज्य, p 259, 5.
 पूत, p 226, 23. p 273, 5.

पूत—पूर्वा.

पूतना, p 100, 39.
 पूतिक, p 97, 28.
 पूतिकरज, p 97, 28.
 पूतिकरज्ज, p 97, n.
 पूतिका, p 123, n.
 पूतिकाष्ठ, p 99, 34.
 p 100, 40.
 पूतिगन्धि, p 36, 21.
 पूतिकसी, p 108, 14.
 पूप, p 232, 48.
 पूर, p 392, 20.
 पूरणी, p 97, 27.
 पूरित, p 283, 48.
 पूरुष, p 137, 1. p 32, n.
 पूर्य, p 275, 15.
 पूर्यकुम्भ, p 199, 32.
 पूर्यमा, p 26, n.
 पूर्यमासी, p 26, n.
 पूर्यिमा, p 26, 7.
 पूरिमासी, p 26, n.
 पूर्य, p 182, 27.
 पूर्य, p 339, 136. n.
 पूर्य, p 275, n. p 278,
 30. p 339, n.
 पूर्यज, p 147, 43.
 पूर्यदेव, p 2, 7.
 पूर्यपूर्यत, p 84, 2.
 पूर्याङ्ग, p 382, 20.

पूर्व—पृथ.

पूर्वेद्युस्, p 382, n.
 पूर्व, p 22, 31.
 पूर्व, p 96, 22.
 पृक्षा, p 117, 21.
 पृक्षि, p 288, 9.
 पृच्छा, p 41, 10.
 पृतना, p 210, 46.
 पृथक्, p 376, 3.
 पृथक्पर्णी, p 107, 11.
 पृथगात्मता, p 184, 37.
 पृथगात्मिका, p 33, 9.
 पृथग्जन, p 252, 16.
 p 331, 108.
 पृथग्निध, p 282, 43.
 पृथगी, p 73, n.
 पृथिगी, p 73, n.
 पृथु, p 229, 37. p 274, 10.
 पृथुक, p 135, 38. p 232,
 47.
 पृथुरोमन्, p 65, 17.
 पृथुल, p 274, 10.
 पृथ्वी, p 73, 1.
 पृथ्वीका, p 116, 13.
 पृदाकु, p 57, 6.
 पृन्नि, p 149, 48.
 पृन्निपर्णी, p 107, n.
 पृषत्, p 61, 6. n. p 129, n.
 पृषत, p 61, n. p 129, n.

पृथ—पैशा.

पृथताम्, p 12, n.
 पृथती, p 129, n.
 पृथक्, p 212, 54.
 पृथदम्, p 12, 57.
 पृथदाज्ज, p 181, 23.
 पृष्ठ, p 158, 29.
 पृष्ठ, p 203, 14. p 297, 41.
 पृष्णि, p 149, n.
 पृष्णिपर्णी, p 107, 11.
 पैथक, p 130, 15.
 पैटक, p 254, 30.
 पैटी, p 401, 42.
 पैडा, p 254, n.
 पैयूष, p 234, n. p 9, n.
 पैखव, p 275, 15.
 पैयल, p 252, 19. p 359,
 207.
 पैथि, p 135, n.
 पैथी, p 135, 37.
 पैथीकोष, p 135, n.
 पैथल, p 252, n.
 पैसल, p 252, n.
 पैठर, p 231, 45.
 पैष्टयसेव, p 143, 25.
 पैष्टयसीव, p 143, 25.
 पैन्न, p 189, 50.
 पैयुष, p 9, n.
 पैशाच, p 2, n.

पोग—प्रका.

पोगण्ड, p 148, 46.
 पोटगख, p 124, 28.
 पोटा, p 140, 15.
 पोत, p 135, 38.
 पोतकी, p 123, n.
 पोतवखिज्, p 63, 12.
 पोतवाह, p 63, 12.
 पोताधान, p 65, 19.
 पोतिका, p 123, n.
 पोती, p 135, n.
 पोत्र, p 351, 182.
 पोत्रिन्, p 144, n.
 पोत्री, p 144, 29.
 पोण्ड्य, p 116, n.
 पौर, p 125, 32.
 पौरख, p 278, 30.
 पौरव, p 160, 38.
 पौरवी, p 160, n.
 पौरोगव, p 227, 27.
 पौर्यमास, p 188, 47.
 पौर्यमी, p 26, n.
 पौर्यमासी, p 26, 7.
 पौलख्य, p 14, 64.
 पौलि, p 232, 47.
 पौष, p 28, 15.
 पौषक, p 245, 103.
 प्याट्, p 378, 7.
 प्रकाण्ड, p 32, 5. p 88, 10.

प्रका—प्रघा.

प्रकाज, p 235, 57.
 प्रकार, p 346, 164.
 प्रकाय, p 23, 36.
 प्रकीर्णक, p 198, 31.
 प्रकीर्ण्य, p 97, 28.
 प्रकृति, p 32, 7. p 55, 37.
 प्रकोष्ठ, p 159, 31.
 प्रक्रम, p 293, 26.
 प्रक्रिया, p 198, 31.
 प्रक्षण, p 44, 3.
 प्रकाय, p 44, 3.
 प्रखेडन, p 212, n.
 प्रखेडना, p 212, 55.
 प्रखेदना, p 212, n.
 प्रगण्ड, p 159, 31.
 प्रगतजालु, p 148, n.
 प्रगतजालुक, p 148, 47.
 प्रगल्भ, p 264, 25.
 प्रगाढ, p 313, 47.
 प्रगुण, p 276, 21.
 प्रगे, p 381, 19.
 प्रघह, p 219, 87. p 370, 239.
 प्रघाह, p 370, 239.
 प्रघीव, p 398, 35.
 प्रघ्न, p 273, 7.
 प्रघण, p 81, 12.
 प्रघाण, p 81, 12.

प्रच—प्रणा.

प्रचक्र, p 214, 64.
 प्रचलावित, p 266, 32.
 प्रचुक्र, p 392, 20.
 प्रचुर, p 274, 12.
 प्रचेतस्, p 12, 56.
 प्रचोदनी, p 108, 12.
 प्रच्छदपट, p 169, 18.
 प्रच्छन, p 41, n.
 प्रच्छज, p 81, 14.
 प्रच्छदिका, p 151, 6.
 प्रजन, p 293, 25.
 प्रजविन्, p 209, 41.
 प्रजा, p 309, 34.
 प्रजाता, p 141, 16.
 प्रजापति, p 3, 12.
 प्रजावती, p 144, 30.
 प्रज्ञ, p 176, n.
 p 148, n.
 प्रज्ञा, p 140, 12.
 प्रज्ञान, p 335, 125.
 प्रज्ञु, p 148, 47.
 प्रज्ञीन, p 135, 37.
 प्रणय, p 293, 25. p 313, 153.
 प्रणव, p 39, 4. p 47, n.
 प्रणद, p 41, n.
 प्रणाद, p 41, 11.
 प्रणाख, p 70, n.

प्रणा—प्रति.

प्रणाली, p 70, 35.
 प्रणिधि, p 194, 13.
 p 329, 102.
 प्रणिहित, p 280, 36.
 प्रणीत, p 282, 45.
 p 180, 19.
 प्रणुत, p 285, 59.
 प्रणेय, p 264, 25.
 प्रतति, p 88, n.
 प्रतन, p 277, 26.
 प्रतल, p 160, 36.
 प्रतानिनी, p 88, 9.
 प्रताप, p 196, 20.
 प्रतापस, p 105, 61.
 प्रति, p 372, 6.
 प्रतिकर्मानु, p 164, 1.
 प्रतिकाश, p 256, n.
 प्रतिकास, p 256, n.
 प्रतिकूल, p 279, 33.
 प्रतिकृति, p 256, 36.
 प्रतिकट, p 272, 3.
 प्रतिचिह्न, p 268, 42.
 प्रतियुद्ध, p 210, 47.
 p 174, n.
 प्रतिष्ठाप, p 174, 40.
 प्रतिष्ठा, p 51, 26.
 प्रतिष्ठातन, p 218, 83.
 प्रतिष्ठाया, p 256, 36.

प्रति—प्रति.

प्रतिजागर, p 294, 28.
 प्रतिज्ञात, p 285, 58.
 प्रतिज्ञान, p 34, 14.
 प्रतिदान, p 240, n.
 प्रतिध्वान, p 44, 4.
 प्रतिनिधि, p 256, 36.
 प्रतिपत्, p 33, 10.
 प्रतिपद्, p 24, 1. p 26, n.
 प्रतिपक्ष, p 285, 57.
 प्रतिपादन, p 182, 29.
 प्रतिपक्ष, p 258, 41.
 प्रतिपक्ष, p 294, 27.
 प्रतिविम्ब, p 256, 36.
 प्रतिभय, p 50, 20.
 प्रतिभान्वित, p 264, 25.
 प्रतिधू, p 258, n.
 प्रतिष्ठा, p 256, 36.
 प्रतिज्ञान, p 201, 7.
 p 256, 36.
 प्रतिमुक्त, p 207, 33.
 प्रतियोग, p 331, 109.
 प्रतिष्ठातना, p 256, 36.
 प्रतिरोधक, p 253, n.
 प्रतिरोधिन्, p 253, 25.
 प्रतिवचन, p 41, n.
 प्रतिवाक्य, p 41, 10.
 प्रतिविम्ब, p 256, 36.
 प्रतिविधा, p 109, 18.

प्रति—प्रती.

प्रतिष्ठासन, p 295, 34.
 प्रतिष्ठा, p 150, n.
 प्रतिष्ठाया, p 150, 2.
 प्रतिश्रय, p 344, 155.
 पतिश्रव, p 34, 14.
 प्रतिश्रुत्, p 44, 4.
 प्रतिश्रुत, p 285, n.
 प्रतिष्टम्भ, p 294, 27.
 प्रतिसर, p 349, 176.
 प्रतिसीरा, p 169, 22.
 प्रतिस्वाय, p 150, n.
 प्रतिस्वन, p 44, n.
 प्रतिष्ठत, p 268, 41.
 प्रतिष्ठार, p 250, n.
 प्रतिष्ठार, p 104, 57.
 प्रतीक, p 156, 21.
 p 299, 7.
 प्रतीकार, p 217, 79.
 प्रतीकाश, p 256, n.
 प्रतीकास, p 256, 38.
 प्रतीक्ष्य, p 259, 5.
 प्रतीची, p 15, 3.
 प्रतीत, p 323, 84.
 p 261, 9.
 प्रतीपदर्शिनी, p 137, 2.
 प्रतीर, p 61, 7.
 प्रतीहार, p 81, 16. p 348, 172, p 192, 6.

प्रती—प्रत्यू.

प्रतीहारिन्, p 348, 172.
 प्रतीहार, p 104, n.
 प्रतीक्षी, p 78, 3.
 प्रत्न, p 277, 26.
 प्रत्यक्पर्णी, p 107, 7.
 प्रत्यक्त्रेणी, p 107, 6.
 प्रत्यक्ष, p 278, 28.
 प्रत्यक्ष, p 278, 27.
 प्रत्यक्ष, p 383, n.
 प्रत्यन्त, p 74, 7.
 प्रत्यन्तपर्वत, p 85, 7.
 प्रत्यय, p 342, 149.
 प्रत्ययित, p 194, 13.
 प्रत्ययिता, p 194, n.
 प्रत्ययिन्, p 193, 11.
 प्रत्ययसित, p 285, 60.
 प्रत्याख्यात, p 268, 40.
 प्रत्याख्यान, p 295, 31.
 प्रत्यादिष्ट, p 268, 40.
 प्रत्यादेश, p 295, 31.
 प्रत्यासीढ, p 212, 53.
 प्रत्यासर, p 210, n.
 प्रत्यासार, p 210, 47.
 प्रत्याहार, p 291, 16.
 प्रत्युत्पन्न, p 293, 26.
 प्रत्युत्पन्नि, p 293, n.
 प्रत्युष, p 24, n.
 प्रत्युष, p 24, 2.

प्रत्यू—प्रपि.

प्रत्युषस्, p 24, n.
 प्रत्युष, p 292, 19.
 प्रथम, p 341, 146.
 p 278, 30.
 प्रथा, p 288, 9.
 प्रथित, p 261, 9.
 प्रथक, p 135, n.
 प्रथर, p 347, 166.
 प्रथिक, p 16, n.
 प्रदीप, p 174, 40.
 प्रदीपन, p 58, 10.
 प्रदेश, p 159, n.
 प्रदेशन, p 197, 27.
 प्रदेशनी, p 159, 32.
 प्रदेशिनी, p 159, n.
 प्रदोष, p 25, 6.
 प्रद्युम्न, p 5, 20.
 प्रद्राव, p 217, 79.
 प्रधन, p 216, 72.
 प्रधान, p 192, 5. p32,7.
 p 335, 125.
 प्रधि, p 205, 24.
 प्रपञ्च, p 307, 29.
 प्रपद, p 156, 22.
 प्रपा, p 79, 7.
 प्रपात, p 84, 4.
 प्रपितामह, p 145, 33.
 प्रपितामही, p 145, n.

प्रपु—प्रम.

प्रपुनाड, p 120, n.
 प्रपुञ्ज, p 120, n.
 प्रपुञ्जाड, p 120, 12.
 प्रपौण्डरीक, p 116, 15.
 प्रफुल्ल, p 87, 7.
 प्रबन्धकल्पना, p 40, 6.
 प्रवाल, p 243, 93. p359,
 206.
 प्रबोधन, p 170, 23.
 प्रभञ्जन, p 12, 58.
 प्रभर, p 360, 212.
 प्रभा, p 23, 35.
 प्रभाकर, p 22, 30.
 प्रभात, p 24, 3.
 प्रभाव, p 196, 21.
 प्रभिन्न, p 200, 4.
 प्रभु, p 261, 11.
 प्रभूत, p 274, 12.
 प्रभृष्टक, p 173, 37.
 प्रमथस्, p 260, n.
 प्रमथ, p 6, 31.
 प्रमथन, p 218, 83.
 प्रमथाधिप, p 6, 27.
 प्रमद, p 31, 2.
 प्रमदवन, p 86, 3.
 प्रमदा, p 137, 3.
 प्रमदावन, p 86, n.
 प्रमनस्, p 260, 7.

प्रसा—प्रव.

प्रसा, p 289, 10.
 प्रसाण, p 316, 56.
 प्रसातामह, p 145, n.
 प्रसाद, p 53, 30.
 प्रसापणा, p 218, 81.
 प्रसापन, p 218, n.
 प्रसिति, p 289, 10.
 प्रसीत, p 181, 26. p218, 86.
 प्रसीता, p 55, 37.
 प्रसुख, p 273, 6.
 प्रसुदित, p 284, 52.
 प्रसेह, p 151, n.
 प्रसोद, p 31, 2.
 प्रयत, p 187, 44.
 प्रयस्त, p 232, 45.
 प्रयास, p 292, 23.
 प्रयुक्तार्थ, p 293, n.
 प्रयोगार्थ, p 100, 40.
 प्रसम्बन्ध, p 4, 18.
 प्रसय, p 30, 22. p54, 33.
 प्रसाप, p 42, 16.
 प्रवण, p 316, 59.
 प्रवयण, p 222, n.
 प्रवयस्, p 147, 42.
 प्रवह, p 273, 7.
 प्रवहिका, p 40, 6.
 प्रवह, p 219, 18.

प्रव—प्रस.

प्रवहण, p 204, 20.
 प्रवह्नि, p 40, n.
 प्रवह्निका, p 40, 6. n.
 प्रवह्नी, p 40, n.
 प्रवारण, p 286, 3.
 प्रवाह, p 46, 7.
 प्रवासण, p 218, 81.
 प्रवाह, p 291, 18.
 प्रवाहिका, p 151, 6.
 प्रविख्याति, p 294, 23.
 प्रविदारण, p 216, 72.
 प्रविशेष, p 292, 20.
 प्रवीण, p 260, 4.
 प्रवृत्ति, p40,8.p291,18.
 प्रवृत्त, p 277, 26.
 प्रवेक, p 273, 26.
 प्रवेणि, p202,n.p264,49.
 प्रवेणी, p 202, 10.
 प्रवेष्ट, p 158, 31.
 प्रव्यक्त, p 278, 31.
 प्रस, p 41, 10.
 प्रसि, p 22, n.
 प्रसय, p 293, 25.
 प्रसित, p 264, 25.
 प्रस, p 208, 40.
 प्रसवाह, p 236, 63.
 प्रसीही, p 238, 70.
 प्रसन्न, p 64, 27.

प्रस—प्रसू.

प्रसन्नता, p 19, 18.
 प्रसन्ना, p 257, 40.
 प्रसन्नेरा, p 257, n.
 प्रसभ, p 217, 7.
 प्रसर, p 292, 23.
 प्रसरण, p 214, 64.
 प्रसरणि, p 214, n.
 प्रसरणी, p 214, n.
 प्रसव, p 289, 10. p360, 210.
 प्रसवबन्धन, p 89, 15.
 प्रसव्य, p 279, 33.
 प्रसह्य, p 379, 10.
 प्रसाद, p 18, 18.
 प्रसाधन, p164,1.p174,n.
 प्रसाधनी, p 164, 1.
 प्रसाधित, p 164, 2.
 प्रसारणी, p 214, n. p 122, 18.
 प्रसारिन्, p 266, 31.
 प्रसित, p 260, 9.
 प्रसिति, p 290, 14.
 प्रसिद्ध, p 330, 107.
 प्रसू, p 367, 231.p144, 29.
 प्रसूता, p 141, 16.
 प्रसूति, p 289, 10.
 प्रसूतिका, p 141, 16.

प्रक्षु—प्राक्.

प्रक्षुतिज, p 59, 3.
 प्रक्षुन, p 90, 17. p 336, 125.
 प्रक्षुत, p 220, n. p 280, 38. p 160, 36.
 प्रक्षुता, p 156, 23.
 प्रक्षुति, p 160, n.
 प्रसेव, p 227, 28. p 46, n.
 प्रसेवक, p 46, 7.
 प्रक्षर, p 84, 4.
 प्रक्षार, p 293, 24.
 प्रक्ष, p 242, 89. p 85, 5. p 325, n.
 प्रक्षपुष्प, p 105, 59.
 प्रक्षान, p 214, 63.
 प्रक्षोटन, p 227, 26.
 प्रक्षय, p 85, 5.
 प्रक्षार, p 155, 18.
 प्रक्षेद, p 54, n.
 प्रक्षर, p 25, 6.
 प्रक्षरण, p 204, n. p 211, 50.
 प्रक्ष, p 160, 35.
 प्रक्षि, p 68, 26.
 प्रक्षेखि, p 40, n.
 प्रक्षेखिका, p 40, 6.
 प्रक्षुज, p 284, 52.
 प्रांशु, p 275, 19.
 प्राक्, p 380, 16.

प्राका—प्राय.

प्राकार, p 78 3.
 प्राकृत, p 251, 16.
 प्राग्बंध, p 178, 15.
 प्राग्धर, p 273, 7.
 प्राधार, p 289, 10.
 प्राच्, p 383, n.
 प्राचिका, p 386, 8.
 प्राची, p 15, 3.
 प्राचीन, p 78, n.
 प्राचीना, p 106, 3.
 प्राचीनावीत, p 188, 49.
 प्राचीर, p 78, 3.
 प्राच्य, p 74, 7.
 प्राजन, p 222, 12.
 प्राजित, p 206, 27.
 प्राज्ञ, p 176, 5.
 प्राज्ञा, p 140, 12. p 33, n.
 प्राज्ञी, p 140, 12. p 176, n.
 प्राज्ञ्य, p 274, 12.
 प्राज्ञिका, p 192, 5.
 प्राय, p 12, 59.
 प्राणिन्, p 33, 8.
 प्रातर, p 381, 19.
 प्रातिहार, p 250, n.
 प्रातिहारक, p 250, n.
 प्रातिहारिक, p 250, 11.
 प्रायमकल्पिक, p 177, 10.

प्रादू—प्राय.

प्रादूस्, p 375, 17. p 379, 12.
 प्रादेश, p 159, 34.
 प्रादेशन, p 182, 29.
 प्राध्वन्, p 377, 4.
 प्रान्तर, p 77, 17.
 प्राप्त, p 280, 36. p 284, 54.
 प्राप्तपञ्चत्व, p 218, 85.
 प्राप्तरूप, p 338, 134.
 प्राप्ति, p 320, 71.
 प्राय, p 281, 42.
 प्रायत, p 197, 27.
 प्राय, p 189, 52. p 344, 155. p 380, 17.
 प्रायस्, p 410, 17.
 प्रार्थित, p 283, 47.
 प्राख्य, p 173, 37.
 प्राखन्विका, p 165, 6.
 प्राखेय, p 19, 20.
 प्रावरण, p 169, 20.
 प्रावार, p 169, 19.
 प्रायत, p 168, 15. n.
 प्रायता, p 168, n.
 प्रायच्, p 30, 19.
 प्रायषा, p 30, n.
 प्रायषायणी, p 106, 5.
 प्राय, p 214, n.

प्रास—प्रेष्ठ.

प्रास, p 214, 61.
 प्रासङ्ग, p 206, 25.
 प्रासङ्ग्य, 236, 64.
 प्रासाद, p 80, 9.
 प्रासिक, p 208, 38.
 प्रास्थिक, p 222, n.
 प्राङ्ग, p 25, 3.
 प्रिय, p 145, 35.p272,3.
 प्रियक, p 96,22.p128,9.
 प्रियङ्गु, p99,36.p225,20.
 प्रियता, p 52, 27.
 प्रियम्बद, p 267, 36.
 प्रियाल, p 94, n.
 प्रीणन, p 287, 4.
 प्रीत, p 284, 52.
 प्रीति, p 31, 2.
 प्रष्ट, p 283, 48.
 प्रेक्षा, p 33, 10, p 365, 226.
 प्रेक्षा, p 205, 21.
 प्रेक्षित, p 280, 36.
 प्रेत, p 59, 2. p 218, 85. p 317, 62.
 प्रेत्य, p 378, 8.
 प्रेम, p 52, n.
 प्रेमन्, p 52, 27.
 प्रेषण, p 295, 34.
 प्रेष्ठ, p 265, 61.

प्रेष्य—फटा.

प्रेष्य, p 251, n.
 प्रैष, p 251, n.
 प्रैष्य, p 251, 17.
 प्रोक्षण, p 181, 25.
 प्रोक्षित, p 181, 26.
 प्रोष, p 204, 17.
 प्रोष्ठ, p 129, n.
 प्रोष्ठपद, p 20, 24.
 प्रोटी, p 65, 18.
 प्रोष्ठपद, p 29, 17.
 प्रौढ, p 277, 26.
 प्रुच, p 93, 13. p 96,24.
 प्रुच, p 117,20.p134,34.
 प्रुचग, p127,3.p306,25.
 प्रुचङ्ग, p 127, 3.
 प्रुचङ्गन, p 340, 140. p 127, n.
 प्रुच, p 90, 18.
 प्रुचिन्, p 155, 17.
 प्रुचिन्, p 155, n.
 प्रुचिद्यत्, p 97, 29.
 प्रुत, p 204, 16.
 प्रुष्ट, p 283, 48.
 प्रुष, p 288, 9.
 प्रुषात, p 285, 60.
 फञ्जिका, p 107, 8.
 फटा, p 58, n.

फण—फाल.

फण, p 58, n.
 फणम्, p 58, n.
 फणा, p 58, 9.
 फणिक, p 105, 59.
 फणिन्, p 58, 7.
 फर, p 213, n.
 फल, p 240, 80.p89,15. p 126,35. p 213,58.
 फलक, p 213, 58.
 फलकपाणि, p 208, 39.
 फलयहि, p 87, n.
 फलविक, p 247, 112.
 फलपूर, p 105, 59.
 फलवत्, p 87, 7.
 फलस, p 100, n.
 फलाच्य, p 97, 26.
 फलिन्, p 87, 7.
 फलिन, p 87, 7.
 फलिनो, p99,36.p118,2.
 फली, p 99, 36.
 फलेयहि, p 87, 6.
 फलेदहा, p 99, 35.
 फरगु, p 273, 6. p 100, 42.
 फरगुन, p 28, n.
 फाणित, p 231, 43.
 फाण्ट, p 282, 44.
 फाल, p 223,13.p167,12

फासगु—बन्ध.

फासगु, p 28, 15.
 फासगुनिक, p 28, 15.
 फासगुनी, p 386, 6.
 फुल, p 87, 8.
 फेन, p 246, 105.
 फेनिल, p 93, 12.
 फेरप, p 128, 5.
 फेर, p 128, 5.
 फेसक, p 235, n.
 फेसा, p 235, 56.
 फेसि, p 235, n.

 बण, p 288, n.
 बण, p 268, 48. p 282, 44.
 बण्नी, p 254, n.
 बध, p 218, 84.
 बधिर, p 149, 48.
 बधु, p 139, n.
 बधू, p 329, 104. p 139, n.
 p 117, 21. p 137, 2.
 बधूटी, p 139, n.
 बधोद्यत, p 269, 44.
 बध, p 269, 45.
 बन्धक, p 328, 100.
 बन्धकी, p 159, 10.
 बन्धन, p 197, 26.
 बन्धनालय, p 219, 87.
 बन्धनी, p 238, n.

बन्ध—बलि.

बन्धसन्ध, p 201, 9.
 बन्धु, p 145, 34.
 बन्धुजीवक, p 103, 53.
 बन्धुता, p 145, 35.
 बन्धुर, p 276, 19.
 बन्धुस, p 143, 26.
 बन्धूक, p 103, 53.
 बन्धूर, p 276, n.
 बन्ध्य, p 87, 7.
 बन्ध्या, p 237, 69.
 बन्धु, p 349, 172.
 बल, p 4, 19. p 210, 46.
 p 216, 70. p 356,
 197. p 393, 22.
 बलज, p 309, 33.
 बलजा, p 309, 33.
 बलन, p 4, n.
 बलभद्र, p 4, 18.
 बलभद्रिका, p 121, 16.
 बलवित, p 281, 40.
 बलवत्, p 148, 44.
 p 376, 2.
 बलविन्यास, p 210, 47.
 बला, p 110, 25.
 बलात्कार, p 217, 77.
 बलाराति, p 7, 38.
 बलि, p 178, 13. p 197,
 27. p 356, 197.

बलि—बीभ.

बलिध्वंसिन्, p 4, 16.
 बलिसङ्गन्, p 56, 1.
 बली, p 356, n.
 बलीवर्द, p 235, 59.
 बन्धायणी, p 238, n.
 बहिर्मुख, p 2, n.
 बहिर्मुख, p 2, n.
 बा, p 374, 11.
 बाण, p 104, n.
 बाणा, p 104, 55.
 बाधा, p 59, 3.
 बान्धकिनेय, p 143, 26.
 बान्धव, p 145, 34.
 बाह, p 147, 42. p 114,
 10. p 162, 46. p 359,
 207. p 203, 14.
 बाहगभिणी, p 238, 70.
 बाहसनय, p 98, 30.
 बाहदलक, p 98, n.
 बाहधि, p 204, 18.
 बाहपत्र, p 98, n.
 बाहहस्त, p 204, 18.
 बाहा, p 147, n.
 बाहेय, p 239, 78.
 p 107, 8.
 बाहेयशाक, p 107, 8.
 बाह्य, p 146, 40.
 बीभत्स, p 369, 236.

बुद्ध—बोधि.

बुद्ध, p 154, n.
 बुद्धन्, p 154, n.
 बुद्धा, p 154, 15.
 बुद्धापमांस, p 154, n.
 बुद्धी, p 154, n.
 बुद्ध, p 329, n. p 2, 8.
 p 285, 57.
 बुद्धि, p 33, 10.
 बुद्धद, p 391, 19.
 बुध, p 2, n. p 329, 103.
 p 21, 27. p 176, 4.
 बुधित, p 285, 57.
 बुधुषा, p 234, 54.
 बुधुक्षित, p 263, 20.
 बुध, p 225, n.
 बुध, p 225, 22.
 बुद्ध, p 154, n.
 बुद्धा, p 154, n.
 बुद्ध, p 154, n.
 बुद्धन्, p 154, n.
 बुद्धा, p 154, n.
 बुद्धन्ना, p 8, n.
 बुद्धारक, p 303, 16.
 बुद्धिष्ठ, p 285, 62.
 वैज्ञ, p 110, 24.
 वैज्ञ, p 90, n.
 बोधकर, p 215, 65.
 बोधि, p 91, n.

बोधि—म.

बोधिद्वय, p 91, 1.
 मतति, p 319, n.
 ब्रह्मचारिन्, p 175, 3.
 p 186, 42.
 ब्रह्मव्य, p 96, 22.
 ब्रह्मत्व, p 189, 51.
 ब्रह्मदर्भा, p 120, 10.
 ब्रह्मदारु, p 96, 22.
 ब्रह्मन्, p 3, n. p 333, 117.
 ब्रह्मपुत्र, p 58, 11.
 ब्रह्मपूय, p 189, 51.
 ब्रह्मवच, p 178, 14.
 ब्रह्मवर्चस्, p 184, 88.
 ब्रह्मविन्दु, p 185, 38.
 ब्रह्माणी, p 6, n.
 ब्रह्मसायुज्य, p 189, 51.
 ब्रह्मरु, p 5, 22.
 ब्रह्मास्त्रि, p 185, 38.
 ब्रह्मासन, p 185, 39.
 ब्राह्म, p 189, 50.
 ब्राह्मण, p 175, 4.
 ब्राह्मण्यटिका, p 107, 8.
 ब्राह्मणी, p 107, 8.
 ब्राह्मी, p 38, 1. p 6, 31.
 p 118, 3.
 भ, p 20, 22.

भक्त—भद्र.

भक्त, p 233, 48.
 भक्त्य, p 263, 20.
 भक्षित, p 285, 60.
 भक्ष्यकार, p 227, 28.
 भग, p 157, 27. p 306, 27.
 भगन्दर, p 151, 7.
 भगवत्, p 3, 8.
 भगिनौ, p 144, 29.
 भग्नी, p 144, n.
 भद्र, p 61, 5.
 भद्रा, p 225, 20.
 भद्रि, p 386, 8.
 भजमान, p 197, 24.
 भट, p 207, 29.
 भटिख, p 231, 45.
 भट्टारक, p 48, 13.
 भट्टिनी, p 48, 13.
 भण्डाकी, p 112, 2.
 भण्डिर, p 101, n.
 भण्डिरी, p 107, n.
 भण्डिख, p 101, 44.
 भण्डी, p 107, 9.
 भण्डीर, p 101, n.
 भण्डीरी, p 107, 9.
 भण्डीख, p 101, n.
 भद्र, p 31, 3.
 भद्रक, p 272, n.

भद्र—भर्तृ.

भद्रकुम्भ, p 199, 32.
 भद्रदाह, p 98, 34.
 भद्रपदा, p 20, n.
 भद्रपथी, p 94, 16.
 भद्रवस्तु, p 4, n.
 भद्रवस्त्रा, p 122, 18.
 भद्रसुस्तक, p 124, 25.
 भद्रवय, p 102, 47.
 भद्रवस्तु, p 4, n.
 भद्रवस्त्रा, p 122, 18.
 भद्रत्री, p 172, 32.
 भद्रासन, p 198, 31.
 भय, p 50, 21.
 भयङ्कर, p 50, 20.
 भयङ्कृत, p 269, 42.
 भयानक, p 50, 20.
 भर, p 13, 61. p 242, n.
 भरण, p 256, 39.
 भरण्य, p 256, 39.
 भरण्यभुज्, p 263, 19.
 भरण्या, p 256, n.
 भरत, p 250, 12.
 भरतवर्ष, p 74, n.
 भरद्वाज, p 130, 15.
 भर्ग, p 6, 29.
 भर्ग्य, p 6, n.
 भर्तृदारिक, p 48, n.
 भर्तृ, p 145, 35.

भर्तृ—भागि.

भर्तृदारक, p 48, 12.
 भर्तृदारिका, p 48, 13.
 भर्तृन, p 42, 14.
 भर्तृन्, p 243, 95.
 भर्तृ, p 392, 21. p 127, 4.
 भर्तृतक, p 96, n.
 भर्तृतकी, p 96, 23.
 भर्तृक, p 127 n.
 भर्तृक, p 127, n.
 भव, p 6, 30. p 359, 208.
 भवन, p 80, 11.
 भवानी, p 6, 32.
 भविक, p 31, 4.
 भविष्ट, p 265, 29.
 भविष्णु, p 265, 29.
 भव्य, p 31, 4. p 403, n.
 भव्या, p 403, n.
 भवक, p 252, 22.
 भव्या, p 255, 33.
 भव्यगन्विनी, p 114, 8.
 भव्यगर्भा, p 101, 43.
 भव्यन्, p 320, 72.
 भा, p 23, 35.
 भाग, p 242, 90.
 भागधेय, p 197, 27. p 32, 6.
 भागिनेय, p 145, 32.

भागि—भासु.

भागिनी, p 48, n.
 भागिनेयी, p 145, n.
 भागीरथी, p 69, 31.
 भाग्य, p 32, 6.
 भागीन, p 221, n.
 भाजन, p 229, 33.
 भासु, p 229, 33.
 भाद्र, p 29, 17.
 भाद्रपद, p 29, 17.
 भाद्रपदा, p 20, 24.
 भासु, p 22, 32. p 22, 35. p 330, 107.
 भाजिनी, p 137, 4.
 भार, p 242, 87.
 भारत, p 250, n. p 74, 6.
 भारती, p 38, 1.
 भारद्वाज, p 130, n.
 भारद्वाजी, p 113, 4.
 भारयष्टि, p 254, 30.
 भारवाह, p 251, 15.
 भारिक, p 251, 15.
 भारिन्, p 251, n.
 भार्गव, p 21, 26.
 भार्गवी, p 123, 24.
 भार्गी, p 107, 8.
 भार्या, p 138, 6.
 भार्यापती, p 146, 38.
 भासु क, p 127, n.

भास्त्र—भिया.

भास्त्रक, p 127, 4.
 भाव, p 48, 12. p 50,
 21. p 360, 209.
 भावबोधक, p 50, 21.
 भावित, p 232, 46.
 भाविनी, p 137, 3.
 भावुक, p 31, 4.
 भाव्य, 23, 53.
 भावा, p 38, 1.
 भावित, p 38, 1.
 भाव्य, p 396, 31.
 भास्, p 23, n.
 भास्त्र, p 22, 30.
 भास्त्र, p 22, 30.
 भिद्या, p 287, 6. p 265,
 226.
 भिद्यु, p 175, 3. p 185, 41.
 भिद्युकी, p 143, 26.
 भिद्य, p 18, 17.
 भित्ति, p 78, 4.
 भिदा, p 287, 5.
 भिदिर, p 9, n. p 276, 21.
 भिदु, p 9, n.
 भिदुर, p 9, 42.
 भिन्दिपात्र, p 213, 59.
 भिद्य, p 279, 32. p 283,
 50.
 भिया, p 50, n.

भिष—भुज.

भिषज्, p 152, 8.
 भिद्या, p 233, n.
 भिद्यिका, p 233, n.
 भिद्यिटा, p 233, n.
 भिद्यिटा, p 233, n.
 भिद्या, p 233, 48.
 भिद्यिटा, p 233, 49.
 भिद्या, p 233, 48.
 भिद्यिटा, p 233, n.
 भिद्यिटा, p 233, n.
 भी, p 50, 21.
 भीत, p 50, n.
 भीति, p 50, 21.
 भीम, p 50, 20. p 6, 30.
 भीरु, p 137, 3. p 264, 26.
 भीरुक, p 264, 26.
 भीरुपत्नी, p 109, 19.
 भीरु, p 137, n.
 भीरुक, p 265, 26.
 भीषण, p 50, 20.
 भीष्म, p 50, 20.
 भीष्मक, p 69, 31.
 भुक्, p 285, 60.
 भुक्तसमुज्जित, p 235, 56.
 भुज, p 276, 21. p 281, 40.
 भुज, p 158, 31.
 भुजग, p 57, 6.
 भुजङ्ग, p 57, 6.

भुज—भूमि.

भुजङ्गभुज्, p 133, 30.
 भुजङ्ग, p 57, 6.
 भुजङ्गाक्षी, p 112, 3.
 भुजधिरस्, p 158, 29.
 भुजा, p 158, n.
 भुजान्तर, p 158, 28.
 भुजिष्य, p 251, 17.
 भुवन, p 60, 3.
 भू, p 73, 2. n.
 भूत, p 2, 6. p 256, n.
 p 284, 54. p 322, 80.
 भूतकेश, p 247, 111.
 भूतवास, p 100, 39.
 भूतवेधी, p 103, 51.
 भूतात्मन्, p 331, 108.
 भूति, p 7, 31.
 भूतिक, p 300, 8.
 भूतेश, p 6, 26.
 भूदार, p 127, 2.
 भूदेव, p 175, 3.
 भूनिम्ब, p 119, 8.
 भूप, p 191, 1.
 भूपदी, p 102, 50.
 भूपात्र, p 191, n.
 भूधत्, p 318, 63. .
 भूमन्, p 274, n.
 भूमि, p 73, 2.
 भूमिजम्बुका, p 95, 18.

भूमि—भूत.

भूमिदेव, p 175, n.
 भूमिपाल, p 191, n.
 भूमिस्तृष्, p 220, 1.
 भूमी, p 73, n.
 भूयस्, p 274 13.
 भूविष्ट, p 274, 13.
 भूरि, p 274, 13.p352,n.
 भूरिफेना, p 120, 9.
 भूरिनाय, p 128, 5.
 भूरुखडी, p 102, 50.
 भूर्ज, p 97, 26.
 भूषण, p 164, n.
 भूषा, p 164, 2.
 भूषित, p 164, 2.
 भूष्ण, p 265, 29.
 भूस्तृष्, p 125, 32.
 भूकुटि, p 55, n.
 भूकुटी, p 55, n.
 भूकुंस, p 47, n.
 भूग, p 20, n.
 भूय, p 84, 4. p 21, n.
 भूङ्ग, p 130, 16.
 भूङ्गराजस्, p 121, n.
 भूङ्गराज, p 121, 17.
 भूङ्गराजन्, p 121, n.
 भूङ्गार, p 199, 32.
 भूङ्गारी, p 133, 28.
 भूतक, p 251, 15.

भूति—भूकु.

भूति, p 256, 38.
 भूतिभूज, p 251, 15.
 भूत्य, p 251, 17.
 भूत्या, p 256, 38.
 भूष, p 13, 62.
 भूष्टवप, p 282, 47.
 भूक, p 67, 24.
 भूकी, p 67, 24.
 भूद, p 196, 20.
 भूदित, p 283, 50.
 भूरी, p 46, 6.
 भूषज, p 150, 1.
 भूष, p 187, 46.
 भूरव, p 50, 19.
 भूषस्तृष्, p 150, 1.
 भूग, p 210,n.p305,24.
 भूगवत्, p 320, n.
 भूगवती, p 320, 72.
 भूगिन्, p 58, 8.
 भूगिनी, p 138, 5.
 भूजन, p 234, 55.
 भूस्, p 378, 7.
 भूज, p 21, 27.
 भूरिक, p 192, 7.
 भूय, p 197, 23.
 भूकुंस, p 47, n.
 भूकुंस, p 47, 11.
 भूकुटि, p 55, 37.

भूकु—मक.

भूकुटी, p 55, 37.
 भूज, p 34, 13. p 61,6.
 p 288, 9.
 भूजर, p 133, 29.
 भूजरक, p 163, 47.
 भूजि, p 288, 9.
 भूष्ट, p 284, 53.
 भूजिष्णु, p 164, 2.
 भूजरी, p 146, 36.
 भूजल, p 146, 36.
 भूजलाया, p 144, 30.
 p 146, 36.
 भूजभगिनी, p 146, 36.
 भूजल्य, p 146, n.
 भूजीय, p 846, 36.
 भूजन्ति, p 34, 13.
 भूज, p 228, 30.
 भूकुंस, p 47, 11.
 भूकुटी, p 55, 37.
 भूष्ण, p 146, 39.
 भू, p 162, 43. p 84,n.
 भूकुंस, p 47, 11.
 भूकुटि, p 55, 37. n.
 भूकुटी, p 55, n.
 भूष्ण, p 314, 48.
 भूष, p 197, 23.
 मकर, p 66, 20.

मक — मञ्जु.

मकरध्वज, p 5, 21.
 मकरन्द, p 90, 17.
 मकुट, p 164, 3.
 मङ्कुर, p 174, n.
 मकुटक, p 224, n.
 मकुठक, p 224, 17.
 मकुलक, p 120, n.
 मञ्जिका, p 133, 26.
 p 399, n.
 मख, p 178, 13.
 मगध, p 215, 65. n.
 मधवन्, p 7, 36. n.
 मधवान्, p 7, n.
 मङ्कुर, p 174, n.
 मञ्जु, p 376, 2.
 मङ्कल, p 31, 3.
 मङ्कल्यक, p 224, 17.
 मङ्कल्या, p 171, 28.
 मञ्जुका, p 32, 5.
 मञ्जा, p 88, 12.
 मञ्जूषा, p 254, n.
 मञ्ज, p 65, n.
 मञ्जु, p 174, 39.
 मञ्जरि, p 89, 13.
 मञ्जरी, p 89, n.
 मञ्जिठा, p 107, 9.
 मञ्जीर, p 166, 11.
 मञ्जु, p 272, 2.

मञ्जु — मत्त.

मञ्जुल, p 272, 2.
 मञ्जूषा, p 254, 30.
 मठ, p 79, 8.
 मङ्कुर, p 47, 8.
 मणि, p 243, 94.
 मणिक, p 228, 31.
 मणिवन्ध, p 159, 32.
 मणो, p 243, n.
 मण्ड, p 233, 49. p 98, 32.
 मण्डन, p 164, 3. p 265, 29.
 मण्डना, p 385, n.
 मण्डप, p 80, 9.
 मण्डल, p 22, 34. p 18,
 17. p 16, 7. p 210, n.
 मण्डलक, p 151, 5.
 मण्डलाप, p 213, 57.
 मण्डलेश्वर, p 191, 2.
 मण्डहारक, p 250, 10.
 मण्डित, p 164, 1.
 मण्डक, p 67, 24.
 मण्डकपर्ण, p 99, 37.
 मण्डकपर्णी, p 107, 9.
 मण्डूर, p 244, 99.
 मतङ्गज, p 200, 2.
 मतङ्गिका, p 32, 5.
 मति, p 33, 10.
 मत्त, p 200, 4. p 284,
 52. p 264, 23.

मत्त — मद्र.

मत्तकाशिनी, p 137, 4.
 मत्तकाशिणी, p 137, n.
 मत्तकाशिनी, p 137, n.
 मत्स, p 65, n.
 मत्सर, p 349, 174.
 मत्सी, p 65, n.
 मत्स्य, p 65, 17. n.
 मत्स्यखडी, p 231, 43.
 मत्स्यधानी, p 64, 16.
 मत्स्यपित्ता, p 106, 4.
 मत्स्यरक्त, p 134, n.
 मत्स्यवेधन, p 64, 16.
 मत्स्यवेधनी, p 64, n.
 मत्स्यग्रीही, p 118, 3.
 मथित, p 234, 53.
 मद, p 200, 5. p 326, 94.
 मदकल, p 200, 3.
 मदन, p 5, 20. p 98,
 33. p 104, 58.
 मदस्थान, p 257, 41.
 मदिरा, p 257, 40.
 मदिराम्बु, p 79, 8.
 मदोत्कट, p 200, 3.
 मद्र, p 134, 34.
 मद्र, p 65, 19.
 मद्रुसी, p 67, n.
 मद्य, p 257, 40.
 मद्र, p 45, n.

मधु—मधु.

मधु, p 246, 108. p 257,
41. p 330, 105. p28,
15. p 119, 7. p92,n.
मधुक, p 92, n. p111,28.
p 215, n.
मधुकर, p 133, 29.
मधुक्रम, p 257, 41.
मधुद्रुम, p 92, 8.
मधुप, p 133, 29.
मधुपर्यिका, p 94, 16.
p 108, 13.
मधुपर्णी, p 106, 1.
मधुपायिन्, p 133, n.
मधुमक्षिका, p 133, 26.
मधुमाध्वीक, p 257, n.
मधुयष्टिका, p 111, 28.
मधुर, p 35, 18. p 355,
193.
मधुरक, p 119, 8.
मधुरसा, p 106, 2.
p 111, 26.
मधुरा, p 122, 17.
मधुरिका, p 110, 23.
मधुरिपु, p 4, 15.
मधुलिङ्, p 133, 29.
मधुवार, p 257, 41.
मधुव्रत, p 133, 29.
मधुयिपु, p 93, 12

मधु—मनु.

मधुनेषी, p 106, 2.
मधुगीक, p 92, 8.
मधुस्रवा, p 116, n.
मधूक, p 92, 8.
मधूच्छिष्ट, p 246, 108.
मधूखक, p 92, 8.
मधूखिका, p 106, 2.
मध्य, p 158, 30. p47,9.
p 346, 163.
मध्यदेश, p 74, 7.
मध्यम, p 45, 1. p 158,
30. p 74, 7.
मध्यमा, p139,8.p159,33.
मध्या, p 139, n.
मध्याङ्ग, p 25, 3.
मध्यासव, p 257, 41.
मनःशिल, p 246, n.
मनःशिला, p 246, 108.
मनःसिला, p 246, n.
मनस्, p 33, 9.
मनस्कार, p 33, 11.
मनसिकार, p 33, n.
मनसिज, p 5, 21.
मनाक्, p 378, 8.
मनित, p 285, 57.
मनीषा, p 33, 10.
मनीषिन्, p 176, 5.
मनु, p 400, 38.

मनु—मन्द.

मनुज, p 137, 1.
मनुषी, p 137, n.
मनुष्य, p 137, 1.
मनुष्यधर्म्मन्, p 14, 64.
मनोयुग्मा, p 246, 108.
मनोज, p 5, n.
मनोजव, p 261, 13.
मनोजवस्, p 261, n.
मनोज्ञ, p 272, 2.
मनोज्ञा, p 246, n.
मनोरथ, p 52, 27.
मनोरम, p 272, 2.
मनोहत, p 268, 41.
मनोहर, p 272, n.
मनोहारिन्, p 272, n.
मनोह्व, p 246, 108.
मन्तु, p 197, 26.
मन्त्र, p 348, 169.
मन्त्रव्याख्याकृत्, p 176,7.
मन्त्रिन्, p 192, 4.
मन्त्र, p 239, 74.
मन्त्रदण्डक, p 239, 74.
मन्त्रन्, p 239, 74.
मन्त्रनी, p 239, 75.
मन्त्रर, p 209, 40.
मन्त्रान, p 239, 74.
मन्द, p 252,19.p327,97.
मन्दगायिन्, p 209, 40.

मन्दा—मरि.

मन्दाकिनी, p 9, 44.
 मन्दाज, p 51, 23.
 मन्दार, p 105, 61. p 9,
 45. p 92, 6.
 मन्दास्य, p 51, n.
 मन्दिर, p 79, 5. p 352,
 186.
 मन्दुरा, p 79, 7.
 मन्दोष्ण, p 23, 36.
 मन्द्र, p 45, 2.
 मन्मथ, p 5, 20. p 91, 1.
 मन्था, p 154, 16.
 मनु, p 51, 25. p 344, 155.
 मन्वन्तर, p 30, 22.
 मपठक, p 224, n.
 मपुठक, p 224, 17.
 मय, p 239, 75.
 मयठक, p 224, n.
 मयु, p 14, 66.
 मयुठक, p 224, n.
 मयूख, p 22, 34. p 304, 19.
 मयूर, p 111, 30. p 134, 30.
 मयूरक, p 244, 101.
 p 107, 7.
 मयूरीकुण्डो, p 402, n.
 मरकत, p 243, 92.
 मरच, p 218, 85.
 मरिच, p 229, n.

मरी—मख.

मरीच, p 229, 36.
 मरीचि, p 22, 35.
 मरीचिका, p 23, 37.
 मरु, p 347, 165. p 74, 5.
 मरुत्, p 12, 58. p 317,
 61. n.
 मरुत, p 317, 61. n.
 मरुत्वत्, p 7, 36.
 मरुन्माला, p 117, 21.
 मरुवकं, p 98, 33. p 105,
 59.
 मकंड, p 127, 3.
 मकंडक, p 129, 13.
 मकंडी, p 97, 29. p 106, 5.
 मत्तं, p 137, 1.
 महंन, p 292, 22.
 महंल, p 47, 8.
 महिंत, p 280, n.
 मर्ग, p 396, 30.
 मर्गर, p 44, 2.
 मर्गसृष्ट, p 279, 33.
 मर्यादा, p 197, 26.
 मख, p 155, 16. p 357,
 199.
 मखदूषित, p 272, 4.
 मखपू, p 100, 42.
 मखयज, p 172, 32.
 मखयू, p 100, n.

मखा—मह.

मखा, p 116, n.
 मखिन, p 272, 4.
 मखिनी, p 142, 20.
 मखिण्डुच्, p 253, 25.
 मखीमस, p 272, 4.
 मख, p 392, 21.
 मखक, p 399, 37.
 मखिक, p 132, 24.
 मखिका, p 102, 50.
 मखिकाख, p 132, n.
 मखित, p 280, n.
 मखि, p 387, n.
 मखी, p 387, 10.
 मखुर, p 224, n.
 मखुरा, p 224, n.
 मखुर, p 224, 17.
 मखुरविदखा, p 111, 27.
 मखुरा, p 224, n.
 मखण, p 232, 46.
 मखर, p 124, 26.
 मखरिन्, p 185, 41.
 मखा, p 162, n.
 मखक, p 162, 46.
 मखिष्क, p 154, 16.
 मखु, p 234, 54.
 मख, p 367, n. p 55, 38.
 मखत्, p 274, 10.
 मखती, p 320, 72.

मह — महि.

महस्, p 367, 133, n
 महाकन्द, p 121, 14.
 महाकुल, p 175, 2.
 महाङ्ग, p 239, 75.
 महाजाली, p 113, 5.
 महादेव, p 6, 28.
 महाघन, p 137, 14.
 महानस, p 227, 27.
 महामात्र, p 192, 5.
 महायज्ञ, p 178, 14.
 महारजत, p 243, 95.
 महारजन, p 246, 107.
 महारण्य, p 86, 1.
 महाराजक, p 2, n.
 महाराजिक, p 2, 5.
 महारौरव, p 59, 1.
 महायय, p 259, 3.
 महामूढी, p 140, 13.
 महान्वेता, p 111, 29.
 महासहा, p 119, 4.
 p 104, 54.
 महासेन, p 7, 34.
 महि, p 73, n.
 महिध्र, p 84, n.
 महिर, p 22, n.
 महिला, p 99, 35. p 137, 2.
 महिष, p 128, 4.
 महिषी, p 128, n. p 138, 5.

मही — माग.

मही, p 73, 3.
 महीक्षित, p 191, 1.
 महीध्र, p 84, 1.
 महीधर, p 84, n.
 महीरुह, p 87, 5.
 महीलता, p 66, 21.
 महीला, p 137, n.
 महीसुत, p 21, 27.
 महेच्छ, p 259, 3.
 महेरणा, p 115, 12.
 महेरणा, p 115, n.
 महेला, p 137, n.
 महेश्वर, p 6, 25.
 महीक्ष, p 236, 61.
 महीत्यल, p 71, 39.
 महीत्साह, p 259, 3.
 महीद्यम, p 259, 3.
 महीषध, p 121, 13. p 109, 18. p 230, 38.
 महीषधी, p 230, n.
 मा, p 379, 11.
 मांस, p 154, 14.
 मांसल, p 148, 44.
 मांसिक, p 251, 14.
 मांसिक, p 246, 108.
 मागध, p 215, 65.
 p 248, 2.
 मागधी, p 103, 51.
 p 108, 15.

माघ — माह.

माघ, p 28, 15.
 माघ्य, p 103, 53.
 माठर, p 22, 33.
 माढि, p 386, n.
 माखन, p 137, n.
 माखनक, p 166, 7.
 p 147, 42.
 माखव्य, p 297, 40.
 माणिक्य, p 396, 31.
 माणिवन्ध, p 230, n.
 माणिमंथ, p 230, 42.
 मातङ्ग, p 252, 20.
 p 305, 22.
 मातरपितरौ, p 146, 37.
 मातरिन्धन्, p 12, 57.
 मातलि, p 8, 41.
 मातापितरौ, p 146, 37.
 मातामह, p 145, 33.
 मातुल, p 104, 58.
 p 144, 31.
 मातुलपुत्रक, p 105, 58.
 मातुलानी, p 144, 30.
 मातुलाहि, p 57, 6.
 मातुली, p 144, 30.
 मातुलुङ्गक, p 105, 59.
 माह, p 6, 31. p 48, 14.
 p 144, n. p 237, 66.

माह—मायि.

माहषसेय, p 143, n.
 माहषसयी, p 143, n.
 माहषस्त्रीय, p 143, n.
 माहषस्त्रीया, p 143, n.
 मात्र, p 350, 180.
 मात्रा, p 350, 179.
 p 274, 11.
 माद, p 290, 12.
 माघव, p 3, 13. p29, 16.
 माघवक, p 257, 41.
 माघवी, p 103, 52. n.
 माघवीलता, p 103, 52.
 माध्वक, p 257, n.
 माध्वीक, p 257, 41.
 मान, p 50, 22. p241, 85.
 मानव, p 137, 1.
 मानव्य, p 297, n.
 मानस, p 33, 9.
 मानसौकस, p 132, 23.
 मानिनी, p 137, n.
 मानुष, p 137, 1.
 मानुषी, p 137, n.
 मानुष्यक, p 297, 42. .
 माया, p 250, 11.
 मायाकार, p 250, 11.
 मायादेवीसुत, p 3, 10.
 मायाविनु, p 250, n.
 मायिनु, p 250, n.

मायु—माला.

मायु, p 153, 13.
 मायूर, p 137, 43.
 मार, p 5, 20.
 मारजित्, p 3, 8.
 मारण, p 219, 83.
 मारिष, p 48, 14.
 मारुत, p 12, 58.
 मार्कष, p 121, 17.
 मार्ग, p 28, 14.
 मार्गण, p 212, 55. p270,
 49. p 294, 30.
 मार्गशीर्ष, p 28, 14.
 मार्गित, p 284, 54.
 मार्ज्जन, p 94, 13.
 मार्ज्जना, p 170, 22.
 मार्ज्जार, p 128, 6.
 मार्ज्जिता, p 231, 44.
 मार्त्तण्ड, p 22, 31.
 मार्त्ताण्ड, p 22, n.
 मार्हङ्गिक, p 251, 13.
 मार्हङ्गीक, p 257, n.
 मार्षक, p 48, n.
 माष्टि, p 170, 22.
 मालक, p 100, 42.
 मालती, p 103, 53.
 माला, p 173, 36.
 मालाकर, p 249, 5.
 मालाहणक, p 125, 32.

मालि—मिथ्या.

मालिक, p 249, 5.
 मालुधान, p 57, 6.
 मालूर, p 93, 12.
 माल्य, p 173, 36.
 माल्यवत्, p 84, 3.
 माष, p 241, n.
 माषपर्णी, p 119, 4.
 माषीण, p 221, n.
 माष्य, p 221, n.
 मास, p 27, 12. p241, n.
 मासर, p 233, 49.
 मासिक, p 183, 31.
 मास्य, p 379, 11.
 माहाकुल, p 175, n.
 माहिष्य, p 248, 3.
 माहेवी, p 237, 66.
 मितम्पच, p 270, 48.
 मित्र, p 193, n. p194, n.
 मित्र, p 194, 12. p193, 9.
 p 22, 31. p348, 169.
 p 194, n.
 मित्रा, p 194, n.
 मिथस्, p 375, 17.
 मिथुन, p 135, 38.
 मिथ्या, p 380, 15.
 मिथ्यादृष्टि, p 34, 13.
 मिथ्याभियोग, p 41, 11.
 मिथ्याभियंसन, p 41, 11.

मिथ्या—मुक्ता.

मिथ्यामति, p 34, 13.
 मिथि, p 110, n. p117, n.
 p 122, n.
 मिथी, p 110, 23.
 मिथ्रेया, p 110, 24.
 मिषि, p 117, n. p122, n.
 मिषी, p 117, n.
 मिसि, p 110, n. p 122,
 17.
 मिसी, p 110, n, p 117,
 22.
 मिहिका, p 19, 20.
 मिहिर, p 22, 31.
 मीढ, p 282, 46.
 मीन, p 65, 17.
 मीनकेतन, p 5, 20.
 मुकुट, p 164, n.
 मुकुन्द, p 114, n.
 मुकुन्दक, p 121, n.
 मुकुन्द, p 114, n,
 मुकुर, p 174, 41.
 मुकुल, p 89, 16.
 मुकुटक, p 224, n.
 मुकुलक, p 120, n.
 मुक्त, p 396, n.
 मुक्तकञ्चुक, p 57, 6.
 मुक्ता, p 243, 93.
 मुक्तावली, p 165, 6.

मुक्ता—मुरा.

मुक्तास्फोट, p 67, 23.
 मुक्ति, p 34, 15.
 मुख, p 82, 19. p161, 40.
 p 273, n.
 मुखर, p 267, 36.
 मुखवासन, p 36, 20.
 मुख्य, p 185, 39.
 मुग्ध, p 270, n.
 मुग्ध, p 149, 48. p398,
 34.
 मुग्धा, p 149, n.
 मुग्धित, p 149, 48.
 p 279, 35.
 मुग्धिन्, p 250, 10.
 मुद्, p 31, n.
 मुदा, p 31, n.
 मुदित, p 31, n.
 मुदिर, p 16, 9.
 मुद्रपर्यी, p 112, 1.
 मुद्गर, p 213, 59.
 मुद्गक, p 224, n.
 मुधा, p 377, 4.
 मुनि, p 186, 41.
 मुनिपुङ्गव, p 273, n.
 मुनीन्द्र, p 3, 9.
 मुहु, p 400, 38.
 मुरज, p 46, 5. n.
 मुरा, p 115, 11.

सुर्वी -- सूत्रि.

सुर्वी, p 106, n.
 सुवली, p 129, n. p 4, n.
 सुषस, p 226, n.
 सुषली, p 4, n. p 114, n.
 p 129, n.
 सुषल्य, p 269, n.
 सुषा, p 255, n.
 सुषिका, p 255, n.
 सुषित, p 280, 37.
 सुष्क, p 157, 27.
 सुष्कक, p 95, 20.
 सुष्टि, p 160, 37.
 सुष्टिवन्ध, p 290, 14.
 सुसल, p 226, 25.
 सुसलिन्, p 4, 19.
 सुसली, p114, 7. p129, 12.
 सुसल्य, p 267, 45.
 सुस्तक, p 124, 25.
 सुस्ता, p 124, 25.
 सुष्ठभाषा, p 42, 16.
 सुष्ठस्, p 376, 1.
 सुष्ठत्तं, p 27, 11.
 सूक, p261, 13. p268, 38.
 सूढ, p 270, 48.
 सूत, p 282, 44.
 सूत्र, p 155, 18,
 सूत्रकच्छ, p 152, 7.
 सूत्रित, p 282, 46.

मूर्ध्—मृग.

मूर्ध्, p 270, 48.
 मूर्च्छा, p 217, 78.
 मूर्च्छाल, p 153, 12.
 मूर्च्छित, p 153, 12.
 p 324, 85.
 मृण, p 282, n.
 मूर्त्त, p153,12.p277,26.
 मूर्त्ति, p156,22.p319,69.
 मूर्त्तिमत्, p 277, 26.
 मूर्धन्, p 162, 46.
 मूर्ध्निभिन्न, p 191, 1,
 p 318, 64.
 मूर्ध्, p 106, 2.
 मूल, p 88, 12. p 358,
 202.
 मूलक, p 123, 23.
 मूलकर्मन्, p 287, 4.
 मूलधन, p 240, 80.
 मूल्य, p240,80.p256,39.
 मूषा, p 255, 33. p400,
 38.
 मूषिक, p 129, 12.
 मूषिकपर्णी, p 107, 6.
 मूषिका, p 255, n.
 मूषित, p 280, 37.
 मूषी, p 255, n.
 मृग, p 294, 30. p 128,
 8. p 172, n. p 305,
 21. p 20, n,

मृग—मृगा.

मृगया, p 294, 30.
 मृगहृणा, p 23, 37.
 मृगदंशक, p 252, 22.
 मृगधूर्त्तक, p 128, 5.
 मृगनाभि, p 172, 31.
 मृगवधाजीव, p 252,21.
 मृगवन्धनी, p 253, 27.
 मृगमद, p 172, 31.
 मृगया, p 253, 24.
 p 294, n.
 मृगयु, p 252, 21,
 मृगरोमज, p 167, 13.
 मृगव्य, p 253, 24.
 मृगधिरस्, p 20, 24. n.
 मृगधिरा, p 20, n.
 मृगशीर्ष, p 20, 24. n.
 मृगाङ्ग, p 18, 16.
 मृगादन, p 127, 1,
 मृगित, p 284, 54.
 मृगेन्द्र, p 127, 1.
 मृजा, p 170, 22.
 मृह, p 6, 26.
 मृहानी, p 7, 33.
 मृषाल, p 72, 42.
 p 125, n.
 मृषालिनी, p 71, n.
 मृषाली, p 72, n.
 p 386, n.

मृत—मेघ.

मृत, p 218, 86. n.
 मृतसात, p 263, 19.
 मृता, p 220, 3.
 मृताखक, p 117, 19.
 मृति, p 218, n.
 मृताखक, p 117, n.
 मृत्ति, p 73, 4.
 मृत्तिका, p 73, 4.
 मृत्यु, p 218, 85.
 मृत्युञ्जय, p 6, 27.
 मृत्सा, p 73, 4.
 मृत्सा, p73, 4.p117,19.
 मृद्, p 73, 4.
 मृदा, p 73, n.
 मृदङ्ग, p 46, 5.
 मृद्, p327,97.p278,27.
 मृदुत्वच्, p 97, 26.
 मृदुल, p 278, 27.
 मृदीका, p 111, 26.
 मृध, p 216, 72.
 मृषा, p377,n.p380,15.
 मृषार्थक, p 43, 21.
 मृष्ट, p 273, 5.
 मेकलकन्यका, p 69, 32.
 मेखलकन्यका, p 69, n.
 मेखला, p 213, 58.
 p 166, 10.
 मेघ, p 16, 8.

मेघ—मैत्री.

मेघज्योति, p 17, 11.
 मेघनादाहुखासिन्, p133, 30.
 मेघनाभन्, p 124, 25.
 मेघनिर्घोष, p 17, 10.
 मेघपुष्प, p 61, 5.
 मेघमाला, p 16, 9.
 मेघवाहन, p 8, 39.
 मेघक, p37,23.p133,31.
 मेढ्र, p 239, 77. p 157, 27.
 मेद, p 154, 15.
 मेदक, p 257, 42.
 मेदस्, p 154, n.
 मेदिनी, p 73, 3.
 मेदुर, p 265, 30.
 मेधा, p 33, 11.
 मेधि, p 223, 15.
 मेध्य, p 273, 5.
 मेरु, p 9, 45.
 मेखक, p 294, 29.
 मेला, p 108, n.
 मेघ, p 21,29. p 239,77.
 मेघकम्बल, p 246, 107.
 मेह, p 151, 7.
 मेहन, p 157, 27.
 मैत्रावरुणि, p 20, 22.
 मैत्री, p 400, 39.

मैत्र—मिष्ट.

मैत्र, p 400, 39.
 मैथुन, p 190, n. p 335, 124.
 मैरेय, p 257, 42.
 मोक्ष, p 35, 16. p95,20.
 मोष, p 278, 31.
 मोषा, p 99, n.
 मोष, p 396, n.
 मोषक, p 93, 11.
 मोषा, p 97, 27. p 112, 1.
 मोदक, p 397, 33.
 मोरट, p 247, 110.
 मोरटा, p 106, 2.
 मोषक, p 253, 25.
 मेह, p 217, 78.
 मोक्षिक, p 243, 93.
 मोक्षीन, p 221, 8.
 मौन, p 184, 35.
 मोरजिक, p 251, 13.
 मोर्वी, p 212, 53.
 मोलि, p 355, 195.
 मोटा, p 385, 5.
 मोट्या, p 385, n.
 मोहस, p 194, 14.
 मोहर्त्तिक, p 194, 14.
 म्लान, p 272, n.
 मिष्ट, p 43, 22.

म्लेच्छ—यथा.

म्लेच्छ, p 252, 21.
 म्लेच्छदेय, p 74, 7.
 म्लेच्छसुख, p 244, 98.
 यक्षत्, p 155, 17.
 यक्ष, p 2, 6.
 यक्षकर्ह, p 173, 34.
 यक्षधूप, p 171, 29.
 यक्षराज, p 14, 63.
 यक्षन्, p 150, 2.
 यक्षिनी, p 2, n.
 यक्षी, p 2, n.
 यक्षेश्वर, p 14, n.
 यक्षमान, p 176, 7.
 यक्षस्, p 39, 4.
 यक्ष, p 178, 13.
 यक्षयेष, p 182, 28.
 यक्षाङ्ग, p 91, 2.
 यक्षिय, p 182, 27.
 यक्षिया, p 182, n.
 यक्षन्, p 177, 8.
 यत्, p 377, 3. n.
 यत्स, p 377, 3.
 यति, p 186, 43. n.
 यतिन्, p 186, 43.
 यत्पान, p 216, 71.
 यथा, p 378, 9.
 यथाजात, p 270, 48.

यथा—यथा.

यथातथम्, p 380, 15.
 यथायथम्, p 380, 14.
 यथाये, p 380, 15.
 यथाहंवर्य, p 194, 13.
 यथाशक्ति, p 394, n.
 यथास्वम्, p 380, 14.
 यथेष्टित, p 235, 57.
 यदि, p 379, 12. n.
 यदृच्छा, p 286, 2.
 यन्तु, p206,27.p317,62.
 यन्त्र, p 394, n.
 यम, p 11, 54. p291,18.
 यमनिका, p 169, n.
 यमराज, p 11, 54.
 यमानिका, p 120, n.
 यमानी, p 120, n.
 यमी, p 69, n.
 यमुना, p 69, 32.
 यमुनाभ्रातृ, p 11, 54.
 ययु, p 203, 13.
 यय, p 223, 15.
 ययक्य, p 221, 7.
 ययक्षार, p 246, 109.
 ययन, p 203, 13.
 ययनिका, p 169, n.
 ययफल, p 124, 26.
 ययस्, p 125, 33.
 ययायु, p 233, 50.

यथा—यात.

यथायज, p 246, 109.
 यथानिका, p 120, 10.
 यथानी, p 120, n.
 यथास, p 107, 10.
 यविष्ठ, p 147, n.
 यवीय, p 147, 43.
 यवीयस्, p 147, n.
 यव्य, p 221, 7.
 ययःपट्ट, p 46, 6.
 ययस्, p 41,12.p393,n.
 ययि, p 400, 38.
 ययिमधुका, p 111, 28.
 ययी, p 111, n.
 ययृ, p 176, n.
 याग, p 178, 13.
 याचक, p 402, n.p270,
 49.
 याचका, p 402, n.
 याचनक, p 270, 49.
 याचना, p 183, 32.
 p 59, n.
 याचित, p 220, 3.
 याचितक, p 221, 4.
 याच्ञा, p 183, 32.
 p 287, 6.
 याजक, p 179, 17.
 यातना, p 59, 3.
 यातयाम, p 342, 147.

यातु—युक्त.

यातु, p 12, 56.
 यातुधान, p 12, 56.
 यातृ, p 144, 30.
 यात्वा, p 214, 63.p350,
 177.
 यादःपति, p 60, 2.
 यादस्, p 66, 20.
 यादसायति, p 12, 56.
 यान, p 195, 18. p 206,
 26.
 यानसुख, p 205, 23.
 याय, p 272, 3.
 याययान, p 204, 21.
 याम, p 25, 6. p291,18.
 यामवती, p 25, n.
 यामातृ, p 145, n.
 यामि, p 341, n.
 यामिनी, p 24, 4.
 यामुन, p 244, 101.
 याम्य, p 15, n.
 याययुक्त, p 176, 8.
 याव, p 171, 26.
 यावक, p 224, 18.
 यावत्, p 374, 8.
 यावन, p 171, 30.
 याटीक, p 208, 38.
 यास, p 107, 10.
 युक्त, p 197, 24.

युक्त—यूप.

युक्तरसा, p 119, 5.
 युग, p135,38.p206,25.
 युगकीलक, p 223, 14.
 युगम्बर, p 398, 35.
 p 206, 25.
 युगपत्त्रक, p 91, 3.
 युगपद्, p 382, 22.
 युगपार्श्वक, p 236, n.
 युगपार्श्वग, p 236, 63.
 युगल, p 135, 38.
 युग्म, p 135, 38.
 युग्य, p 206, 26. p236,
 64.
 युद्ध, p 216, 72.
 युध्, p 216, n.
 युनी, p 139, 3.
 युवति, p 139, 8.
 युवती, p 129, n.
 युवन्, p 147, 42.
 युति, p 296, n.
 यूथ, p 136, 41.
 यूथनाथ, p 200, 3.
 यूथप, p 200, 3.
 यूथिका, p 103, 52.
 यूप, p 179, n. p391,n.
 p 398, 35.
 यूपक, p 391, 19.
 यूपकटक, p 179, 18.

यूप—रक्त.

यूपाय, p 179, 18.
 यूय, p 398, 35. n.
 यूष, p 398, 35. n.
 येन, p 377, n.
 योक्त, p 223, 13.
 योग, p 305, 23.
 योगेष्ट, p 246, 106.
 योग्य, p 112, 31.
 योजन, p 396, 30.
 योजनपथी, p 107, n.
 योजनवल्ली, p 107, 9.
 योत्र, p 223, 13.
 योद्, p 207, n.
 योध, p 207, 29.
 योधसंराज, p 217, 76.
 योनि, p 157, 27.
 योनी, p 157, n.
 योषा, p 137, 2.
 योषित्, p 137, 2.
 योषिता, p 137, n.
 यौतव, p 241, 85.
 यौतुक, p 198, n.
 यौवत, p 142, 22.
 यौवन, p 146, 40.
 रंक्ष, p 12, 59.
 रक्त, p 37, 24.p154,15.
 p 170, 26. p323,82.

रक्त—रज.

रक्तक, p 103, 53.
 रक्तचन्दन, p 170, n.
 p 247, 111.
 रक्तापा, p 66, 22.
 रक्तफला, p 119, 4.
 रक्तसन्ध्यक, p 70, 36.
 रक्तसरोरुह, p 71, 41.
 रक्ताङ्ग, p 120, 12.
 रक्तोत्पल, p 71, 42.
 रजःसम, p 394, n.
 p 395, 27.
 रजस्, p 2, 6. p 12, n.
 रजा, p 171, n.
 p 288, n.
 रजित, p 284, 55.
 रजिवर्ग, p 192, 6.
 रज्य, p 288, 8.
 रहु, p 129, 10.
 रङ्ग, p 246, 106.
 रङ्गाजीव, p 249, 7.
 रङ्ग, p 12, n.
 रचना, p 173, 38.
 रज, p 142, n. p215,n.
 p 32, n. p 367, n.
 p 142, 21.
 रजक, p 250, 10.
 रजकी, p 250, n.

रज—रथ.
 रजत, p 243, 97.
 रजनि, p 25, n.
 रजनी, p 25, 4. p122, 19.
 रजनीमुख, p 25, 6.
 रजस्, p 215, 66. p367,
 233. p 32, 7.
 रजस्वला, p 141, 20.
 रज्जु, p 253, 27.
 रज्जन, p 172, 33.
 रज्जनी, p 108, 13.
 रण, p 288, 8. p 216,
 73. p 314, 51.
 रणसङ्कुल, p 216, 75.
 रण्डा, p 107, 6.
 रत, p 190, 56.
 रति, p 190, n.
 रतिपति, p 5, 21.
 रत्न, p 243, 94. p 336,
 129.
 रत्नसाधु, p 9, 45.
 रत्नाकर, p 60, 2.
 रथ, p 93, 10. p204, 19.
 रथकडगा, p 384, n.
 p 205, 23.
 रथकार, p249, 4. p250,
 9.
 रथयुग्मि, p 206, 25.
 रथद्व, p 92, 7.

रथा—रवि.
 रथाङ्ग, p 205, 24. p132,
 22.
 रथाभ्युपपन्न, p 93, n.
 रथिक, p 209, 44.
 रथिन्, p 209, 44.
 रथिन, p 209, n. p206,
 28.
 रथिर, p 209, 44.
 रथ्य, p 203, 14.
 रथ्या, p 78, 3. p205, 23.
 रद, p 161, 42.
 रदन, p 161, 42.
 रदनच्छद, p 161, 41.
 रन्ध, p 56, 2.
 रभस, p 392, 21.
 रमठ, p 130, 40.
 रमण, p 190, n.
 रमणा, p 137, n.
 रमणी, p 137, 4.
 रमणीय, p 272, n.
 रमा, p 5, 23.
 रम्भा, p 112, 1.
 रथ, p 12, 59.
 रत्नक, p 169, 18. p390,
 17.
 रव, p 44, 1.
 रवण, p 267, 38.
 रवि, p 22, 32.

रथ—राज.
 रथना, p 161, n.
 रथि, p 340, 140.
 रथ, p 35, 16. p 35, 18.
 p 49, 17. p 366, 229.
 , p 244, 100.
 रसगन्ध, p 245, 105. n.
 रसगर्भ, p 245, 102.
 रसज्ञा, p 161, 42.
 रसन, p 161, n.
 रसना, p 161, 42. p166,
 10.
 रसवती, p 227, 27.
 रसा, p 73, 2. p 115, 11.
 p 106, 3.
 रसाञ्जन, p 245, 102.
 रसातल, p 56, 1.
 रसाक, p 94, 14. p125,
 29.
 रसाखा, p 231, 44.
 रसित, p 17, 10.
 रसोनक, p 221, 14.
 रसस्, p 196, 22.
 रसस्य, p 196, 23.
 रससा, p 196, n.
 रा, p 349, n.
 राका, p 26, 8.
 राजस, p 11, 55.

राज्ञा—राजि.

राज्ञा, p 171, 26.
 राज्ञव, p 167, 13.
 राज्, p 191, 1.
 राजक, p 191, 3.
 राजकशेरु, p 354, 190.
 राजमन्त्रान्, p 150, n.
 राजन्, p 394, n. p332,
 114. p 191, 1.
 राजन्य, p 191, 1.
 राजन्यक, p 191, n.
 राजन्यत्, p 76, 13.
 राजयन्त्रान्, p 150, n.
 राजराज, p 14, 64.
 राजवंश्य, p 175, 2.
 राजवत्, p 76, 13.
 राजवला, p 122, 18.
 राजवीजिन्, p 175, 2.
 राजवृक्ष, p 91, 4.
 राजसदन, p 80, 10.
 राजसभा, p 387, 9.
 राजसूय, p 396, 31.
 राजहंस, p 132, 24.
 राजासन, p 94, n.
 राजादन, p 94, 15.
 राजादनफल, p 97, n.
 राजार्ह, p 171, 28.
 राजि, p 86, 4. n.
 राजिका, p 225, 19.

राजि—रिक्त.

राजिख, p 57, 6.
 राजी, p 86, n.
 राजीव, p65,19.p71,41.
 राज्याङ्ग, p 195, 18.
 रात्रि, p 25, 4.
 रात्रिचर, p 12, 55.
 रात्रिचर, p 12, 55.
 रात्री, p 25, n.
 राजान्त, p 34, 13.
 राध, p 29, 16.
 राधा, p 20, 23.
 राम, p 4, 18. p129,11.
 p 341, 143.
 रामठ, p 230, 40.
 रामणीयक, p 272, n.
 रामा, p 137, 4.
 राम्भ, p 187, 45.
 राल, p 171, n.
 राव, p 44, n.
 राधि, p 362, 216.
 p 136, 42.
 राङ्ग, p 352, 186.
 राद्रिका, p 108, 12.
 राद्रिय, p 48, 14.
 रासभ, p 239, 78.
 राज्ञा, p112,2. p119,5.
 राड्ड, p 21, 28.
 रिक्तक, p 276, 6.

रिक्तय—रुजा.

रिक्तय, p 242, 90.
 रिक्तन, p 54, n.
 रिक्तय, p 54, 36.
 रिपु, p 193, 10.
 रिष्यकेतु, p 5, n.
 रिष्यकेतु, p 5, n.
 रिषि, p 186, n.
 रिष्ट, p 310, n.
 रिष्टि, p 213, n.
 री, p 349, n.
 रीज्या, p 295, n.
 रीढा, p 51, 23.
 रीण, p 281, 42.
 रीति, p244,97.p320,71.
 रीतिपुष्प, p 245, 103.
 रीती, p 244, n.
 रुक्मप्रतिक्रिया, p 150, 1.
 रुक्म, p 243, 96.
 रुक्मकारक, p 249, 8.
 रुक्ष, p 365, 227.
 रुग्ण, p 281, 40.
 रुचक, p 105,59. p247,
 110. p 105, 59.
 रुचि, p23,35. p307,30.
 रुचिर, p 272, 1.
 रुच्य, p 272, 2.
 रुज्, p 150,2.n.p23,35.
 रुजा, p 150, 2.

रुत—रेप.

रुत, p 44, 4.
 रुदित, p 54, 35.
 रुच, p 281, 40.
 रुद्र, p 2, 5. p 6, 30.
 रुद्राणी, p 7, 32.
 रुधिर, p 154, 15.
 रुह, p 129, 10.
 रुहुक, p 98, n.
 रुपूक, p 98, n.
 रुयतो, p 42, n.
 रुष्, p 51, 26. n.
 रुहा, p 123, 24.
 रूप, p 55, n. p 35, 16.
 p 256, n.
 रूपानीवा, p 141, 19.
 रुष्ण, p 243, 97.
 p 346, 162.
 रुष्याचक्ष, p 192, 7.
 रुहुक, p 98, n.
 रुषित, p 280, 38.
 रेखा, p 86, n.
 रेचनी, p 111, n.
 रेचित, p 204, 16.
 रेणु, p 215, 66.
 रेणुका, p 114, 8.
 रेतस्, p 153, 13.
 रेत्य, p 244, n.
 रेप, p 272, n.

रेप—रोम.

रेपस्, p 272, n.
 रेफ, p 272, 3. p 338, 135.
 रेफस्, p 272, n.
 रेवतीरमण, p 4, 18.
 रेवा, p 69, 32.
 रें, p 347, n. p 242, 91.
 रोक, p 56, 2.
 रोग, p 150, 2.
 रोगहारिन्, p 152, 8.
 रोचन, p 97, 27.
 रोचनी, p 111, 27.
 p 120, 12.
 रोचिष्णु, p 164, 2.
 रोचिस्, p 23, 36.
 रोद, p 367, n.
 रोदन, p 54, n. p 162, 44.
 रोदनी, p 107, 10.
 रोदस्, p 367, 231.
 रोदसी, p 367, 231.
 रोदस्यौ, p 367, 231.
 रोध, p 61, n.
 रोधस्, p 61, 7. n.
 रोप, p 212, 55.
 रोमन्, p 163, 50.
 रोमन्य, p 391, 19.
 रोमहर्षं, p 54, n.
 रोमहर्षण, p 54, 35.
 रोमविक्रिया, p 54, n.

रोमा—लक्ष.

रोमाञ्च, p 54, 35.
 रोमोद्गम, p 54, n.
 रोमोद्ग्रेद, p 54, n.
 रोष, p 51, 26.
 रोहिणी, p 37, n. p 237, 67.
 रोहित, p 65, 19. p 17, 12.
 p 37, 24. p 129, 10.
 रोहितक, p 97, 29.
 रोहिता, p 37, n.
 रोहितान्ध, p 11, 50.
 रोहिन्, p 97, 29.
 रोहीतक, p 67, n.
 रौद्र, p 50, 20 p 49, 17.
 रौम, p 231, n.
 रौमक, p 231, 42.
 रौरव, p 59, 1.
 रौहिणेय, p 4, 19.
 p 21, 27.
 रौहिण, p 129, 10.
 p 125, 32.
 रं, p 358, n.
 लक्ष, p 100, 41.
 लक्षक, p 168, n.
 लक्ष, p 53, n. p 393, n.
 p 212, 54.
 लक्षण, p 19, 18.
 लक्षणा, p 132, n.

लक्षा - लट्टा.

लक्षा, p 393, 24.
 लक्ष्मण, p 19, n. p 262,
 14. p 294, n.
 लक्ष्मणा, p 132, 25.
 लक्ष्मन्, p 19, n.
 p 336, 127.
 लक्ष्मी, p 5, 22. p 211,
 50. p 112, 31.
 p 385, n.
 लक्ष्मीवत्, p 262, 14.
 लक्ष्म, p 53, 33. p 212,
 54.
 लक्ष्म, p 391, 18.
 लक्ष्म, p 21, 29.
 लक्ष्मक, p 258, 44.
 लक्ष्मिका, p 139, n.
 लक्ष्म, p 13, 60. p 117,
 21. p 307, 29.
 लक्ष्मय, p 125, 30.
 लक्ष्मा, p 386, 7.
 लक्ष्मापिका, p 117, n.
 लक्ष्मायिका, p 117, n.
 लक्ष्मोपिका, p 117, 21.
 लक्ष्मा, p 51, 23.
 लक्ष्माशील, p 265, 28.
 लक्ष्मा, p 51, n.
 लक्ष्मि, p 281, 41.
 लक्ष्मा, p 387, 10.

लता - लघु.

लता, p 88, 9. p 88, 11.
 p 99, 36. p 117, 21.
 p 121, 15.
 लताकै, p 121, 13.
 लपन, p 161, 40.
 लपित, p 38, 1. p 284, 57.
 लक्ष, p 284, 54.
 लक्षवर्ण, p 176, 5.
 लक्ष्माह्व, p 177, 10.
 लक्ष्म, p 197, 24.
 लक्ष्मन, p 165, 5.
 लक्ष्मोदर, p 7, 34.
 लक्ष्म, p 47, 9.
 लक्ष्मा, p 137, 3.
 लक्ष्मिका, p 165, 5.
 लक्ष्माट, p 161, 43. p 201, 6.
 लक्ष्माटिका, p 165, 4.
 लक्ष्मा, p 341, 145.
 लक्ष्माक, p 173, 37.
 लक्ष्मि, p 53, n.
 लक्ष्म, p 274, 11. p 293, 24.
 लक्ष्म, p 171, 27.
 लक्ष्म, p 35, 18. p 230, 41.
 p 393, 23.
 लक्ष्मोद, p 60, 2.
 लक्ष्म, p 293, 24.
 लक्ष्मि, p 223, 13.
 लक्ष्म, p 121, 14.

लक्ष - लिङ्ग.

लक्षक, p 212, 53.
 लक्ष, p 359, n.
 लक्ष्मा, p 171, 26. p 387,
 10.
 लक्ष्माप्रसादन, p 95, 21.
 लक्ष्म, p 223, 14.
 लक्ष्मदण्ड, p 223, 14.
 लक्ष्मपक्षि, p 223, 14.
 लक्ष्मि, p 113, 6.
 लक्ष्मिन्, p 126, n.
 लक्ष्मी, p 111, 29.
 p 126, 34.
 लक्ष्म, p 204, n.
 लक्ष्म, p 204, 18.
 लक्ष्म, p 232, 47.
 लक्ष्म, p 19, 18.
 लक्ष्म, p 240, 80.
 लक्ष्मक, p 125, 30.
 लक्ष्मा, p 52, n.
 लक्ष्मा, p 52, 28. p 367,
 231.
 लक्ष्मा, p 155, 18.
 लक्ष्माटिक, p 303, 17.
 लक्ष्म, p 134, 35.
 लक्ष्मिका, p 47, 8.
 लक्ष्मोटनी, p 255, n.
 लक्ष्म, p 47, 10.
 लिङ्ग, p 100, 41.

लिप्ता—लेख.

लिप्ता, p 387, 10.
 लिखन, p 195, n.
 लिखित, p 195, 17.
 लिङ्ग, p 306, 26.
 लिङ्गवृत्ति, p 190, 53.
 लिपि, p 195, 16.
 लिपिकर, p 194, n.
 लिपिकार, p 193, 15.
 लिपी, p 194, n.
 लिप्त, p 281, 39. p 285, 60.
 लिप्तक, p 212, 56.
 लिप्ता, p 52, 27.
 लिवि, p 195, 16.
 लिविङ्कर, p 194, n.
 लिवी, p 195, n.
 ली, p 359, n.
 लीढ, p 285, n.
 लीला, p 53, 32. p 357, 201.
 लुठित, p 204, 18.
 लुब्ध, p 263, 22.
 लुब्धक, p 252, 21.
 लुलाप, p 128, 4.
 लुलाय, p 128, n.
 लूता, p 129, 13. p 359, n.
 लून, p 284, 53.
 लूम, p 204, 18.
 लेख, p 2, 3.

लेख—लोख.

लेखक, p 194, 15.
 लेखन, p 195, n.
 लेखर्षभ, p 8, 37.
 लेखा, p 86, 4.
 लेप, p 234, 56.
 लेपक, p 249, 6.
 लेय, p 274, 11.
 लेट, p 222, n.
 लेटुप्त, p 222, n.
 लोक, p 298, 2. p 74, 6.
 लोकजित्, p 3, 8.
 लोकमाह, p 5, 23.
 लोकायत, p 396, 32.
 लोकालोक, p 84, 2.
 लोकेश, p 3, 11.
 लोचन, p 162, 44.
 लोचनकण्ट, p 111, n.
 लोचनसूक्त, p 111, 30.
 लोत, p 253, n.
 लोत्र, p 253, n.
 लोभ, p 94, 13.
 लोपासुद्धा, p 20, 22.
 लोप्ता, p 253, 26.
 लोमन्, p 163, 50.
 लोमशा, p 117, 22.
 लोमहर्षण, p 54, 35.
 लोल, p 359, 207.
 p 277, 24.

लोला—वंश.

लोला, p 359, n.
 लोलप, p 263, 22.
 लोलुभ, p 263, 22.
 लोट, p 222, 12.
 लोटप्त, 222, n.
 लोटभेदन, p 222, 12.
 लोह, p 244, 98. p 171, 28.
 लोहकारक, p 249, 7.
 लोहपृष्ठ, p 130, 16.
 लोहप्रतिमा, p 256, 35.
 लोहस, p 267, 37.
 लोहाभिचार, p 214, n.
 लोहाभिहार, p 214, 62.
 लोहित, p 65, n. p 37, 24.
 p 154, 15.
 लोहितक, p 243, 93.
 लोहितचन्दन, p 170, 26.
 लोहिता, p 37, n.
 लोहिताङ्ग, p 21, 27.
 लोहिनी, p 37, n.
 लोह, p 244, n.
 ल्य, p 390, n.
 ल्य, p 390, 15.
 व, p 378, n.
 वंश, p 175, 1. p 362, 216.
 वंशक, p 171, n.
 वंशरोचना, p 247, 110.

वंश—वन्धि.

वंशलोचना, p 247, n.
 वंशिक, p 171, 28. n.
 वंशिष्ठ, p 285, 61.
 वक्, p 105, 62. p132, 22.
 वक्धूपक, p 171, n.
 वकुल, p 101, 45.
 वक्त्र, p 267, 35.
 वक्त्रव्य, p 345, 161.
 वक्त्र, p 161, 40.
 वक्त्र, p 61, 7. p276, 21.
 वक्त्रस्, p 158, 29.
 वक्त्रक्षण, p 157, 24.
 वक्त्र, p 246, 106.
 वचन, p 38, 1.
 वचनग्राहिन्, p 264, n.
 वचस्, p 38, 1. p109, 21.
 वचनेस्थित, p 264, 24.
 वक्त्र, p 9, 42. p 353, 186.
 वक्त्रद्रु, p 110, 24.
 वक्त्रनिर्वोष, p 17, n.
 वक्त्रनिष्पेष, p 17, 11.
 वक्त्रपुष्प, p 104, 56.
 वक्त्रिन्, p 8, 38.
 वक्त्रायनि, p 9, n.
 वक्त्रक, p 128, 5. p270, 47.
 वक्त्रित, p 268, 41.

वक्षु—वत्स.

वक्षुल, p 92, 7. p 101, 45. p 93, 10.
 वट, p 93, 13.
 वटक, p 390, 17.
 वटाकर, p 253, n.
 वटी, p 253, 27.
 वडभि, p 81, n.
 वडभी, p 81, 15.
 वडवा, p 203, 14.
 वडवानल, p 11, 52.
 वडिद्य, p 64, 16.
 वडिद्या, p 64, n.
 वडिशी, p 64, n.
 वड्र, p 274, 10.
 वणिग्भाव, p 220, 3.
 वणिज्, p 239, 78.
 वणिज, p 239, n.
 वणिज्य, p 220, n. p 240, n.
 वणिज्या, p 220, n. p 240, 80.
 वष्टक, p 242, 90.
 वतंस, p 366, n.
 वत्, p 378, 9.
 वत, p 378, n. p372, 5.
 वत्स, p 366, 238. p158, 29. p 236, 62.
 वत्सक, p 102, 47.

वत्स—वन.

वत्सतर, p 236, 62.
 वत्सनाभ, p 58, 11.
 वत्सर, p 30, 20. p28, 13.
 वत्सल, p 262, 14.
 वत्सादनी, p 106, 1.
 वद, p 267, 35.
 वदन, p 161, 40.
 वदन्य, p 260, n.
 वदन्या, p 260, n.
 वदर, p 95, 17. p 113, 4. p 94, n.
 वदरा, p 121, 16.
 वदरी, p 95, 17.
 वदान्य, p 260, 6. p346, 162.
 वदावद, p 267, 35.
 वद्नी, p 254, n.
 वधू, p 117, 21. p137, 2.
 वन, p 60, 3. p 86, 1. p 336, 129.
 वनकापीस, p 113, n.
 वनतिक्लिका, p 106, 3.
 वनप्रिय, p 131, 19.
 वनमाक्षिक, p 133, 27.
 वनमासिन्, p 4, 16.
 वनसुद्ध, p 224, 17.
 वनशृङ्गाट, p 109, 17.
 वनसमृद्ध, p 87, 4.

वन—वय.

वनस्पति, p 87, 6.
 वनायुज, p 203, n.
 वनिता, p 137, 2. p321, 76.
 वनीपक, p 270, n.
 वनीयक, p 270, 49.
 वनौकस्, p 127, 3.
 वन्दका, p 105, n.
 वन्दा, p 105, 62.
 वन्दाका, p 105, n.
 वन्दारु, p 265, 28.
 वन्दि, p 219, 87. n.
 वन्दिन्, p 215, 65.
 वन्दी, p 219, n. p215, n.
 वन्धूक, p 103, 53.
 वन्धूकपुष्प, p 96, 24.
 वन्या, p 87, 4.
 वपा, p 56, 2. p154, 15.
 वपुस्, p 156, 21. p393, n.
 वप्र, p 78, 3. p222, 11.
 वभ्र, p 274, n.
 वभ्रु, p 349, 172.
 वसद्यु, p 151, 6. p200, 5.
 वसि, p 151, 6.
 वयःस्या, p 118, n.
 p 100, n.
 वयस्, p 387, 232.
 वयस्य, p 147, 42.

वय—वरि.

वयस्या, p 99, 38. p100, 39. p 118, 3.
 वयस्य, p 193, 12.
 वयस्या, p 140, 12.
 वर, p 288, 8. p 349, 173. p 170, 25.
 वरट, p 133, n.
 वरटा, p 133, 27. p132, 25.
 वरटी, p132, n. p133, n.
 वरण, p 78, 3. p91, 5.
 वरण्ड, p 391, 18.
 वरत्ना, p 202, 10. p254, 31.
 वरद, p 260, 7.
 वरवर्णिनी, p 137, 4. p 230, 41.
 वरवाह्नीक, p 170, n.
 वराङ्ग, p 306, 27.
 वराङ्गक, p 118, 22.
 वराट, p 253, n.
 वराटक, p 72, 43. p253, 27. p 400, 38.
 वरारोहा, p 137, 4.
 वराशि, p 168, 17.
 वरास, p 168, n.
 वराह, p 127, 2.
 वरिवसित, p 284, 51.

वरि—वर्त्त.

वरिवस्या, p 184, 34.
 वरिवसित, p 284, 51.
 वरिष्ठ, p 244, 98. p 285, 61.
 वरी, p 109, 19.
 वरीवर्ह, p 235, n.
 वरीयस्, p 369, 237.
 वरीयसी, p 369, n.
 वरुण, p 12, 56. p91, 5.
 वरुणात्मजा, p 256, 39.
 वरुह्य, p 206, 25.
 वरुधिनी, p 210, 46.
 वरेण्य, p 273, 7.
 वर्कर, p 253, 23.
 वर्करी, p 253, n.
 वर्ग, p 136, 41.
 वर्ज्जस्, p 367, 233.
 वर्ज्जस्क, p 155, 19.
 वर्ण, p 175, 1. p 314, 50. p 202, 10.
 वर्णक, p 400, 38. p173, 35.
 वर्णित, p 285, 59.
 वर्णिन्, p 181, 42.
 वर्त्तक, p 134, 35. p 301, 11.
 वर्त्तका, p 134, n.
 वर्त्तन, p265, 29. p220, 1.

वर्त्त—वर्ष.

वर्त्तनि (नी), p 76, n.
 वर्त्ति p 173, 35. n.
 वर्त्तिका, p 134, 35.
 वर्त्तिनी, p 76, 15. n.
 वर्त्तिष्णु, p 265, 29.
 वर्त्ती, p 173, n.
 वर्त्तुल, p 276, 19.
 वर्त्तन्, p 335, 124. p 76,
 15.
 वर्त्तनि, p 76, n.
 वर्त्तनी, p 76, n.
 वर्त्तक, p 107, 8.
 वर्त्तकि, p 250, 9.
 वर्त्तन, p 265, 28.
 वर्त्तमान, p 98, 32.
 वर्त्तमानक, p 228, 32.
 वर्त्तिष्णु, p 265, 28.
 वर्त्ती, p 254, 31.
 वर्त्तया, p 133, 29. .
 वर्त्तन्, p 207, 32.
 वर्त्तित, p 207, 33.
 वर्त्त, p 273, 7.
 वर्त्ता, p 138, 7.
 वर्त्तर, p 107, 8.
 वर्त्तरा, p 119, 5.
 वर्त्त, p 17, 12. p 365,
 226.
 वर्त्तवर, p 193, 9.

वर्ष—वर्षा.

वर्षण, p 17, n.
 वर्षा, p 30, 19. p 365, n.
 वर्षामू, p 67, 24.
 वर्षाभी, p 67, 24.
 वर्षारात्र, p 388, n.
 वर्षाशुद्धाधिका, p 117, n.
 वर्षीयस्, p 147, 43.
 वर्षोपल, p 18, 13.
 वर्षन्, p 156, 21.
 p 336, 126.
 वर्ष, p 117, n. p 134,
 31. n.
 वर्षिःपुष्प, p 117, n.
 वर्षिःठ, p 114, n.
 वर्षिःश, 133, 30.
 वर्षिःनु, p 117, n. p 133.
 30.
 वर्षिपुष्प, p 117, 20.
 वर्षिठ, p 114, 10.
 वर्षाश, p 37, 22.
 वर्षादेव, p 4, 18.
 वर्षाभी, p 81, 15.
 वर्षाश, p 166, 8.
 वर्षाका, p 132, 25.
 वर्षाशक, p 16, 8.
 वर्षि, p 197, 27. p 356, n.
 वर्षिध्वंसी, p 5, n.
 वर्षिक, p 76, n.

वलि—वल्.

वलि, p 148, 45.
 वलिपुष्ट, p 131, 20.
 वलिभ, p 148, 45.
 वलिभुज, p 131, 20.
 वलिमत्, p 148, n.
 वलिसुख, p 127, n.
 वलिर, p 149, 49.
 वलिस, p 64, n.
 वलिसी, p 64, n.
 वलीक, p 81, 14.
 वलीसुख, p 127, 3. n.
 वलीवर्ह, p 235 n.
 वल्क, p 88, 12.
 वल्कल, p 88, 12.
 वल्लित, p 204, 16.
 वल्मीक, p 76, 14.
 वल्मीकी, p 45, 3.
 वल्मीक, p 340, 140.
 p 272, 3.
 वल्मीरि, p 89, 13.
 वल्मीरी, p 89, n.
 वल्मीक, p 227, 27. p 235,
 57.
 वल्मी, p 88, n.
 वल्मी, p 88, 9.
 वल्मीर, p 154, 14.
 वल्मीरा, p 154, n.
 वल्मीक, p 124, 28.

व्यव—वसु.

व्यवहरण, p 40, n.
 वय, p 288, 8. p 175,
 1. p 124, 26.
 वयक्रिया, p 287, 4.
 वया, p 273, 69. p 362,
 219. p 200, 4.
 वयिक, p 273, 6.
 वयिर, p 230, n. p 108,
 16.
 वयस, p 264, 25.
 वयट्, p 378, 8.
 वयट्कृत, p 181, 26.
 वय्ययणी, p 238, 71.
 वय्ययिनी, p 238, n.
 वसति, p 319, 69.
 वसती, p 319, 69.
 वसन, p 168, 17.
 वसन्त, p 29, 18.
 वसा, p 154, 15.
 वसिर, p 108, n. p 230,
 41. n.
 वसु, p 2, 5. p 366, 230.
 p 242, 90. p 105, 62.
 वसुक, p 105, 61. p 231,
 42.
 वसुदेव, p 4, 17.
 वसुधा, p 73, 3.
 वसुन्धरा, p 73, 3.

वसु—वज्र.

वसुमती, p 73, 3.
 वसुक, p 105, n.
 वसुवनी, p 238, n.
 वसु, p 239, 76.
 वसि, p 168, 15. p 157,
 24.
 वसी, p 157, n.
 वस्तु, p 389, 13.
 वस्य, p 168, 17.
 वस्योनि, p 167, 12.
 वस्यवेश्मन्, p 169, 21.
 वस्य, p 240, 80.
 वस्यसा, p 155, 17.
 वस्य, p 236, 63.
 वसिर्दार, p 82, 16.
 वसिस्, p 381, 17.
 वज्र, p 274, 12.
 वज्रपाद्, p 93, 13.
 वज्रप्रद, p 260, 6.
 वज्रमूल्य, p 167, 14.
 वज्ररूप, p 171, 29.
 वज्रस, p 274, 12. p 357,
 201.
 वज्रला, p 357, n. p 115,
 13.
 वज्रलीकृत, p 226, 23.
 वज्रवारक, p 94, 15.
 वज्रनिध, p 282, 43.

वज्र—वाज.

वज्रसूता, p 109, 19.
 वज्रसूति, p 238, 71.
 वज्रि, p 10, 48. p 105,
 60.
 वज्रिषिष, p 246, 107.
 वा, p 380, 15. p 378, 9.
 वाकुची, p 108, 14.
 वाक्पति, p 267, 35.
 वाक्य, p 39, 3.
 वाग्मी (गम्भी), p 267, 35. n.
 वागीय, p 267, 35.
 वागुजी, p 108, n.
 वागुरा, p 253, 27.
 वागुरिक, p 251, 14.
 वाग्मिन्, p 267, 35.
 वाक्सुख, p 40, 9.
 वाच्, p 38, 1.
 वाचंयम, p 186, 41.
 वाचक, p 38, 2.
 वाचस्यति, p 21, 26.
 वाचा, p 38, n.
 वाचाट, p 267, 36.
 वाचाल, p 267, 36.
 वाचिक, p 42, 18.
 वाचोयुक्ति, p 267, n.
 वाचोयुक्तिपटु, p 267, 35.
 वाज, p 212, 55.
 वाजपेय, p 396, 31.

वाजि—वात.

वाजि, p 134, 33.p202,
12.
वाजिदन्तक, p 110, 22.
वाजिन्, p134,33.p202,
12. p 331, 110.
वाजिशाखा, p 79, 6.
वाङ्म, p 52, 27.
वाटो, p 401, 42.
वाद्यालक, p 110, 25.
वाडव, p 11, 52. p203,
14. p 175, 3.
वाडव्य, p 297, 41.
वाढ, p 13,62.p313,47.
वाण, p 212, 54.
वाणप्रस्थ, p 175, 3.
वाणवार, p 207, n.
वाणि, p 254,29. p38,n.
वाणिज, p 239, 78.
वाणिजिक, p 239, n.
वाणिज्य, p220,2.p240,
80.
वाणिनी, p 333, n.
वासी, p 38, 1.
वात, p 12, 58.
वातक, p 121, 15.
वातकिन्, p 153, 10.
वातकुम्भ, p 201, n.
वातपोष, p 93, 10.

वात—वाम.

वातप्रची, p 128, 7.
वातकुम्भ, p 128, 7.
वातरोगिन्, p 153, 10.
वातावन, p 80, 9.
वातायु, p 128, 8.
वाति, p 12, n.
वातुल, p 356, n.
वातुल, p 356, 198.
वातुलक, p 235, 60.
वादर, p 167, 12.
वादित, p 46, 5.
वाद्य, p 46, 5.
वान, p 89, 15.
वानप्रस्थ, p 92, 8.
वानर, p 127, 3.
वानस्पत्य, p 87, 6.
वानायुज, p 213, 13.
वानीर, p 93, 10.
वानेव, p 117, 19.
वापदण्ड, p 254, n.
वापि, p 68, n.
वापी, p 68, 28.
वाण, p 115, 14.
वाज, p 279, 34. p342,
146.
वामदेव, p 6, 21.
वाजन, p 16, 5. p 276,
19. p 148, 46.

वाम—वारि.

वामनी, p 148, n.
वामलूर, p 76, 14.
वामलोचना, p 137, 3.
वामा, p 137, 2.
वामी, p 203, 14.
वावदण्ड, p 254, 28.
वावस, p 131, 20.
वायसाराति, p 130, 15.
वायसी, p 121, 17.
वायसोली, p 120, 9.
वायु, p 12, 57.
वायुसखि, p 11, 55.
वारिधर, p 16, n.
वार, p 60, 3.
वार, p 346, 163. n.
p 135, 39.
वारण p 200, 2.
वारणवृषा, p 112, n.
वारणवृषा, p 112, 1.
वारवृषा, p 112, n.
वारसुखा, p 141, 19.
वारवाण, p 207, 31.
वारसी, p 141, 19.
वाराही, p 121, 16.
वारि, p 60, 3.
वारिद, p 16, 8.
वारिपथी, p 70, 38.
वारिपथी, p 70, n.

वारि—वाल्क.

वारिमवाह, p 85, 5.
 वारिवाह, p 16, 8.
 वारी, p 287, n. p 202,
 11.
 वारुणी, p315, 54. p20, n.
 वार्त्त, p 322, 78. p152, 8.
 वार्त्ता, p 220, 1. p40, 8.
 p 112, n. p 152, n.
 p 322, 78.
 वार्त्ताकी, p 112, 2.
 वार्त्ताकु, p 112, n.
 वार्त्तावह, p 251, 15.
 वार्त्तक, p 147, 40.
 वार्त्तक्य, p 147, n.
 वार्त्तुवि, p 221, 5.
 वार्त्तुविक, p 221, 5.
 वार्त्तुर्, p 254, n.
 वार्म्मण, p 297, n.
 वार्म्मण, p 297, n.
 वार्त्तिक, p 121, 16.
 वार्त्तित, p 90, 19.
 वालख्य, p 125, 33.
 वालपाय्या, p 165, 4.
 वालमृषिका, p 129, 12.
 वालिश, p 363, 220.
 p 270, 48.
 वासुक, p 114, 9.
 वालक, p 167, 12.

वाल्की—वासू.

वाल्की, p 167, n.
 वावदूक, p 267, 35.
 वायर, p 24, n.
 वाया, p 110, n.
 वायिका, p 110, n.
 वायित, p 44, 4.
 वायिता, p 322, 78. n.
 वाय्य, p 137, 331.
 वाय्यिका, p 230, 40.
 वाय्यीका, p 230, n.
 वास, p 79, 6. p 168,
 17. n.
 वासक, p 110, 22.
 वासम्ह, p 80, 8.
 वासन्ती, p 103, 52.
 वासयोग, p 173, 35.
 वासर, p 24, 2.
 वासव, p 8, 38.
 वासस्, p 168, 17.
 वासिका, p 110, 21.
 वासित, p 44, n. p 173,
 35.
 वासिता, p 200, n.
 p 322, 78.
 वासु, p 4, n.
 वासुकि, p 57, 4. n.
 वासुदेव, p 4, 15.
 वासू, p 48, 14.

वास्तु—वाह्नि.

वास्तु, p 83, 19.
 वास्तुक, p 123, n.
 वास्तूक, p 123, 23.
 वास्तोष्यति, p 8, 38. n.
 वास्त, p 205, 22. n.
 वाह, p 57, 5. p 202,
 12. p158, n. p 242,
 89.
 वाहद्रिषत्, p 128, 4.
 वाहन, p 206, 26.
 वाहना, p 210, n.
 वाहा, p 158, n.
 वाहित्य, p 201, 7.
 वाहिनी, p 333, 114.
 p 210, 46.
 वाहिनीपति, p 207, 30.
 वाहु, p 158, 31.
 वाहुज, p 191, 1.
 वाहुदा, p 69, 33.
 वाहुमूल, p 158, 30.
 वाहुयुह, p 216, 75.
 वाहुल, p 29, 18.
 वाहुलेय, p 7, 35. n.
 वाह्वक, p 396, 32.
 वाह्व, p 396, n.
 वाह्विक, p 170, n.
 p 203, n.
 वाह्विका, p 203, 13.

वाङ्मयी—विक्र.

वाङ्मयीक, p 203, n. p 170,
25. p 230, 40.
विश्रुति, p 241, 84.
विंशती, p 241, n.
वि, p 134, n.
विकङ्कत, p 95, 18.
विकष, p 87, 7.
विकर्त्तन, p 22, 31.
विकलाङ्ग, p 148, 46.
विकल्प, p 30, n. p 33, n.
विकम्प, p 265, n.
विकषा, p 107, n.
विकम्प, p 265, n.
विकसा, p 107, 9.
विकसित, p 33, n. p 87, 8.
विकस्वर, p 265, 30.
विकार, p 291, 15.
विकाश, p 362, n.
विकाशिन, p 265, n.
विकाशिन, p 265, n.
विकाशिन, p 265, 30.
विकिर, p 134, 33.
विकीरण, p 105, 61.
विकुम्भीय, p 260, 7.
विहृत, p 152, 9.
विहृति, p 291, 15.
विक्रम, p 341, 143.
p 216, 71.

विक्र—विच्छा.

विक्रय, p 241, 83.
विक्रयिक, p 340, 79.
विक्रान्त, p 210, 45.
विक्रिया, p 291, 15.
विक्रोह, p 240, 79.
विक्रोय, p 240, 82.
विक्रव, p 269, 44.
विच्छाव, p 296, 37.
विगत, p 283, 49.
विगतात्तंवा, p 242, 21.
विद्य, p 148, 46.
विद्यह, p 156, 21. p 195,
18. p 292, 22.
विषस, p 182, 28.
विषोक, p 53, n.
विह, p 262, 16.
विहाराज, p 7, 33.
विचक्षण, p 176, 5.
विचयन, p 294, 30.
विचर्चिका, p 150, 4.
विचारणा, p 33, 11.
विचार, p 33, n.
विचारित, p 283, 49.
विचि, p 61, n.
विचिकित्सा, p 33, 12.
विच्छन्दक, p 80, 11.
विच्छदक, p 80, n.
विच्छाय, p 394, 26.

विज—वित.

विजन, p 196, 22.
विजय, p 217, 78.
विजयिन, p 232, n.
विजिन, p 232, n.
विजिल, p 232, 46.
विज्जन, p 232, n.
विज, p 259, 4.
विज्ञात, p 261, 9.
विज्ञान, p 259, 4.
विज्ञानिक, p 259, n.
विट, p 390, 17.
विटङ्क, p 81, 15.
विटप, p 89, 14. p 338,
133.
विटपिन्, p 87, 5.
विट्खदिर, p 98, 30.
विट्चर, p 253, 23.
विड, p 231, 42.
विडङ्क, p 110, 25.
विडाल, p 128, 6.
विडोजस्, p 7, 36.
विडोजा, p 7, n.
वितंस, p 253, n.
वितण्डा, p 386, 9.
विवास, p 50, n.
वितथ, p 43, 22.
वितरण, p 182, 29.
वितर्हि, p 81, 16.

वित्त—विद्व.

वितर्दी, p 81, n.
 वितस्ति, p 159, 35.
 वितान, p 333, 116.
 ' p 169, 21.
 वित्त, p 121, 14.
 वित्तक, p 115, 14. p 244,
 101. p 229, 37.
 वित्त, p 261, 9. p 283,
 49. p 242, 90.
 विदर, p 287, 5.
 विदल, p 396, 32.
 विदारक, p 62, 10.
 विदारी, p 111, 28.
 p 113, n.
 विदारीगन्ध, p 113, 3.
 विदित, p 285, 57.
 विदिष्, p 16, 7.
 विदु, p 201, 5.
 विदुर, p 265, 30.
 विदुल, p 93, 10. p 93, 11.
 विदू, p 201, n.
 विद्व, p 283, 49.
 विद्वकर्णी, p 106, 3.
 विद्याधर, p 2, 6.
 विद्युत्, p 17, 11.
 विद्वज, p 217, 79,
 विद्वत्, p 283, 49.
 विद्वधि, p 151, 7.

विद्व—विना.

विद्वज, p 243, 93.
 विद्वजस्यता, p 116, 17.
 विद्वस्, p 176, 4. p 269,
 236.
 विद्वेष, p 51, 25.
 विद्व, p 329, n.
 विद्ववा, p 139, 11.
 विद्वस, p 182, n.
 विद्व, p 329, 104. p 256,
 38. p 289, n.
 विद्वत्, p 3, 12.
 विधि, p 3, 12. p 32, 6.
 p 185, 39. p 329,
 102.
 विधिदर्शिन, p 178,
 15. n.
 विधु, p 4, 17. p 18, 15.
 p 328, 102.
 विधुत, p 284, 56.
 विधुनन, p 287, n.
 विधुन्मुद, p 21, 28.
 विधुर, p 292, 20.
 विधुवन, p 287, 4.
 विधूनन, p 287, 4.
 विधेय, p 264, 24.
 विनययाहिन्, p 264, 24.
 विना, p 376, 3.
 विनाह, p 68, n.

विना—विपु.

विनायक, p 3, 9. p 7, 33.
 विनाय, p 292, 22.
 विनायोन्मुख, p 281, 41.
 विनिजय, p 240, n.
 विनीत, p 202, 12. p 264,
 25.
 विन्द, p 61, 6. p 265, 30.
 विन्दुजाखक, p 201, 7.
 विन्द्य, p 84, 3.
 विन्न, p 233, 49. p 284, 54.
 विपज, p 193, 11.
 विपक्षी, p 45, 3.
 विपक्ष, p 241, 83.
 विपक्षि, p 78, 2. p 315,
 54.
 विपक्षी, p 78, n.
 विपक्षि, p 211, 50. n.
 विपक्ष, p 76, 16.
 विपक्ष, p 211, 50.
 विपदा, p 211, n.
 विपर्यय, p 295, 33.
 विपर्यास, p 295, 33.
 विपश्चित्, p 176, 4.
 विपादिका, p 150, 3.
 विपाद्, p 69, 33.
 विपाद्या, p 69, 33.
 विपिन, p 86, 1.
 विपुल, p 274, 10.

विप्र—विभू.

विप्र, p 175, 4.
 विप्रकार, p 290, 15.
 विप्रकृत, p 268, 41.
 विप्रकृष्ट, p 275, n.
 विप्रकृष्टक, p 275, 18.
 विप्रतीसार, p 51, 25.
 विप्रयोग, p 294, 28.
 विप्रसम्बन्ध, p 268, 41.
 विप्रसम्बन्ध, p 54, 36. p 294, 28.
 विप्रसाप, p 42, 17. p 54, n.
 विप्रस्त्रिका, p 141, 20.
 विप्रुष, p 61, n.
 विप्रुष, p 290, 14.
 विप्रुष, p 61, 6. p 185, 38.
 विबन्ध, p 151, 6.
 विबन्धिका, p 251, n.
 विबुध, p 1, 2.
 विभय, p 242, 91.
 विभाकर, p 22, 30.
 विभाषरी, p 25, 4.
 विभावसु, p 11, 51. p 22, 32. p 366, 228.
 विभीतक, p 99, n.
 विभीतकी, p 99, n.
 विभूति, p 7, 31. n.
 विभूषण, p 164, 3.

विभू—विर.

विभूषण, p 53, 31.
 विभूषण, p 164, 2.
 विभनस, p 260, 8.
 विभना, p 260, 8.
 विभय, p 240, n.
 विभर्त्तन, p 290, 13.
 विभक्त, p 273, 5.
 विभक्ता, p 120, 9.
 विभक्तात्मक, p 273, 5.
 विभाहज, p 143, 25.
 विमान, p 9, 43.
 विमानना, p 51, n.
 विभू, p 18, 17.
 विभूषी, p 18, n.
 विभूषिका, p 119, 4.
 विभुदु, p 15, 2.
 विभुदुक्ता, p 9, 44.
 विभन, p 291, 18.
 विधात, p 264, 25.
 विद्यान, p 291, 18.
 विरजस्तनस, p 187, 44.
 विरति, p 296, 37.
 विरल, p 275, 15.
 विराज, p 291, 1.
 विराज, p 128, n.
 विराज, p 44, 2.
 विरज, p 3, n.
 विरज्जन, p 3, n.

विर—विब.

विरञ्चि, p 3, n.
 विरिञ्च, p 3, n.
 विरिञ्चि, p 3, 11.
 विरूपाक्ष, p 6, 28.
 विरोक, p 56, n.
 विरोचन, p 22, 31. p 332, 111.
 विरोध, p 51, 25. p 290, n.
 विरोधन, p 292, 21.
 विरोधीक्ति, p 42, 17.
 विर, p 56, 1.
 विरञ्च, p 264, 26.
 विरञ्चण, p 286, 2.
 विरञ्ज, p 158, n.
 विरञ्जित, p 47, 9.
 विरञ्ज, p 294, 28.
 विरञ्जय, p 58, n.
 विरञ्जप, p 42, 16.
 विरञ्ज, p 128, n.
 विरञ्ज, p 53, n.
 विरञ्जिन, p 283, 49.
 विरञ्जण, p 173, 35. p 294, 27.
 विरञ्जिणी, p 233, 50.
 विरञ्जय, p 58, 8.
 विरञ्ज, p 93, 12.
 विरञ्ज, p 328, 99.
 विरञ्ज, p 56, 1.

विव—विशा.

विवर्ण, p 251, 16.
 विवश, p 269, 44.
 विवस्वत्, p 22, 30.
 विवाद, p 4, 9.
 विवाह, p 190, 55.
 विविक्त, p 196, 22,
 p 325, 85.
 विविक्ता, p 196, n.
 विविध, p 182, 43. p 328,
 99.
 विवेक, p 184, 37.
 विव्भोक, p 53, 31.
 विष्, p 361, 216.
 p 220, 1.
 विष, p 72, n.
 विषङ्कट, p 274, 10.
 विषङ्कटा, p 274, n.
 विषङ्कटी, p 274, n.
 विषमसूत्र, p 71, n.
 विषद, p 36, 22.
 विषर, p 218, 84.
 विषल्या, p 118, 2. p 344,
 157. p 106, 1.
 विषसन, p 218, 83.
 विशाख, p 7, 35. p 212, n.
 विशाखा, p 20, 23.
 विशाय, p 295, 32.
 विशारण, p 218, n.

विशा—विश्व.

विशारद, p 327, 98.
 विशाल, p 274, 10.
 विशालता, p 168, 16.
 विशालत्वच्, p 91, 3.
 विशाला, p 123, 22.
 विशिख, p 212, 54.
 विशिखा, p 78, 3.
 विशेषक, p 170, 24.
 विश्व, p 36, n.
 विश्वम्भ, p 196, 23.
 विश्वयन, p 182, 29.
 विश्वाव, p 294, 28.
 विश्वत, p 261, 9.
 विश्व, p 230, 38. p 275,
 14. p 2, 5.
 विश्वकद्रु, p 252, 23.
 विश्वकर्मान्, p 332, 111.
 विश्वकेतु, p 5, 22.
 विश्वक्यन, p 4, n.
 विश्वतस्, p 379, n.
 विश्वेदेव, p 2, n.
 विश्वद्युच्, p 266, n.
 विश्वभेषज, p 230, 38.
 विश्वम्भर, p 4, 17.
 विश्वम्भरा, p 73, 2.
 विश्वसूत्र, p 3, 12.
 विश्वस्ता, p 139, 11.
 विश्वस्था, p 139, n.

विश्व—विष्ट.

विश्व, p 109, 18. p 230, n.
 विश्वास, p 196, 23.
 विष्, p 155, n.
 विष, p 58, 9. p 72, n.
 p 155, 19. p 365,
 225.
 विषद, p 36, n.
 विषधर, p 57, 7.
 विषमसूत्र, p 71, n.
 विषमच्छद, p 91, 3.
 विषय, p 35, 16. p 75,
 8. p 289, 11. p 343,
 154.
 विषयिन्, p 35, 17.
 विषवैद्य, p 58, 11.
 विषा, p 155, n. p 109,
 18.
 विषाण, p 316, 58.
 विषाणी, p 114, 7.
 विषुण, p 28, n.
 विषुप, p 28, n.
 विषुव, p 28, 14.
 विषुवत्, p 28, 14.
 विषुवान, p 28, n.
 विष्कार, p 134, 33.
 विष्कम्भ, p 82, 17.
 विष्टप, p 74, 6.
 विष्टम्भ, p 294, n.

विष्ट—विसा.

विष्टर, p 348, 171.
 विष्टरत्रयस्, p 3, 13.
 विष्टि, p 59, 3.
 विष्ठा, p 155, 19.
 विष्णु, p 3, 13.
 विष्णुकान्ता, p 110, 22.
 विष्णुपद, p 15, 2.
 विष्णुपदी, p 69, 31.
 विष्णुरथ, p 5 25.
 विष्कार, p 217, n.
 विष्ण, p 269, 13.
 विष्णक्, p 379, 13.
 विष्णक्सेन, p 3, 14.
 विष्णक्सेनप्रिया, p 121, 16.
 विष्णक्सेना, p 99, 36.
 विष्णश्च, p 379, 23.
 विष्णुद्रीची, p 266, n.
 विष्णुद्रक्, p 266, n.
 विष्णुद्रश्च, p 266, 34.
 विस, p 72, 42.
 विसकण्डिका, p 132, 25.
 विसप्रसून, p 72, 42.
 विसम्बाद, p 54, 36.
 विसर, p 135, 39.
 विसर्जन, p 182, 28.
 विसर्पण, p 292, 23.
 विसार, p 65, 17.
 विसारिन्, p 266, 31.

विसा—विह.

विसारी, p 65, n.
 विसिनी, p 71, 39.
 विस्तृत, p 280, 35.
 विस्तृतर, p 266, 31.
 विस्तृमर, p 266, 31.
 विस्त, p 241, 87.
 विस्तार, p 292, 22. n.
 विस्तार, p 88, 14. p 292, 22.
 विस्तृत, p 280, 35.
 विस्तृसा, p 147, 41.
 विस्तृकार, p 217, 76.
 विस्तृर्जय, p 17, n.
 विस्तृर्जय, p 17, n.
 विस्तृोट, p 151, 4.
 विसय, p 50, 19.
 विसयान्वित, p 264, 26.
 विस्तृत, p 280, 35.
 विस, p 36, 21.
 विसम्भ, p 339, 138.
 p 196, n.
 विससा, p 147, 41.
 विहग, p 134, 32.
 विहङ्ग, p 134, 32.
 विहङ्गन, p 134, 32.
 विहङ्गना, p 254, n.
 विहङ्गिका, p 254, 30.
 विहसित, p 54, 35.

विह—वीध.

विहस्त, p 269, 43.
 विहापित, p 182, 28.
 विहाय, p 15, n.
 विहायथा, p 15, n.
 विहायस्, p 15, 2. n.
 p 134, 32.
 विहाया, p 15, n.
 विहार, p 291, 16.
 विह्वल, p 269, 44.
 वी, p 134, n.
 वीकाश, p 362, 217.
 वीची, p 61, 5. n,
 वीज, p 32, 6. p 153, 13.
 वीजकोश, p 72, 43.
 वीजपूर, p 105, 59.
 वीजाकृत, p 221, 1.
 वीज्य, p 175, 2.
 वीणा, p 45, 3.
 वीणादण्ड, p 46, 7.
 वीणावाद, p 251, 13.
 वीतंस, p 253, 26.
 वीत, p 202, 11.
 वीति, p 202, n.
 वीतिहोत्र, p 10, 48.
 वीधि, p 86, n.
 वीधी, p 86, 4. p 325.
 90.
 वीध, p 273, 5.

वीना—वुन्.

वीनाह, p 68, 27.
 वीभत्स, p 50, 10. p 49,
 17.
 वीभत्सा, p 369, n.
 वीर, p 210, 45. p 49,
 17.
 वीरण, p 125, 29.
 वीरतर, p 125, 29.
 वीरतरु, p 96, 25.
 वीरपत्नी, p 141, 16.
 वीरपाश, p 216, 71.
 वीरपान, p 216, n.
 वीरभाष्या, p 141, 16.
 वीरनाह, p 141, 16.
 वीरहृत्, p 96, 23.
 वीराशंसन, p 215, 68.
 वीरसू, p 141, 16.
 वीरहनु, p 189, 52.
 वीरुध्, p 88, 9.
 वीर्यं, p 52, 29. p 153,
 13. p 344, 156.
 वीरध, p 328, 99.
 वु, p 384, n,
 वुक, p 105, n.
 वुज्, p 384, n.
 वुण्, p 384, n.
 वधित, p 245, 57.
 वुम्, p 384, 4.

वुष—वृत्ति.

वुष, p 225, n.
 वुषा, p 212, n.
 वुष, p 225, 22. p 394, n.
 वृंहित, p 217, 76.
 वृक, p 122, 7.
 वृकधूप, p 171, 29. p 172,
 30.
 वृक, p 154, n.
 वृकनु, p 154, n.
 वृका, p 154, n.
 वृक, p 284, 53.
 वृक्ष, p 87, 5.
 वृक्षभेदिन्, p 255, 34.
 वृक्षरुहा, p 105, 62.
 वृक्षवाटिका, p 86, 2.
 वृक्षादन, p 255, 34.
 वृक्षादनी, p 105, 62.
 वृक्षान्ध, p 229, 35.
 वृजिन, p 31, 1. p 332,
 111. p 276, 20.
 वृत्त, p 281, 41.
 वृत्ति, p 288, 8.
 वृत्त, p 276, 19. p 322,
 81. p 281, 41.
 वृत्ताध्ययनर्चि, p 184, 38.
 वृत्तान्त, p 40, 8. p 318, 66.
 वृत्ति, p 220, 1. p 220,
 2. p 288, n.

वृत्त—वृष.

वृत्तहनु, p 8, 38.
 वृत्ता, p 347, 166.
 वृषा, p 373, 9. p 377, 4.
 वृष, p 115, 10. p 147, 42.
 वृषत्व, p 147, 42.
 वृषदारक, p 118, 2.
 वृषजवस्, p 8, 37.
 वृषसङ्घ, p 147, 40.
 वृषा, p 140, 12.
 वृषि, p 112, 31. p 126,
 19.
 वृषिजीव, p 221, 4.
 वृषिजीविका, p 821, 4.
 वृषोच्च, p 236, 61.
 वृष्याजीव, p 221, 5.
 वृन्त, p 89, 15.
 वृन्द, p 135, 40.
 वृन्दभेद, p 136, 41.
 वृन्दारक, p 2, 4.
 वृष, p 110, n.
 वृषिक, p 130, 14
 p 299, 7.
 वृष, p 21, 29. p 236,
 61. p 113, 4. p 364,
 222.
 वृषण, p 157, 27.
 वृषदंशक, p 128, 6.
 वृषध्वज, p 6, 29.

वृष—वेत.

वृषम्, p 8, 38.
 वृषभ, p113,4.p235,59.
 वृषव, p 228, 1.
 वृषसन्ती, p 139, 9.
 वृषा, p 107, 6.
 वृषाकपायी, p 345, 158.
 वृषाकपि, p 337, 132.
 वृषी, p 187, 45.
 वृष्टि, p 17, 12.
 वृष्टि, p 239, 77.
 वृष्टिम्, p 67, n.
 वृष्टत्, p 274, 10.
 वृष्टिका, p 169, 19.
 वृष्टी, p 108, 12.p321,
 77. p 180, n.
 वृष्ट्यधि, p 148, 44.
 वृष्ट्यात्, p 10, 50.
 वृष्ट्याति, p 20, 25.
 वृष्टित, p 217, 76.
 वेम, p 305, 21.
 वेगिन्, p 209, 41.
 वेसि, p 163,49.p254,n.
 वेसो, p 102,49.p163,n.
 वेसु, p 124, 26.
 वेसक, p 201, n.
 वेसुध, p 251, 13.
 वेतन, p 256, 38.
 वेतस, p 93, 10.

वेत—वेष्टा.

वेतसत्, p 75, 9.
 वेतास, p 392, 21.
 वेत्वती, p 69, 34.
 वेद, p 39, 3.
 वेदना, p 287, 6.
 वेदि, p 179, 17. p81,n.
 वेदिका, p 81, 16.
 वेदी, p 81, n. p 179, n.
 वेध, p 288, 8.
 वेधनिका, p 255, 34.
 वेधसुरक्षक, p 118, 23.
 वेधस्, p 367,230.p3,12.
 वेधित, p 285, 57.
 p 283, 49.
 वेपथु, p 55, 38.
 वेम, p 254, n.
 वेमन्, p 254, 28,
 वेसा, p 357, 200.
 वेस, p 110, 24.
 वेसज, p 229, 35.
 वेष्टित, p 276, 21.
 p 280, 36.
 वेथ, p 78, 2. p 164, 1.
 वेथन्त, p 68, 28.
 वेथवार, p 229, n.
 वेथान, p 78, 4.
 वेथाम्, p 83, 19.
 वेष्टा, p 141, 19.

वेष्टा—वैदे.

वेष्टाजनसमान्यव, p78,2.
 वेप, p 164, n.
 वेपवार, p 229, n.
 वेष्टित, p 281, 40.
 वेसवार, p 229, 35.
 वेष्टत्, p 237, 70.
 वै, p 377, 5.
 वैकक्षक, p 173, 37.
 वैकक्षत, p 95, n.
 वैकुण्ठ, p 3, 13.
 वैद्यत, p 50, n.
 वैजनन, p 146, 39.
 वैजयन्त, p 8, 41.
 वैजयन्तिक, p 208, 39.
 वैजयन्तिका, p 101, 46.
 वैजयन्ती, p 215, 67.
 वैज्ञानिक, p 259, 4.
 वैखव, p 90, 18. p 187,
 45.
 वैखविक, p 251, 13.
 वैखिक, p 251, 13.
 वैयुक्, p 201, 9.
 वैतसिक, p 251, 14.
 वैतनिक, p 251, 15.
 वैतरणि, p 59, n.
 वैतरणी, p 59, 2. n.
 वेताखिक, p 215, 65.
 वैदेह, p 239, n.

वैदे—वौष.

वैदेहक, p 239, 78.
p 248, 3.

वैदेही, p 108, 15.

वैद्य, p 152, 8. n.

वैद्यपात्र, p 110, 21.

वैधातकि, p 10, n.

वैधात्र, p 10, 46.

वैधेय, p 270, 48.

वैधेयी, p 270, n.

वैनतेय, p 5, 24.

वैनीतक, p 206, 26.

वैनात्रेय, p 143, 25.

वैमेय, p 240, n.

वैयाघ्र, p 205, 21.

वैर, p 51, 25.

वैरनिर्यातन, p 217, 79.

वैरयुधि, p 217, 79.

वैरिन्, p 193, 10.

वैर्य, p 90, n.

वैवत्रिक, p 251, 15.

वैवस्वत, p 11, 54.

वैशाख, p 29, 16. p 239, 74.

वैश्य, p 220, 1.

वैश्ववण, p 14, 64.

वन्दानर, p 10, 48.

वैसारिण, p 65, 17.

वोख, p 245, 105.

वोषट, p 378, 8.

व्य—व्याघ्र.

व्य, p 288, 8.

व्यक्त, p 318, 65.

व्यक्ति, p 33, 9.

व्यय, p 354, 192.

व्यजन, p 174, 41.

व्यञ्जक, p 49, 16.

व्यञ्जन, p 334, 118.
p 393, 23.

व्यङ्ग्यक, p 98, 32.

व्यङ्ग्यन, p 98, n.

व्यत्यय, p 295, 33.

व्यत्यास, p 295, 33.

व्यथा, p 59, 3.

व्यथ, p 288, 8.

व्यथ्वा, p 76, 16.

व्यथ, p 291, 17.

व्यथीक, p 301, 12.

व्यवधा, p 18, 14.

व्यवहार, p 40, 9.

व्यवाय, p 190, 56.

व्यसन, p 335, 123.

व्यसनात्तं, p 269, 43.

व्यसत, p 276, 21.

व्याकुल, p 269, 43.

व्याकोष, p 87, n.

व्याकोष, p 87, 7.

व्याघ्र, p 127, 1.

व्याघ्रनख, p 116, 17.

व्याघ्र—व्युटि.

व्याघ्रपाद्, p 95, 18.

व्याघ्रपुच्छ, p 98, 31.

व्याघ्राट, p 130, 15.

व्याघ्री, p 108, 12.

व्याज, p 52, 30. p 53, 33.

व्याह, p 312, 45.

व्याहायुध, p 116, 17.

व्याध, p 252, 21.

व्याधि, p 115, 14. p 150, 2.

व्याधिवात, p 91, 4.

व्याधित, p 152, 9.

व्यान, p 12, 59.

व्यापाद, p 34, 13.

व्याप, p 280, n.

व्याप्य, p 115, 14.

व्याप, p 160, 38.

व्यायत, p 285, 62.

व्याय, p 57, 7. p 356, 198.

व्याययाह, p 58, n.

व्याययाहिन्, p 58, 11.

व्यायायुध, p 116, n.

व्यायी, p 356, n.

व्यायक्रोधी, p 385, n.

व्याहत्त, p 281, n.

व्यास, p 292, 22.

व्याहार, p 38, 1.

व्युत्थान, p 334, 121.

व्युटि, p 311, 41.

व्यूह—व्रीहि.

व्यूह, p 313, 47.
 व्यूहकव्यूह, p 207, 33.
 व्यूति, p 254, 29.
 व्यूह, p135,39.p210,47.
 व्यूहपाणि, p 210, 47.
 व्योकार, p 249, 7.
 व्योमक्षेप, p 6, 30.
 व्योमन, p 15, 1.
 व्योमवाम, p 9, 43.
 व्योष, p 247, 112.
 व्रज, p 135, 39.
 व्रज्या, p184,35.p214,63.
 व्रथ, p 151, 5.
 व्रत, p 184, 37.
 व्रतति, p319,69.p88,9.
 व्रतती, p 88, n.
 व्रतिन्, p 176, 7.
 व्रध, p 88, 12.
 व्रचन, p 255, 33.
 व्रक्षा, p 3, n.
 व्रात, p 135, 39.
 व्रात्य, p 189, 53.
 व्राह्म, p 189, 50.
 व्रीडा, p 53, 33.
 व्रीडन, p 51, n.
 व्रीडित, p 51, n.
 व्रीहि, p 223, 15.
 व्रीहिभेद, p 225, 20.

वैहे—यक.

वैहेय, p 221, 6.
 यकट, p 204, 20.
 यकल, p 18, 17.
 यकलिन्, p 65, 17.
 यकुन, p 134, 32.
 यकुनि, p 134, 32.
 यकुन, p134,32.p317,60.
 यकुन्ति, p 134, 32.
 यकुल, p 65, 19.
 यकुलाचक, p 124, 24.
 यकुलादनी, p 106, 4.
 p 111, 29.
 यकुलार्थक, p 65, 17.
 यकत्, p 155, 18.
 यकत्करि, p 236, 62.
 यक्त, p 267, n.
 यक्ति, p195,19.p216,71.
 p 219, 69. n.
 यक्तिधर, p 7, 36.
 यक्तिहेतिक, p 208, 87.
 यक्ती, p 319, n.
 यक्त, p 267, n.
 यक्तु, p 267, 36.
 यक्त, p 8, 37. p102,47.
 यक्तधनुस्, p 17, 12.
 यक्तपादप, p 98, 33.
 यक्तपुष्पी, p 118, 2.
 यक्त, p 267, n.

यक्ती—यत.

यक्ती, p 65, n.
 यक्तर, p 6, 25.
 यक्तीर्ष, p 279, n.
 यक्तु, p87, 8. p 214,61.
 p 66, 20.
 यक्त, p 14, 67. p67,23.
 p 116, 18.
 यक्तनख, p 67, 23. n.
 यक्तिनी, p 115, 14.
 यचि, p 8, n.
 यची, p 8, 40.
 यचीपति, p 8, 38.
 यटा, p 163, n.
 यटी, p 122, 19.
 यठ, p 270, 46.
 यथपथी, p 121, n.
 यथपुष्पिका, p 110, 25.
 यथस्तन, p 64, 16.
 यथ, p 146, n.
 p 236, n.
 यथ, p 236, n.p198,9.
 p 146, 39.
 यतकोटि, p 9, 43.
 यतहु, p 69, 33.
 यतपत्र, p 71, 40.
 यतपत्रक, p 130, 16.
 यतपद्मी, p 130, 13.
 यतपर्वन्, p 124, 26.

यत—यम.

यतपञ्चिका, p 109, 21.
 p 123, 23.
 यतपुष्पा, p 122, 17.
 यतप्रास, p 104, 57.
 यतभीरु, p 102, n.
 यतमन्त्र, p 8, 37.
 यतमान, p 398, 34.
 यतमूली, p 109, 19.
 यतयष्टिक, p 165, 6.
 यतवीर्या, p 124, 24.
 यतवेधिन, p 119, 6.
 यतसुदा, p 17, 10.
 यताङ्ग, p 204, 19.
 यतावरी, p 109, 19.
 यत्रु, p 193, 9. p 193, 11.
 यनि, p 21, n.
 यनैश्चर, p 21, 27.
 यनैस्, p 380, 17.
 यपय, p 41, 10.
 यपन, p 41, 10.
 यफ, p 204, 17.
 यफर, p 65, n.
 यफरी, p 65, 18.
 यवराख्य, p 83, 20.
 यब्द, p 35, 16. p 44, 1.
 यब्दयष्ट, p 162, 45.
 यब्दन, p 267, 38. p 44, n.
 यज, p 286, 3.

यम—यवि.

यमय, p 286, 3.
 यमन, p 181, 25. p 11, 54.
 यमनखसु, p 69, 32.
 यमल, p 155, 18.
 यचित, p 283, 47.
 यमी, p 98, 32.
 यमीक, p 216, n.
 यमीधाम्, p 226, 24.
 यमीर, p 98, 32.
 यमीरु, p 98, n.
 यम्ब, p 9, 43.
 यम्बर, p 61, 4. p 129, 10.
 यम्बरारी, p 5, 21. n.
 यम्बल, p 398, 34.
 यम्बा (म्बा), p 17, 10. n.
 यम्बाहत, p 222, n.
 यम्बु, p 67, n.
 यम्बुक, p 67, n.
 यम्बुक, p 67, 23.
 यम्बाखी, p 141, 19.
 यम्बा, p 6, 25. p 339, n.
 यम्बा, p 6, n. p 39, 37.
 यम्बा, p 223, 14.
 यय, p 159, 32.
 ययन, p 54, 36. p 174, 39.
 ययनीय, p 174, 39.
 ययासु, p 266, 33.
 ययित, p 266, 33.

ययु—यय्व.

ययु, p 57, 5.
 यया, p 174, 39.
 यय, p 124, 27. p 212, 55.
 ययलम्बन, p 7, 34.
 ययट, p 129, n.
 ययल, p 315, 55.
 ययलि, p 76, n.
 ययणी, p 76, n.
 ययहु, p 30, 19. p 30, 20.
 p 327, 95.
 ययभ, p 129, 11.
 ययल, p 212, 54.
 ययलि, p 132, n.
 ययभ्यास, p 212, 54.
 ययारि, p 132, 25.
 ययल, p 265, 28.
 ययलि, p 132, n.
 ययन, p 228, 32.
 ययवती, p 69, 34.
 ययसन, p 211, 51.
 ययीर, p 156, 21.
 ययीरिन्, p 33, 8.
 ययंरा, p 75, 11. p 350,
 177, p 231, 43.
 ययंरावसु, p 75, 11.
 ययंरिख, p 75, 11.
 ययंन्, p 31, n.
 यय्व, p 6, n.

शब्द—शब्द.

शब्दरी, p 25, 3.
 शब्दसा, p 214, n.
 शब्द, p 128, 7.
 शब्दभ, p 133, 28.
 शब्दस, p 128, 7.
 शब्दसिन्, p 128, 7.
 शब्दाटु, p 89, 15.
 शब्द, p 301, 13.
 शब्दादि, p 97, n.
 शब्द, p 98, 33. p 128, 7. p 214, 61.
 शब्दकी, p 115, 12.
 शब्द, p 219, 87.
 शब्द, p 252, 21.
 शब्दराख, p 83, 20.
 शब्दस, p 38, 26.
 शब्दसा, p 237, n.
 शब्दसी, p 237, 68.
 शब्द, p 129, 11. p 245, n.
 शब्दधर, p 18, 16.
 शब्दसांख्य, p 18, n.
 शब्दलोमन्, p 246, 107.
 शब्दांक, p 18, n.
 शब्दादन, p 130, 14.
 शब्दी, p 18, n.
 शब्दोच, p 246, 107.
 शब्दत्, p 372, 5. p 376, 1. p 379, 11.

शब्द—शब्दी.

शब्द, p 125, 33.
 शब्द, p 181, n.
 शब्द, 31, 4. p 285, 59.
 शब्द, p 351, 181. p 211, 50.
 शब्दक, p 244, 98.
 शब्दमार्ग, p 249, 7.
 शब्दाजीव, p 208, 35.
 शब्दी, p 351, n. p 214, 60.
 शब्द, p 89, 15.
 शब्दमञ्जरी, p 225, 21.
 शब्दशूक, p 225, 21.
 शब्दसम्बर, p 96, 25.
 शब्द, p 229, 34. p 118, 1.
 शब्दक, p 236, 64.
 शब्दुनिक, p 251, 14.
 शब्दीक, p 208, 37.
 शब्द, p 3, n.
 शब्दसुनि, p 3, 9.
 शब्दसिंह, p 3, 10.
 शब्दा, p 88, 11.
 शब्दानगर, p 78, 2.
 शब्दाङ्ग, p 127, 3.
 शब्दाधिका, p 88, 11.
 शब्दसिन्, p 87, 5.
 शब्दिक, p 250, 8.
 शब्दक, p 397, 33.
 शब्दी, p 400, 38.

शब्द—शब्द.

शब्द, p 53, 30.
 शब्द, p 255, 32.
 शब्दी, p 386, 9.
 शब्दिक, p 93, 12.
 शब्द, p 31, 3. p 231, n. p 147, 44.
 शब्दकुम्भ, p 243, 95.
 शब्दकौम्भ, p 243, n.
 शब्दसा, p 120, n.
 शब्द, p 163, 11.
 शब्द, p 62, 9. p 326, 92.
 शब्दहरित, p 75, 10.
 शब्द, p 75, 10.
 शब्द, p 255, n.
 शब्द, p 283, 47.
 शब्द, p 286, 3.
 शब्द, p 196, n.
 शब्द, p 41, n.
 शब्दन्, p 196, n.
 शब्दरी, p 250, 11.
 शब्दक, p 67, n.
 शब्दक, p 67, n.
 शब्दक, p 298, n.
 शब्द, p 348, 168.
 शब्दक, p 298, n.
 शब्दक, p 130, n. p 305, n.
 शब्द, p 91, n. p 327, 97.
 शब्ददी, p 91, 3. p 111, 29.

शारि—शास्त्रि.

शारिफख, p 258, 46.
 शारिका, p 112, 30.
 शार्कर, p 75, 11.
 शार्किन्, p 4, 14.
 शार्कुल, p 127, 1. p 273, 9.
 शार्कर, p 354, 190.
 शार्करी, p 25, n.
 शास्त्र, p 65, 19. p 78, 3.
 शास्त्रपर्वी, p 113, n.
 शास्त्रा, p 79, 6. p 88, 11.
 शास्त्राष्टक, p 301, 12.
 शास्त्रि, p 226, n.
 शास्त्रीन, p 294, 26.
 शास्त्रक, p 70, 38.
 शास्त्रर, p 67, 24.
 शास्त्रेय, p 110, 23. p 221, 6. p 226, 24.
 शास्त्रादि, p 97, 27. n.
 शास्त्राली, p 97, n.
 शास्त्रालीवेष्ट, p 97, 27.
 शास्त्रक, p 135, 38.
 शास्त्रर, p 94, 13.
 शास्त्रत, p 276, 22.
 शास्त्राल, p 263, n.
 शास्त्रालिक, p 296, 40.
 शासन, p 197, 25.
 शाशिता, p 3, n.
 शास्त्रि, p 197, n.

शास्त्र — शिच्.

शास्त्र, p 3, n.
 शास्त्र, p 351, 181.
 शास्त्रविद्, p 260, 6.
 शिंशपा, p 100, 43.
 शिक्क, p 254, 30.
 शिक्कित, p 280, 39.
 शिक्का, p 39, 4.
 शिक्कित, p 259, 4.
 शिक्कख, p 134, 31.
 p 163, n.
 शिक्कखक, p 163, 47.
 शिक्कर, p 84, 4. p 88, 12.
 शिक्करिणी, p 331, n.
 शिक्करिन्, p 331, 109.
 p 84, 1.
 शिक्का, p 11, 52. p 134, 31. p 163, 48. p 304, 20.
 शिक्काखक, p 163, n.
 शिक्कावत्, p 11, 50.
 शिक्कावत्, p 133, 30.
 शिक्कियोव, p 244, 101.
 शिक्किन्, p 133, 30. p 331, 109.
 शिक्किवाहन, p 7, 35.
 शिप्पु, p 93, 11. p 229, 34.
 शिप्पुज, p 247, 110.
 शिक्काण, p 244, n.
 शिच्, p 254, n.

शिक्का—शिल.

शिक्का, p 44, n.
 शिक्कित, p 44, 2.
 शिक्किनी, p 211, 53.
 शितद्, p 69, 33.
 शितशिव, p 230, n.
 शितशूक, p 223, n.
 शिति, p 324, n.
 शितिकख, p 6, 27.
 शितिसारक, p 95, 19.
 शितो, p 324, 85.
 शिपविष्ट, p 310, n.
 शिपिष्ट, p 310, 37.
 शिक्का, p 88, 12.
 शिक्काकन्द, p 72, 43.
 शिक्का, p 226, n.
 शिक्कि, p 226, n.
 शिरर्, p 126, n.
 शिरस्, p 88, 12. p 162, 46.
 शिरख, p 207, 32.
 शिरख, p 163, 49.
 शिरा, p 154, n.
 शिरीव, p 101, 43.
 शिरोयीव, p 394, n.
 शिरोधि, p 160, 39.
 शिरोरत्न, p 165, 4.
 शिरोरत्न, p 162, 46.
 शिरोस्त्रि, p 156, 20.
 शिल, p 220, n. p 84, 1.

शिला—शिश्र.

शिला, p 81, 13. p 84, 4.
 शिलाजल, p 245, 104.
 शिली, p 67, 24.
 शिलीमुख, p 304, 19.
 शिलोज्ञ, p 84, 1.
 शिल्प, p 256, 35.
 शिल्पशास्त्र, p 79, n.
 शिल्पशास्त्रा, p 79, n.
 शिल्पशास्त्र, p 79, n.
 शिल्पिन्, p 249, 5.
 शिल्पिकी, p 115, n.
 शिव, p 6, 25. p 31, 3.
 शिवक, p 238, 73.
 शिवमूर्त्ति, p 105, 62.
 शिवा, p 6, 32. p 128, 5.
 p 98, 32. p 399, n.
 p 100, 40. p 361,
 214. p 116, 15.
 शिविका, p 204, 21.
 शिविपिट, p 310, n.
 शिविर, p 199, 1.
 शिवी, p 7, n.
 शिविर, p 19, 20. p 29, 18.
 शिवु, p 135, 38. p 239, 75.
 शिवुक, p 65, 18.
 शिवुत्त, p 146, 40.
 शिवुनार p 66, 20.
 शिश्र, p 157, 27.

शिश्रि—शुक.

शिश्रिदान, p 270, 46.
 शिश्रि, p 197, 26.
 शिश्रि, p 177, 10.
 शिश्रि, p 171, n.
 शीकर, p 17, 13.
 शीम, p 13, 60.
 शीत, p 19, 20. p 19, 21.
 p 93, 10. p 94, 15.
 p 393, 22.
 शीतक, p 252, 19.
 शीतभीर, p 102, 50.
 शीतल, p 19, 21. p 121, 15.
 शीतलवातक, p 121, n.
 शीतशिव, p 115, 10.
 p 110, 23. p 230, n.
 शीता, p 223, n.
 शीतल, p 222, n.
 शीफाखिका, p 103, n.
 शीघ्र, p 257, 42. p 398, 34.
 शीघ्रं, p 162, 46.
 शीघ्रक, p 207, 31.
 शीघ्रच्छेद्य, p 269, 45.
 शीघ्रय, p 163, 49.
 शील, p 258, 203.
 p 51, 26.
 शीवल, p 71, n.
 शुक, p 117, 20.
 शुकनास, p 99, 37.

शुक्ति—शुभ्र.

शुक्ति, p 67, 23. p 116,
 18. p 324, 85.
 शुक्र, p 11, 51. p 153,
 13. p 29, 16. p 21, 26.
 शुक्रता, p 124, n.
 शुक्रशिव, p 2, 7.
 शुक्र, p 402, n. p 306, 22.
 शुक्रा, p 402, n.
 शुच, p 51, 25.
 शुचि, p 11, 52. p 29, 16.
 p 36, 22. p 307, 29.
 शुचिद, p 230, n.
 शुचि, p 230, 38.
 शुचता, p 257, 41.
 शुचतापान, p 257, 41.
 शुद्धि, p 69, n.
 शुद्धान्त, p 80, 12. p 319, 68.
 शुनक, p 252, 22.
 शुनासीर, p 8, n.
 शुनासीर, p 8, n.
 शुनि, p 252, n.
 शुनी, p 252, 23.
 शुन्य, p 273, n.
 शुभंदु, p 271, 50.
 शुभ, p 31, 3. p 393, 23.
 शुभदन्ती, p 16, n.
 शुभवासन, p 36, n.
 शुभान्वित, p 271, 50.
 शुभ्र, p 36, 22. p 355, 194.

शुभ—शूर.

शुभदन्ती, p 16, 6.
 शुभांशु, p 18, 15.
 शुभक, p 197, 27.
 शुभक. p244, 98. p253, 27.
 p 393, 23.
 शुभवा, p 253, n.
 शुभवी, p 253, n.
 शुभ, p 253, n.
 शुभूषा, p 184, 34.
 शुभि, p 56, n.
 शुभिर, p 56, 2.
 शुभिरा, p 116, 17.
 शुभी, p 56, n.
 शुभकान्त, p 154, 14.
 शुभकल, p 263, n.
 शुभ, p 10, n.
 शुभन्, p 10, n.
 शूक, p 226, 28.
 शूककीट, p 180, 14.
 शूकधान्य, p 226, 24.
 शूकर, p127, 2. p253, 23.
 शूकधिमि, p 106, 5.
 शूद्र, p 248, 1.
 शूद्रा, p 140, 13.
 शूद्री, p 140, 13.
 शून्ध, p 273, 6.
 शूर, p 21, n. p 210, 45.
 शूरण, p 123, 22.

शूर्प—शेष.

शूर्प, p 227, 26.
 शूर्पा, p 256, n.
 शूर्पा, p 256, n.
 शूर्प, p 357, 199.
 शूर्पाकत, p 231, 45.
 शूर्पिन्, p 6, 25.
 शूर्प, p 231, 45.
 शूर्पाक, p 128, 5.
 शूर्पाक, p 166, 10.
 p 201, 9.
 शूर्पाक, p 239, 76.
 शूर्पाक, p166, n. p201, n.
 शूर्प, p 84, 4. p 119, 8.
 p 306, 27.
 शूर्पाक, p 229, 37.
 शूर्पाक, p 77, 17.
 शूर्पाक, p 49, 17.
 शूर्प, p 67, n.
 शूर्पिणी, p 267, 66.
 शूर्पिन्, p 113, n.
 शूर्पी, p 67, 25. p 109,
 18. p 113, 4.
 शूर्पीकनक, p 243, 96. n.
 शूर्प, p 282, 45.
 शेषर, p 173, 38.
 शेष, p 157, n.
 शेषस्, p 157, n.
 शेष, p 157, n.

शेष—शोष.

शेषस्, p 157, 27.
 शेषालि, p 103, n.
 शेषालिका, p 103, 51.
 p 386, 7.
 शेषाली, p 103, n.
 शेष, p 157, n.
 शेषी, p 33, 10.
 शेष, p 94, 15.
 शेषधि, p 14, 67.
 शेषल, p 71, n.
 शेषल, p 71, n.
 शेष, p 57, 4. p397, 32.
 शेष, p 177, 10.
 शेषरिक्, p 107, 7.
 शेषरेय, p 107, n.
 शेष, p 84, 1.
 शेषालिन्, p 250, 12.
 शेष, p93, 12. p250, 12.
 शेषेय, p 115, 11.
 शेषल, p 71, 38.
 शेषलिनी, p 69, 30.
 शेषल, p 71, 38.
 शेष, p 146, 40.
 शोष, p 51, 25.
 शोषिन्, p 10, 49.
 शोषिस्, p 23, 36.
 शोष, p 69, 34. p87, 24.
 शोषक, p 99, 38.

शोण—शमश्रु.

शोणरत्न, p 243, 93.
 शोणा, p 37, n.
 शोणित, p 154, 15.
 शोणी, p 37, n.
 शोच, p 150, 3.
 शोचनी, p 121, 14.
 शोचनी, p 82, 18.
 शोधित, p 232, 46.
 p 273, 5.
 शोफ, p 150, 3.
 शोभन, p 272, 1.
 शोभा, p 19, 19.
 शोभाञ्जन, p 93, 11.
 शोष, p 150, 2.
 शोक, p 136, 43.
 शोक्त्रिकेव, p 58, 10.
 शोण्ड, p 264, 23.
 शोण्डिक, p 250, 10.
 शोण्डी, p 108, 15.
 शोणोदनि, p 3, 10.
 शोरि, p 4, 16. p21,27.
 शोयं, p 216, 70.
 शोयिक, p 250, 8.
 शोयकल, p 263, 19.
 शेरात, p 289, 10.
 शमयान, p 219, 87.
 शमश्रु, p 163, 50.
 शमश्रुन्, p 163, 50.

श्याम—श्री.

श्याम, p37,23. p341,145.
 श्यामल, p 37, 23.
 श्यामा, p99,35. p111,27.
 p112,30. p341,145.
 श्यामाक, p 125, 31.
 श्याल, p 144, 32.
 श्याव, p 37, 25.
 श्येता, p 36, n.
 श्येन, p 130, 15.
 श्येनपाता, p 386, n.
 श्येनी, p 37, n.
 श्येनपाता, p 336, 6.
 श्योनाक, p 99, 37.
 श्रदा, p 329, 105.
 श्रदासु, p 265, 27.
 p 142, 21.
 श्रयण, p 289, 12.
 श्रव, p 288, n. p 162, n.
 श्रवण, p 162, 45.
 श्रवस्, p 162, 45.
 श्रविष्ठा, p 20, 23.
 श्राणा, p 233, 50.
 श्राव, p 182, 30.
 श्रावदेव, p11,54. p162, n.
 श्राव, p 289, 12.
 श्रावण, p 29, 16.
 श्रावणिक, p 29, 16.
 श्री, p 5, 22.

श्रीक—श्रेय.

श्रीकण्ठ, p 6, 27. 46,
 श्रीघन, p 3, 9. 53,
 श्रीद, p 14, 65. 26.
 श्रीपति, p 4, 16.
 श्रीपण, p101,46. p315,55.
 श्रीपरिष्ठा, p 95, 21.
 श्रीपर्णी, p 94, 16.
 श्रीफल, p 93, 12.
 श्रीफली, p 108, 13.
 श्रीवत्, p95,20. p262,14.
 श्रील, p 262, 14.
 श्रीवत्स, p 4, n.
 श्रीवत्सलाञ्छन, p 4, 17.
 श्रीवास, p 172, 30.
 श्रीवासस्, p 172, n.
 श्रीवेष्ट, p 172, 30.
 श्रीसंज्ञ, p 171, 27.
 श्रीहस्तिनी, p 102, 50.
 श्रुत, p 322, 79.
 श्रुति, p 39, 3. p162,45.
 p 321, 76.
 श्रुष्ट, p 216, n.
 श्रुष्टन्, p 216, 70.
 श्रेणि, p 239, 5.
 श्रेणी, p 249, n.
 श्रेयस्, p 34, 15. p31, 2.
 p 273, 8.
 श्रेयसी, p 100,40. p106,
 3. p 108, 16.

श्रेष्ठ—श्लशु.

श्रेष्ठ, p 273, 8.
 श्रेष्ठी, p 249, n.
 श्रेष्ठ, p 149, 48.
 श्रेष्ठि, p 157, n. p 385 n.
 श्रेष्ठिफलक, p 157, 25.
 श्रेष्ठो, p 157, 25. n.
 श्रेष्ठिफल, p 157, n.
 श्रेष्ठ, p 162, 45.
 श्रेष्ठिय, p 176, 6.
 श्रेष्ठ, p 162, n.
 श्रेष्ठट्, p 378, 8.
 श्रेष्ठ, p 274, 11.
 श्रेष्ठ, p 262, n.
 श्रेष्ठ, p 289, 11.
 श्रेष्ठण, p 153, 11.
 श्रेष्ठन्, p 153, 13.
 श्रेष्ठह, p 153, 11.
 श्रेष्ठतक, p 94, 15.
 श्रेष्ठ, p 298, 2.
 श्रेष्ठवस्, p 31, 3.
 श्रेष्ठद्रा, p 109, 17.
 श्रेष्ठ, p 252, n.
 श्रेष्ठिय, p 400, 40.
 श्रेष्ठच, p 252, 20.
 श्रेष्ठ, p 56, 2.
 श्रेष्ठयु, p 150, 3.
 श्रेष्ठि, p 220, 2.
 श्रेष्ठुर, p 144, 31.

श्लशु—षष्ठ.

श्लशुरो, p 146, 37.
 श्लशुर्ष, p 342, 148.
 श्लशु, p 144, 31.
 श्लशुश्लशुरो, p 146, 37.
 श्लशु p 382, 22.
 श्लसन, p 12, 57. p 98, 33.
 श्लविध्, p 128, 7.
 श्लित्, p 151, 5.
 श्लेत, p 36, 22. p 151, n.
 p 243, 97.
 श्लेतगदत्, p 132, 23.
 श्लेतनरिच, p 247, 110.
 श्लेतरक्त, p 37, 25.
 श्लेतसुरसा, p 103, 51.
 श्लेता, p 36, n.
 श्लेत, p 151, n.
 श्लेटी, p 122, n.
 श्लेत्कर्षन्, p 176, 4.
 श्लेत्पद, p 133, 29.
 श्लेभिज्ञ, p 3, 9.
 श्लेत्पन्थ, p 97, 29.
 श्लेत्पन्था, p 109, 21.
 श्लेत्पन्थिका, p 122, 19.
 श्लेत्, p 45, 1.
 श्लेडानन, p 7, 34.
 श्लेष्ठ, p 146, n. p 236, 62.
 p 72, 42.

षट्—संफु.

षट्क, p 226, 24.
 षट्क्य, p 221, 7.
 षाण्मातुर, p 7, 36.
 संक्रन्दन, p 8, 39.
 संक्रम, p 293, n.
 संक्राम, p 293, 25.
 संजु, p 376, n.
 संक्षेपण, p 292, 21.
 संख्या, p 216, 72.
 संख्या, p 33, 11. p 241, 83.
 संख्यात, p 275, 14.
 संख्यान, p 33, n.
 संख्यावत्, p 176, 5.
 संख्येव, p 241, 84.
 संपद्, p 40, 7.
 संपान, p 216, 74.
 संपाह, p 213, 58.
 p 290, 14.
 संज्ञ, p 148, n.
 संज्ञपन, p 218, 82.
 संज्ञा, p 309, 35. p 40, n.
 संज्ञ, p 148, 47.
 संज्वर, p 11, 53.
 संडीन, p 135, 37.
 संदाव, p 217, 79.
 संद्राव, p 217, 79.
 संफुल्ल, p 87, 7.

संमा—संस्त.

संमार्जनी, p 82, 18.
 संमृष्ट, p 232, 46.
 संयत्, p 216, 74.
 संयत, p 268, 42.
 संयम, p 291, 18.
 संयमन, p 79, n.
 संयाम, p 291, 18.
 संयुग, p 216, 73.
 संयोगित, p 281, n.
 संयोजित, p 281, 41.
 संराव, p 44, 2.
 संलाप, p 42, 17.
 संव्यान, p 169, 18.
 संयमक, p 215, 66.
 संयय, p 33, 12.
 संयथापचमानस, p 259, 5.
 संयय, p 34, 14.
 संयुत, p 285, 58.
 संश्लेष, p 294, 30.
 संसत्, p 178, n.
 संसक्त, p 275, 17.
 संसद्, p 178, 14.
 संसरण, p 77, 18. p 316, 57.
 संसिद्धि, p 55, 37.
 संस्कार, p 173, 36.
 संस्कारहीन, p 189, 53.
 संस्कृत, p 328, 83.
 संसार, p 346, 163.

संस्त—सग.

संस्तव, p 292, 23.
 संस्ताव, p 295, 34.
 संस्थाप, p 343, 153.
 संस्था, p 197, 26.
 संस्थान, p 336, 127.
 संस्थित, p 218, 85.
 संस्थायी, p 122, 19.
 संस्फोट, p 216, n.
 संस्फोट, p 216, 73.
 संहत, p 277, 25. p 160, 36.
 संहतजातु, p 148, n.
 संहतजातुक, p 148, 47.
 संहतस, p 160, 36.
 संहति, p 135, 40.
 संहनन, p 156, 21.
 संहार, p 59, 2.
 संहति, p 40, 9.
 सकल, p 275, 15.
 सकत्, p 155, n. p 372, 4.
 सकलप्रज, p 131, 20.
 सकलस, p 65, n.
 सकृपला, p 98, 32.
 सकृपली, p 98, n.
 सकथि, p 156, 24.
 सखि, p 194, 12.
 सखी, p 140, 12. p 194, n.
 सख्य, p 194, 12.
 सगर्भ, p 145, 34.

सगो—सज्ज.

सगोत्र, p 145, 38.
 सग्धि, p 234, 55.
 सङ्कट, p 279, 34.
 सङ्कर, p 82, 18.
 सङ्कर्षण, p 4, 19.
 सङ्कलित, p 281, 42.
 सङ्कल्प, p 33, 11.
 सङ्कसुक, p 269, 43.
 सङ्काय, p 256, 38.
 सङ्कीर्ण, p 248, 1. p 316, 59. p 279, 35.
 सङ्कल, p 279, 35. p 43, 20.
 सङ्कोच, p 170, 26.
 सङ्ग, p 294, 29.
 सङ्गत, p 43, 19.
 सङ्गम, p 294, n. p 398, 34.
 सङ्कर, p 348, 168.
 सङ्कीर्ण, p 285, 58.
 सङ्कट, p 281, 42.
 सङ्ग, p 136, 41.
 सङ्गतात, p 59, n. p 135, 39.
 सचि, p 8, n.
 सचिव, p 360, 208.
 सची, p 8, n.
 सज्जन्तास, p 75, 10.
 सज्जस्, p 377, n.
 सज्ज, p 207, 33.
 सज्जन, p 199, 1. p 175, 2.

सञ्ज—सत्याः

सञ्जना, p 202, 10.
 सञ्जय, p 135, 39.
 सञ्चार, p 293, n.
 सञ्चारिका, p 141, 17.
 सञ्जवन, p 79, 6.
 सटा, p 163, 48.
 सटी, p 122, n.
 सणसूत्र, p 64, 16.
 सण्ड, p 146, n.
 सत्, p 176, n. p324, n.
 सतत, p 13, 61.
 सतपुष्पा, p 122, n.
 सति, p 319, n.
 सती, p 138, 6. p324, n.
 सतीनक, p 224, n.
 सतीर्थ, p 177, n.
 सतीर्थ, p 177, 11, n.
 सतील, p 224, n.
 सतीलक, p 224, 16.
 सत्कुमार, p 10, n.
 सत्तम, p 273, 8.
 सत्त्री, p 194, n.
 सत्त, p 361, n.
 सत्यथ, p 76, 16.
 सत्य, p43, 22. p344, 156.
 सत्यङ्कार, p 240, 83.
 सत्यवचस्, p 186, 42.
 सत्याकृति, p 240, 83.

सत्या—सध्र.

सत्यान्त, p 120, 3.
 सत्यापन, p 240, 83.
 सत्यापना, p 240, n.
 सत्त, p 351, 183.
 सत्ता, p 377, 4.
 सत्विन्, p 194, 15.
 सत्त, p 32, n.
 सत्त, p 361, 215.
 सत्तर, p 13, 60.
 सद, p 178, 15, n.
 सदन, p 79, 5.
 सदस्, p 178, 15.
 सदस्य, p 178, 15.
 सदा, p 382, 22.
 सदागति, p 12, 57.
 सदातन, p 276, 22.
 सदनीरा, p 69, 33.
 सदाय, p 198, 28.
 सदच्च, p 256, 37.
 सदध्, p 256, 37.
 सदध, p 256, 37.
 सदेश, p 275, 16.
 सधन्, p 78, 4.
 सद्यस्, p 378, 9.
 सधर्मिणी, p 138, n.
 सध्रीक्, p 266, n.
 सध्रश्, p 266, 34.
 सध्रची, p 266, n.

सन—सन्धा.

सनत्, p 381, n.
 सनत्कुमार, p 10, 45.
 सनसूत्र, p 64, n.
 सना, p 381, 17.
 सनात्, p 381, n.
 सनातन, p 276, 22.
 सनाभि, p 145, 33.
 सनि, p 183, 32.
 सनिष्ठेय, p 43, 21.
 सनी, p 183, n.
 सनीड, p 275, 16.
 सन्तत, p 13, 61.
 सन्तति, p 175, 1.
 सन्तप्त, p 284, 52.
 सन्तमस, p 56, 4.
 सन्तान, p 175, 1. p9, 46.
 सन्ताप, p 11, 53.
 सन्तापित, p 284, 52.
 सन्दान, p 238, 74.
 सन्दानित, p 282, 44.
 सन्दाय, p 217, 79.
 सन्धित, p 280, 35.
 p 282, 44.
 सन्देशवाच्, p 42, 18.
 सन्देशहर, p 195, 16.
 सन्देश, p 34, 12.
 सन्धोह, p 135, 39.
 सन्धा, p 329, 105.

सन्धा—सम.

सन्धान, p 257, 42.
 सन्ध्या, p 24, 3. n.
 सन्धि, p195, 18. p289, 11.
 सन्धिनी, p 237, 69.
 सन्नकद्रु, p 94, 15.
 सन्नच, p207, 33. p269, 44.
 सन्नय, p 343, 153.
 सन्निकर्षण, p 292, 23.
 सन्निकषट्, p 275, 16.
 सन्निय, p 292, n.
 सन्नियि, p 292, 23.
 सन्नियेय, p 82, 19.
 सपत्न, p 193, 10.
 सपदि, p377, 2. p378, 9.
 सपय्या, p178, 13.
 p 184, 34.
 सपियङ्, p 145, 33.
 सपीति, p 234, 55.
 सप्तकी, p 166, 10.
 सप्ततन्तु, p 178, 13.
 सप्तपथं, p 91, 3.
 सप्तर्षि, p 21, 28.
 सप्तखा, p103, 53. p119, 8.
 सप्तार्चिस्, p 11, 51.
 सप्तात्र, p 22, 30.
 सप्ति, p 202, 12.
 सफरी, p 65, n.
 सभर्तृका, p 140, 12,

सभा—सम.

सभा, p 79, 6. p178, 14.
 p 340, 140.
 सभाजन, p 287, 7.
 सभासत्, p 178, n.
 सभासद्, p 178, 16.
 सभास्तार, p 178, 16.
 सभिक, p 258, 44. n.
 सभ्य p175, 2. p178, 16.
 सभ, p256, 37. p275, 14.
 समप्य, p 275, 15.
 समक्षा, p107, 9. p119, 7.
 समज, p 136, 42.
 समक्षा, p 41, n.
 समख्या, p41, n. p178, 14.
 समञ्जस, p 197, 24.
 समधिक, p 277, 25.
 समनस्, p 337, 130.
 समन्तत, p 379, 13.
 समन्तदुग्धा, p 110, 24.
 समन्तभद्र, p 4, 8.
 समन्तात्, p 379, n.
 समन्वितसद्व, p 45, 3.
 समपद्, p 212, n.
 सवम्, p 377, 4.
 समव, p24, 1. p343, 151.
 समया, p378, 7. p375, 14.
 समर, p 216, 73.
 समर्थ p 325, 89.

सम—समा.

समर्थन, p 197, 25.
 समर्थक, p 260, 7.
 समर्थ्याद, p 275, 16.
 समपत्तिन्, p 11, 53.
 समवाय, p 135, 40.
 समष्टिवा, p 123, 22.
 समसन, p 292, 21.
 समस्त, p 275, 4.
 समस्या, p 40, 7.
 समस्यायां, p 40, n.
 समा, p 30, 20.
 समांसमोना, p 238, 73.
 समाकर्षिन्, p 36, 20.
 समाख्या, p 41, n.
 समाधात, p 216, 74.
 समाज, p 136, 42.
 समाधि, p34, 14. p 328, 100.
 समान, p12, 59. p256, 37.
 समानोदयं, p 145, 34.
 समाख्यम्, p 294, 27.
 समावाय, p 135, n.
 समावृत्त, p 177, 10.
 समासाद्य, p 281, 42.
 समासायां, p 40, 7.
 समाहार, p 291, 16.
 समाहित, p 285, 58.
 समावृत्ति, p 40, 7.

समा—समु.

समाङ्ग्य, p 258, 46.
 समिति, p178,14. p320,
 73. p 216, 74.
 समिध्, p 89, 13.
 समीक, p 216, 72.
 समीप, p 275, 16.
 समीर, p 12, 58.
 समीरय, p 12, 58.
 p 105, 59.
 समुच्चय, p 291, 16.
 समुच्छ्रय, p 343, 154.
 समुच्छिन्न, p 284, 56.
 समुत्पिञ्ज, p 215, 67.
 समुदक्त, p 281, 39.
 समुदय, p 135, 40.
 समुदाय, p 135, 40.
 p 216, 74.
 समुद्र, p174,n.p390,17.
 समुद्रक, p 174, 40.
 समुद्यत, p 264, 23.
 समुद्वरण, p 316, 58.
 समुद्र, p 60, 1.
 समुद्रफेन, p 246, n.
 समुद्रात्मा, p 107, 10.
 p 113, 4. p117,21.
 समुन्दन, p 294, 29.
 समुच्च, p 284, 55.
 समुच्चय, p 330, 106.

समु—सम्य.

समुपजीव, p 378, n.
 समुह्य, p 180, 20.
 समूह, p 129, 9.
 समूह, p 135, 39.
 समूह, p 261, 11.
 समुच्चि, p 289, 10.
 सम्यत्ति, p 211, 50.
 सम्यद, p 211, 49.
 सम्यराय, p 343, 152.
 सम्यरायक, p 216, n.
 स(य)म्याक, p 91, 4. n.
 सम्यधान, p 336, 127.
 सम्यटक, p 174, 40.
 सम्यति, p 383, 23.
 सम्यदाय, p 287, 7.
 सम्यधारणा, p 197, 25.
 सम्यहार, p 216, 73.
 सम्य, p 9, n.
 सम्यस, p 398, n.
 सम्याकृत, p 222, 9.
 सम्याध, p 279, 34.
 सम्यसी, p 141, n.
 सम्योद, p 70, 35.
 सम्यून, p54,34.p293,26.
 सम्यद, p 31, 2.
 सम्यूचन, p 287, 6.
 सम्यङ्, p 266, n.
 सम्यङ्, p 43, 22.

सम्या—सर.

सम्याङ्, p 191, 3.
 सम्य, p 9, n.
 सम्यत्, p 380, 16.
 सम्यत्सर, p 30, 20.
 सम्यदन, p 287, 4.
 सम्यदना, p 287, n.
 सम्यनन, p 287, n.
 सम्यर, p 129, n.
 सम्यरारि, p 5, n.
 स(य)म्यरी, p 107, 6. n.
 सम्यर्त्त, p 30, 22.
 सम्यर्त्ति, p 72, n.
 सम्यर्त्तिका, p 72, 43.
 सम्यर्त्ती, p 72, n.
 सम्यस, p 398, n.
 सम्यसय, p 83, 19.
 सम्याङ्गन, p 292, 22.
 सम्यित्, p 33, 10.
 सम्यिद्, p34,14.p33,10.
 p 327, 95.
 सम्यिदित, p 285, 58.
 सम्यीचय, p 294, 30.
 सम्यीत, p 281, 40.
 सम्येग, p 54, 34.
 सम्येद, p 287, 6.
 सम्येय, p 54, 36.
 सम्येष, p 275, n.
 सर, p 212, n.

सर—सर्ज.

सरक, p 257, 43.
 सरवा, p 133, 26.
 सरट्, p 129, n.
 सरट, p 129, 12.
 सरणा, p 111, n. p 122, 18.
 सरणि, p 76, 15.
 सरणी, p 122, n.
 सरणि, p 160, 37.
 सरना, p 252, 23.
 सरल, p 100, 40. p 260, 8.
 सरलद्वय, p 172, 30.
 सरला, p 111, 26.
 सरल्य, p 212, n.
 सरस्, p 68, 28.
 सरसा, p 111, n.
 सरसी, p 68, 28.
 सरसीरुह, p 71, 40. n.
 सरसत्, p 60, 1. p 317, 60.
 सरसती, p 38, 1. p 69, 34.
 सराव, p 228, 32. n.
 सरित्, p 68, 29.
 सरित्पति, p 60, 1.
 सरित्, p 60, n.
 सरिषप, p 224, n.
 सरीरुप, p 57, 7. n.
 सर, p 213, n.
 सर्ज, p 96, 25.
 सर्जक, p 96, 24.

सर्ज—सर्वा.

सर्जरस, p 171, 29.
 सर्जिका, p 247, n.
 सर्जिकाचार, p 247, 109.
 सर्प, p 57, 6.
 सर्पराज, p 57, 4.
 सर्पिणी, p 57, n.
 सर्पिन्, p 233, 52.
 सर्पी, p 57, n.
 सर्वसङ्गा, p 73, 3.
 सर्व, p 6, 26. p 275, 14.
 सर्वज्ञ, p 6, 28.
 सर्वतत्, p 379, 13.
 सर्वतोभद्र, p 80, 10.
 p 100, 42.
 सर्वतोभद्रा, p 94, 16.
 सर्वतोमुख, p 60, 4.
 सर्वदा, p 382, 22.
 सर्वधुरावह, p 237, 66.
 सर्वधुरीण, p 237, 66.
 सर्वमङ्गला, p 7, 32.
 सर्वरस, p 171, 29.
 सर्वसा, p 214, 61.
 सर्वसिद्धिन्, p 187, 84.
 सर्ववेदस्, p 177, 9.
 सर्वसचङ्गन, p 214, 62.
 स(य)र्वाणी, p 7, 32.
 सर्वासुभूति, p 111, 26.
 सर्वात्मभोजिन्, p 263, 22.

सर्वा—सह.

सर्वाजीन, p 263, 22.
 सर्वाभिसार, p 214, 62.
 सर्वायं, p 3, n.
 सर्वायंसिद्ध, p 3, 10.
 सर्वौघ, p 214, 62.
 सर्वप, p 224, 17.
 सहित, p 60, 3.
 सहकी, p 115, n.
 सह, p 178, 13.
 सहन, p 188, 46.
 सहस्र, p 155, 12.
 सहसा, p 111, n.
 सहित, p 22, 32.
 सहिष, p 275, 16.
 सवेद्य, p 275, 16.
 सव्य, p 279, 34.
 सव्येष्ट, p 206, n.
 सव्येष्ट, p 206, 28.
 सव्येष्ट, p 206, n.
 सद्रक्षारिन्, p 177, 11.
 ससन, p 181, n.
 सस्य, p 89, n.
 सस्यसम्पद, p 96, n.
 सह, p 377, 4. p 216, 368, n. p 28, n.
 सहकार, p 94, 14.
 सहचरी, p 104, 56.
 सहज, p 145, 34.

सह — साक्षा.

सहधर्मिणी, p 138, 5.
 सहन, p 266, 31.
 सहभोजन, p 234, 55.
 सहस्र, p 28, 14. p 216, 70.
 p 368, 234.
 सहसा, p 378, 7.
 सहस्र, p 28, 15.
 सहस्रदंष्ट्र, p 64, 18.
 सहस्रपत्र, p 71, 40.
 सहस्रवीर्या, p 123, 24.
 सहस्रवेधि, p 230, 40.
 सहस्रवेधिन्, p 119, 6.
 सहस्रांशु, p 22, 32.
 सहस्राक्ष, p 8, 40.
 सहस्रिन्, p 207, 30.
 सहा, p 103, 54. p 112,
 1. p 73, n.
 सहाचर, p 104, n.
 सहाय, p 208, 39.
 सहायता, p 297, 40.
 सहिष्णु, p 266, 31.
 सहृदय, p 259, n.
 सहोदर, p 145, n.
 सांख्यिक, p 63, 12.
 सांयुगीन, p 210, 45.
 सांघविक, p 259, 5.
 साक, p 377, 4.
 साक्षात्, p 372, 5.

साग—साध्वी.

सागर, p 60, 1.
 सावि, p 377, 6.
 सातव्हा, p 120, 9.
 साति, p 387, 9. p 296,
 38. p 319, 70.
 सातिसार, p 153, 10,
 सातीक्षक, p 224, n.
 सात्विक, p 49, 16.
 सादन, p 79, n.
 सादिन्, p 206, 28. p 331.
 109.
 साधन, p 335, 122.
 साधारण, p 279, 31.
 p 256, 37.
 साधारणा, p 256, n.
 p 279, n.
 साधारणी, p 256, n.
 p 279, n.
 साहित, p 268, 40.
 साधित, p 285, 62.
 साधीयस्, p 369, 237.
 साधीयसी, p 369, n.
 साधु, p 329, 104. p 175,
 2. p 272, 1. p 138, n.
 साधुवाहिन्, p 202, 12.
 साथ, p 2, 5.
 साध्वस्, p 50, 21.
 साध्वी, p 133, 6.

सानु—सार.

सानु, p 85, 5.
 सान्त्वन, p 189, 51.
 सान्त्व, p 43, 19. p 196, 21.
 सान्द्रिक, p 198, 29.
 सान्द्र, p 205, 30. p 275, 15.
 साक्षात्, p 181, 26.
 सापत्य, p 193, n.
 साम्प्रदीन, p 194, 12.
 सामधेनी, p 180, 21.
 सामन्, p 39, 4. p 196, 21.
 सामनी, p 238, n.
 सामाजिक, p 178, 16.
 सामान्य, 33, 9.
 सामि, p 374, 11.
 सामुद्र, p 230, 41.
 साम्पराधिक, p 216, 72.
 साम्यत, p 379, 11.
 p 383, 23.
 साम्यत्वर, p 194, 14.
 सा(या)म्वरी, p 250, 11. n.
 साव, p 24, 3.
 सायक, p 298, 2.
 सायम्, p 24, 3. p 381, 19.
 सार, p 88, 12. p 349, 173.
 सारङ्ग, p 130, 17. p 305, 24.
 सारथि, p 206, 27.
 सारमेय, p 252, 22,
 सारव, p 70, 36.

सार—सिंहा.

सारस, p132,22.p71,40.
 सारसन, p 166, 10.
 सारसना, p 207, 31.
 सारिका, p 386, 8.
 सारोष्ट्रिक, p 58, n.
 सार्व, p 136, 41.
 सार्ववाह, p 239, 78.
 सार्द्र, p 284, 55.
 साच, p 377, 4.
 सार्वभोज, p16,5.p191,2.
 साक्ष, p 65, n. p96, 25.
 p 78, n.
 साक्षपर्णी, p 113, 3.
 साक्षा, p 79, n.
 साक्षूर, p 67, n.
 साक्षूच, p 70, n.
 साक्षेय, p 110, n.
 सावर, p 94, n.
 साक्षा, p 286, 63.
 साक्षस, p 196, 21.
 साक्षस, p 297, 43.
 सिंह, p 127, 1.
 सिंहतक्ष, p 160, n.
 सिंहनाद, p 217, 75.
 सिंहपुच्छी, p 108, 11.
 सिंहसंहनन, p 261, 12.
 सिंहा(वा)च (न), p 244,
 99.n.

सिंहा—सिन्दु.

सिंहासन, p 198, 31.
 सिंहास्य, p 110, 22
 सिंही, p 112, 2.
 सिकता, p 321, 76.
 सिकतामय, p 62, 9.
 सिकतावत्, p 75, 11.
 सिक्षक, p 246, 108.
 p 299, 5.
 सित, p 37,22. p282,44.
 p 323,83. p282,48.
 सितच्छाया, p 122, 17.
 सितचि(सि)च, p 230, n.
 सितशूक, p 223, 15.
 सिता, p 37,n. p231,43.
 सिताक्ष, p 172 32.
 सिताम्भोज, p 71, 41.
 सिति, p 324, n.
 सिच, p 2, 6. p283, 50.
 सिद्धान्त, p 34, 13.
 सिद्धार्य, p 224,18.p3,n.
 सिद्धि, p 112, 31.
 सिद्धा(—न्),p 150, 4. n.
 सिद्धाक्ष,p153,12.p387,10.
 सिध्य, p 20, 23.
 सिधका, p 386, 8.
 सिनीवासी, p 26, 9.
 सिन्दु (न्व)क, p102,48.n.
 सिन्दु (न्व)वार,p102,49.n.

सिन्दू—सुह.

सिन्दूर, p 246, 105.
 p 396, 31.
 सिन्धु, p 59, 2. p60, 1.
 p 229, 103.
 सिन्धुज, p 230, 42.
 सिन्धुसङ्गम, p 70, 35.
 सिरा, p 154, 16.
 सिङ्गकी, p 115, n.
 सिङ्ग, p 171, 30.
 सीकर, p 17, n.
 सीता, p 223, 14.
 सीतीमक, p 224, n.
 सीतल, p 222, 8.
 सीमन् (जा), p 83, 20.
 सीमन्त, p 391, 19.
 सीमन्तिनी, p 137, 2.
 सीर, p 223, 14.
 सीरपाणि, p 4, 19.
 सीवन, p 287, 5.
 सीसक, p 246, 106.
 सीङ्गयक्ष, p 110, 24.
 सु, p 377, n.
 सुकन्दक, p 121, 13.
 सुकरा, p 238, 71.
 सुकल, p 260, 8.
 सुकुमार, p 278, 27.
 सुकल, p 31, 2.
 सुकृतिन्, p 259, 3.

सोम—स्वन्ध.

सोमवह्निना, p 108, 14.
 p 118, n.
 सोमवह्नी, p 106, 1.
 सोमोद्भवा, p 69, 32.
 सोम्य, p 31, n.
 सौगन्धिक, p 70, 36.
 p 125, 32. p 245, 103.
 सोषिक, p 249, 6.
 सौदामनी(न्त्री), p 17, n.
 सौदामिनी, p 17, 11.
 सौध, p 80, 10.
 सौभामिनेय, p 143, 24.
 सोम्य, p 21, 27. p 346, 163.
 सौर(रि), p 21, n.
 सौरभेय, p 235, 60.
 सौरभेयी, p 237, 66.
 सौराष्ट्रिक, p 58, 10.
 सौखिक, p 250, n.
 सोमर्ष, p 231, 43. p 247,
 110.
 सौविद(—ह), p 193, 8.
 सोवीर, p 230, 39. p 95,
 17. p 244, 101.
 सौसजिकन्ध, p 395, n.
 सौहित्य, p 235, 56.
 स्वन्द, p 7, 35.
 स्वन्ध, p 88, 10. p 329, 103.
 स्वन्धदेश, p 201, 7.

स्वन्ध—सोम.

स्वन्धयासा, p 88, 11.
 स्वन्धस्, p 158, n.
 स्वन्ध, p 284, 53.
 स्वन्धन, p 54, 36.
 स्वन्धित, p 217, 77.
 स्वन्ध, p 158, 28.
 स्वन्धया(यी), p 147, 41. n.
 स्वन्धपा, p 147, 41.
 स्वन्धविद्, p 16, 8.
 स्वन्धित, p 17, 10.
 स्वन्धरोमन्, p 127, 2.
 स्व(स्तु)म, p 239, 76. n.
 स्वन्ध, p 88, 9. p 225, 21.
 स्वन्धकरि, p 225, 21.
 स्वन्धवन(ह), p 295, 35.
 स्वन्धहनन, p 295, n.
 स्वन्धेरम, p 200, 3.
 स्वन्ध, p 339, 137.
 स्वन्ध, p 41, 12.
 स्वन्धक, p 89, 16.
 स्वात्, p 383, n.
 स्वन्धित, p 284, 55.
 स्वन्ध, p 285, 59.
 स्वन्धित, p 41, 12.
 स्वन्धितपाठक, p 215, 65.
 स्वन्ध, p 391, 19.
 स्वन्ध, p 253, 25.
 स्वन्ध, p 294, 29.

स्वन्ध—स्याव.

स्वन्ध, p 253, 26.
 स्वन्ध, p 253, 26.
 स्वन्ध, p 274, 11.
 स्वन्ध, p 41, 12.
 स्वन्ध, p 135, 39.
 स्वन्ध, p 137, 2.
 स्वन्धविष्णी, p 142, 20.
 स्वन्धपुंस, p 135, 38.
 स्वन्धगार, p 80, 11.
 स्वन्धित, p 179, 17.
 p 187, 44.
 स्वन्धितयाविन्, p 186, 43.
 स्वन्धित, p 177, 8. p 193, n.
 p 318, 63.
 स्वन्ध, p 74, 5.
 स्वन्ध(स्त्री), p 74, 5. n.
 स्वन्धित, p 147, 42.
 स्वन्धित, p 285, 61.
 स्वन्ध, p 6, 30. p 87, 8.
 p 314, 51.
 स्वन्ध, p 334, 120. p 196,
 19.
 स्वन्धित, p 77, 1.
 स्वन्धित, p 379, 71.
 स्वन्धित, p 133, 8.
 स्वन्धित, p 106, 3.
 स्वन्धित, p 216, 70.
 स्वन्धित, p 192, 7.

स्थाल—स्तु.

स्थाल, p 396, 32.
 स्थाली, p 228, 31. p 99, n.
 स्थालर, p 277, 23.
 स्थालिर, p 147, 40.
 स्थालक, p 170, 23.
 स्थालु, p 277, 22.
 स्थिति, p 197, 26.
 स्थिरतर, p 277, 22.
 स्थिरा, p 73, 2. p 113, 3.
 स्थिरायुस्, p 97, 27.
 स्थूरी, p 203, n.
 स्थूषा, p 256, 35. p 315, 53.
 स्थूल, p 274, 10. p 359, 206.
 स्थूलच(च), p 260, 6. n.
 स्थूलघाटक, p 168, 17.
 स्थूलघाटका, p 168, n.
 स्थूलोच्च, p 343, 150.
 स्थेवस्, p 277, 22.
 स्थोणेव, p 117, 20.
 स्थोरी, p 203, 14.
 स्त(स्त, स्ता)व, p 288, 9. n.
 स्तातक, p 186, 42.
 स्तान, p 170, 23.
 स्तायु, p 155, 17.
 स्तिग्ध, p 193, 12. p 232, 46.
 स्तु, p 85, 5.
 स्तुल, p 281, 42.

स्तुपा—स्तेष्ठ.

स्तुपा, p 139, 9.
 स्तुह(ही), p 110, 24.
 स्तेष्ठ, p 52, 27.
 स्तर्ष, p 35, 16. p 290, 41.
 स्तर्षन, p 182, 29. p 12, 57.
 स्तम्भ, p 194, 13. p 290, n. p 362, 216.
 स्तम्भ, p 278, 31.
 स्तम्भा, p 290, n.
 स्तृषी, p 108, 12.
 स्तृष्टि, p 288, 9.
 स्तृष्टा, p 52, 27.
 स्तृष्ट, p 290, 41.
 स्फटा, p 58, n.
 स्फ(स्फा)रण, p 289, 10. n.
 स्फाति, p 288, 9.
 स्फिच्, p 157, 26.
 स्फिर, p 274, 13.
 स्फुट, p 87, 7. p 278, 31.
 स्फु(स्फो)टन, p 287, 5. n.
 स्फुर, p 289, n.
 स्फु(स्फू)ज्जयु, p 17, 11. n.
 स्फुरण(णा), p 289, 10. n.
 स्फुवन, p 289, n.
 स्फुलिङ्ग, p 11, 53.
 स्फुज्जक, p 95, 19.
 स्फेन, p 391, 19.
 स्फेष्ठ, p 285, 62.

स्त—स्तोत.

स्त, p 377, 5.
 स्तर, p 5, 20.
 स्तरहर, p 6, 29.
 स्तित, p 54, 34.
 स्तृति, p 40, 7. p 52, 29. p 385, n.
 स्तद, p 12, 59.
 स्तन्दन, p 92, 7. p 204, 19.
 स्तन्दनारोह, p 206, 28.
 स्तन्दिनी, p 155, 18.
 स्तज, p 281, 42.
 स्ताल, p 144, n.
 स्त(स्तो)त(न), p 227, 26. n.
 स्तृति, p 287, 5.
 स्तोनाक, p 99, n.
 स्तंसिन्, p 92, 9.
 स्तज्, p 173, 36.
 स्तवद्भर्ता, p 337, 69.
 स्तवनी, p 69, 30.
 स्त(स्तु)वा, p 106, 2. n.
 स्तृष्ट, p 3, n.
 स्तस्त, p 284, 53.
 स्ताक्, p 376, 2.
 स्तु(स्तू)व, p 181, 24. n.
 स्तुत, p 281, 42.
 स्तुव, p 181, 24.
 स्तुवाष्टक, p 95, 18.
 स्तोतस्, p 62, 11.

स्रोत—स्वर्ण.

स्रोतस्वती, p 69, n.
 स्रोतस्विनी, p 69, 30.
 स्रोतोद्भूत, p 244, 101.
 स्रोतोवहा, p 69, n.
 स्व, p 361, 213. p 145, 34.
 स्वच्छन्द, p 262, 15.
 स्वजन, p 145, 34.
 स्वतन्त्र, p 262, 15.
 स्वधा, p 378, 8.
 स्वधिति, p 213, 60.
 स्वन, p 44, 1.
 स्वनित, p 282, 44.
 स्वप्न, p 54, 36.
 स्वप्नज, p 266, 33.
 स्वभाजन, p 287, 7. n.
 स्वभाव, p 55, 38.
 स्वभू, p 3, 13.
 स्वयम्, p 380, 16.
 स्वयम्भू, p 3, 11.
 स्वयम्बरा, p 138, 7.
 स्वर, p 1, 1.
 स्वर, p 39, 5.
 स्वरिता, p 286, 2.
 स्वर, p 9, 43 p 348, n.
 स्वरूप, p 86, 558.
 स्वरूपा, p 338, 134.
 स्वर्ग, p 1, 1. p 305, 23.
 स्वर्ण, p 243, 94.

स्वर्ण—स्वेद.

स्वर्णकार, p 249, 8.
 स्वर्णचीरो, p 119, 3.
 स्वर्ण(नं)दी, p 9, 44. n.
 स्वर्भातु, p 21, 28.
 स्वर्ण्यया(ष्वा), p 10, 47. n.
 स्वर्ण्य, p 9, 46.
 स्वस्त, p 144, 29.
 स्वस्ति, p 372, 3.
 स्वस्तिक, p 80, 10.
 स्वस्तीय(या), p 145, 32. n.
 स्वाति, p 400, 38.
 स्वादु, p 327, 97.
 स्वादुक्क, p 95, 17.
 p 109, 17.
 स्वादरसा, p 120, 9.
 स्वादी, p 111, 26.
 स्वाध्याय, p 187, 46.
 स्वान, p 44, 1.
 स्वान्त, p 33, 9.
 स्वाप, p 54, 36.
 स्वापतेय, p 242, 90.
 स्वामिन्, p 261, 10.
 स्वाराज, p 8, 39.
 स्वाहा, p 180, 21. p 378, 8.
 स्वित्, p 372, 3.
 स्वेद, p 54, 33.
 स्वेदन, p 271, 51.
 स्वेदनी, p 228, 30.

स्वैर—हरि.

स्वैर(रिन्), p 262, 15. n.
 स्वैरता, p 286, n.
 स्वैरिणी, p 139, 11.
 हर, p 377, 5.
 हंस, p 132, 23.
 हंसक, p 167, 11.
 हंसी, p 132, n.
 हस्ते(यस्ते), p 49, 15.
 हट्ट, p 391, 18.
 हट्टविलासिनी, p 116, 18.
 हठ, p 217, 77.
 हत, p 268, 41.
 हतु, p 116, 18. p 161, 41.
 हनू, p 161, n.
 हन्त, p 372, 6.
 हज, p 282, 46.
 हय(यी), p 202, 12. n.
 हयन, p 204, 20.
 हयपुष्पी, p 119, 4.
 हयमारक, p 104, 57.
 हर, p 6, 29.
 हरण, p 198, 28.
 हरि, p 127, 1. p 350, 177.
 हरिचन्दन, p 9, 46.
 p 172, 33.
 हरिण, p 128, 8. p 37, 23.
 p 315, 53.

**DO NOT REMOVE
OR
MUTILATE**

